

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimintakertomus ja tilinpäätös 2023

Aluehallitus 26.3.2024
Aluevaltuusto 17.6.2024

TOIMINTAKERTOMUS	7
1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	7
1.1 Hyvinvointialueen johtajan katsaus.....	7
1.2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	10
1.3 Toimintaympäristö	15
1.4 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa	18
1.5 Hyvinvointialueen henkilöstö	20
1.5.1 Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023–2025 ja strategian seurannan keskeiset indikaattorit.....	20
1.5.2 Henkilöstön työpanos ja poissaolot.....	23
1.5.3 Työvoimakustannukset.....	24
1.5.4 Osaava henkilöstö ja osaamisen kehittäminen	25
1.5.5 Työhyvinvointi.....	26
1.5.6 Henkilöstön rekrytointi	29
1.5.7 Palkkaus ja palkitseminen	31
1.5.8 Vaparista virkistystä vapaa-ajalle	32
1.5.9 Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta	32
1.5.10 Toimintavuonna käydyt yhteistoimintamenettelyt.....	32
1.5.11 Liikkeen luovutukset	33
1.5.12 Henkilöstöviestintä	33
1.5.13 Henkilöstöjaosto	33
1.6 Ympäristöasiat	34
1.7 Muut ei-taloudelliset asiat.....	35
1.8 Arvio tulevasta kehityksestä	36
1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	38
2 Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	42
3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	46
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	46
3.2 Toiminnan rahoitus.....	50
3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	51
3.4 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	52
3.5 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	53
3.6 Tase ja sen tunnusluvut	54

4 Kokonaistulot ja -menot	58
5 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous.....	60
5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	60
5.2 Konsernin toiminnan ohjaus	60
5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	62
5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	62
5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	63
5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	67
5.6.1 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	67
5.6.2 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	68
5.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	69
6 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainotustoimenpiteet	72
6.1 Tilikauden tuloksen käsittely	72
6.2 Talouden tasapainotustavoitteet ja niiden toteutuminen	72
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	76
7 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian toteutuminen.....	76
8 Hyvinvointialuekonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	85
9 Käyttötalousoosan toteutuminen.....	88
9.1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	88
9.1.1 Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	88
9.1.1.1. Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria.....	88
9.1.1.2. Terveystalouden- ja sairaanhoidon palvelut	107
9.1.1.3. Ikäihmistalouden palvelut	125
9.1.1.4. Vammais- ja vammaispalvelut	137
9.1.1.5. OYS-sairaalan palvelut ja ensihoito	147
9.1.1.6. Kuntoutus- ja kuntoutuspalvelut	165
9.1.1.7. Sairaanhoidolliset palvelut	176
9.1.2 Pelastustoimi	184
9.1.3 Hyvinvointialueen johtaminen	193
9.1.4 Järjestämistoiminta.....	198
9.1.5 Konsernipalvelut.....	223
9.1.6 Ulkoinen tarkastus ja arviointi	238
9.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	240
9.3 Investointiosan toteutuminen.....	243

9.4 Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen	248
9.5 Rahoitusosan toteutuminen.....	249
9.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	250
9.7 Sitovien tavoitteiden toteutuminen.....	252
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	256
10 Tilinpäätöslaskelmat.....	256
10.1 Tuloslaskelma	256
10.2 Rahoituslaskelma.....	257
10.3 Tase.....	258
10.4 Konsernilaskelmat.....	261
10.4.1 Konsernin tuloslaskelma.....	261
10.4.2 Konsernin rahoituslaskelma.....	262
10.4.3 Konsernitase	263
LIITETIEDOT	266
11 Tilinpäätöksen liitetiedot	266
11.1 Hyvinvointialueen liitetiedot	266
11.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	266
11.1.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	268
11.1.3 Tasetta koskevat liitetiedot	270
11.1.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	270
11.1.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	276
11.1.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	279
11.1.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	281
11.1.5.1. Liitetietotosite.....	282
11.2 Konsernin liitetiedot.....	283
11.2.1 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	283
11.2.1.1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	283
11.2.2 Konsernin tuloslaskelman liitetiedot.....	284
11.2.3 Konsernin tasetta koskevat liitetiedot.....	285
11.2.3.1. Konsernin taseen vastaavia koskevat liitetiedot	285
11.2.3.2. Konsernin taseen vastattavia koskevat liitetiedot	286
11.2.4 Konsernin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	288
ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	290
12 Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat	290

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	299
13 Tilinpäätöksen allekirjoitus	299
14 Tilinpäätösmerkintä	300
LUETTELOT JA SELVITYKSET	302
15 Luettelot ja selvitykset.....	302
LIITEOSA	306

Toimintakertomus

TOIMINTAKERTOMUS

1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Hyvinvointialueen johtajan katsaus

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde otti järjestämis- ja tuottamisvastuun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista vastaan 1.1.2023. Pohjois-Pohjanmaalla hyvinvointialue yhdisti yhdeksi kokonaisuudeksi 19 sosiaali- ja terveydenhuollon ja kaksi pelastustoimen organisaatiota. Henkilöstöä hyvinvointialueelle luovutti peräti noin 30 organisaatiota. Näin ollen jo hallinnollisesti ja turvallisen siirtymän turvaamisen näkökulmasta lähtökohtatilanne hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseksi oli erittäin haastava.

Hyvinvointialueella tiedostettiin hallinnollisen ja toiminnallisen muutoksen tarve ja haasteet jo ennen hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön voimaantuloa kesäkuussa 2021, ja näin ollen väliaikainen valmistelutoimielin aloittikin työskentelynsä heti kesällä 2021 lakien voimaantultua suppean ja laajan poliittisen seurantaryhmän ohjauksessa. Tämän ripeästi edenneen valmistelun pohjalta aluevaalien jälkeen aluevaltuusto aloitti lähes välittömästi vaalien jälkeen työskentelynsä ja muun muassa hyvinvointialueen strategia, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma, pelastustoimen palvelutasopäätös, hallintosääntö ja suurin osa esihenkilökrytoinneista ehdittiin tehdä vuoden 2023 talousarvion lisäksi ennen varsinaisen toiminnan käynnistymistä vuoden 2023 alussa. Pohde ei siis aloittanut toimintaansa siirtäen vanhat organisaatorakenteet hyvinvointialueelle, vaan hyväksytyyn hallintosääntöön mukainen organisaatio ja johtamisjärjestelmä muodostettiin pääosin jo ennen toiminnan käynnistymistä.

Hyvinvointialueiden toimintaympäristö oli toiminnan käynnistymisvuonna 2023 erittäin haastava. Pelkästään potilas- ja asiakasturvallisuuden takaaminen turvallisen siirtymän varmistamiseksi olisi ollut riittävän suuri haaste Pohjois-Pohjanmaan kaltaisilla sirpalemaisilla hyvinvointialueilla, mutta lisätyötä hyvinvointialueille aiheuttivat koronapandemian, vuoden 2022 työtaistelutoimenpiteiden sekä nopeasti pahentuneen osajavajeen myötä kasvanut hoito- ja palveluvelka, yleinen hyvin moin ammattiryhmiin kohdistunut osajavaje sekä ennakoitua voimakkaammin kiristynyt taloustilanne.

Hyvinvointialueiden rahoitus tulee valtiolta, ja seitsemän vuoden siirtymäajan jälkeen rahoitus perustuu pääosin alueen väestön palvelutarpeisiin ja tietyiltä osin olosuhdetekijöihin sekä alueen väestömäärään. Seitsemän vuoden aikana hyvinvointialueilla siirrytään siis tarveperusteiseen rahoitukseen, mutta vuoden 2023 aikana rahoitus perustui vielä luovuttavien organisaatioiden menneiden vuosien kustannuksiin. Vuoden 2023 rahoituspohja muodostui luovuttavien organisaatioiden tilinpäätöksien 2021 ja 2022 keskiarvona hyvinvointialueindeksillä ja palvelutarpeen kasvulla korotettuna. Jo kevättalvella 2022 aluevaltuuston käynnistämävaiheen seminaareissa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen rahoitustilanne arvioitiin erittäin haastavaksi, mutta käytännössä edellä kuvatun periaatteen mukainen rahoitus osoittautui useiden olosuhdetekijöiden vuoksi ennakoituakin kireämmäksi: työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset, kiihtynyt inflaatio ja muun muassa valtioneuvoston asetuksen määrittelemä vuokratason nousu kunnilta vuokrattavista kiinteistöistä osoittautuivat merkittävästi hyvinvointialueindeksiä korkeammiksi. Näin ollen käytännössä

hyvinvointialueille siirtynyt palvelutuotanto sekä rahoitus eivät vastanneet lain hengen mukaisesti toisiaan edellä mainituista olosuhdetekijöistä johtuen.

Vuoden 2023 talousarviota valmisteltaessa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen arvio oli, että ilman korjaavia toimenpiteitä ja toiminnan uudistamista käynnistämismuodon talousarvio olisi ollut noin 140 miljoonaa euroa alijäämäinen. Lainsäädännön mukaan vuosien 2023–2026 syntyneet alijäämät tulee olla katettuina vuoden 2026 loppuun mennessä. Käytännössä 140 miljoonan euron alijäämä toiminnan käynnistymisvuonna olisi merkinnyt erittäin haastavaa tilannetta alijäämien kattamisvelvollisuuden näkökulmasta. Näin ollen aluevaltuuston ja aluehallituksen johdolla lähdettiin nopeaan uudistamistyöhön uuden organisaatiomallin ja johtamisjärjestelmän mahdollistamana. Lokakuussa 2022 hyväksytyllä sote-järjestämissuunnitelmalla oli tarkoitus taittaa uhkaavaa alijäämää noin 40 miljoonaa euroa ja vastaavasti myös vuoden 2023 talousarvio sisälsi toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia niin ikään noin 40 miljoonan euron arvosta, joten talousarviossa 2023 tavoitteeksi vuodelle 2023 asetettiin noin 60 miljoonan euron alijäämä. Joulukuussa 2023 tarkennetun ja korjatun talousarvion mukaan alijäämätavoite asetettiin 80 miljoonan euron tasolle.

Alkuvuonna 2023 voidaan arvioida potilas- ja asiakasturvallisuuden turvaamisen tavoitteen ja niin sanotun turvallisen siirtymän tavoitteen onnistuneen pääsääntöisesti hyvin, vaikka useiden tietojärjestelmien ja uusien yhtenäisten toimintakäytänteiden osalta alkuvuonna 2023 olikin merkittäviä haasteita. Myös alkuvuonna asiakasmaksujen laskutuksessa, palkkojen maksussa ja muun muassa Pohteelle osoitettujen laskujen asiatarkastus- ja hyväksyntäprosesseissa oli kankeutta. Alkuvuoden toiminnan vakauttamisvaiheen jälkeen sekä toiminnan ja talouden seurantajärjestelmien kyvykkyyden parantuessa asteittain on päästy toiminnan kehittämisvaiheeseen sekä sote-järjestämissuunnitelman, pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja talousarvion 2023 mukaisten toimenpiteiden toimeenpanoon, ja käynnistymisvaiheen edellä kuvatut haasteet on pääsääntöisesti selätetty.

Alkuvuodesta 2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue kävi läpi myös hallinnon keventämiseen liittyvät yhteistoimintamenettelyt, joiden myötä hallinnollisista johtamis- ja asiantuntijatehtävistä vähennettiin noin 150 henkilötyövuotta. Alkuvuonna 2023 käytiin myös sote-järjestämissuunnitelman toimeenpanoon liittyvät yhteistoimintaneuvottelut.

Hyvinvointialuestrategian, sote-järjestämissuunnitelman, pelastustoimen palvelutasopäätöksen sekä talousarvion 2023 mukaiset toiminnalliset ja rakenteelliset muutokset ovat edenneet pääsääntöisesti hyvin ja suunnitellulla tavalla tavoiteaikataulun mukaisesti vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 syyspuolella Pohde kävi myös toistamiseen vuoden 2022 tapaan lakisäätöiset lisälainanottovaltuusneuvottelut valtiovarainministeriön kanssa. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti Pohteelta edellytettiin lisälainanottovaltuuden saamiseksi jo aiemmin päätetyn strategian ja sote-järjestämissuunnitelman lisäksi uutta talouden tasapainottamis- ja tuottavuusohjelmaa, jonka linjaukset hyväksyttiin aluevaltuustossa 20.11.2023.

Loppuvuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana on aluehallituksen poliittisessa ohjauksessa valmisteltu talouden tasapainottamis- ja tuottavuusohjelman toimeenpanosuunnitelmia ja vaikutusarviointoja ja toimeenpanoon liittyvä yhteistoimintaneuvottelu käynnistyi 20.2.2024 tätä edeltäneen aluevaltuuston seminaarin 19.2.2024 jatkoksi. Tavoitteena on, että 20.11.2023 aluevaltuuston hyväksymän ohjelman mukaisia toimeenpanopäätöksiä päästäisiin tekemään huhti-toukokuussa 2024, ja

tämän jälkeen toimeenpanemaan valtioneuvoston edellyttämää talouden tasapainottamis- ja tuottavuusohjelmaa, jonka toimeenpanoa valtiovarainministeriö säännöllisesti seuraa.

Vuoden 2023 tilinpäätös muodostui lopulta 72,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi eli käynnistymisvuoden alijäämä on noin 173 euroa asukasta kohden. Valtakunnallinen keskiarvo käynnistymisvuoden alijäämien osalta asettunee arviltasolle 250 euroa asukasta kohden, joten Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen ensimmäisen toimintavuoden tilinpäätöstä voidaan pitää kansallisessa vertailussa kohtuullisen hyvänä. Aluevaltuuston hyväksymän talouden tasapainottamis- ja tuottavuusohjelman ja sitä seuraavan talousarvion 2024 myötä tavoite on rajata vuonna 2024 alijäämä 60 miljoonaa euroon. Näin ollen kahden ensimmäisen toimintavuoden jälkeen Pohteella olisi taseessaan katettavaa alijäämää noin 132 miljoonaa euroa. Tasapainottamalla talous valtion rahoituskehyksen mukaisesti lakisääteisiä palveluita vaarantamatta on tarkoitus välttää hyvinvointialueen joutuminen arviointimenettelyyn ja säilyttää näin ollen alueella aito itsehallinto. Lisäksi nopealla uudistamistyöllä ja menokehityksen sopeuttamisella valtion raamirahoituksen mukaisesti tavoitteena on päästä mahdollisimman pian lähitulevaisuudessa entistä vahvemmalle toimintojen kehittämisen tielle välttämättömien rakennemuutosten sijaan.

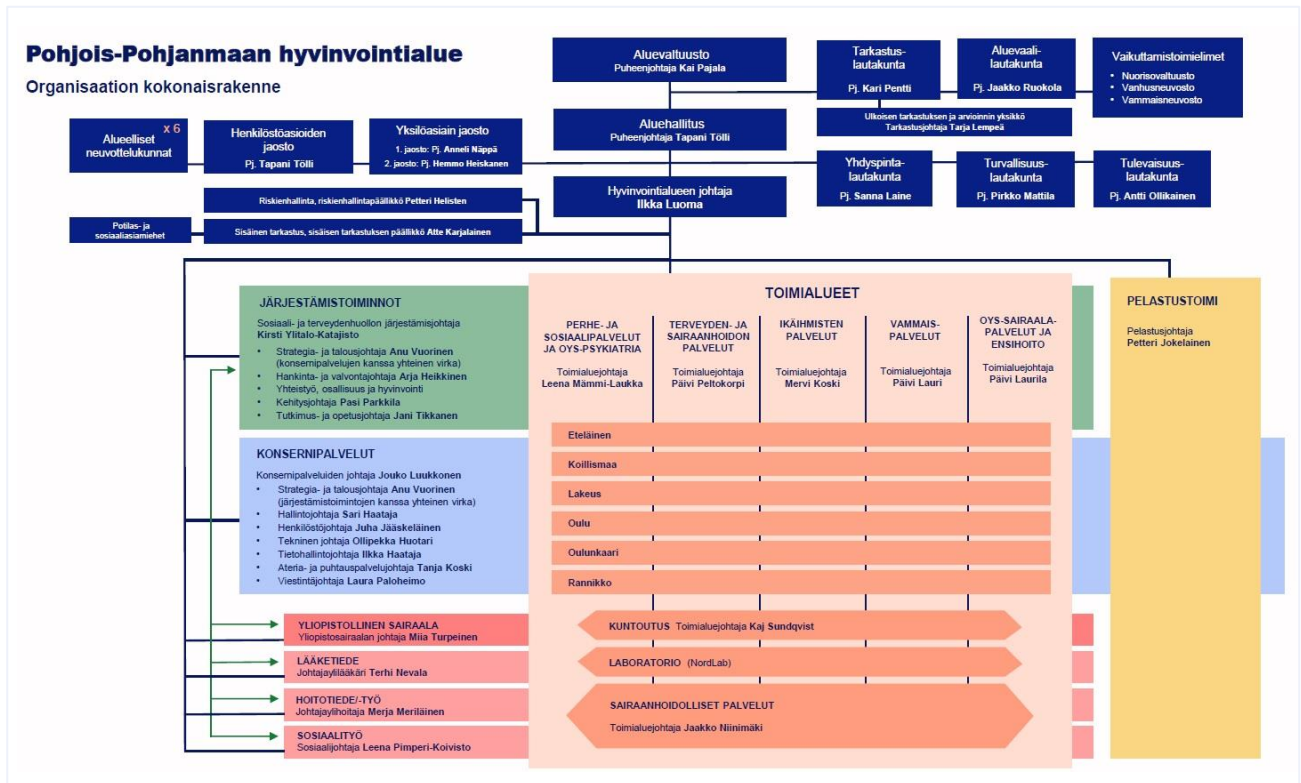
Alkuvuoden 2024 aikana on tarkoitus tehdä myös johtamisjärjestelmän uudelleenarviointi. Tavoitteena on keventää edelleen vuonna 2023 jo tehtyjen muutosten jatkoksi Pohteen hallintoa, kuitenkin uudistumiskyky ja lähijohtamisen resurssit ja onnistumisen edellytykset varmistaen.

Alueen väestön palveluiden turvaaminen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen osalta on Pohteen perustehtävä. Tämän tehtävän suorittamisessa hyvinvoiva ja eri sektorien osalta riittävä henkilöstö on Pohteen kriittinen menestystekijä. Tasapainoisen talouden tilanteen saavuttaminen mahdollisimman pian on tärkeää sekä alueen väestön palveluiden turvaamisen että henkilöstön hyvinvoinnin ja Pohteen veto- ja pitovoiman näkökulmista tarkasteltuna. Jo nyt on nähtävissä, että moni hitaammin uudistustyön käynnistänyt hyvinvointialue joutuu tekemään Pohteeseen verrattuna merkittävämpiä toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia palvelurakenteeseensa hoidtaakseen lakisääteisen alijäämän kattamisvelvollisuuden vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vaikka hyvinvointialuejohtajan katsaus tässä toimintakertomuksessa on olosuhdetekijöistä ja lainsäädännön vaatimuksista johtuen hyvin talouspainotteinen ja välttämättömiä - ja kipeitä - rakennemuutoksia puolustava, ei Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde ole unohtanut tärkeintä tehtäväänsä - turvata yhdenvertaiset, laadukkaat, lakiin perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut alueen väestölle vahvistaen alueen asukkaiden perusturvallisuuden tunnetta. Myöskään henkilöstönäkökulmaa ja henkilöstöä kriittisenä menestystekijänä ei ole unohdettu, vaikka toimintaympäristön ja talouden haasteet on otettava haltuun mahdollisimman nopeasti.

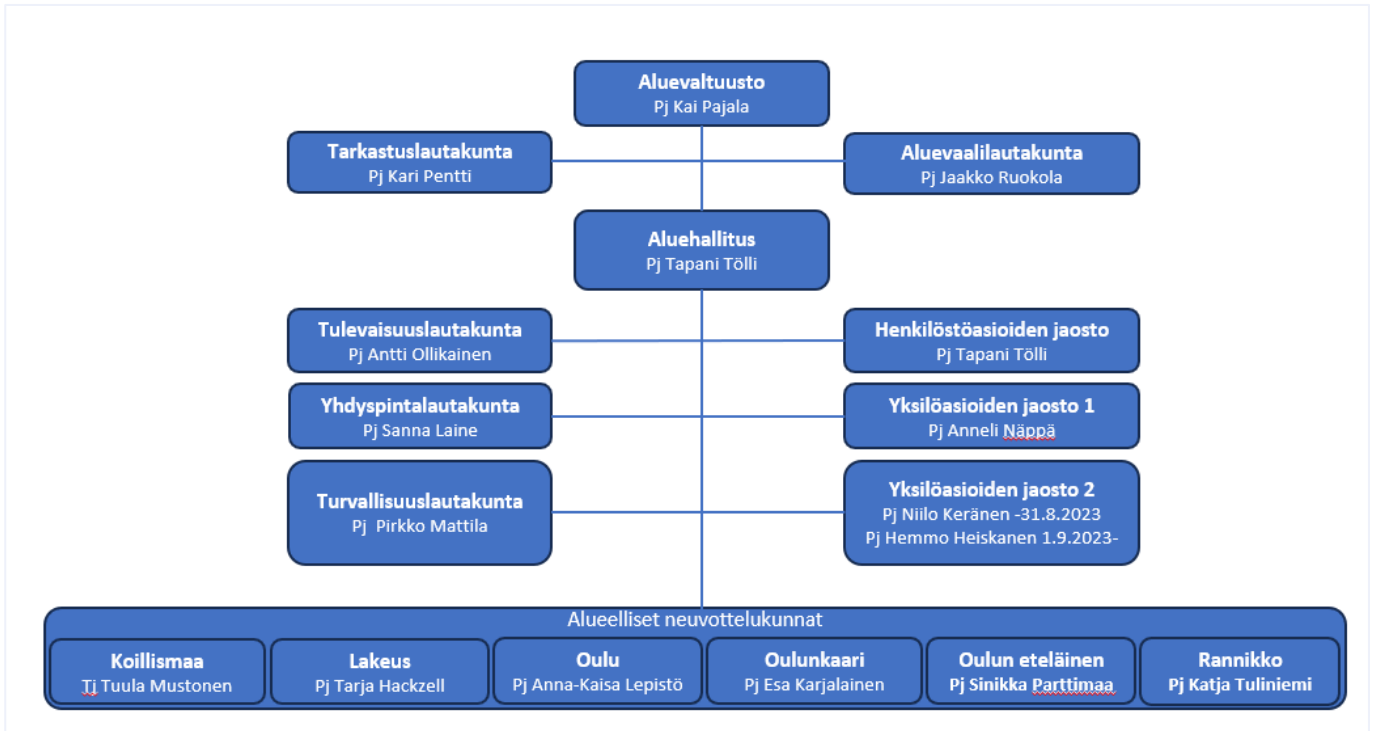
1.2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Aluevaltuusto vahvisti hyvinvointialueen organisaatorakenteen hallintosäännössä 1.3.2022. Hallintosäännön mukaista rakenne on kuvattu alla olevassa kuviossa 1.

Kuvio 1: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen organisaatio.

Hyvinvointialueen poliittinen rakenne muodostuu lakisäätteisten toimielinten (aluevaltuusto, tarkastuslautakunta, aluehallitus ja aluevaalilautakunta) lisäksi vapaaehtoisista toimielimistä (tulevaisuuslautakunta, turvallisuuslautakunta, yhdyspintalautakunta, henkilöstöjaosto, yksilöasiain jaostot ja alueelliset neuvottelukunnat) (Kuvio 2). Näiden lisäksi on asetettu lakisäätteiset vaikuttamistoimielimet (vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto) (Kuvio 3). Nuorisovaltuusto on yhteinen Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa.

Kuvio 2: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen poliittinen rakenne.

Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat asettaneet työvaliokunnat vuoden 2023 alussa.

Kuvio 3: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet.

Hyvinvointialueen poliittisten toimielinten ja vaikuttamistoimielinten jäseniä on kuvattu liitteessä 6.

Henkilöstöorganisaatio jakautuu kahteen toimialaan: sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä pelastustoimeen.

Pelastustoimi muodostaa oman toimialansa ja toimialueensa.

Sosiaali- ja terveydenhuolto jakautuu seuraaviin viiteen (5) varsinaiseen toimialueeseen:

- Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria
- Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
- Ikäihmisten palvelut
- Vammaispalvelut
- OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito

Lisäksi varsinaisia toimialueita palvelevat seuraavat matriisimaiset toimialueet:

- Sairaanhoidolliset palvelut
- Kuntoutuspalvelut

Toimialueita tukevat organisaation muut osat ovat:

- Järjestämistoiminnot
- Konsernipalvelut
- Tehtävälait: lääketiede, hoitotiede/-työ ja sosiaalityö
- Yliopistollisen sairaalan tehtävälait
- Riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Tarkastuslautakunnan alaisuudessa toimii:

- Ulkoinen tarkastus ja arviointi

Toimialueittain tarkasteltuna organisaatorakenteeseen ei tehty muutoksia vuoden 2023 aikana.

Konsernirakenne

Omistukset eri yhtiöissä ja muissa yhteisöissä siirtyivät Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä ja muilta luovuttavilta organisaatioilta voimaantulon mukaisesti hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Vuoden 2023 aikana konsernirakenteeseen tuli seuraavat muutokset:

- Pohjois-Suomen laboratorokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä (NordLab) muuttui NordLab hyvinvointiyhtymäksi 1.1.2023. Samalla Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen osuus yhtymästä nousi 54,375 prosentista 56 prosenttiin.
- Tervia Logistiikka Oy perustettiin.
- Hyvinvointialueen omistusosuus PPE-Köökki Oy:stä nousi liikkeenluovutuksen yhteydessä 48,1 prosenttiin.
- Hyvinvointialue tuli osakkaaksi hyvinvointialueiden yhteiseen edunvalvontayhtiö Hyvil Oy:hyn 4,17 prosentin omistusosuudella.
- Hyvinvointialue tuli osakkaaksi valtakunnalliseen DigiFinland Oy:hyn 2,89 prosentin omistusosuudella.

Vuoden 2023 lopussa hyvinvointialueen tytä- ja osakkuusyhteisö rakennetta on kuvattu seuraavan kuvion 4 mukaisesti.

Kuvio 4: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen konsernirakenne.

Yhteistyörakenteet

Aluehallituksen 21.11.2023 hyväksymässä osallisuus, vuorovaikutus ja yhteistyö -ohjelmassa (OSUVA) määritellään yhteistyömallit kuntien, palveluntuottajien, järjestöjen ja seurakuntien, TE-palvelujen, oppilaitosten, maakuntaliiton ja aluehallintoviraston kanssa. Lakisääteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut käydään kuntien, muiden julkisten toimijoiden (maakuntaliitto ja aluehallintovirasto), järjestöjen ja seurakuntien ja palveluntuottajien kanssa.

OSUVAssa on määritelty myös Pohteelle perustettavat yhteistyöryhmät, joista osa on lakisääteisiä (esimerkiksi opiskeluhuollon yhteistyöryhmä), valtuustoaloitteiden kautta perustettavia (ehkäisevän mielenterveys-, päihde- ja väkivaltatyön yhteistyöryhmä) tai muuten tarpeelliseksi katsottuja yhteistyöryhmiä (esimerkiksi hyvinvoinnin edistämisen yhteistyöryhmä Hyry ja järjestöyhteistyöryhmä JYRY). Valmistelussa olevassa Pohteen, kuntien ja maakuntaliiton strategisessa yhteistyösopimuksessa tarkennetaan vielä yhteistyötä ja eritoten hyvinvointialuelain 14 §:n mukaisia neuvottelurakenteita. OSUVA-ohjelmaa täydennetään vielä järjestöystävällisen Pohteen järjestöyhteistyösuunnitelmalla, jossa kuvataan tarkemmin yhteistyön toimintatapoja järjestöjen ja seurakuntien yleishyödyllisen toiminnan kanssa.

Valmistelussa oleva Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelma määrittelee yhteiset asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja tavoitteet, joiden eteen Pohde ja sidosryhmät tekevät yhdessä työtä vuosina 2024–2025. Suunnitelma myös täydentää ja tarkentaa hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta OSUVA-ohjelmassa kuvattuja yhteistyön rakenteita. Suunnitelma sisältää muun muassa yhteistyön vuosikellon sekä kuvauksen organisaatorajat ylittävistä hyvinvoinnin teemaverkostoista. Joulukuussa 2023 toimintansa aloittanut hyvinvoinnin edistämisen työryhmä (Hyry) edistää ja koordinoi hyvinvoinnin edistämisen vuoropuhelua Pohteen, kuntien, muiden julkisten toimijoiden, yleishyödyllisten yhteisöjen ja yksityisten yritysten välillä.

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyöstä sovitaan yhteistyösopimuksessa. Tutkimus, kehittäminen, innovaatiotoiminta ja opetus -ohjelmassa (TKIO-ohjelma) määritetään näihin toimintoihin liittyvät yhteistyökäytännöt. Yritysten, palvelutuottajajärjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä ohjaavat osaltaan sote-järjestämissuunnitelman toimenpiteet.

Tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat

Aluevaltuusto hyväksyi joulukuussa 2022 talousarvion vuodelle 2023 ja määritteli siinä Pohteen tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat. Tilivelvollisten toiminta vuonna 2023 tulee aluevaltuuston arvioitavaksi tilinpäätöksen 2023 hyväksymisen yhteydessä tilivelvollisten vastuuvapauden myöntämisenä tai epäämisenä kesäkuussa 2024.

Tilivelvollisia ovat aluehallituksen, tulevaisuuslautakunnan, turvallisuuslautakunnan, yhdyspintalautakunnan, henkilöstöjaoston ja yksilöasioiden jaostojen jäsenet sekä kyseisten toimielinten esittelijät. Tilivelvollisia ovat myös johtavat viranhaltijat ja itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat. Johtavia viranhaltijoita ovat muun muassa toimialueiden ja palvelualueiden johtajat, tehtävälajohtajat, tarkastusta johtavat viranhaltijat sekä riskienhallintapäällikkö.

Tilintarkastaja voi harkita muistutuksen kohdentamista ja vastuuvapauden myöntämisen epäämistä myös muuhun kuin tilivelvolliseen toimielimeen, toimielimen jäseneseen tai viranhaltijaan.

Hyvinvointialueen tilivelvolliset on kuvattu Pohteen talousarviokirjassa seuraavasti:

Luottamushenkilötoimielimet

- Aluehallitus ja sen jaostot
- Lautakunnat

Viranhaltijat

- Hyvinvointialuejohtaja
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisjohtaja
- Konsernipalvelujen johtaja
- Yliopistosairaalan johtaja
- Johtajaylilääkäri
- Johtajaylihoitaja
- Sosiaalijohtaja
- Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria toimialuejohtaja
- Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut toimialuejohtaja
- Ikäihmisten palvelut toimialuejohtaja
- Vammaispalvelut toimialuejohtaja
- OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialuejohtaja
- Kuntoutuspalvelut toimialuejohtaja
- Sairaanhoidolliset palvelut toimialuejohtaja
- Pelastusjohtaja
- Strategia- ja talousjohtaja

- Hankinta- ja valvontajohtaja
- Kehitysjohtaja
- Tutkimus- ja opetusjohtaja
- Hallintojohtaja
- Henkilöstöjohtaja
- Tekninen johtaja
- Tietohallintojohtaja
- Ateria- ja puhtauspalvelujohtaja
- Viestintäjohtaja
- Tarkastusjohtaja
- Sisäisen tarkastuksen päällikkö
- Riskienhallintapäällikkö
- Toimialueiden palvelualuejohtaja

1.3 Toimintaympäristö

Toimintaympäristön kuvaus

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on pinta-alaltaan Suomen toiseksi suurin ja alueelle sijoittuvien kuntien ja yhteen liittyneiden sosiaali- ja terveystalveluiden ja pelastustoimen organisaatioiden määrällä mitaten sirpaleisin hyvinvointialue, joka vastaa noin 418 000 asukkaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista. Alueen yliopistollinen sairaala (OYS) tuo lisäksi yhteistyöalueelle liittyviä vastuita ja veloituksia Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Yritykset ja järjestöt ovat myös keskeisessä roolissa palveluiden tuottajina.

Alueen väestö

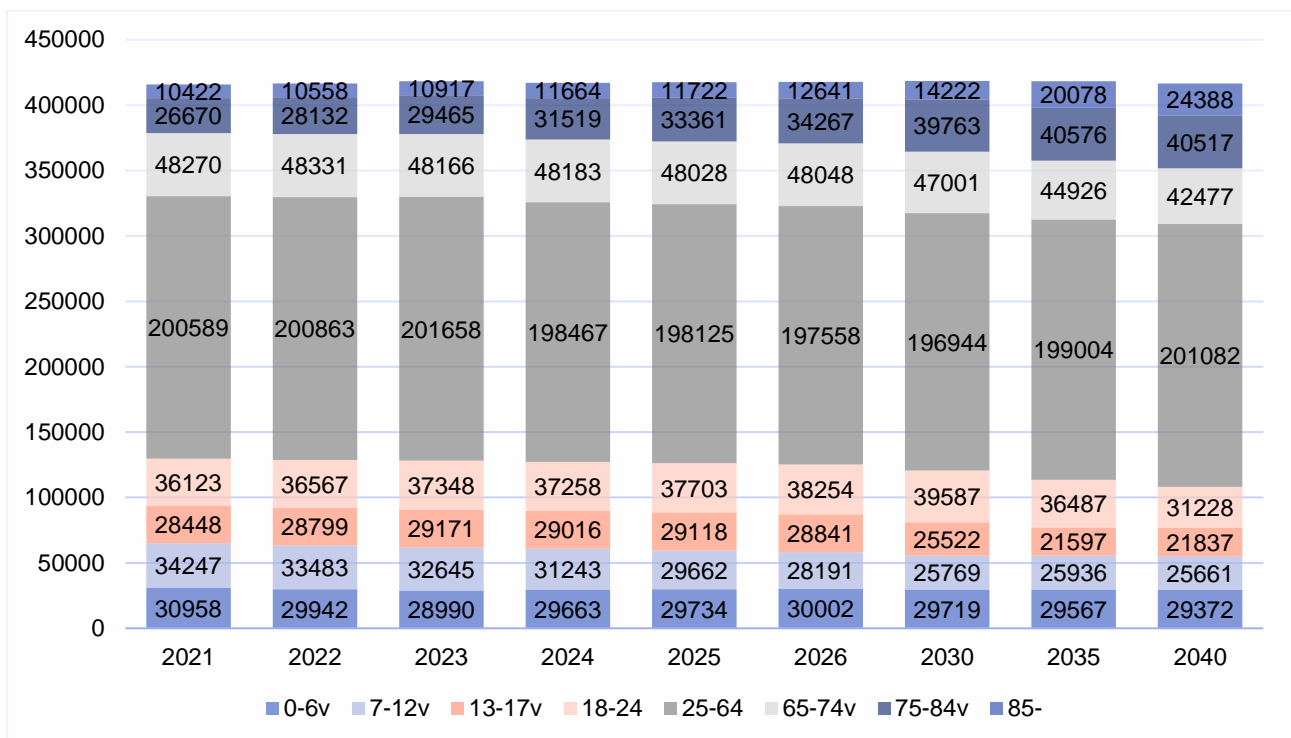
Pohjois-Pohjanmaan väkiluku oli vuoden 2023 joulukuun ennakkoväestötiedon mukaan 418 212. Väkiluku kasvoi edellisvuodesta yhteensä 1 669 asukkaalla (0,4 prosenttia). Kasvu keskittyy Oulun ja Lakeuden alueelle. Väestöennusteen mukaan väkiluku kasvaa edelleen vuoteen 2030 mennessä, mitä tapahtuu Pohjois-Pohjanmaan lisäksi vain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.

Pohjois-Pohjanmaalla on edelleen suhteessa koko maahan ja muihin hyvinvointialueisiin eniten lapsia ja nuoria, vaikka syntyvyys on laskenut ja lasten määrä on vähentynyt. Työikäisen väestön määrä on hiljalleen vähenemässä ja ikääntyminen on nähtävissä erityisesti vanhempien ikäluokkien voimakkaana kasvuna. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella 75 vuotta täyttäneen väestön osuus kasvaa vuoteen 2030 mennessä nykyisestä 9,7 prosentista 12,9 prosenttiin, joka on kuitenkin maan keskiarvoa vähemmän, mutta kasvu on maan keskiarvoa nopeampaa. Tämä tarkoittaa myös huoltosuhteen heikkenemistä, mutta muutos noudattaa maan keskitasoa. Ruotsinkielisen ja ulkomaalaistaustaisen väestön osuudet ovat Pohjois-Pohjanmaalla maan pienimpiä.

Pohjois-Pohjanmaalla oli joulukuun lopussa 24 037 työtöntä työnhakijaa, mikä on 3 400 (+16 prosenttia) työtöntä enemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli 7 500, mikä on 24,8 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Työttömien

työnhakijoiden osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli joulukuussa Pohjois-Pohjanmaalla 12,6 prosenttia, joka on maan keskiarvoa (11,2 prosenttia) korkeampi. Joulukuun lopussa alle 25-vuotiaita nuoria työttömiä työnhakijoita oli lähes 3 600, mikä on 400 työtöntä enemmän kuin vuotta aiemmin. Nuorten työttömien määrä on valtakunnan toiseksi korkein. Aktiivointiaste (eli tietyissä palveluissa olevien osuus) oli joulukuun lopussa 23,3 prosenttia. Se kuitenkin laski edellisvuodesta 2,3 prosenttia. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli joulukuussa 990 henkilöä.

Kuviossa 5 kuvataan Pohjois-Pohjanmaan väestö ja väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2040 saakka.

Kuvio 5: Pohjois-Pohjanmaan väestö ja väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2040 saakka. Vuosien 2021 väestöt ovat virallisia väestötietoja, 2023 vuoden väestö on joulukuun ennakkoväkiluku ja vuodesta 2024 eteenpäin tiedot perustuvat vuoden 2021 väestöennusteeseen (Lähde: Tilastokeskus/Väestö).

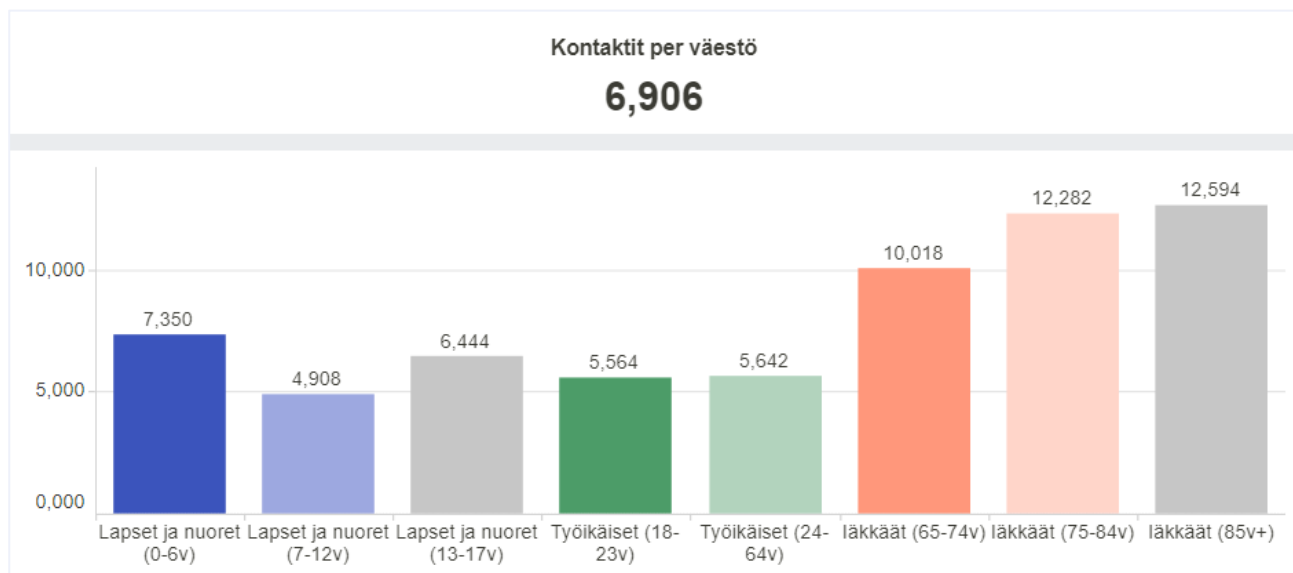
Palvelutarve

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella sosiaali- ja terveystalouden tarve on Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) palvelutarvekertoimien perusteella maan keskitasoa terveydenhuollon ja vanhustenhuollon tarvekertoimien osalta. Sosiaalihuollon tarvekerroin on maan keskiarvoa korkeampi. Pohjois-Pohjanmaan alue on hyvin heterogeeninen ja tarvekertoimet vaihtelevat suuresti eri alueilla. Ennenaikaista eläköitymistä kuvaavat indikaattorit ovat Pohjois-Pohjanmaalla maan keskitasoa korkeammat. Ennenaikaista kuolleisuutta mittava PYLL-indeksi (engl. potential years of life lost) on Pohjois-Pohjanmaalla lähellä maan keskitasoa. Toukokuussa 2023 julkaistiin ensimmäistä kertaa Kansallinen terveysindeksi -kokonaisuus, joka korvaa THL:n sairastavuusindeksit. Pohjois-Pohjanmaalla sekä työkyvyttömyyden kokonaisindeksi (129,4) että sairastavuuden kokonaisindeksi (110,8) ovat suhteessa korkeat koko maan tasoon verrattuna.

Kouluterveyskyselyn ja Terve-Suomi-tutkimusten mukaan Pohjois-Pohjanmaalla asuvat lapset ja ikäihmiset kokevat olevansa tyytyväisempiä elämäänsä kuin useimmilla muilla hyvinvointialueilla. Tilanne alkaa heiketä nuorilla, joiden tyytyväisyys elämäänsä on maan keskitasoa. Työikäisten tilanne on heikko koko maan tilanteeseen verrattuna. Nuorten ja työikäisten tilanne on heikentynyt vuodesta 2019 lähtien.

Palvelutarve kasvaa Pohjois-Pohjanmaalla nopeasti ikääntyneiden määrän kasvun myötä. Vuonna 2023 75 vuotta täyttäneellä väestöllä oli perusterveydenhuollossa 12,4 käyntiä per väestö, kun vastaava luku työikäisillä (18–64-vuotiaat) oli 5,6. 75 vuotta täyttäneestä väestöstä 92,3 prosenttia asui Pohjois-Pohjanmaalla kotona vuonna 2023. Koko maassa vastaava luku vuonna 2022 oli 93 prosenttia. Itsensä yksinäiseksi kokeneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus oli Pohjois-Pohjanmaalla maan keskitasoa korkeampi vuonna 2022.

Kuvio 6: Perusterveydenhuollon avohoidon (pois lukien kotihoito, kotipalvelu ja suun terveydenhuolto) fyysiset ja etäkäynnit yhteensä vuonna 2023 ikäryhmittäin suhteutettuna Pohteen väestöön ilman ammattihenkilö rajausta (Tietolähde: LifeCare, Mediatri, Pegasos Kuva Tableau).

Saatavuus

Hoitotakuussa pysyminen vaihtelee Pohjois-Pohjanmaalla kunnittain ja erikoissairaanhoidon hoitopääsyn tilanne on maan heikoimpia, joskin tilanne on parantunut vuoden 2023 loppua kohden. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin hoitopääsy toteutui 14 vuorokaudessa Pohjois-Pohjanmaalla 52 prosentissa hoitopääsykäynneistä joulukuussa 2023. Suun terveydenhuollon hoitopääsy toteutui neljässä kuukaudessa Pohjois-Pohjanmaalla 96 prosentissa hoitopääsykäynneistä joulukuussa 2023. Erikoissairaanhoidon kiireetöntä hoitoa yli puoli vuotta odottaneiden osuus hoitoa odottavista oli joulukuun lopussa Pohjois-Pohjanmaalla edelleen maan suurin (27,8 prosenttia). Mediaani odotusaika on kasvanut vuoden aikana ja somaattisen erikoissairaanhoidon osalta se oli joulukuun viimeinen päivä 89 vuorokautta (edellinen vuosi 74 vuorokautta).

Terveystietojen luotettavuudessa on haasteita. Pääasiallinen syy tähän on se, että perusterveydenhuollossa on 19 erillistä potilastietojärjestelmää ja toimintamalleissa on

eroavaisuuksia. Tiedon laatua on saatu parannettua vuoden 2023 aikana ja työ jatkuu vuonna 2024. Hyvinvointialuetta edeltävästi erikoissairaanhoidon jaoteltiin terveydenhuoltolain mukaisesti sairaanhoitopiirissä toteutettuun erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettuun erikoissairaanhoidon. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella erikoissairaanhoidon käsitteään yhtenä kokonaisuutena. Alueellisen erikoissairaanhoidon hoitopääsytietojen yhdistämisessä entisen PPSHP hoitopääsytietoihin on edetty vuoden 2023 aikana ja työ jatkuu vuonna 2024.

Sosiaalihuollon määräaikaisten noudattamisessa oli Pohjois-Pohjanmaalla haasteita. Lastensuojelun sosiaalityöntekijäkohtainen enimmäisasiakasmäärä ylittyi lokakuussa 2023 15 hyvinvointialueella, joista Pohjois-Pohjanmaa oli yksi. Osuus lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, joiden asiakasmäärä ylitti lakisääteiset 35 asiakasta, oli Pohjois-Pohjanmaalla 16 prosenttia, mutta tilanne vaihteli alueittain. Tilanne oli maan keskitasoa. Lastensuojeluasiana tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen asiassa vireille tulleiden palvelutarpeiden arviointien käsittely (1.4-30.9.2023) oli aloitettu seitsemän arkipäivän kuluessa Pohjois-Pohjanmaalla 94,2 prosentissa ja käsittely valmistui kolmessa kuukaudessa 87,7 prosentissa arvioinneista. Käsittelyajat olivat maan keskitasoa. Ikäihmisten palvelujen peittävyksissä on vielä kunnittaisia eroja, joita pyritään poistamaan yhdenmukaisilla myöntämisen perusteilla. Ikäihminen sai Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella tarvitsemansa sosiaalipalvelut keskimäärin lakisääteisessä kolmen kuukauden ajassa vuonna 2023.

Tietojen lähteet: Tilastokeskus, Sotkanet, THL, Pohjois-Pohjanmaan työllisyyskatsaus joulukuu 2023, järjestämissuunnitelman mittarit, Tableau.

1.4 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2023 oli hyvinvointialueen ensimmäinen varsinainen toimintavuosi, ja erityisesti alkuvuodesta keskityttiin toiminnan hallittuun käynnistymiseen ja vakauttamiseen. Noin 18 000 työntekijää siirtyi 1.1.2023 Pohteen työntekijöiksi. Pohteen toiminta myös käynnistyi uuden organisaatio- ja johtamismallin mukaisesti. Vuoden 2022 aikana toteutettuja rekrytointeja täydennettiin ja organisoitumista tarkennettiin tarvittavilta osin. Henkilöstöä tuettiin muutoksessa aktiivisella eri kanavissa toteutettavalla tiedottamisella sekä esimerkiksi koulutuksilla ja kehittämispäivillä.

Muun muassa asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä palkanmaksun, tietojärjestelmien ja talouden prosessien oli välttämätöntä toimia alkuvuodesta lähtien. Vuoden 2023 alussa oli näihin liittyen jonkin verran ongelmia, mutta kokonaisuuden mittakaavaan nähden siirtymä onnistui kohtuullisen hyvin. Asiakas- ja potilasturvallisuus kyettiin turvaamaan.

Vuoden aikana edettiin myös rakenteellisissa ja toiminnallisissa muutoksissa hyvinvointialuestrategian, sote-järjestämissuunnitelman sekä pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisesti. Uusina toimintoina käynnistyivät muun muassa digitaalinen sote-keskus sekä syömishäiriöyksikkö. Kotona asumisen tukena kuntoutusyksiköiden toimintaa vahvistettiin. Järjestämissuunnitelman mukaisesti paikkamääriä vähennettiin muun muassa ikäihmisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, sekä vuodeosasto- ja sairaalahoidossa.

Vuonna 2023 toteutui myös useita lainsäädännön muutoksia. Ikäihmisten palveluissa henkilöstömitoitus muuttui siten, että 1.4.2023 alkaen ympärivuorokautisissa asumispalveluissa minimimitoitus

on 0,65 työntekijää asukasta kohden aiemman 0,6 työntekijän sijaan. Tällä oli vaikutusta sekä henkilöstökuluihin että ostopalveluiden kustannuskehitykseen.

Lastensuojelulain muutos on tullut voimaan 1.1.2022. Yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voi olla vastuullaan enintään 35 lasta vuosina 2022 ja 2023 ja enintään 30 lasta vuodesta 2024 alkaen.

Myös hoitotakuun lainsäädäntö muuttui 1.9.2023. Perusterveydenhuollon kiireettömään hoitopääsyn enimmäisaikoja tiukennettiin. 1.9.2023 lähtien hoitoon tulee päästä 14 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista aiemman kolmen kuukauden sijaan. Suun terveydenhuollon hoitopääsyn enimmäisaika lyheni kuudesta kuukaudesta neljään kuukauteen 1.9.2023 alkaen.

Uuden sairaalan rakentamisen eteneminen

Uuden sairaalan A- ja B-rakennusten tiloja avattiin keväästä alkaen vaiheittain käyttäjien tilatutustumiskierroksille ja koulutuskäyttöön sekä laiteasennuksille. Molempien rakennusten lopulliseen vastaanottoon urakoitsijoilta valmistaudutaan keväällä 2024 ja niiden käyttöönottoon siten, että potilaskäyttö voi alkaa vuoden 2024 loppupuolella. F-rakennuksen toteuttaminen etenee sopimuksen mukaista tavoiteaikaa nopeammin ja sen arvioidaan valmistuvan keväällä 2025.

C-rakennuksen toteuttamiselle saatiin lisälainanottovaltuus ja rakennuksen tarkempi suunnittelu käynnistetään keväällä 2024. Niin sanotun tukipalvelukeskuksen tilankäyttäjät ja tilamäärät sekä Sykkiparkki-pysäköintilaitoksen tarve arvioidaan vielä uudelleen vuoden 2024 aikana.

Rahoitus ja talouden sopeuttaminen

Talouden sopeutustoimia toteutettiin Pohteella vuonna 2023 järjestämissuunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Järjestämissuunnitelma ja talousarvio sisälsivät yhteensä 80 miljoonan euron toiminnan ja rakenteiden uudistamisohjelman.

Hyvinvointialueet voivat ottaa pitkäaikaista lainaa vain suunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseen. Laki hyvinvointialueesta (15 §) sääntelee lainanoton määrää ja ehtoja. Pohjois-Pohjanmaalla ei valtioneuvoston alkuperäisen päätöksen mukaisesti ollut lainanottovaltuutta vuodelle 2023. Muutosesityksen pohjalta valtioneuvosto myönsi Pohjois-Pohjanmaalle lainanottovaltuuden, mutta rajoitetusti ja ehtoja sisältäen.

Muutetun päätöksen mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2023 oli 448,2 miljoonaa euroa, josta investointeja vastaavien sopimusten osuus oli 49,4 miljoonaa euroa. Lainanottovaltuuden päätöksen mukaisesti lainamäärästä voitiin nostaa 2023 aikana enintään 256,3 miljoonaa euroa. Investointien viivästymisen ja esimerkiksi rakennusinvestointien ajoittumisen vuoksi pitkäaikaista lainaa nostettiin vuonna 2023 kahdessa erässä yhteensä 150 miljoonaa euroa.

Lainanottovaltuuden muutoksen ehtona oli, että Pohteen tulee laatia tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jolla taloutta sopeutetaan ja lainanhoitokykyä parannetaan samalla palvelujen laatu turvaten. Aluevaltuuston 17.10.2022 hyväksymä hyvinvointialuestrategiaan pohjautuva sote-

järjestämissuunnitelma toimii Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmana vuosille 2023–2025.

Hyvinvointialueen rahoitus muuttui toimintavuoden aikana kolme kertaa. Ensimmäinen muutos toteutui heti tammikuun rahoituserästä lähtien, kun vammaispalvelulainsäädännön siirtyminen vähensi Pohteen rahoitusta vuositasolla noin kaksi miljoonaa euroa. Lisäksi rahoitusta korjattiin oikaisemalla vuoden 2022 talousarvion ja tilinpäätöksen välistä toteutumaa. Tämä lisäsi Pohteen rahoitusta noin 47,7 miljoonaa euroa. Kolmas muutos toteutui joulukuussa, jolloin kaikkien hyvinvointialueiden rahoitusta vähennettiin vanhuspalvelulain mitoitusmuutoksen siirtymiseen liittyen. Vaikutus Pohteelle oli 0,5 miljoonaa euroa rahoitusta vähentävä. Muutosten jälkeen rahoitus vuodelle 2023 tarkentui 1,731 miljardiin euroon.

Hyvinvointialueen tuottoihin vaikutti myös kertaeräluonteinen vakiinnuttamisraha, jota valtio myönsi hyvinvointialueille yhteensä 350 miljoonaa euroa. Tästä Pohteen osuus oli noin 25,7 miljoonaa euroa vuosille 2023–2025. Avustusta ei voi käyttää hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin, vaan se on tarkoitettu esimerkiksi palveluiden yhtenäistämiseen, palveluverkon uudistamiseen, uusiin digitaalisiin palveluihin tai henkilöstön saatavuuteen ja riittävyteen liittyviin hankkeisiin.

Kirjanpitolain mukaan hyvinvointialueiden on annettava selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta tilikauden aikana. Pohteella on ollut käynnissä merkittävä määrä tutkimus- ja kehittämishankkeita. Yliopistosairaalahyvinvointialueena Pohde on myös tehnyt tiivistä yhteistyötä alueellisesti ja kansallisesti koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden kanssa. Tutkimus- ja kehitystoimintaa on kuvattu tarkemmin toimintakertomuksen luvussa 9.1.4.

1.5 Hyvinvointialueen henkilöstö

Pohteen henkilöstökertomus on sisällytetty osaksi toimintakertomusta.

1.5.1 Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023–2025 ja strategian seurannan keskeiset indikaattorit

Pohteen strategian yhtenä painopistealueena on ”Parhaat osaajat”. Painopistealueeseen kuuluvat seuraavat kolme strategista periaatetta: 1. Henkilöstö osallistuu ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan ja palvelujen kehittämiseen, 2. Hyvinvointialue on arvostettu työnantaja ja kouluttaja, 3. Johtaminen tukee henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä. Strategisten periaatteiden toteutumiseen on määritelty toimenpiteet ja indikaattorit. Yhtenä strategian seurannan keskeisimpänä indikaattorina on ollut henkilöstön työhyvinvointi, jonka tavoitteena on ollut henkilöstön työhyvinvointia kuvaavien tunnuslukujen positiivinen kehittyminen ja sairauspoissaolojen väheneminen. Taulukossa 1 esitetään Parhaat osaajat -painopisteeseen liittyviä keskeisiä tunnuslukuja.

Pohde	2023
Henkilöstö 31.12.2023	17 902 *
Määräaikaisten työ- tai virkasuhteisten osuus	21,8 %
Hakijat/avoin toimi	5,7
Hakijat/avoin virka	4,8
Kokonaistyöpanos	16 918
Palkallinen työpanos	15 899
Toteutunut työpanos	12 980
Lähtövaihtuvuus%	12,4 %
Koulutuspäivät	46 252
Koulutuspäivät/palkallinen työpanos	2,9
Koulutukseen osallistuneiden määrä/palkallinen työpanos	89,9 %
Sairauspoissaolo%	5,3 %
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	7 209
Sairausajan palkkakustannus	27 550 306

*) Henkilöstömäärä ilman sivutoimisia työsuhteita, joita mm. pelastustoimen toimenpidepalkkaiset

Taulukko 1: Hyvinvointialueen strategian painopisteeseen ”Parhaat osaajat” liittyviä keskeisiä tunnuslukuja.

Pohteen henkilöstölle toteutettiin 24.10.–14.11.2023 työhyvinvoinnin Mitä kuuluu? -fokuskysely. Kysely tuottaa tietoa henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi ja on osa strategian toteuttamista. Kyselyn perusteella Pohteen vahvuuksiksi koetaan, että kaikilla toimialueilla arvostetaan lähiesihenkilöiden oikeudenmukaista toimintaa ja työyhteisöjen yhteistyö koetaan toimivaksi. Jokaisella toimialueella löytyy myös toimialuekohtaiset vahvuudet kuormitustekijöiden rinnalle, esimerkiksi työyhteisön toiminta tai palautuminen. Työstressi, vaikutusmahdollisuuksien puute muutoksiin töissä ja kokemus työkyvyn alentumisesta ovat kyselyssä saatujen vastausten perusteella Pohteen kehittämiskohteita.

Vuoden 2023 sairauspoissaoloprosentti oli 5,3 prosenttia. Henkilöiden osuus, joilla ei vuoden aikana ollut terveysperusteisia poissaoloja, on noin 31 prosenttia henkilöstöstä (7 209 henkilöä). Sairauspoissaoloista ei ole vertailutietoa edelliseltä vuodelta. Vuoden aikana sairauspoissaoloprosentissa on ollut vaihtelua kuukausittain, sairauspoissaolojen ollessa matalimmillaan kesäaikana. Toimialueittain tarkasteltuna sairastavuudessa on vaihtelua (1,1–6,2 prosenttia).

Pohteen strategian keskeisiä tunnuslukuja on seurattu toimintavuoden aikana osavuosisikatsauksissa. Henkilöstötietojen raportointia on haastanut se, että käytettävissä ei ole ollut vertailulukuja kehityksestä edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2023 henkilöstön palkallinen työpanos 15 899 alitti käyttösuunnitelman toteuman ollessa tammi–joulukuussa 93,8 prosenttia käyttösuunnitelmasta. Toimintavuoden aikana haasteena on ollut henkilöstön saatavuus erityisesti ikäihmisten sekä perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria -toimialueilla.

Henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti mittaa osaltaan Pohteen pitovoimaa työnantajana. Vuoden 2023 lähtövaihtuvuus 12,4 prosenttia oli korkeahko. Pohteen lähtökyselyyn saatujen vastausten perusteella suurimmat lähtösyöt ovat olleet työn kuormittavuus ja kiire, palkkaus sekä muualla paremmaksi koetut kehitymis- ja vaikutusmahdollisuudet. Henkilöstön täydennyskoulutuspäiviä kertyi yhteensä 46 252 päivää ja koulutuspäivät/palkallinen työpanos oli 2,9 päivää. Sosiaali- ja terveysalan täydennyskoulutusmäärän tavoitteena on pidetty keskimäärin 3–10 täydennyskoulutuspäivää vuodessa. Pohteella täydennyskoulutuspäivien määrään toimintavuoden aikana vaikutti erityisesti hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen, mistä huolimatta ensimmäisen toimintavuoden täydennyskoulutuspäivien määrää suhteutettuna palkalliseen työpanokseen voidaan pitää hyvänä.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen taloussuunnitelmakirjassa 2023–2025 on todettu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella olevan käytössä vakanssipohjainen henkilöstösuunnittelu, joka perustuu vakituisten virkojen ja toimien määrään. Vakanssipohjat on määritelty yhdeksi keskeisistä johtamisen työvälaineistä, jolla voidaan seurata henkilöstön riittävyyttä ja huolehtia toisaalta myös siitä, että henkilöstöresurssin muutokset ovat suunnitelmallisia.

Toimintavuonna 2023 henkilöstösuunnittelussa ja talouden suunnittelussa vakanssipohjia ei ole voitu vakanssihallinnon keskeneräisyyden vuoksi käyttää, ja vakanssihallinnon ajan tasalle saattaminen jatkuu vuoden 2024 aikana. Vakanssihallinnon ja vakanssipohjien hallinnointi ja ajantasaisena pitäminen on todettu haasteelliseksi toiminnan jatkuvassa muutoksessa. Vuoden 2023 aikana henkilöstösuunnittelua on, vakanssihallinnon rinnalla, aloitettu kehittämään siten, että suunnittelu perustuisi vuosittaiseen henkilöstösuunnitelmaan ja henkilöstöbudjetti laadittaisiin palvelutuotannon budjettiraamin ja resurssitarpeen mukaisesti.

Pohteen palveluksessa oli vuoden 2023 aikana keskimäärin 17 962 henkilöä. Luvussa ovat mukana myös eri syistä virka- tai työvapaalla olevat henkilöt sekä heidän sijaisensa. Palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä vaihteli suuresti eri kuukausina ja oli korkeimmillaan kesäkuussa, 18 761 henkilöä. Henkilöstömäärän vaihteluun vaikuttavat eniten kesän vuosilomat, jotka nostavat sijaistarvetta.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2023 oli 17 902 henkilöä. Henkilöstömäärältään kaksi suurinta toimialuetta ovat OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito sekä ikäihmisten palvelut, missä työskentelee lähes puolet Pohteen henkilöstöstä. Henkilöstömäärän jakautumista eri ammattiryhmiin on kuvattu toimintakertomuksen liitteessä 1. Suurimman ammattiryhmän eli hoitohenkilöstön osuus on 61 prosenttia henkilöstöstä ja lääkäreiden sekä sosiaalitoimen henkilöstön osuus molempien 9,2 prosenttia. Hyvinvointialueen henkilöstöstä miehiä oli 16,7 prosenttia (2 984 miestä) ja vastaavasti naisten osuus oli 83,3 prosenttia (14 918 naista).

Vuoden lopussa vakinaisessa palvelussuhteessa oli 78,2 prosenttia henkilöstöstä ja määräaikaisen henkilökunnan osuus oli 21,8 prosenttia. Määräaikaisen henkilökunnan kokonaismäärää nostaa erikoistuvat lääkärit ja hammaslääkärit, jotka toimivat määräaikaisessa koulutusvirassa. Osa-aikaisena työskenteli vuoden lopussa noin 16 prosenttia henkilöstöstä. Lisäksi lakisääteisellä osittaisella hoitovapaalla oli vuoden aikana 1 300 ja osa-aikaisella sairauslomalla 743 henkilöä.

Henkilöstön keski-ikä Pohteella oli 44,5 vuotta (miehet 43,3 vuotta, naiset 44,8 vuotta). Tilinpäätöksen liiteosassa on nähtävissä tilasto henkilöstön ikäjakaumasta ja henkilöstömäärältään suurimpien tehtävänimikkeiden keski-ikästä.

Kevan tilastojen mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella siirtyi vanhuuseläkkeelle toimintavuoden aikana 245 henkilöä ja työkyvyttömyyseläkkeelle (työkyvyttömyyseläke 14, kuntoutustuki 44, osatyökyvyttömyyseläke 40, osakuntoutustuki 46) yhteensä 144 henkilöä. Vanhuuseläkkeelle siirryttiin keskimäärin 64,7-vuotiaana. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrän suhteellinen osuus eläkkeelle siirtyneiden määrästä oli 37 prosenttia.

Kaikkien eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 60,3 vuotta, mikä on alhaisempi keski-ikä kuin verrokkiorganisaatioissa (hyvinvointialueet 61,2 vuotta). Keva on laatinut seuraavalle 20 vuodelle eläköitymisennusteen, joka on esitetty liitetiedoissa. Viiden seuraavan vuoden aikana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella eläköityvien määrän arvioidaan olevan 3 082 henkilöä (17 prosenttia vaakuutetuista).

1.5.2 Henkilöstön työpanos ja poissaolot

Pohteella työpanostietoja seurataan kolmesta eri näkökulmasta: kokonaistyöpanos, palkallinen työpanos ja toteutunut työpanos.

Kokonaistyöpanos (HTV1) kuvaa palvelussuhteessa olleen henkilöstön kokonaismäärää osa-aikaisuus huomioituna (Pohde 16 981,3 vuonna 2023).

Palkallisen työpanoksen (HTV2) taustalla ovat palveluspäivät, joista työnantaja maksoi palkkaa eli kokonaistyöpanoksesta on vähennetty palkattomat poissaolot. Palkallisen työpanoksen laskenta ei kuitenkaan huomioi ylityitä tai muullakaan tavoin normaalin työajan ylittävää työaikaa. Palkallinen työpanos vaihtelee vuoden eri kuukausina, alimmillaan se oli helmikuussa (15 361,3) korkeimmillaan kesäkuussa (16 916,5), palkallisen vuosityöpanoksen ollessa Pohteella 15 899. Taulukossa 2 on kuvattu henkilöstön palkallinen työpanos ammattiryhmittäin. Tarkemmat tiedot palkallisen työpanoksen jakautumisesta eri toimialueilla ja eri ammattiryhmiin on kuvattu liiteosassa.

Toteutunut työpanos (HTV3) kuvaa aktiivista tehtävien hoitamiseen käytettyä työaikaa eli palvelujaksopäivistä on vähennetty kaikki poissaolot (Pohde 12 979,5 vuonna 2023). Toteutuneen työpanoksen ja kokonaistyöpanoksen välinen suhde mittaa tehollista työaikaa. Pohteella toteuma vuonna 2023 oli 76,7 prosenttia.

Tunnuslukuista on laskettavissa myös niin sanottu käyttämättömän resurssin määrä eli palkattomilla poissaoloilla olleet vuoden 2023 aikana. Sen toteuma vuonna 2023 oli 1 019 henkilötyövuotta. Palkattomien poissaolopäivien kokonaismäärä kaikista poissaoloista oli 25,3 prosenttia.

Ammattiryhmä	Palkallinen työpanos 2023	%-osuus
Johto	72,4	0,5 %
Esihenkilöt	702,8	4,4 %
Lääkärit	1 413,8	8,9 %
Hoitohenkilöstö	9 689,6	60,9 %
Eräät asiantuntijat ja tutkimushenkilöstö	373,7	2,4 %
Sosiaalitoimen henkilöstö	1 467,5	9,2 %
Pelastustoimen henkilöstö	272,1	1,7 %
Huolto- tuki- ja hallintopalveluhenkilöstö	1 700,7	10,7 %
Muu henkilöstö	206,3	1,3 %
Pohde yhteensä	15 899	100,0 %

Taulukko 2: Henkilöstön palkallinen työpanos ammattiryhmittäin vuonna 2023.

Vuosilomapoissaolot ovat suurin poissaoloryhmä. Niiden osuus oli 46 prosenttia kaikista henkilöstön poissaoloista. Terveysperusteisia poissaoloja oli vuoden aikana lähes 350 000 kalenteripäivää, ja niiden osuus on lähes neljännes kaikista poissaoloista. Pohteen henkilöstöllä oli vuoden aikana keskimäärin 22 sairauspoissaolopäivää henkilötyövuotta (HTV2) kohden. Työterveyshuoltojen tuottamien sairauspoissaotietojen mukaan henkilöstön suurimmiksi sairauspoissaolojen syiksi muodostui tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt sekä hengityselinten sairaudet. Kun sairauspoissaolopäivän kustannuksiin huomioidaan kaikki välilliset ja välittömät kustannukset, Pohteen sairauspoissaolokustannukset vuonna 2023 nousevat 122,5 miljoonaan euroon. Sairauspoissaolopäivän kustannus on laskennallisesti 350 euroa/päivä (Keva). Kolmanneksi suurimman poissaoloryhmän muodostaa perhevapaat. Niiden osuus oli 15,1 prosenttia kaikista poissaoloista.

1.5.3 Työvoimakustannukset

Pohteen tilinpäätöksen 2023 henkilöstömenot olivat yhteensä lähes 1,002 miljardia euroa. Keväällä kunta- ja hyvinvointialueiden työ- ja virkaehtosopimuksia vuosille 2022–2025 päivitettiin uuden neuvotteluratkaisun myötä. Vuoden 2023 henkilöstömenoihin on vaikuttanut muun muassa maaliskuussa joillekin sote-sopimuksen piirissä oleville maksettu 600 euron kertapalkkio eli niin sanottu koronakorvaus. Kertapalkkion vaikutus henkilöstömenoihin oli 3,4 miljoonaa euroa sivukuluineen, mikä tosin on laskutettu henkilöstöä Pohtelle luovuttaneilta organisaatioilta jälkikäteen.

Kesäkuussa maksettiin yleisesti 2,2 prosentin yleiskorotus ja lisäksi maksussa oli 467 euron kertaerä. Kertaerä lisäsi henkilöstömenoja arviolta 9,5 miljoonaa euroa. Kesän yleiskorotuksista ei ole tiedossa erikseen euromääräistä vaikutusta. Palkkakustannuksia ovat hyvinvointialalla nostaneet kaikilla sopimusaloilla maksussa ollut paikallinen järjestelyerä sekä palkkojen yhteensovittamiseen sekä palkkausjärjestelmien kehittämiseen liittyvät paikalliset erät 1.6.2023 alkaen, yhteensä noin 16,5 miljoonaa euroa sekä lääkäreille maksettava yleiskorotus 1.10.2023 noin 0,4 miljoonaa euroa.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantaja on arvioinut, että sopimuskorotusten aiheuttama kustannusten vuosikeskiarvon muutos 2022–2023 koko hyvinvointialalla on 6,13 prosenttia.

	2023	Suht.osuus %
Palkat	803 069 545	80,2
Kokouspalkkiot (Itm)	1 106 509	0,1
Ansionmenetykskorvaukset	141 056	0,0
Vakinaisten palkat ja palkkiot	510 560 569	51,0
Määräaikaisten palkat ja palkkiot	74 813 750	7,5
Sisäisten sijaisten palkat ja palkkiot	4 728 922	0,5
Sijaisten palkat ja palkkiot	99 905 037	10,0
Toimenpidepalkkaiset	793 359	0,1
VPK:n palkat	1 184 350	0,1
Työaikakorvaukset	96 826 865	9,7
Lisä- ja ylityökorvaukset	15 381 306	1,5
Todistus- ja lausuntopalkkiot	448 991	0,0
Asiantuntijapalkkiot	196 366	0,0
Muut palkkiot ulkopuolisille	84 110	0,0
Tukihenkilön työkorvaus	112 825	0,0
Siviilipalvelusmiesten päivärahat	136 999	0,0
Muut palkat	2 821	0,0
Lomapalkkavelan muutos	9 553 460	1,0
Työaikapankkivelan muutos	3 006 822	0,3
Henkilöstökorvaukset ja muut henkilöstömenojen korjaukset	-15 914 574	-1,6
Henkilösivukulut	198 485 168	19,8
Sosiaali- ja eläkevakuutusmaksut	196 434 090	19,6
Lomapalkkavelan sivukulujen muutos	1 981 389	0,2
Työaikapankkivelan sivukulujen muutos	623 615	0,1
Henkilöstökulujen sivukulujen korjaus	-553 925	-0,1
Henkilöstökulut yhteensä	1 001 554 714	100,0

Taulukko 3: Pohde henkilöstökulut tileittäin 2023.

1.5.4 Osaava henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategisissa periaatteissa korostuu osaamisen ja osaajien tärkeys resurssien alueellisen jakamisen ja tarkoituksenmukaisten palvelujen tuottamisen turvaamisessa. Strategian painopisteessä ”Parhaat osaajat” korostetaan hyvinvointialueen tärkeimmän voimavaran eli henkilöstön hyvinvointia, osallisuutta ja osaamisen kehittämistä. Johtaminen tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä. Johtamisosaamisen vahvistamiseksi Pohteella käynnistyivät

henkilöstöhallinnon osaamista vahvistavat säännölliset koulutukset, minkä lisäksi noin 100 esihenkilöä aloitti keväälleen 2024 jatkuvan esihenkilövalmennuksen.

Vuonna 2023 Pohteen henkilöstöstä 89,9 prosenttia osallistui ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuspäiviä toteutui keskimäärin 2,9 koulutuspäivää/palkallinen työpanos kaikki henkilöstöryhmät huomioiden. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan sosiaali- ja terveysalan täydennyskoulutuksen määrän tavoitteena voidaan pitää keskimäärin 3–10 täydennyskoulutuspäivää vuodessa. Täydennyskoulutuspäivien määrään toimintavuonna vaikutti hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyneet haasteet. Myös eri tehtäviin liittyvä resurssipula vaikeutti koulutuksiin osallistumista. Henkilöstön koulutuksiin ja niihin liittyviin kustannuksiin käytettiin 3 868 130 euroa vuonna 2023. Koulutuskustannusten määrään vaikutti etä- ja hybridikoulutusten suosio.

Osaamisen kehittämisen vastuualue järjesti koulutuksia useista eri aihealueista yhteistyössä sisällön asiantuntijoiden kanssa. Vuosittain toistuvia koulutuksia toteutettiin muun muassa peruselvytyksen, alkusammutusosaamisen, turvallisuusosaamisen, lääkehoidon osaamisen varmistamisen, säteilysuojelun, ergonomisen työskentelyn sekä työsuojelun ja -hyvinvoinnin ja asiakas- ja potilasohjauksen teemoista. Näiden lisäksi laajoja henkilöstöryhmiä koskevien koulutusten aiheina olivat työyhteisö- ja vuorovaikutustaidot, johtamis- ja muutososaaminen sekä stressin hallinta ja palautuminen. Toimialueet ja osaamiskeskukset järjestivät substanssiosaamiseen liittyviä koulutuksia.

Vuoden 2023 aikana jatkuivat OYS2030 Uuden sairaalan käyttöönoton koulutukset ja perehdyttäminen sairaalan uusien tilojen ja toimintojen asianmukaiseen ja turvalliseen käyttöön. Koulutusten saatavuutta parannettiin etäkoulutusten, tallenteiden ja verkkokoulutusten saatavuuden lisäämisellä.

Ikäihmisten palveluiden toimialueella henkilöstölle on järjestetty muutosvalmennusta liittyen toimialueen palvelurakennemuutokseen. Lisäksi järjestettiin webinaarisarja, Yksilön ja yhteisön kehittäminen muutoksessa, tukemaan työyhteisöjä ja esihenkilöitä muutoksessa. Työterveyslaitoksen OL-LAPPA-hanke lisäsi valmiuksia kohdata muutoksen haasteita; kirkastaa tulevaisuuden kuvaa, keskittyä olennaiseen ja huolehtia sekä esihenkilön omasta että työyhteisön hyvinvoinnista.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen tukena on osaamisenhallintajärjestelmä HRM. Kehityskeskusteluosio otettiin käyttöön vuoden 2023 aikana esihenkilön ja työntekijän välisen osaamisen ja työsuorituksen arviointiin. Kehityskeskusteluiden avulla varmistetaan, että jokainen ymmärtää organisaation tavoitteet ja strategian suunnan. Käytyjen kehityskeskustelujen määrää ei voitu raportoida HRM-järjestelmästä vielä vuonna 2023.

1.5.5 Työhyvinvointi

Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen johtamistyön ja henkilöstön osallistamisen avulla on osa hyvinvointialueen strategiaa. Toimintavuonna toimenpiteitä kohdistettiin henkilöstön terveyden ja työkyvyn edistämiseen, toiminnan sujuvuuden parantamiseen sekä työturvallisuuden varmistamiseen yhteistyössä esihenkilöstön, yhteistyöverkoston sekä koko henkilöstön kanssa.

Työkyvyn ja terveyden edistäminen ohjauksen, verkostojen ja mittausten avulla

Pohteella osallistuttiin toimintavuoden aikana sekä alueellisten että valtakunnallisten työkyvyn, terveyden ja liikunnan edistämisen verkostojen toimintaan. Pohteen liikuttajaverkostoon kuului noin 100 työntekijää, jotka kannustivat henkilöstöä terveyttä edistäviin elintapoihin ja itsestä huolehtimiseen. Henkilöstön työkykyä ja terveyttä tuettiin myös palautumista ja työn tauottamista edistämällä, liikunnan ja ravitsemuksen ohjauksella, neuvonnalla sekä vertaistukiryhmätoiminnalla.

Työnohjaus osana toiminnan ja työhyvinvoinnin edistämistä

Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämässä ja psykososiaalisen kuormituksen hallinnassa hyödynnetään työnohjauspalveluita. Työnohjauspalveluiden organisointi koko Pohteelle eteni alkuvuodesta ulkoisten työnohjauspalveluiden kilpailutuksella, minkä lisäksi käynnistettiin sisäisen työnohjaustoiminnan suunnittelu.

Työhyvinvoinnin kehittäminen hankeyhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämistä toteutettiin monipuolisesti erilaisten hankkeiden avulla, yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Yksi suurimmista hankkeista oli OLLAPPA-hanke, jonka tavoitteena oli kehittää toimintatapoja, jotka vahvistavat henkilöstön työhyvinvointia sote-alan yksiköissä. Hankkeessa luotiin yksilöllisten työhyvinvointia edistävien keinojen rinnalle yhteisöllisiä keinoja tukea työntekijöiden jaksamista ja palautumista työn kuormituksesta. Hankkeen kohderyhminä olivat nuoret, esihenkilöt ja vuorotyöntekijät.

FirstFit-menetelmän testiohjeistuksen, testipalautteen ja harjoitteluohteiden kehittäminen -hanke alkoi vuoden 2023 aikana. FirstFit-menetelmä on ensihoitajien fyysisen toimintakyvyn arviointi-, palautteenanto- ja seurantamenetelmä. Sote-työajat eli ergonomisen vuorosunnittelun ja COVID-19-pandemian vaikutukset työaikoihin ja terveyteen SOTE-sektorilla (2021–2024) on hanke, jonka tavoitteena on tuottaa vuosittaisen palautetta työaikojen muutoksista liittyen työaikalain ja COVID-19-pandemian vaikutuksiin sekä organisaatioiden omaan kehittämistyöhön. Hankkeessa laaditaan suosituksia vuoroergonomia- ja optimointiohjelmistojen tapaturmariskin arvioimiseksi vuorokiertoon liittyen.

Johda palautumista kriisissä -hanke käynnistyi vuoden 2023 aikana. Hankkeen tavoitteena on tutkia sote-työntekijöiden ja hyvinvointialuevalmistelijoiden, erityisesti työn psykososiaalisesta kuormituksesta, palautumista ja sen keinoja. Tekonivelleikkattujen työterveystuki (2019–2023) -hankkeen tavoitteena oli selvittää, kuinka uusi työterveyshuollon roolia korostava toimintamalli on vaikuttanut tekonivelleikkauksen jälkeisiin sairauspoissaoloihin. Tutkimus lisää tietoa käytössä olevista työkyvyn tukitoimista ja niiden yhteyksistä sairauspoissaolon pituuteen. Vastuullinen työkyvyn tuki TYÖOTE-hankkeen tavoitteena oli parantaa erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon yhteistyötä. Hankkeessa muodostetussa TYÖOTE-toimintamallissa työterveyshuolto otti koordinoituvastuun erikoissairaanhoidossa tai sote-keskuksessa hoidetusta potilaasta ja huolehti jatkotoimista, jotta työntekijä voisi palata mahdollisimman pikaisesti työkykyisenä töihin.

Työhyvinvoinnin arviointi ja edistäminen työhyvinvointikyselyä hyödyntäen

Yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa toteutettiin 24.10.–14.11.2023 työhyvinvoinnin Mitä kuuluu? -fokuskysely. Kyselyyn vastasi yli 9 000 Pohteen työntekijää eli noin 55 prosenttia koko henkilöstöstä. Valtakunnallisesti eri hyvinvointialueilta kyselyyn osallistui yli 43 000 työntekijää. Työhyvinvointikysely tukee Pohteen strategiaa tuottamalla tietoa henkilöstön ja esihenkilöstön työhyvinvoinnista kehittämistyön tueksi. Kokonaisuudessaan Pohteen tulokset olivat hyvällä tasolla. Jokaisella toimialueella arvostettiin lähiesihenkilön oikeudenmukaista johtamista (74 prosenttia). Työyhteisöjen yhteistyö koettiin toimivaksi (66 prosenttia) ja tiedon kulkuun kiinnitettiin huomiota työyhteisöissä (73 prosenttia). Vaikutusmahdollisuuksien puutteesta työssä tapahtuviin muutoksiin raportoi 54 prosenttia vastaajista, mikä nousi selkeästi kehittämiskohteeksi Pohteella.

Työkykyjohtaminen ja työterveysyhteistyö

Työkykyjohtamisen tueksi Pohteelle laadittiin työkyvyn tuen toimintamalli, jonka tarkoitus on ohjata ja jäntevöittää työntekijöiden itsensä sekä esihenkilöstön jokapäiväistä työkykyjohtamista. Toimintamallin tarkoitus on auttaa esihenkilöstöä tunnistamaan työntekijän työkyvyn muutokset mahdollisimman varhain ja käynnistää tarvittavat työkyvyn tukitoimet työssä jatkamisen mahdollistamiseksi sekä sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Valtion vakiinnuttamisrahaston hankemäärärahan avulla ryhdyttiin selvittämään työjärjestelyjen mahdollisuuksia pidemmän sairauspoissaolon sijaan tilanteessa, jossa työntekijä on terveydellisistä syistä estynyt tekemään perustehtävänsä mukaista työtä, mutta työkyky mahdollistaa työssä jatkamisen sovelletuin tehtävin. Vuoden aikana otettiin käyttöön Hyvä kohtelu -toimintamalli sekä Päihdeohjelma työkykyjohtamisen tueksi. Työkykyjohtamisen yhteistyökumppaneina ovat toimineet työterveyshuollon sopimuskumppanit sekä Keva.

Työterveysyhteistyö hyvinvointialueella käynnistyi viiden eri palveluntuottajan kanssa. Sopimustojen kanssa laadittiin työterveysyhteistyöhön liittyviä toimintaohjeita sekä tarkennettiin muun muassa sopimusten sisältöä, suunniteltuja työpaikkaselvityksiä ja terveystarkastuksia. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistäminen ja organisaatiomuutokset haastoivat työterveysyhteistyötä muun muassa asiakasrekisterin ylläpitoon ja palveluntuottajien sähköisiin järjestelmiin liittyen.

Työsuojelun yhteistoiminta

Pohteen työsuojelun yhteistoimintaorganisaation toiminta käynnistyi vuoden 2023 alusta. Päätoimisia työsuojelupäälliköitä ja työsuojelupäällikköasiantuntijoita toimi Pohteella yhteensä viisi, lisäksi pelastustoimessa toimi työsuojelupäällikkö osa-aikaisesti. Vuoden lopussa päätoimisena työskenteli 14 ja osa-aikaisena 11 työsuojeluvaltuutettua. Yhteistyötoimikunta nimesi työhyvinvointitoimikunnan, joka toimii myös hyvinvointialueen työsuojelutoimikuntana.

Ensimmäisen toimintavuoden tavoitteena oli tehdä työsuojelutoimintaa tutuksi koko Pohteella. Työsuojeluyhdyshenkilöille ja esihenkilöille järjestettiin sekä alueellisia että koko Pohteen yhteisiä tilaisuuksia ajankohtaisista työsuojeluasioista. Työsuojelun peruskursseja järjestettiin vuoden aikana neljä. Lisäksi järjestettiin kuukausittaisia esihenkilösparrauksia työyhteisön ilmapiiriin, riskienarviointiin ja työturvallisuusilmoitusten käsittelyyn liittyen.

Työturvallisuusriskien arviointi ja työtapaturmailmoitukset

Toimintavuonna työturvallisuusriskien arviointikäytännöt on otettu hyvin käyttöön. Vuoden aikana HaiPro-järjestelmään on kirjattu 344 työsuojeluriskien arviointia ja 82 työterveyshuollon toteuttamaa työpaikkaselvitystä.

HaiPro-järjestelmään tehtiin vuoden 2023 aikana 8 174 vaaratapahtumailmoitusta. Vaaratapahtumailmoituksista noin puolet oli työtapaturmailmoituksia, noin kolmannes muita turvallisuushavain-toja ja -kehittämisehdotuksia. Läheltä piti -tilanteita oli noin viidennes. Uhka- ja väkivaltatilanteisiin liittyviä ilmoituksia oli 3 391 ja sisäilmastoon liittyvää oireilua tai epäilyä oireilusta oli 1 259 ilmoituksessa. Ammattitautiepäilyjä oli 148 ilmoitusta. Äkilliseen fyysiseen tai psyykkiseen kuormittumiseen liittyviä ilmoituksia oli 1 001 kappaletta.

Vakuutusyhtiön korvaamia vahinkoja oli yhteensä 823 kappaletta. Näistä korvattavia työmatkatapaturmia oli 255, työpaikkatapaturmia 559 kappaletta ja ammattitauteja 9 kappaletta. Työpaikalla aiheutuneiden tapaturmien suurimmat poikkeamat olivat liukastumiset, kaatumiset tai kompastumiset, väkivalta sekä äkillinen fyysinen kuormittuminen tai itsensä kolhiminen eri tavoin. Työmatkalla sattuneista tapaturmista noin puolet tapahtui jalkaisin, polkupyörällä kolmannes ja henkilöautolla kymmenesosa. Vakuutusyhtiö maksoi korvauksia vuonna 2023 aikana lähes 1,04 miljoonaa euroa.

1.5.6 Henkilöstön rekrytointi

Pohteella toimii keskitetty rekrytointiyksikkö, joka on vastannut avoimeksi tulleiden toimien, virkojen ja sijaisuuksien hakumenettelyyn ja rekrytointijulkaisuihin liittyvistä toiminnoista. Rekrytointiyksikkö on vastannut myös keikkaa tekevän hoitohenkilöstön rekrytoinnista ja välittänyt hoitohenkilöstöä alle kolmen kuukauden sijaisuuksiin Pohteella.

Yhteistyössä lääkärirekrytoinneista vastaavien lääkäreiden kanssa on pilotoitu toimintamallia, jossa lääkäri työvoimaa hankitaan osana Pohteen rekrytointiyksikön toimintaa. Tavoitteena on vakiinnuttaa lääkärirekrytointi omaksi toiminnaksi, jonka myötä vuokratyövoiman käyttöä voidaan vähentää.

Rekrytointipalvelut on ollut aktiivisesti mukana eri ammattiryhmien tapahtumissa ja messuilla tekemässä Pohdetta tunnetuksi työnantajana ja tarjoamassa avoimia työtehtäviä. Rekrytointipalvelut on tehnyt TE-palveluiden kanssa yhteistyössä TE-live-lähetysiä, joissa on esitelty Pohteen eri toimialueita ja ammatteja. Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita seuraavien ammattiluokkien osalta: sairaanhoitajat, psykologit, sosiaalityöntekijät, perusterveydenhuollon lääkärit, psykiatrit, puheterapeutit ja lähihoitajat.

Pohteella oli vuonna 2023 avoinna 639 virkaa, joihin hakijoita oli yhteensä 3 041. Hakijoita avointa virkaa kohden oli vuoden aikana 4,8. Hakijoiden määrä virkaa kohden kasvoi vuoden mittaan ollen vuoden viimeisen kolmanneksen aikana 5,9. Toimia oli vuoden aikana avoinna 1 470, joihin hakijoita oli yhteensä 8 409. Hakijoita avointa toimea kohden oli vuoden aikana 5,7. Hakijoiden määrä toimea kohden nousi ensimmäisen vuosikolmanneksen 3,5 arvosta vuoden viimeiseen kolmanneksen huomattavasti ollen 6,5. Yleisimmät avoinna olleet tehtävänimikkeet ovat nähtävissä liitetiedoissa. Korkein hakijamäärä oli ohjaajan tehtävään 9,1 ja vähiten hakijoita oli psykologin tehtävään, 0,6 hakijaa avoinna ollutta tehtävää kohden.

Lähtökyselyllä ja palautteilla saadaan tietoa toiminnan kehittämiseen

Lähtökysely on tarkoitettu Pohteelta irtisanoutuneille. Vuonna 2023 kyselyyn vastasi 326 Pohteen palveluksesta pois lähtenyttä työntekijää, joista hoitohenkilöstöön kuului 59 prosenttia, sosiaali- huollon henkilöstöön 19 prosenttia, muuhun henkilöstöön 14 prosenttia, lääkäreitä oli 6 prosenttia ja pelastustoimen henkilöitä 2 prosenttia. Eniten irtisanoutuneita oli 41–50 vuoden ikäryhmässä ja 1–5 vuotta työnantajan palveluksessa työskennelleissä.

Kolme suurinta irtisanoutumiseen johtanutta syytä olivat työn kuormittavuus ja kiire, muualla paremmat kehitymis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä palkkaus. Irtisanoutuneista 42 prosenttia siirtyi kunnan palvelukseen ja yksityisen työnantajan palveluksesta työpaikan löysi 36 prosenttia. Lähtijöistä 55 prosenttia suosittelisi Pohdetta työnantajana kavereilleen.

Kehittämisehdotuksina työnantajalle lähteneet työntekijät toivat esille seuraavia asioita:

- Pehdytykseen panostaminen
- Esihenkilötyö: lähemmäs työntekijöitä, osaaminen, tuki, palautteen anto, kehityskeskustelut
- Työntekijän arvostaminen ja parempi kohtelu sekä kuulluksi tuleminen, vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen
- Työhyvinvoinnin lisääminen
- Resurssien lisääminen: työmäärä suuri, asiakasmäärät suuret, työssä jaksaminen
- Työnkuvan selkeyttäminen
- Tiedotukseen panostaminen
- Koulutukseen pääsy
- Työelämäjoustot: virkavapaa, osa-aikaisuus
- Työntekijöiden osallistaminen kehittämiseen
- Palkanmaksu ajallaan ja oikein

Kesätyöntekijöille tehtiin Kuntatyönantajan valmisteleva kysely, johon Pohteella vastasi 127 kesätyöntekijää. Myönteisimpinä asioina kesätyöntekijöille jäi mieleen hyvä työyhteisö, työilmapiiri, työkaverit, vastuun saaminen työssä, mukavat asiakkaat ja potilaat sekä uuden oppiminen. Kehitettävimpinä asioina nähtiin muun muassa pehdytys, työilmapiiri, arvostus työntekijöitä kohtaan, esihenkilötyö, työpaikan ongelmiin puuttuminen, oikea aikainen palkanmaksu ja palautteen antaminen työstä.

Terveysalan opiskelijoiden ohjauksen laatua mitataan laajassa kansainvälisessä käytössä olevalla CLES-mittarilla, joka mittaa opiskelijoiden näkemyksiä kliinisestä oppimisympäristöstä sekä ohjauksen laadusta. Mittari oli systemaattisessa käytössä OYS-sairaalapalvelut ja ensihoidon sekä OYS-psykiatrian alueilla, ja sen käyttöönotto tulee laajenemaan kaikille toimialueille. Vuonna 2023 terveysalan opiskelijoiden arvioimana ohjauksen laadun keskiarvo oli 8,7 arvioituna asteikolla 0–10 (n=1 023). Ohjauksen laadun tunnusluvut olivat pysyneet ennallaan tai nousseet kaikilla arvioitavilla osa-alueilla.

Osaajayksikkö välittää osaavia työntekijöitä toimialueille

Osaajayksikön tehtävänä on keskitetysti hallinnoida äkillisiin poissaoloihin kohdennettuja henkilöstöresursseja. Osaajayksikössä oli vuonna 2023 noin 540 eri ammattinimikkeistä (muun muassa sairaanhoitaja, kättilö, lähihoitaja, röntgenhoitaja, fysioterapeutti) hoitotyöntekijää toistaiseksi voimassa olevissa palvelussuhteissa. Työntekijöille oli nimetty oma kiertoalue, joihin heidät on perehdytetty työskentelemään.

1.5.7 Palkkaus ja palkitseminen

Palkkausjärjestelmien kehittäminen

Vuoden 2023 aikana neuvoteltiin ja sovittiin lääkärisopimuksen mukaisesta uudesta uraporraspalkkausjärjestelmästä (URPO-malli) ja sen käyttöönotosta. Uusi palkkausjärjestelmä korvasi työn vaativuuden arviointiin perustuneen palkkausjärjestelmän. Palkkausjärjestelmäneuvotteluissa sovittiin uusista uraporraspalkkatasoista, joita kohden palkat tullaan harmonisoimaan tulevana vuosina. Lisäksi vuonna 2023 aloitettiin perusterveydenhuollon lääkäreiden uuden suoritepalkkausjärjestelmän rakentaminen, joka saatetaan loppuun vuoden 2024 alkupuolella. Suoritepalkkausjärjestelmällä korvataan aiempi, toimenpidepalkkioihin perustunut järjestelmä. HYVTES- ja SOTE-sopimusten osalta uusien palkkausjärjestelmien rakentaminen alkaa vuoden 2024 aikana. Pohde osallistui toimintavuonna sote-sopimuksen palkkausjärjestelmän uudistamisen simulaatioon, jota Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat ja pääsopijajärjestöt koordinoivat. Simulaation tavoitteena oli varmistua palkkahinnoittelurakenteen toimivuudesta sekä arvioida tulevan uudistuksen kustannuksia.

Palkitseminen ja henkilöstöetuudet

Henkilöstöä voidaan palkita erilaisilla tavoilla, sekä aineellisesti että aineettomasti. Työ- ja virkaehtosopimukset tunnistavat joitakin palkitsemisen mahdollisuuksia, kuten kerta- ja tulospalkkiot. Kerta- ja tulospalkkioiden käyttöönotto edellyttää, että työnantajalla on kriteerit palkkioiden myöntämisperusteiksi. Pohteen ensimmäisen toimintavuoden aikana ei ole valmisteltu varsinaisia palkitsemismalleja.

Työnantajan kannalta henkilöstöetujen tarjoamisen tarkoituksena on kehittää positiivista työnantajakuvaa sekä ylläpitää ja kehittää työntekijöiden hyvää työkykyä ja -motivaatiota. Pohde tarjosi henkilöstöetuina vuonna 2023 kulttuuri-, liikunta- ja hierontaedun, jonka tuottajaksi valikoitui kilpailutuksen myötä Smartum Oy. Smartumin arvo vuodessa oli pääsääntöisesti 250 euroa työntekijää kohden. Edunsaajia oli noin 16 500 vuoden 2023 loppuun mennessä. Edun käyttöaste oli 89,5 prosenttia ja kustannuksia syntyi noin 3,5 miljoonaa euroa. Lisäksi Pohde tarjosi työsuhdepolkupyöräedun sekä tukea henkilöstön virkistyspäivien, pikkujoulujen ynnä muiden järjestämiseen. Työsuhdepolkupyöräetu saatiin käyttöön lokakuussa 2023 ja vuoden loppuun mennessä pyörän oli hankkinut itselleen yli 300 työntekijää. Työnantaja oli budjetoinut rahaa myös henkilöstön merkkipäivä-

ja eläköitymislahjoihin, mutta näitä ei saatu vielä vuoden 2023 aikana käyttöön. Kaikkiaan Pohteen henkilöstöetuihin oli varattu rahaa noin 6,2 miljoonaa euroa.

1.5.8 Vaparista virkistystä vapaa-ajalle

Henkilöstön vapaa-ajan toimintaa organisoii Vapari ry., jonka jaostot järjestävät Pohteen henkilökunnalle monipuolista vapaa-ajan toimintaa. Taloudellinen tuki Vaparille vuodelle 2023 oli 200 000 euroa. Vaparilla on 14 liikunnallista, erilaisiin kädentaitoihin, harrastuksiin ja kulttuuriin suuntautuvaa jaostoa, joiden vetäjinä toimivat vapaaehtoiset kunkin lajin harrastajat, kannustaen koko henkilöstöä pitämään huolta työkyvystään. Toimintaa oli tarjolla Kuusamossa, Taivalkoskella, Oulussa, Oulaisissa, Ylivieskassa, Nivalassa, Kalajoella ja etämahdollisuuksin jokaisella paikkakunnalla. Eri jaostoissa oli vuoden aikana noin 4 000 osallistujaa koko maakunnan alueella.

1.5.9 Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta

Yhteistoiminta hyvinvointialueella perustuu lakiin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa ja hyvinvointialueilla. Pohteelle on hyväksytty työnantajan ja työntekijöiden edustajien valmisteleva yhteistoimintaohje. Yhteistoiminnan tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työnantajan kanssa osallistua toiminnan kehittämiseen ja antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää hyvinvointialueen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua. Työnantaja neuvottelee yhteistoiminnan periaatteiden mukaan henkilöstön edustajien kanssa henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavista muutoksista tai suunnitelmista.

Yhteistoiminnan tärkein muoto on esihenkilön ja yksittäisen henkilön välitön vuorovaikutus jokapäiväisessä työssä. Työyksikön asioita käsitellään säännöllisesti järjestettävissä työpaikkakokouksissa, joiden teemoina ovat muun muassa toimintaan ja sen muutoksiin, talouteen, työn organisointiin ja kehittämiseen liittyvät asiat. Työnantajan ja henkilöstön välisenä ylimpänä yhteistoimintaelimenä toimii hyvinvointialueen yhteistyötoimikunta, jonka tehtävänä on edistää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa sekä käsitellä hyvinvointialueella yhteistoimintalain mukaiset asiat.

Luottamusmiesten määrästä ja ajankäytöstä on sovittu paikallisesti. Pohteella on päätoimisia ja osa-aikaisia ajankäyttöön oikeutettuja luottamusmiehiä, joiden työpanos oli vuonna 2023 noin 35 henkilötyövuotta. Lisäksi järjestöt ovat nimenneet luottamusmiehiä, joille ei ole sovittua ajankäyttöä.

1.5.10 Toimintavuonna käydyt yhteistoimintamenettelyt

Pohteella käynnistettiin vuoden aikana yhteensä kuusi irtisanomisperusteista yhteistoimintamenettelyä. Näistä laajin koski Pohteelle liikkeen luovutuksella siirtyneitä johto-, esihenkilö-, tiimivastaava-, asiantuntija- ja sihteeritehtävissä työskennelleitä, joiden aiemmassa organisaatiossa olleet tehtävät eivät sisältyneet Pohteelle muodostettuun organisaatioon. Puheentunnistusjärjestelmän käyttöönotto johti tekstinkäsittelytehtävien olennaiseen vähenemiseen, minkä vuoksi kyseinen henkilöstöryhmä oli irtisanomisperusteisen yhteistoimintamenettelyn kohteena. Muissa irtisanomisperusteisissa yhteistoimintamenettelyissä oli kyse yksittäisen yksikön toimintaan ja henkilöstön

palvelussuhteen ehtoihin liittyvistä olennaisista muutoksista (muun muassa työtehtävät, työnteopaikka, työaika, palkkaus).

Pohde pystyi tarjoamaan kaikissa irtisanomisperusteisissa yhteistoimintamenettelyissä henkilöstölleen muita heidän työsopimustaan tai virkamääräystään vastaavia tehtäviä tai heidän koulutustaan, ammattitaitoaan tai aiempaa kokemustaan vastaavia tehtäviä. Menettelyjen piirissä olleista yhteensä 22 henkilöä kieltäytyi tarjotusta tehtävästä. Näissä tilanteissa palvelussuhteet ovat päättyneet työnantajan taholta tapahtuneeseen irtisanomiseen.

Vuoden 2023 aikana käytiin myös järjestämissuunnitelman toimeenpanoon liittyvä yhteistoimintamenettely, jossa työnantaja ei vedonnut irtisanomisperusteeseen. Tässä menettelyssä palvelussuhteeseen liittyvistä muutoksista on sovittu neuvottelun kohteena olevan henkilöstön kanssa. Osa toimenpiteistä on pystytty toteuttamaan ilman välittömiä henkilöstövaikutuksia. Näissä tilanteissa yhteistoimintalain edellyttämät toimenpiteet on toteutettu esimerkiksi henkilöstöinfoina. Menettelyjen kohteena oli kaikkiaan noin 320 henkilöä. Menettely jatkuu muutaman yksikön osalta vuonna 2024.

1.5.11 Liikkeen luovutukset

Vuoden 2023 aikana valmisteltiin liikkeen luovutuksia, jotka toteutuvat vuoden 2024 alusta. Monetralta aiemmin palveluostoina hankitut talouden asiantuntijapalvelut tulevat osittain siirtymään Pohteen omaksi palvelutuotannoksi. Ateria- ja puhtauspalveluissa puolestaan omana tuotantona tuotetut Kalajoen ja Raahen alueen palvelut siirtyvät liikkeen luovutuksella PPE-Köökkiin.

1.5.12 Henkilöstöviestintä

Henkilöstöviestinnän tärkeänä tavoitteena oli tukea johtoa työssään sekä edistää organisaation yhteisen identiteetin ja organisaatiokulttuurin muodostumista muutostilanteessa. Henkilöstöpalvelut vastasivat strategiseen tavoitteeseen ”johtaminen tukee henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä” kahdella viestinnällisellä pääkeinolla.

Ensimmäinen pääkeino oli Pohteen intranetin sisällön tuottaminen. Tällä pyrittiin vahvistamaan koko henkilöstön ja esihenkilöiden osaamista, takaamaan yhtenäiset toimintakäytännöt ja prosessien sujuvuus. Lisäksi ajankohtaisista asioista tiedotettiin viestinnän koostamassa viikkokirjeessä. Toinen säännöllinen viestinnällinen pääkeino oli henkilöstölle ja esihenkilöille suunnatut infot. Tilaisuuksia järjestettiin kohderyhmille joka toinen viikko.

1.5.13 Henkilöstöjaosto

Aluehallituksessa on henkilöstöjaosto, jossa on seitsemän jäsentä. Aluevaltuusto valitsee jaoston jäsenet ja henkilökohtaiset varahenkilöt, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jaoston puheenjohtajana toimii aluehallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajan ja jaoston jäsenten tulee olla aluehallituksen jäseniä tai varahenkilöitä. Jaoston jäsenenä ei voi toimia hyvinvointialueeseen tai sen määräämisvallassa olevaan yhteisöön palvelussuhteessa oleva henkilö.

Henkilöstöjaosto päättää virka- ja työehtosopimuksen määräyksen soveltamisesta siltä osin, kuin se on jätetty hyvinvointialueen harkintaan, linjaa aluehallituksen ottamien johtavien viranhaltijoiden

palkat ja valmistelee muita aluehallituksen sille määräämiä henkilöstöasioita. Näiden tehtävien lisäksi Pohteen aluehallitus on kevään 2023 kokouksessaan päättänyt, että henkilöstöjaoston toimivaltaa laajennetaan siten, että se toimii työnantajan edustajana, päättää paikallisten järjestelyerien neuvottelutuloksen hyväksymisestä, hyväksyy paikalliset virka- ja työehtosopimukset, päättää hyvinvointialueen palkkausjärjestelmän käyttöönotosta, soveltamisesta ja kehittämisestä, mukaan lukien suunnitelman palkkojen yhdenmukaistamisesta, päättää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa koskevista periaatteista Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella, vastaa osaltaan henkilöstöhallinnon ohjaamisesta ja kehittämisestä, hyväksyy erilliset ohjeet, ohjelmat ja suunnitelmat, ohjaa ja seuraa henkilöstöä koskevien tunnuslukujen kehitystä sekä koordinoi, kehittää ja seuraa henkilöstön työhyvinvointikyselyjä.

Henkilöstöjaosto kokoontui toimintavuonna 16 kertaa ja on hyväksynyt kokouksissaan useita paikallisia virka- ja työehtosopimuksia sekä yksimielisiä paikallisneuvottelutuloksia, evästännyt ja ohjeistanut henkilöstöasioiden valmistelua sekä hyväksynyt muun muassa henkilöstöohjelman, lääkäreiden uraporraspalkkajärjestelmän, kehityskeskustelu- ja työn suorituksen arvioinnin toimintamallin, edustuksellisen yhteistoimintaohjeen, työhyvinvointikyselyn sekä tasa-arvo-, henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sekä linjannut johtavien viranhaltijoiden palkkaukset.

1.6 Ympäristöasiat

Pohteella on tavoitteena ympäristökuormituksen hallinta ja jatkuva ympäristöasioiden parantaminen kaikessa toiminnassa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin (PPSHP) toiminnan jatkumona moniammatillisena ympäristöryhmänä toimii PPSHP:n aikainen asiantuntijaryhmä. Ympäristöryhmän kokoonpano ja tehtävät tullaan tarkemmin määrittämään vuoden 2024 aikana.

Vuoden 2023 toiminta ympäristöasioissa keskittyi Pohteen alueen erilaisten jätekäytäntöjen selvittämiseen ja niiden haltuunottoon. Niin sanotusta perusjätehuollosta vastaavat pääosin vuokranantajat muutaman siirtymävuoden ajan. Terveystieteiden erityisjätteiden ja vaarallisten jätteiden kilpailutuksen valmistelu koko Pohteen aluetta koskevaksi on käynnistetty ja kilpailutus toteutetaan vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana on päivitetty jäteohjetta uuden yliopistollisen sairaalan toimintoja vastaavaksi. Uusi jäteohje antaa myös pohjan koko Pohteen jätteidenkäsittelyyn terveydenhuollon erityisjätteiden ja vaarallisten jätteiden osalta. Uusi jäteohje on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 keväällä.

Vuonna 2023 yliopistollisessa sairaalassa lajiteltiin seuraavat jätelajit: tiili- ja betonijäte, polttokelpoinen jäte, kartonki/pahvi, keräyspaperi, SER-jäte, vaaralliset jätteet, terveydenhuollon erityisjäte, puhdas puu, pakkausmetalli, muovi, teräsromut, biojäte, pakkauslasi, rakennusjäte, jättejakeeseen kohdistumaton palvelu sekä tietoturvajäte. Yhteensä jätettä kertyi toimintavuonna 2 065 000 kiloa. Pohteen muiden toimintojen osalta jäteraportoinnin saatavuus on vielä hajanaista ja tarkkojen lukujen saaminen on ollut haastavaa. Tulevan jätekilpailutuksen osalta tähänkin saadaan jatkossa tarkat tiedot.

Pohteen keskeinen energiatehokkuuden edistämistoimenpide on yliopistollisen sairaalatoiminnan siirtyminen vanhoista tiloista uusiin lähivuosien aikana. Uudisrakennusten suunnittelussa on huomioitu energiatehokkuus muun muassa valaistuksen osalta valitsemalla tehokkaat ja vähän sähköä kuluttavat LED-valaisimet. Automaattinen valaistuksen ohjaus pienentää myös sähkönkulutusta.

LVI-laitteissa käytetään taloudellisia ja hyvän hyötysuhteen sähkömoottoreita. Uusissa rakennuksissa valaistuksien neliötehoissa on päästy 7W/m² kokoluokkaan, joka on hyvä arvo. Kantasairaalassa vanhojen loisteputkivalaisimien toteutettujen ratkaisujen neliötehot ovat 12-13 W/ m² luokkaa. Vertailuarvot kertovat, että uudella tekniikalla voidaan tuottaa sama ja isompikin valomäärä pienemmällä sähkön kulutuksella.

Kantasairaalassa on uusittu vanhaa loistevalaistusta käytävien ja yleisien tilojen osalta jo vuodesta 2012 lähtien LED-valaistukseksi. Myös saneerattujen osasto- ja poliklinikkatilojen valaistuksia on vaihdettu saneerauksissa LED-ratkaisuiksi. Kuluvan vuoden kesällä valaistusmuutoksia tehtiin muun muassa Peltolan alueen rakennuksissa.

Rauhaparkkiin on valmistumassa vuoden 2024 aikana aurinkosähköjärjestelmä, jota voidaan tulevaisuudessa laajentaa teholtaan kolminkertaiseksi. Aurinkosähköjärjestelmää voidaan hyödyntää esimerkiksi sähköautojen lataustoiminnassa.

Yliopistollinen sairaala osallistui vuonna 2023 kansainväliseen maailman sairaalaliitto IHF:n (International Hospital Federation) järjestämän kilpailun Ashikaga-Nikken Excellence Award for Green Hospitals -kategoriaan, jossa esillä oli kestävä kehitys ja ekologisuutta edistäviä ratkaisuja ja hankkeita. OYS 2030 -uudistamisohjelma palkittiin kilpailussa ykkössijalla. Ympäristöystävällisyys ja kestävä kehitys on otettu huomioon uuden sairaalan uudistamisohjelmassa niin rakennusaikana kuin sairaalan tulevaa toimintaakin suunniteltaessa.

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen tuottajana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue edistää ihmisoikeuksia, ja strategiset tavoitteet auttavat edelleen kehittämään ihmisoikeuksien toteutumista. Strategia on syntynyt laajan osallisuuden, kuulemisen, yhteistyön ja alueellisen tiedon pohjalta. Työhön on osallistunut kattava joukko eri toimijoita: asukkaita, henkilöstöä, poliittisia ryhmiä, yhdistyksiä ja yrityksiä ja muita sidosryhmiä. Ihmisoikeuksien toteutumista tukevat lakisääteinen omavalvonta, hyvinvointialueen potilas- ja sosiaaliasiavastaavien neuvontatyö sekä alueen asukkaiden lakisääteinen osallistumisoikeus, jota toteutetaan usein eri tavoin.

Aluevaltuuston kokouksissa on läsnä lakimies päätöksenteon laillisuuden varmistamiseksi. Toimielinten päätöksistä voi tehdä oikaisuvaatimuksen tai aluevalituksen se, johon päätös on kohdistettu tai asianosainen sekä hyvinvointialueen jäsen. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella on käytössä EU:n Whistleblow-direktiivin mukainen sisäinen väärinkäytösten ilmoituskanava. Ilmoituksia käsittelemään on nimetty työryhmä.

Sidonnaisuusilmoitukset ja sivutoimiluvat tukevat päätöksenteon avoimuutta ja korruption vastaista toimintaa. Sidonnaisuusilmoitukset ovat pakollisia johtavissa luottamustehtävissä ja viroissa toimiville. Ilmoitus on tehtävä johtotehtävistä sekä luottamustoimista elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä sekä merkittävästä varallisuudesta ja muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävän hoitamisessa. Sidonnaisuusilmoitukset päivitetään vuosittain ja ne ovat ajan tasalla.

Pohteella ei ole vielä ensimmäisen toimintavuoden aikana laadittu eettistä ohjeistusta, mutta asian valmistelu on tarkoitus käynnistää vuonna 2024. Ennen ohjeen valmistumista Pohteella on noudatettu PPSHP:n ja muiden aiempien organisaatioiden ohjeistuksia soveltuvin osin.

Hyvinvointialueelle on nimetty hyvinvointialuelain 32 pykälän mukaisesti osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto sekä vammaisneuvosto.

Vaikuttamistoimielimille on annettu ensimmäisen toimintavuoden aikana mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun heitä koskevissa asioissa. Vaikuttamistoimielimet ovat päässeet valmistelevaan muun muassa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelmaa, ikäihmisten suunnitelmaa sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Asioita, joihin vaikuttamistoimielimet ovat päässeet vaikuttamaan lausunnoin, ovat esimerkiksi tarpeenmukaiset sote-keskukset sekä sosiaali- ja vammaispalvelulain myöntämisen perusteet muun muassa henkilökohtaiseen apuun ja tukipalveluihin liittyen.

1.8 Arvio tulevasta kehityksestä

Talouden kehitys

Vuonna 2023 Suomen talouden tilanne on ollut heikko ja arvio on, että bruttokansantuote (BKT) supistuu 0,5 prosenttia. Julkisen talouden kuitenkin odotetaan kääntyvän kasvuun vuonna 2024. Samoin inflaation ja korkotason arvioidaan kääntyvän laskuun. Vuonna 2024 inflaatiotasoksi on arvioitu kaksi prosenttia johtuen erityisesti energian hinnan laskusta. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan vuonna 2024 bruttokansantuote kasvaa 0,7 prosenttia ja kasvu vahvistuu edelleen seuraavina vuosina. (Lähde: Taloudellinen katsaus, talvi 2023, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:95.)

Käytännössä kaikilla hyvinvointialueilla talouden tilanne on haastava ja sopeutustoimet ovat käynnissä tai valmisteilla. Vuodelle 2023 arvioidaan kansallisesti noin 1,4 miljardin alijäämää ja ennuste on, että yhteenlaskettu tulos pysyy myös vuonna 2024 alijäämäisenä. Näin on myös Pohteella. Vuodelle 2024 ennakoitaan noin 60 miljoonaa alijäämää, joka tulee olla aiemmin syntyneen alijäämän lisäksi katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialueilla kustannuksia nostavat erityisesti kansalliset palkkaratkaisut, ostopalveluiden kustannusten kohoaminen sekä esimerkiksi ict-järjestelmien harmonisointi. Pohteella on laadittu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jossa on tavoitteena sopeuttaa kustannuskehitystä noin 90 miljoonaa euroa vuodelle 2024.

Pohteella talouden kantokyvyn odotetaan parantuvan taloussuunnittelukauden loppupuolelta lähtien ja sopeutustoimien onnistuessa tuloksen arvioidaan olevan positiivinen vuodesta 2025 lähtien. Uuden yliopistollisen sairaalan rakennusten valmistuminen myös pienentää tarvittavaa lainamäärää ja arvio on, että Pohteen pitkäaikaisen lainan määrä kääntyy laskuun vuonna 2026. Rahoituslaskelman mukaisesti Pohteen omarahoitus alkaa vaiheittain riittää investointien rahoittamiseen. Investointisuunnitelman mukaan investointien taso vuodelle 2024 on 221 miljoonaa ja viimeisimmän

arvion mukaan investoinnit vuodelle 2025 ovat noin 185 miljoonaa euroa pysyen laskusuunnassa seuraavina vuosina.

Pohteella ei ole tämänhetkisen arvion mukaan lainanottovaltuutta vuodelle 2025, joten neuvottelut valtiovarainministeriön kanssa on tarpeen käynnistää keväällä 2024 valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Vuodelle 2024 Pohteella on muutettu lainanottovaltuus, jonka ehtona oli tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivittäminen. On odotettavissa, että vastaava ehto sopeuttamisohjelman päivittämisestä on edellytyksenä myös vuoden 2025 mahdolliselle lainanottovaltuudelle. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa osana vuoden 2025 talousarviota aletaan valmistella Pohteella keväällä 2024.

Avaavassa taseessa Pohteen peruspääoma on 89,4 miljoonaa. Tässä on huomioitu hyvinvointialueen käynnistyessä Pohteelle siirtynyt omaisuus lisäävänä ja lomapalkkavelka vähentävänä tekijänä. PPSHP:n ajalta kirjatun alijäämän ja tilikauden 2023 alijäämän jälkeen Pohteen oma pääoma on yhteensä 6,2 miljoonaa euroa. Lisäksi poistoero ja vapaaehtoiset varaukset ovat 10,2 miljoonaa euroa. Kertymä on matala suhteessa taseen pysyvien vastaavien määrään. Omaa pääomaa tulisiikin pyrkiä vahvistamaan tulevana vuosina tuloksen paranemisen ja syntyvän ylijäämän kautta.

Hyvinvointialueiden tulevaan rahoitukseen vaikuttavat olennaisesti takautuvat oikaisuerät, jotka toteutuvat hyvinvointialueiden rahoituksessa käytännössä kahden vuoden viiveellä. Vuoden 2023 alijäämiä koskeva oikaisu sisältyy kansallisella tasolla vuoden 2025 rahoitus pohjaan. Valtiovarainministeriön ennusteen pohjalta Pohde olisi saamassa takautuvaa oikaisua vuosina 2025-2027. Summat tarkentuvat hyvinvointialueiden tilinpäätösten valmistuttua.

Suomen hallitus neuvottelee julkisen talouden suunnitelmasta 15.–16. huhtikuuta kehysriihessä. Julkisen talouden suunnitelma ja valtiontalouden kehyspäätös tulevat perustumaan huhtikuussa 2024 julkaistavaan valtiovarainministeriön päivitettyyn talousennusteeseen. Lopullinen päätös suunnitelman hyväksymisestä tehdään valtioneuvoston yleisistunnossa 25. huhtikuuta. Julkisen talouden heikentynyt tilanne edellyttää tulevana vuosina julkisen talouden vahvistamista ja uusien rahoitustarpeiden kriittistä arviointia. Mahdollisten uusien julkista taloutta vahvistavien toimien valmistelu tähtää siihen, että niistä voidaan päättää julkisen talouden suunnitelmassa. (Lähde: Valtiovarainministeriö)

Muita keskeisiä nostoja todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pohteella uuden sairaalan A- ja B-rakennusten valmistuminen ja käyttöönotto mahdollistavat toiminnallista kehittämistä, mutta toisaalta haastavat taloutta poisto- ja korkokustannusten sekä muun muassa vanhojen tilojen purkukustannusten kautta. F-rakennuksen toteuttaminen etenee sopimuksen mukaista tavoiteaikaa nopeammin ja sen arvioidaan valmistuvan keväällä 2025. C-rakennuksen toteuttamiselle saatiin lisälainanottovaltuus ja rakennuksen tarkempi suunnittelu käynnistetään keväällä 2024.

Sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystysten työnjakoa selvittänyt työryhmä antoi raporttinsa tammikuussa 2024. Työryhmän arvion mukaan sairaala- ja päivystysverkkoa on tiivistettävä. Työryhmä ei ehdottanut yksittäisten sairaaloiden lakkauttamisia, mutta esitti muutoksia niiden palveluvalikoimaan. Ehdotuksia hyödynnetään säädettäessä sairaaloiden ja päivystysten

kokonaisuudesta hallitusohjelman mukaisesti tämän vuoden aikana. Säädösvalmistelun aikana tilannekuva tarkennetaan ja tehdään laaja vaikutusten arviointi. Valmistelun edetessä tarkentuvat myös vaikutukset Pohteen sairaalaverkkoon.

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Pohteen vuoden 2023 talousarviossa tunnistettiin merkittäviksi riskeiksi seuraavat kokonaisuudet:

1. Merkittävät poikkeamat lainsäädännön edellyttämästä palvelutasosta
2. Potilasturvallisuuden vakava pettäminen
3. Maineen tai luottamuksen menettäminen asiakkaisiin ja sidosryhmiin nähden
4. Vakavat työtapaturmat
5. Kiinteistövahinko, joka johtaa palvelun keskeytymiseen, esimerkiksi tulipalo
6. Ict-häiriöt, tietosuoja- ja tietoturvariskit esimerkiksi potilastietojen joutuminen väärin käsiin
7. Henkilöressussin ja -osaamisen menettäminen pitkäaikaisesti
8. Merkittävät taloudelliset menetykset esimerkiksi talouden tasapainottamisohjelman vajaa toteutuminen

Taulukkoon 4 on laadittu kooste toimialueiden ja tehtävälajien arviosta merkittävimpien riskien ennaltaehkäisystä ja mahdollisista korjaavista toimenpiteistä.

Talousarviossa 2023 tunnistetut riskit	Riskin kuvaus	Toimenpiteet, joilla riskin toteutumista on pyritty ennaltaehkäisemään tai vaikutuksia pienentämään	Riskin toteutuminen ja mahdolliset toimenpiteet
Merkittävät poikkeamat lainsäädännön edellyttämästä palvelutasosta	<p>1) Hoito- ja palvelutakuu ei toteudu lakisääteisessä ajassa, henkilöstövajeen vuoksi.</p> <p>2) Sote-valmiuskeskus ei pysty tuottamaan lakisääteisiä tehtäviään tilannekuvaan liittyen. Valmiussuunnittelun ohjausta ei pystytä toteuttamaan lain edellyttämällä tavalla.</p> <p>3) Pelastustoimialueella on erityis-tarkkailua vaativia paloasemia, joissa luotettavan ja tehokkaan pelastustoiminnan toteutumista haastaa puutteet sopimushenkilöstön lähtövarmuudessa ja lähtövahvuudessa. Laajempaan, lähes koko pelastustoimialueen sopimushenkilöstöä koskevina haasteena ovat riskit pelastustoiminnalle asetettujen toimintakykyvaatimusten toteutumisessa.</p>	<p>1) Digitaalisen sotekeskuksen käyttöönotto ja laajentaminen, jononpurku, henkilöstön rekrytointi sekä muut sisäiset kehittämistoimenpiteet esimerkiksi hoidon jatkuvuus ja moniammatillinen tiimimalli.</p> <p>2) Hyvällä valmistelulla ja suunnittelulla, jossa mukana koko YTA-alue ja kansallinen taso.</p>	<p>1) Toteutuminen vaihteli sosiaali- ja terveyspalveluiden eri toimialueilla. Toimenpiteinä toteutettiin muun muassa jonojen purkua ja tehostettiin rekrytointia.</p> <p>2) Sote-valmiuskeskuksen toiminta toteutui suunnitellusti</p> <p>3) Pelastustoimen osalta palvelutasopäätöstä pystyttiin pääosin toteuttamaan.</p>

Talousarviossa 2023 tunnistetut riskit	Riskin kuvaus	Toimenpiteet, joilla riskin toteutumista on pyritty ennaltaehkäisemään tai vaikutuksia pienentämään	Riskin toteutuminen ja mahdolliset toimenpiteet
Potilas-turvallisuuden vakava pettäminen	1) Ei saada riittävästi henkilöstöä vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeeseen. 2) Ei saada Pohteelle siirtyneitä sopimuksia kilpailutettua resurssi- tai muiden haasteiden vuoksi.	1) Henkilöstön rekrytointi. Varautumis-suunnitelmien päivittäminen. 2) Siirtyneet sopimukset on analysoitu toimialueilla, jotta on saatu esille kii-reellisimmät hankinnat. Sopimuksia on jouduttu myös jatkamaan ilman kilpai-luttamista tai on jouduttu tekemään asiakaskohtaisia suoramarkintasopi-muksia, jotta asiakas- ja potilasturvalli-suus on saatu turvattua.	1) Potilasturvallisuudessa ei ole ollut vakavia puutteita. 2) Hankintapalveluiden re-sursseissa on ollut haas-teita, mutta kilpailutuk-sissa on pääosin päästy etenemään.
Maineen tai luottamuksen menettäminen asiakkaisiin ja sidosryhmiin nähden	1) Kielteinen ja negatiivinen media-kuva. Vaikutukset maineeseen kansainvälisenä yliopistosairaa-lana. 2) Hoito- ja palveluprosessin suju-vuuteen liittyvät epäkohdat.	1) Avoin ja ajantasainen viestintä moni-kanavaisesti sekä aktiivinen yhteyden-pito median kanssa. 2) Toimenpiteitä henkilöstön pitovoiman parantamiseksi. Hoito- ja palveluketju-jen moniammatillinen kehittämistyö.	1) Negatiivista julkisuutta on esiintynyt, mikä on tavalli-sta vastaavan mittaluo-kan muutoksissa. Maine ja luottamus asiakkaisiin on kuitenkin pääosin säilynyt. 2) Hoito- ja palveluketjujen sujuvuus on pääosin to-teutunut, vaikka yksittäisiä poikkeamia on ilmennyt.
Vakavat työtaturmat	Työtaturmasta johtuva vakava vammautuminen, työkyvyn menetys tai kuolema. Mainehaitta ja vaikutuk-sia henkilöstön saatavuuteen.	Työterveyshuollon kanssa tehtävä yhteis-työ, työturvallisuusriskien arviointi, työtur-vallisuuskulttuuri, Hai-pro-järjestelmän käyttö laajasti.	Toteutuminen vaihteli eri toimi-alueilla.
Kiinteistövahinko, joka johtaa palvelun keskeytymiseen, esimerkiksi tulipalo	Kiinteistövahinko, esimerkiksi tulipalo, vahingoittaa omaisuutta, josta merkit-tävät kustannukset. Tulipalossa kuo-lee tai vammautuu ihmisiä. Tulipalo aiheuttaa merkittävää haittaa palve-luiden järjestämiseen. Veden ja läm-mön jakelun häiriöt aiheuttavat asiak-kaiden siirron muihin toimipisteisiin.	Henkilöstön koulutus, automaattinen paloil-moitinjärjestelmä, sammutusvälineet, toi-mintaohjeet, tupakointirajoitteet, sähkölait-teiden huolto, osastoivat rakenteet ja palo-katkot, vakuutukset.	Ei toteutunut.
Ict-häiriöt, tietosuoja- ja tietoturva-riskit, esimerkiksi potilastietojen joutuminen väärin käsiin	Potilastietojen joutuminen väärin kä-siin voi aiheuttaa merkittävää talou-dellista ja mainehaittaa. Palvelutakuun ja määräaikaisten seur-rannassa ja toteutumisessa useat eri asiakastietojärjestelmät aiheuttavat ongelmia, muun muassa työntekijöi-den rajoitettu pääsy eri järjestelmiin. Järjestelmissä olevien tietojen luotet-tavuus sekä tietojen keräämisen haasteellisuus vaikeuttaa tiedolla joh-tamisen hyödyntämistä palvelujen ke-hittämisessä.	Yhtenäisen asiakas- ja potilastietojärjestel-män käyttöönoton edistäminen, tietosuojan ja tietoturvan toimintaohjeet, ennakointi so-pimuksia tehdessä, koulutus, sopimukset.	Toteutuminen vaihteli eri toimi-alueilla. Toimenpiteinä muun muassa koulutettiin henkilös-töä ja tarkennettiin ohjeistuk-sia.
Henkilöresurssin ja -osaamisen menettäminen pitkäaikaisesti	Rekrytointihaasteet. Usean avainhenkilön työpanoksen äkillinen menettäminen.	Osaamiskartoitukset, työnjako ja urapolun kehittäminen, henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen, palkkaus ja muut kannusti-met, sijaisuusjärjestelyt, hallittu ja turvalli-nen siirtyä hyvinvointialueelle, tiivis yh-teistyö HR:n ja palkanlaskennan kanssa, työsuhte-etujen ja rekrytointipalkkioiden korostaminen henkilöstöviestinnässä. Kansainvälisen rekrytointin systematisointi kilpailutettujen palveluiden avulla.	Haastetta henkilöstön saata-vuudessa on ollut erityisesti ympärivuorokauden hoitoa tar-joavissa yksiköissä sekä koti-hoidossa. OYS-sairaalapalve-luiden ja ensihoidon toimialu-eella tehohoitopaikkoja ja leik-kaussakeja on ollut suljettuna henkilövajeen vuoksi. Myös lääkäri-vaje on jatkunut.

Talousarviossa 2023 tunnistetut riskit	Riskin kuvaus	Toimenpiteet, joilla riskin toteutumista on pyritty ennaltaehkäisemään tai vaikutuksia pienentämään	Riskin toteutuminen ja mahdolliset toimenpiteet
			<p>Haasteita on ollut myös esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden, koulupsykologien ja koulukuraattorien saatavuudessa. Rekrytintivaikkeuksien vuoksi kaikissa yksiköissä ei ole päästy lakisääteiseen asiakasmitoitukseen.</p> <p>Toimenpiteinä on toteutettu monipuolisia henkilöstön osaamiseen, pitovoimaan ja rekrytointiin vaikuttavia toimia. Lisäksi toimintaprosesseja on muutettu. Ulkomaisen työvoiman rekrytointia on selvitetty. Lisäksi on tarvittavilta osin hyödynnetty ostopalveluja.</p>
Merkittävät taloudelliset menetykset, esimerkiksi talouden tasapainottamisohjelman vajaa toteutuminen	<p>Toimialueiden talousarvion ylitys aiheuttaa taloudellista painetta muiden toimialueiden toiminnalle ja asiakkaiden palvelutarpeeseen vastaamiselle.</p> <p>Ostopalveluihin varatun määrärahan riittävyys.</p>	<p>Tehostettu talouden seuranta, järjestämisuunnitelman sopeutustoimien systemaattinen toteuttaminen, sopimusten hallinta ja kalliiden suoraostojen vähentäminen, ostopalveluiden käytön rajoittaminen.</p>	<p>Toteutui osittain, talousarviota muutettiin kesken vuoden.</p>

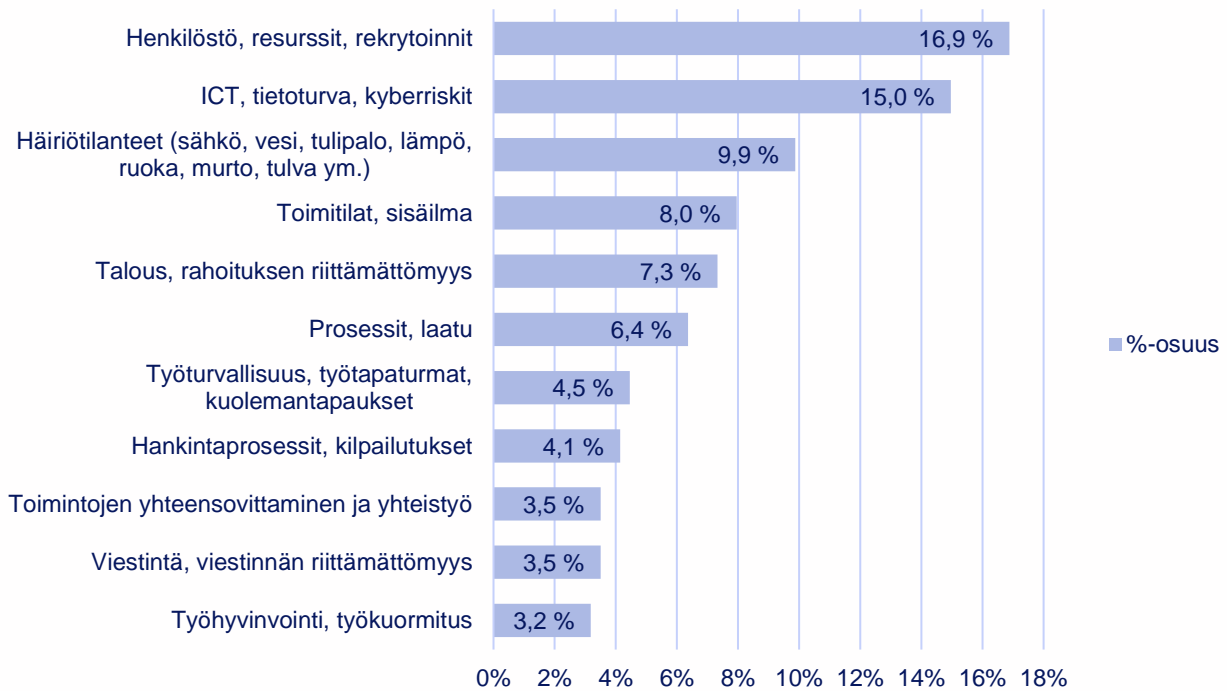
Taulukko 4: Hyvinvointialueen talousarviossa 2023 merkittäviksi riskeiksi tunnistetut kokonaisuudet.

Toimialueille ja tehtäväaloille annettiin syksyllä 2023 tehtäväksi kartoittaa riskit kyseessä olevan alueen tai alan kaikilla tasoilla. Kunkin riskin osalta tuli määritellä riskin nimi, riskin tyyppi (strategiset, operatiiviset, taloudelliset, vahinkoriskit), riskin kuvaus, riskin todennäköisyys (1-5), riskin vaikutus (1-5) ja riskin merkittävyys (riskiluku), riskin nykyiset ja uudet hallintakeinot, hallintakeinojen arvioidut kustannukset, vastuuhenkilöt, aikataulut sekä seuranta ja raportointi. Tehtävä osoittautui oletettua vaativammaksi ja alun perin annettu kahden kuukauden vastaamisaika osoittautui riittämättömäksi. Osalle toimialueista ja tehtäväaloista sovittiin uusi aikataulu vuoden 2024 puolelle, joten riskien kartoituksesta ei saatu koko hyvinvointialueen kattavaa toimintakertomuksen laadinnan määräaikaan mennessä.

Riskejä määriteltiin yhteensä 292 kappaletta, joista strategisia oli 70, operatiivisia 152, taloudellisia 27 ja vahinkoriskejä 43 kappaletta. Riskien merkittävyydet eli riskiluvut olivat: alhainen riski 8, kohdalainen riski 76, korkea riski 139, äärimmäinen riski 69 kappaletta. Kuviossa 7 on esitetty merkittävimmät riskikokonaisuudet. Kaikille kartoitetuille riskeille ei ole määritelty vielä toimenpiteitä.

Merkittävimmät riskikokonaisuudet

Kuvio 7: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen merkittävimmät riskikokonaisuudet.

Toimintakertomuksen liitteessä 2 kuvataan talousarviokirjassa 2023 tunnistettujen järjestämissuunnitelman toimeenpanoon ja talouteen liittyvien riskien toteutumisesta.

2 Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että hyvinvointialueelle asetetut tavoitteet saavutetaan, ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu muun muassa selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaa- misena ja väärinkäytösten ehkäisyinä. Sisäistä valvontaa toteutetaan lisäksi sisäisen tarkastuksen toiminnon avulla.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan vastuut on määritelty organisaatorakenteen mukaisesti. Tilivelvolliset on nimetty aluevaltuustossa 19.12.2022 (218 §). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeen mukaisesti heidät on velvoitettu dokumentoidusti toteuttamaan sisäistä valvontaa. Sisäisen valvonnan itsearviointeja ei ole vielä tehty, johtuen organisaation toiminnan käynnistymisestä. Tärkeämpää on saada toimintaa määrittävät ohjeet jalkautettua. Myöhemmin toteutettavassa arvioinnissa on siten myös mahdollista havaita mahdolliset puutteet annetussa ohjeistuksessa.

Tilivelvollisten raportointi kuvaa organisaation käynnistämisen moninaisia haasteita. Pelkästään palvelutuotantoa tukevat ja mahdollistavat toimet ovat olleet haastavia ja moniulotteisia. Palvelutuotantoa tukevissa palveluissa keskeisiä kohteita ovat olleet kunnilta siirtyneiden sopimusten haltuunotto ja hallinnointi esimerkiksi tila- ja tietohallintopalveluissa. Uuden organisaation ohjaamiseen liittyviä toimia ovat olleet muun muassa konserniohjauksen rakenteiden luominen ja asianhallinnan järjestäminen. Palvelutuotantoa käsittelevissä raporteissa ilmenee haasteellisuus yhtenäisten kriteerien kehittämisessä eri palveluketjuissa ja niiden vaikutus kustannuksiin.

Raporttien perusteella Pohteen organisaatiossa on vahvaa sisäisen valvonnan osaamista. Tätä osoittaa myös tilivuoden 2023 aikana ilmi tulleet muun muassa palkkaukseen liittyvät tapaukset, joissa on ollut kyse työehtosopimusten ja paikallisten sopimusten soveltamisesta. Kyseisistä tapauksista ja myös muista, kuten laskutukseen ja maksuliikenteeseen liittyvistä seikoista, on aiheutunut negatiivista julkisuutta. Mainehaittoihin on reagoitu avoimella tiedottamisella. Aktiivisella tiedottamisella rakennetaan positiivista organisaatiokuvaa, joka vaikuttaa työntekijöiden saatavuuteen ja sitä kautta tuloksellisuuteen.

Pohteen osavuosi- ja muu raportointi on mahdollistanut pienistä viiveistä huolimatta organisaation ohjaamisen. Taloudellisen tuloksen on nähty jäävän talousarviossa arvioidusta jo syksyn 2023 aikana, ja tämä on mahdollistanut ohjaavat toimet talousarviovuodelle 2024 ja sitä seuraaville taloussuunnitelmavuosille. Raportointi ja sitä tukeva sisäinen valvonta ovat erityisen merkityksellisiä talouden tasapainottamisessa. Alijäämän kattamisvelvollisuus lain määrittämässä ajassa on haastava prosessi, jossa valvonnan ja raportoinnin on toimittava.

Sopimushallinta on tärkeää toiminnan sopeuttamisessa. On huomioitava voimassa olevat sopimukset irtisanomisaikoihin, jotta vältetään mahdolliset päällekkäiset kulut palvelutuotannon toteuttamisessa. Sopimushallinnan osalta toiminta tulee kehittymään uuden asianhallintaohjelman myötä, johon voidaan kytkeä myös käytössä oleva sopimushallinnan järjestelmä.

Tilikauden aikana ilmi tulleisiin tietosuojapoikkeamiin on reagoitu koulutuksin. Tietosuoja ja -turva osaamiseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota. Organisaation hallussa oleva tieto on arkaluonteista ja toisaalta merkityksellistä sosiaali- ja terveystoiminnan kehittämisessä niin alueellisesti kuin laajemminkin.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on järjestetty hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen alaisuuteen. Tarkastus raportoi sekä aluehallitukselle että hyvinvointialuejohtajalle. Sisäisen tarkastuksen vuosittaisen työn runkona toimii aluehallituksen hyväksymä sisäisen tarkastuksen työohjelma. Tilivuonna 2023 tarkastusohjelma koostui prosesseista, jotka ovat merkityksellisiä uuden organisaation käynnistyessä. Kohteita olivat vakanssihallinto, tiedolla johtamisen kehittäminen ja organisaatiokulttuurin muodostumisen edellytysten huomioiminen organisaation käynnistysvaiheessa.

Tarkastusten ja muun havainnoinnin perusteella Pohteella valittu malli, jossa tarkoituksena on ollut luoda uusi organisaatio välittömästi toiminnan käynnistyessä, on ollut onnistunut.

Sisäinen tarkastus on verkostoitunut tilivuoden aikana sekä organisaation sisällä että kansallisesti muiden hyvinvointialueiden sisäisten tarkastusten toimintojen kanssa.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tehtävänä on varmistaa, että merkittävät riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja vastuutetaan. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea ja varmistaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella päätettyjen toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, toimintojen ja johdon päätöksiä noudatetaan, ja että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen omaisuus on riittäväällä tavalla turvattu. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että tunnistetut ja otetut riskit ovat oikeassa suhteessa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen riskinkantokykyyn.

Riskienhallintatoiminnon tehtävänä on varmistaa hyvinvointialueetasolla, että kullakin sen toimialueella on riittävä koulutus, ymmärrys, ohjeistus ja työkalut sekä menetelmät ja raportointikäytännöt riskeille sekä niiden hallinnalle samalla, kun toimialueet itsenäisesti vastaavat omien alueidensa riskienhallinnasta.

Kokonaisvaltaista riskienhallinnan ohjelmistoa ei saatu otettua käyttöön vuoden 2023 aikana. Vuoden alussa tehtiin yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa ohjelmiston markkinakartoitus, jonka tuloksena saatiin joitakin mahdollisia ohjelmistotoimittajia. Varsinainen vaatimusmäärittely osoittautui oletettua haasteellisemmaksi ja sen loppuunsaattaminen siirtyi vuoden 2024 puolelle. Vaatimusmäärittelyn tukena on käytetty muiden organisaatioiden laatimia vaatimusmäärittelyjä. Vaatimusmäärittelyn jälkeen päästään ohjelmiston kilpailutukseen. Käyttöönotto edellyttää laajaa

perehdyttämistä läpi koko hyvinvointialueen organisaation. Syksyllä 2023 toteutetun hyvinvointialueen riskien kartoituksen tulokset on tarkoitus siirtää hankittavaan ohjelmistoon. Ohjelmisto mahdollistaa paremmin myös riskienhallintatoimenpiteiden seurannan ja raportoinnin hyvinvointialueen johdolle ja toimielimille.

Hyvinvointialueen tarkastuslautakunta totesi arviointiraportissaan 18.10.2023, että vielä vuonna 2022 riskienhallintatyö ei ollut käynnistynyt tarkoitetulla tavalla, joka näkyi riskienhallinnan puutteellisuutena esityksenä talousarviossa 2023. Tästä syystä tarkastuslautakunta nosti esille arviointikertomuksessa 2022 talousarviossa mainittujen riskienhallinnan puutteellisen määrittelemisen. Haasteena ovat niukat resurssit, kun riskienhallintatyössä on vain yhden henkilötyövuoden henkilöresurssi. Tavoitteena oli hankkia riskienhallinnan valmisteluun lisäresurssia ostopalveluna syksyn 2023 aikana. Vuoden 2023 talousarviossa mainittujen riskien hallintakeinot ovat valmistelussa ja riskienhallintaa ollaan viemässä konkreettisempaan suuntaan. Osavuosisikauksessa raportoitiin uusia toimialueiden tunnistamia strategian, järjestämissuunnitelman sekä pelastustoimen palvelutasopäätöksen toimeenpanoon liittyviä riskejä sekä kuvattiin niihin varautumista. Riskienhallinta edellyttää edelleen kehittämistä esimerkiksi järjestämissuunnitelman toteutumiseen liittyvien taloudellisten ja toiminnallisten riskien hallinnan osalta.

Riskienhallinnan kehittämissuunnitelma laadittiin kesällä 2023 ulkopuolisen konsultin avustamana. Hyvinvointialue on käynnistämässä kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteutushankkeen edellä mainitun kehittämissuunnitelman mukaisesti. Toteutushanke jaettiin kehittämissuunnitelmassa kuuteen osioon. Toteutushanke ajoittuu alustavasti vuosille 2023–2025.

Toteutushanke koostuu seuraavista osioista:

1. Olemassa olevien riskienhallinnan osa-alueiden tunnistaminen, ymmärtäminen ja yhteensovittaminen
2. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kytkeminen osaksi organisaation muuta toimintaa
3. Kokonaisvaltaisen riskienhallintaprosessin määrittäminen
4. Kokonaisvaltaisen riskienhallintaprosessin käynnistäminen
5. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan sidosryhmäyhteistyö
6. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan jatkuva kehittäminen

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteutushankkeen konsultointi kilpailutettiin loppuvuonna 2023. Tavoitteena on saada hankintapäätös tehtyä alkuvuonna 2024.

Hyvinvointialueen riskienhallintaa kehitetään jatkuvasti siten, että pystytään aktiivisesti vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hallitsemaan olennaisiksi arvioituja riskejä ja suunnitelmallisesti hyödyntämään mahdollisuuksia. Riskienhallinnan vakiinnuttaminen osaksi hyvinvointialueen toimintaa ja strategista johtamista tulee kestäväksi useita vuosia. Vuoden 2024 tavoitteena on riskienhallintaprosessin käyttöönotto johtoryhmätasolla ja kytkentä talousarvion valmistelun vuosikelloon. Riskienhallinnan kehittämishankkeella ja riskienhallinnan ohjelmistolla on tässä ratkaiseva merkitys.

Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja yleisohje laadittiin vuoden 2022 loppupuolella. Näitä täydentävät muut hyvinvointialueen asiaan liittyvät toimintaohjeet oli tarkoitus laatia vuoden 2023 kuluessa. Ohjeistusta ei alettu laatia ilman riskienhallinnan konsultin

tukea, koska päädyttiin siihen, että käynnistetään laaja hyvinvointialueen riskienhallinnan kehittämishanke, jossa valmistellaan kaikki muut tarkentavat riskienhallinnan toimintaohjeet. Toimialue- ja riskialuekohtaiset riskienhallinnan periaatteet prosessi- ja menettelytapakuvauksineen, ulkoistamista koskeva ohjeistus, jatkuvuussuunnitelma sekä tietosuojaa ja tietoturvallisuutta koskeva ohjeistus valmistellaan riskienhallinnan kehittämishankkeessa. Kaikki nämä yhdessä muodostavat kokonaisuuden hyvinvointialueen riskien hallitsemiseksi. Riskienhallinta on osa hyvinvointialueen ohjaus- ja johtamisjärjestelmää. Riskienhallinnan keskeiset vaiheet tullaan sisällyttämään hyvinvointialueen toimintojen suunnittelun ja seurannan vuosikelloon.

Riskienhallintaprosessin kaikkiin vaiheisiin sisältyy raportointi ja tiedonvaihto tarvittavien sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Aluehallitus ja keskeiset konserniyhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan sekä sisäisen valvonnan järjestelyistään osana toiminnan ja talouden seurantaa ja raportointia. Käytännössä riskienhallinta kytkeytyy vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin, kun aluehallitus valmistelee ja kokoaa talousarvion laadinnan osana kokonaiskuvan hyvinvointialuekonsernin riskeistä ja menettelytavoista keskeisten riskien hallitsemiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Vastaavalla tavalla myös toimialueet, tehtäväalat ja konserniyhteisöt käsittelevät kokonaiskuvan toimintaansa liittyvistä riskeistä ja menettelytavat keskeisten riskien hallitsemiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Riskienhallinta on verkostoitunut tilivuoden aikana muiden hyvinvointialueiden riskienhallintatoimintojen kanssa. On muodostettu niin sanottu HVA-TURVA-verkosto, jossa on osa-alueina riskienhallinta, organisaatioturvallisuus sekä valmius ja varautuminen. Verkoston toiminta on tarkoitus vakiinnuttaa vuoden 2024 aikana.

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta puolestaan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa hyvinvointialueen rahoituksen riittävyttä. Rahoitusaseman muutokset on esitetty ta-seessa.

Hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi huomioiden vertailutietoja edellisiin vuosiin voidaan tehdä vain väliaikaishallinnon toimintakauden osalta.

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Aluevaltuusto hyväksyi Pohteen ensimmäisen talousarvion ja -suunnitelman 19.12.2022. Tavoitteeksi asetettiin 55,9 miljoonan euron alijäämäinen tulos.

Muutettu talousarvio

Hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden osalta talousarvion määrittely toimialueille ja sitoville tasoille sisälsi merkittäviä epävarmuustekijöitä. Aluevaltuusto päätti muutetusta talousarviosta 18.12.2023. Muutettu talousarvio pohjautui lokakuun 2023 taloustietoihin, joten esimerkiksi taloudellisesti epätyyppillisen joulukuun tiedot eivät olleet vielä käytettävissä.

Muutetussa talousarviossa tuloja vähennettiin yhteensä 8,1 miljoonaa euroa. Myyntituottojen osalta arvio oli, että ne toteutuvat lähelle alkuperäistä talousarviota, jääden ennakoidusta noin 0,2 miljoonaa euroa. Maksutuottojen osalta muutostarpeeksi arvioitiin 6,7 miljoonan euron vähennys. Samoin tukien ja avustusten arvioitiin jäävän alkuperäistä talousarviota noin 8,1 miljoonaa euroa pienemmäksi ict-avustuksen ja hanketuottojen toteumaennusteisiin liittyen. Muiden toimintatuottojen puolestaan ennakoitiin toteutuvan noin 6,9 miljoonaa euroa alkuperäistä suurempina. Tähän vaikuttivat osaltaan kunnilta ja kuntayhtymistä laskutetut henkilöstön koronakorvaukset (3,4 miljoonaa), jotka näkyivät Pohteella henkilökuluissa ja vastaavana summana muissa toimintatuotoissa. Valmistukseen omaan käyttöön tehtiin myös pieni, 50 000 euron, vähennys.

Muutetussa talousarviossa henkilöstökulujen budjettia supistettiin noin 14,1 miljoonaa euroa johtuen erityisesti henkilöstön saatavuuden haasteista johtuvasta palkka- ja muiden henkilöstökulujen arvioitua pienemmästä toteumasta. Tämä näkyi osaltaan palvelujen ostoissa, joiden talousarviota aluevaltuuston päätöksellä korotettiin 72,1 miljoonaa euroa. Palvelujen ostojen korotustarpeeseen vaikuttivat myös muun muassa palvelujentuottajien hintojen nousu, korkea inflaatiotaso sekä muutokset tai ennakoimattomat tilanteet asiakkaiden palvelutarpeissa.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin varattiin muutetussa talousarviossa lisää 0,7 miljoonaa euroa ja samoin avustusten summaa korotettiin 11,1 miljoonaa. Avustusten taso ja tarve olivat tarkentuneet erityisesti ikäihmisten ja vammaisten palveluissa. Muiden toimintakulujen osalta muutettu talousarvio oli 4,9 miljoonaa alkuperäistä pienempi liittyen täsmentyneisiin vuokra- ja kiinteistöverokustannuksiin.

Muutetussa talousarviossa huomioitiin myös päivittynyt valtion rahoitus eli rahoitus kasvoi noin 45,3 miljoonaa euroa. Rahoitusta lisäsi vuoden 2022 siirtyneen rahoituksen oikaisu tilinpäätöksen ja talousarvion 2022 välillä sekä toisaalta vähensi vammaispalvelulain siirtymisen vaikutus.

Rahoituskustannuksia pienennettiin aluevaltuuston päätöksellä 2,6 miljoonaa euroa. Taustalla oli korkokustannusten tarkentuminen sekä arvioitua paremmat korkotuotot maksuliikennetileiltä sekä tilitalletuksista. Myös poistojen (1,1 miljoonaa) ja poistoeron (0,07 miljoonaa) muutosta tarkennettiin toteumaennustetta vastaavaksi. Kaikkiaan muutetutussa talousarviossa tilikauden alijäämä oli 21,4 miljoonaa alkuperäistä talousarviota suurempi alijäämän muodostuessa 80,0 miljoonaan euroon.

Toimintatuotot

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä Pohteen toimintatuotot olivat yhteensä 331,9 miljoonaa euroa. Toimintatuotoista suurin osa, noin 49 prosenttia, koostui myyntituotoista. Tuotot toteutuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 16,4 miljoonaa euroa eli 5,2 prosenttia arvioitua parempina.

Vuonna 2023 myyntituottoja kertyi Pohteelle yhteensä 161,9 miljoonaa euroa. Myyntuottojen osuus kaikista Pohteen tuotoista on lähes puolet, noin 49 prosenttia. Myyntituotot koostuvat palvelujen myynnistä Pohteen ulkopuolelle eli esimerkiksi tuotoista muilta hyvinvointialueilta ja vakuutusyhtiöiltä. Lisäksi myyntituottoihin on budjetoitu valtion korvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutukseen sekä valtiolta saatava tutkimusraha (VTR). Suurimpana eränä myyntituotoissa oli myynti muille hyvinvointialueille, joka oli vuonna 2023 noin 90,1 miljoonaa euroa eli 21,7 prosenttia kaikista hyvinvointialueen tuotoista.

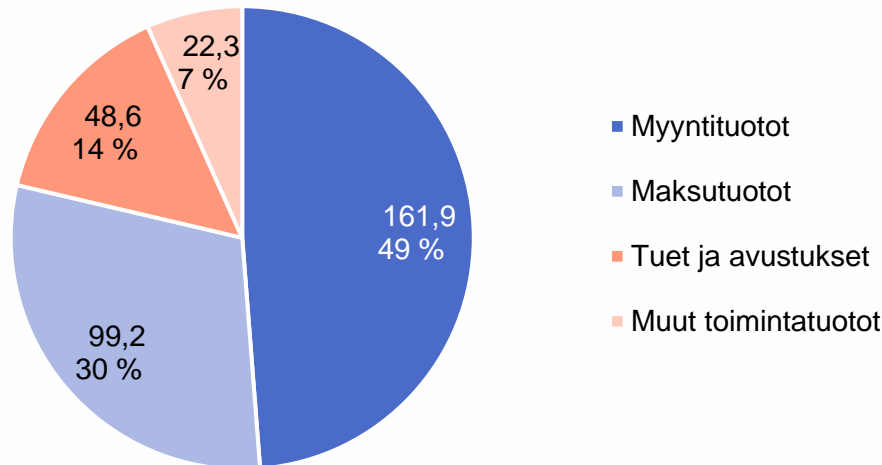
Maksutuottojen osuus Pohteen tuloista oli vuonna 2023 noin 30 prosenttia. Maksutuotot koostuvat asiakkaiden tai muiden toimijoiden maksamista hoito- ja palvelumaksuista. Maksutuottojen kertymä vuonna 2023 oli Pohteella yhteensä 99,2 miljoonaa euroa.

Tukien ja avustusten määrä vuonna 2023 oli Pohteella yhteensä 48,6 miljoonaa euroa. Tuet ja avustukset sisältävät esimerkiksi hanketuottoja, ict-avustusta, Kela-korvauksia ja palkkatukea. Vuonna 2023 keskeisimpiä tukia ja avustuksia olivat ict-avustus, vakiinnuttamisraha sekä ministeriöiden rahoittamat hankkeet, kuten Tulsote-hanke. Kelan korvaukset sairaankuljetuksesta olivat vuonna 2023 noin 8,8 miljoonaa ja työterveyshuollosta noin 4,2 miljoonaa.

Muiden toimintatuottojen toteuma vuonna 2023 oli noin 22,3 miljoonaa euroa, eli niiden osuus Pohteen tulokokonaisuudesta on noin 7 prosenttia. Muihin tuottoihin kirjataan esimerkiksi vuokra- ja majoitustuotot, pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituotot sekä muut satunnaiset tuotot.

Tuottojen kokonaisuuteen liittyy myös valmistus omaan käyttöön. Tämä on tuloslaskelman erä, jolla kuluja oikaistaan omaan käyttöön valmistettujen hyödykkeiden osalta. Valmistukseen omaan käyttöön kohdentui vuonna 2023 yhteensä 2,8 miljoonaa euroa.

Pohteen toimintatuotot 2023
(miljoonaa euroa ja %-osuus toimintatuotoista)

Kuvio 8: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimintatuotot vuonna 2023.

Toimintakulut

Vuonna 2023 toimintakulut olivat Pohteella yhteensä 2,09 miljardia euroa. Tämä ylitti muutetun talousarvion noin 9,0 miljoonaa euroa eli 0,4 prosenttia. Toimintakuluista lähes puolet, noin 48 prosenttia, muodostivat henkilöstökulut. Palvelujen ostot (asiakaspalvelujen ostot ja muut ostot) muodostivat vuonna 2023 Pohteen kuluista noin 35 prosenttia ollen yhteensä 741,3 miljoonaa.

Henkilöstökulujen toteuma oli vuonna 2023 Pohteella 1 001,6 miljoonaa. Eroa Pohteen alkuperäiseen 19.12.2022 hyväksytyyn talousarvioon selittävät muun muassa haasteet henkilöstön saataavuudessa, josta kustannuspaineet näkyvät osaltaan palvelujen ostoissa. Palkoissa näkyy myös Pohteen henkilöstölle keväällä 2023 maksettu koronakorvaus (3,4 miljoonaa), joka laskutettiin kunnilta ja kuntayhtymiltä, ja se näkyy tuloslaskelmassa muissa toimintatuotoissa.

Palvelujen ostot olivat Pohteella vuonna 2023 yhteensä 741,3 miljoonaa euroa, josta asiakaspalvelujen ostojen osuus oli 447,6 miljoonaa (60,4 prosenttia) ja muiden palvelujen ostojen osuus 293,7 miljoonaa (39,6 prosenttia). Muiden palvelujen ostojen toteumaa vähensivät tilinpäätösvaiheessa tehdyt oikaisut suhteessa taseeseen. Olennaisia eriä olivat potilasvahinkovakuutus 3,2 miljoonaa euroa sekä sairaanhoitopiirin Smartum-liikuntaseteleiden kirjaus pois taseesta 0,8 miljoonaa euroa. Smartumit olivat sairaanhoitopiirin toiminnan aikaan myönnettyjä, ja niiden voimassaolo oli päättynyt, joten niihin ei ollut enää perusteltua säilyttää varausta.

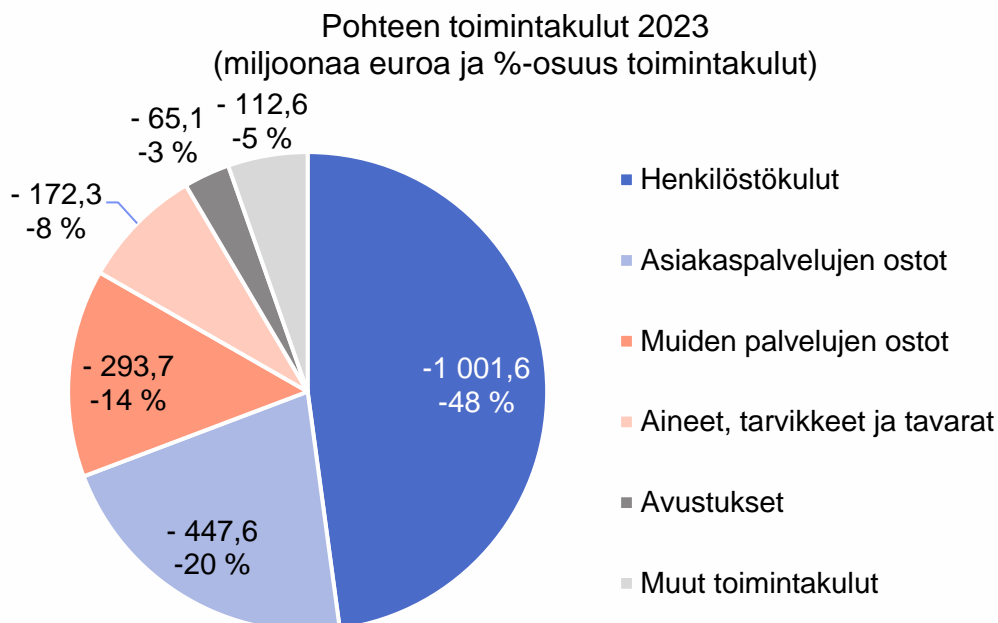
Muiden palvelujen ostoissa suurimmat kulut kohdentuivat ict-palveluihin (80,5 miljoonaa), laboratoriopalveluihin (46,6 miljoonaa), asiantuntijapalveluihin (29,3 miljoonaa) sekä ateriapalvelujen ostoihin asiakkaille (26,2 miljoonaa). Asiakaspalvelujen ostojen toteumassa suurimpia eriä olivat palveluostot asiakkaille (326,4 miljoonaa), palveluasumisen palvelusetelit (93,9 miljoonaa) ja perhehoitajien palkkiot (14,0 miljoonaa).

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma vuonna 2023 oli 172,3 miljoonaa euroa. Kustannuksiltaan suurimpia eriä vuonna 2023 olivat hoitotarvikkeet (73,6 miljoonaa), lääkkeet 41,3 miljoonaa, ilmaistarvikkeet (14,5 miljoonaa), elintarvikkeet (7,0 miljoonaa) sekä sähkö ja kaasu (4,7 miljoonaa). Aineiden ja tarvikkeiden toteumaan vaikuttivat vuonna 2023 tehtyjen varastoerien poistot vanhentuneisiin koronatarvikkeisiin liittyen sekä varaston toteuman taseus suhteessa avaavaan taseeseen.

Vuonna 2023 avustusten toteuma oli 65,1 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä eriä avustuksissa olivat omaishoidon tuki (27,2 miljoonaa), vammaisille annetut avustukset (18,5 miljoonaa) sekä muut lakisääteiset avustukset (10,3 miljoonaa). Avustuksia järjestöille ja muille yhteisöille maksettiin vuonna 2023 noin 1,8 miljoonaa euroa.

Muut toimintakulut sisältävät muun muassa tilavuokria, kiinteistöveron ja luottotappiot. Muiden toimintakulujen toteuma vuonna 2023 oli 112,6 miljoonaa euroa.

Kuvio 9: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimintakulut vuonna 2023.

Toimintakatteen eli tuottojen ja kulujen erotuksen toteuma oli Pohteella vuonna 2023 yhteensä -1,76 miljardia euroa eli 7,3 miljoonaa euroa (0,4 prosenttia) alle muutetun talousarvion. Valtion rahoitus oli vuonna 2023 yhteensä 1,73 miljardia euroa sisältäen tammikuussa 2024 maksettavan kansallisen oikaisuerän. Pohteen toimintatuottojen ja -kulujen suhde vuonna 2023 oli 15,9 prosenttia, eli pääosan toimintakuluista kattaa valtion rahoitus.

Nettorahoituskulut olivat vuonna 2023 yhteensä 8,8 miljoonaa euroa. Erään sisältyvät maksuliikennetilien ja tilitalletusten korkotuotot, jota toteutuivat vuonna 2023 arvioitua parempia korkomarkkinatilanteen muuttuessa.

Pohteen vuosikate oli vuonna 2023 yhteensä 36,0 miljoonaa euroa negatiivinen, eikä siten riittänyt kattamaan poistoja. Poistoja kertyi vuonna 2023 yhteensä 36,9 miljoonaa. Tuloslaskelman tunnusluku vuosikate/poistot oli -97,5 %. Vuosikate oli asukasta kohden tarkasteltuna -86,11 euroa.

Poistoeron muutoskirjauksen jälkeen Pohteen tulos vuodelle 2023 muodostui 72,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmassa selvitetään rahavarojen hankintaa ja niiden käyttöä tilikauden aikana. Toiminnan rahavirta osoittaa, kuinka paljon hyvinvointialueelle kertyy rahavirtaa toiminnan tuotto- ja kulu-eristä. Tilikaudella 2023 toiminnan rahavirta oli 40,0 miljoonaa euroa negatiivinen, josta 36,0 miljoonaa euroa muodostui tuloslaskelman vuosikatteesta ja 4,0 miljoonaa euroa tulorahoituksen korjause-eristä. Tulorahoituksen korjause-eristä 3,9 miljoonaa liittyy pakollisten varausten vähennyksiin, jotka oikaistaan vähentämällä tulorahoitusta rahoituslaskelmassa. 0,1 miljoonaa euroa korjause-eristä puolestaan liittyy pysyvien vastaavien luovutusvoittoihin, jotka on esitetty investointien rahavirrassa.

Investointien rahavirrassa esitetään pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä sijoitusten hankintoihin ja luovutuksiin liittyvät rahavirrat. Lisäksi esitetään investointimenoihin saadut rahoitusosuudet. Tilikaudella 2023 investointimenot olivat 147,7 miljoonaa euroa ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot olivat 0,4 miljoonaa euroa eli investointien rahavirta oli yhteensä 147,3 miljoonaa euroa negatiivinen. Yhteenlaskettu toiminnan ja investointien rahavirta oli 187,3 miljoonaa euroa negatiivinen. Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa sitä, että tilikauden menot katettiin lainanotolla ja olemassa olevia kassavaroja vähentämällä.

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolainauksen, lainakannan ja muun maksuvalmiuden muutokset. Hyvinvointialueen tytäryhteisö teki tilikauden aikana 1,3 miljoonan euron ylimääräisen lainalyhennyksen, joka oli ainoa antolainauksen muutos tilikauden aikana. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin tilikauden aikana 150,0 miljoonaa euroa ja lainoja lyhennettiin 21,5 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen nostolle ei ollut tarvetta maksuvalmiuden näkökulmasta. Yhteensä lainakannan muutokset olivat 128,5 miljoonaa euroa.

Erä muut maksuvalmiuden muutokset oli 58,2 miljoonaa euroa negatiivinen. Rahavaroja vähentävä vaikutus syntyi saamisten lisäyksestä (55,3 miljoonaa euroa) ja korottomien velkojen vähennyksestä (5,8 miljoonaa euroa). Rahavaroja lisäävä vaikutus syntyi toimeksiantojen varojen muutoksesta (1,3 miljoonaa euroa) ja vaihto-omaisuuden vähennyksestä (1,6 miljoonaa euroa).

Yhteensä rahoituksen rahavirta oli 71,6 miljoonaa euroa ja rahavarojen muutos -115,8 miljoonaa euroa. Negatiivinen rahavarojen muutos oli mahdollista kattaa olemassa olevista rahavaroista, sillä rahat ja pankkisaamiset avaavassa taseessa olivat 168,4 miljoonaa euroa. Avaavan taseen rahoitukseen ja pankkisaamisiin sisältyy tammikuun 2023 valtion rahoituksesta joulukuussa 2022 maksettu noin 140 miljoonan euron erä.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku oli -24,4 prosenttia. Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa, että investointimenot katettiin kokonaan lainanotolla. Laskennallinen lainanhoitokate oli -0,3 eli vieraan pääoman velvoitteiden kattaminen tulorahoituksella ei ollut mahdollista. Kassan riittävyys oli

vuoden lopussa 8 päivää. Hyvinvointialueen rahavarojen määrässä on suurta vaihtelua kuukauden sisällä, sillä valtion rahoitus maksetaan kuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä. Näin ollen tunnusluvun arvoon vaikuttaa olennaisesti se, minkä ajanhetken rahavarojen määrää tunnusluvun laskennassa käytetään.

3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase kuvaa hyvinvointialueen omaisuus- ja pääomaeriä tilikauden päättyessä. Pohteen avaava tase on muodostettu Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Pohteen vuoden 2022 taseet yhdistämällä sekä Pohteelle siirtyneiden kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen pysyviä vastaavia, vaihtuvia vastaavia ja lomapalkkavelkoja yhdistämällä noudattaen asiaan liittyvää ohjeistusta. Avaava tase on tämän asiakirjan liitteenä.

Pohteen taseen vertailuna esitetään vuoden 2022 tiedot, jotka ovat koostunut väliaikaisen valmisteluasiakirjan tase-eristä.

Pohteen taseen summa vuoden 2023 lopussa on 1 195 377 129,86 euroa.

Pysyvät vastaavat ovat vuoden lopussa 964,3 miljoonaa euroa, josta merkittävä erä ovat kesken-eräiset hankkeet pitäen sisällään uuden sairaalan rakentamisen. Sijoitusten arvo taseessa on 54,2 miljoonaa euroa, josta suurin erä ovat osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä 22,7 miljoonaa euroa.

Vaihto-omaisuus on vuoden lopussa 11,2 miljoonaa euroa, pitäen sisällään keskusvaraston, lääkehuollon varaston sekä kahvioiden varaston.

Saamiset ovat vuoden lopussa 167,2 miljoonaa euroa. Tästä myyntisaamiset ovat 46,7 miljoonaa, arvonnlisäverosaamiset verottajalta 32,9 miljoonaa ja muut siirtosaamiset 82,6 miljoonaa euroa. Muissa siirtosaamisissa on tammikuussa 2024 saatu valtion rahoituksen vuodelle 2023 kuuluva erä noin 40 miljoonaa euroa. Muiden siirtosaamisten muut merkittävät erät ovat eriteltynä tässä asiakirjassa liitetiedoissa.

Rahat ja pankkisaamiset ovat vuoden lopussa 52,7 miljoonaa euroa.

Oma pääoma on vuoden lopussa 6,2 miljoonaa ja poistoero ja vapaaehtoiset varaukset 10,2 miljoonaa euroa. Sairaanhoitopiiriltä siirtyi Pohteelle alijäämää noin 11 miljoonaa euroa, ja sen kattamiseksi poistoeroa ja vapaaehtoisia varauksia 13,1 miljoonaa euroa (tästä on huomioitu kirjauksena vuoden 2023 aikana NordLabin vaikutus eli -2 miljoonaa euroa).

Pakolliset varaukset ovat 24,6 miljoonaa euroa ja koskettavat potilasvakuutusvelkaa.

Toimeksiantojen veloissa ovat aiemmat kuntien itsenäistymisvarat 1,3 miljoonaa euroa, jotka ovat kertyneet ennen vuotta 2023 ja vuodelta 2023.

Pitkäaikainen vieras pääoma (eräänntyy yli vuoden päästä) on 732 miljoonaa euroa. Tästä kotimais-ten rahoituslaitosten myöntämät lainat ovat 146,4 miljoonaa euroa, Kuntarahoituksen myöntämät lainat 363,5 miljoonaa euroa ja ulkomaalaisten vakuutus- ja rahoituslaitosten myöntämät lainat 220,3 miljoonaa euroa.

Lyhytaikainen vieras pääoma (eräännyty vuoden kuluessa) on 421,1 miljoonaa euroa. Tästä vuonna 2024 eräännyvät lainat ovat 48 miljoonaa euroa. Saadut ennakot ovat 20,6 miljoonaa euroa, joka koostuu suurimmalta osin saadusta vakiinnuttamisrahan ennakkomaksusta. Ostovelkojen osuus on 119,8 miljoonaa euroa. Eläkevakuutusmaksut ovat 15,4 miljoonaa euroa ja ennakonpidätysvelka palkoista on 18,7 miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset siirtovelat ovat yhteensä 196,2 miljoonaa euroa. Tästä lomapalkkavelka on 141,4 miljoonaa euroa, työaikapankkivelka on 3,6 miljoonaa euroa ja menoajämäpalkat 18,8 miljoonaa euroa. Siirtovelkojen erät ovat tarkemmin eriteltynä tässä asiakirjassa liitetiedoissa.

Tunnuslukuja tarkastellessa Pohteen omavaraisuusaste on 1,4 %. Tunnusluku mittaa Pohteen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Tunnusluku heikko ja kuvaa Pohteen merkittävää velkarasitetta. Suhteellinen velkaantuneisuus on 54,8 %. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon Pohteen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet Pohteella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

3.4 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma osoittaa, miten tuottoina kertynyt tilikauden tulorahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	331 922	23 061
Valmistus omaan käyttöön	2 840	0
Toimintakulut	-2 092 843	-23 061
Toimintakate	-1 758 081	0
Valtion rahoitus	1 730 838	0
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 861	1
Muut rahoitustuotot	179	0
Korkokulut	-11 520	-1
Muut rahoituskulut	-290	0
Vuosikate	-36 012	0
Poistot ja arvonalentumiset	-36 942	0
Tilikauden tulos	-72 954	0
Tilinpäätössiirrot	785	0
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-72 169	0
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,9	100,0
Vuosikate/Poistot, %	-97,5	0,0
Vuosikate, euroa/asukas	-86,11	0,00
Hyvinvointialueen asukasmäärä	418 212	0

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosentteina poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

3.5 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma kuvaa tilikauden aikaisia rahan lähteitä ja niiden käyttöä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset rahoitetaan tulorahoituksen lisäksi.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-36 012	0
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-3 986	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-147 688	-615
Rahoitusosuudet investointeihin	0	615
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	357	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-187 329	0
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	1 250	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 517	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-58 154	141 184
Rahoituksen rahavirta	71 579	141 184
Rahavarojen muutos	-115 750	141 184
Rahavarat 31.12.	52 667	142 854
Rahavarat 1.1.	168 417	1 670

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, 1 000€	-187 329	0
Investointien tulo-rahoitus, %	-24,4	0,0
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,3	1,0
Kassan riittävyys, pv	8	2 202
Hyvinvointialueen asukasmäärä	418 212	

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Investointien tulo-rahoitus, %

100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

Huomioitavaa: Rahavarat 1.1.2023 eivät ole vertailukelpoisia rahaarvojen 31.12.2022 kanssa, koska rahavaroissa 1.1.2023 on huomioitu avaavan taseen vaikutus.

3.6 Tase ja sen tunnusluvut

Tase kuvaa hyvinvointialueen omaisuus- ja pääomaeriä tilikauden päättyessä.

VASTAAVAA	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	<i>milj. €</i>	<i>milj. €</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	964	0
Aineettomat hyödykkeet	15	0
Aineettomat oikeudet	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	12	0
Ennakkomaksut	3	0
Aineelliset hyödykkeet	895	0
Maa- ja vesialueet	22	0
Rakennukset	155	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14	0
Koneet ja kalusto	38	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	666	0
Sijoitukset	54	0
Osakkeet ja osuudet	44	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut lainasaamiset	9	0

Muut saamiset	1	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen varat	0	0
Muut toimeksiantojen varat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	231	153
Vaihto-omaisuus	11	0
Aineet ja tarvikkeet	11	0
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Valmiit tuotteet/tavarat	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Ennakkomaksut	0	0
Saamiset	167	10
Pitkäaikaiset saamiset	0	0
Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	167	10
Myyntisaamiset	47	0
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	33	1
Siirtosaamiset	88	8
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0	0
Osakkeet ja osuudet	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut arvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	53	143
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 195	153

VASTATTAVAA	<u>2023</u> <i>milj. €</i>	<u>2022</u> <i>milj. €</i>
OMA PÄÄOMA	6	0
Peruspääoma	89	0
Omat rahastot	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-11	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-72	0
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	10	0
Poistoero	10	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	25	0
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	25	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1	0
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	0	0
Muut toimeksiantojen pääomat	1	0
VIERAS PÄÄOMA	1 153	153
Pitkäaikainen	732	0
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	730	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	2	0
Ostovelat	0	0
Muut velat	0	0
Siirtovelat	0	0

Lyhytaikainen	421	153
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	48	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	21	0
Ostovelat	120	5
Muut velat	36	0
Siirtovelat	196	147
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 195	153

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	1,4	0,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,8	661,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-83 178	0
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-199	0
Lainakanta 31.12., 1 000 €	778 141	0
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 860,64	0
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	1 259 062	0
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., €/asukas	3 011	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	9 375	0
Hyvinvointialueen asukasmäärä	418 212	0

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Omavaraisuusaste, %

100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12.

Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12.

Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Laskelma sisältää vain ulkoiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
	<i>milj. €</i>	<i>milj. €</i>
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	332	23
Valtion rahoitus	1 731	0
Korkotuotot	3	0
Muut rahoitustuotot	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0	0
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	1	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0
Oman pääoman lisäykset	0	0
Kokonaistulot yhteensä	2 217	24
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	2 093	23
- Valmistus omaan käyttöön	-3	0
Korkokulut	12	0
Muut rahoituskulut	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	4	0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	0

Investoinnit

Investointimenot	148	1
------------------	-----	---

Rahoitustoiminta

Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	22	0
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0
Oman pääoman vähennykset	0	0

Kokonaismenot yhteensä	2 275	24
-------------------------------	--------------	-----------

<i>Kokonaistulot - kokonaismenot</i>	-58	0
---	------------	----------

<i>Rahavarojen muutos</i>	-116	141
---------------------------	-------------	------------

<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-58	141
--------------------------------------	------------	------------

	-58	0
--	------------	----------

5 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous

5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Hyvinvointialueen konserni muodostuu alla olevista yhteisöistä. Hyvinvointialueen omistusosuudet näkyvät suluissa.

Tytäryhteisöt

- Oulun Keskuspesula Oy (80,23 prosenttia)
- Kiinteistö Oy Medikomppania (100 prosenttia)
- Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinte (100 prosenttia)
- Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju (100 prosenttia)
- Docta Oy (100 prosenttia)
- Esko Systems Oy (88,34 prosenttia)
- Pohjois-Suomen Sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta (55 prosenttia)
- Pohjois-Suomen Terveydenhuollon Tukisäätiö (100 prosenttia)
- Tervia Osaajat Oy (30 prosenttia, välillisesti yhteensä 58,05 prosenttia)
- Tervia Logistiikka Oy (27 prosenttia, välillisesti yhteensä 55,05 prosenttia), perustettu vuoden 2023 aikana

Osakkuusyhteisöt

- Kiinteistö Oy Piilorivi (50 prosenttia)
- Kiinteistö Oy Uusikatu 22 (30,56 prosenttia)
- Kiinteistö Oy Oulun Medireha (41,77 prosenttia)
- Medieco Oy (49 prosenttia)
- Oulun Tuotantokeittiö Oy (40 prosenttia)
- PPE Köökki Oy (39,1 prosenttia, vuoden lopussa 48,1 prosenttia)
- PPP Köökki Oy (42,5 prosenttia)
- Istekki Oy (21,63 prosenttia)

Muut

- NordLab hyvinvointiyhtymä (56 prosenttia)

5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserni tarkoittaa hyvinvointialueen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamaa kokonaisuutta. Määräysvalta perustuu omistajuuteen sekä määräysvaltaan. Hyvinvointialuekonsernin käsite on määritelty hyvinvointialuelain 4 §:ssä, jonka mukaan hyvinvointialue tytäryhteisöineen muodostaa konsernin. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on konsernin emoyhteisö ja sen tytäryhteisöjä ovat kaikki ne yhteisöt tai säätiöt, joissa hyvinvointialue joko yksin tai yhdessä muiden kanssa käyttää määräysvaltaa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen omistajaohjauksen strategisen toimintamallin muodostavat hyvinvointialuestrategia, konserniohje sekä muut strategiat ja periaatteet.

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen konserniohjeen 2.5.2022. Konserniohjeella luodaan puitteet hyvinvointialuekonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle hyvinvointialueen tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on pyrkiä konserniin kuuluvien yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseen, hyvinvointialueen konserniyhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen sekä tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohje koskee Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä ja soveltuvin osin osakkuusyhteisöjä sekä säätiöitä.

Konsernijohtoon kuuluvat hyvinvointialuelain 50 pykälän mukaisesti hyvinvointialueen hallitus, hyvinvointialuejohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa hyvinvointialuekonsernin omistajaohjauksen toteutuksesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin mainita.

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen omistajapoliittisen strategian ja omistajapoliittiset periaatteet 20.11.2023. Sen mukaan tytär- ja osakkuusyhteisöjä hyödynnetään hyvinvointialueen toiminnassa hyvinvointialueen strategisten tarpeiden näkökulmasta erityisesti, kun kysymyksessä on erityisosaamisen hankkiminen, hyvinvointialueiden välinen yhteistyö tai yhteistyö alueen kuntien kanssa.

Hyvinvointialueen keskeisiä strategisia tytäryhteisöjä ovat: hyvinvointiyhtymä NordLab, Esko Systems Oy, Oulun Keskuspesula Oy, Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta Tervia, Tervia Osaajat Oy, Docta Oy, ja Tervia Logistiikka Oy. Hyvinvointialueen keskeisiä strategisia osakkuusyhteisöjä ovat: Istekki Oy, Oulun Tuotantokeittiö Oy, PPE Köökki Oy ja PPP Köökki Oy.

Omistajapoliittisina periaatteina aluevaltuusto vahvisti:

1. Konserniyhteisöjen omistuksia kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti huomioiden hyvinvointialueen strategia ja konsernin kokonaisuus. Hyvinvointialue tarkastelee omistuksiaan vaikuttavuuden, tuloksellisuuden, riskienhallinnan, hankintalain edellytysten ja toiminnan kehittämisen näkökulmista.
2. Tytär- ja osakkuusyhteisön juridinen muoto ratkaistaan tapauskohtaisesti toiminnan luonteen edellyttämällä tavalla.
3. Tavoitteena on, että Pohteen omistus ja päätösvalta yhteisöissä vastaavat Pohteen osuutta yhteisön liikevaihdosta.
4. Konserniyhteisöihin tehtävät sitoumuspäätökset arvioidaan hyvinvointialuelain 134 § mukaisesti. Sitoumukset tehdään ensisijaisesti omistusosuuksia vastaavasti.
5. Tytäryhteisöjä johdetaan osana konsernin kokonaisjohtamista kuten muitakin organisaation osia. Konsernijohto käy konserniyhteisöjen kanssa säännöllistä vuoropuhelua.
6. Konserniyhteisöille asetetaan vuosittain hyvinvointialueen talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteita seurataan ja niistä raportoidaan puolivuositteittäin hyvinvointialueen osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä/toimintakertomuksessa.
7. Omistajapoliittikkaa linjataan tarkemmin konserniohjeessa. Lisäksi aluehallitus hyväksyy Hyvä hallinto ja johtaminen tytäryhteisöissä –ohjeen.

Aluehallitus hyväksyi Hyvä hallinto ja johtaminen tytäryhteisössä -ohjeen 28.11.2023.

Aluevaltuusto seuraa tytäryhteisöjen talouden kehitystä hyvinvointialueen talouden seurannan yhteydessä. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan talouden toteutumisesta puolivuositain osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä/toimintakertomuksessa.

Hallintosäännön 39 § mukaisesti aluehallitus vastaa muun muassa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämistä ja valmistelusta aluevaltuustolle, konsernirakenteen strategisesta kehittämisestä sekä omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnasta.

Hyvinvointialuejohtaja muun muassa johtaa hallituksen alaisena hyvinvointialueen konsernipolitiikkaa, nimeää edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin ja muihin kokouksiin, antaa ohjeet yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimitelmissä hyvinvointialuetta edustaville henkilöille hyvinvointialueen kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole määrätty hyvinvointialueen muun toimitelimen, viranhaltijan tai luottamushenkilön tehtäväksi.

Konsernivalvelujen johtaja vastaa omistajapolitiikan valmistelusta.

5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Omistukset eri yhtiöissä ja muissa yhteisöissä siirtyivät Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä ja muilta luovuttavilta organisaatioilta voimaantulon mukaisesti hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Pohjois-Suomen laboratorokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä (NordLab) muuttui NordLab hyvinvointiyhtymäksi 1.1.2023. Samalla Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen osuus yhtymästä nousi 54,375 prosentista 56 prosenttiin.

PPE-Köökki Oy ja PPP-Köökki Oy perustettiin syksyllä 2022 yhdessä yhtiöiden toimialueen kuntien kanssa. Niiden varsinainen toiminta käynnistyi 1.1.2023, kun kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle siirtynyt ao. toimintojen henkilöstö siirtyi niin sanotulla sekuntitransaktiolla yhtiöille.

31.12.2023 siirtyi lisäksi hyvinvointialueen Raahan ja Kalajoen alueella toimiva henkilöstö PPE-Köökki Oy:lle, jolloin myös hyvinvointialueen omistusosuus yhtiössä nousi 48,1 prosenttiin.

Aluehallituksen päätöksillä hyvinvointialue tuli osakkaaksi Hyvil Oy:hyn (4,17 prosenttia) ja DigiFinland Oy:hyn (2,89 prosenttia).

5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueen konsernirakenteeseen ei ole tiedossa erityisiä muutoksia.

Hyvinvointialueen talouden haasteet ulottuvat myös konserninyhteisöihin. Osana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa on linjattu tavoitteeksi, että in house -yhtiöiden laskutus kasvaa enintään saman verran kuin hyvinvointialueen toimintakate. Tavoitetta on pidetty ja pidetään aktiivisesti esillä myös osana omistajaohjausta. Yhtiöiden laskutuksen kehitystä tullaan seuraamaan osana hyvinvointialueen talousraportointia.

Vuonna 2023 keskeisten in house -yhtiöiden käyttötalouteen kohdistunut laskutus on kuvattu alla.

Yhtiö	Ostot, käyttötalous	Ostot, investoinnit	Ostot yhteensä
Istekki Oy	25 556 041,59	514 444,67	26 070 486,26
Monetra Oulu Oy, Plandent Oy/Monetra	19 520 167,26	0,00	19 520 167,26
PPE-Köökki Oy	11 452 377,60	194 029,83	11 646 407,43
Oulun Keskuspesula Oy	6 968 497,46	0,00	6 968 497,46
Esko Systems Oy	6 951 217,10	1 016 645,67	7 967 862,77
Oulun Tuotantokeittiö Oy	5 023 684,10	676 656,00	5 700 340,10
PPP-Köökki Oy	4 507 167,92	0,00	4 507 167,92
Docta Oy	1 228 368,44	0,00	1 228 368,44
DigiFinland Oy	824 853,77	0,00	824 853,77
Maakuntien tilakeskus Oy	673 478,27	0,00	673 478,27
Medieco Oy	507 895,58	0,00	507 895,58
Tervia Osajat Oy	218 006,93	0,00	218 006,93
Hyvil Oy	172 218,69	0,00	172 218,69
Keskeiset yhtiöt yhteensä	83 603 974,71	2 401 776,17	86 005 750,88

Taulukko 5: Keskeisten in house -yhtiöiden käyttötalouteen kohdistunut laskutus vuonna 2023.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on useita kirjauksia kuntien ja hyvinvointialueiden in house -yhtiöiden asemaan. Hallituksen tavoitteena on rajata ”julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa in house -yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa toimiva markkina, kuten siivous-, taloushallinto-, ruoka- ja ict-palveluissa”. Sidosyksikön omistukselle on tarkoitus asettaa ”yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti (10 %)”. Erikseen todetaan kuitenkin, että ”lainsäädäntö on kuitenkin tarkoitus kirjoittaa tavalla, joka mahdollistaa jatkossakin kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävien järjestämisen yhtiömuodossa silloin, kun se ei vääristä kilpailua, sekä tavalla, joka turvaa huoltovarmuuden, potilasturvallisuuden, kielelliset oikeudet tai muun vastaavan painavan julkisen intressin”. (Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelma, s. 104.)

Hallitusohjelman mukaisia tavoitteita koskevan lainsäädännön valmistelu on käynnissä. Toteutusaan ne vaikuttavat merkittävästi hyvinvointialueen tytäryhteisöjen asemaan, erityisesti kuitenkin näiden yhtiöiden pienempien osakkaiden osalta. Hyvinvointialueen osalta 10 prosentin omistusosuus oleellisilta osin täyttyy.

Omistajaohjauksessa seurataan aktiivisesti lainsäädännön valmistelua.

5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaan. Selonteon laadinta pohjautuu tytäryhteisöjen raportointiin, aluehallituksen ja konsernijohtoon käymiin keskusteluihin yhteisöjen kanssa sekä yhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja

taloudellisen aseman seurantaan. Omistajaohjauskeskusteluissa käydään läpi yhtenä osa-alueena muun muassa tytäryhteisöjen riskikartoitusten sisältö ja ajantasaisuus.

Toimivallan ja -vastuun jako konserniohjauksessa

Edellä on kuvattu aluevaltuuston ja -hallituksen sekä konsernijohtoon toimivalta ja vastuunjako konserniohjauksessa. Konsernijohtoon kesken ei ole tehty erillistä yhteisökohtaista työnjakoa ohjauksessa, mutta ohjauksessa huomioidaan yhteisöjen toimielinten jäsenyyksistä aiheutuvat esteellisyudet.

Omistajaohjaukseen liittyvät oleelliset linjaukset on käyty läpi aluehallituksen kokouksissa, ja mikäli ne ovat edellyttäneet virallisia päätöksiä, ne on tehty hallintosäännön mukaisesti. Erityisesti aluehallituksessa on käsitelty Esko Systems Oy:n, Monetra Oulu Oy:n, Istekki Oy:n, Tervia Osaajat Oy:n, Tervia Logistiikka Oy:n ja PPE-Köökki Oy:n asioita.

Hyvinvointialuejohtaja on hallintosäännön mukaisesti nimennyt hyvinvointialueen ehdokkaat tytäryhteisöjen hallintoelimiin sekä edustajat tytäryhteisöjen yhtiö- ja vuosikokouksiin, ja antanut tarvittavat toimiohjeet edustajille muun muassa ehdokkaista yhteisöjen toimielimiin sekä kokouspalkkioista.

Yhtiöiden hallitusten kokoonpanoissa on konserniohjeen mukaisesti otettava huomioon yhteisöjen toimialojen edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallitusten jäsenten tulee lisäksi ymmärtää hyvinvointialueomistajan periaatteet, yhtiökohtaiset strategiset tavoitteet sekä sitoutua niiden noudattamiseen. Nämä periaatteet toteutuvat yhteisöjen hallituksissa.

Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Ennakkokäsitykset on hankittu konserniohjeen mukaisesti.

Konserniohjauksen toimivallan ja vastuunjakon toimivuuden osalta ei ole havaittu huomautettavaa.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi sekä tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Seuraavat tytäryhteisöt raportoivat talousarvion 2023 mukaisesti taloustavoitteiden toteutumisesta aluevaltuustolle ja aluehallitukselle puolivuositilauksissa ja tilinpäätöksessä: Oulun Keskuspesula Oy, Docta Oy, Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta Tervia, Tervia Osaajat Oy, Tervia Logistiikka Oy, Esko Systems Oy, Pohjois-Suomen terveydenhuollon tukisäätiö, Pohjois-Suomen laboratorikeskuksen hyvinvointiyhtymä (NordLab), Kiinteistö Oy Medikomppania, Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinte ja Kiinteistö Oy Heikinharju.

Raportointi on tapahtunut asianmukaisesti.

Tiedon kulku ja sen toimivuus

Omistajaohjaus pitää yhteyttä tytäryhteisöihin säännöllisin väliajoin muun muassa tytäryhteisöjen tilinpäätösraportoinnin, osavuositarkastuksen sekä vuosittain pidettävien omistajaohjauskeskustelujen muodossa. Muuta yhteydenpitoa ja tietojen kartoittamista tehdään tarvittaessa pitkin vuotta yhteisön tilanteesta riippuen.

Tiedon kulussa ei ole havaittu ongelmia.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palveluiden käyttö

Hyvinvointialuekonsernissa sen johto vastaa siitä, että hyvinvointialueella ja sen konserniyhteisöillä on käytettävissä mahdollisimman laadukkaat ja kokonaisedulliset tuki- ja muut yhteiset palvelut. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi konsernin henkilöstöhallinnon palvelut ja tietohallinnolliset palvelut sekä rahoitukseen ja sijoitustoimintaan liittyvät palvelut.

Konsernijohto ei ole varsinaisesti linjannut, missä toiminnoissa tytäryhteisöjen on käytettävä konsernin keskitettyjä palveluja. Tytäryhteisöt ovat kuitenkin käyttäneet muun muassa samaa talous- ja henkilöstöhallinnon toimijaa kuin hyvinvointialue.

Tytäryhteisöt ovat noudattaneet tilikaudella keskitetyistä konsernitoiminnoista annettuja linjauksia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista koskeva raportointi

Hyvinvointialuekonsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan perusteiden määrittäminen kuuluu hyvinvointialuelain ja hallintosäännön perusteella aluevaltuuston päätettäväksi. Valvonta on tältä osin sisäistä ja ulkoista. Riskienhallinta on oleellinen osa hyvinvointialueen sisäistä valvontaa ja johtamista. Riskienhallinta perustuu riskien tunnistamiseen ja kuvaamiseen, toteutumisen vaikutusarviointiin, merkittävyyteen, toteutumisen todennäköisyyteen sekä mahdollisuuteen hallita riskejä käytettävissä olevilla menetelmillä. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointialuekonsernissa tytäryhteisöjen riskienhallinnassa noudatetaan soveltuvin osin hyvinvointialueen riskienhallinnan yleisiä toimintaperiaatteita.

Hyvinvointialuekonsernin sisäisen valvonnan luonne vastaa toteutukseltaan ja periaatteiltaan hyvinvointialueen sisäistä valvontaa, jonka toteuttamisen järjestäminen kuuluu aluehallituksen vastuulle. Hyvinvointialuekonsernissa konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, joka voi käyttää valvonnassa apunaan määräämiään vastuuhenkilöitä sekä hyvinvointialueen sisäistä tarkastusta. Yhteisöjen sisäisessä valvonnassa ja tarkastuksessa merkittävä vastuu on myös kunkin yhteisön toimivalla johdolla. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on pyrkiä tuottamaan konsernijohtolle riittävä kuva sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan asianmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta.

Konsernivalvonnan kohdealueita ovat konserniyhteisöjen, erityisesti tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden sekä valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumisen seuranta, analysointi ja raportointi. Lisäksi konsernivalvonnan kohteena ovat merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden raportointi ja hallinta.

Konsernijohton tukena riskienhallinnassa on hyvinvointialueen riskienhallintapäällikkö sekä sisäisessä valvonnassa sisäisen tarkastuksen päällikkö.

Konsernijohtolle raportoidaan riskeistä talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä sekä tilanteen edellyttäessä. Raportointi riskeistä on toteutunut tilikaudella ja tilanteen niin edellyttäessä. Tytäryhtiöiden riskienhallinnassa ei ole havaittu huomautettavaa, mutta riskienhallinta edellyttää kuitenkin jatkuvaa kehittämistä.

Tytäryhteisöjen sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu huomautettavaa.

Tytäryhteisöillä on konserniohjeen mukaisesti sama tilintarkastusyhteisö kuin hyvinvointialueella.

5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

5.6.1 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	<u>2023</u>
	1 000 €
Toimintatuotot	361 366
Toimintakulut	-2 118 347
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 072
Toimintakate	-1 755 909
Valtion rahoitus	1 730 838
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	2 617
Muut rahoitustuotot	606
Korkokulut	-11 704
Muut rahoituskulut	-354
Vuosikate	-33 907
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-41 115
Omistuksen eliminointierot	-62
Tilikauden tulos	-75 084
Tilinpäätössiirrot	-992
Tilikauden verot	-155
Laskennalliset verot	-20
Vähemmistöosuudet	-21
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-76 271

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,1
Vuosikate/Poistot, %	-82,5
Vuosikate, euroa/asukas	-81,1
Hyvinvointialueen asukasmäärä	418 212

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Vuosikate prosentteina poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$$

5.6.2 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	<u>2023</u>
	1 000 €
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-33 907
Tilikauden verot	-155
Tulorahoituksen korjauserät	-5 007
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-153 920
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	357
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-192 631</u>
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 354
Lyhytaikaisten lainojen muutos	970
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-57 590</u>
Rahoituksen rahavirta	70 026
Rahavarojen muutos	-122 606
Rahavarat 31.12.	75 990
Rahavarat 1.1.	<u>198 596</u>
Rahavarojen muutos	-122 606

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	
5 vuodelta, 1000 €	-192 631
Investointien tulorahoitus, %	-22,0
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,2
Kassan riittävyys, pv	12,0

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

5.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	<u>31.12.2023</u> 1 000 €	<u>1.1.2023</u> 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	972 642	858 371
Aineettomat hyödykkeet	28 801	25 135
Aineettomat oikeudet	9 519	6 385
Muut pitkävaikutteiset menot	15 004	6 062
Ennakkomaksut	4 277	12 687
Aineelliset hyödykkeet	925 747	817 176
Maa- ja vesialueet	21 881	21 881
Rakennukset	175 893	193 753
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 417	16 158
Koneet ja kalusto	46 476	48 673
Muut aineelliset hyödykkeet	619	519
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	666 461	536 191
Sijoitukset	18 094	16 060
Osakkuusyhteisöosuudet	10 743	8 007
Osakkeet ja osuudet	6 605	7 308
Muut lainasaamiset	25	25
Muut saamiset	720	720
VAIHTUVAT VASTAAVAT	256 685	328 265
Vaihto-omaisuus	11 501	13 035
Saamiset	169 194	116 634
Pitkäaikaiset saamiset	31	29
Lyhytaikaiset saamiset	169 163	116 605
Rahoitusarvopaperit	9 711	9 318
Rahat ja pankkisaamiset	66 279	189 277
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 229 327</u>	<u>1 186 636</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023	1.1.2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	28 720	103 999
Peruspääoma	89 396	89 396
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	168	168
Muut omat rahastot	11 002	10 010
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 425	4 425
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-76 271	0
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 279	2 524
PAKOLLISET VARAUKSET	24 617	28 472
Muut pakolliset varaukset	24 617	28 472
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 292	7
VIERAS PÄÄOMA	1 171 419	1 051 633
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	736 884	636 670
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 516	2 271
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	50 466	23 064
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	381 553	389 628
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 229 327	1 186 636
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	2,7	9,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,9	0,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	-71 847	4 425
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-172	0
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	787 350	659 734
Konsernin lainat, €/asukas	1 883	0
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	807 986	0
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	1 932	0
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	25	25
Hyvinvointialueen asukasmäärä	418 212	

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Omavaraisuusaste, %

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12.

Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Konsernin lainasaamiset 31.12.

Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

6 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainotustoimenpiteet

6.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle tilikauden 72 953 635 (alijäämä) euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 784 925,83 euroa.
2. Kirjataan tilikauden alijäämä 72 168 709,17 euroa taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

6.2 Talouden tasapainotustavoitteet ja niiden toteutuminen

Talousarviokirjassa sekä sote-järjestämissuunnitelmassa on kuvattu Pohteen talouden lähtökohtia, tarvittavia tasapainotustoimia sekä näihin liittyviä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on nähtävissä, että riskit on kyetty talousarviovaiheessa tunnistamaan varsin hyvin, joka on edesauttanut niihin varautumista.

Talousarvion laadinnan vaiheessa ylitysennuste käytettävissä olevaan rahoitukseen ja muihin tuloihin verrattuna oli jopa 120-140 miljoonaa euroa. Tähän vaikutti muun muassa se, että hyvinvointialueelle siirtyneet kustannukset eivät kaikilta osin vastanneet todellista kustannustasoa eikä kansallisen rahoituksen kasvu riittänyt kattamaan voimakkaan inflaation, korkojen nousun, ostopalvelukustannusten kohoamisen ja kansallisten palkkaratkaisujen vaikutuksia. Hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei myöskään kaikilta osin vastaa eri alueiden talouden erityiskysymyksiin, kuten Pohjois-Pohjanmaalla uuden yliopistollisen sairaalan rakentaminen ja siihen liittyvät kohoavat poistot ja rahoitustarpeet.

Henkilöstön saatavuuden haasteet ja talouden kantokyvyn varmistaminen eivät mahdollista nykyisillä toimintamalleilla ja rakenteilla jatkamista. Järjestämissuunnitelmassa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2023–2025 on kirjattu yhteensä 80 miljoonan euron tasapainotustavoitteet kustannuskehityksen taittamiseksi.

Näillä toimenpiteillä talousarviota laadittaessa ennakoitiin, että vuosi 2023 jää arviolta 60 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Toimintavuoden edetessä alkusyksyllä oli tunnistettavissa riski, että alijäämä voi nousta arvioitua korkeammaksi. Tähän vaikuttivat erityisesti kohonneet ostopalvelukustannukset sekä arvioitua suuremmat avustusmenot ja henkilöstövuokrauksen kustannukset.

Aluevaltuusto päätti joulukuussa 2023 lokakuun toteumaan pohjautuen muutetusta talousarviosta, jossa alijäämän määräksi ennakoitiin 80 miljoonaa euroa. Loppuvuonna sopeutustoimien jatkamisessa pääosin onnistuttiin riskeistä huolimatta, ja Pohteen alijäämäksi muodostui vuodelle 2023 yhteensä 72,2 miljoonaa euroa. Kansallisella tasolla tarkasteltuna Pohteen asukaskohtainen alijäämä on hyvinvointialueista pienimpiä.

Jotta lain velvoite alijäämän kattamisesta vuoteen 2026 mennessä täyttyy, on olennaista, että rakennemuutoksissa onnistutaan mahdollisimman hyvin heti Pohteen toiminnan alkuvaiheesta lähtien. Tähän liittyen Pohteella päätettiin marraskuussa 2023 tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman

päivityksestä osana vuoden 2024 talousarviota. Päivitetty ohjelma sisältää noin 90 miljoonan euron sopeutustoimet.

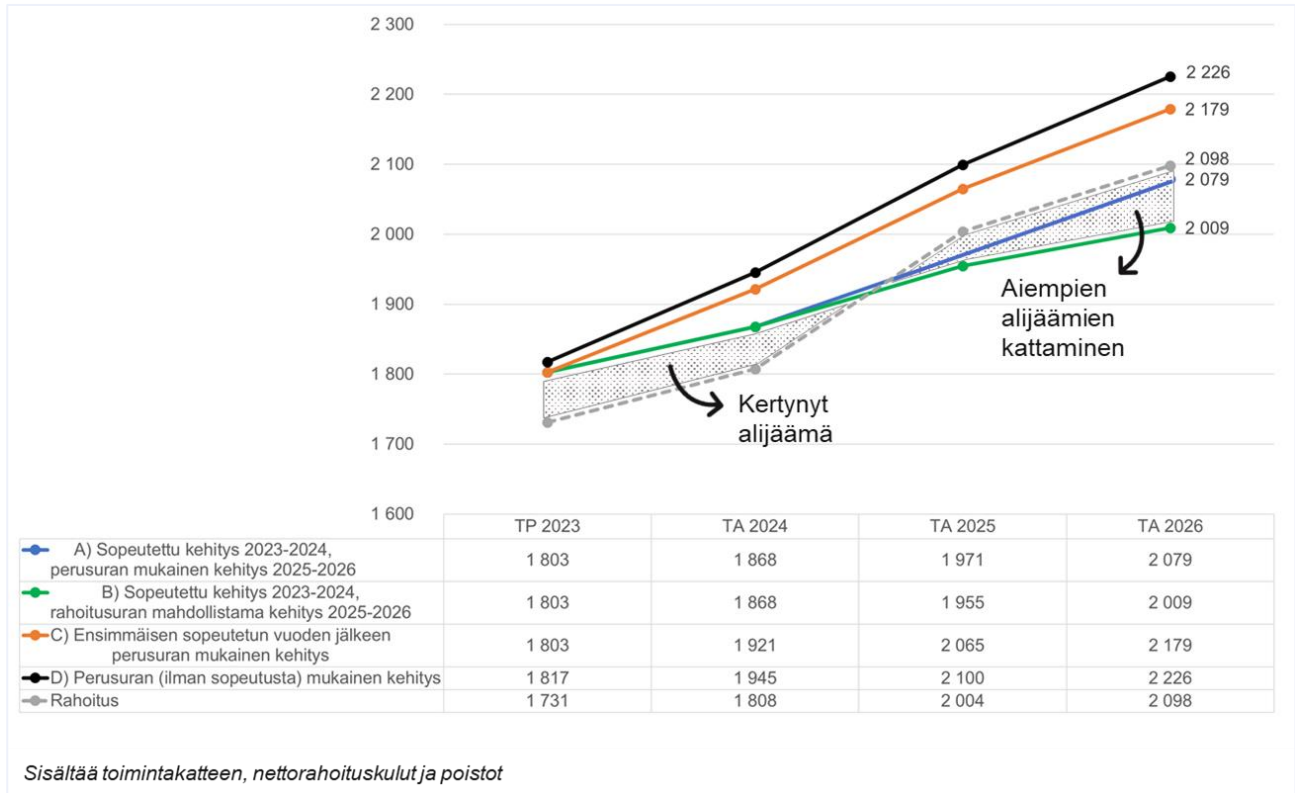
Kokonaisuutena arvioiden talouden tavoitteissa on keskeisiltä osin edetty suunnitelmien mukaisesti vuonna 2023. Kohonneet kustannukset huomioiden vuoden 2023 tilinpäätös on selvästi matalampi, kuin ilman sopeutustoimenpiteitä tilanne olisi. Kustannusten hillintään ovat vaikuttaneet rakenteellisten muutosten suunnitelmallinen eteneminen. Toisaalta alkuperäistä tasapainotustavoitetta ovat haastaneet muun muassa ostopalvelu- ja avustuskustannusten arvioitua suurempi kasvu.

Kuviossa 10 on vertailtu kustannus- ja rahoituskehitystä eri skenaarioissa sopeutustoimet huomioiden. Sopeutustoimilla tavoitellaan tilannetta, jossa alijäämät ovat katettuna vuoteen 2026 mennessä. Mikäli sopeutustoimia ei jatkettaisi ensimmäisen toimintavuoden jälkeen, olisi kertynyt alijäämä vuonna 2026 noin 328 miljoonaa. Mikäli sopeutustoimiin ei olisi tartuttu lainkaan, olisi alijäämää kertynyt vuonna 2026 jo noin 448 miljoonaa. Vaihtoehdossa, jossa vuosina 2023–2024 sopeutustoimet ovat toteutuneet, mutta vuosina 2025–2026 kustannuskehitys on niin sanotun perusuran mukainen, syntyisi alijäämää noin 80 miljoonaa euroa.

Näin ollen on tärkeää, että tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa tarkennetaan siten, että kustannuskehitys jatkuu maltillisena, ja aiemmin syntyneet alijäämät on katettu vuoden 2026 loppuun mennessä. Valtuuston 18.12.2023 hyväksymässä taloussuunnitelmassa vuosille 2024–2026 tulevien vuosien kustannuskehitykselle on asetettu tavoitteet siten, että alijäämät tulevat katetuksi lainsäädännön määräajan puitteissa. Tämä edellyttää, että Pohteella tarkennetaan osana vuoden 2025 talousarvion valmistelua tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä. Vuoden 2024 tasapainotusohjelmaa laatiessa vuoden 2023 alijäämäksi arvioitiin noin 80 miljoonaa euroa, mutta toteuma jäi noin 72,2 miljoonaan. Tämä tukee osaltaan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutumista.

Talouden tunnusluvut kertovat, että Pohteen ensimmäiset vuodet ovat taloudellisesti haastavia, mutta tasapainotustoimien edetessä ja rakennusinvestointeihin tarvittavan lainamäärän supistuksessa talouden kantokyky vakautuu arviolta vuodesta 2026 eteenpäin. Pitkäaikaisten lainojen kehitystä ja investointien toteutumista on kuvattu toimintakertomuksen luvussa 9.3.

Kuviossa 10, jossa on vertailtu rahoituksen riittävyttä eri sopeutusvaihtoehdoissa, on vuoden 2025 takautuvan oikaisun pohjaksi arvioitu kansallinen alijäämä noin 1,4 miljardia euroa. Pohteen osuus on alueella tehty arvio, ei virallinen valtiovarainministeriön laskelma. Skenaariossa vuodelle 2026 ei ole varovaisuusperiaatteella arvioitu takautuvaa oikaisua.

Kuvio 10: Kustannuskehityksen skenaariot Pohteella tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteet huomioiden.

Talousarvion toteutuminen

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

7 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian toteutuminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella on laadittu hyvinvointialuestrategia, jota täydentävät ohjelmat ja suunnitelmat. Aluevaltuusto hyväksyi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian 2.5.2022. Hyvinvointialuestrategian lähtökohtana ovat pohjoispohjalaiset ihmiset ja heidän hyvinvointinsa, terveytensä ja turvallisuutensa. Strategiassa on asetettu toimintaa ja taloutta ohjaavia tavoitteita vuoteen 2030. Strategiatyötä on vaiheistettu siten, että ensimmäisessä vaiheessa on määritelty tavoitteita erityisesti vuosille 2023–2025.

Strategian perustana olevat painopisteet kertovat, missä hyvinvointialueen on onnistuttava. Strategiset periaatteet ovat painopisteitä tarkentavia tavoitteita. Kokonaisuutena arvioiden Pohde on pääosin onnistunut edistämään strategian mukaisia painopisteitä ja periaatteita.

Pohteen hyvinvointialueen strategian painopisteet ja strategiset periaatteet:

Ihmistä varten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osallisuus, varhainen tuki sekä omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin parantaminen painottuvat 2. Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin 3. Palvelujärjestelmä on yhteen sovitettu
Vaikuttavasti yhdessä	<ol style="list-style-type: none"> 4. Ennaltaehkäisevät ja perustason palvelut vahvistuvat 5. Palvelujen verkostoa uudistetaan yhteistyössä kuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa 6. Kustannuskehitys vastaa rahoitusta
Parhaat osaajat	<ol style="list-style-type: none"> 7. Henkilöstö osallistuu ja kehittää vaikuttavaa toimintaa 8. Hyvinvointialue on arvostettu työnantaja ja kouluttaja 9. Johtaminen tukee henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä
Rohkeasti uutta	<ol style="list-style-type: none"> 10. Johtamis- ja toimintamallit uudistuvat 11. Tieto, tutkimus ja käytännön kokeilut ohjaavat kohti vaikuttavia toimintamalleja 12. Uudistaminen kuuluu kaikille

Taulukko 6: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategiset painopisteet ja periaatteet.

Ihmistä varten

Ihmistä varten -painopisteessä korostuvat osallisuus, varhainen tuki, palveluiden tarpeenmukaisuus ja niiden tuominen lähelle sekä yhteensovitettu palvelujärjestelmä. Järjestämissuunnitelman mukaisesti Pohteella on tehty tiivistä yhteistyötä muun muassa järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Pelastustoimen osalta arjen turvallisuutta

edistäviä toimintoja, kuten turvallisuusviestintää, on kehitetty. Yhteistyötä kuntien kanssa on tehty monipuolisesti. Kuntien kanssa on käyty lakisääteiset yhteistyöneuvottelut, kuntajohtajafoorumi koostuu säännöllisesti ja lisäksi on käynnistetty muun muassa lapsibudjetoinnin hanke yhteistyössä pilottikuntien kanssa.

Palveluiden laatua on osaltaan edistetty käynnistämällä Pohteen laajuisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto. Pohteen ja aiempien taustaorganisaatioiden asiakaspalautelaitteita on ollut käytössä 88 kappaletta. Niiden kautta asiakaspalautetta on annettu yhteensä 24 572 kappaletta. Kolmessa taustaorganisaatiossa, jossa palautetta on eniten annettu, suositteluindeksin (NPS) vaihteluväli on 74-83 (maksimi 100). Tämän voidaan katsoa olevan kansallisessa vertailussa hyvä luku. Käytössä on ollut OYS:n asiakaspalautejärjestelmä ja Oulun kaupunki on ylläpitänyt siirtymävaiheessa Pohteen palautejärjestelmää Oulun kaupungissa olevien sosiaali- ja terveystalvelujen osalta.

Pohteen oman asiakaspalautejärjestelmän valmistelu eteni siten, että verkkosivuston kautta annettavan asiakaspalautteen käyttöönotto saatiin valmiiksi vuoden vaihdetta varten. Myös palautelaitteiden sijoittelua ja käyttöönottoa valmisteltiin, jotta palautelaitteet saadaan käyttöön alkuvuodesta 2024. Asiakaspalautteiden raportoinnin ja hyödyntämisen toimintamallia kehitettiin muun muassa valitsemalla yhteyshenkilöt toimialueilta.

Sähköisten ratkaisujen kehittäminen, esimerkiksi digitaalinen sote-keskus, on tuonut palveluja uudella tavalla lähelle asukkaita. Myös muun muassa kotisairaalapalvelujen ja KOTAS-keskuksen toiminnan laajeneminen Pohteen alueella on parantanut palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta palvelutarpeisiin pohjautuen.

Vaikuttavasti yhdessä

Strategian painopisteessä vaikuttavasti yhdessä korostuvat ennaltaehkäisevien ja perustason palveluiden vahvistaminen, palveluverkon uudistaminen sekä kustannuskehityksen hallinta.

Strategian mukaisesti ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluja kehitettiin vuonna 2023. Lapsiperhepalveluja edistettiin perhekeskusmallin mukaisesti alueelliset erityispiirteet huomioiden. Lapsiperheiden yhden yhteydenoton periaatteella toimivat palveluohjauksen mallit otettiin käyttöön koko hyvinvointialueella alueellisesti. Matalalla kynnyksellä toteutettavasta lapsiperheiden kotipalveluiden maksuttomuudesta päätettiin aluevaltuustossa tammikuussa. Lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin pyrittiin vastaamaan matalan kynnyksen palveluilla. Terveystalveluhoitajia ja koulukuraattoreja koulutettiin lyhytterapiamenetelmien käyttöön. Digitaalisen sote-keskuksen chat-palvelut käyttöön otettiin huhtikuussa, ja palvelu laajeni mielenterveyden palvelumuotoihin heinä-elokuussa. Jonottavien määrä psykiatriseen hoitoon kuitenkin kasvoi. Lisätoimenpiteitä jonojen purkuun käynnistetään vuoden 2024 alusta.

Ikäihmistalveluissa erityisesti kotiin annettavia palveluja vahvistettiin ja vähennettiin raskaita ympärivuorokautisia asumispalveluja. Suunnitelman mukaisesti on lisätty asiakas- ja palveluohjausta, etäkotihoitoa, hyvinvointiteknologian käyttöä, kotikuntoutusta sekä sairaanhoidollista ja lääketieteellistä tukea kotiin.

Hoitotakuun lainsäädännön muutoksen myötä 1.9.2023 perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoonpääsyn enimmäisajat tiukentuivat. 1.9.2023 alkaen perusterveydenhuollon avosairaanhoidon tulee päästä 14 vuorokauden ja suun terveydenhuoltoon neljän kuukauden enimmäisajan kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanotoilla kiireettömään hoitoonpääsy parani vuoden aikana. Yli lakisääteisen eli 14 vuorokautta hoitoonpääsyä odottaneiden määrän osuus oli 44 prosenttia odottajista joulukuussa 2023. Suun terveydenhuollossa hoitoonpääsy toteutui neljässä kuukaudessa 96 prosentilla.

Sote-järjestämissuunnitelmassa ja osana vuoden 2024 talousarviota valmistellussa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivityksessä on kuvattu periaatteet palveluverkon uudistamiselle esimerkiksi tarpeenmukaisten sote-keskusten ja ympärivuorokautisten palvelujen osalta. Tavoitteena on, että palvelut vastaavat jatkossa aiempaa paremmin asukkaiden palvelutarpeisiin, henkilöstön riittävyyden haasteisiin voidaan vastata ja kustannuskehitys pysyy valtion rahoitusta ja muita tuottoja vastaavana. Myös vaativaa erityisosaamista edellyttäviä palveluja on koottu yhteen henkilöstön riittävyyden ja osaamisen turvaamiseksi esimerkiksi vuonna 2023 perustetussa syömishäiriöyksikössä. Palveluverkon uudistamistyössä on vuonna 2023 edetty pääosin suunnitelmien mukaisesti.

Järjestämistapojen vaikuttavuuden arviointi on jatkuvaa työtä, jota tehdään sekä Pohteen järjestämistoiminnon että palvelutuotannon johdon toimesta. Palvelujen myöntämiskriteereistä päätettäessä on arvioitu käytettävissä olevan tiedon pohjalta oman toiminnan ja ostopalveluiden kustannuksia. Tietopohjan tarkentuessa tavoitteena on sisällyttää järjestämistapojen määrittely ja niiden tavoitteet osaksi vuoden 2025 talousarviota.

Pohteen tukipalveluita on kehitetty vuoden 2023 aikana. Esimerkiksi kiinteistöpalveluita sekä ateria- ja puhdistuspalveluita on tarkasteltu osana palveluverkkoratkaisuja. Yhteistyön tavoitteita tukipalveluita tuottavien konserniyhteisöjen kanssa on tarkennettu vuoden aikana. Sihteeritukitiimien perustaminen on selkeyttänyt työnjakoa palvelutuotannon ja tukipalveluiden välillä. Hankintoihin liittyen markkinavuoropuhelua on käyty tiiviisti alueen yritysten ja muiden palveluntuottajien kanssa.

Hallitun kustannuskehityksen varmistamiseksi Pohteella on vuonna 2023 toteutettu systemaattisesti järjestämissuunnitelman tavoitteita. Tilinpäätös osoittaa, että kustannuskehitystä on saatu hillittyä rakenteita ja toimintatapoja uudistamalla. Hyvinvointialueiden välisessä vertailussa Pohteen alijäämä on pienimpien joukossa asukaskohtaisesti tarkasteltuna. Tietojohtamista ovat haastaneet lukuisat tietojärjestelmät ja muun muassa erilaiset kirjauskäytännöt, mutta tietojohtamisen kokonaisuus on kehittynyt oikeaan suuntaan vuoden 2023 aikana. Yhtenäisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien vaiheittainen käyttöönotto edistää merkittävästi tietopohjan laatua ja kattavuutta. Tasapainoiseen talouteen liittyen Pohteen investointeja on arvioitu kriittisesti, ja vain välttämättömät hankinnat on toteutettu. Tämä on ollut myös lainanottovaltuuden edellytys valtioneuvoston päätöksen mukaisesti.

Parhaat osaajat

Parhaat osaajat -painopisteeseen sisältyvät periaatteena henkilön osallisuus vaikuttavan toiminnan kehittämiseen, hyvinvointialueen maine arvostettuna työnantajana ja kouluttajana sekä johtamisen tuki henkilöstön hyvinvoinnille ja osaamisen kehittämiseksi.

Henkilöstön riittävyys on tällä hetkellä ja myös tulevaisuudessa kaikilla hyvinvointialueilla erityinen haaste. Tähän liittyen Pohteella on tehty tiivistä yhteistyötä oppilaitosten ja koulutusorganisaatioiden kanssa ja selvitetty myös kansainvälisen rekrytoinnin mahdollisuuksia. Henkilöstön koulutukseen on panostettu vahvasti myös Pohteen omana toimintana. Vuoden 2023 aikana on järjestetty runsaasti eri tavoin toteutettua tukea osaamisen kehittämiseen. Esihenkilövalmennuksia on toteutettu Pohteen omana työnä ja myös yhteistyöorganisaatioiden kanssa. Yhteisen Orchidea-aloite- ja innovaatiojärjestelmän kehittämistä on jatkettu.

Henkilöstönäkökulmaa ja parhaat osaajat -painopisteen toteutumista on kuvattu tarkemmin toimintakertomuksen luvussa 1.5.

Rohkeasti uutta

Rohkeasti uutta -painopiste korostaa johtamis- ja toimintamallien uudistamista sekä tiedon, tutkimuksen ja käytännön kokeilujen merkitystä vaikuttavien toimintamallien kehittämisessä. Lisäksi painopisteessä tuodaan esiin, että uudistaminen kuuluu Pohteella kaikille toimijoille.

Pohteella johtamis- ja organisoitumismallit uudistuivat heti toiminnan käynnistyessä vuoden 2023 alussa. Tämä on luonut hyvän pohjan hyvinvointialueen kehittämistyölle ja tasapainoisen talouden hallinnalle. Pohde on myös aktiivisesti mukana kansallisissa verkostoissa, ja hyvinvointialueen asiantuntijat toimivat oman työnsä ohella muun muassa erilaisissa kansallisissa selvitystehtävissä.

Loppuvuodesta 2022 hyväksyttyä YTA-sopimusta on toteutettu ja alueen asiantuntijat kokoontuvat säännöllisesti eri verkostoissa. Lisäksi on arvioitu mahdollisuuksia tiivistää yhteistyötä esimerkiksi hankintapalveluihin liittyen.

Pohde on yliopistosairaalahyvinvointialue, joten yhteistyö alueen, kansallisten ja kansainvälisten opetus-, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa on tiivistä. Tutkimus- ja muuta tietoa hyödynnetään osana tiedolla johtamisen kokonaisuutta enenevässä määrin tietopohjan tarkentuessa. Tietoaltaan ja raportointijärjestelmien kehittämistyössä huomioidaan tutkimustoiminnan tarpeet.

Yhteistyö kuntien ja järjestöjen kanssa sekä muun muassa vanhus- ja vammaisneuvoston ja nuori- ja nuorisoyhteisöjen aktiivinen toiminta ja asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen on osaltaan mahdollistanut osallistumisen ja yhteiskehittämisen asukkaille ja eri sidosryhmille. Pohteella on myös toteutettu vuonna 2023 ideakilpailu hyvien käytäntöjen edistämiseksi hyvinvointiin ja terveyteen liittyen.

Hyvinvointialuestrategian indikaattorit

Hyvinvointialuestrategiassa on määritelty 10 keskeistä indikaattoria, joilla strategisten painopisteiden ja niihin sisältyvien päämäärien toteutumista seurataan (taulukko 7).

Indikaattori	Tavoite	Viimeisin toteuma	Vertailutieto	Tavoitteiden toteutuminen
<p>1. THL:n sote-palvelutarvekerroin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terveydenhuollon tarvekerroin, THL • Vanhustenhuollon tarvekerroin, THL • Sosiaalihuollon tarvekerroin, THL • (Uusi kansallinen terveysindeksi, THL) 	<p>Kertoimet pienevät suhteessa muihin alueisiin. Vanhustenhuollon tarvekertoimessa on huomioitava Pohteen väestön ikärakenteen nopea muutos.</p>	<p>Terveydenhuolto 0,995 (2021) Vanhustenhuolto 0,994 (2021) Sosiaalihuolto 1,18 (2021) (THL päivittänyt vuoden 2021 kertoimet 8/2023)</p> <p>Sairastavuuden kokonaisindeksi 110,8 (2019–2021) Työkyvyttömyyden kokonaisindeksi 129,4 (2019–2021) THL julkaissut indeksit 5/2023</p>	<p>Terveydenhuolto 0,975 (2019) Vanhustenhuolto 0,964 (2019) Sosiaalihuolto 1,147 (2019)</p>	<p>Ei kuvaa vielä Pohteen aikaista toimintaa.</p> <p>Arvioidaan valtuustokauden tavoitteena.</p>
<p>2. Talousarvion toteutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talousarvion toteutuminen • Asukaskohtaisten nettokustannusten muutos • Soten nettokäyttökustannukset yhteensä, €/asukas • Laskennallinen rahoitus yhteensä, €/asukas • Tarvevakioidut sote-menot 	<p>Tilinpäätös ja asukaskohtaisten kustannusten kasvu toteutuvat tarveperustaista rahoitusta vastaavasti.</p> <p>Tarvevakioitujen sote-menojen indeksi pienenee. Tavoite < 95,0</p>	<p>Alijäämä 72,2 miljoonaa jäi muutettua talousarviota (-80 miljoonaa) pienemmäksi.</p>	<p>Hyvinvointialueen käynnistymisestä johtuen vuosien 2022 ja 2023 väliset kustannustiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.</p> <p>Tarvevakioidut kustannukset eivät kuvaa vielä Pohteen aikaa.</p>	<p>Tilinpäätös toteutui alle muutetun talousarvion.</p> <p>Valtion rahoitus ja muut tuotot eivät riittäneet kattamaan hyvinvointialueen menoja.</p> <p>Tarvevakioidut menot arvioidaan valtuustokauden tavoitteena.</p>
<p>3. Perustason palveluiden vahvistuminen ja painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisevään työhön</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelurakenteen värikorimallin, vihreiden ja keltaisten palvelujen osuus ja kehitys • HYTE-kertoimen prosessi- (10 kpl) ja tulosindikaattorit (7kpl) 	<p>Palvelurakenteessa vahvistuvat varhaisen ja kevyemmän tuen palvelut.</p>	<p>Kevyemmän tuen palveluita on lisätty ja toimintamalleja kehitetty.</p> <p>Järjestämissuunnitelman paikkamäärätavoitteet palvelurakenteen keventämiseen liittyen ovat edenneet.</p> <p>Rakennemuutoksen kuvaaminen ns. liikennevalomallin avulla sisältyy vuoden 2024</p>		<p>Palvelurakennemuutos kevyemmän tuen palveluihin on edennyt järjestämissuunnitelman mukaisesti</p>

Indikaattori	Tavoite	Viimeisin toteuma	Vertailutieto	Tavoitteiden toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Kustannuskehityksen muutos% ja €/asukas 		talousarvion tavoitteisiin. Palveluketjujen määrittely on asetettu tavoitteeksi 2024 talousarvioon.		
<p>4. Lakisäateisten hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Hoitotakuu erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuolto ja suun terveydenhuolto Pelastustoimen palvelutasopäättökseen toteutuminen Ensihoidon palvelutasopäättökseen toteutuminen Ikäihmisten sosiaalipalveluiden saatavuus Sosiaalihuollon palvelutakuu ja mitoitus 	<p>Erikoissairaanhoidon hoidon tarpeen arviointi toteutuu 100 % 3 kk</p> <p>Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy toteutuu 100 % 6 kk hoidon tarpeen arvioinnista (kaikki erikoissalat)</p> <p>Alle 23-v. psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoidon tarpeen arviointi toteutuu 100 % 6 vk</p> <p>Alle 23-v psyk. erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy toteutuu 100 % 3 kk</p> <p>Perusterveydenhuollon hoitoonpääsy toteutuu 100 % 14 vrk hoidon tarpeen arvioinnista *</p> <p>Suun terveydenhuollon hoitoonpääsy toteutuu 100 % 4 kk hoidon tarpeen arvioinnista</p>	<p>Yli 3 kk hoidon tarpeen arviointia odottaneita 1307, 14 % hoidon tarpeen arviointia odottaneista (31.12.2023)</p> <p>Yli 6 kk hoitoa odottaneita 4247, 28 % hoitoa odottavista (31.12.2023)</p> <p>Yli 6 vk hoidon tarpeen arviointia odottaneita 7, 41 % hoidon tarpeen arviointia odottaneista (31.12.2023)</p> <p>Yli 3 kk hoitoa odottaneita 210, 42 % hoitoa odottavista (31.12.2023)</p> <p>Hoitoonpääsy yli 14 vrk 1826 kpl, 48 % hoitoonpääsykäynneistä (12/2023)</p> <p>Hoitoonpääsy yli 4 kk 97 kpl, 4 % hoitoonpääsykäynneistä (12/2023)</p>	<p>Yli 3 kk hoidon tarpeen arviointia odottaneita 1513, 18 %, hoidon tarpeen arviointia odottaneista (31.12.2022)</p> <p>Yli 6 kk hoitoa odottaneita 2708, 18 % hoitoa odottavista (31.12.2022)</p> <p>Yli 6 vk hoidon tarpeen arviointia odottaneita 2, 33 % hoidon tarpeen arviointia odottaneista (31.12.2022)</p> <p>Yli 3 kk hoitoa odottaneita 97, 28 % hoitoa odottavista (31.12.2022)</p> <p>Hoitoonpääsy yli 90 vrk 302 kpl, 3 % hoitoonpääsykäynneistä (12/2022)</p> <p>Hoitoonpääsy yli 6 kk 48 kpl, 1 % hoitoonpääsykäynneistä (12/2022)</p>	<p>Erikoissairaanhoidon hoidon tarpeen arviointia odottavien määrä kasvoi 11 %, mutta yli 3 kuukautta hoidon tarpeen arviointia odottavien määrä väheni 14 %.</p> <p>Erikoissairaanhoidon hoitoa odottavien määrä pysyi lähes ennallaan, mutta yli 6 kuukautta hoitoa odottaneiden määrä kasvoi merkittävästi (57 %) edellisvuoteen verrattuna.</p> <p>Lapsi- ja nuorisopsykiatriassa hoidon tarpeen arviointia odottaneiden määrä kasvoi merkittävästi, mutta määrät ovat pieniä.</p> <p>Psykiatrista erikoissairaanhoidon hoitoa odottavien alle 23 vuotiaiden määrä kasvoi 45 % ja heistä yli 3 kuukautta hoitoa odottaneiden määrä 116 %</p> <p>Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanotoilla kiireettömään hoitoonpääsy parani vuoden aikana.</p> <p>Suun terveydenhuollossa hoitoonpääsy toteutui neljässä kuukaudessa 96 prosentilla.</p>

Indikaattori	Tavoite	Viimeisin toteuma	Vertailutieto	Tavoitteiden toteutuminen
	Kiireellisen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika- vaatimukset toteutuvat 1. yksikön ja tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen osalta riskiluokittain vähintään 50 %:sti. (tarkemmin toimialueiden kohdalla)	1. yksikön TVA tot.-% (1–12/2023) I 72,5 % II 90,7 % III 96,8 % IV 96,0 % Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen TVA-tot.-% (1–12/2023) I 96,3 % II 89,7 % III 92,1 % IV 92,4 %	1. yksikön TVA tot.-% (1–12/2020–2022) I 65,4 % II 85,4 % III 98,2 % IV 96,2 % Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen TVA-tot.-% (1–12/2023) I 68,2 % II 82,5 % III 95,1 % IV 94,4 %	
	Ensihoidon palvelutasopäätöksen toteuma ja vertailu raportoidaan toimialueen kohdalla.			
	Sosiaalipalveluihin pääsy 3kk kuluessa asian vireille tulosta. *	Ikäihmisten ei-kiireelliseen tarpeeseen myönnettyissä sosiaalipalveluissa keskimääräinen odotusaika: • Kotihoito 14 vrk • Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen 62 vrk • Sosiaalihuoltolain mukainen laitospalvelu 53 vrk • Omaishoidon tuki 66 vrk Tietojen kattavuuden puutteet haastavat tiedon luotettavuutta.	Tietoja ei voida vertailla alkuvuoden tilanteeseen, seurannan yhtenäistämistä johdetaan alkuvuoden lyhyen seurantaajan vuoksi	
5. Asiakastyytyväisyys • Nettosuositelijaindeksi (NPS)	Asiakastyytyväisyys parane Palautejärjestelmän kattavuus laajenee	Asiakaspalautejärjestelmän hyvinvointialueitasoinen käyttöönotto on valmistuksessa. Digitaalisen sote-keskuksen NPS 59 (17.4-31.12.2023).	Organisaatiomuutoksesta johtuen asiakastyytyväisyyttä ei voida vielä vertailla edelliseen vuoteen.	Palautejärjestelmää on kehitetty ja sen kattavuus on parantunut. Asiakastyytyväisyyden kehittämistä arvioidaan vuoden 2024 aikana.

Indikaattori	Tavoite	Viimeisin toteuma	Vertailutieto	Tavoitteiden toteutuminen
<p>6. Henkilöstön työhyvinvointi</p> <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön työhyvinvointia kuvaavat tunnusluvut 	<p>Henkilöstön työhyvinvoinnin tunnusluvut paranevat ja sairauspoissaolot vähenvät</p>	<p>Sairauspoissaolo% 5,3 % (1–12/2023)</p>	<p>Ei vertailutietoa edelliseltä vuodelta.</p>	<p>Muutosta tunnusluvuissa arvioidaan vuoden 2024 aikana.</p>
<p>7. Sähköisten palvelujen käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> Etäasioitinkäynnit, % perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon avohoidon käynneistä Asiakkaiden ja henkilöstön tyytyväisyys sähköisten palveluiden käyttöön Etäyhteys pelastustoimen turvallisuusviestinnästä, %-osuusturvallisuusviestinnän tapahtumista 	<p>Etäasiointien käyttö lisääntyy.</p> <p>Asiakkaiden ja henkilöstön tyytyväisyys sähköisiin palveluihin pysyy hyvällä tasolla tai kasvaa</p>	<p>Perusterveydenhuollon etäasiointien osuus 23,9 % (2022)</p> <p>Erikoissairaanhoidon etäasiointien osuus 25,2 % (1–12/2023)</p> <p>Digitaalisen sote-keskuksen palvelut ovat laajentuneet</p> <p>Digitaalisen sote-keskuksen NPS 59 (17.4-31.12.2023).</p> <p>Etäyhteyden osuus turvallisuusviestinnässä ei ole vielä luotettavasti mitattavissa.</p>	<p>Perusterveydenhuollon etäasiointien osuus 23,8 % (2021)</p> <p>Erikoissairaanhoidon etäasiointien osuus 25,1 % (1–12/2022)</p>	<p>Digitaalisen sote-keskuksen palvelut ja niiden kattavuus ovat laajentuneet.</p> <p>Etäasiointien osuus on hieman kasvanut.</p> <p>Asiakkaiden ja henkilöstön tyytyväisyyttä sähköisiin palveluihin arvioidaan vuoden 2024 aikana.</p> <p>Etäyhteyden osuutta turvallisuusviestinnässä arvioidaan vuoden 2024 aikana.</p>
<p>8. Eri järjestämistapojen osuus ja kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> Oman palvelutuotannon, yksityisen palvelutuotannon, palvelusetelien sekä järjestöjen tuottamien palvelujen osuus ja kehitys: osuus käynneistä, asiakkaista ja kustannuksista 	<p>Palvelut on järjestetty vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti</p>	<p>Eri järjestämistapojen osuus ja kehitys on raportoitu siltä osin kuin tietoa on ollut mahdollista saada (osuus käynneistä, hoitopäivistä, asiakkaista, kustannuksista).</p> <p>Vuoden aikana on tehty päätöksiä, joiden myötä palvelun järjestämistapa muuttuu tai palvelun järjestämiseen tulee uusia järjestämistapoja esim. palveluseteli otetaan käyttöön.</p> <p>Raportointia on tarkemmin toimialuekohtaisessa osiossa. Järjestämistapojen osuuksien raportointi mahdollistuu paremmin vuoden 2024 aikana, kun tietojärjestelmät ja kirjaaminen kehittyvät.</p>	<p>Vaikuttavaa ja kustannustehokasta järjestämistapaa arvioidaan jatkuvana toimintana sekä Pohteen järjestämistoiminnossa että palvelutuotannon johdossa.</p> <p>Järjestämissuunnitelman mukainen rakennemuutos on edennyt suunnitellusti.</p> <p>Kustannusten näkökulmasta tilinpäätös toteutui alle muutetun talousarvion.</p>	

Indikaattori	Tavoite	Viimeisin toteuma	Vertailutieto	Tavoitteiden toteutuminen
<p>9. Pelastustoimen ennaltaehkäisevän ja omatoimisuutta edistävän turvallisuustyön toteutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Valvonnan toteuma, pelastustoimi (%) Turvallisuusviestinnän toteuma, pelastustoimi (%) Hälytystehtävien määrän kehitys, pelastustoimi (% kolmen edellisen vuoden keskiarvosta) 	<p>Valvontasuunnitelman toteuma tavoite 100 %</p> <p>Turvallisuusviestinnällä tavoitettujen kokonaismäärä. Tavoite 10 % väestöstä/vuosi</p> <p>Hälytystehtävien määrä laskee.</p>	<p>88,9 % (1–12/2023)</p> <p>10,8 %/ noin 44 980 hlöä (1–12/2023)</p> <p>7 662 kpl (1–12/2023)</p>	<p>Ei vertailutietoa</p> <p>5,7 %/ 23 786 hlöä (ka/vuosi 1–12/2020–2022)</p> <p>8 414 kpl (ka/vuosi 1–12/2020–2022)</p>	<p>Tavoitteet ovat toteutuneet siltä osin, kun vertailutiedot ovat käytettävissä.</p>
<p>10. Tutkimuksen ja kehittämisen laatu ja laajuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Tutkimuksen laatu (JUFO) Toteutettujen teknologia- ja palvelukokeilujen sekä yhteiskehittämissaihioiden määrä (kpl) ja laajuus 	<p>Tutkimuksen laatu pisteet nousevat</p> <p>Toteutettujen kokeilujen ja yhteiskehittämissaihioiden määrä ja laajuus kasvavat</p>	<p>Tutkimusrekisteriin kirjattu 267 uutta tutkimushanketta.</p> <p>JUFO-pisteitä ei ole vielä käytettävissä vuodelta 2023</p> <p>Erilaisia testitapauksia ja teknologiakokeiluja käsiteltiin yhteensä 39 kpl. Näistä toteutettiin yritysten kanssa 12 testitapausta. Seminaareja, koulutus- ja työpajatilaisuuksia OYS TestLabissa 180.</p>	<p>Tutkimusrekisteriin kirjattu 196 uutta tutkimushanketta</p> <p>JUFO-pisteet v. 2022 yht. 978</p> <p>Ei vertailutietoa edelliseen vuoteen</p>	<p>Tavoitteet ovat toteutuneet siltä osin kuin vertailutiedot ovat käytettävissä.</p>

Taulukko 7: Hyvinvointialuestrategian indikaattorit.

Palvelumuotokohtaiset hoitopääsytiedot raportoidaan toimialueiden alla.

8 Hyvinvointialuekonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Hyvinvointialueen tytäryhteisöille asetettiin vuoden 2023 talousarviossa vain taloudelliset tavoitteet. Vuoden 2024 talousarviossa on asetettu myös toiminnalliset tavoitteet.

Tytäryhteisöjen tavoitteena ei ole lähtökohtaisesti tuottaa voittoa, vaan hyvinvointialueelle tai hyvinvointialueille tehokkaita palveluja. Vuonna 2023 tavoite saavutettiin. Yhteisöt pystyvät hoitamaan velvoitensa tuotoillaan, eikä hintoja ole jouduttu korottamaan normaalia enempää.

Yhteisöt ovat kehityksessään pääosin vakaassa vaiheessa, jolloin liikevaihdon vuotuinen vaihtelu on pientä. Suurimmat muutokset liikevaihdossa tapahtuivat Docta Oy:ssä, jonka liikevaihto nousi 0,3 miljoonasta eurosta 1,3 miljoonaan euroon. Myös Esko Systems Oy:n liikevaihto kasvoi suunnitellulla tavalla noin 52 prosenttia.

NordLab hyvinvointiyhtymän tulos oli vuonna 2023 noin 6,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Hyvinvointiyhtymän talousarvio oli suunnitellusti alijäämäinen aikaisempien vuosien ylijäämien sen salissa, mutta tulos oli arvioitua heikompi. Suurimpana syynä tähän on toimintatuottojen lasku, jonka ennakoidaan jatkuvan myös tulevina vuosina. Lasku johtuu laboratoriotutkimusten tilausmäärien maltillisesta vähenemisestä (-2 prosenttia, kun vuodenvaihteessa 2023 siirtyneet laboratoriot jätetään pois), mutta myös vuosien 2022 ja 2023 alihinnoittelusta, joka tehtiin koronavuosien 2020 ja 2021 ylijäämän palauttamiseksi omistajille. Toiminnan sopeuttamiseksi aloitettiin toimenpiteet jo maaliskuussa 2023. Tilanteen yhä huonontuessa lisätoimenpiteitä etsittiin yhdessä henkilöstön kanssa loppuvuoden aikana yhteistoimintamenettelyssä.

NodLabin talouden tasapainottaminen tapahtuu vuosien 2024–2026 aikana pääosin kolmen kärkihankkeen avulla, joihin on tehty valmistelemaa työtä jo usean vuoden ajan. Nämä hankkeet ovat: 1) yhtenäisen ja kattavan laboratoriotietojärjestelmän käyttöönotto, 2) palvelutuotannon kivijalkana olevan automaatiojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen kaikkiin viiteen keskuslaboratorioon sekä 3) uuteen yliopistosairaalaan rakentuvan laboratorion käyttöönotto ja sen kapasiteetin hyödyntäminen.

Talouden tunnuslukujen kehitys yhtiöittäin on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Tytäryhtiöt

Oulun Keskuspesula Oy	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	8 055 522	8 250 000	8 527 842	277 842
Liikevoitto	108 349	260 000	192 833	-67 167
Tilikauden voitto / tappio	14 907	200 000	-2 226	-202 226
Tase	19 557 788	19 500 000	18 404 959	-1 095 041
Sijoitetun pääoman tuotto %	1,3 %	2,0 %	0,7 %	-1,3 %
Omavaraisuusaste %	54,7 %	45,0 %	51,1 %	6,1 %

Taulukko 8: Oulun Keskuspesula Oy, talouden tunnuslukujen kehitys.

Kiinteistö Oy Medikomppania	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	3 689 586	3 889 000	3 895 723	6 723
Liikevoitto	1 011 656	10 000	1 092 870	1 082 870
Tilikauden voitto / tappio	26 320	10 000	110 119	100 119
Tase	15 824 175	14 200 000	15 909 574	1 709 574
Sijoitetun pääoman tuotto %		1,0 %		
Omavaraisuusaste %	84,3 %	85,0 %	84,5 %	-0,5 %

Taulukko 9: Kiinteistö Oy Medikomppania, talouden tunnuslukujen kehitys.

Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinne	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	793 278	784 000	800 343	16 343
Liikevoitto	149 623	114 000	171 568	57 568
Tilikauden voitto / tappio	119 317	91 000	141 883	50 883
Tase	2 201 036		2 217 461	
Sijoitetun pääoman tuotto %				
Omavaraisuusaste %	91,0 %		96,7 %	

Taulukko 10: Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinne, talouden tunnuslukujen kehitys.

Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	782 682	722 000	833 634	111 634
Liikevoitto	454 379	189 000	278 255	89 255
Tilikauden voitto / tappio	359 930	189 000	228 232	39 232
Tase	2 960 213		2 557 040	
Sijoitetun pääoman tuotto %				
Omavaraisuusaste %	75,2 %		96,0 %	

Taulukko 11: Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju, talouden tunnuslukujen kehitys.

Docta Oy	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	290 379	1 128 000	1 292 556	164 556
Liikevoitto	-53 828	3 269	18 987	15 718
Tilikauden voitto / tappio	-55 637	3 269	16 913	13 644
Tase	259 022	214 584	530 229	315 645
Sijoitetun pääoman tuotto %		3,3 %		
Omavaraisuusaste %		46,4 %		

Taulukko 12: Docta Oy, talouden tunnuslukujen kehitys.

Esko Systems Oy	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	7 377 767	11 531 249	11 245 942	-285 307
Liikevoitto	850 840	1 332 518	613 635	-718 883
Tilikauden voitto / tappio	608 520	1 216 018	236 409	-979 609
Tase	15 807 062		15 866 543	
Sijoitetun pääoman tuotto %	6,28 %		4,89 %	
Omavaraisuusaste %	19,33 %		20,75 %	

Taulukko 13: Esko Systems Oy, talouden tunnuslukujen kehitys.

Pohjois-Suomen terveydenhuollon tukisäätiö	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Toimintatuotot	2 925 825	2 500 000	2 888 514	388 514
Toimintakulut	-2 328 992	-2 700 000	-2 213 238	-486 762
Toimintakate	596 833	-200 000	675 276	875 276
Vuosikate	824 438	0	992 147	992 147
Tilikauden yli-/ alijäämä	0	0	0	0
Tase	10 773 007	11 206 799	11 578 009	371 210
Omavaraisuusaste %	94,5 %	96,5 %	96,5 %	0,0 %

Taulukko 14: Pohjois-Suomen terveydenhuollon tukisäätiö, talouden tunnuslukujen kehitys.

Osuuskunnat

Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Liikevaihto	1 481 126	1 722 600	1 603 939	-118 661
Liikevoitto	21 168	3 589	-24 578	-28 167
Tilikauden voitto / tappio	17 296	3 589	-12 501	-16 090
Tase	525 657	582 175	1 606 905	1 024 730
Sijoitetun pääoman tuotto %		1,00 %		
Omavaraisuusaste %	65,7 %	61,10 %	55,0 %	-6,1 %

Taulukko 15: Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta, talouden tunnuslukujen kehitys.

Hyvinvointiyhtymä

NordLab hyvinvointiyhtymä	Tilinpäätös 2022	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2023	Poikkeama (€)
Toimintatuotot	82 013 915	84 900 000	83 407 558	-1 492 442
Toimintakulut	-86 382 189	-85 656 000	-89 551 042	-3 895 042
Toimintakate	-4 368 274	-341 000	-5 724 305	-5 383 305
Vuosikate	-4 656 495	-1 976 000	-5 732 281	-3 756 281
Tilikauden yli-/ alijäämä	-6 075 686	-1 896 000	-6 644 021	-4 748 021
Tase	25 898 467		22 456 025	
Omavaraisuusaste %	46,6 %	55,0 %	20,6 %	-34,4 %

Taulukko 16: NordLab hyvinvointiyhtymä, talouden tunnuslukujen kehitys.

9 Käyttötaloulosan toteutuminen

Talousarvion käyttötaloulosassa aluevaltuusto on asettanut hyvinvointialueelle ja sen toimialueille tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttävät tuloarviot ja määrärahat.

Toteutumisvertailussa seurataan toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista sekä selvitetään syyt poikkeamiin siltä osin kuin aluevaltuusto ei ole hyväksynyt niitä talousarviomuutoksina.

9.1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toimintakertomuksessa Pohteen toimialueet raportoivat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden etenemisestä hyvinvointialuestrategiaan, talousarvioon, sote-järjestämissuunnitelmaan ja pelastustoimen palvelutasopäätökseen liittyen.

Vuoden 2023 talousarviossa toimialueille on määritelty keskeiset toimenpiteet sekä talouden tasa-painottamiseen liittyviä tavoitteita. Toimialueille on myös määritelty sote-järjestämissuunnitelmassa tavoitteet ja mittarit, joiden toteutuminen on kuvattu toimintakertomuksen liitteissä 2-4.

Sitovuustaso aluevaltuuston 19.12.2022 hyväksymässä talousarviossa on hyvinvointialueen ensimmäisenä vuonna ollut hyvinvointialueen toimintakate yhteensä, investointimenot yhteensä sekä pitkäaikaisen lainakannan muutokset yhteensä. Sitovuus aluehallitukseen nähden on ollut pääosin toimialuekohtaisella tasolla. Toimintakertomuksessa on tietojen kattavuuden varmistamiseksi raportoitu tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä toimialueittain. Lisäksi luvuissa 9.2 - 9.4 on kuvattu kooste koko Pohteen tilanteesta tulos- ja rahoituslaskemiin sekä investointeihin liittyen.

9.1.1 Sosiaali- ja terveystalouselä

Pohteen sosiaali- ja terveystalouselä tuotetaan seitsemällä toimialueella: perhe- ja sosiaalityö ja OYS-psykiatria, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, ikäihmisten palvelut, vammaistyö, OYS-sairaalityö ja ensityö, sairaanhoidolliset palvelut ja kuntoutus.

9.1.1.1. Perhe- ja sosiaalityö ja OYS-psykiatria

Toimialueen toiminnan kuvaus

Toimialue vastaa äityy- ja lastenneuvolasta, oppilas- ja opiskeluhuollosta, lasten, nuorten ja perheiden sekä aikuisten sosiaalityö, lastensuojelusta, sosiaalityö ja kriisipäivityksestä, mielen-terveys- ja päihdepalveluista ja psykiatrian palveluista. Toimialueelle kuuluu perusterveydenhuollon, sosiaalityö ja erikoissairaanhoidon palveluja, joita tuotetaan kotiin annettavien palvelujen lisäksi muissa arjen ympäristöissä, sosiaalityö ja terveyskeskuksissa, digitaalityö palveluina, asu-mistyö palveluina ja osastotoimintana asukkaiden tarpeiden mukaisesti.

Toiminnassa keskeistä on palvelualueiden ja toimialueiden välinen yhteistyö ja palvelujen integraatio sekä tunnistaa tarve ennaltaehkäiseville ja matalan kynnyksen palveluille.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Lapset, nuoret ja perheet

Lapsiperheiden sosiaalityötä ja lastensuojelun yhdyspintaa selkeytettiin rakenteiden avulla. Alueellisesti johdettavissa lapsiperheiden sosiaalityössä kyettiin huomioimaan alueellisia eroja sekä toimivia käytänteitä yhtenäistettiin. Lisäksi alueellisten kokeilujen kautta kyettiin mallintamaan muun muassa neuvontaan ja ohjaukseen liittyviä palveluita. Vastaavasti yhteisten lastensuojelupalveluiden avulla käytössä olevia resursseja, ammatillista erityisosaamista sekä toimintakäytänteitä kyettiin tarkastelemaan, suunnittelemaan sekä toteuttamaan.

Yhteiskunnallisesta tilanteesta johtuen ja rakenteellisista uudistuksista huolimatta lastensuojelun tarve sekä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä ei vähentynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen palvelurakenteessa on tunnistettu oman palvelutuotannon kehittäminen lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyössä kaikkein haastavimmin oireilevien osalta. Käytännössä palveluyksikön perustamista on suunniteltu ja sopivia tiloja kartoitettu. Vuoden päättyessä asiassa oli edetty eri tilaratkaisujen kartoittamiseen, mutta sopivia tiloja on ollut haasteellista löytää.

Lapsiperhepalveluja kehitetään perhekeskusmallin mukaisesti alueelliset erityispiirteet huomioiden. Lasten, nuorten ja perheiden tukena ja palvelujen tarjoajina voi olla hyvinvointialueen sote-toimijoita ja/tai kuntien toimijoita. Myös järjestötoimijoiden, seurakunnan ja vertaisavun tukea hyödynnetään. Palvelut annetaan joko perheen kotona, arkiympäristöissä, sote-keskuksessa tai digitaalisesti.

Palvelujen järjestämistavoissa on alueellisia eroavuuksia painottuen joko ostopalvelujen vahvaan käyttöön tai omaan tuotantoon. Ostopalveluna hankitaan erityisesti tukiperhe- ja tukihenkilö- sekä perhetyön palveluja. Lapsiperheiden palveluissa on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin osin henkilöstövajeen vuoksi. Yhdenvertaisten palveluiden saatavuuteen liittyen ja ostopalvelujen kasvun hillintään toimialueella käynnistettiin asiakasohjausryhmät. Asiakasohjausryhmien avulla saadaan myös kattavasti tietoa alueen asiakastarpeista ja voidaan seurata palvelujen yhteensovittamista.

Asiakasohjausryhmät mahdollistavat moniammatillisen työskentelyn ja antavat tukea asiakastarpeiden arviointiin sekä palvelujen tarpeenmukaisiin kohdentamisiin. Työskentelyn myötä palvelupäätöksiä on tarkistettu, löydetty palvelulle vaihtoehtoinen järjestämistapa ja palvelua on saatu siirrettyä omaan tuotantoon. Vaikka kustannuksia ostopalveluista on jo saatu jonkin verran vähennettyä, palvelujen siirtäminen omaksi toiminnaksi tai aiemmin tehdyt pitkäaikaiset palvelupäätökset eivät ole pystyneet hillitseämään kustannuskasvua loppuvuonna optimaalisesti.

Lapsiperheiden kotipalvelun kahden viikon maksuttomuudesta sekä säännöllisen ja tilapäisen kotipalvelun asiakasmaksusta tehtiin päätös aluevaltuustossa 30.1.2023. Ajalla 1-12/2023 lapsiperheiden kotipalvelua sai noin 1150 kotitaloutta, joista lähes 60 prosenttia sai lyhytaikaista maksutonta lapsiperheiden kotipalvelua. Luku on arvio, koska aivan kaikkien kuntien osalta raportointia ei

saatu. Yhteisiä palvelukuvauksia ja myöntämisperusteita ei hyvinvointialueella ole toimialueen palveluihin liittyen vielä juurikaan laadittu. Lapsiperheiden kotipalvelun soveltamisohje on ollut voimassa 1.1.2023 alkaen.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa henkilöstön saatavuus on parantunut, mutta haasteita on edelleen erityisesti sosiaalityöntekijöiden saatavuudessa. Rekrytointihaasteista johtuen tietyillä alueilla asiakasmäärät työntekijää kohden ovat kasvaneet, eivätkä asiakassuunnitelmat ole kaikilta osin ajan tasalla. Kotiin annettavien palvelujen ja sosiaaliohjauksen osalta henkilöstön saatavuus on pääosin parantunut alkuvuodesta. Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa pyritään lisäämään työpaikkojen vetovoimaisuutta ja työntekijöiden pysyvyyttä työskentelytapoja muuttamalla ja erityisen tuen tarpeen ja sosiaalihuollon porrasteisuuden määrittelytyön kautta. Kasvatus- ja perheneuvonnan sekä lasten ja nuorten mielenterveystyön selkiyttämistä on tehty koko alueella.

Lapsiperheille tarkoitettuja yhden yhteydenoton periaatteen malleja on käynnissä koko hyvinvointialueella alueellisesti. Palveluohjauksen taustalla on yhteisövaikuttavuuden toimintamalli, jonka myötä lapsen, nuoren ja/tai perheen ympärille kootaan tarpeenmukainen verkosto. Verkoston tarkoituksena on yhdessä suunnitella, toteuttaa ja järjestää seuranta annettavasta tuesta. Toimintamallin käyttöönotto on tuonut selkeyttä prosessien toimivuuteen ja mahdollistanut paremman yhteistyön eri ammattilaisten välillä. Pyydä apua -sivuston kautta voi jättää yhteydenottopyynnön mihin vuorokauden aikaan tahansa. Työntekijä on yhteydessä asiakkaaseen kolmen arkipäivän kuluessa.

Kouluterveydenhuollon laajat määräaikaiset terveystarkastukset järjestettiin yksilökäynteinä tarvittaessa vanhempien kanssa. Lääkärintarkastukset toteutettiin pääsääntöisesti lääkärin ja terveydenhoitajan yhteisvastaanottona. Muut määräaikaiset terveystarkastukset toteutettiin pääsääntöisesti yksilökäynneillä tai vaihtoehtoisesti yhteisöllisenä työnä. Alueellisia eroavaisuuksia toimintakäytänteissä on jonkin verran, joita parhaillaan yhdenmukaistetaan. Tarkastusten järjestämisessä on lääkäripalveluiden osalta ollut viiveitä Oulun, Oulun eteläisen ja Rannikon alueilla. Digitaalisilla palveluilla pyritään helpottamaan saatavuutta ja kohdistamaan työaika paremmin.

Terveydenhoitajat niin äitiys- ja lastenneuvoloissa kuin opiskeluhollossa osallistuvat lisäksi rokustustoimintaan, työttömien ja naisten terveystarkastusten laadintaan sekä kutsuntatarkastuksiin. Tehtävien ollessa moninaisia, terveydenhoitajien tehtävänkuvien kartoitusta ja yhtenäistämistä on tehty vuoden ajan.

Opiskelu- ja kouluterveydenhuolto on jatkunut pääsääntöisesti entisen toimintatavan mukaisesti. Lasten ja nuorten mielenterveyden haasteet näkyvät laajemmin. Terveydenhoitajia on koulutettu lyhytterapiamenetelmien käyttöön, mutta lakisääteisten tehtävien hoitaminen hidastuttaa osaltaan menetelmien käyttöönottoa. Osassa aluetta on käynnissä terveydenhoitajan walk in -toimintaa. Lyhytterapian avulla on suurimmalle osalle lapsia ja nuoria saatu riittävä mielenterveyden tuki, eikä jatkokäyntejä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin ole tarvittu. Lääkärivaje näkyy myös koulu- ja opiskeluhollossa, eikä laajoja terveystarkastuksia tai muita määräaikaistarkastuksia ole kaikilta osin saatu tehtyä. Rekrytointihaasteet painottuvat sijaisten löytymisen lisäksi koulupsykologeihin, eikä lakisääteinen mitoitus ole toteutunut psykologien kohdalla. Usein koulupsykologin työtä ja tutkimuksia on jouduttu toteuttamaan myös ostopalveluna, joka on kasvattanut kustannuksia.

Maksuton ehkäisy laajeni koko Pohteen alueelle alle 20-vuotiaille, ja sitä hoidetaan pääosin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kautta.

Lastensuojelu

Lastensuojelun osalta tavoitteeksi on asetettu 10 prosentin vähennys vuoteen 2025 mennessä lastensuojelun asiakkuuksissa. Lisäksi tavoite on, että kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus olisi vuoden 2025 loppuun mennessä enintään 1,2 prosenttia. Perhehoidon osuutta kodin ulkopuolisissa sijoituksissa on tavoitteena vahvistaa.

Vuonna 2022 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella lastensuojelun avohuollon asiakkaita oli 3719. Kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0-17-vuotiaita oli 1467 ja väestömäärään suhteutettuna 1,5 prosenttia. Eniten kodin ulkopuolelle sijoitettuja oli 13–17-vuotiaissa, 2,4 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista perhehoidossa oli 53,2 prosenttia, ammatillisessa perhekotihoitossa 6,5 prosenttia ja laitoshoidossa 38,5 prosenttia, muu sijoitusmuoto oli 1,8 prosentilla (lähde: Sotkanet).

Lastensuojelulain mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän enimmäisasiakasmäärä on vuonna 2023 yhteensä 35 asiakasta ja vuonna 2024 yhteensä 30 asiakasta. Asiakasmitoitus on toteutunut pääsääntöisesti kaikissa lastensuojelun pohjoisen vastuualueen sosiaalityön yksiköissä, lukuun ottamatta yksittäisiä työntekijäkohtaisia ylityksiä. Tilapäisiä asiakasmäärän ylityksiä on ollut rekrytointivaikeuksista johtuen. Vastaavasti lastensuojelun eteläisellä vastuualueella ei ole päästy lakisääteiseen asiakasmitoitukseen kaikissa yksiköissä rekrytointihaasteista johtuen. Osassa yksiköissä ylitys on ollut tilapäistä, osassa jatkunut koko vuoden.

Vuoden 2023 aikana lastensuojelussa on purettu yhdennetyt tehtäväkuvat. Kaikissa lastensuojelun vastuuyksiköissä tehdään lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityötä. Jälkihuollon vastuuyksikköön on keskitetty yli 18-vuotiaat jälkihuollon asiakkaat.

Lastensuojelun avohuollon palvelut tuotetaan valtaosin ostopalveluina. Omana tuotantona on jonkin verran perhetyötä, tehostettua perhetyötä ja tukiperhepalvelua. Tukihenkilö- ja tukiperhepalvelut eivät ole mukana puitesopimuksissa, eikä omaa tuotantoa juurikaan ole, minkä vuoksi on tehty asiakaskohtaisia suorahankintoja. Lisäksi on jouduttu hankkimaan jonkin verran myös päihdepalveluita, koska omaa tuotantoa nuorten päihdepalveluissa ei ole riittävästi tarjolla.

Lastensuojelun sijaishuolto jakautuu perhehoitoon ja laitoshoitoon. Pohteen omasta perhehoidosta vastaa perhehoidon keskus. Omassa perhehoidossa oli 1112 asiakasta. Perhehoidon keskuksen alkuvuoden rekrytointihaasteiden jälkeen yksikkö pääsi aloittamaan toimintansa riittävin resurssein syksyllä. Perhehoidon palkkioita nostettiin ja palkkioiden nostamisella on ollut positiivinen vaikutus perhehoitajien pysyvyyteen ja rekrytointeihin. Osa perhehoidosta tuotetaan ostopalveluna.

Lastensuojelun laitoshoidosta noin 98 prosenttia tuotetaan ostopalveluna. Pohteella on käytössä yksi oma lastensuojeluyksikkö, Metsolan lastenkoti, joka on vastaanottoyksikkö. Lastensuojelun sijaishuollon kustannukset ovat nousseet vuoden 2023 aikana johtuen muun muassa ostopalveluvuorokausien hinnankorotuksista. Yhä useampi lapsi ja nuori tarvitsee vaativan tai erityistason laitoshoidoa johtuen sijoitettujen lasten vaikeista päihde- ja mielenterveysongelmista.

Huostaanotettujen lasten ja nuorten itsenäistymisvarojen perinnässä ja tiliöinnissä on ollut haasteita vuoden 2023 aikana eikä kaikkia etuuksia ole pystytty perimään ajantasaisesti johtuen useista asiakastietojärjestelmistä ja riittämättömistä sihteeriresursseista. Myös suorahankintasopimuksissa on ollut Pohteelle siirryttäessä puutteita, joita on jouduttu jälkijättöisesti laatimaan.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut Oulussa. Alustavien tietojen mukaan lastensuojeluilmoitusten määrä kasvoi noin 16 prosenttia verrattuna vuoden 2022 vastaavaan aikaan (2023: 11 329, 2022: 9803). Vertailuna, että vuodesta 2021 vuoteen 2022 ilmoitusten määrä kasvoi Oulussa noin 7 %. Pohteen osalta lastensuojeluilmoitusten määrä oli 16 736 vuonna 2022 (lähde: Sotkanet.) Vuodelta 2023 Pohteen kokonaislukua lastensuojeluilmoitusten määrästä ei ole saatavissa, mutta oletettavasti ilmoitusten määrä on kasvanut Oulun lukuihin peilaten.

Oulun osalta kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä väheni 2,8 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna (2023: 808 lasta, 2022: 831 lasta; luvut eivät sisällä perhekuntoutuksen osuutta). Sijoituspäivien määrä kasvoi Oulussa noin yhden prosentin (2023: 198 174, 2022: 196 290). Sijoituspaikat jakaantuivat ajalla 1-12/2023 seuraavasti: perhehoito 63,6 prosenttia, ammatillinen perhekoti 5,7 prosenttia ja laitoshoido 30,7 prosenttia (1-12/2022: perhehoito 66,9 prosenttia, ammatillinen perhekoti 5,5 prosenttia ja laitoshoido 27,7 prosenttia). Näiden lukujen valossa perhehoidossa olevien määrä on vähentynyt ja laitoshoidossa olevien määrä on kasvanut.

Asiakasohjausryhmässä arvioidaan suorahankinnat ja kilpailutusten mukaiset ostopalvelut. Eri-tyistä huomiota on kiinnitetty tehostetun perhetyön ostoihin, vaikuttavuuden arviointiin ja kriteereihin. Jälkihuollossa ostopalveluita on saatu kotiutettua jonkin verran tehostamalla asiakkaiden kanssa työskentelyä ja arvioimalla tarkemmin palvelujen vaikuttavuutta. Sekä lastensuojelussa että jälkihuollossa sosiaalityötä vaikeuttavat useat eri käytössä olevat asiakastietojärjestelmät. Huolimatta ostopalveluiden seurannasta, ei vuoden aikana ole kyetty hillitsemään ostopalveluiden kasvua suunnitelman mukaisesti asiakastarpeiden kasvun ja ostopalveluiden hinnankorotusten vuoksi.

Yhteisövaikuttavuutta on toteutettu ja palvelupolkujen mallinnusta tehty muun muassa perhepalvelujen, vammaispalvelujen ja oppilashuollon kanssa. Nuorisopsykiatrian ja sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteistyötä on kehitetty esimerkiksi sopimalla käytänteistä nuoren hakeutuessa päivystykseen.

Perheoikeudellisissa palveluissa valvottujen ja tuettujen tapaamisten ostopalvelut ovat ylittyneet. Pohteelle siirryttäessä palveluita ei ole enää saatavilla omana tuotantona kuten aiemmin henkilöstön saatavuudesta johtuen. Valvottu tai tuettu tapaaminen perustuu lähes aina käräjäoikeuden päätökseen. Hyvinvointialueella on palvelun järjestämisvelvollisuus tuomioistuimen päätöksen mukaisesti.

Aikuisten sosiaali- ja päihdepalvelut

Vuoden alusta kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen vastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Siirron yhteydessä palvelusta tehtiin hankinta, jonka myötä palveluita toteuttavat useat eri toimijat. Myös työelämän tai opiskelun ulkopuolella olevia alle 25-vuotiaita nuoria on osallistunut kuntouttavaan työtoimintaan. Muilta osin koulutuksen ulkopuolelle jääneitä tai työkyvyttömyyseläkkeellä olevia seurataan kansallisesti. Asiakasohjauksen kanssa oli alkuvuodesta haasteita, johtuen pääosin henkilöstön saatavuudesta. Palvelujen siirto hyvinvointialueelle mahdollisti uudenlaisten toimintatapojen rakentamisen ja yhteistyön kehittämisen kumppanuussopimusten kautta. Yhteistyötä Pohteen sisällä eri toimijoiden välillä on myös vahvistettu. Ostopalveluina ostettavat palvelut ja oman toiminnan ryhmät pääsivät käynnistämään toiminnan täysimääräisesti pääsääntöisesti kevään aikana. Yhteensä kuntouttavan työtoiminnan piirissä oli 1 770 asiakasta vuonna 2023 ja työtoimintapäiviä kertyi 91 815. Ylikiimingin asukastuvan aikaisemmin toteuttama kuntouttava työtoiminta siirtyi Pohteen omaksi toiminnaksi maaliskuussa.

Asiakasohjausryhmän toiminta on käynnistetty vuoden 2023 aikana nuorten ja aikuisten sosiaalipalvelujen osalta. Jäseninä ryhmässä on nuorten ja aikuisten sosiaalipalveluista, päihdepalvelusta, mielenterveys- ja päihdeasumispalveluista, jälkihuollosta ja alueellisista mielenterveyspalveluista. Työryhmän tehtävä on saada palveluita ostopalveluista omaksi toiminnaksi ja asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu palvelutarvetta arvioitaessa. Päihdepalvelujen osalta asiakasohjausryhmä aloitti toimintansa koko Pohteen alueella.

Päihdepalveluissa on ollut erityisesti Oulun alueella käytössä nopeutettu korvaushoidon arvioprosessi, jonka tarkoituksena on auttaa potilaita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Korvaushoidon saatavuus on parantunut ja asiakasmäärä noussut. Päihdepalveluissa on aloitettu vuoden 2023lopussa hanke, jonka tarkoitus on parantaa hoidon jatkuvuutta.

Selviämisasema (5 asiakaspaikkaa) avattiin syyskuussa 2023 hankerahoituksella. Selviämisasema on ollut auki viikonloppuisin perjantai-illasta maanantaihin aamupäivään. Syksyn aikana hoitojaksoja on ollut yhteensä 128. Pääsääntöisesti yhden hoitojakson pituus on vajaa puoli vuorokautta.

Lakiin sosiaalisesta luototuksesta tuli muutos 1.8.2023 alkaen. Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön tai perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalisen luototuksen myöntämisen perusteet on hyväksytty tulevaisuuslautakunnassa (15.6.2023, 71 §). Sosiaalista luototusta ei vielä vuonna 2023 ehditty myöntää uusille asiakkaille, mutta hakemusten käsittely on käynnistynyt.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden lainsäädäntöä uudistettiin 1.1.2023 siten, että palveluista säädetään erikseen sosiaali- ja terveydenhuoltolaeissa erillislain sijaan. Tämän vuoksi myös yhteen sovitettujen mielenterveys- ja päihdepalveluiden rakenteita uudistettiin. Päihdehuollon palvelut sekä kotiin annettavat palvelut ja asumispalvelut sijoituivat työikäisten sosiaalipalveluiden kokonaisuuteen. Vastaavasti perus- ja erityistason mielenterveyden hoito rakentui omaksi kokonaisuudeksi. Rakenteiden ja lainsäädännön uudistumisen vuoksi mielenterveys- ja päihdepalvelut vaativat tarkempaa määrittelyä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluiksi. Määrittelytyö käynnistettiin loppuvuodesta 2023.

Mielenterveyden hoito ja psykiatria

OYS-psykiatrian palvelualue kattaa lastenpsykiatrian, nuorisopsykiatrian ja aikuispsykiatrian erikoisan erikoissairaanhoidon ja yliopistosairaalan tasoisen hoidon sekä alueelliset palvelut. Lisäksi tuotetaan mielenterveyden häiriöiden hoitoa perustasolla. Erilaisia toimintatapoja on tunnistettu ja yhdenmukaistettu ja työ jatkuu vuonna 2024. Lasten ja nuorten mielenterveyshäiriöiden hoitojonot ovat pitkät. Myös aikuisten palveluissa on runsaasti hoitotakuun ylityksiä. Lääkäreiden rekrytoinneissa on haasteita, joka on hankaloittanut toimintaa.

Lastenpsykiatrian osaamiskeskuksessa tuotetaan erikoissairaanhoidon avohoitoa ja osastohoitoa. Oulun kaupungin lasten- ja nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon yksikön LaNun työntekijöitä siirtyi lastenpsykiatrian poliklinikalle. Kehittämistyötä on tehty ja tavoitteena on siirtää hoidon ja resurssien painopistettä osastohoidosta avohoitoon, lisätä lastenpsykiatrista perhehoitoa ja vahvistaa pienten lasten ja heidän perheidensä hoitoa. Lähetemäärät OYS:in lastenpsykiatrialle (erikoisala 75) ovat kasvaneet vuodesta 2015 yli kaksinkertaiseksi. Vuoden 2023 aikana läheteiden määrä lisääntyi 17 % verrattuna edelliseen vuoteen. Osa noususta liittyy Oulun kaupungilta siirtyneeseen toimintaan, henkilöstön lisäksi siirtyi myös kiireettömän hoidon jono. Tätä on purettu vuoden 2023 aikana esimerkiksi sisäisin toimenpitein ja lisätyötä tekemällä. Kolmen kuukauden hoitotakuun ylittäneitä jonossa oli elokuun lopussa 84 ja joulukuun lopussa 48.

Lastenpsykiatriaan kuuluu myös lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian yksikkö, joka toimii Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen välisen erillisen sopimuksen perusteella ja järjestämislain nojalla. Yksikkö tutkii poliisin virka-apupyynnön perusteella alaikäisiä seksuaali- tai pahoinpitelyrikoksen uhriksi joutuneita henkilöitä. Poliisin virka-apupyynnöiden määrät ovat lisääntyneet. Yksikön henkilökunnassa on ollut vaihtuvuutta ja merkittäviä rekrytointihaasteita.

Psykoosit ja nuorisopsykiatrian osaamiskeskuksessa tuotetaan aikuispsykiatrista erikoissairaanhoidon osastohoitoa ja nuorisopsykiatrista erikoissairaanhoidon avohoitoa ja osastohoitoa. Osaamiskeskukseseen kuuluu myös tehostetun avohoidon yksikkö.

Nuorisopsykiatrian osastohoito kuormittui vuoden 2023 alussa erityisen hankalasti. Tilanne johti siihen, että alaikäisiä jouduttiin hoitamaan aikuispsykiatrian osastolla. Tilanne oli lainvastainen, johon kohdistui valvontaa aluehallintoviraston ja Valviran kautta. Tilanteen vuoksi syömishäiriöyksikön perustamista nopeutettiin ja yksi osasto muutettiin ympärivuorokautiseksi alaikäisten tahdosta riippumatonta hoitoa antavaksi yksiköksi. Muutosten vuoksi nuorten hoitaminen aikuisten osastolla päättyi, mutta osastolla on edelleen ollut ylipaikkatilanteita. Aluehallintovirasto seuraa myös nuorisopsykiatrian osaston lääkäreiden ylityötunteja.

Mielialahäiriöt ja akuuttipsykiatrian osaamiskeskuksessa on psykiatrian erikoissairaanhoidon päivystysyksikkö (päivystys ja päivystysosastot), psykiatrian ja yleissairaalapsykiatrian poliklinikka sekä neuromodulatiivisen hoidon yksikkö. Lisäksi osaamiskeskukseseen kuuluu vanhuspsykiatrian yksikkö sekä Oulaskankaan psykiatrisen osasto ja mielialahäiriöiden osastohoito. Päivystysosasto on vuoden 2023 aikana ruuhkautunut ja päivystyspotilaiden määrä on lisääntynyt 10 % edelliseen vuoteen verrattuna. Päivystystiimin työprosessien kehittämällä on saatu nopeutettua päivystyspotilaiden polikliinista ja osastoarviota.

Alueellisten palveluiden osaamiskeskus muodostui Pohteen 30 kunnan aikuisten, lasten ja nuorten mielenterveyden häiriöiden hoidon palveluista, erikoissairaanhoidon alueellisista palveluista ja kahdesta osastosta. Osaamiskeskuksen toimintaa kuvaa suuret alueelliset eroavaisuudet. Vuoden 2023 aikana lakkautettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti Raahen osastohoito. Tilalle muodostettiin liikkuvan avohoidon työryhmä, joka tekee tiivistä yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa. Lisäksi henkilöstöä vahvistettiin Rannikon matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa. Vuoden 2023 aikana on kartoitettu olemassa olevien resurssien ja toimintatapojen tilannekuva ja lähdetty yhtenäistämään toimintakäytäntöjä. Henkilökuntaa on koulutettu terapiat etulinjaan -hankkeen kautta määrämittaisten näyttöön perustuvien interventioiden käyttöön. Näitä ovat muun muassa voimaperheet, IPC, IPT-N sekä ihmeelliset vuodet.

Aikuisten alueellisissa palveluissa on valtionavustushankkeiden tukemana otettu käyttöön terapia- navigaattori tukemaan hoidon tarpeen arviota. Lisäksi on otettu käyttöön terapiat etulinjaan -mallin mukainen hoidon porrastus. Pohteella on otettu käyttöön kriisityön psykososiaalisen tuen toimintamalli, joka toteutetaan alueellisten mielenterveyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden työntekijöiden työparityöskentelynä. Alueille on muodostettu omat kriisityön työryhmät. Työntekijöitä on koulutettu kriisityöhön Popsote-hankerahoituksella vuoden 2023 aikana.

Oulun alueellisissa palveluissa on ollut jo Pohteelle siirryttäessä hankala jonotilanne. Hoitoonpääsy on erittäin ruuhkautunut ja hoitoonpääsyä hankaloittaa se, että kiireisten potilaiden hoito tukkii kiireettömän hoidon jonon. Kiireettömän erikoissairaanhoidon jonon purkamiseksi on tehty yhteistyöprojekti psykiatrian poliklinikan kanssa. Kiireettömän hoidon jonossa on noin 40 % neuropsykiatrisia potilaita ja siksi syksyllä 2023 on tehty digitaalinen neuropsykiatristen tutkimusten hoitopolku, jonka käyttöönotto tapahtuu kuitenkin vuoden 2024 aikana.

Alueellisissa palveluissa on luotu yhteneviä lähetekäytäntöjä ja yhteneviä kirjaamiskäytäntöjä ja kehitetty toimenpidekoodien käyttöönottoa.

Syksyllä 2023 pilotoitiin videovälitteistä hoidon tarpeen arviota, chat-alustaa, videovälitteistä ohjattua omahoitoa sekä IPC:ta. Kokemukset pilotoinnista olivat niin hyvät, että toiminta päätettiin vakiinnuttaa vuoden 2024 alussa.

Perustason mielenterveystyön ja erityistason psykiatrisen hoidon porrastusta kehitettiin. Terapiat etulinjaan -toimintamallin mukaisia omahoito- ja näyttöön perustuvia lyhytterapioita käyttöönotettiin. Digitaalisen sote-keskuksen mielenterveyspalvelut olivat käytössä Oulun ja Oulun eteläisen alueella joka päivä klo 8–20. Palveluvalikoimassa on mielenterveyschat, viestitoiminto sekä psykiatrisen sairaanhoitajan etävastaanotto. Digitaalisilla mielenterveyspalveluilla pyritään vastaamaan lieviin mielenterveys- ja riippuvuushaasteisiin. Digitaalisen sote-keskuksen kaikista 9651 asiakkaasta 643 asiakkaalle (6,7 %) oli tehty mielenterveystyön kirjauksia.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen myöntämiskriteerit eivät Pohteelle siirryttäessä olleet yhdenvertaiset kaikissa kunnissa. Asiakasohjausryhmät ovat tärkeä osa aikuissosiaalityön tehtäväkenttää ja niiden kautta saadaan yhtenäisten myöntämiskriteereiden lisäksi mahdollistettua moniammatillinen työskentely ja kollegiaalinen tuki. Oulun eteläisellä ja Rannikolla on pilotoitu arviointitiimiä, johon resurssi on irrotettu olemassa olevasta resurssista. Tiimi kokoontuu säännöllisesti ja asiakastilanteita arvioidaan asiakasohjausryhmässä ja viikkotiimissä. Tiimissä

työntekijät tekevät laadukkaita arvioita asiakkaiden tilanteista ja tiimiä voi myös konsultoida. Yhdenvertaiset palvelujen myöntämiskriteerit ja työntekijöiden asiantuntemus asiakastilanteissa vähentävät kustannuksia ja takaavat asiakkaiden yhdenvertaisuuden.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
1. Keskeisimmät järjestämismassassa linjatut toimenpiteet	a) Selviämisasieman toiminnan suunnittelu ja pilotin käynnistäminen	Selviämisasieman toiminta käynnistyi syyskuussa 2023 vakiinnuttamisrahalla.			T*
	b) Oman palvelutuotannon lastensuojelun sijaishuollon yksikön toiminnan käynnistäminen	Oman yksikön toimintasuunnitelma on valmis, mutta hanke ei ole edistynyt tilojen haasteellisen saatavuuden vuoksi. Tiloja kartoitetaan edelleen.			S*
	c) Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden toteuttaminen	Opiskeluhuollon henkilöstöä on koulutettu näyttöön perustuviin menetelmiin varhaisen tuen mahdollistamiseksi. Nuorten palveluissa koulutettuja on noin 150 henkilöä. Henkilöstöä koulutetaan edelleen. Rakenteita lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon ja palveluiden osalta kehitetään edelleen.			T*
	d) Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden, tuetun asumisen ja tehostetun avohoidon kehittäminen	Rakennemuutosta raskaammista palveluista kevyempiin on saatu tehtyä, vaikka alueellisia eroavaisuuksia rakenteessa on edelleen. Aluevaltuusto on hyväksynyt marraskuussa 2023 taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman, jossa mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden ostopalveluita on tarkoitus vähentää 40 %. Raahen psykiatrisen osaston sulkemisen kautta on saatu kehitettyä tehostetun avohoidon malli ja vahvistettua kotiin annettuja			T*

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
	palveluita yhteistyössä mielenterveyspalveluiden ja sosiaalihuollon kanssa.			
2. Tehdään ja toteutetaan suunnitelma mielenterveyspalvelujen jonojen purkamiseksi ja toteutetaan matalan kynnyksen palveluita lähellä asukkaita	<p>Alueella on menossa lyhytterapia- ja lyhytinterventiokoulutuksia ja terapianavigaattorin käyttökoulutuksia. IPC- menetelmä, joka on tarkoitettu masennusoireiden hoitoon, on otettu käyttöön laaja-alaisesti. Lyhytinterventio ja terapia-koulutukset jatkuvat vielä ensi vuonna. Ostopalvelopsykiatrit ja psykoterapeutit on kilpailutettu.</p> <p>Alueellisten palveluiden ja OYS:n palveluiden rakenteita ja resursseja tarkastellaan kokonaisuutena toiminnan ja palveluketjujen näkökulmasta. Kehittämistyö on käynnissä.</p> <p>Digitaalisen sote-keskuksen matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut käynnistyivät elokuussa 2023 osalla alueista.</p>	S	T	T
3. Palvelutuotannon mahdollisimman häiriötön käynnistyminen turvaamalla palvelujen ja hoidon jatkuvuus esimerkiksi omatyöntekijämälän avulla.	Osittain määräraajoissa pysyminen sosiaalihuollossa ja lastensuojelussa ei ole toteutunut, johon erityisesti rekrytointihaasteista. Kiireellisiin, akuutteihin palvelutarpeisiin on pystytty vastaamaan lain edellyttämällä tavalla. Terveysosiaalityön resurssien kohdentaminen aloitettiin elokuussa.	S	S	T
4. Yhteensovitettujen palvelujen mukainen vastuiden ja toimintamallien ja tiimien käyttöönotto ripeästi uuden organisaation mahdollistamana	Toimintamalleja on kuvattu ja edistetty mm. yhteisövaikuttavuuden toimintaperiaatteiden mukaisesti. Perhekeskustoiminnan kehittämistä on jatkettu ja erilaisia malleja luotu. Jokaisella alueella on toiminnassa yhden yhteydenoton palveluohjauksen kanavat. Asiakasohjausryhmät osaltaan vastaavat yhteensovitettujen palveluiden tarpeeseen.	S	S	T
5. Tehtäväkuvien, työnjaon, yhteistyömallien ja työmenetelmien kehittäminen ja osaamisen vahvistaminen sekä asiakasohjautuvuuteen liittyvien toimintamallien käyttöönotto yhteistyössä muiden toimialueiden ja kuntien kanssa. Kohdennetaan resurssia asiakkaiden yhdenvertaisten ja laadukkaiden palvelujen turvaamisen näkökulmasta.	<p>Yhteistyöpalavereita ja työpajoja on järjestetty eri toimialueiden ja kuntien kanssa. Alueellisia eroja on, pääosin yhteistyö toimii yhteisövaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti.</p> <p>Asiakasohjausryhmät vastaavat osaltaan yhteensovitettujen palveluiden tarpeeseen.</p> <p>Eri ammattikuntien tehtäväkuvien kehittäminen on osittain kesken.</p>	S	T	T

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
	Henkilöstösuunnitelma on tarkentunut vuoden lopussa.			
6. Toimintatapojen yhtenäistäminen erityisesti sosiaalipalveluissa sekä palvelujen, hoidon laadun ja vaikuttavuuden kehittäminen mm. näyttöön perustuvia menetelmiä käyttöönottamalla	Toimintatapojen yhtenäistäminen jatkuu. Vaikeisiin menetelmiin on koulutettu työntekijöitä, ja niiden käyttöönoton jalkauttaminen jatkuu. Alueellisia eroavaisuuksia on jonkin verran. Yhteensovitettuja toimintamalleja on syksyn 2023 aikana toimeenpantu.	S	T	T
7. Monituottajuuden ja yhteistyön kehittäminen järjestöjen ja muiden palvelutuottajien kanssa	Monituottajuus toteutuu sekä järjestöjen että yksityisten palvelutuottajien kanssa. Omaa tuotantoa tullaan edelleen vahvistamaan ja täydennetään monituottajuuden avulla. Yhteistyötä ja vuoropuhelua edelleen tiivistetään ja kehitetään.	S	T	T
8. Tarpeenmukaisten sote-keskusten toimeenpanon käynnistäminen sisältäen perhekeskuksen toiminnan	Tarpeenmukaisista sote-keskuksista on päätetty aluehallituksessa kesäkuussa 2023, ja päätöstä on tarkennettu osana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa marraskuussa 2023. Perhekeskuksen sisällöllinen toimintasuunnitelma on laadittu ja sitä on alettu toimeenpanna alueellisesti nykyisen sote-keskusverkon mukaisesti.	T	T	T
9. OYS-psykiatrian yhteyteen perustetaan syömishäiriöyksikkö ja varmistetaan hoidon jatkuvuus	Toiminta on käynnistynyt syyskuussa 2023.	T	T	V
10. Maksuton ehkäisy otetaan käyttöön alle 20-vuotiailla	Toiminta on käynnissä ja maksuton ehkäisy on käytössä, sisäinen ohjeistus on laadittu ja asiakasohjauksen prosessi on tehty.	T	V	V
11. Otetaan käyttöön malli, jossa lapsiperheiden kotipalvelu myönnetään kriteerit täyttävälle asiakkaille kahden viikon ajalta maksuttomana	Myöntämiskriteerit on hyväksytty ja toiminta on käynnissä.	T	V	V

Taulukko 17: Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, talousarviokirjassa linjatut toimenpiteet ja niiden toteutuminen.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Lastensuojelussa palvelutarpeen arviointi on THL:lle toimitettujen lukujen (tarkasteluajankohta 4/23–9/23) perusteella aloitettu 94,2 prosenttisesti lakisääteisen seitsemän arkipäivän kuluessa (ajalla 10/22–3/23 94,9 prosenttisesti). THL:n tiedonkeruu tehdään puolivuositain. Vuoden 2022 kuntakohtaisen tiedonkeruun (4/22-9/22) pohjalta palvelutarpeen arviointi oli aloitettu 99,2 prosenttisesti lakisääteisessä ajassa. Palvelutarpeen arvioinnit ovat valmistuneet 87,7 prosenttisesti lakisääteisessä kolmen kuukauden määräajassa (10/22–3/23 89,5 prosenttisesti). Tiedot ovat suuntaantavia vuoden 2023 tiedonkeruiden osalta, koska kaikkien kuntien osalta tietoja ei saatu raportoitua. Kuntakohtaisessa tiedonkeruussa ajalla 4/22-9/22 palvelutarpeen arvioinnit olivat valmistuneet 94,2 prosenttisesti lakisääteisessä ajassa. Oulun palvelualueen osalta vuonna 2023 lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit ovat valmistuneet 81,9 prosenttisesti lakisääteisen kolmen kuukauden kuluessa (vuonna 2022 91,9 prosenttisesti).

Lastensuojeluilmoitukset oli Oulun palvelualueella käsitelty Oulun lakisääteisessä 7 arkipäivän kuluessa 93,2 prosenttisesti (2022; 96,9 %).

Sosiaalihuollon ilmoitusten ja yhteydenottojen, sisältäen kaikki palvelualueet, käsittely oli Oulun palvelualueella toteutunut 0-7 arkipäivän kuluessa 81,8 prosenttisesti (2022; 87,9 %).

Hyvinvointikeskuksissa käsitellyt lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnit oli käsitelty 71,6 prosenttisesti 0-3 kuukauden kuluessa (2022; 87,8 %) ja työikäisten osalta 72,1 prosenttisesti (2022; 80,8 %).

Psykiatrasta erikoissairaanhoidoa toteutetaan Pohteella OYS:ssa, Oulun alueella, Raahessa ja Kuusamossa. Kaikissa näissä tiedot kirjataan eri asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. Oulussa, Raahessa ja Kuusamossa on kaikissa käytössä eri LifeCare-järjestelmä ja OYS:ssä tilastot saadaan Oberon-järjestelmästä. Suurin osa psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta tuotetaan OYS:ssä ja Oulun alueella.

Hoitotakuun piiriin kuuluvien läheteiden määrä (OYS:n ja Oulun läheteet) laski kokonaisuudessaan 3,7 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanhetkeen (31.12.) verrattuna. Tarkasteltaessa Oulun psykiatrian erikoissairaanhoidon läheteitä, niiden määrä oli laskenut (26,2 %) edellisvuodesta lähes saman verran kuin OYS-psykiatrian lähetemäärä kasvoi (23,5 %). Läheteitä oli käsitelty vuoden aikana yhteensä 4 599 kappaletta, joista OYS-psykiatrian läheteitä oli 2 699 kappaletta ja Oulun erikoissairaanhoidon psykiatrian läheteitä 1 930 kappaletta. Erikoissairaanhoidon läheteiden lakisääteinen käsittelyaika (21 vuorokautta) on sama kaikissa ikäryhmissä, joten alle 23-vuotiaita ei tässä seurantapisteessä tarkastella erikseen. Läheteistä suurin osa (93,9 %) pystyttiin käsittelemään lakisääteisten enimmäisaikojen puitteissa. OYS-psykiatrialla lähes kaikki (99,0 %) läheteet pystyttiin käsittelemään määräajassa. Käsittelyajan ylityksiä tapahtui lähinnä Oulussa, jossa käsittelyajat ylittyivät 13,1 prosenttia (253).

Hoidon tarpeen arviointia odottavien potilaiden kohdalla tiedot ovat käytettävissä ainoastaan OYS-psykiatrialta, sillä Oulun LifeCare erikoissairaanhoidon hoitoilmoitusraportilla hoidon tarpeen arvioinnin tietosisältö jää tyhjäksi (tekninen syy). Alle 23-vuotiailla hoidon tarpeen arviointia odotti 17 potilasta poikkileikkauspäivänä 31.12.2023. Heistä yli 6 viikkoa hoidon tarpeen arviointia oli

odottanut 7 potilasta. Määrät ovat pieniä, mutta tilanne on heikentynyt edellisvuoteen verrattuna. Kaikkien ikäryhmien osalta hoidon tarpeen arviointia odotti poikkileikkauspäivänä 96 potilasta, joista yli 90 vuorokautta hoitoa oli odottanut 49 (53,1 %). Tilanne on tämän osalta heikentynyt viime vuodesta.

Hoitoa odottavien potilaiden määrä kasvoi alle 23-vuotiaiden osalta 45 prosenttia edellisvuodesta. Poikkileikkauspäivänä 31.12.2023 hoitoa odottavia alle 23-vuotiaita oli 500, ja heistä yli 90 vuorokautta hoitoa oli odottanut 210 (42 %). Yli 90 vuorokautta hoitoa odottavien määrä kasvoi edellisvuodesta 116 prosenttia eli tilanne on heikentynyt. Yli 90 vuorokautta hoitoa odottavista Oulun osuus oli 63,3 prosenttia, jossa tilanne on heikentynyt edellisvuodesta merkittävästi (kasvua 92,8 %).

Kaikkien ikäryhmien osalta hoitoa odottavien määrä kasvoi 13,5 prosenttia edellisvuodesta. Oulun osalta hoitoa odottavien määrä laski 20,8 prosenttia ja OYS-psykiatrialla kasvoi 144,7 prosenttia. Yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneita oli 168 (24,0 %). Määrä laski 19,2 prosenttia edellisvuodesta ja määrän lasku tuli kokonaan Oulun psykiatrisen erikoissairaanhoidon puolelta (34,2 %).

Hoitoonpääsyn seurannan vaihe			31.12.2022	31.12.2023	Muutos %
Hoidon tarpeen arvioinnin aloittamisen toteutuminen kaikki ikäryhmät, psykiatrian erikoissalat 70, 74 ja 75	lkm	Käsitellyt hoitoonpääsyn seurannan piiriin kuuluvat lähetteet yhteensä	4776	4599	-3,7 %
	lkm	0-21 vrk	4606	4319	-6,2 %
		yli 21 vrk	170	280	64,7 %
	%	0-21 vrk	96,4 %	93,9 %	-2,5 %
		yli 21 vrk	3,6 %	6,1 %	2,5 %
Hoidon tarpeen arvioinnin toteutuminen * Alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, psykiatrian erikoissalat 70, 74 ja 75	lkm	Hoidon tarpeen arviointia odottavat yhteensä	6	17	183,3 %
	lkm	alle 6 vk	4	10	150,0 %
		Yli 6 vk	2	7	250,0 %
	%	alle 6 vk	66,7 %	58,8 %	-11,8 %
		Yli 6 vk	33,3 %	41,2 %	23,7 %
Hoidon tarpeen arvioinnin toteutuminen * Psykiatrian erikoissalat 70, 74 ja 75	lkm	Hoidon tarpeen arviointia odottavat yhteensä	76	96	26,3 %
	lkm	0-90 vrk	44	47	6,8 %
		yli 90 vrk	32	49	53,1 %
		0-90 vrk	57,9 %	49,0 %	-8,9 %
	%	yli 90 vrk	42,1 %	51,0 %	8,9 %

Hoitoonpääsyn seurannan vaihe			31.12.2022	31.12.2023	Muutos %
Hoitoonpääsyn toteutuminen kiireettömässä erikoissairaanhoidossa Alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, psykiatrian erikoisalat 70, 74 ja 75	lkm	Hoitoa odottavat yhteensä	346	500	45,0 %
	lkm	0-90 vrk	249	290	16,5 %
		Yli 90 vrk	97	210	116,5 %
	%	0-90 vrk	72,0 %	58,0 %	-19,4 %
		Yli 90 vrk	28,0 %	42,0 %	50,0 %
Hoitoonpääsyn toteutuminen kiireettömässä erikoissairaanhoidossa Psykiatrian erikoisalat 70, 74 ja 75	lkm	Hoitoa odottavat yhteensä	616	699	13,5 %
	lkm	0-180 vrk	408	531	30,1 %
		yli 180 vrk	208	168	-19,2 %
	%	0-180 vrk	66,2 %	76,0 %	10 %
		yli 180 vrk	33,8 %	24,0 %	-10 %

*Oulun LifeCare raporteilta puuttuvat hoidon tarpeen arvioinnin seurantapisteen tiedot

Taulukko 18: OYS-psykiatrian ja Oulun psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn tilanne (Lähde: Oberon, LifeCare).

Perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluissa kiireettömän hoitoonpääsyn on toteuduttava 14 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Joulukuussa 2023 mielenterveystyön palvelumuodolla hoitoonpääsytietojen kattavuus oli 6 prosenttia (414 tilastoitunutta tapahtumaa), ja tiedon laatu on parantunut vuoden takaiseen verrattuna 4 prosenttia. Tilastointi ja kirjaamiskäytänteet eivät ole vielä yhtenäisiä perustason mielenterveystyössä, joten tiedot ovat puutteellisia. Yli 14 vuorokautta hoitoa oli joutunut odottamaan joulukuussa 21 potilasta (5,1 %).

Hoitoonpääsyn seurannan vaihe		12/2022	12/2023	Muutos %	
Hoitoonpääsyn toteutuminen mielenterveystyössä mielenterveystyön palvelumuoto, kaikki ammattiryhmät, fyysiset ja etäasioinnit	%	kirjausaste % kaikista mielenterveystyön kiireettömistä käynneistä	2 %	6 %	200,0 %
	lkm	Hoitoonpääsyn tapahtumat yhteensä	135	414	206,7 %
	lkm	0-14 vrk	110	393	257,3 %
		yli 14 vrk	24	21	-12,5 %
	%	0-14 vrk	81,5 %	94,9 %	13,4 %
		yli 14 vrk	18 %	5,1 %	-12,7 %
	lkm	0-90 vrk	134	414	209,0 %
		yli 90 vrk	1	0	-100,0 %
	%	0-90 vrk	99 %	100 %	1 %
		yli 90 vrk	1 %	0	-1 %

Taulukko 19: Hoitoonpääsy mielenterveystyön palvelumuodolla koko Pohjois-Pohjanmaa yhteensä uuden (14 vrk) ja vanhan (90 vrk) lainsäädännön mukaiset aikarajat (Lähde: THL).

Opiskeluterveydenhuollon hoitoonpääsyn tietoja raportoitiin THL:n lukujen perusteella syyskuun osavuositarkastuksessa. Silloinkin tiedot olivat varsin puutteellisia. Hoitoonpääsytietojen kattavuus oli opiskeluterveydenhuollon osalta joulukuussa 2023 vain kaksi prosenttia (13 tilastoitunutta tapahtumaa), joten tietoja ei tarkemmin raportoida tässä asiakirjassa. THL julkaisee tiedot omilla verkkosivuillaan ja ne ovat julkisia.

Toimialueen talouden toteuma

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatria	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeinen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	15 834 388	25 500	15 859 888	20 823 586	4 963 698	31,30 %
Myyntituotot	6 258 605	-169 600	6 089 005	9 735 829	3 646 824	59,89 %
Maksutuotot	6 307 079	-1 846 200	4 460 879	7 494 874	3 033 994	68,01 %
Tuet ja avustukset	3 175 424	1 624 800	4 800 224	2 859 671	-1 940 553	-40,43 %
Muut toimintatuotot	93 280	416 500	509 780	733 213	223 433	43,83 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-280 355 889	-29 406 600	-309 762 489	-319 178 503	9 416 014	3,04 %
Henkilöstökulut	-140 649 260	2 327 200	-138 322 060	-142 080 901	3 758 841	2,72 %
Palvelujen ostot yhteensä	-132 318 696	-28 080 500	-160 399 196	-165 690 749	5 291 553	3,30 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-117 880 026</i>	<i>-25 016 344</i>	<i>-142 896 370</i>	<i>-145 421 183</i>	<i>2 524 813</i>	<i>1,77 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-14 438 670</i>	<i>-3 064 156</i>	<i>-17 502 826</i>	<i>-20 269 566</i>	<i>2 766 740</i>	<i>15,81 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 557 132	-2 469 600	-5 026 732	-5 152 425	125 693	2,50 %
Avustukset	-4 659 900	-631 800	-5 291 700	-5 535 695	243 995	4,61 %
Muut toimintakulut	-170 900	-551 900	-722 800	-718 733	-4 067	-0,56 %
TOIMINTAKATE	-264 521 501	-29 381 100	-293 902 600	-298 354 917	4 452 316	1,51 %

Taulukko 20: Perhe- ja sosiaalipalvelujen ja OYS-psykiatrian talouden toteuma.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen ja OYS-psykiatrian talousarvion ulkoinen toimintakate oli alkuperäisessä talousarviossa -264,5 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten myötä toimintakate kasvoi 29,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 toimintakateen toteuma oli -298,4 miljoonaa euroa, ylitystä muutettuun talousarvioon 4,5 miljoonaa euroa.

Toimintatulot toteutuivat ennakoitua paremmin. Ylitystä toimintatuottojen osalta muutettuun talousarvioon oli 5,0 miljoonaa euroa. Asiakaslaskutusta pystyttiin loppuvuonna ajantasaistamaan ja lastensuojelun perinnän tuloja saatiin kohdennettua toimialueelle tuloksi. Osa Pohteen ensiksi maksamista ulkoistuskuntien kustannuksista saadaan myös tuloina, joka kasvatti tulokertymää. Sekä maahanmuuttajakorvauksista että kuntouttavan työtoiminnan korvauksista saatiin loppuvuonna tarkempaa tietoa. Kuitenkin kaikilta osin tuloja ei pystytty kohdentamaan vuodelle 2023 esimerkiksi eri asiakastietojärjestelmähaasteiden vuoksi, jonka vuoksi ne toteutuvat vuodelle 2024. Näitä ovat esimerkiksi osa maahanmuuttajakorvauksista ja joiltakin osin lastensuojelun perinnän tulot.

Toimintakulut olivat 319,2 miljoonaa euroa, 38,8 miljoonaa euroa yli alkuperäisen talousarvion. Muutettu talousarvio ylittyi 9,4 miljoonaa.

Lomapalkkavelka sivukuluineen toteutui 1,9 miljoonaa euroa suurempana kuin vakinaisten palkkojen suhteessa tehty jaksotus vuoden 2023 keväällä oli arvioitu toimialueittain. Lomapalkkavelan kehitystä pystyttiin vuoden aikana seuraamaan vain rajallisesti toimialuekohtaisesti. Myös vuoden 2023 toteumaan kirjattuja työaikapankkivelan muutosta, noin 0,44 miljoonaa euroa, ei pystytty vuoden aikana arvioimaan riittävän tarkasti. Tilinpäätösvaiheessa myös siirrettiin hankkeissa työskennelleiden lomapalkkavelkaa, hankkeiden omarahoitusosuutta ja muita kustannuksia perhe- ja

sosiaalipalveluiden toimialueelle yhteensä noin 0,65 miljoonaa kohdentuen henkilöstömenoihin. Henkilöstökulut ylittyivät muutettuun talousarvioon verrattuna 3,8 miljoonaa euroa. Ilman yllä mainittuja henkilöstömenojen lisäyksiä alkuperäinen henkilöstömenojen talousarvio olisi alittunut.

Asiakaspalvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion 27,5 miljoonaa euroa ja muutetun talousarvion 2,5 miljoonaa. Talouden tasapainotustoimenpiteet aloitettiin syksyllä täysimääräisesti, mutta asiakkaille jo aiemmin tehtyjä pitkiä palvelupäätöksiä ei voitu kesken palvelun lopettaa eikä esimerkiksi mielenterveys- ja päihdeasumispalvelujen siirtämistä kevyempiin palveluihin pystytä tekemään täysimääräisesti lyhyellä aikavälillä. Myöskään lastensuojelun osalta asiakasmäärä ja sijoitettujen lasten osuus ei ole laskenut, joka on nostanut kustannuksia. Kustannuksia myös nostaa lastensuojelussa kalliit suorahankinnat, joita on jouduttu tekemään. Lisäksi henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet ovat nostaneet ostopalvelukustannuksia ja psykiatrian kasvaneesta asiakasmäärästä johtuen ostoja on myös hankittu toisilta hyvinvointialueilta. Perhehoitajien palkkioiden nostaminen on vaikuttanut positiivisesti perhehoitajien pysyvyyteen, mutta kasvattivat myös kustannuksia.

Digitaalisten palveluiden ja etänä toteutettavien palveluiden kehittäminen mahdollistaa palvelujen vahvistamisen lisäksi talouden raameissa pysymistä. Kustannussäästöjä saadaan sekä työajassa ja kilometrikorvauksissa, kun osa työntekijän ja asiakkaan välisistä tapaamisista hoidetaan etäyhteyden kautta. Myös osalle asiakkaista etäyhteys on mieluisin vaihtoehto. Kustannussäästöt realisoituvat pitemmällä aikavälillä.

Aineet ja tarvikkeet toteutuivat lähelle muutettua talousarviota. Alkuperäiseen talousarvioon tehtiin muutos, koska korvaushoitoon varatut määrärahat oli varattu terveyden- ja sairaanhoidon toimialueelle.

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Järjestämissuunnitelman tavoitteet toimialueen toimenpiteiden osalta toteutuivat pääosin suunnitelman mukaisesti. Lastensuojelun sijaishuollon vähenemisen ja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantumisen osalta tavoitteisiin ei päästy. Kriteerien yhdenmukaistamista on saatu tehtyä vain lapsiperheiden kotipalveluiden osalta.

Toimintatulot toteutuivat ennakoitua paremmin. Asiakaslaskutusta pystyttiin loppuvuonna ajantasaistamaan ja lastensuojelun perinnän tuloja saatiin kohdennettua toimialueelle tuloksi. Osa Pohdeen ensiksi maksamista ulkoistuskuntien kustannuksista saadaan myös tuloina, joka kasvatti tulo-kertymää. Sekä maahanmuuttajakorvauksista että kuntouttavan työtoiminnan korvauksista saatiin loppuvuonna tarkempaa tietoa. Kuitenkin kaikilta osin tuloja ei pystytty kohdentamaan vuodelle 2023 esimerkiksi eri asiakastietojärjestelmähaasteiden vuoksi, jonka vuoksi ne toteutuvat vuodelle 2024.

Lomapalkkavelka sivukuluineen toteutui 1,9 miljoonaa euroa suurempana kuin vakinaisten palkkojen suhteessa tehty jaksotus vuoden 2023 keväällä oli arvioitu toimialueittain. Lomapalkkavelan kehitystä pystyttiin vuoden aikana seuraamaan rajallisesti toimialuekohtaisesti. Myös vuoden 2023 toteumaan kirjattuja työaikapankkivelan muutosta, noin 0,44 miljoonaa euroa, ei pystytty vuoden aikana riittävästi arvioimaan.

Asiakaspalvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion 27,5 miljoonaa euroa ja muutetun talousarvion 2,5 miljoonaa. Talouden tasapainotustoimenpiteet aloitettiin syksyllä täysimääräisesti, mutta asiakkaille jo aiemmin tehtyjä pitkiä palvelupäätöksiä ei voitu kesken palvelun lopettaa eikä esimerkiksi mielenterveys- ja päihdeasumispalvelujen siirtämistä kevyempiin palveluihin pystytä tekemään täysimääräisesti lyhyellä aikavälillä. Myöskään lastensuojelun osalta asiakasmäärä ja sijoitettujen lasten osuus ole laskenut, joka on nostanut kustannuksia. Kustannuksia myös nostaa lastensuojelussa kalliit suorahankinnat, joita on jouduttu tekemään. Lisäksi henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet ovat nostaneet ostopalvelukustannuksia, ja psykiatrian kasvaneen asiakasmäärän takia ostoja on myös hankittu toisilta hyvinvointialueilta.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Sopeuttamistoimenpiteiden toteuttaminen mm. sijaismäärärahoihin ja palvelujen ostoihin liittyen	Palveluiden ostoja ei ole saatu vähennettyä johtuen muun muassa resurssivajeesta sekä kasvaneista palvelutarpeista ja osin pitkistä asiakaskohtaisista päätöksistä, joita ei voi päättää kesken. Oman tuotannon resurssipulaa joudutaan osin korvaamaan ostopalveluilla. Perustason resurssivaje vaikuttaa muun muassa lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian ostopalveluihin. Ostopalveluiden vähentämiseen liittyen on aluevaltuustossa hyväksytty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma marraskuussa 2023, jota toimeenpannaan vuoden 2024 aikana.	S	S	S
2. Osto- ja laitospalvelujen vähentäminen ja siirtäminen omaan palvelutuotantoon tarvittavilta osin	Monialaiset asiakasohjausryhmät käynnistyivät syksyllä. Lisäksi on käynnistynyt koko Pohteen moniammatillinen päihdepalveluiden asiakasohjausryhmä. Asiakasohjausryhmien työ jatkuu. Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden kehittäminen on käynnistynyt. Ostopalveluiden vähentämiseen liittyen on aluevaltuustossa hyväksytty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma marraskuussa 2023, jota toimeenpannaan vuoden 2024 aikana.	S	T	T
3. Palvelukriteereiden yhdenmukaistaminen ja soveltamisohjeiden seuranta	Palveluihin ja hankintoihin liittyviä soveltamisohjeita on osittain tehty. Peruheidon, omaishoidon, kotiin annettaviin tukipalveluiden, kotihoidon, toimeentulotuen ja sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen ja työtoiminnan soveltamisohjeet sekä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet on tehty	T	T	T

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
	ja tulevaisuuslautakunta on ne käsitellyt. Hyväksytyt soveltamisohjeet on otettu käyttöön.			
4. Palkkio- ja asiakaslaskutuksen yhdenmukaistaminen ja prosessin varmistaminen	Sihteeriresurssivaje on aiheuttanut viivästystä asiakaslaskutukseen alkuvuodesta. Loppuvuoden aikana asiakaslaskutus on saatu ajan tasalle. Sihteeriresurssivaje aiheuttaa viivästystä itsenäistymisvarojen keräämisessä. Toimintamalli rakentuu alkuvuoden 2024 aikana.	S	T	T

Taulukko 21: Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Palkallinen työpanos 1-12/2023 toteutui 94,3 prosenttisesti (2 416,7) käyttösuunnitelmaan verrattuna. Rekrytointihaasteita oli erityisesti sosiaalityöntekijöiden, koulupsykologien ja sairaanhoitajien lisäksi myös sijaisten saamisessa alueellisissa palveluissa. Valviran tarkempi tulkinta sosiaalityöntekijän sijaisena toimimisesta kuitenkin tekee tilanteesta jatkossakin haasteellisen, vaikka tilanne onkin rekrytoinnin osalta parantunut alkuvuodesta. Psykiatrian palvelualueella rekrytointihaasteita oli erityisesti lääkäreiden osalta, joka on hankaloittanut toimintaa.

Toimialueen sairauspoissaoloprosentti koko vuoden osalta oli 5,1, ja lähtövaihtuvuudeksi muodostui 12,6 prosenttia. Henkilöstömäärä oli vuoden viimeinen päivä 2 746 henkilöä.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	2 746
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	19,8 %
Palkallinen työpanos	2 416,7
Käyttösuunnitelma	2 562,0
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	94,3
Toteutunut työpanos 2023	1 967,8
Lähtövaihtuvuus 2023	12,6 %
Sairauspoissaolo% 2023	5,1 %
Sairausajan palkka € 2023	4 432 407

Taulukko 22: Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria, henkilöstötunnuslukuja. (Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau).

Riskien toteutuminen

Henkilöön liittyvät riskit toteutuivat odotetusti liittyen henkilöstön saatavuushaasteisiin. Henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet ovat myös nostaneet ostopalvelukustannuksia. Psykiatrian kasvaneesta asiakasmäärästä johtuen ostoja on myös hankittu toisilta hyvinvointialueilta.

Taloudelliset riskit realisoituvat erityisesti ostopalvelujen osalta. Talouden tasapainotustoimenpiteet aloitettiin syksyllä täysimääräisesti, mutta asiakkaille jo aiemmin tehtyjä pitkiä palvelupäätöksiä ei voitu lopettaa kesken palvelun. Lastensuojelun kustannuksia kasvattivat kalliit suorahankinnat.

9.1.1.2. Terveys- ja sairaanhoidon palvelut

Toimialueen toiminnan kuvaus

Terveys- ja sairaanhoidon palvelujen toimialue vastaa vastaanoton, suun terveydenhuollon ja akuuttiosastohoidon sekä työterveyshuollon ja digitaalisen sote-keskuksen palveluista. Terveys- ja sairaanhoidon palvelujen tarkoituksena on turvata perustason terveystalvet kaikien ikäisille hyvinvointialueen asukkaille.

Keskeistä toimialueen toiminnassa on tukea, ohjata ja motivoida ihmisiä kantamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan, toimintakyvystään ja terveydestään. Toimialueen päämääränä on vahvistaa perusterveydenhuoltoa, hoidon jatkuvuutta sekä parantaa hoitopääsyä. Palveluja kehitetään lisäämällä mahdollisuuksia hoitaa ihmistä lähempänä hänen arkeaan ja tiivistämällä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen yhteistyötä. Asukkaan mahdollisuutta vaikuttaa hoitoonsa lisätään ja vahvistetaan väestön hyvinvointia yhteistyössä järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Ensimmäisen vuoden aikana toiminnassa korostui järjestämissuunnitelman ja talousarvion 2023 mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen suunnitellusti. Keskeisimpiä toimenpiteitä olivat palvelujen sujuvan saatavuuden varmistaminen, tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten toimeenpanon käynnistäminen, digitaalisen sote-keskuksen suunnittelu ja käyttöönotto sekä akuuttiosastojen palvelurakenteen tarkastelu. Tavoitteiden toteutumista sote-järjestämissuunnitelman osalta on kuvattu tarkemmin liitemateriaalissa.

Perustason työssä hoitotakuulaki tiukentui 1.9.2023 alkaen. Hoitopääsyn vähimmäisaika tiukentui 14 vuorokauden avosairaanhoidon lääkärin vastaanotolla ja neljään kuukauteen suun terveydenhuollossa. Yhteydensaanti perusterveydenhuoltoon tulee toteutua saman vuorokauden aikana. Hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta parannettiin purkamalla jonoja iltaisin ja viikonloppuisin, digitaalisen sote-keskuksen laajentamisella vaiheittain, tekemällä yhteistyötä eri toimialueiden kanssa muun muassa työnjaon ja resursoinnin osalta sekä hoidon jatkuvuusmallin käyttöönotolla. Jonojen purkua toteutettiin Docta Oy:n kautta. Kehittämistyössä keskeisenä olivat Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen hoitotakuu -hanke ja Pop Digi Hoitotakuu -hanke (RRP2). Hankkeiden kautta henkilöstö pääsi hyödyntämään työssään uusia toimintamalleja.

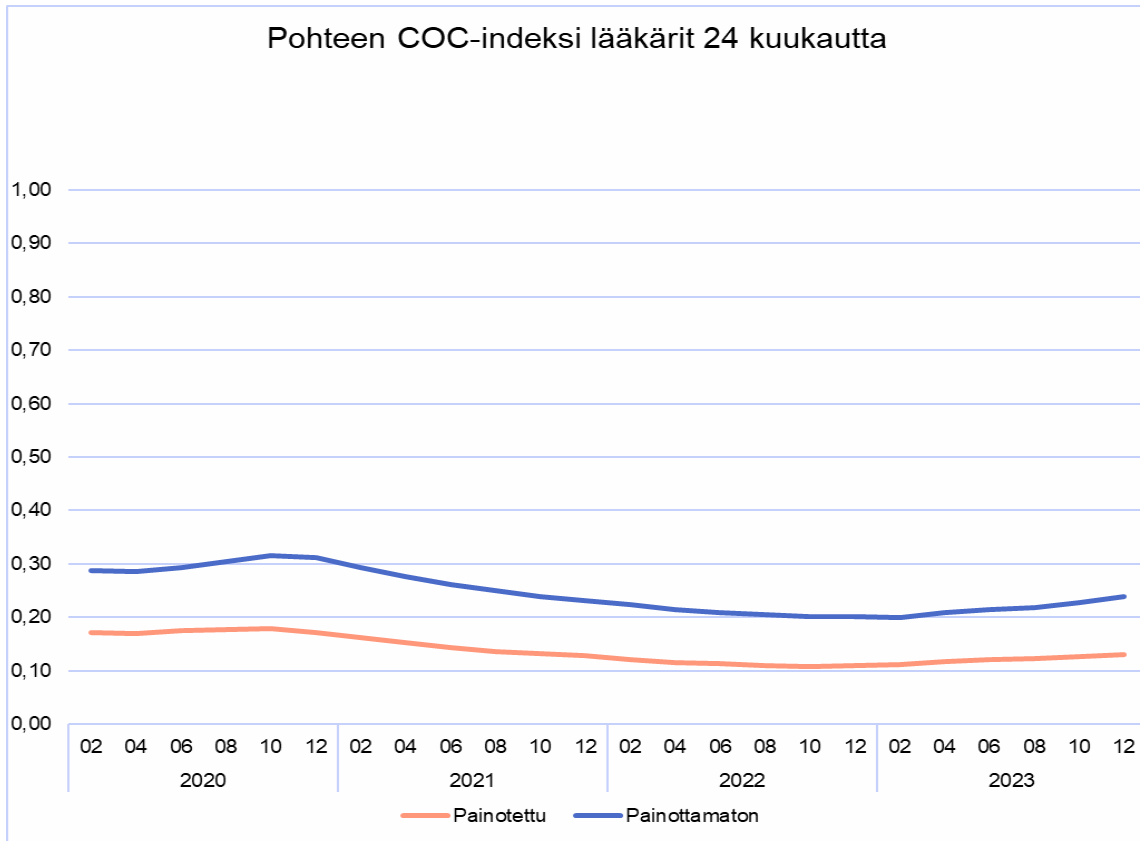
Vastaanottopalvelut ja infektioiden torjunta

Aluehallitus hyväksyi tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkon määrittelyn jatkotoimenpiteineen 14.6.2023 (327 §). Lisäksi osana hyvinvointialueen investointiohjelmaa käynnistettiin suunnittelu sosiaali- ja terveyspalveluiden liikkuvien yksiköiden lisäämiseksi vuoteen 2025 mennessä. Aluehallitus asetti tavoitteen parantaa palveluverkoston mukaisten sote-keskusten toimintojen yhteydessä olevien tilojen tilatehokkuutta (bruttoneliöiden yhteismäärä) muun muassa digitaalisilla ja liikkuvilla palveluilla vähintään 20 prosenttia vuoden 2025 loppuun mennessä. Jatko-toimenpiteinä aloitettiin tekemään suunnitelmaa digitaalisen sote-keskuksen laajenemisesta, suunnitelmaa liikkuvista sote-palveluista sekä kiinteistö- ja tilakartoitusta. Kiinteistö- ja tilakartoituksilla pyritään saamaan palveluja lähelle toisiaan ja luopumaan tarpeettomista tiloista. Kartoitusta tehtiin nykyisten sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöjen ja tilojen suhteen yhteistyössä eri toimialueiden kanssa syksyn aikana. Kiinteistö- ja tilasuunnittelu jatkuu vuonna 2024.

Aluevaltuusto päätti 20.11.2023, että jokaisessa kunnassa on vähintään yksi fyysinen sosiaali- ja terveyspalveluiden yksikkö ja tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluverkosto jakaantuu laajan palvelun sote-keskuksiin (3), sote-keskuksiin (13) ja sote-yksiköihin (19). Lisäksi kuuden nykyisen yksikön osalta arvioidaan palvelujen muuttuminen liikkuviksi ja/tai digitaalisiksi. Tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluvalikoiman ja palvelujen toteutustavan määrittelyn suunnittelu aloitettiin ja se jatkuu vuonna 2024. Palveluvalikoimaa ja toteutustapaa määritettäessä otetaan huomioon väestön määrä, palvelutarve, ikärakenne, etäisyydet, luontaiset asiointisuunnat ja alueelliset erityispiirteet. Palveluvalikoiman perusteella toimipisteet jaotellaan eri tasoihin sote-keskuksiin ja -yksiköihin niin, että sote-keskusten palveluvalikoima tukee pienempiä sote-yksiköitä. Tarpeenmukaisilla sosiaali- ja terveyskeskuksilla pienennetään alueellisia eroja palveluihin pääsyssä ja samalla yhtenäistetään toimintamalleja sekä tarkastellaan resursseja.

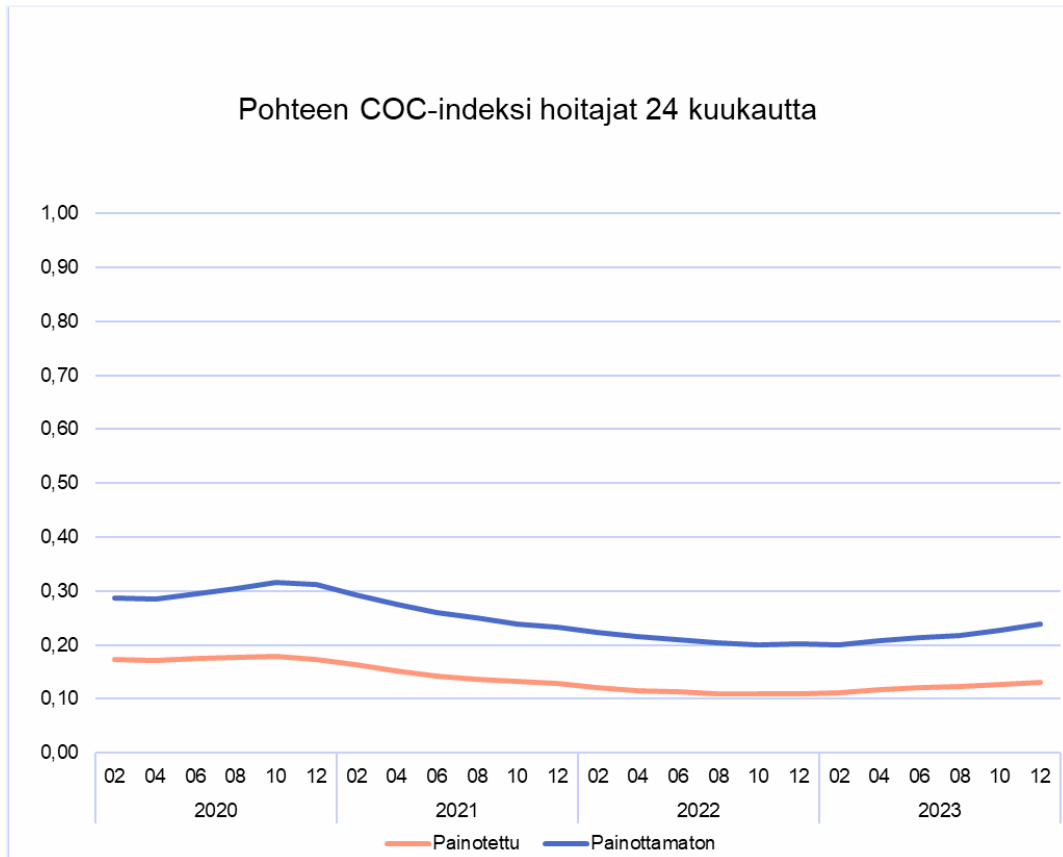
Hyvinvointialueelle siirryttäessä alkuvuosi keskityttiin pääasiassa perustyön vahvistamiseen ja 1.9.2023 tulleen hoitotakuulainsäädännön muutoksen edellyttämiin toimenpiteisiin. Työnjakoa ja toimintamalleja kehitettiin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen hoitotakuu -hankkeen ja Pop Digi Hoitotakuu -hankkeen (RRP2) avulla. Lainsäädännön muutoksen myötä yhteydensaanti terveyskeskukseen ja hoidon tarpeen arviointi tulee tapahtua saman vuorokauden aikana. Lainsäädännön muutoksen ja koronavuosista aiheutuneen hoitovelan myötä vastaanottoaikojen kysyntä puhelimitse kasvoi erityisesti syksyn aikana. Kysynnän kasvun myötä hoidon tarpeen arviointiin lisättiin henkilöstöresursseja sekä kehitettiin hoidon tarpeen arviointia järjestämällä koulutuksia sekä lääkärin konsultaatiotukea. Muita aloitettuja kehittämiskohteita vuoden aikana olivat lähetekäytäntöjen ja konsultaatiotoiminnan yhtenäistäminen, yhteistyö hoitoketjujen osalta eri tehtäväalojen kanssa, kuten mielenterveyspalveluiden ja erikoissairaanhoidon kanssa, sekä toimintamallien yhtenäistäminen ja resurssien tarkastelu vastaanottojen kesken.

Keskeinen kehittämiskohde vastaanotoilla oli omalääkäri/omahoitaja-malli. Pop Digi Hoitotakuu -hankkeen kautta toimintamallia pilotoitiin ensin muutamalla vastaanotolla, jonka jälkeen se päätettiin levittää kaikille vastaanotoille. Hoidon jatkuvuutta mitataan COC-indeksin avulla. Painotetussa COC-indeksin keskiarvossa huomioidaan kuntakohtaiset käyntimäärät, kun taas painottoman keskiarvo on suora keskiarvo kaikkien kuntien kuukausittaisista COC-indeksien keskiarvoista.

Kuvio 11: Pohjois-Pohjanmaan COC-indeksit painotetulla ja painottamattomalla keskiarvolla avosairanhoidon lääkärin vastaanotolla 24 kuukauden seuranta-ajalla. (Lähde: Tableau).

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella hoidon jatkuvuus parani avosairanhoidon kiireettömällä lääkärikäynnillä 21,1 prosenttia vuoden aikana, sillä avosairanhoidon lääkärikäynnillä painotettu COC-indeksin keskiarvo 24 kuukauden seurannalla oli 0,23 joulukuussa, kun vastaavasti joulukuussa 2022 indeksi oli 0,19. Joulukuussa paras hoidon jatkuvuus oli Pyhäjoella (0,59), Pyhännällä (0,52) ja Siikajoella (0,48). Heikoimmin hoidon jatkuvuus toteutui Nivalassa (0,10), Ylivieskassa (0,11) ja Pyhäjärvellä (0,17). Kuitenkin näissäkin yksiköissä hoidon jatkuvuus lähti nousuun vuoden aikana. Pohteella saatavissa oleva COC-raportti sisältää tällä hetkellä vain LifeCare-ympäristöjen tietoja, joten Hailuodon, Muhoksen, Siikalatvan ja Kalajoen COC-indeksin tiedot puuttuvat.

Kuvio 12: Pohjois-Pohjanmaan COC-indeksit painotetulla ja painottamattomalla keskiarvolla avosairaanhoidon sairaanhoitajan vastaanotolla 24 kuukauden seuranta-ajalla. (Lähde: Tableau).

Hoidon jatkuvuus avosairaanhoidon sairaanhoitajien vastaanotolla ei toteudu yhtä hyvin kuin lääkäreillä. Kuitenkin painotettu COC-indeksin keskiarvo 24 kuukauden seurannalla kasvoi 16,7 prosenttia vuoden aikana. Sairaanhoitajien painotettu COC-indeksin keskiarvo 24 kuukauden seurannalla oli joulukuussa 0,13. Tammikuun 0,11 lukemasta se nousi tasaisesti vuoden aikana. Joulukuussa paras hoidon jatkuvuus oli Alavieskassa (0,84), Pyhännällä (0,64) ja Sievissä (0,44). Heikkoiten hoidon jatkuvuus toteutui Oulussa (0,07), Kempeleessä (0,09) ja lissä (0,10). Kuitenkin näissäkin yksiköissä hoidon jatkuvuus lähti nousuun vuoden aikana. Sairaanhoitajien osalta COC-indeksitiedot puuttuvat samojen kuntien osalta kuin lääkäreidenkin kohdalla.

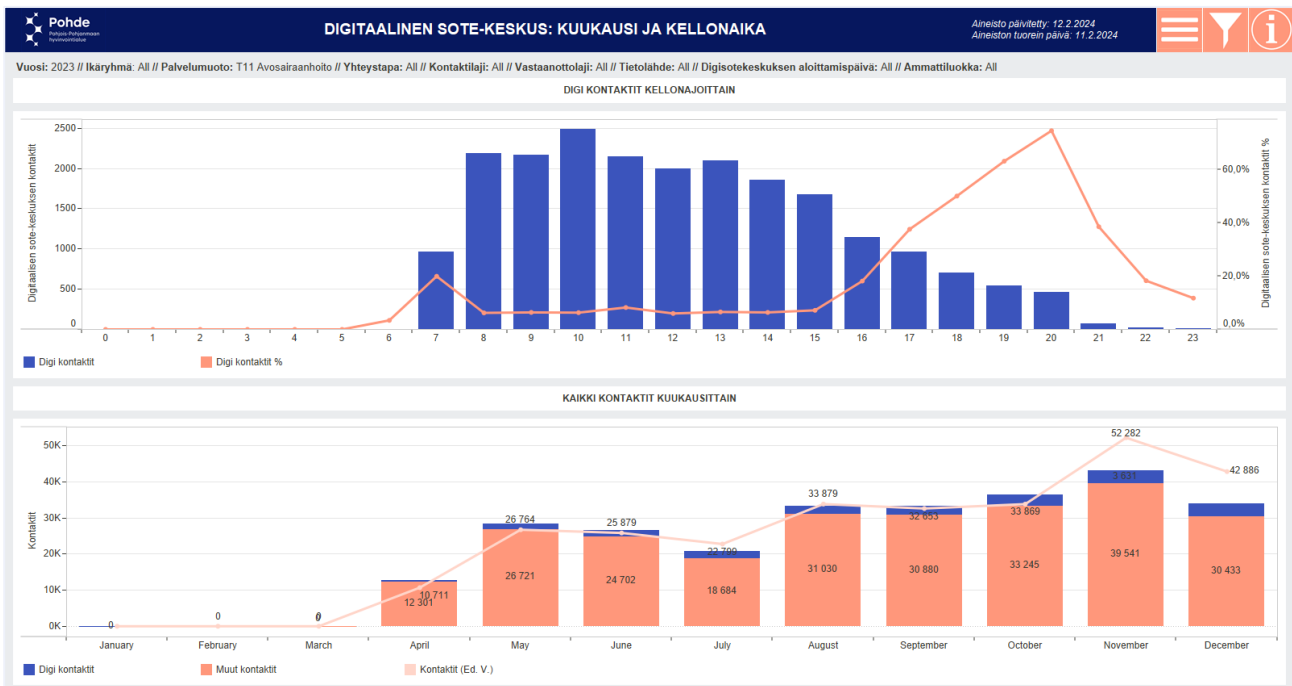
Infektiot lisäsivät henkilöstön poissaoloja ajoittain runsaastikin. Kesällä, joulun aikaan sekä osittain koululaisten syyslomaviikon yhteydessä palvelut olivat supistettuina, jotta sijaismäärärahat saatiin riittämään. Palveluvalikoimaa ei vähennetty, vaan asiakkaita ohjattiin tarvittaessa vaihtoehtoihin toimipisteisiin. Marraskuun alussa koronatartunnat kasvoivat voimakkaasti samaan aikaan kuin korona- ja influenssarokotukset alkoivat. Tämä aiheutti ruuhkaa ja jonoja useissa rokotuspaikoissa. Rokotusten kysyntään vastattiin lisäämällä rokotuspäiviä ja henkilökuntaa.

Digitaalinen sote-keskus

Digitaalisen sote-keskuksen toimintaa kehitettiin ja laajennettiin vaiheittain vuoden aikana. Palvelu otettiin käyttöön ensin ostopalveluna Alavieskan, Haapajärven, Nivalan, Pyhäjärven, Reisjärven,

Sievin, ja Ylivieskan alueille huhtikuussa, Haapaveden ja Pyhännän alueelle heinäkuussa ja Raahen, Pyhäjoen ja Siikajoen kuntien alueille lokakuun lopussa. Lisäksi loppuvuoden aikana aloitettiin palvelun laajentumisen valmisteleminen Ouluun omana toimintana. Fysioterapian suoravastaanotto ja mielenterveyden palvelumuodot otettiin käyttöön heinä-elokuun aikana.

Digitaalinen sote-keskus yhtenäistää toimintamalleja, hoidon tarpeen arvioinnin käytäntöjä ja kirjaamista. Lisäksi digitaalisen sote-keskuksen avulla pystytään parantamaan ja nopeuttamaan hoidon saatavuutta ja saavutettavuutta, sillä se tarjoaa matalan kynnyksen palveluja myös iltaisin ja viikonloppuisin. Sähköisesti sote-palveluissa asiointien asiakkaiden osuus alueen kivijalkavastaanottoja käyttäneistä oli 21,9 prosenttia. Asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä palveluun ja kokivat digitaalisten palvelumuotojen vähentäneen tarvetta käydä vastaanotoilla ja mahdollistaneen asian hoitamisen yhdellä kontaktilla. Digitaalisen sote-keskuksen NPS (suositteluindeksi) oli 59. Digitaalisessa sote-keskuksessa hoidettujen kontaktien ja asiakkaiden määrä suhteutettuna alueen kontakteihin ja asiakkaisiin nousi joka kuukausi. Vuoden aikana siellä asioidi 9 400 asiakasta ja kontakteja oli 21 487. Etäasioinneista 56,8 prosenttia toteutti sairaanhoitaja. Digitaalisen sote-keskuksessa hoidettujen asiakaskontaktien suhde kaikkiin sote-keskuksen asiakaskontakteihin oli 8,0 prosenttia. Kivijalkavastaanotolle palasi 14 vuorokauden sisällä 4,1 prosenttia digitaalisessa kanavassa hoidetuista asiakkaista.

Kuvio 13: Digitaalisen sote-keskuksen palvelujen käyttö avosairaanhoidossa. (Lähde: Tableau).

Digitaalisen sote-keskuksen yhtenäisen ja tasalaatuisen toiminnan varmistamisen haasteena ovat olleet erilaiset toimintamallit eri kunnissa sekä hajanainen potilastietojärjestelmäkenttä.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluissa hoitotakuulainsäädännön muutoksiin ja asukkaiden palvelutarpeisiin vastattiin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystakeskus -hankkeen Hoitotakuu -hankkeen ja Pop Digi Hoitotakuu -hankkeen (RRP2) avulla ja purkamalla syntyneitä hoitajajoukkoja lisätyönä iltaisin ja viikonloppuisin. Hankkeissa kehitettiin moniammatillista suuhygienistivetoista vastaanottomallia, etävastaanottoa ja -konsultaatiota, toiminnanohjausta sekä suunniteltiin liikkuvien palvelujen pilotointia. Hoidon saatavuuden parantamiseksi myös palveluseteliä valmisteltiin syksyn ajan ja Tulevaisuuslautakunta hyväksyi lohjenneen hampaan hoidon palvelusetelin sääntökirjan sekä tasasuoruisen palvelusetelin arvon marraskuussa (8.11.2024, 122 §).

Osana tarpeenmukaisia sosiaali- ja terveystakeskuksia suun terveydenhuoltoon suunniteltiin liikkuvien palvelujen pilotointia. Hankerahoituksella (RRP2) hankitaan kaksi täyden palvelun hoitokonttia, joiden kilpailutus on meneillään. Näistä toinen sijoitetaan Vaalaan ja toinen otetaan pilottikäyttöön aluksi Muhoksen ja lin alueella sekä jatkossa Yli-lin ja Ylikiimingin pienillä kouluilla. Toimintaa laajennetaan myöhemmin tarkentuvan suunnitelman mukaisesti koko Pohteen alueelle. Hoitokonttien lisäksi kannettavilla pop up -yksiköillä vietiin suun terveydenhuollon palveluja kouluille Raahessa, Kalajoella, Yli-lissä ja Ylikiimingissä. Toimintaa on suunniteltu laajennettavaksi seuraavaksi Haapaveden ja Pyhäjoen alueille.

Suun terveydenhuollon yhteisistä palveluista, erikois- ja oikomishoidoista sekä päivystyksestä vastaavien yksiköiden toimintaa kehitettiin turvaamaan asukkaiden tarpeenmukaisia palveluita. Palvelujen kriteereitä yhdenmukaistettiin yhteistyössä OYS-sairaalapalveluiden hammas- ja suusairausyksikön kanssa. Potilaiden lähettämiskäytännöt suun erikoishoidon yksikköön luotiin. Erityisosaamisen perehdyttäminen aloitettiin lähikoulutuksella ja osaajat liikkuvat yksiköiden välillä. Tämä mahdollisti ostopalveluiden kotouttamisen aloituksen ja tätä jatketaan vuonna 2024. Lisäksi aloitettiin suunnittelemaan Taivalkosken suun terveydenhuollon palvelujen siirtymistä omaksi toiminnaksi helmikuussa 2024.

Yhteistyötä yksiköiden ja alueiden välillä on tiivistetty. Suun terveydenhuollon toimintaa keskitettiin heinäkuussa yli kunta- ja aluerajojen. Kempeleen oikomispotilaiden jonoa purettiin Oulun Dentopoliiksessa ja Lumijoella Limingan aikuisasiakkaiden hoitajajoukkoa. Hammaslääkäreiden erityisosaamista jaettiin yksiköiden välillä. Monialaista yhteistyötä tehtiin ja syvennettiin erityisesti ikäihmisten sekä perhe- ja sosiaalipalveluiden kanssa. Suun terveydenhuolto on osa ikäneuvolaa ja asumis- ja kotihoidon hoitohenkilöstölle järjestettiin suun hoidon koulutusta. Suun terveydentilan arvio on liitetty osaksi ikäihmisten kotihoidon ennakoivaa hoitosuunnitelmaa. Perhe- ja sosiaalipalveluiden ja suun terveydenhuollon yhteistyönä aloitettiin pilotin suunnittelu varhaisen puuttumisen ja palvelutarpeen tunnistamiseksi hyödyntämällä yhteisövaikuttavuusmallia. Suun terveydenhuollon ammattilaiset olivat mukana myös neuvolamessuilla.

Akuuttiosastot

Akuuttiosastojen toiminnasta omana toimintana tuotettiin 87 prosenttia. Ulkoistettuna toimintana olivat Siikalatvan ja Kärsämäen akuuttiosastot sekä Oulussa Rinnekodit (entinen Caritas-sairaala) kuntien tekemien sopimusten mukaan. Akuuttiosastojen paikkamäärä vähennettiin järjestämisen suunnitelman mukaisesti 388 paikasta 266 paikkaan vuoden aikana (122 sairaansijaa). Paikkojen

vähentäminen pystyttiin toteuttamaan hallitusti palveluketjun toimivuus ja palveluiden alueellisuus huomioiden. Muutokset toteutuivat pääosin loppuvuoden aikana. Haapajärven ja Vaalan akuuttiosastot lakkautettiin kokonaan. Iin ja Taivalkosken akuuttiosastot muuttuivat kuntoutusyksiköiksi ja henkilökunta siirtyi osittain mukana. Henkilöstövajeesta johtuen tosiasiallinen paikkamäärä oli virallisia sairaansijoja alhaisempi. Koko hyvinvointialueella, lukuun ottamatta Siikalatvaa, akuuttiosastojen keskimääräinen laskennallisten sairaansijojen määrä oli 278 vuoden aikana.

Alue	Akuuttiosasto	Sairaansijat lähtötilanne	Sairaansijat tavoite	Sairaansijat 12/2023
Koillismaa	Taivalkoski	34	0	0
Oulunkaari	Utajärvi	15	15	15
	Pudasjärvi	30	30	30
	Ii	18	0	0
	Vaala	15	0	0
Oulu	Rinnekodit sairaala (entinen Caritas-sairaala)	27	27	27
Lakeus	Kempele	23	23	23
	Liminka	28	25	26
	Muhos	21	21	21
Rannikko	Kalajoki	27	20	20
Oulun eteläinen	Haapajärvi	20	0	0
	Pyhäjärvi	25	25	25
	Kärsämäki	10	10	10
	Siikalatva	15	15	15
	Nivala	26	25	26
	Ylivieska	54	30	28
	Yhteensä	388	266	266 (-122)

Taulukko 23: Akuuttiosastojen paikkamäärä.

Hoitoketjun toimivuutta parannettiin tarkastelemalla akuuttiosastojen palvelurakennetta ja profilointia. Profiloinnin avulla paikkaa odottavien määrä vähentyi. Kotoa kotiin -prosessia kehitettiin kyseilyillä ja järjestämällä työpajapäiviä. Potilaan jatkohoitoon pääsy sairaalapalveluista akuuttiosastoille parantui ja potilaiden hoito toteutui pääsääntöisesti asuinkuntaa lähimmällä akuuttiosastolla. Akuuttiosastoilla hoitopäivien lukumäärä oli 100 746 vuoden aikana. Nämä vähenivät 9,2 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Akuuttiosastojen hoitopäivät / 1000 asukasta oli 510,0. Koko Suomessa vastaava luku oli 429,6 hoitopäivää / 1000 asukasta kohti. Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitojaksojen pituus oli 6,2 vuorokautta koko hyvinvointialueella vuoden aikana. Terveys- ja

sairaanhoidon palveluiden tavoitteena olleeseen 6–10 vuorokauden keskimääräiseen hoitojakson pituuteen päästiin. Muutosta ei juuri tapahtunut vuoteen 2022 nähden.

Työterveyshuollon oma toiminta

Työterveyshuolto Pohde tuotti lakisääteisen työterveyshuollon palveluita noin 1 800:lle Oulun Eteläisen alueen yrityksille ja yrittäjälle, sekä sairaanhoidon sisältävää työterveyshuoltoa alueen Pohteen ja PPE Köökin työntekijöille. Henkilöasiakkaita Työterveyshuolto Pohteella oli yhteensä noin 8 500. Palvelualueen tavoitteista palvelutuotannon turvaamisessa pääosin onnistuttiin, vaikka aluksi toimintaa haastoivat merkittävästi hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyvät tietotekniikan, laskutuksen ja tukipalveluiden vaikeudet. Toimintatapojen yhtenäistämässä edettiin hyvin ja toiminnan vaikuttavuutta parantavia muutoksia saatiin aikaan. Henkilökunnan rekrytoinnissa onnistuttiin työterveyshoitajien ja työfysioterapeuttien suhteen. Työterveyslääkäreiden ja työterveyspsykologien rekrytoinnissa ei onnistuttu.

Palvelualueeseen ei kohdistu hoito- tai palvelutakuita. Ainoastaan työterveyshuollon lääkäripalveluihin muodostui ajoittain jonoa. Palvelualueella tuotettiin vuoden aikana yhteensä 12 646 vastaanottokäyntiä, joista 69 prosenttia oli ehkäisevää toimintaa ja 31 prosenttia sairaanhoitoa. Ehkäisevän toiminnan käyntien kuukausittainen määrä kasvoi vuoden aikana ja sairaanhoitokäyntien määrä väheni. Kokonaisuutena vastaanottokäyntien kuukausittainen määrä kasvoi vuoden aikana. Työpaikkakäyntien kuukausittainen määrä lisääntyi vuoden kuluessa ja oli yhteensä 552.

Ostopalveluina hankittiin 1–2 resurssin verran työterveyslääkäri- ja työterveyspsykologipalveluja sekä Pohteen ja Köökin sopimusten edellyttämiä lyhytterapiapalveluita. Lyhytterapiapalveluiden vaikuttavuudesta käynnistettiin tietojohtamisen selvitys.

Palvelutoiminnan tuotot (ulkoiset ja sisäiset) olivat yhteensä 2,4 miljoona euroa mikä on 60,0 prosenttia budjetoidusta. Toimintakulut (ulkoiset ja sisäiset) olivat yhteensä 2,9 miljoonaa euroa (85,8 prosenttia budjetoidusta). Taloudellisena tavoitteena oli toimintakatteen (ulkoiset ja sisäiset) nollatulos. Tavoitetta ei saavutettu toimintakatteen jäädessä alijäämäiseksi 0,5 miljoonaa euroa. Suurimmat syyt alijäämäiseen tulokseen oli tavoitteesta jäänyt myynti, jonka aiheutti budjetoitua merkittävästi pienempi täytettyjen vakanssien määrä sekä tuntilaskutuksen tavoitteista jääminen. Pohteen sisäisen kustannusten vyörytyserät olivat myös hieman arvioitua suuremmat. Käytettävissä oleviin henkilöstöresursseihin perustuva tuntilaskutuksen tavoite oli ensimmäisen vuosipuoliskon osalta 73 prosenttia tavoitteesta, ja nousi kehittämistoimenpiteillä toisella vuosipuoliskolla 92 prosenttiin.

Palvelualueelle budjetoiduista 36,3 vakanssista oli vuoden aikana täytettynä 25 (69 prosenttia). Vajetta oli työterveyspsykologeista ja -lääkäreistä. Työhyvinvointikyselyssä henkilöstön työpaineet, palautuminen, työyhteisön toimivuus ja kokemus johtamisesta olivat hyvällä tasolla. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä saatiin tuloksia.

Toiminnan kehittämisessä pääpaino oli ehkäisevässä toiminnassa, erityisesti yhteistyössä työpaikkojen kanssa työntekijöiden työkyvyn tukemiseksi ja kuormittumisen hallitsemiseksi. Kehittämisen tulokset näkyvät selvästi työterveyshuollon suoritteiden painottumisessa.

Toiminnan riskeistä realisoituivat henkilöstön saatavuuden ongelmat erityisesti työterveyspsykologien ja -lääkäreiden kohdalla sekä taloudessa nollatuloksen saavuttaminen.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	1-12
1. Keskeisimmät järjestämissuunnitelmassa linjatut toimenpiteet	a) Tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluvalikoima	Aluehallitus hyväksyi 14.6.2023 tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluverkon määrittelyn jatkotoimenpiteineen. Osana investointiohjelmaa käynnistettiin suunnittelu liikkuvien yksiköiden lisäämiseksi vuoteen 2025 mennessä. Aluevaltuusto päätti 20.11.2023 sote-keskusten palveluverkoston ja palveluvalikoiman periaatteista. Jatkotoimenpiteinä aloitettiin tekemään tila- ja kiinteistökartoitusta, suunnitelmaa liikkuvista sote-palveluista suun terveydenhuollossa ja digitaalisen sote-keskuksen nopeutetusta laajentumisesta.	S	T	T
	b) Digitaalisen sote-keskuksen toiminnan käynnistäminen	Digitaalinen sote-keskus käynnistyi 17.4.2023, jonka jälkeen toimintaa on vaiheittain laajennettu. Fysioterapian suoravastaanotto ja mielenterveyden palvelumuodot otettiin käyttöön heinä-elokuussa 2023.	S	T	T
	c) Vuodeosastojen muutos akuutti-osastoiksi sekä arviointi- ja kuntoutusosastoiksi	Rakennemuutos on toteutunut järjestämissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Akuuttiosastojen osalta profiloitintyö on käynnistynyt yleislääketieteen osaamiskeskuksen johdolla. Työ on nopeutunut osastopaikkojen vähentämisen myötä.	S	S	V
2. Tarpeenmukaisten sote-keskusten	a) asukkaiden yhdenvertaiset palvelut	Käytäntöjen yhteensovittaminen ja digitaalinen sote-keskus yhtenäistävät palveluita. Hoidon tarpeen arvioinnin yhtenäistämisen ja yhteyden saamisen prosesseja on kehitetty hanketyön kautta. Keskitettyjen palveluiden osalta tietojärjestelmien	T	T	T

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	1-12
toimeenpanon käynnistäminen		yhtenäistäminen aikatauluttaa yhdenvertaisten palvelujen toteutumista. Työ ei tule tämän talousarvio-kauden aikana valmiiksi.			
	b) yhtenäiset lähetekäytännöt ja konsultatiivitoiminnot	Lähetekäytäntöjen ja konsultatiivitoiminnan yhtenäistäminen on aloitettu. Ison volyymin potilasryhmät yhtenäistetään ensin. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjakoa on tarkennettu.	T	T	T
	c) henkilöstöresurssien turvaaminen, henkilöstöraakenne ja mitoitus	Alueellista koulutusta on lisätty. Kansainvälisen rekrytoinnin kilpailutus on käynnistymässä hoitohenkilöstön osalta. Avopalveluissa tehtävänjakotyö on käynnistymässä sekä lääkäreiden että hoitohenkilöstön osalta. Akuuttiosastojen henkilöstömitoitus on valmis.	T	T	T
	d) hoitoketjujen optimointi yli toimialuerajojen sisältäen asiakassegmentoinnin	Hoitoketjujen optimointityö yli toimialuerajojen on aloitettu. Alueet etenevät toimenpiteissä eri tahtiin. Lähtötaso on hyvin erilainen.	T	T	T
3.	Akuuttiosastojen palvelurakenteen tarkastelu ja profiloinnin jatkaminen järjestämissuunnitelmassa kirjattujen toimenpiteiden lisäksi. Kotoa kotiin -prosessin kehittäminen koko palveluketju huomioiden	Yhteistyö on alkanut yli toimialuerajojen. Osastokoordinaattorin (kotiutuskoordinaattori) tehtävä akuuttiosastoille toteutuu hankkeen kautta.	S	S	T
4.	Digitaalisen sote-keskuksen toiminnan käynnistäminen ja käyttöönotto vaiheittain	Toiminta käynnistyi 17.4.2023, ja laajeneminen on edennyt suunnitelman mukaisesti.	T	T	T
5.	Perustason työn vahvistaminen	Ikäihmisten palveluihin kiinnitetyt lääkärin virat (10) on perustettu, mutta vakanssien täyttöastetta on haastanut lääkäreiden saatavuus. Toimintaa on kehitetty kotihoidon laadunparannussuosittelusten mukaisesti.	T	T	T

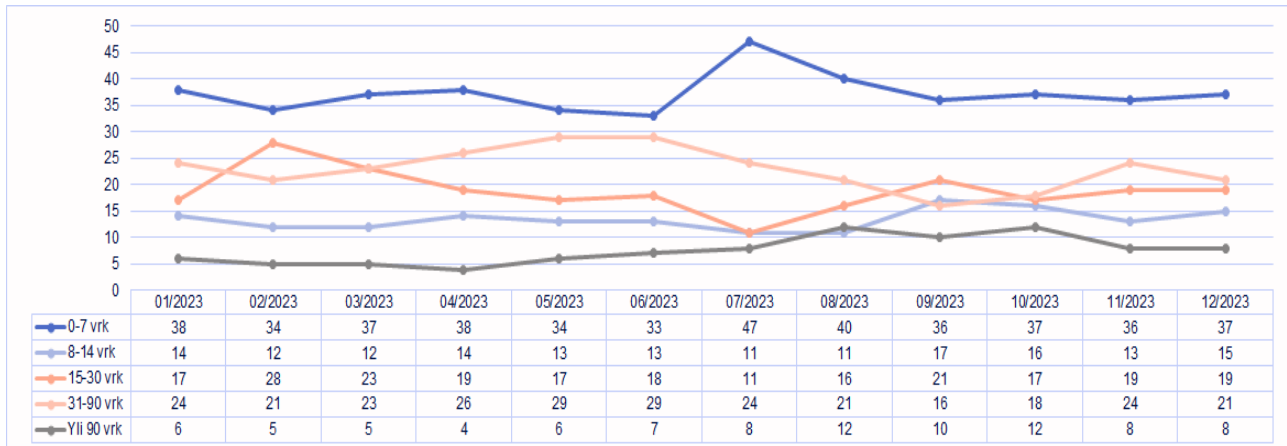
Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	1-12
	Oulun eteläisen ja rannikon alueen ostopalvelu ikäihmisten lääkäripalveluiden tuottamiseen on kilpailutettu ja toiminta on alkanut kesäkuussa.	S	T	V
	Digitaalinen sote-keskus on vahvistanut osaltaan resursseja. Perustason lääkärikonsultaatiotuen vahvistuminen on rakentumassa alueellisesti eri toiminnoissa.	S	S	S
	Sairaanhoitajien ja lääkäreiden saatavuudessa on suuria haasteita. Työtapoja tarkastellaan. Kehittämistyötä on toteutettu hankerahoituksen turvin.	S	T	T
6. Toimialueen toimintamallien yhtenäistäminen	Työ on aloitettu. Alueella on hyvin erilaisia toimintamalleja. Yhtenäistäminen on jatkuvaa työtä. Henkilöstörakenteen tarkastelu on yksi keskeisin tarkastettava kohta.	S	T	T
7. Sote-keskusten tilojen käytön tehostaminen yhteistyössä kuntien ja muiden toimialueiden kanssa	Tilaselvitys on käynnistetty yhteistyössä konsernipalveluiden kanssa.	S	S	T

Taulukko 24: Terveysten ja sairaanhoidon palvelut, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

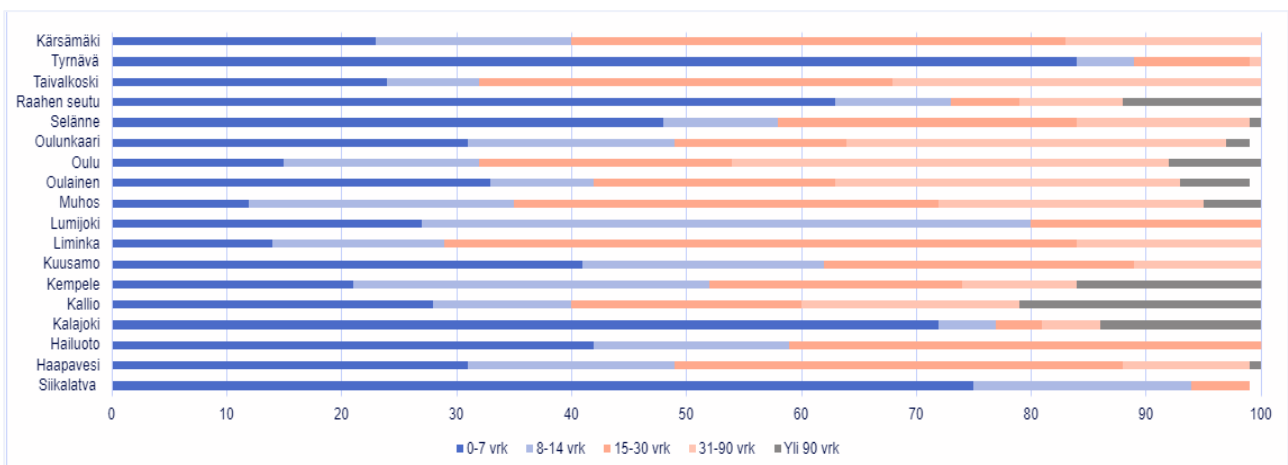
Avosairaanhoidon hoitopääsy hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin

Pohjois-Pohjanmaalla hoitopääsyn tiedot tilastoituivat 60 027:lta hoitotakuun piiriin kuuluvalla avosairaanhoidon lääkärikäynniltä vuoden aikana. Hoitopääsytietojen kattavuus oli 23 prosenttia, kun kiireettömiä lääkärikäyntejä oli vastaavalla ajalla yhteensä 264 904 kappaletta. Alhaisen kattavuuden vuoksi tietoja ei voida pitää luotettavina. Tiedon laadun heikkouteen liittyivät tietojärjestelmiin liittyvät tekijät, ammattilaisten kirjaamiseen vaikuttavat tekijät (muun muassa kirjaamiskäytänteet ja osaamispuutteet) sekä palvelutuotannon erilaiset toimintamallit. Hyvinvointialueella on toteutettu erilaisia kehittämistoimenpiteitä kirjaamisen tason parantamiseksi. Osa laatu- ja palveluteksteistä korjaantuu vasta uusien asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönoton myötä.

Kuvio 14: Hoitopääsyn odotusaika hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin % hoitopääsy käynneistä avosairaanhoidon lääkärin vastaanotolla (Lähde: THL). Alhaisen kattavuuden vuoksi tiedot eivät ole luotettavia.

Uuden lainsäädännön mukaiseen hoitotakuuseen ei päästy, vaikkakin kolmen kuukauden hoitopääsy parani 34,4 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Vuonna 2023 hoitoa odottavien potilaiden hoitopääsyn mediaaniodotusaika oli 14 vuorokautta, kun se oli 11 vuorokautta vuonna 2022. Joulukuussa 2023 perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanotoilla kiireettömään hoitoon pääsi 14 vuorokaudessa 2 000 potilaista (52 %). Yli lakisääteisen eli 14 vuorokautta hoitopääsyä odottaneita potilaita oli 1826 (48 %) ja yli kolme kuukautta odottaneita oli 301 (8 %). Vuoden aikana hoitopääsykäynneistä 14 vuorokauden aikana toteutui 46–58 prosenttia. Tilanne oli parempi loppuvuoden aikana alkuvuoteen verrattuna (alhaisin helmi- ja kesäkuussa), vaikka vastaanottokäyntien kysynnän määrä kasvoi. Hoitopääsyä parannettiin purkamalla vastaanoton jonoja iltaisin ja viikonloppuisin. Huomioitavaa on, että syyskuun alkuun asti oli voimassa vielä kolmen kuukauden hoitopääsyn määräaika. Hoitotakuun kolmen kuukauden ylityksiä oli 4–12 prosenttia (tammi-elokuu) ja 14 vuorokauden ylityksiä 49–53 prosenttia (syyskuu-joulukuu).

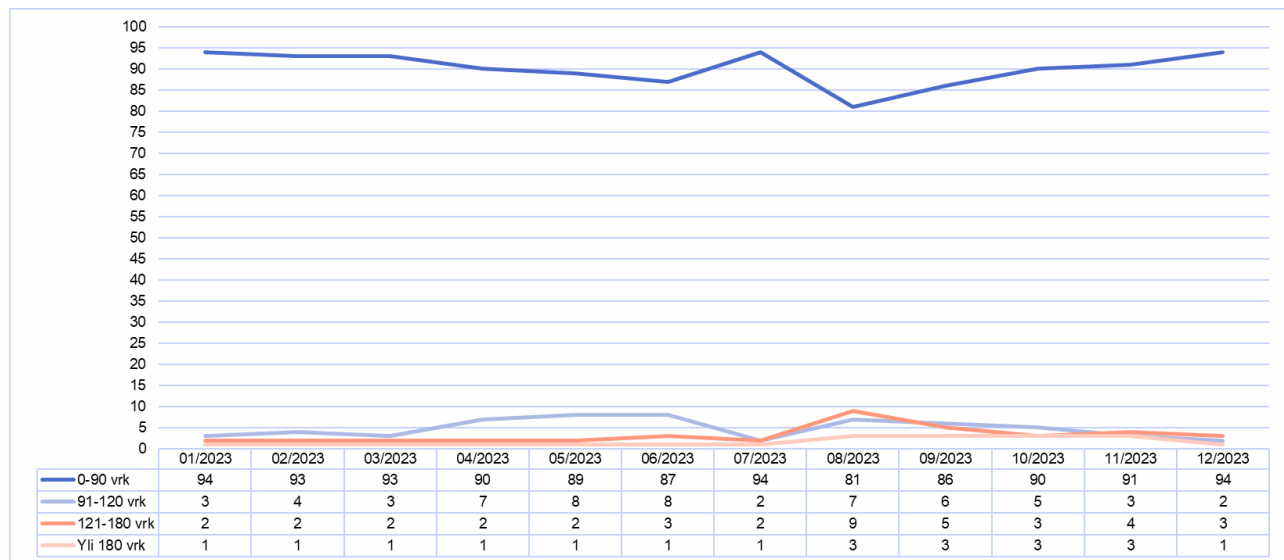
Kuvio 15: Hoitopääsyn odotusaika hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin % hoitopääsykäynneistä joulukuun tilanne avosairaanhoidon lääkärin vastaanotolla (Lähde: THL). Alhaisen kattavuuden vuoksi tiedot eivät ole luotettavia.

Hoitopääsy vaihtelee alueittain. Joulukuussa 14 vuorokauden hoitotakuun ylityksiä oli eniten prosentuaalisesti Limingassa 72 prosenttia (79 kappaletta), Oulussa 68 prosenttia (839 kappaletta) ja

Taivalkoskella 68 prosenttia (17 kappaletta). Määrällisesti eniten hoitotakuun ylityksiä oli Oulussa 839 kappaletta, Oulunkaarella 188 kappaletta ja Raahessa 175 kappaletta. Tilanne muuttui hieman syksyn aikana, sillä kesäkuussa hoitotakuun ylityksiä oli vielä eniten Oulun ja Raahen lisäksi entisen Kallion alueella. Avosairaanhoidon sairaanhoitajakäynnit kuuluvat hoitotakuuseen, ja niiden toteumat löytyvät THL:n perusterveydenhuollon hoitopäätösten raporteilta.

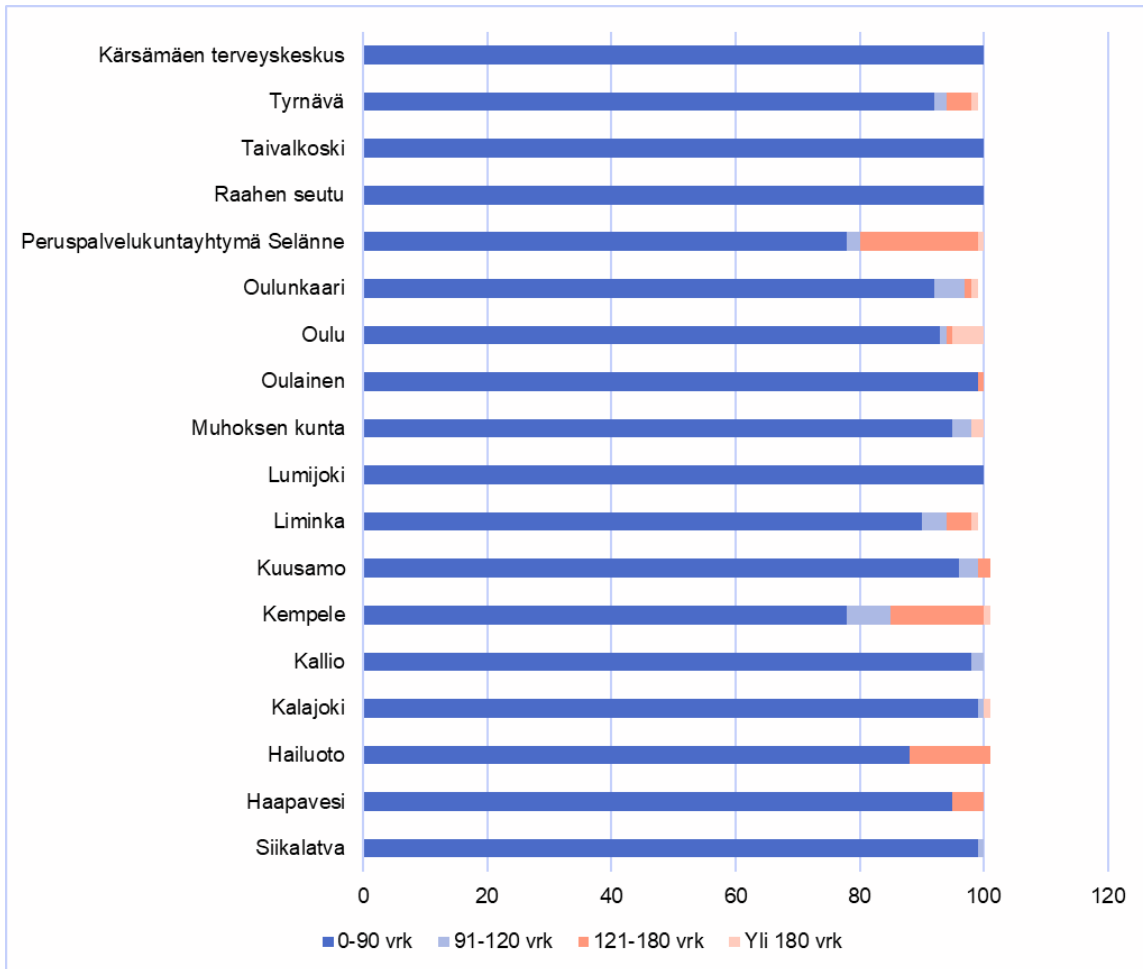
Suun terveydenhuollon hoitopäätös hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin

Suun terveydenhuollossa hoitopäätösten tiedot tilastoituivat 41 916:lta hoitotakuun piiriin kuuluvalla hammaslääkärikäynniltä vuoden aikana. Hoitopäätösten kattavuus oli 15 prosenttia, kun kiirettä hoitaneita hammaslääkärikäyntejä oli vastaavalla ajalla yhteensä 273 462 kappaletta.

Kuvio 16: Hoitopäätösten odotusaika hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin % hoitopäätöskäynneistä suun terveydenhuollon hammaslääkäriin vastaanotolla vuoden 2023 aikana (Lähde: THL). Alhaisen kattavuuden vuoksi tiedot eivät ole luotettavia.

Hoitopäätöskäynneistä neljässä kuukaudessa toteutui 96 prosenttia (2 353 kappaletta) ja hoitotakuu ylittyi 4 prosentilla (97 kappaletta) joulukuussa. Vuoden aikana hoitopäätöskäynneistä neljän kuukauden aikana toteutui 88–98 prosenttia. Tilanne oli heikoimmillaan elokuussa, jonka jälkeen hoitopäätöksiä parannettiin purkamalla jonoja iltaisin ja viikonloppuisin. Huomioitavaa on, että syyskuun alkuun asti oli voimassa vielä kuuden kuukauden hoitopäätösten määräaika. Hoitotakuun neljän kuukauden ylityksiä oli 3–12 prosenttia vuoden aikana.

Kuvio 17: Hoitopääsyn odotusaika hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin joulukuun tilanne suun terveydenhuollon hammaslääkärin vastaanotolla (Lähde: THL). Alhaisen kattavuuden vuoksi tiedot eivät ole luotettavia.

Neljän kuukauden hoitotakuun ylityksiä oli joulukuussa prosentuaalisesti eniten entisen Selänteen alueella 20 prosenttia (24), Kempeleessä 16 prosenttia (25) ja Hailuodossa 13 prosenttia (1). Määrällisesti eniten hoitotakuun ylityksiä oli entisen Selänteen alueella (24), Kempeleessä (25) ja Oulussa (21).

Suun terveydenhuollon suuhygienistien ja hammashoitajien käynnit kuuluvat hoitotakuuseen ja niiden toteumat löytyvät THL:n perusterveydenhuollon hoitopääsyn raporteilta.

Toimialueen talouden toteuma

Terveys- ja sairaanhoidon palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	35 014 366	-5 183 300	29 831 066	29 836 083	5 017	0,02 %
Myyntituotot	10 641 941	-3 173 300	7 468 641	7 941 264	472 623	6,33 %
Maksutuotot	21 747 025	373 800	22 120 825	21 612 405	-508 420	-2,30 %
Tuet ja avustukset	2 408 600	-2 375 800	32 800	39 497	6 697	20,42 %
Muut toimintatuotot	216 800	-8 000	208 800	233 686	24 886	11,92 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	9 231	9 231	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-186 506 503	-6 747 700	-193 254 203	-192 407 223	-846 980	-0,44 %
Henkilöstökulut	-120 350 741	-735 300	-121 086 041	-119 782 544	-1 303 496	-1,08 %
Palvelujen ostot yhteensä	-39 986 544	-3 339 700	-43 326 244	-42 995 520	-330 724	-0,76 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-15 905 768</i>	<i>-1 328 459</i>	<i>-17 234 227</i>	<i>-18 675 706</i>	<i>1 441 480</i>	<i>8,36 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-24 080 776</i>	<i>-2 011 241</i>	<i>-26 092 017</i>	<i>-24 319 814</i>	<i>-1 772 203</i>	<i>-6,79 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 118 100	-3 254 700	-27 372 800	-28 359 325	986 525	3,60 %
Avustukset	-77 600	76 000	-1 600	-2 624	1 024	64,00 %
Muut toimintakulut	-1 973 518	506 000	-1 467 518	-1 267 209	-200 309	-13,65 %
TOIMINTAKATE	-151 492 136	-11 931 000	-163 423 136	-162 571 140	-851 997	-0,52 %

Taulukko 25: Terveys- ja sairaanhoidon palvelujen talouden toteuma.

Terveys- ja sairaanhoidon palvelujen talousarvio (toimintakate, ulkoinen) oli alkuperäisessä talousarviossa -151,5 miljoonaa euroa. Muutosten myötä talousarvio kasvoi 11,9 miljoonalla eurolla -163,4 miljoonaan. Tilinpäätöksessä toteuma (toimintakate, ulkoinen) oli -162,6 miljoonaa euroa. Pohteen asukasta kohden tämä tekee -389 euroa.

Toimintatuottojen toteuma oli 29,8 miljoonaa euroa, 5,2 miljoonaa alle alkuperäisen ja sama kuin muutettu talousarvio. Toimintatuotoista maksutuottoja oli 21,6 miljoonaa euroa ja myyntituottoja (esimerkiksi korvaukset muilta hyvinvointialueilta ja lääkärinkoulutuksen erityisvaltionosuus) 7,9 miljoonaa euroa. Alkuperäiseen talousarvioon oli budjetoitu noin kolme miljoonaa euroa liikaa myyntituottoja aiempien organisaatioiden kotikuntakorvausten, eli kuntien välisen laskutuksen perusteella.

Toimintakulut olivat 192,4 miljoonaa euroa eli 5,9 miljoonaa euroa yli alkuperäisen ja 0,8 miljoonaa euroa (0,44 %) alle muutetun talousarvion. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion, pääosin odotettua pienemmän lomapalkkavelan muutoksen vuoksi (0,6 miljoonaa euroa sivukuluineen, arvio oli 1,3 miljoonaa) sekä tilinpäätöksessä tarkentuneiden toimialueiden välisten kustannusoskaisuisten vuoksi. Lomapalkkavelan kehitystä pystyttiin seuraamaan toimialuekohtaisesti vain

rajallisesti. Toimintakatteen toteuma -162,6 miljoonaa euroa, ylitti alkuperäisen talousarvion 11,1 miljoonaa ja alitti muutetun talousarvion 0,9 miljoonaa euroa (0,52 %).

Henkilöstökulujen toteuma oli 119,8 miljoonaa euroa, joka oli 1,3 miljoonaa alle muutetun talousarvion. Vastaavasti työvoiman vuokrausta toteutui ostopalveluna noin 1,2 miljoonan euron arvosta.

Asiakaspalvelujen ostojen toteuma oli 18,7 miljoonaa euroa, koostuen pääosin kunnilta siirtyneistä sote-ulkoistuksista: kokonaisulkoistukset Siikalatva ja Kärsämäki, Oulun alueen akuuttiosaston ostopalvelusta sekä Taivalkosken ja Oulaisten suun terveydenhuollon ulkoistuksista. Muiden palvelun ostojen toteuma 24,3 miljoonaa euroa sisälsi suurimpana kokonaisuutena laboratoriopalvelujen ostoja NordLabilta. Aineet, tarvikkeet ja tavarat koostuivat pääosin hoitotarvikkekustannuksista, sekä ilmaisjaettavista hoitotarvikkeista että palvelutuotannossa käytettävistä tarvikkeista – yhteensä noin 13,4 miljoonaa euroa. Kaikki ilmaisjaettavien hoitotarvikkeiden kustannukset päätettiin vuoden alusta alkaen kohdentaa terveyden- ja sairaanhoidon palveluille, lakisääteisen palveluluokittaisen raportoinnin ohjeita noudattaen. Ilmaisjaettavien tarvikkeiden kokonaisuuden ja myöntämisperusteiden selvitystyö on käynnissä, Pohteelle on tavoitteena määritellä yhtenäiset myöntämisen perusteet. Aine-, tavara- ja tarvikemenoissa toteutui lisäksi lääkemenoja kolme miljoonaa euroa, joka oli selvästi budjetoitua vähemmän, sillä päihdehuollon lääkekustannukset kohdennettiin perhe- ja sosiaalipalveluihin.

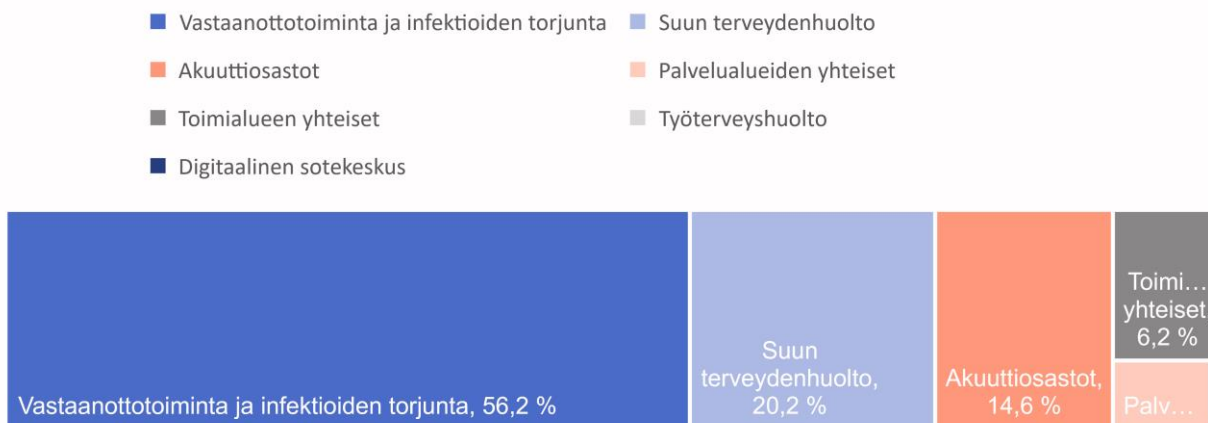
Palvelukokonaisuus, asiakaspalvelujen ostot €	Yhteensä
Vastaanotto toiminta ja infektioiden torjunta	-7 850 174
Suun terveydenhuolto	-3 477 764
Akuuttiosastot	-6 171 915
Palvelualueiden yhteiset	-1 056 957
Toimialueen yhteiset	-2 080
Työterveyshuolto	-116 817
Yhteensä	-18 675 706

Taulukko 26: Terveyden ja sairaanhoidon palveluiden asiakaspalvelujen ostot eriteltynä palveluittain. (Lähde: Tableau).

Muiden palvelujen ostot	Yhteensä
Vastaanotto toiminta ja infektioiden torjunta	-16 841 139
Suun terveydenhuolto	-3 451 901
Akuuttiosastot	-2 170 691
Palvelualueiden yhteiset	-475 756
Toimialueen yhteiset	-792 203
Työterveyshuolto	-585 147
Digitaalinen sotekeskus	-2 976
Yhteensä	-24 319 814

Taulukko 27: Terveyden ja sairaanhoidon palveluiden muiden palvelujen ostot eriteltynä palveluittain. (Lähde: Tableau).

Palvelukokonaisuudet (sisältäen sisäiset ja ulkoiset erät) % toimialueen kokonaisuudesta

Kuvio 18: Terveystoimien ja sairaanhoidon palveluiden kustannukset eriteltyinä palveluittain suhteessa toimialueen kokonaiskustannuksiin (toimintakate). (Lähde: Tableau).

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Talouden tasapainottamiseen oli talousarviossa 2023 asetettu neljä painopistettä: 1) järjestämissuunnitelman mukaiset tasapainotustoimenpiteet, 2) siirtyvien ostopalvelusopimusten tarkoituksenmukaisuuden arviointi, 3) sijaismäärärahojen sopeuttaminen sekä 4) henkilöstörakenteen ja mitoituksen yhtenäistäminen.

Järjestämissuunnitelmassa päätetyillä tasapainotustoimenpiteillä tavoiteltiin terveyden- ja sairaanhoidon toimialueelle suurimpana toimenpiteenä 122 akuuttiosastopaikan vähennystä, joka toteutui vuoden aikana. Säästötavoite oli laskettu talousarvioon 2023 neljän kuukauden vaikutuksella 1.9.2023 alkaen. Nettosäästötavoite sisältäen sisäiset tukipalvelut oli noin 4,7 miljoonaa euroa vuoteen 2022 verrattuna. Siirtyneitä ostopalvelusopimuksia arvioitiin ja ostopalvelukustannusten kohdentumista tarkennettiin Pohteen sisällä. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon palvelujen ostot kohdennettiin OYS-sairaalan alueellisiin palveluihin. Muutamia ostopalvelusopimuksia myös päätettiin ja palvelut pystyttiin tuottamaan Pohteen omilla resursseilla. Sijaismäärärahoja pyrittiin sopeuttamaan keskittämällä ja supistamalla loma-aikojen palvelua aiempia vuosia enemmän. Henkilöstörakenteen ja mitoituksen yhtenäistäminen aloitettiin akuuttiosastoista, joissa henkilöstömitoitus on koko Pohteen alueella 0,8. Henkilöstörakenteen yhtenäistäminen jatkuu vastaanotto- ja suun terveydenhuollossa.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Siirtyvien ostopalvelusopimusten tarkoituksenmukaisuuden arviointi	Osa on tehty ja osa on työstettävänä. Sopimuksia on satoja. Sopimusten optiokausia on hyödynnetty harkiten, ja toimintaa on arvioitu suhteessa oman henkilöstön riittävyyteen.	S	T	T
2. Sijaismäärärahojen sopeuttaminen edellyttäen toimialueilta poikaleikkaavien hoitoketjujen suunnittelua esimerkiksi loma-aikoina	Loma-aikojen aukiolosuunnitelmat on tehty yhteistyössä toimialueiden kanssa. Suunnittelussa huomioitiin, että sijaismäärärahoja on vähennetty.	S	S	T
3. Henkilöstörakenteen ja mitoituksen yhtenäistäminen akuuttiosastoilla, vastaanotoilla ja suun terveydenhuollossa	Ks. edelliset toimenpidekuvaukset.	S	T	T

Taulukko 28: Terveiden ja sairaanhoidon palvelut, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Toimialueen henkilöstömäärä oli 31.12.2023 yhteensä 1 927 henkilöä, kun määrä 30.9.2023 oli noin 2 000. Henkilöstömäärä vähentyi syyskuuhun verrattuna 3,7 prosenttia. Määräaikaisen henkilöstön osuus laski syyskuun tilanteeseen verrattuna, ollen 26,5 prosenttia. Palkallisen työpanoksen 1–12/2023 toteuma oli 89,3 prosenttia käyttösuunnitelmaan verrattuna. Alkuvuodesta kohdentamattomien henkilöiden määrä nosti hieman palkallista työpanosta. Kesä- ja heinäkuulla sijaiset, vakituisen henkilöstön ollessa vuosilomalla, nostivat palkallista työpanosta. Loppuvuoden aikana nähtävissä oli akuuttiosastojen sulkemisesta ja paikkavähennyksistä johtuva palkallisen työpanoksen väheneminen.

Sairauspoissaoloprosentti nousi hieman loppuvuoden aikana tammi-syyskuun 4,3 prosentista vuoden lopun 4,5 prosenttiin. Lähtövaihtuvuus kasvoi syyskuun tilanteesta (8,3 %), ollen joulukuun loppussa 11,9 prosenttia. Vuoden 2023 aikana yhtenäistettiin akuuttiosastojen henkilöstömitoitusta ja rakennetta. Mitoitus on 0,8 ja rakenne 70 prosenttia sairaanhoitajan ja 30 prosenttia lähihoitajan vakansseja. Vastaanottojen ja suun terveydenhuollon osalta aloitettiin myös henkilöstöressurin tarkastelu. Vakituisen henkilökunnan ja sijaisten rekrytoinnissa oli haasteita koko vuoden ajan. Henkilöstöressurssien turvaamiseksi oppilaitosyhteistyötä tiivistettiin. Harjoittelupaikkojen järjestämiseen luotiin toimintamalli, jolla saadaan kaikille alueille opiskelijoita ja mahdollisia tulevaisuuden työntekijöitä.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	1 927
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	26,5 %
Palkallinen työpanos	1 688,9
Käyttösuunnitelma	1 891,3
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	89,3
Toteutunut työpanos 2023	1 379,8
Lähtövaihtuvuus 2023	11,9 %
Sairauspoissaolo% 2023	4,5 %
Sairausajan palkka € 2023	2 869 260

Taulukko 29: Henkilöstölukuja Terveiden ja sairaanhoidon palvelualueelta. (Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau).

Riskien toteutuminen

Toimialueen merkittävimpänä riskinä hoitotakuu ei toteutunut lakisääteisessä ajassa avosairaanhoidon lääkärin vastaanotolla eikä suun terveydenhuollon hammaslääkärin vastaanotolla. Tilannetta varjosti entisestään hoitotakuulainsäädännön kiristyminen 1.9.2023. Lainsäädännön muutos aiheutti vastaanottoaikojen kysynnän kasvua aiemman koronahoitovelan lisäksi. Tilannetta vaikeuttivat osaavan henkilöstön saatavuusongelmat. Riskin haittojen vähentämiseksi digitaalisen sotekeskuksen käyttöönottoa laajennettiin nopeutetusti, hoitojonoja purettiin lisätöyösopimuksella iltaisin ja viikonloppuisin sekä tehtiin sisäisiä kehittämistoimenpiteitä.

Rakennemuutosten myötä henkilöstöressurssia ja -osaamista menetettiin eikä akuuttiosastoilla pystytty järjestämään aina tarvittavaa potilaspaikkamäärää.

Taloudellisia riskejä sopeutettiin arvioimalla ja päättämällä siirtyneitä ostopalvelusopimuksia sekä tarkennettiin ostopalvelukustannusten kohdentumista hyvinvointialueen sisällä. Lisäksi toimintaa keskitettiin loma-aikoina ja sijaismäärärahoja supistettiin. Ilmaisjaettavat hoitotarvikkeet aiheuttivat huomattavaa kustannuskasvua. Loppuvuodesta tehtiin hoitotarvikkeiden myöntämisen selvitys ja käynnistettiin yhtenäisten kriteerien määrittelytyö.

9.1.1.3. Ikäihmisten palvelut

Toimialueen toiminnan kuvaus

Ikäihmisten palvelut järjestetään alueellisten lähipalvelujen, yhteisten palvelujen ja yhteisen osaamiskeskuksen kautta. Pohteen alueellisiin lähipalveluihin kuuluvat ikäkeskus, kotiin annettavat palvelut, arviointi- ja kuntoutusyksiköt sekä ympärivuorokautinen palveluasuminen. Yhteisinä palveluina järjestetään keskitetty neuvonta ja asiakasohjaus, omaishoito ja perhehoito, etäkotihoito sekä digitoimintakeskus. Yhteisen osaamiskeskuksen kautta järjestetään turvahälytys-, toiminnanohjaus-, KOTAS-tilanne- ja etälääketieteen tuen keskus sekä kaikenikäisten kotisairaaloiminta.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Toimialueen tavoitteena oli, että ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä. Hoito ja palvelut toteutetaan yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella oikea-aikaisesti ja voimavaraletyisellä työtoteella. Paljon palveluja tarvitsevien hoitoon määritetään omatyöntekijät ja heitä tukevat moniammatilliset tiimit. Päättavoite, että kotona asuu 94 prosenttia yli 75-vuotiaista ei toteutunut. Kotona asui 92,3 prosenttia yli 75-vuotiaista. Ikäihmisten määrä, 75 vuotta täyttäneiden osalta, kasvoi 1 692 (4,4 %) ikäihmisellä vuoden 2023 aikana.

Järjestämissuunnitelman tavoitteista ja toimenpiteistä merkittävä osa kohdistuu ikäihmisten kotona asumisen tukeen ja palveluihin. Erityisesti on vahvistettu kotiin annettavia palveluja ja vähennetty raskaita ympärivuorokautisia asumispalveluja. Järjestämissuunnitelman keskeiset toimenpiteet kotiin annettavissa palveluissa ovat toteutuneet. Suunnitelman mukaisesti on lisätty asiakas- ja palveluohjausta, etäkotihoitoa, hyvinvointiteknologian käyttöä, kotikuntoutusta sekä sairaanhoidollista ja lääketieteellistä tukea kotiin. Sosiaalihuollon uuden yhteisen asiakastietojärjestelmän Sagan käyttöönottoa valmisteltiin ikäihmisten palveluiden osalta käyttöönotettavaksi vuosina 2024-2025.

Etälääketieteellisen tuen keskuksen virka-ajan ulkopuolinen etälääkäripalvelu käynnistyi ja yhdessä Kotas-tilannekeskustoiminnan kanssa ne laajentuivat loppuvuoden aikana koskemaan koko Pohdetta lukuun ottamatta ulkoistettuja kuntia Kärsämäkeä ja Siikalatvaa. Konsultaatioiden määrä on ollut nousujohteinen molempien toimintojen osalta. Säännöllisen kotihoidon ja ikäihmisten asumispalvelujen asiakkaiden omalääkäritoiminta käynnistyi uusien käytäntöjen mukaisesti Oulun eteläisen ja Rannikon alueella. Tietojärjestelmistä saatava tieto ei valitettavasti vielä mahdollista toimintojen hoitoketjuvaikuttavuuden systemaattista arviointia.

Kaikenikäisten omaishoitokeskus perustettiin ja omaishoidon myöntämisen perusteet sekä hoitopalkkiot yhdenmukaistettiin. Vuonna 2023 käyttöön otettiin hoitopalkkioiden maksatukseen OIMA-järjestelmä. Omaishoidon keskuksen toimintaan on vaikeuttanut palveluohjaajien heikko saatavuus.

Hyvinvointiarvioita ja -tapaamisia toteutetaan joka alueella, mutta yhteisen toimintamallin käyttöönotto on vielä kesken. Kotiin annettavien palvelujen vahvistamisen osalta kotihoidon kehittämissuunnitelman valmistelu käynnistyi syksyllä. Se valmistuu alkukevään 2024 aikana. Perustetun digitoimintakeskuksen tehtävänä on koordinoita sähköisten palvelujen ja hyvinvointiteknologian käyttöönottoa. Turvapalveluiden hyvinvointialueen laajuinen kilpailutus toteutettiin ja vaiheittainen uusien laitteiden käyttöönotto sekä keskitetyn turvahälytysten vastaanotto aloitettiin. Kotikuntoutuksen ja kotiin annettavien palveluiden resurssia vahvistettiin aluevaltuuston päätöksellä keväällä 2023. Kotikuntoutuksen toimintamalli on laadittu yhteistyössä kuntoutuksen kanssa, toimintamallin käyttöönotto on vielä kesken. Arviointi- ja kuntoutusyksikkötoiminnan lisääminen on toteutunut osittain. Kuntoutusyksikköpaikkojen lisääminen suunniteltiin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan vuodelle 2024.

Ikäihmisten palveluiden myöntämisen perusteita on yhdenmukaistettu seuraavien palvelujen osalta: kotihoito, sosiaalihuoltolain mukaiset tukipalvelut, yhteisöllinen asuminen, pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ja turva-auttamispalvelu.

Vuoden 2023 aikana tehtyjen kotisairaaloiminnan laajentamisten ansiosta kaikenikäisten kotisairaala on mahdollista toteuttaa Pohteella kaikkien muiden kuntien alueella paitsi Pudasjärvi, Hailuoto, Muhos sekä ulkoistetut kunnat Siikalatva ja Kärsämäki. Loppuvuoden aikana valmisteltiin Oulun alueen akuuttikotisairaalan ostopalvelun siirtämistä omaan tuotantoon vuoden 2024 alusta, koska määräaikainen ostopalvelusopimus päättyi 31.12.2023. Kotisairaaloimintamallia kehitetään tiiviissä yhteistyössä muiden toimialueiden toimijoiden kanssa. Asiakasohjautuvuutta parannetaan keskittämällä vaiheittain uusien asiakkaiden sisääntuloa KOTAS-tilannekeskusten ja Uoma-järjestelmän kautta.

Ikääntyneiden asumispalveluiden osalta järjestämissuunnitelmassa olevaan tavoitteeseen yhteisöllisen asumisen lisäämisestä ei ole aloitettu toimenpiteitä. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kilpailutus toteutettiin keväällä ja laadittiin yhteinen palvelusetelin sääntökirja. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelurakennetta on tarkasteltu ja laadittu suunnitelma tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan vuodelle 2024. Vanhuspalvelulain mukaisen ympäri vuorokautisen palveluasumisen ja laitoshoidon henkilöstömitoitus 0,65 työntekijää per hoidettava on toteutunut.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman sekä tulevaisuuden kotona asumista tukevien palvelujen kehittämishankkeen avulla kehitettyjen toimintamallien käyttöönottoa ja vaikuttavuuden arviointia tulee jatkaa.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
1. Keskeisimmät järjestämissuunnitelmassa linjatut toimenpiteet	a) Etälääketieteellisen tuen keskuksen ja KOTAS-tilannekeskuksen perustaminen	Etälääketieteellisen tuen keskuksen virka-ajan ulkopuolinen etälääkäripalvelu käynnistyi ja yhdessä KOTAS-tilannekeskustoiminnan kanssa ne laajentuivat loppuvuoden aikana koskemaan koko Pohdetta lukuun ottamatta ulkoistettuja kuntia Kärsämäkeä ja Siikalatvaa. Säännöllisen kotihoidon ja ikäihmisten asumispalvelujen asiakkaiden omalääkäritoiminta käynnistyi uusien käytäntöjen mukaisesti Oulun eteläisen ja Rannikon alueella.			* T

Talousarvikirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
	b) Hyvinvointiarvioiden ja -tapaamisten käynnistäminen	Hyvinvointiarvioita ja -tapaamisia toteutetaan joka alueella, yhteisen toimintamallin käyttöönotto on vielä kesken.			* T
	c) Omaishoitokeskuksen perustaminen	Kaikenikäisten omaishoitokeskus perustettiin ja omaishoidon myöntämisen perusteet sekä hoitopalkkiot yhdenmuokaistettiin. On otettu käyttöön hoitopalkkioiden maksatukseen OIMA-järjestelmä.			* V
	d) Arviointi- ja kuntoutusyksikkötoiminnan sekä kotikuntoutuksen vahvistaminen	Kotikuntoutuksen ja kotiin annettavien palveluiden resurssia vahvistettiin aluevaltuuston päätöksellä keväällä 2023. Kotikuntoutuksen toimintamalli on laadittu yhteistyössä kuntoutuksen kanssa, toimintamallin käyttöönotto on vielä kesken. Arviointi- ja kuntoutusyksikkötoiminnan lisääminen on toteutunut osittain. Kuntoutusyksikköpaikkojen lisääminen suunniteltiin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan vuodelle 2024.			* T
	e) Kotisairaala-toiminnan kehittäminen ja laajentaminen koko hyvinvointialueelle	Kotisairaalatoimintaa toteutettiin Pohdeella kaikkien muiden kuntien alueella paitsi Pudasjärvi, Hailuoto, Muhos ja ulkoistetut kunnat Siikalatva ja Kärsämäki. Loppuvuoden aikana valmisteltiin Oulun alueen akuuttikotisairaalan ostopalvelun siirtämistä omaan tuotantoon vuoden 2024 alusta. Asiakasohjautuvuutta parannetaan keskittämällä vaiheittain uusien asiakkaiden sisään-tuloa KOTAS-tilannekeskusten ja Uoman kautta.			* T
2.	Kotihoidon kehittämisohjelman laatiminen vertaiskehittämisen suositusten perusteella ja toimenpiteiden käynnistäminen	Kotihoidon kehittämisohjelman valmistelu käynnistyi syksyllä ja se valmistuu alkukevään 2024 aikana.	S	S	T
3.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnan vahvistaminen	Keskitetty asiakasohjauksen vastuuyksikkö on perustettu. Ikääntyneiden asiakasohjauksen toimintamalli on kuvattu. Yhteistyö kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa on säännöllistä. Lisäksi on valmisteltu hyvinvointisuunnitelmaa.	T	T	T

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
4. Digi-/etäpalvelujen sekä hyvinvointiteknologian hyödyntäminen asiakaslähtöisesti hoitoketjun eri vaiheissa	Perustetun digitoimintakeskuksen tehtävänä on koordinoita sähköisten palvelujen ja hyvinvointiteknologian käyttöönottoa. Turvapalveluiden hyvinvointialueen laajuinen kilpailutus toteutettiin ja vaiheittainen uusien laitteiden käyttöönotto sekä keskitetyn turvahälytysten vastaanotto aloitettiin.	S	T	T
5. Yhdenmukaisten kriteerien ja soveltamishojien käyttöön ottaminen	Ikäihmisten palveluiden myöntämisen perusteita on yhdenmukaistettu.	T	T	T
6. Kotikuntoutuksen vahvistaminen ja yhteisen toimintamallin käyttöönotto ja laajentaminen yhdessä kuntoutuksen kanssa	Kotikuntoutuksen yhtenäiset toimintamallit on vahvistettu. Toimintaan perustettu on 38 henkilötyövuoden tehtävät. Toimintamalli on otettu käyttöön.	T	T	T
7. Kotiin annettavien palveluiden kehittämistyön jatkaminen hanketyössä sovittujen tavoitteiden mukaisesti	Hankkeet lopuivat 31.12.2023. Hanketyön avulla tehtyä kehittämistyötä jatketaan ja on vastuutettu.	T	T	V
8. Yhteisöllisen asumisen toimintamallin, palvelukuvauksen sekä kriteerien vahvistaminen	Palvelun myöntämisen perusteet on hyväksytty, mutta muut konkreettiset toimenpiteet ovat vielä valmistelussa.	S	T	T
9. Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden toiminnan ja toimintamallin vahvistaminen	Arviointi- ja kuntoutusyksikkötoiminnan lisääminen on toteutunut osittain. Yhteinen toimintamalli on tehty. Kuntoutusyksikköpaikkojen lisääminen suunniteltiin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan vuodelle 2024.	S	T	T
10. Ympäri vuorokautisen hoidon palvelurakenteen tarkastelun jatkaminen järjestämissuunnitelmassa jo kirjattujen toimenpiteiden lisäksi	Järjestämissuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden riittävyyden uudelleenarviointi tehtiin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan 2024-2026.	S	S	V

Taulukko 30: Ikäihmisten palvelut, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Palvelutarpeen arviointi

Ikäihmisen palvelutarpeen arviointi on aloitettava heti ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. 75 vuotta täyttäneen henkilön kiireetön palvelutarpeen arviointi on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun ikäihminen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluihin. Kiireellinen avun tarve on arvioitava heti. (Sosiaalihuoltolaki 36 §, Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista 15 §). Pohteella ikäihmisten kiireellisen avun tarpeen arviointi aloitettiin keskimäärin ensimmäisen arkipäivän aikana. Yli 75 vuotta täyttäneiden

kiireetön palvelutarpeen arviointi aloitettiin keskimäärin kolmantena arkipäivänä tarpeen tullessa ilmi.

Sosiaalipalvelut

Ikäihmisellä on oikeus saada hänelle myönnetty sosiaalipalvelu ilman aiheetonta viivytystä, viimeistään kuitenkin kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun avun tarve on tullut ilmi. Aika voi olla tätä pidempi, jos asian selvittäminen vaatii pidempää käsittelyaikaa tai asiakkaalla on muu asiaan liittyvä erityinen peruste. Kiireellinen sosiaalipalvelu on saatava viipymättä. (Sosiaalihuoltolaki 45 §, Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 18 §). Pohteella ikäihminen sai kiireelliseen avun tarpeeseensa myönnetyn sosiaalipalvelun keskimäärin neljässä vuorokaudessa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella ikäihminen sai muun kuin kiireellisesti myönnetyn sosiaalipalvelun lakisääteisessä ajassa seuraavasti joulukuussa 2023:

- Kotihoito 14 vuorokautta
- Ympärivuorokautinen palveluasuminen (pitkäaikainen) 62 vuorokautta
- Sosiaalihuoltolain mukainen laitospalvelu 53 vuorokautta
- Omaishoidon tuki 66 vuorokautta

Organisaatiomuutoksen vuoksi tiedoissa voi olla virhemarginaalia. Saatavuustietojen keräämistä ja luotettavuutta haastaa manuaalinen tiedonkeruu ja tietojen kerääminen 17 erillisestä järjestelmästä. Joulukuun tiedot eivät ole vertailukelpoiset kevään tietojen kanssa, kevään lyhyen seuranta-ajan vuoksi.

Toimialueen talouden toteuma

Ikäihmisten palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	66 442 395	-4 724 100	61 718 295	64 936 562	3 218 267	5,21 %
Myyntituotot	15 699 671	-2 651 000	13 048 671	13 965 529	916 858	7,03 %
Maksutuotot	39 878 611	-1 579 400	38 299 211	39 737 445	1 438 234	3,76 %
Tuet ja avustukset	3 743 884	-3 562 800	181 084	148 450	-32 634	-18,02 %
Muut toimintatuotot	7 120 229	3 069 100	10 189 329	11 085 137	895 808	8,79 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-300 993 036	-53 917 901	-354 910 937	-359 609 423	4 698 486	1,32 %
Henkilöstökulut	-155 105 843	-10 475 800	-165 581 643	-168 709 607	3 127 964	1,89 %
Palvelujen ostot yhteensä	-121 311 499	-44 292 601	-165 604 100	-166 567 129	963 028	0,58 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-115 927 648</i>	<i>-42 326 878</i>	<i>-158 254 526</i>	<i>-151 374 318</i>	<i>-6 880 208</i>	<i>-4,35 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-5 383 851</i>	<i>-1 965 723</i>	<i>-7 349 574</i>	<i>-15 192 810</i>	<i>7 843 236</i>	<i>106,72 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 580 220	-370 000	-4 950 220	-5 239 863	289 643	5,85 %
Avustukset	-16 605 111	663 000	-15 942 111	-16 264 195	322 084	2,02 %
Muut toimintakulut	-3 390 363	557 500	-2 832 863	-2 828 630	-4 233	-0,15 %
TOIMINTAKATE	-234 550 641	-58 642 001	-293 192 642	-294 672 862	1 480 219	0,50 %

Taulukko 31: Ikäihmisten palveluiden talouden toteuma.

Ikäihmisten palvelujen talousarvio (toimintakate, ulkoinen) oli alkuperäisessä talousarviossa -234,6 miljoonaa euroa. Muutosten myötä talousarvio kasvoi 58,6 miljoonalla eurolla -293,2 miljoonaan. Tilinpäätöksessä toteuma (toimintakate, ulkoinen) oli -294,7 miljoonaa euroa. Asukasta kohden tämä on -705 euroa ja -7 297 euroa per yli 75-vuotias asukas.

Toimintatuottojen toteuma oli 64,9 miljoonaa euroa eli 1,5 miljoonaa alle alkuperäisen ja 3,2 miljoonaa (5,2 %) yli muutetun talousarvion. Toimintatuotoista maksutuottoja oli 39,7 miljoonaa euroa, myyntituottoja eli esimerkiksi ateriamaksut ja valtionkonttorin maksama veteraanituki 13,9 miljoonaa euroa sekä muita toimintatuottoja 11,1 miljoonaa. Asiakasmaksujen laskutus toteutui vuoden aikana viiveellä, koska laskutus edellytti asiakkaiden palvelupäätösten päivittämistä uusien palvelun myöntämisen perusteiden mukaisiksi.

Toimintakulut olivat 359,6 miljoonaa euroa ollen 58,6 miljoonaa euroa yli alkuperäisen ja 4,7 miljoonaa euroa (1,3 %) yli muutetun talousarvion. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion, johon suurin yksittäinen syy oli 1,8 miljoonaa euroa odotettua suurempi lomapalkkavelan muutos (3,3 miljoonaa euroa sivukuineen, arvio oli 1,5 miljoonaa). Lomapalkkavelan kehitystä ei pystytty vuoden aikana seuraamaan riittävällä tarkkuudella toimialuekohtaisesti. Lisäksi ostopalvelutuotannosta toteutui vuoden lopussa lakisääteisten muutosten vuoksi 0,7 miljoonaa euroa takautuvaa lisälaskutusta, jota ei oltu huomioitu muutettuun talousarvioon. Toimintakatteen toteuma -294,7 miljoonaa euroa, ylitti alkuperäisen talousarvion 60,1 miljoonaa ja muutetun talousarvion 1,5 miljoonaa euroa (0,5 %).

Henkilöstökulujen toteuma oli 168,7 miljoonaa euroa, johon vaikutti järjestämissuunnitelman mukaisena toimenpiteenä kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen, ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoituksen nousu sekä kuntoutusyksiköiden vaihteittainen perustaminen. Näillä toimenpiteillä tavoiteltiin palveluntarpeen ja kustannuskasvun hillintää raskaampien ympärivuorokautisten palvelujen käytössä. Henkilöstöä palkattiin lisää ja hoitohenkilökuntaa siirtyi erityisesti terveyden- ja sairaanhoidon toimialueelta toimintansa päättäneiltä akuuttiosastoilta.

Palvelujen ostojen toteuma oli 166,6 miljoonaa euroa, joista asiakaspalvelujen ostoa oli 151,4 miljoonaa ja muiden palvelujen ostoa 15,2 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostojen kustannukset kasvoivat pääosin ympärivuorokautiseen asumispalveluun liittyvän lakimuutoksen myötä. Henkilöstömitoitus nousi 1.4.2023 alkaen 0,65 työntekijää per hoidettava, joka yhdessä vuoden vaihteessa käytyjen neuvottelujen ja sopimusperusteisten hinnankorotusten kanssa nostivat ostopalvelutuottajien hintoja ja aiheuttivat arviolta noin 25 miljoonan euron kustannuskasvun. Ympärivuorokautisen asumisen osto- ja palvelusetelipaikkojen määrä on kuitenkin laskenut viimeisen puolen vuoden aikana 146 paikkamäärällä (6,6 %). Tammi-kesäkuussa osto- ja palvelusetelipaikkoja oli käytössä 2 185 ja joulukuun lopussa 2 039.

Säännöllisessä kotihoidossa yksityisen tuotannon osuus oli joulukuussa 33,7 prosenttia. Yksityisen tuotannon osuus on hieman kasvanut syyskuun 2023 tilanteesta (2,4 %). Palvelusetelituotannon (17,1 %) ja ostopalvelutuotannon osuus (16,6 %) oli säännöllisen kotihoidon palvelutuotannossa joulukuussa lähes yhtä suuri. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa yksityisen palvelutuotannon osuus on puolestaan hieman pienentynyt viimeisessä vuosikvartaalissa (64,6 %) verrattaessa vuoden 2023 ensimmäiseen vuosipuoliskoon (64,9 %) tai kolmanteen kvartaaliin (65,1 %).

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa palvelusetelituotannon osuus on suurin (10-12.2023: 52,4 %) ja ostopalvelutuotanto pienin (10-12.2023: 12,3 %).

Muiden palvelujen ostoissa suurimmat kustannukset toteutuivat ict-palveluissa 2,5 miljoonaa, työvoiman vuokrauksessa 2,4 miljoonaa, pesulapalveluissa 1,9 miljoonaa ja pääosin kotihoidon henkilöstön matkakorvauksissa 3,4 miljoonaa euroa. Vastaavasti henkilöstön koulutuksiin sekä koulutus- ja virkamatkoihin varatut määrärahat jäivät merkittävästi alle budjetoidun.

Palvelukokonaisuus, asiakaspalvelujen ostot, €	Yhteensä
Arviointi- ja kuntoutusyksiköt	-595 184
Ikäkeskus (veteraanien ostopalvelut, päivätoiminta, kotihoidon tukipalvelua – siivous, kylvytys, asiointi)	-8 817 792
Kotiin annettavat palvelut (kotihoito)	-23 456 809
Ympäri vuorokautinen asuminen	-112 563 420
Hallinto	-495
Yhteinen osaamiskeskus (Kotisairaalan ostot Oulu -päättynyt 2023, etälääketieteen tuen keskus / osin hankkeelle)	-2 799 677
Yhteiset palvelut (Perhehoito, omaishoidon sijaisuudet/vapaat)	-3 140 941
Yhteensä	-151 374 318

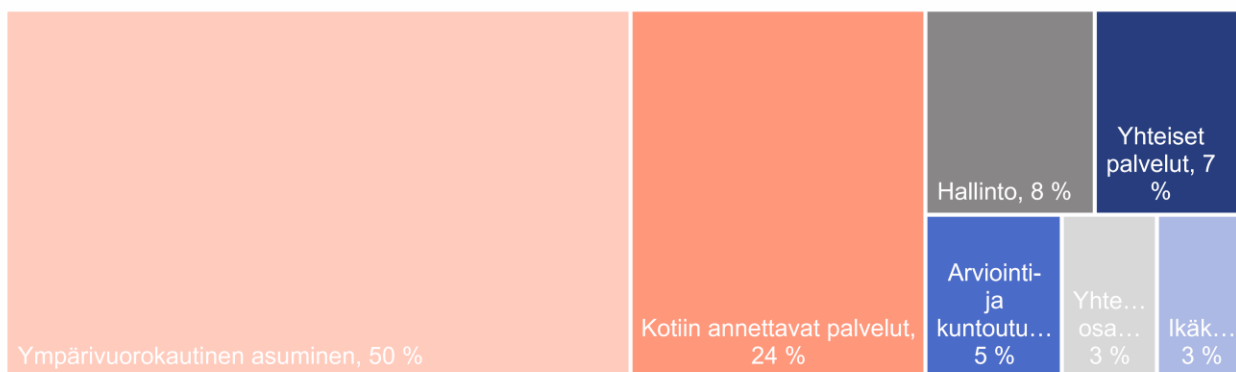
Taulukko 32: Ikäihmisten palvelujen asiakaspalvelujen ostot palveluittain.

Muiden palvelujen ostot, €	Yhteensä
Arviointi- ja kuntoutusyksiköt	-641 878
Ikäkeskus	-2 690 089
Kotiin annettavat palvelut	-4 158 772
Ympäri vuorokautinen asuminen	-3 351 925
Hallinto	-744 787
Yhteinen osaamiskeskus	-932 777
Yhteiset palvelut	-2 672 755
Yhteensä	-15 192 982

Taulukko 33: Ikäihmisten palvelujen muiden palvelujen ostot palveluittain.

Ikäihmisten palvelut

- Arviointi- ja kuntoutusyksiköt
- Ikäkeskus
- Kotiin annettavat palvelut
- Ympäri vuorokautinen asuminen
- Hallinto
- Yhteinen osaamiskeskus
- Yhteiset palvelut

Kuvio 19: Ikäihmisten palveluiden kustannukset eriteltynä palveluittain suhteessa toimialueen kokonaiskustannuksiin (toimintakate). (Lähde: Tableau).

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen alueet	Ostopalveluiden toteutunut paikkamäärä					Palvelusetelipalveluiden toteutunut paikkamäärä							
	1–6/23	7–9/23	10/23	11/23	12/23	1–6/23	7–9/23	10/23	11/23	12/23	75 v + 10/23	75 v + 11/23	75 v + 12/23
Koillismaa	33	30	28	28	26	72	70	67	65	65	61	59	59
Oulunkaari	22	16	16	12	10	43	40	37	35	35	31	29	29
Lakeus	48	36	34	29	29	270	258	231	225	222	211	206	204
Oulu	155	150	148	148	144	944	944	954	946	934	887	875	866
Oulun eteläinen	134	138	138	139	137	271	267	270	263	245	239	232	217
Rannikko	42	43	36	39	36	151	154	162	156	157	145	140	141
Pohde	434	413	400	395	382	1751	1733	1721	1690	1657	1574	1541	1516

Taulukko 34: Ympäri vuorokautisen palveluasumisen osto- ja palvelusetelipalveluiden kyseisen ajanjakson toteutuneiden hoitovuorokausien laskennallisen paikkamäärän kehitys vuonna 2023.

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Järjestämissuunnitelman mukaisista talousarvion tasapainotustoimenpiteistä ikäihmisten toimialueelle painottuivat vuodelle 2023 kotiin annettavien palvelujen vahvistaminen ja raskaampien ympärivuorokautisten asumispalveluiden vähentämisen aloittaminen.

Palveluketjujen tarkastelua toteutettiin yhteistyössä toimi- ja tehtäväalueiden kanssa toiminnan tehostamiseksi ja päällekkäisyyksien vähentämiseksi. Ikäihmisten hoito- ja palveluketjun osalta akuuttihoitoketjun toiminnan muutokset, kuten akuuttihoitopaikkojen vähentäminen, kuntoutusyksikköpaikkojen lisääminen, kotisairaaloiminnan laajentaminen sekä sairaanhoidollisen ja lääketieteellisen tuen lisääminen aiheuttivat ajoittain ruuhkaa ja palvelun käyttämisen häiriötä, mutta vähensivät tarpeetonta päivystyksen ja sairaalahoidon käyttöä. Palvelu- ja hoitoketjujen kehittämistyötä on tärkeää jatkaa.

Palvelujen myöntämisen perusteita yhtenäistettiin vuoden 2023 aikana, ja uudet myöntämisen perusteet otettiin käyttöön palveluohjauksessa. Myöntämisperusteiden yhdenmukaistamista on tehty vuonna 2023 seuraavien palveluiden osalta: omaishoidon tuen myöntämisen perusteet, vammaisten ja ikäihmisten perhehoidon toimintaohje ja maksuluokat, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisen perusteet, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteet, kotihoidon myöntämisen perusteet, tukipalveluiden myöntämisen perusteet, turva- ja auttamispalveluiden myöntämisen perusteet, yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet, ikäihmisten pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisen perusteet. Muutoksen vaikutusta peittävyteen on vielä tässä vaiheessa vaikea mitata.

Vuoden 2023 talousarviossa tavoitteena oli myös henkilöstön työaikakorvauksiin ja sijaisten palkkaamiseen varatun määrärahan sopeuttaminen. Ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitus nousi 0,65 työntekijää/hoidettava. Henkilöstön heikon saatavuuden vuoksi lisä- ja ylityökorvauksia maksettiin budjetoitua enemmän. Sijaismäärärahavarausta siirrettiin keskitettyyn osajayksikköön, joka ei kuitenkaan ole voinut vastata kaikkiin ja erityisesti kotihoidon äkillisiin lyhyisiin poissaoloihin.

Tasapainotustoimenpiteisiin liittyen tavoitteena oli hoitohenkilöstön rakenteen kehittäminen osana lakisääteisen mitoituksen tarkastelua. Osana hanketyötä käynnistettiin kaksi lähihoitajaoppisopimuskoulutusryhmää tulevaisuuden osaajatarpeeseen vastaamiseksi. Lisäksi toteutettiin kolmiportainen laaja henkilöstön osaamiskartoitus, jonka pohjalta voidaan jatkaa suunnittelua ja hoitohenkilöstön rakenteen kehittämistä osana lakisääteisen mitoituksen tarkastelua.

Yksi talousarvioon 2023 kirjatuista talouden tasapainotustoimenpiteistä oli ostopalvelutuotannon sopeuttaminen. Tähän pyrittiin yhtenäistämällä siirtyneitä hankintasopimuksia, muun muassa kilpailuttamalla ympärivuorokautisen asumisen ostopalvelut uudelleen. Samalla ympärivuorokautisen asumisen palvelusetelituotannon sääntökirjat yhtenäistettiin Pohteen kaikkia tuottajia koskeviksi. Myös turvapuhelinpalvelut kilpailutettiin uudelleen. Kilpailutuksilla pyrittiin hillitsemään kustannuskasvua ja varmistamaan mahdollisimman kustannustehokkaat ostopalveluhinnat sekä yhdenvertaiset palvelut koko alueen ikäihmisille. Eri palvelujen järjestämistapojen arviointia tuottavuuden ja talouden näkökulmasta ei toteutettu, vaan se kirjattiin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteisiin vuodelle 2024.

Vuoden 2023 osalta talouden tasapainottamiseen liittyen tavoitteena oli myös hanketyön nivominen tiiviimmin osaksi palvelutuotantoa. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelma ja tulevaisuuden kotona asumista tukevien palvelujen kehittämishanke, Ikä on POP, päättyivät vuoden 2023 lopussa. Toimialueen palveluja kehitetään yhdessä Pop Digi Hoitotakuu -hankkeen (RRP) kanssa vuoden 2025 loppuun saakka. Ikäihmisten liikkuva

päivystysyksikkö on osa Pohteen RRP2-hankekokonaisuutta, ja sen toiminta käynnistyi ensihoidon ja ikäihmisten palveluiden yhteisenä kehittämisosiona Oulun ja lin alueella joulukuussa 2023. Kyseessä on ensihoidon, kotiin vietävien päivystyspalveluiden sekä sairaalapäivystysten väliin sijoitettava uudenlainen toimintamuotoilu.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Palveluketjujen tarkastelu yhteistyössä toimi- ja tehtäväalueiden kanssa, toiminnan tehostaminen ja päällekkäisyyden vähentäminen	Tehdään osana järjestämissuunnitelman toimeenpanoa.	S	S	T
2. Palvelun myöntämisen perusteiden yhdenmukaistaminen, mikä laskee palvelujen peittävyyttä/asiakkaita palvelujen piirissä	Myöntämisperusteiden yhdenmukaistamista on tehty. Palvelun myöntämisen perusteiden muutoksen vaikutusta peittävyteen on vaikea mitata.	T	T	T
3. Henkilöstön työaikakorvauksiin ja sijaisten palkkaamiseen varatun määrärahan sopeuttaminen: mitoitukset nousevat, joten ennakoidaan, että työhyvinvointi lisääntyy ja osaajayksikkö pystyy myös paremmin vastaamaan vastuuyksiköiden sijaistarpeeseen	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitutus nousi 0,65 työntekijää/hoidettava. Henkilöstön heikon saatavuuden vuoksi lisä- ja ylityökorvauksia maksettiin enemmän. Sijaismääräraha varauksista siirrettiin keskitettyyn osaajayksikköön, joka ei kuitenkaan ole voinut vastata kaikkiin ja erityisesti kotihoitoon äkillisiin lyhyisiin poissaoloihin.	S	T	T
4. Hoitohenkilöstön rakenteen kehittäminen osana lakisääteisen mitoituksen tarkastelua: eri ammattiryhmien osaamisen hyödyntäminen (mm. hoiva-avustajat, lähihoitajat ja sairaanhoitajat)	Osana hanketyötä käynnistettiin kaksi lähihoitajaoppisopimuskoulutusryhmää. Toteutettiin kolmiportainen laaja henkilöstön osaamiskartoitus.	S	T	T

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
5. Asiakaspalvelujen ostojen sopeuttaminen mm. järjestämistappaa arvioimalla ja sopimusneuvotteluilla palveluntuottajien kanssa	Ympäri vuorokautisten palveluiden kilpailutus on tehty, kustannusvaikutusarvio vielä tekemättä. Palvelusetelin yleinen sääntökirja ja ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelukohtainen osa on hyväksytty. Siirtyneitä hankintasopimuksia on yhtenäistetty.	T	T	T
6. Hanketyö nivotaan tiiviimmin osaksi palvelutuotantoa	Hanketyö on ollut keskeisessä roolissa toiminnan kehittämisessä.	T	T	V

Taulukko 35: Ikäihmistien palvelut, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Aluehallituksen päätöksellä perustettiin kotiin annettavien palvelujen vahvistamiseen 64 vakanssia, joista suurin osa täytettiin vuoden aikana. Lisäksi vakansseja perustettiin turvahälytyskeskukseen, omaishoidontuen keskukseen, toiminnanohjauskeskukseen ja etäkotihoitokeskukseen. Vapautuneiden vakanssien tarkastelu sekä muutokset ja siirrot toimialueen sisällä ovat edistäneet palvelurakenteen kehittämistä.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitus 0,65 toteutui lain mukaisesti. Avoinna oleviin tehtäviin oli kuitenkin edelleen haasteita saada työntekijöitä. Kokonaisuudessaan rekrytointitilanne oli kesän jälkeen kuitenkin parempi kuin keväällä. Lähihoitajien oppisopimuskoulutus käynnistyi.

Ikäihmistien palveluiden toimialueella henkilöstömäärä on ollut 31.12.2023 yhteensä 3 573 ja kasvoi syyskuun tilanteesta 24:llä. Määräaikaisten työntekijöiden määrä on pysynyt ennallaan ollen 26,8 prosenttia. Lähtövaihtuvuus on kasvanut hieman syyskuun tilanteesta (8,8 %), ollen joulukuun lopussa 10,6 prosenttia, mikä on kuitenkin alle Pohteen keskiarvon (12,4 %). Sairauspoissaoloprosentti 6,2 on hieman Pohteen keskimääräistä arvoa (5,3 %) korkeampi. Palkallinen työpanos (3 052) alitti käyttösunnitelman 2023 työpanoksen (3 412), toteumaprosentti oli 89,5.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	3 573
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	26,8 %
Palkallinen työpanos	3 052,4
Käyttösunnitelma	3 412,2
Toteuma-% käyttösunnitelmasta	89,5
Toteutunut työpanos 2023	2 519,0
Lähtövaihtuvuus 2023	10,6 %
Sairauspoissaolo% 2023	6,2 %
Sairausajan palkka € 2023	5 255 127

Taulukko 36: Ikäihmistien palvelut, henkilöstötunnuslukuja. Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau.

Riskien toteutuminen

Ikäihmisten palvelujen osalta palvelutakuu toteutui lain säätämässä määräaajoissa.

Toimialueen alkuperäinen talousarvio eikä muutettu talousarvio riittänyt vastamaan ikäihmisten palvelujen järjestämisen kustannuksiin. Talousarvion ylitys aiheutui erityisesti ostopalvelukustannusten kasvusta sekä lomapalkkavelan odotettua suuremmasta lisäyksestä.

Osaavan henkilöstön saatavuus oli haaste ja se näkyi erityisesti kotiin annettavissa palveluissa. Heikko henkilökunnan saatavuus ei kuitenkaan aiheuttanut merkittäviä riskejä tai vaarantanut palvelutarpeeseen vastaamista. Rekrytointia ja henkilöstön sijoittelua tehostettiin.

Kiinteistöriskit eivät toteutuneet. Sisäilmaan liittyviä työturvallisuusilmoituksia on tehty useasta toimintayksiköstä.

9.1.1.4. Vammaispalvelut

Toimialueen toiminnan kuvaus

Vammaispalvelujen toimialue vastaa vammaisten henkilöiden palveluista silloin, kun peruspalvelut eivät ole riittäviä. Vammaispalveluilla ja muilla tukitoimilla tuetaan vammaisten henkilöiden selviytymistä sekä poistetaan vammaisuuden aiheuttamia haittoja tai esteitä mahdollistaen yhdenvertainen osallisuus ja toimijuus. Asiakkaat ovat heterogeeninen ryhmä kaikenikäisiä henkilöitä, joiden palvelutarpeet ovat pitkäaikaisia, jopa elinikäisiä. Palvelut järjestetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella huomioiden asiakkaan itsemääräämisoikeus ja palvelujen jatkuvuuden turvaaminen. Asiakkaiden tarpeenmukaiset palvelut tulee toteuttaa oikea-aikaisesti ja lakisääteisessä määräajassa.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Pohteen vammaispalvelujen organisaatorakenne on tähänastisen kokemuksen perusteella koettu pääsääntöisesti toimivaksi. Ostopalvelujen koordinointi, asiakas- ja sopimushallinta sekä päätöksenteko on yhtenäisesti keskitetty koko Pohteen alueella yhteisiin palveluihin.

Uudet asiakkaat ohjautuvat palveluihin ensiarviotiimin kautta. Ensiarviotiimi palvelee, ohjaa ja neuvoo asiakkaita ja toimii yhteydenottokanavana myös ammattilaisille. Yhteydenottokanavia ollaan laajentamassa, esimerkiksi Omaolo-palvelun ja Digipalvelupolun kehittäminen on aloitettu. Chat-palvelu on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 aikana. Saga-asiakastietojärjestelmä on otettu käyttöön ensiarviotiimissä toukokuussa 2023. Saga-asiakastietojärjestelmän laajempi käyttöönotto on siirtynyt ja vaikeuttanut toimintaa, toiminnan suunnittelua ja seuraamista sekä raportointia huomattavasti. Palvelutakuun ja määräaikojen toteutumisessa useat eri asiakastietojärjestelmät aiheuttavat ongelmia.

Vammaispalvelujen suunnitelmallista toimintaa on vaikeuttanut uuden lain voimaantulon viivästyminen ja siirtyminen useaan kertaan. Asumispalvelun ja lyhytaikaisen hoidon hankinta ja

palvelusetelitoiminnan laajentaminen henkilökohtaisessa avussa sekä yhdenmukaisten soveltamisohjeiden käyttöönotto toteutuvat vasta vuoden 2024 aikana. Asiakaskohtaiset suorahankinnat ovat tämän vuoksi lisääntyneet, mikä on näkynyt kustannusten nousuna.

Vammaispalvelujen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet liittyvät yhdenmukaisiin palvelukriteereihin ja soveltamisohjeisiin, asumispalvelurakenteen keventämiseen, palvelujen kustannustehokkaaseen järjestämistapaan, oman palvelutuotannon lisäämiseen, henkilökuljetusten keskitetyn välitystoiminnan laajentamiseen sekä henkilöstömitoitusten arviointiin.

Tulevaisuuslautakunta on hyväksynyt soveltamisohjeet omaishoidontukeen 1.1.2023 alkaen, sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumisen tukeen 1.1.2023 alkaen, vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun 1.12.2023 alkaen sekä henkilökohtaisen avun myöntämisen perusteet 1.1.2024 alkaen. Haasteena on ollut asiakaskohtaisten päätösten tarkistaminen uusien myöntämisperusteiden mukaiseksi vammaissosiaalityön henkilöstöressurssin riittämättömyyden vuoksi.

Oman asumispalvelu- ja päiväaikaisen toiminnan sisältöjä on yhdenmukaistettu. Päiväaikaista toimintaa on kehitetty lisäämällä erilaisia tuottamistapoja, esimerkiksi etä-, jalkautuva ja liikkuva palvelu. Järjestämissuunnitelmassa sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa on linjattu omien asumispalvelujen lisääminen, ostopalvelujen vähentäminen ja palvelurakenteen keventäminen. Omaan palvelutuotantoon perustetaan vaativan asumisen 15-paikkainen yksikkö ja 15-paikkainen vaativan lyhytaikaishoidon ja päiväaikaisen toiminnan yksikkö. Hyvinvointialuejohtajan nimeämä vammaispalvelujen vaativan asumisen tilajärjestelyiden selvittämisen hankeryhmän raportti on valmistunut 7.12.2023. Toimenpide-esitykset etenevät aluehallituksen käsittelyyn tammikuussa 2024.

Lyhytaikaishoidon saatavuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi tehtiin joulukuussa 2023 päätös lyhytaikaishoidon yksikön avaamisesta Raaheen. Omien alle 15-paikkaisten asumisyksiköiden toiminnan ja talouden analysoinnin perusteella lakkautettiin 9-paikkainen asumisyksikkö Pyhäjoelta. Kehitysvammaisten asumispalvelujen osalta ympärivuorokautisten asumispalvelujen osuus on laskenut 69 prosentista (v. 2022) 67 prosenttiin vuonna 2023 ja vastaavasti tuetun asumisen osuus on noussut 15 prosentista (v. 2022) 17 prosenttiin vuonna 2023. Tuetun asumisen lisäämisen haasteena on asiakkaiden tarpeisiin ja esimerkiksi sijaintitoiveisiin sopivien asuntojen saatavuus. Palveluasumisen osuus on pysynyt ennallaan, koska palveluasumista ei ole riittävästi tarjolla. Vaikeavammaisten asumispalveluihin on joulukuussa 2023 odottanut 11 kiireellistä asiakasta ja kehitysvammaisten asumispalveluihin 65 asiakasta.

Henkilökohtaisen avun keskuksen toiminta on saatu suunnitellulla tavalla käyntiin elokuusta 2023 lähtien. Henkilökohtaisen avun keskus tukee vammaista henkilöä työnantajana toimimisessa, joka on ensisijainen henkilökohtaisen avun järjestämistapa. Malli tukee asiakkaan toimijuutta ja päätätävältä. Työnantaja ja henkilökohtaisia avustajia on koulutettu muun muassa sähköisen palkanmaksujärjestelmän käyttöön. Henkilökohtaisen avun ostopalvelujen hankinta ja palvelusetelin laajentaminen ovat valmisteilla. Hankinnan ja palvelusetelin viivästyminen on lisännyt kustannuksia. Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli vuonna 2023 yhteensä 2048 (2022; 2028). Järjestämistavoitain asiakkaita oli työnantajamallilla 1042, palvelusetelillä 722, ostopalveluna 515 ja omana toimintana 18 (asiakkailta voi olla käytössä useampia eri järjestämistapoja). Oulun osalta työnantajamallissa ei ole tapahtunut suurta muutosta. Joulukuussa 2023 työnantajamallilla oli 384 asiakasta, vuotta aiemmin 393.

Vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa vuonna 2023 on ollut 4 970 asiakasta ja alle 65-vuotiaita sosiaalihuoltolain mukaisissa kuljetuspalveluissa 715 asiakasta. Matkakeskuksen matkojen välitystoiminnan laajentaminen Oulun lisäksi entisen Oulunkaaren ja Helmen alueille sekä Tyrnävälle on parantanut sopimusvalvontaa, päätösten mukaista palvelun käyttöä ja kustannusten hallintaa. Matkakeskuksen toiminta on päätetty siirtää Tervia Logistiikka yhtiölle. Siirtymisen viivästyttämisen vuoksi välitystoimintaa laajennetaan edelleen omana toimintana vuonna 2024. Kustannusten hallintaa on haitannut puuttuvat kuljetuspalvelusopimukset sekä ennen asiakasmaksujen yhdenmukaistamista käytössä olleet erilaiset asiakasmaksukäytännöt, jotka vaikeuttivat ja viivästyttivät asiakaslaskutuksen toteuttamista. Matkakeskuksen kuljettajat siirtyivät elokuussa hallinnollisesti konsernipalveluissa toimivan logistiikan alaisuuteen, johon on keskitetty Pohteen kuljetushenkilöstö.

Vammaispalvelujen asiakkuudessa olevien koululaisten loma-ajan kokopäivähoito on siirtynyt hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Loma-ajan hoitoa järjestetään niille lapsille, jotka sitä välttämättä tarvitsevat esimerkiksi vanhempien työssäkäynnin mahdollistamiseksi. Loma-ajan hoitoa on järjestetty omana toimintana omissa työ- ja päivätoimintatiloissa tai kunnilta vuokratuissa koulujen toimitiloissa, sopimus pohjaisesti kuntien kanssa tai ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta.

Oulun kaupunki lopetti koululaisten aamupäivähoidon järjestämisen erityistä tukea tarvitseville oppilaille 12.10.2023, ja toiminta siirtyi Pohteen järjestettäväksi. Alkuperäisessä talousarviossa tähän ei pystytty varautumaan.

Erityistä tukea tarvitsevat kehitysvammaiset henkilöt saavat erityispalvelut tarpeen mukaisesti OYS Konstista. Avohoitoasiakkaiden määrä on kasvanut 14,6 prosenttia (2023; 1534, 2022; 1339) ja avohoitokäyntien määrä 26,6 prosenttia (2023; 3461, 2022; 2733) edelliseen vuoteen verrattuna. Avohoitokäyntien kasvua selittää jonon hallinnan ja asiakasohjauksen tehostaminen, hoitajien itsenäisten vastaanottoaikojen lisääminen sekä Aimo-hankkeessa tehostetut aikuisasiakkaiden arviointit. Reaaliaikaisen etäasioinnin käyttöä on tehostettu, jonka myötä etäasiointien määrä on kasvanut 10,6 prosenttia (2023; 1421 käyntiä ja 2022; 1284 käyntiä). Hoitajan itsenäiset vastaanottokäynnit ovat kasvaneet 66,7 prosenttia (2023; 325, 2022; 195) edelliseen vuoteen verrattuna resurssien uudelleen kohdentamisella.

Osastokuntoutuksen kysyntä on jatkunut suurena vuonna 2023. Osastojaksoa jonottaneita asiakkaita on pyritty tukemaan avopalveluin. Konstsin osastokuntoutuksen käyttöaste oli edelleen korkea (95 %) vuonna 2023. Kokonaisuutena hoitopäivien määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla (2023; 10 403, 2022; 10 406). Osastokuntoutuksen asiakasmäärä väheni edellisvuoteen verrattuna 7,8 prosenttia (2023; 83 asiakasta, 2022; 90 asiakasta) johtuen pitkäaikaisasiakkaista (yli 3 kuukautta kestävä hoitajakso). Asiakkaista kaksi kolmasosaa on ollut pitkäaikaisasiakkaita ja määrä on pysynyt edellisten vuosien tasolla. Hoitajaksojen pitkittyminen johtui pääasiassa asiakkaan hoitoisuuteen liittyvien syiden lisäksi siitä, että alueella ei ole ollut riittävästi tarjolla asiakastarpeen mukaisia asuntoja ja asumispalveluja. Yhteistyötä toimialueen omien ja yksityisten asumispalvelujen tuottajien kanssa on vahvistettu ja vuoden aikana kahdeksalle pitkäaikaisasiakkaalle löytyi tarvetta vastaava asumispalvelu yksityisestä asumisyksiköstä.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
1. Keskeisimmät järjestämissuunnitelmassa linjatut toimenpiteet	a) Yhdenmukaisten kriteereiden ja soveltamisohjeiden käyttöönotto	Kriteereitä ja soveltamisohjeita on yhtenäistetty.			* T
	b) Työ- ja päivätoimintojen palveluverkon ja toimipisteiden tarkastelu	Tarkastelu ja toimeenpanoehdotukset on tehty. Toimenpide-ehdotukset sisältyvät tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan.			* V
	c) Henkilökohtaisen avun keskuksen perustaminen	Henkilökohtaisen avun keskuksen toiminta on käynnistynyt suunnitellusti elokuussa 2023. Työnantajamalli on ensisijainen henkilökohtaisen avun järjestämistapa.			* V
	d) Vaativan asumisen sekä tilapäishoidon ja päiväaikaisen toiminnan yksikköjen suunnittelun käynnistäminen	Hyvinvointialuejohtaja nimesi kesäkuussa vammaispalveluiden vaativan asumisen tilajärjestelyiden selvittämisen hanketyöryhmän. Hanketyöryhmän raportti valmistui joulukuussa, ja toimenpide-esitykset ovat edenneet aluehallituksen käsittelyyn tammikuussa 2024.			* V
2. Uuden organisaation mukaisen toiminnan, vastuiden ja toiminnan hallittu käynnistäminen	Alueellisia toimintakäytänteitä on kartoitettu sekä yhtenäisiä toimintamalleja ja prosesseja kehitetty. Ostopalvelujen koordinointi, asiakashallinta, sopimusten hallinta ja päätöksenteko koko Pohteen alueella yhtenäisesti on keskitetty yhteisiin palveluihin. Vammaissosiaalityön resursseihin ja toimintaedellytyksiin vaikuttava terveysosiaalityön resurssien allokointi käynnistyi syksyllä 2023.	T	T	V	
3. Asiakaskohtaisten palvelupäätösten tarkastelu hyvinvointialueen kriteereiden kautta huomioiden mahdollisesti uudistuva vammaislainsäädäntö	Yhtenäinen asiakastietojärjestelmä Saga otettiin käyttöön 2.5.2023 ensiarviotilmissä uusien asiakkaiden osalta. Muilta osin käyttöönotto on viivästynyt. Valmistuneiden ja hyväksytyjen soveltamisohjeiden osalta yksilötasoisia	S	T	T	

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
	asiakassuunnitelmia ja palvelupäätöksiä on päivitetty. Yhtenäisten käytänteiden ja prosessien toimeenpano etenee asteittain. Vammaispalvelulain voimaantulo siirtyi.			
4. Asiakaskohtaisten palvelusopimusten tarkastelu ja yhdenmukaistaminen	Valmistuneiden ja hyväksytyjen kriteereiden ja soveltamisohjeiden osalta asiakaskohtaisia palvelusopimuksia on päivitetty resurssien puitteissa. Vammaisten asumisen tuen hankinta käynnistyi toukokuussa. Vammaispalvelulain siirtymisen myötä hankinta siirtyi keväälle 2024.	T	T	T
5. Ensiarvotiimin toiminnan vakiintuminen	Ensiarvotiimin toiminta on vakiintunut. Saga-asiakastietojärjestelmä on otettu käyttöön 2.5.2023 alkaen.	T	T	V
6. Palvelujen järjestämiseen sekä palvelua odottavien tarvittavien toimintamallien ja välineiden käyttäminen	Socfinder-ohjelma on käytössä. Palvelua odottavien asiakkaiden segmentointiin sekä palveluiden järjestämisen hallintaan kiireellisyysjärjestyksessä etsitään toimivia keinoja.	S	S	T
7. Saumattoman yhteistyön toteutuminen muiden toimialueiden ja palvelujen kanssa, hyvinvointialueen toimijoiden sisällä ja ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa	Järjestötoimijoiden, vammaisneuvoston, palveluntuottajien sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä, samaten muiden toimialueiden.	T	T	T

Taulukko 37: Vammaispalvelut, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Palvelutakuiden toteutuminen

Vammaisen henkilön palvelutarpeen selvittäminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa. Sosiaalihuoltolain mukaan päätös on kuitenkin toimeenpantava viimeistään kolmessa kuukaudessa asian vireille tulosta.

Oulun palvelualueen osalta vammaispalveluiden yhteydenottojen käsittely on toteutunut 0-7 arkipäivän kuluessa 60,6 prosenttisesti (2022; 71,9 prosenttisesti). Vammaispalveluiden palvelutarpeen arvioinnit on käsitelty 0-3 kuukauden kuluessa 59,8 prosenttisesti (2022; 57,2 prosenttisesti).

Oulun palvelualueella vammaispalvelun hakemusten kokonaismäärä oli 1 836 vuonna 2023. Hakemuksista 85,4 prosenttia (1 568 hakemusta) käsiteltiin lakisääteisen kolmen kuukauden sisällä. 3-4

kuukauden sisällä hakemukset käsiteltiin 5,7 prosenttisesti (104 hakemusta) ja yli neljän kuukauden sisällä 8,9 prosenttisesti (164 hakemusta).

Toimialueen talouden toteuma

Vammaispalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	13 206 504	-1 281 500	11 925 004	11 831 240	-93 764	-0,79 %
Myyntituotot	4 679 078	-146 900	4 532 178	4 815 099	282 921	6,24 %
Maksutuotot	6 074 426	-1 727 800	4 346 626	4 030 656	-315 970	-7,27 %
Tuet ja avustukset	403 000	-281 300	121 700	120 453	-1 247	-1,02 %
Muut toimintatuotot	2 050 000	874 500	2 924 500	2 865 032	-59 467	-2,03 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-146 128 647	-27 089 101	-173 217 747	-174 224 828	1 007 080	0,58 %
Henkilöstökulut	-48 899 920	-3 550 700	-52 450 620	-52 349 903	-100 717	-0,19 %
Palvelujen ostot yhteensä	-66 278 766	-12 578 801	-78 857 567	-79 004 483	146 917	0,19 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-60 490 014</i>	<i>-11 480 175</i>	<i>-71 970 189</i>	<i>-71 678 542</i>	<i>-291 647</i>	<i>-0,41 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-5 788 752</i>	<i>-1 098 626</i>	<i>-6 887 378</i>	<i>-7 325 942</i>	<i>438 564</i>	<i>6,37 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 378 961	289 200	-1 089 761	-1 164 009	74 249	6,81 %
Avustukset	-29 377 500	-11 062 000	-40 439 500	-41 284 879	845 378	2,09 %
Muut toimintakulut	-193 500	-186 800	-380 300	-421 554	41 254	10,85 %
TOIMINTAKATE	-132 922 143	-28 370 601	-161 292 744	-162 393 587	1 100 844	0,68 %

Taulukko 38: Vammaispalveluiden talouden toteuma

Vammaispalvelujen ulkoinen toimintakate oli alkuperäisessä talousarviossa -132,9 miljoonaa euroa. Muutosten myötä talousarvio kasvoi 28,4 miljoonalla eurolla -161,3 miljoonaan euroon. Tilinpäätöksessä ulkoinen toimintakate oli -162,4 miljoonaa eli 1,1 miljoonaa yli muutetun talousarvion.

Toimintatuotot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena. Asiakaslaskutuksessa ollutta viivettä saatiin loppuvuonna kirittyä, joka kasvatti tuloja. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna tulojen toteuma oli kuitenkin 1,4 miljoonaa pienempi. Kotikuntakorvauksia ei pystytty vuonna 2023 enää hakemaan aiempien vuosien tapaan, joka selittää suurimman osan tulojen vähenemisestä. Vakuutusyhtiökorvausten osalta tuloja ei pystytty suurelta osin kohdentamaan vuodelle 2023, joka myös näkyy tulojen vähenemisenä. Näiltä osin tulot toteutuvat vuoden 2024 aikana.

Henkilöstömenot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena, mutta alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ylittyivät noin 3,4 miljoonaa. Sijaiskulut ovat olleet ennakoitua suuremmat, samoin lisä- ja ylityökorvaukset ja työaikakorvaukset. Osa henkilöstökustannuksista on yli- ja lisätyönä tehtävää työtä toisille toimialueille. Kustannukset kohdentuvat sen vastuuyksikön kustannuksiksi, jossa henkilö pääsääntöisesti työskentelee. Mikäli työntekijä oman työtehtävänsä lisäksi tekee esimerkiksi ylimääräisiä työvuoroja toiselle toimialueelle, palkkakustannuksia ei pystytä kohdentamaan aiheuttamisperusteen mukaisesti.

Asiakaspalvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 11,2 miljoonaa, mutta muutettuun talousarvioon verrattuna ostot hieman alittuivat. Muiden palvelujen ostot ylittivät 0,5 miljoonaa muutetun talousarvion. Yleinen kustannustason nousu on nostanut ostopalvelukustannuksia. Asiakaspalvelujen ostoista kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen osuus on noin puolet kustannuksista ja vammaisten asumispalvelut noin 20 prosenttia. Vammaispalvelulain siirtyminen on viivästyttänyt myös asumispalvelujen hankintaa, jonka vuoksi kustannusten nousua ei ole pystytty hillitsemään toivotulla tavalla. Samasta syystä on jouduttu tekemään asiakaskohtaisia suorahankintoja. Muiden palvelujen ostoissa erityisesti ateriapalvelujen ostot ja asiakaskuljetukset olivat ennakoitua suuremmat.

Avustukset ylittyivät alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 11,9 miljoonaa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 0,8 miljoonaa euroa. Henkilökohtaisen avun kustannusten nousua on saatu loppuvuonna taitettua. Vammaispalvelujen kuljetuskustannusten osalta joulukuussa päätetyt kuljetuspalvelujen soveltamisohjeet sekä välitystoiminnan laajentaminen laskevat pidemmällä aikavälillä kustannuksia.

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Asumisen ohjauksen (ASO) tiimin toiminta on käynnistynyt ja sen myötä on kyetty tarjoamaan keskitettyä tukea asumispalvelujen kohdentamiseen. Palvelukriteerien valmistelu ja toimeenpano on käynnistynyt. Uudet asiakkaat ovat ohjautuneet tarpeenmukaisiin palveluihin. Palvelurakenteen kehittämisen haasteena on vuokra-asuntojen puute.

Henkilökohtaisen avun keskuksen toiminta on saatu suunnitellulla tavalla käyntiin elokuusta 2023 lähtien. Työnantajamalli on ensisijainen henkilökohtaisen avun järjestämistapa.

Ensiarvotiimin toiminta on vakiintunut. Saga-asiakastietojärjestelmä on otettu käyttöön 2.5.2023 alkaen uusien asiakkaiden osalta. Muilta osin käyttöönotto on viivästynyt.

Ostopalvelujen koordinointi, asiakashallinta, sopimusten hallinta ja päätöksenteko koko Pohteen alueella on keskitetty yhteisiin palveluihin. Asumispalvelujen hankinta käynnistettiin toukokuussa 2023, mutta se jouduttiin keskeyttämään vammaispalvelulain voimaantulon siirtymisen vuoksi. Henkilökohtaisen avun ja asumispalvelujen hankinnan viivästymisen vuoksi on jouduttu hankimaan asiakaskohtaisia suorahankintoja, joka on kasvattanut kustannuksia. Lisäksi ostopalvelujen kustannuksia ovat nostaneet hinnankorotukset, joihin vaikuttaa yleisen kustannustason nousun lisäksi palkankorotukset.

Työkalu asumisyksiköiden käyttöasteen ja henkilöstömitoituksen seuraamiseksi on otettu käyttöön kaikilla palvelualueilla. Toimenpiteet seurannan perusteella asetetaan kuukausittain. Yhteistyötä palvelutoiminnan ja osaamiskeskuksen sekä asumisen ohjauksen tiimin kanssa on kehitetty sekä uudet toimintatavat on otettu käyttöön, jotta oman tuotannon asiakaspaikat ovat ensisijaisesti täytettyinä. Oman palvelutuotannon asiakasprofilointia on työstyetty.

Socfinder-ohjelma on käytössä. Ohjelma on tarkoitettu kaikille asumispalveluita tuottaville tahoille, jotka ilmoittavat vapaista paikoista. Ohjelman käytöstä on järjestetty työntekijöille koulutusta ja se

on osittain otettu käyttöön myös omissa yksiköissä. Palvelua odottavien asiakkaiden segmentointiin sekä palveluiden järjestämisen hallintaan kiireellisyysjärjestyksessä etsitään toimivia keinoja.

Kesäkuussa alkoi Oulun alueellisissa palveluissa pilotti, jossa vapaana olevia henkilöstöresursseja hyödynnettiin eri yksiköissä. Pilotista saatuja kokemuksia hyödynnettiin laajemmin, jolloin muun muassa henkilöstöressurssien käyttö on tehostunut.

Sijaisten rekrytoinnissa on ollut haasteita koko toimialueen osalta, jonka vuoksi vakinaisten työntekijöiden lisä-, yli- ja kutsutöiden määrä on kasvanut. Sijaistarve on ollut suunniteltua suurempi.

Palvelukriteereitä ja soveltamisohjeita on yhdenmukaistettu. Omaishoidontuen soveltamisohjeet hyväksyttiin tulevaisuuslautakunnassa 14.12.2022. Sosiaalihoitolain liikkumisen tuen soveltamisohjeista päätettiin keväällä 2023 (tulevaisuuslautakunta 24.5.2023, 62 §). Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun soveltamisohjeet tulivat voimaan 1.12.2023 (tulevaisuuslautakunta 18.10.2023, 102 §). Henkilökohtaisen avun myöntämisen perusteet ovat voimassa 1.1.2024 alkaen (tulevaisuuslautakunta 13.12.2023, 140 §). Valmistuneiden ja hyväksytyjen kriteereiden ja soveltamisohjeiden osalta asiakaskohtaisia palvelusopimuksia on päivitetty resurssien puitteissa. Työ on vielä kesken.

Asiakaslaskutusta ovat vaikeuttanut useat eri asiakastietojärjestelmät, kuntien ja kuntayhtymien erilaiset laskutusperusteet ja -käytännöt sekä laskutusta hoitavan henkilöstön puute. Puutteet sihteeriresursseissa ja sihteerityön uudelleenorganisointi vei ennakoitua enemmän aikaa, minkä vuoksi laskutuksen prosesseissa on ollut haasteita. Sihteerityön uudelleenorganisointi valmistui loppuvuonna, jonka jälkeen asiakaslaskutusta saatiin ajantasaisesti

Päätös Pohteen liittymisestä Tervia Logistiikan matkapalvelukeskukseen on tehty helmikuussa 2023, mutta yhtiön käynnistyminen on viivästynyt. Entisen Oulunkaaren alue liitettiin 1.6.2023 alkaen Pohteen matkapalvelukeskuksen välitykseen sopimusvalvonnan ja kustannusten hallinnan tehostamiseksi sekä taksikorttien käytön valvomiseksi. Kesän 2023 aikana kilpailutettiin Tyrnävän, Haapaveden ja Pyhännän kuljetukset. 11.9.2023 otettiin keskitettyyn välitykseen Tyrnävä, Haapavesi ja Pyhäntä. Muiden alueiden hankinnan kilpailutusta on ryhdytty valmistelemaan loppuvuoden aikana. Hallinnollisesti kuljettajat siirtyivät elokuussa vammaispalveluista konsernipalveluiden logistiikkapalveluihin.

Työ- ja päivätoimintojen palveluverkon ja toimipisteiden tarkoituksenmukaisuuden tarkastelu on tehty. Päiväaikaisen toiminnan osalta on selvitetty toimintayksiköiden käyttöpäivien määrää sekä tehty asiakasanalyysit ja -ennusteet. Näiden osalta toimeenpanoehdotukset on tehty ja ne sisältyvät tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Talouden sopeuttamistoimet mm. palvelujen ostoihin ja sijaismäärärahoihin liittyen	<p>Henkilökohtaisen avun ja asumispalvelujen hankinnan viivästyminen on lisännyt asiakaskohtaisia suorahankintoja. Niin suorahankinnat kuin ostopalvelujen hinnankorotukset ovat kasvattaneet kustannuksia.</p> <p>Kesäkuussa alkoi Oulun alueellisissa palveluissa pilotti, jossa vapaana olevia henkilöstöresursseja hyödynnettiin eri yksiköissä. Pilotista saatuja kokemuksia hyödynnettiin myös laajemmin Pohteen alueella.</p> <p>Vakinaisten työntekijöiden lisää-, yli- ja kutsutöiden määrä on kasvanut. Sijaistarve on ollut suunniteltua suurempi.</p>	T	T	T
2. Palvelukriteereiden yhdenmukaistaminen ja soveltamisohjeiden seuranta (delegointi)	<p>Asumispalvelujen hankinta käynnistettiin toukokuussa 2023, mutta se jouduttiin keskeyttämään vammaispalvelulain voimaantulon siirtymisen vuoksi. Tiimityömallin ja esihenkilöiden tiivistetyllä yhteistyöllä on edistetty yhdenmukaisten toimintamallien kehittymistä. Asumisen ohjauksen (ASO) moniammatillisissa tiimeissä käsitellään uusien asiakkaiden asumispalveluhakemukset. Palvelukriteerien valmistelu ja toimeenpano on meneillään.</p>	T	T	T
3. Palkkioiden ja asiakaslaskutusten yhdenmukaistaminen ja prosessien varmistaminen	<p>Palkkioiden maksu hoidetaan pääsääntöisesti OIMA-järjestelmän kautta. Vuoden 2023 palkkioiden maksamisessa on ollut osin haasteita ja virheellisyyksiä, joita on korjattu.</p> <p>Asiakaslaskutusta ovat vaikeuttanut useat eri asiakastietojärjestelmät, kuntien ja kuntayhtymien erilaiset laskutusperusteet ja -käytännöt sekä laskutusta hoitavan henkilöstön puute. Sihteerityön uudelleenorganisointi valmistui loppuvuonna, jonka jälkeen asiakaslaskutusta saatiin ajantasaistettua.</p>	S	S	T
4. Matkapalvelukeskuksen (MPK) henkilökuljetusten kustannustehokkuuden lisääminen järjestämistapoja, henkilöstöresursseja ja laskutusikäytäntöjä tarkistamalla	<p>Päätös Pohteen liittymisestä Tervia Logistiikan matkapalvelukeskuksen on tehty helmikuussa 2023, mutta yhtiön käynnistyminen on viivästynyt. Alueiden liittäminen Pohteen matkapalvelukeskuksen välitykseen on edennyt suunnitelman mukaan vaiheittain.</p> <p>Hallinnollisesti kuljettajat siirtyivät elokuussa vammaispalveluista logistiikkapalveluihin.</p>	S	T	T
5. Kehitysvammaisten asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen suhteellinen vähentyminen lisäämällä palveluasumista ja tuettua asumista	<p>Asumisen ohjauksen (ASO) tiimin toiminta on käynnistynyt ja sen myötä on kyetty tarjoamaan keskitettyä tukea asumispalvelujen kohdentamiseen. Uudet asiakkaat ovat ohjautuneet tarpeenmukaisiin palveluihin. Palvelurakenteen keventämisen haasteena on vuokra-asuntojen puute.</p>	T	T	T

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
6. Työ- ja päivätoiminnan tilojen tehokkaampi käyttö ja pienempien yksiköiden yhdistäminen isompiin yksiköihin	Päiväaikaisen toiminnan osalta on selvitetty toimintayksiköiden käyttöpäivien määrää sekä tehty asiakasanalyysit ja -ennusteet. Edellä mainittujen tietojen perusteella toimintayksiköiden ja tilojen tarvetta on arvioitu sekä tehty toimenpide-ehdotukset yhdistettävistä toimintayksiköistä.	S	T	T
7. Omien asumisyksiköiden ja päiväaikaisten yksiköiden käyttöasteen tehostaminen	Työkalu asumisyksiköiden käyttöasteen ja henkilöstömitoituksen seuraamiseksi on otettu käyttöön kaikilla palvelualueilla. Toimenpiteet seurannan perusteella asetetaan kuukausittain.	T	T	T

Taulukko 39: Vammaispalvelut, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Vammaispalvelujen henkilöstömäärä oli vuoden 2023 lopussa 1047 henkilöä. Palkallinen työpanos toteutui käyttösuunnitelmaan verrattuna 96,8 prosenttisesti. Palkallinen työpanos ei toteutunut talousarvion mukaisesti johtuen erityisesti rekrytointihaasteista sosiaalityöntekijöiden ja sijaisten osalta. Myös isojen taajamien ulkopuolella oleviin yksiköihin on ollut haasteellista löytää työntekijöitä riippumatta ammattiryhmästä.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	1 047
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	22,5 %
Palkallinen työpanos	965,9
Käyttösuunnitelma	997,7
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	96,8
Toteutunut työpanos 2023	805,3
Lähtövaihtuvuus 2023	11,1 %
Sairauspoissaolo% 2023	4,9 %
Sairausajan palkka € 2023	1 414 674

Taulukko 40: Vammaispalvelut, henkilöstötunnuslukuja. Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau.

Riskien toteutuminen

Saga-asiakastietojärjestelmä on otettu käyttöön ensiarviotiimissä toukokuussa 2023, mutta järjestelmän laajempi käyttöönotto on siirtynyt vuodelle 2024 ja vaikeuttanut toimintaa, toiminnan

suunnittelua ja seurantaa sekä raportointia. Palvelutakuun ja määräaikojen toteutumisen seurannassa useat eri asiakastietojärjestelmät aiheuttavat ongelmia. Haasteet jatkuvat tältä osin myös vuonna 2024, koska järjestelmän täysimittainen käyttöönotto on siirtynyt keväälle.

Rekrytointihaasteita oli erityisesti sosiaalityöntekijöiden ja sijaisten osalta. Myös isojen taajamien ulkopuolella oleviin yksiköihin on ollut haasteellista löytää työntekijöitä. Palkallisen työpanoksen toteutuma jäi alle talousarvion.

Vammaispalvelujen suunnitelmallista toimintaa on vaikeuttanut uuden lain voimaantulon viivästyminen ja siirtyminen useaan kertaan. Asumispalvelun ja lyhytaikaisen hoidon hankinta ja palvelusetelitoiminnan laajentaminen henkilökohtaisessa avussa sekä yhdenmukaisten soveltamisohjeiden käyttöönotto siirtyivät toteutettavaksi vuonna 2024. Asiakaskohtaiset suoraankinnat ovat tämän vuoksi lisääntyneet ja nostaneet kustannuksia.

Oulun kaupungin päätös lopettaa koululaisten aamupäivähoidon järjestäminen erityistä tukea tarvitseville oppilaille lokakuusta alkaen aiheutti vuoden aikana taloudellista riskiä, koska talousarviossa tähän ei oltu varauduttu.

Riskiä ennakoitiin myös toimintatuottojen osalta. Sihteeriresurssin vähyys ja tietojärjestelmien haasteet aiheuttivat viivettä asiakaslaskutukseen. Loppuvuonna tilannetta saatiin kuitenkin korjattua ja tulot toteutuivat lopulta lähes muutetun talousarvion mukaisena.

9.1.1.5. OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito

Toimialueen toiminnan kuvaus

OYS-sairaala- ja ensihoidon palvelujen toimialueen tehtävänä on tuottaa hyvinvointialueen väestölle lakisääteiset erikoissairaanhoidon ja ensihoidon palvelut strategian ja järjestämissuunnitelman linjausten mukaisesti. Muille yhteistyöalueen hyvinvointialueille tuotetaan yliopistosairaaloihin keskitetyt tai hoidon porrastuksen mukaiset erikoissairaanhoidon palvelut. Toimialue vastaa sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon päivystyksellisen hoidon tuottamisesta. Ensihoidon toiminnassa noudatetaan aluevaltuustossa hyväksyttyä palvelutasopäätöstä. Ensihoidon palvelualue tuottaa lisäksi pohjoiselle yhteistyöalueelle yhteistyösopimuksen mukaiset tehtävät. Erikoissairaanhoidon palveluja myydään myös muille hyvinvointialueille tarpeen mukaisesti.

Korkeatasoinen tutkimustoiminta on yksi yliopistosairaalan tärkeä tehtävä, jolla varmistetaan näyttöön perustuvien menetelmien käyttö potilaan hoidossa. Myös terveydenhuollon ammattilaisten kouluttaminen yhdessä alueen oppilaitosten kanssa varmistaa ajantasaisten menetelmien käyttöä potilaiden hoidossa.

Erikoissairaanhoidon palveluja tuotetaan Oulun yliopistollisessa sairaalassa, Oulaskankaan sairaalassa, Kuusamossa, Raahessa ja alueellisesti erikseen määritettävissä sote-keskuksissa. Ensihoidon välitöntä ympärivuorokautista valmiutta tuotetaan koko hyvinvointialueelle. Toiminnan kannalta tärkeää on tehdä laajaa yhteistyötä muiden toimialueiden kanssa ja palvelujen integroituminen

muun muassa perusterveydenhuollon ja ikäihmisten palvelujen kanssa. Uuden sairaalan käyttöönoton myötä toimintamalleja uudistetaan merkittävästi.

Toimialueella erikoissairaanhoidon palveluja tuottavat 13 osaamiskeskusta ja seitsemän matriisissa olevaa hoitotyön toimintoa. Näiden lisäksi toimialueen sihteerityö ja infektioyksikkö ovat yhdistetty OYS-sairaalapalveluiden ja ensihoidon yhteisiin toimintoihin. Ensihoidon palvelupäätöksen mukaisesti päiväaikaisesta valmiudesta huolehtii 42 yksikköä.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Sairaalahoitopaikkojen palvelurakenteen muutos

Sairaalapaikkoja vähennettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti. Sairaalahoitopaikkoja vähennettiin pysyvästi OYS:n kantasairaalan vuodeosastoilta 70 ja entisen kaupunginsairaalan osastoilta 58. Oulaisten osasto (24 paikkaa) suljettiin syksyllä 2023. Kuusamon osastolla paikkaluvuksi vahvistettiin 35 (vähenemä 10). Raahen osastojen paikkalukua on pienennetty (4). Raahen ja Kuusamon henkilöstömitoitus on tarkistettu paikkalukua vastaavaksi. Tämän lisäksi paikkalukua jouduttiin määräaikaaisesti pienentämään henkilökuntapulan, lomien ja sijaismäärärahojen puutteen takia useilta osastoilta mukaan lukien teho-osasto. Paikkalukua laskettiin merkittävästi kesälomakaudella, syyslomaviikolla ja vuodenvaihteen aikana.

Muutoksesta selvittiin osastojen potilasprofiilien tarkennuksilla. Prosesseja muutettiin entistä avoimempainotteisemmaksi. Ajoittain potilaspaikkojen määrän alentaminen johti ylipaikkatilanteisiin vuodeosastoilla. Potilaita jouduttiin siirtämään toisen erikoisalain vuodeosastolle. Elektiivisiä leikkauksia jouduttiin ajoittain peruuttamaan paikkapulan vuoksi. Haastetta toi myös potilaiden siirtymien sujuvasti jatkohoitoon. Erityisesti ikäihmisten koti- ja laitoshoidon sekä vaativaa kuntoutusta ja vierihoidon vaativat potilaat ruuhkauttivat erikoissairaanhoidon vuodeosastoja odottaessaan jatko- hoitopaikkaa.

Oulun kaupunginsairaalan (OKS) yleislääketieteen osastojen integroituminen ja muutto OYS:n tiloihin ja toimintoihin, geriatrikeskuksen ja alueellisen geriatrian vastuualueiden toiminnan käynnistäminen

Oulun kaupunginsairaalan vuodeosastot siirtyivät hallinnollisesti osaksi OYS-sairaalapalveluita 1.1.2023 osana OYS Geriatrian ja Yleislääketieteen keskusta. Oulun toimipisteessä alkuvuosi kului tila- ja tietojärjestelmämuutoksiin valmistautuessa. Muutosta varjostivat lukuisat ICT-ongelmat, joiden vuoksi toteutusta jouduttiin lykkäämään useita kertoja. Oulun toimipisteet siirtyivät Intiön psykiatriakeskusta lukuun ottamatta ESKO-potilastietojärjestelmän ja muiden OYS:n tietojärjestelmien käyttäjiksi 15.3.–22.5. aikavälillä. Tässä yhteydessä luovuttiin myös Kajaanintiellä sijaitsevan Lamellitalorakennuksen käytöstä. Yleislääketieteen keskuksen osastot aloittivat toiminnan OYS:n kantasairaalan tiloissa ja Geriatrikeskuksen vuodeosastot OYS:n D-rakennuksen tiloissa uusilla potilasprofiileilla. Potilasprofiileista tiedottamiseksi keskuksen esihenkilöt ovat vierailleet lukuisissa OYS:n osaamiskeskuksissa, ikäihmisten vastuuyksiköissä ja hyvinvointikeskuksissa vuoden 2024 aikana kertomassa toiminnasta. Erityisesti Vatsakeskus, Tukielinkekus ja Tehokeskus ovat kokeneet yleislääketieteen ja geriatrikeskuksen toiminnan integroitumisen hyödyttäneen toimintaa monin tavoin.

Yleislääketieteen keskuksen käynnistymisen jälkeen näiden osastojen potilasmateriaali on muuttunut vaativammaksi ja potilaita on alettu vastaanottaa muun muassa suoraan teho-osastoilta ja valvonnoista, pyrkien näin minimoimaan potilaiden siirtotarvetta ja tätä myötä jatkohoitopaikan jontustarvetta. Muutos on kasvattanut henkilöstön osaamisvaatimuksia ja osastojen akuuttihoitoon liittyvää varustelutarvetta, ja näihin haasteisiin on pyritty myös vastaamaan. Integraation myötä erikoisalujen konsultaatiomahdollisuudet ovat parantuneet ja yhteistyö on lisääntynyt. Muutos on ollut henkilöstölle erittäin raskas, mutta henkilöstön vaihtuvuutta ei ole tästä huolimatta ollut enempää kuin muissa OYS:n yksiköissä. Hoitoaika ja uusintahoitajaksojen määrä ovat kääntyneet merkittävästi laskuun kaikissa Yleislääketieteen keskuksen toimipisteissä.

Geriatrikeskuksen yksiköihin on alkanut vähitellen vuoden aikana keskittyä koko hyvinvointialueen vaativimmat geriatriset potilaat. Tästä huolimatta sairaalasta omaan kotiin kotiutuvien potilaiden osuudessa tai keskihoitoajassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Geriatrin konsultaatiopilotti järjestettiin toukokuussa ortopedian osastojen kanssa yhteistyössä ja geriatrin konsultaatiot aloitettiin marraskuussa kaikille kirurgisille aloille. Hoitoaika psykogeriatrisessa hoitoketjussa on lyhentynyt merkittävästi ja Intiön psykogeriatrisessa yksikössä on pilotoitu tuloksettaisesti myös uutta hoitomallia, jossa psykogeriatrinen tiimi lähtee potilaan omaan hoitoyksikköön selvittämään tilannetta ja ohjaamaan henkilökuntaa, jolloin tämän potilasryhmän osalta vältetään kokonaan sairaalapalveluihin siirtyminen.

Alueellisen geriatrian organisaation muodostamiseksi käydyt virantoimitusvelvollisuuden muutosneuvottelut saatiin päätökseen toukokuussa, ja Pohteen geriatripooli aloitti toimintansa 1.6.2023. Alueen Geriatrian poliklinikoiden toiminta on vuoden aikana yhtenäistetty ja vastaanoton jonoja purettu erityisesti Taivalkosken ja Oulaisten kunnan alueelta. Lisäksi on valmisteltu yhteistyössä Ikä on POP -hankkeen kanssa uutta muistipolkumallia ja valmistauduttu sen käyttöön.

Yhtenäisten hoitoketjujen luominen yli toimialuerajojen

Yhtenäisiä hoitoketjuja on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä ollut jo vuosikymmeniä. Viime vuosina sepelvaltimotaudin digihoitopolulla olevat potilaat ovat siirtyneet sujuvasti digihoitopolun kautta perusterveydenhuollon seurantaan. Nämä toimivat hoitoketjut jatkoivat luonnollisesti toimintaansa, ja niitä alettiin edelleen kehittää siirryttäessä hyvinvointialueelle. Tämä kehitystyö oli odotettua hitaampaa toimialojen keskittyessä aluksi sisäiseen organisoitumiseen. Integroimista yli toimialuerajojen saatiin kuitenkin tiivistettyä loppuvuoden aikana.

Neurokeskus ja Tukielinkekskus ovat rakentaneet yhdessä kuntoutuksen sekä terveyden ja sairaanhoidon toimialueiden sekä työterveyshuollon ja Työterveyslaitoksen kanssa selkä- ja kaularankapotilaiden hoitoketjun, joka kattaa potilaiden hoitopolun kotiovelta kotiovelle. Hoitoketjun rakenteessa on tehty toimintamuutoksia, joilla se on saatu toimivaksi kaikkia toimijoita ajatellen. Potilaiden hoito tapahtuu oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa hyödyntäen saumattomasti hyvinvointialueen eri tasoja, toimijoita ja resursseja.

Lasten ja naisten -osaamiskeskus alkoi kehittää koko Pohteen laajuista sikiöseulonnan prosessia, Sisätautikeskus loi ravitsemusterapeuttien yhteisen toimintamallin koko Pohteen alueelle ja Vatsakeskus yhdessä Yleislääketieteen ja geriatrikeskuksen kanssa kehitti kustannustehokkaampaa hoitoketjuja kolonoskopiapotilaiden hoitoon.

Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestäminen (sähköiset konsultaatiot, etäkäynnit, fyysiset käynnit) joko omana tai ostettuna toimintana

Alueellista erikoissairaanhoidoa järjestettiin pääasiassa Oulaskankaan sairaalassa, Kuusamossa ja Raahessa. Kuusamossa kardiologian, aistinelinsairauksien, lastentautien, gynekologian ja urologian erikoislääkäritoimintaa tehtiin Doctan kautta. Tällä korvattiin osin ostopalveluja. Ostopalveluna erikoislääkäripalveluja ostettiin tukielinkirurgiassa, silmätaudeissa, neurologiassa ja sisätaudeilla. Kaikki Kuusamon erikoislääkäripalvelujen lähetteet siirrettiin kulkemaan OYS:n kautta. Raahessa ostopalvelua ja osittain omaa toimintaa oli kardiologiassa, tukielinkirurgiassa, silmätaudeissa, sisätaudeissa ja urologiassa. Merkittävin uudistus on koskenut mahasuolikanavan tähystystoimintaa. OYS:n Vatsakeskus on ottanut haltuun koko hyvinvointialueen tähystystoiminnan ja keskittänyt sen OYS:iin, Oulaskankaalle, Raahen ja Kuusamoon. Erikoissairaanhoidon lähetteiden ja toiminnan keskittämällä osaamiskeskusten ohjaukseen on toimintaa pystytty tehostamaan ja saamaan aikaan säästöjä karsimalla turhia ostopalvelukäyntejä.

Sairaalatilojen kokonaiskäytön suunnittelu

Toimitilojen tilankäyttöä saatiin tehostettua Yleislääketieteen ja geriatrian osaamiskeskuksen yleislääketieteen osastojen toiminnan siirtyessä nykyisiin OYS:n kantasairaalan tiloihin vuoden 2023 aikana. Tulevaisuuden sairaalan tilankäytön suunnitelmia muutettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti muuttamalla 50–70 prosenttia yhden hengen huoneista kahden hengen huoneiksi. Tämä mahdollistaa kaiken Yleislääketieteen ja geriatrian keskuksen vuodeosastotoiminnan, Geriatrian poliklinikan ja Geriatrian arviointiyksikön sekä Kardiologian poliklinikan siirtymisen uuden sairaalan tiloihin. Tilat löytyvät myös Perhe ja sosiaalipalveluiden sekä OYS-sairaalapalveluiden vanhuspsykiatrian vuodeosastolle. Tilankäytön tehostumisen seurauksena pystyttiin myös suunnittelemaan uudet tilat B-taloon Hammas- ja suusairauksien poliklinikalle (Hamsu). Tämä ratkaisu oli nopein, edullisin ja toteuttamiskelpoisiin, kun verrattiin hankalista sisäilmahaasteista kärsivän Hamsun sijoittamista tulevaan C-taloon, avohoitotaloon tai nyt valittuun B-taloon.

Potilaan sujuvan hoitoketjun tarkastelu ja ohjeistus sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä että erikoissairaanhoidon sisällä ja tarpeen mukaan yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa

Kokonaisuutena hoitoketjut toimivat hyvin ja perusterveydenhuoltoon suunnitellut kontrollit toteutuivat suunnitellusti. Väestön ikääntyminen näkyy palvelutarpeen kasvuna ja lähetteiden määrän lisääntymisenä. Pääsääntöisesti lähetteet ovat asianmukaisia. Lähetteisiin pyritään mahdollisuuksien mukaan vastaamaan sähköisesti.

Kokonaiskysynnän kasvu taittui kesäkuun jälkeen, ollen koko vuoden osalta 3,7 prosenttia (239 770). Vuosina 2017-2022 kysyntä kasvoi keskimäärin 2,7 prosenttia. Uusien lähetteiden määrä (118 906) kasvoi samassa suhteessa kokonaiskysynnän kasvun kanssa ollen 3,8 prosenttia koko vuoden osalta. Perustasoa pyrittiin vahvistamaan erityistason konsultaatiotukea lisäämällä. Sähköisten konsultaatioiden määrän kasvu (12,8 %) kiihtyi loppuvuotta kohti näyttäen, että suunta oli oikea. Voimakkaimmin kasvussa oli yksityisen terveydenhuoltolaitosten tekemät lähetteet, joiden kasvu oli 7,8 prosenttia eli 1 998 kappaletta. Muilta hyvinvointialueilta tuleva kysyntä kasvoi 1,8 prosenttia eli 144 lähetettä edellisvuodesta.

OYS-sairaalapalveluiden kysyntä

Huom! Sisältää entisen OYS Somatiikan toimialueen mukaiset tiedot (ei sisällä geriatrian ja yleislääketieteen osaamiskeskuksen kysyntätietoja)	2022	2023	muutos % vertailu	muutos lkm
Kysyntä yhteensä (sisäinen + ulkoinen)	231 197	239 770	3,7 %	8 573
Lähetteet	114 551	118 906	3,8 %	4 355
Ilman lähetettä saapuneet	84 683	84 994	0,4 %	311
Sähköiset konsultaatiovastaukset	31 963	36 059	12,8 %	4 096
Ulkaisen kysynnän osuus	84,9 %	84,5 %	-0,5 %	
Sisäisen kysynnän osuus	15,1 %	15,5 %	2,7 %	
Hoitoonpääsyn seurantaan kuuluvan kysynnän osuus	37,6 %	38,2 %	1,6 %	

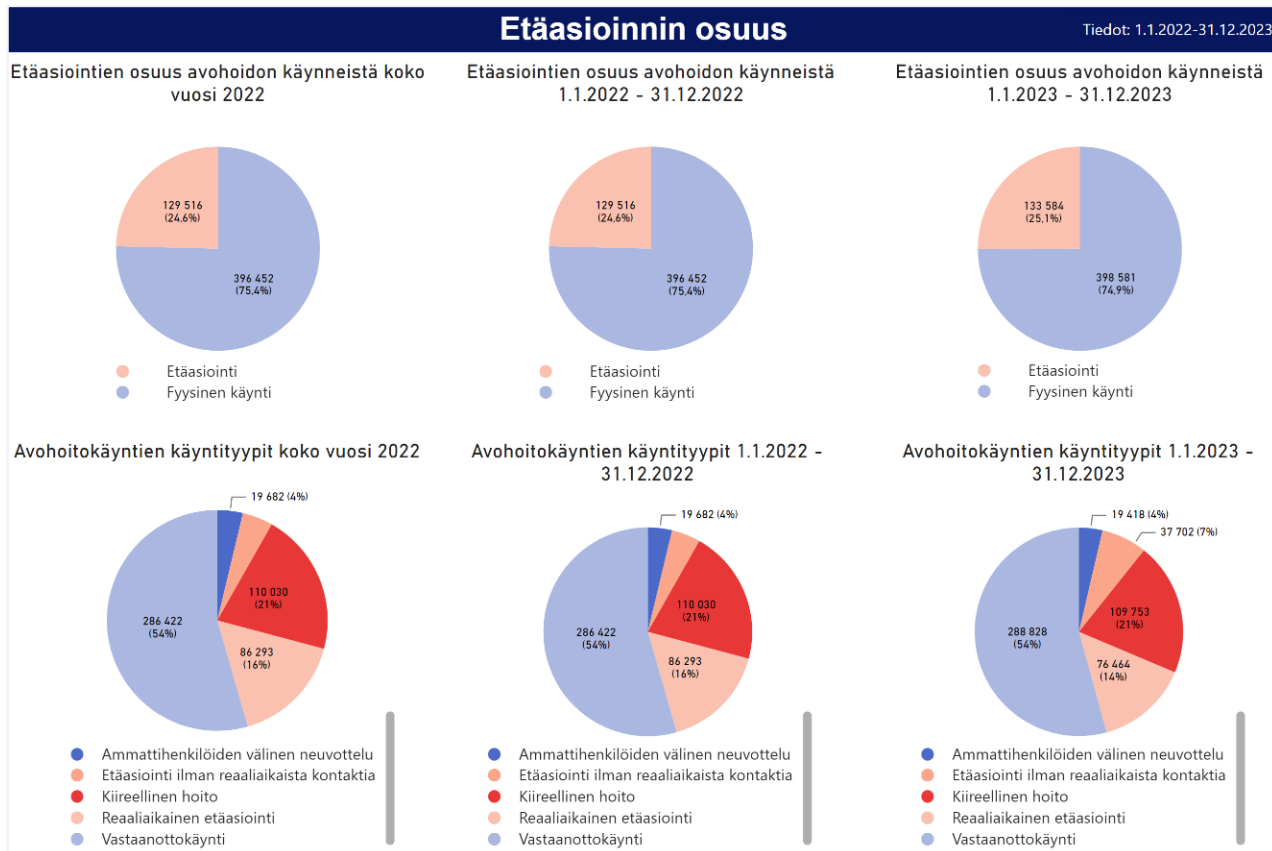
Taulukko 41: OYS-sairaalapalveluiden kysyntä. (Lähde: Oberon).
Kysyntä lähetetyypeittäin

Huom! Sisältää entisen OYS Somatiikan toimialueen mukaiset tiedot (ei sisällä geriatrian- ja yleislääketieteen osaamiskeskuksen kysyntätietoja)	2022	2023	muutos % vertailu	muutos lkm	Osuus läheteistä %
Hyvinvointialueen sisäinen kysyntä (Pohdeen sisäiset toimijat)	56 073	57 142	1,9 %	1 069	48,1 %
Muilta hyvinvointialueilta tuleva kysyntä	8 134	8 278	1,8 %	144	7,0 %
Yksityisen terveydenhuollon kysyntä	25 578	27 576	7,8 %	1 998	23,2 %
OYS + OAS sisäinen kysyntä	21 479	22 888	6,6 %	1 409	19,2 %
Muu kysyntä	3 287	3 022	-8,1 %	-265	2,5 %
Lähetteet yhteensä	114 551	118 906	3,8 %	4 355	100,0 %

Taulukko 42: OYS-sairaalapalveluiden kysyntä lähetetyypeittäin. (Lähde: Oberon).

Polikliinisessä toiminnassa tarkastellaan jatkuvasti kontrollien tarpeellisuutta ja kontrollivälejä pyritään pidentämään, mikäli se on potilasturvallisesti mahdollista. Puhelinkontrollien ja digihoitopolkujen käyttöä on lisätty merkittävästi korvaamaan fyysisiä kontrollikäyntejä.

Etäasiointien osuus (25,1 %) kasvoi hieman vuoden viimeisen neljänneksen aikana. Edellisvuoden verrattuna etäasiointien osuus kasvoi 0,5 prosenttia (4 068). Kiireellisen hoidon osuus (21 %) ei merkittävästi muuttunut vuoden aikana. Sen osuus avohoitokäynneistä pysyi samalla tasolla kuin edellisvuonna, mutta käyntimäärä laski 277 kappaletta. Vertailuluvuissa eivät ole mukana Kuusamon ja Raahen laajojen yhteispäivystysten käynnit.

Kuvio 20: Etäasiointien ja kiireellisen hoidon osuus OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialueella. (Lähde: Oberon, visualisointi PowerBI).

Päivystystoiminnan yhtenäistäminen koko hyvinvointialueella

Perusterveydenhuollon päivystystoiminta Kuusamossa ja Raahessa siirtyi OYS Päivystyskeskukseen vuoden 2023 alusta. Aikaisemmin Päivystyskeskuksessa olivat jo OYS:n ja Oulaskankaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteispäivystykset. Päivystyspotilaan hoidontarpeen arviota on viety samaan suuntaan Oulun seudun yhteispäivystyksen triagemalliin (päivystyspotilaan hoidon kiireellisyyden arviointi) mukaisesti. Päivystystoiminnan yhtenäistämistä haastaa Raahen ja Oulaskankaan osalta päivystyslääkäripalveluiden osto. Oman toiminnan lisäämiseen ei ollut mahdollisuuksia vuoden 2023 aikana.

Ympäri vuorokautisten päivystysten asiakasmäärät laskivat Oulaskankaan yhteispäivystystä lukuun ottamatta edellisvuoteen verrattuna. Oulaskankaalla asiakasmäärä kasvoi perusterveydenhuollon yhteispäivystyksessä (4,5 %). Sekä Oulun seudun että Oulaskankaan yhteispäivystyksessä erikoissairaanhoidon päivystysten käyntimäärät laskivat ja perusterveydenhuollon käynnit kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Oulaskankaalla kasvu oli selkeästi voimakkaampaa. Kuusamon laajassa perusterveydenhuollon päivystyksessä kokonaiskäyntimäärät kasvoivat voimakkaasti (22,7 %). Käynnit olivat pääosin sairaanhoitajakäyntejä, sillä lääkärikäyntien määrä laski edellisvuodesta (8,3 %). Raahen laajassa perusterveydenhuollon päivystyksessä käyntimäärät laskivat kaikilla ammattiryhmillä (3,9 %), ja lääkäreiden osalta hieman enemmän (5,5 %). Kirjaamiskäytännöt eivät ole vielä

täysin yhdenmukaisia Kuusamon ja Raahen päivystyksissä, joka selittää osin poikkeavia käyntimääriä.

Oulun seudun ja Oulaskankaan yhteispäivystysten sekä Kuusamon ja Raahen laajojen perusterveydenhuollon päivystysten suoritemääriä 2022 ja 2023						
	2022		2023		Asiakasmäärän muutos %	Käyntien muutos %
	Asiakkaita	Avohoitoikäntejä	Asiakkaita	Avohoitokäyntejä		
Oulun seudun yhteispäivystys (ESH ja PTH yhteensä)	51 397	87 971	51 117	86 924	-0,5 %	-1,2 %
ESH	31 031	47 734	30 422	46 472	-2,0 %	-2,6 %
PTH	28 832	40 237	28 938	40 452	0,4 %	0,5 %
Oulaskankaan yhteispäivystys	13 229	21 753	13634	22 164	3,1 %	1,9 %
ESH	5 356	7 937	5 270	7 617	-1,6 %	-4,0 %
PTH	10 164	13 816	10 623	14 547	4,5 %	5,3 %
	2022		2023		Asiakasmäärän muutos %	Käyntien muutos %
	Asiakkaita	Fyysiset käynnit	Asiakkaita	Fyysiset käynnit		
Kuusamon laaja pth-päivystys (PTH)	9 888	24 333	8 862	31 064	-10,4 %	22,7 %
Joista lääkärikäyntejä	7 512	13 453	7 203	12 331	-4,1 %	-8,3 %
Raahen laaja pth-päivystys (PTH)	9 425	16 669	9 150	16 024	-2,9 %	-3,9 %
Joista lääkärikäyntejä	8 898	15 349	8 615	14 503	-3,2 %	-5,5 %

Taulukko 43: Oulun seudun ja Oulaskankaan yhteispäivystysten sekä Kuusamon ja Raahen laajojen päivystysten asiakas ja käyntimäärät sekä niiden muutos. (Lähde: Oberon ja Tableau).

Kotihoidon laadunparannussuosituksen toimeenpanoryhmä kokoontui säännöllisesti vuoden 2023 aikana. Geriatrian ja Yleislääketieteen keskus jakoi työryhmän puheenjohtajuuden ikäihmisten yhteisen osaamiskeskuksen kanssa. Alueellisen geriatrian palvelualueen apulaisylilääkärit ovat laatineet kotihoitoon ja asumispalveluihin ohjeet ennakoivien hoitosuunnitelmien laatimiseksi ja olleet mukana kouluttamassa henkilökuntaa suunnitelmien laatimiseen. KOTAS-keskuksen lääkärituen ja kotiin annettavien palveluiden virka-aikaisten kiireellisten lääkärikonsultaatioiden tuottaminen aloitettiin OYS Geriatrian ja Yleislääketieteen keskukselta.

Pohteen akuuttihoidon verkosto kokoontui säännöllisesti lyhyeen palaveriin vuoden 2023 aikana. Ryhmässä oli osallistujia kaikista akuuttihoidon ketjuun liittyvistä yksiköistä. Verkosto on antanut ohjeita potilaiden sijoitteluun, jatkohoitopaikkojen ruuhkautumiseen liittyviin tilanteisiin ja tiedottanut yksiköitä rakennemuutoksen vaiheesta ja vaikutuksesta akuuttiketjun toimintaan (esimerkiksi osastojen lakkautukset tai muutokset kuntoutusyksiköiksi). Toiminnan tavoitteena on mahdollisimman sujuva potilasliikenne. Yhteistyötä päivystyksen, OYS kotiutuskoordinaattoreiden, Geriatrian ja

yleislääketieteen keskuksen osastojen, terveyden- ja sairaanhoidon palvelualueen akuuttiosastojen ja ikäihmisten palveluiden kanssa on lisätty. Potilasliikenteen ruuhkautuessa jonopurkutilannetta on tarvittaessa koordinoitu Geriatrian ja yleislääketieteen keskukselta.

Ensihoidon palvelutasopäätöksen mukainen toiminta, tiivis yhteistyö kotiin annettaviin palveluihin

Ensihoito noudatti toiminnassaan aluevaltuuston hyväksymää palvelutasopäätöstä (2023–2025). Palvelutasopäätöksen mukaisesti ensihoitopalvelua tuotettiin kokonaisuudessaan hyvinvointialueen omana tuotantona. Ensihoitopalveluun sisältyi ensivaste, perus- ja hoitotason ensihoito, kenttäjohtaminen, taktinen ensihoito, erikoisyksikkötoimintaa sekä Pohjois-Suomen yhteistyöalueen päivystävän ensihoitolääkäri valmius. Ensihoito tuotti Pohjois-Suomen yhteistyöalueen sote-valmiuskeskuksen valmiuden virka-ajan ulkopuolella.

Riskianalyysiä päivitettiin, jonka perusteella valmiutta kohdistettiin kysynnän mukaan. Erityisesti päiväaikaista valmiutta vahvistettiin. Ensihoitotehtävien määrä väheni hieman vuonna 2023 (0,7 %). Tehtävämäärän väheneminen alkoi loppuvuodesta hätäkeskuksen ensihoidon tehtäväkäsittelyohjeen päivityksen jälkeen.

Ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaiset tavoitettavuusajat toteutuivat vuoden 2023 aikana heikommin kuin edellisenä vuonna. Trendi on ollut laskeva vuosien ajan. Sama ilmiö on koko Pohjois-Suomen yhteistyöalueella ja syiden tunnistamiseksi on aloitettu yhdessä yhteistyöalueen ensihoitopalvelun kanssa selvitystyö.

Ensihoidon palvelutasopäätös				
	A/B	A/B	C	D
	Med (50%)	90 %	90 %	90 %
Ydintaajama	6 min	10 min	30 min	120 min
Muu taajama	8 min	15 min		
Asuttu maaseutu	22 min	30 min		
Muut alueet	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä

Taulukko 44: Ensihoidon palvelutasopäätös

Ensihoidon palvelutasopäätöksen toteuma								
	AB		A/B		C		D	
	Med (50%)		90 %		90 %		90 %	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Ydintaajama	0:05:59	0:06:20	0:09:25	0:09:43	0:30:22	0:31:53	0:42:27	0:45:42
Muu taajama	0:08:06	0:08:29	0:15:04	0:16:54				
Asuttu maaseutu	0:16:21	0:17:49	0:32:01	0:32:15				
Muut alueet	Ei määritellä	0:21:11	Ei määritellä	0:40:50	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä

Taulukko 45: Ensihoidon palvelutasopäätöksen toteuma vuodet 2022 ja 2023. (Lähde: CGI).

Ensivasteeseen on laadittu yhteistyössä pelastustoimen kanssa yhteinen toimintamalli. Ensivasteen vastesuunnittelu päivitettiin vastaamaan kansallista ohjetta. Hoidollista kyvykkyyttä on kehitetty varustamalla ensivasteyksiköitä perustason ensihoidon välineistöllä alueille, joissa ensivaste-toiminnassa työskentelee ensihoitohenkilöstöä. Ensivastetehtäviä oli vuonna 2023 yhteensä 1 983. Pelastustoimen ensihoidolle tekemiä avunantoja oli yhteensä 466. Ensivastetehtävien määrä on jonkin verran vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna.

Ensihoidon liikkeenluovutuksen (2022) ja hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen jälkeinen toiminnan vakauttaminen ja palveluntuotannon kehittäminen ovat jatkuneet suunnitellusti. Kuitenkin työhyvinvoinnin lasku on ollut merkittävää. Lähiesihenkilötyöhön on jalkautettu valmentavan ja työkykyjohtamisen mallit. Henkilöstöä on osallistettu tiimityön ja lukuisten kehittämisprojektien avulla. Palveluntuotantoa on haastanut äkillisten poissaolojen korvaaminen laajalla toiminta-alueella, joka on johtanut suureen ylityömäärään.

Ensihoidossa otettiin käyttöön kansallinen kenttäjohtajärjestelmä ja ensihoitokertomus, joka toimii turvallisuusverkkoympäristössä. Käyttöönotto oli kallis, haastava ja työläs, mutta sen toteuttaminen onnistui hyvin. Järjestelmien toimintavarmuudessa on ollut haasteita, jonka vuoksi vanhoja päällekkäisiä järjestelmiä ei ole voitu purkaa. Uusia ambulansseja otettiin käyttöön 13, ja useita käytöstä poistuvia ambulansseja myytiin Kiertonetin kautta. Raksilan uusi ensihoitoasema otettiin käyttöön monen vuoden odotuksen jälkeen. Uudet tilat tukevat hyvin palveluntuotantoa ja paransivat merkittävästi työoloja.

OYS 2030 -uudistamisohjelman mukaisten A- ja B-rakennusten kerrosten muuton suunnittelu ja käyttöönotto, uusien toimintamallien käyttöönotto sekä C-rakennuksen uudelleenarviointi

Rakentamisen viivästyttyä muuttoaikataulua jouduttiin arvioimaan uudestaan. Alkuperäisen muuttoaaltoihin perustuvan mallin sijaan todettiin käytännöllisimmäksi ja riskeiltään pienimmäksi kaiken A- ja B-rakennuksiin sijoittuvan toiminnan käyttöönotto miltei yhtäaikaisesti loppuvuodesta 2024. Osa poliklinikkatoiminnasta siirtyy uuteen sairaalaan alkusyksystä 2024, ja testivuodeosasto noin kuukautta ennen kuumen toiminnan ja sen vaatimien vuodeosastojen muuttoa.

Uusia toimintamalleja lääkehoidon ja muiden tukipalvelujen suhteen kehitettiin ja suunnitelmia tarkasteltiin vuoden aikana yhteistyössä käyttäjien, tukipalvelujen ja sairaalasuunnittelijoiden kanssa. Erityisesti huomiota kiinnitettiin lääkehoidon turvalliseen toteutumiseen ennen lääkerobotin käyttöönottoa tai sen häiriötilanteiden aikana. A- ja B-rakennusten lisäksi myös F-taloon tulevia toimintoja on alettu suunnittelemaan, ja esimerkiksi gastrokirurgian ja gastroenterologian sekä urologian poliklinikan toimintamalleja on ryhdytty muuttamaan F-talon tilaratkaisujen mukaisesti.

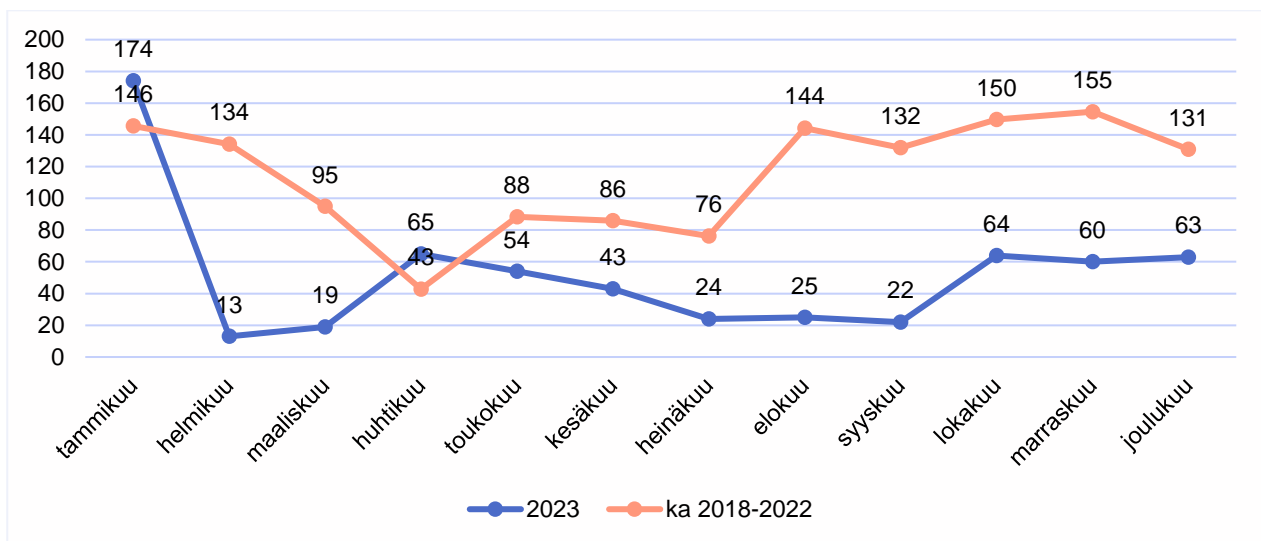
Vuoden aikana kartoitettiin vielä vanhan sairaalan tiloihin jääviä toimintoja ja pyrittiin mahdollisuuksien mukaan löytämään tilat ja toimintatavat nykyisten sairaalasuunnitelmien (A, B, F-rakennusten) puitteissa. Hyvin nopeasti todettiin, ettei kokonaissuunnitelma ole toteutumiskelpoinen ilman C-rakennusta. C-rakennuksen uudelleenarviointi toteutettiin yhdessä tekniikan palvelualueen kanssa ja päädyttiin hakemaan sille lainanottovaltuutta välttämättömänä investointina.

Toimenpiteet ja osastohoito

Leikkausten määrä on noussut 3,8 prosenttia (1 103) edellisestä vuodesta. Leikkausten määrän nousu painottui syyskuusta joulukuuhun. Tämä suuntaus oli oikea, jotta hoitovelkaa pystyttiin purkamaan. Vuokratyövoiman käyttö selitti osaltaan nousua. Lisätyöllä ja bonuspotilasmallilla purettiin myös hoitojonoa. Hoitotakuun ylittäjien määrä kääntyi laskuun syksyn aikana, mutta edelleen ylittäjiä oli joulukuun lopussa noin 3 600 potilasta. Synnytysten määrä väheni 5,2 prosenttia (163) edellisestä vuodesta.

Osastohoitopäivien määrä laski edellisestä vuodesta 4,1 prosenttia (6 002 vuorokautta). Tämä selittyy osastopaikkojen vähentämisellä järjestämissuunnitelman mukaisesti. Vatsakeskuksen osastot olivat korkeasti kuormitettuja koko vuoden ajan. Yleislääketieteen osastot vakiinnuttivat toimintansa kantasairaalan sisällä. Potilaan siirtyminen osastohoidosta kotiin tai oikeantasoiseen jatkohoitopaikkaan vaatii edelleen ohjeistamista ja viestintää toimijoiden välillä toimialueita läpileikkaavasti.

Jatkohoidon odotuspäivät osastohoidossa ovat pysyneet organisaatiouudistuksen jälkeen (entisten Oulun kaupunginsairaalan vuodeosastojen siirtyminen osaksi OYS-sairaalapalveluja) merkittävästi edellisvuosien keskiarvon alapuolella.

Kuvio 21: Jatkohoidon odotuspäivät kuukausitasolla vuosi 2023 ja vertailu vuosien 2018–2022 keskiarvoon. Kuviossa ei ole mukana Geriatrian ja yleislääketieteen osaamiskeskuksen jatkohoidon odotuspäiviä, sillä ne eivät ole olleet osa organisaatiota edellisinä vuosina. (Lähde: Oberon).

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	1-12
1. Keskeisimmät järjestämissuunnitelmassa linjatut toimenpiteet	a) Sairaalahoitopaikkojen palvelurakenteen muutos	Sairaalapaikkoja vähennettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti.	T	T	V
	b) Yhtenäisten hoitoketjujen luominen yli toimialuerajojen	Hoitoketjuja on Pohteella edelleen kehitetty aiemmin tehdyn työn pohjalta. Kehitystyö oli odotettua hitaampaa toimialojen keskittyessä aluksi sisäiseen organisoitumiseen. Työ eteni hyvin loppuvuotta kohden.	T	T	T/V
	c) Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestäminen (sähköiset konsultaatiot, etäkäynnit, fyysiset käynnit) joko omana tai ostetuna tuotantona	Alueellista erikoissairaanhoidon järjestäminen pääasiassa Oulaskankaan sairaalassa, Kuusamossa ja Raahessa. Toiminnan sisältöä on kuvattu toimintakertomuksen teksteissä.	T	T	T/V
	d) Sairaalatiilojen kokonaiskäytön suunnittelu	Toimitilojen tilankäyttöä tehostettiin Yleislääketieteen ja geriatrian osaamiskeskuksen yleislääketieteen osastojen toiminnan siirtyessä nykyisiin OYS:n kantasairaalan tiloihin. Tulevaisuuden sairaalan tilankäytön suunnitelmia muutettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti muuttamalla yhden hengen huoneita kahden hengen huoneiksi.	S	S	T
2. Potilas saa oikean hoidon oikeassa paikassa oikean ajan ja oikeaan aikaan lain mukaisissa määräaajoissa: sairaalapaikkojen tarkastelu ja uudelleen kohdentaminen erikoisalojen välillä sekä potilaan sairaalahoidon keston tarkastelu		Sairaalapaikat on tarkasteltu ja uudelleen kohdentaminen on tehty (OYS ja OKS).	V	V	V
		Sairaalapaikkoja vähennettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti.	T	T	V
3. Potilaan sujuvan hoitoketjun tarkastelu ja ohjeistus sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä että		Kokonaisuutena hoitoketjut toimivat hyvin ja perusterveydenhuoltoon suunnitellut kontrollit toteutuvat suunnitellusti. Puhelin- ja digihoitopolkujen käyttöä on	S/T	T/V	T/V

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	1-12
erikoissairaanhoidon sisällä tarpeen mukaan yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa	lisätty merkittävästi korvaamaan fyysinen kontrollikäynti.			
4. Kotiutustoiminnan kehittäminen ja yhteistyö KOTAS-keskuksen (kotona asumisen tuen keskus) kanssa	Yhteisiä palaverieja on pidetty. Kotiutuksen kehittämisen työryhmä (120 henkilöä) on aloittanut maaliskuussa.	T	T	T
5. Oulun kaupunginsairaalan (OKS) yleislääketieteen osastojen integroituminen ja muutto OYS:n tiloihin ja toimintoihin, geriatrikeskuksen ja alueellisen geriatrian vastuualueiden toiminnan käynnistäminen	Oulun toimipisteet siirtyivät Intiön psykiatriasta keskusta lukuun ottamatta ESKO-potilastietojärjestelmän ja muiden OYS tietojärjestelmien käyttäjiksi. Tilajärjestelyt toteutuivat suunnitellusti. Alueellisen geriatrian virantoimitusvelvollisuuden muutosneuvottelut on käyty. Muistikoordinaattoripoolin perustaminen etenee hanketyönä.	T	V	V
6. OYS 2030 -uudistamisohjelman mukaisen A- ja B-rakennuksen 1-4 (5) kerrosten käyttöönotto, A- ja B-talojen ylempien kerrosten muuton suunnittelu, uusien toimintamallien käyttöönotto sekä C-rakennuksen uudelleenarviointi	Rakentamisen viivästyttyä muuttoaikataulua jouduttiin arvioimaan uudestaan. Toiminnalliset integraatiomuutokset on toteutettu ja ne ovat käytössä vanhoissa tiloissa. Myös C-talon uudelleen arviointi on tehty ja esitetty investointisuunnitelmaan.	T/V	T/V	T/V
7. Päivystystoiminnan yhtenäistäminen koko hyvinvointialueella	Perusterveydenhuollon päivystystoiminta Kuusamossa ja Raahessa siirtyi OYS Päivystyskeskukseen vuoden 2023 alusta. Päivystyspotilaan hoidontarpeen arviota on viety samaan suuntaan Oulun seudun yhteispäivystyksen triagemallin mukaisesti. Päivystystoiminnan yhtenäistämistä haastaa Raahen ja Oulaskankaan osalta päivystyslääkäripalveluiden osto. Raahen päivystystoiminnan poikkeuslupa on haettu ja saatu STM:ltä vuodelle 2024.	S	S/T	T/V
8. Ensihoidon palvelutasopäätöksen mukainen toiminta, tiivis yhteistyö kotiin annettaviin palveluihin	Ensihoito noudatti toiminnassaan aluevaltuuston hyväksymää palvelutasopäätöstä.	T	T/V	T/V

Taulukko 46: OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Hoitotakuun piiriin kuuluvien läheteiden määrä kasvoi OYS sairaalapalveluiden ja ensihoidon toimialueen erikoisaloilla 6,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Läheteitä käsiteltiin vuoden aikana 92 541 kappaletta. Eniten läheteitä käsiteltiin naistentautien ja synnytysten (9 490), ortopedian ja traumatologian (9 099) sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien (8 283) erikoisaloilla. Läheteistä suurin osa (99,6 %) pystyttiin käsittelemään lakisääteisten enimmäisaikojen puitteissa. Käsittelyajan ylityksiä oli määrällisesti eniten gastroenterologisella kirurgialla (74), sisätaudeilla (67) ja kardiologian (43) erikoisaloilla.

Hoidon tarpeen arviointia odottavien potilaiden määrä kasvoi 12,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, mutta kasvu kääntyi laskuun elokuussa jonojen purkutoimenpiteiden seurauksena. Hoidon tarpeen arviointia odottavia potilaita oli 31.12.2023 poikkileikkauspäivänä 8 686. Heistä yli 90 vuorokautta hoidon tarpeen arviointia oli odottanut 1 246 potilasta, joka on 14,3 prosenttia hoidon tarpeen arviointia odottavista. Tilanne oli kuitenkin parempi kuin ennen Pohteen toiminnan käynnistymistä. Eniten yli 90 vuorokautta hoidon tarpeen arviointia odottavia potilaita oli ortopedian ja traumatologian 306 (19,4 %), silmätautien 221 (25,8 %) ja gastroenterologisen kirurgian 182 (35,4 %) erikoisaloilla. Näidenkin erikoisalojen määräaikojen ylitysten määrät ja osuudet olivat pienentyneet edelleen vuoden viimeisen neljänneksen aikana.

Hoitoa odottavien potilaiden määrä kasvoi 10,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kun hoidon tarpeen arviointia tehtiin jonon purkuna, hoitoa tarvitsevat potilaat siirtyvät hoitoa odottaviksi. Poikkileikkauspäivänä hoitoa odottavia potilaita oli 13 131. Heistä yli 180 vuorokautta hoitoa oli odottanut 3 620 potilasta, joka on 27,3 prosenttia hoitoa odottavista. Yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneiden määrä kasvoi merkittävästi (60,3 %) edellisvuoteen verrattuna. Ylittäneiden määrä oli korkeimmillaan elo-syyskuussa, jonka jälkeen on kuitenkin laskua tapahtunut jonojen purun seurauksena.

Eniten yli 180 vuorokautta hoitoa odottavia potilaita oli ortopedian ja traumatologian 1 637 (47,9 %), gastroenterologisen kirurgian 648 (39,1 %) ja käsikirurgian 343 (46,4 %) erikoisaloilla. Käsikirurgialla yli 180 vuorokautta hoitoa odottavien määrä on vähentynyt (54) mutta ortopedian ja traumatologian (89) sekä gastroenterologisen kirurgian (169) osalta kasvanut edelleen vuoden viimeisen neljänneksen aikana. Mediaaniodotusaika hoitoon nousi kaksinkertaiseksi (vaihteli välillä 82-108 vuorokautta) verrattuna koronaa edeltävään aikaan.

Hoitojonon muodostumisen syiksi on tunnistettu koronainfektion ja henkilöstö työtaistelutoimenpiteiden aiheuttamat leikkausten peruuntumiset sekä koronan jälkeen syntynyt osaavan henkilökunnan puute, mikä on johtanut leikkauksalikapasiteetin vähenemiseen (eläköityminen, muulle työnantajalle siirtyneet, alan vaihtajat, osa-aikaisuudet, sairauspoissaolot). Merkittävä syy hoitojonojen kasvuun on ollut myös demografisesta muutoksesta johtuva palvelutarpeen kasvu. Tämä näkyy erityisen selvästi esimerkiksi tekonivelleikkausten kysynnän kasvuna.

Erityistä huomiota kiinnitettiin loppuvuonna 2023 kaikkein pisimpään hoitoa jonottaneisiin. Osamiskeskukset kartoittivat nämä potilaat hoitojonoittain ja pyrkivät selvittämään jonottamisen syyt sekä antamaan näille potilaille toimenpideajan. Toimenpidesalien logistiikan kehittämiseen on myös kiinnitetty erityistä huomiota ja salien toiminnasta saadaan viikoittaiset raportit ja kvartaaleittain tehdyt koosteet osaamisalueittain.

Hoitojonoja purettiin lisätyöllä, ostopalveluilla ja hyödyntämällä kansallista vakiinnuttamisrahaa bonuspotilasmallin ja vuokratyövoiman kautta. Bonuspotilasmalli aloitettiin syksyllä 2023 ja sen tavoitteena on hyödyntää käyttämätöntä saliaikaa pienen työajan ylitysriskin uhalla maksamalla leikkaustiimille bonuspalkkio ylimääräisestä salissa leikatusta potilaasta. Vuokratyön avulla saatiin kahdeksan salipäivää lisää viikossa tekonivel- ja selkärankapotilaiden leikkaustoimintaan. Tämä lisäresurssi kohdennettiin pääosin hoitotakuun ylittäjien hoitoon.

Hoitoonpääsyn seurannan vaihe			31.12.2022	31.12.2023	Muutos %
Hoidon tarpeen arvioinnin aloittamisen toteutuminen (OYS-sairaalan erikoisalat yhteensä)	lkm	Käsitellyt hoitoonpääsyn seurannan piiriin kuuluvat läheteet yhteensä	86 631	92 541	6,8 %
	lkm	0-21 vrk	86 344	92 150	6,7 %
		yli 21 vrk	287	391	36,2 %
	%	0-21 vrk	99,7 %	99,6 %	-0,1 %
		yli 21 vrk	0,3 %	0,4 %	20,7 %
Hoidon tarpeen arvioinnin toteutuminen (OYS-sairaalan erikoisalat yhteensä)	lkm	Hoidon tarpeen arviointia odottavat yhteensä	7 723	8 686	12,5 %
	lkm	0-90 vrk	6 325	7 440	17,6 %
		yli 90 vrk	1 398	1 246	-10,9 %
	%	0-90 vrk	81,9 %	85,7 %	4,6 %
		yli 90 vrk	18,1 %	14,3 %	-20,7 %
Hoitoonpääsyn toteutuminen kiireettömässä erikoissairanhoidossa (OYS-sairaalan erikoisalat yhteensä)	lkm	Hoitoa odottavat yhteensä	11 855	13 131	10,8 %
	lkm	0-180 vrk	9 597	9 511	-0,9 %
		yli 180 vrk	2 258	3 620	60,3 %
	%	0-180 vrk	81,0 %	72,4 %	-10,6 %
		yli 180 vrk	19,0 %	27,3 %	43,7 %

Taulukko 47: Hoitoonpääsyn seurantapisteiden aikarajojen toteutuminen OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito toimialueella. (Lähde: Oberon).

Toimialueen talouden toteuma

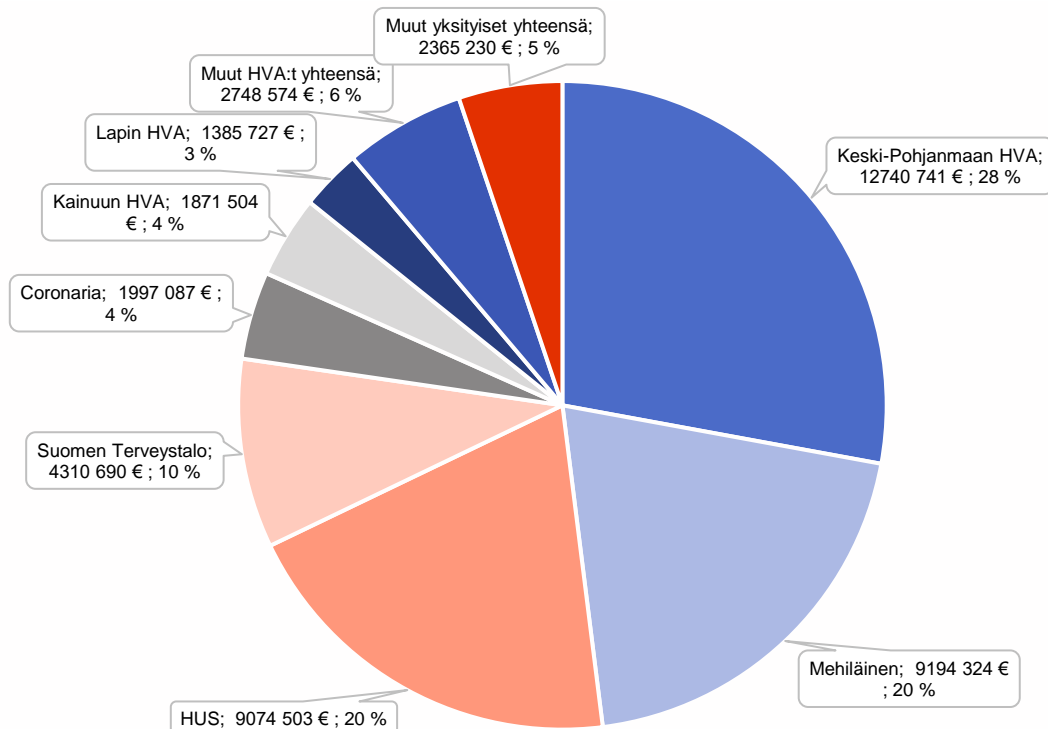
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeinen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	132 223 448	5 321 900	137 545 348	141 829 060	4 283 712	3,11 %
Myyntituotot	96 644 504	6 389 000	103 033 504	105 811 292	2 777 788	2,70 %
Maksutuotot	25 219 944	-860 800	24 359 144	25 086 294	727 150	2,99 %
Tuet ja avustukset	10 042 000	-1 329 000	8 713 000	9 285 202	572 202	6,57 %
Muut toimintatuotot	317 000	1 122 700	1 439 700	1 480 290	40 591	2,82 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	165 982	165 982	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-498 132 314	-582 600	-498 714 914	-500 858 830	2 143 915	0,43 %
Henkilöstökulut	-299 518 605	-9 938 200	-309 456 805	-306 311 211	-3 145 595	-1,02 %
Palvelujen ostot yhteensä	-104 692 777	8 446 600	-96 246 177	-99 161 930	2 915 752	3,03 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-47 805 763</i>	<i>3 856 963</i>	<i>-43 948 800</i>	<i>-45 617 021</i>	<i>1 668 220</i>	<i>3,80 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-56 887 014</i>	<i>4 589 637</i>	<i>-52 297 377</i>	<i>-53 544 909</i>	<i>1 247 532</i>	<i>2,39 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-87 738 604	953 400	-86 785 204	-89 464 206	2 679 002	3,09 %
Avustukset	0	-200	-200	-211	11	5,38 %
Muut toimintakulut	-6 182 328	-44 200	-6 226 528	-5 921 272	-305 255	-4,90 %
TOIMINTAKATE	-365 908 867	4 739 300	-361 169 567	-359 029 770	-2 139 797	-0,59 %

Taulukko 48: OYS-sairaalapalveluiden ja ensihoidon talouden toteuma.

Toimintatuotot toteutuivat arvioitua paremmin. Ulkopuolinen kysyntä sekä hyvinvointialueille että yksityisten toimijoiden osalta on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna, mikä heijastuu myös toimintatuottojen toteumaan. Suurimman osan toimialueen ulkopuolisista tuotoista tuottavat palvelualueista Sydän (17 %), Vatsakeskus (14 %), Syöpähoitokeskus (13 %), Lasten ja naisten osaamiskeskus (13 %), Tukieliinkirurgian keskus (12 %) ja Neurokeskus (11 %).

Maksutuotot ovat toteutuneet keskimäärin alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Tukien ja avustusten osalta hyvää toteumaa selittävät ensihoidon KELA-korvaukset, jotka ovat toteutuneet arvioitua paremmin. Muihin toimintatuottoihin on kirjautunut muun muassa ensihoidon vanhan kaluston myyntiin liittyviä tuottoja.

Toimintakulut ovat toteutuneet lähes suunnitellun mukaisesti. Henkilöstökulut ovat alittaneet budjetoidun noin 3,1 miljoonaa euroa. Henkilöstövajetta on kuitenkin paikattu vuokratyövoimalla muun muassa päivystysten ja leikkaussalihenkilökunnan osalta, ja siitä johtuen vuokratyövoiman käyttö palvelujen ostoissa on ylittänyt budjetoidun noin 1,6 miljoonalla eurolla. Kokonaisuutena palvelujen ostot ylittävät budjetoidun noin 2,9 miljoonaa euroa. Tavoitteena oli vähentää muun muassa matkustus- ja kuljetuspalveluja sekä asiakaskuljetuksia, ja ne pysyivät talousarvion tasolla. Suurimmat ylitykset ovat aiheutuneet vuokratyövoiman lisäksi asiakaspalvelujen ostoista, joita on käytetty jonojen purkamiseksi arvioitua enemmän. Kuviossa 22 on esitetty suurimmat palveluntuottajat asiakaspalvelujen ostojen osalta. Suurimmat palveluntuottajat ovat Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue (28 %), Mehiläinen (20 %), HUS-yhtymä (20 %) ja Terveystalo (10 %). Mehiläisen ja Terveystalon suurta osuutta selittävät Kärsämäen ja Siikalatvan sosiaali- ja terveystalujen ulkoistukset.

Kuvio 22: Suurimmat palveluntuottajat asiakaspalvelujen ostoissa 1–12/2023 (OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito).

Aineiden ja tarvikkeiden osalta ylitystä talousarvioon nähden on noin 2,7 miljoonaa euroa. Tavoitteena oli vähentää hoitotarvikkeiden käyttöä, mutta tässä tavoitteessa ei ole toimialuetasolla onnistuttu. Toteumaan vaikuttavat myös hoitotarvikkeiden hintojen arvioitua suuremmat korotukset. Lääkkeiden osalta puolestaan asetetussa tavoitteessa pysyttiin.

Muihin toimintakuluihin kirjautuvat muun muassa koneiden ja laitteiden palvelusopimukset sekä leasingkulut. Uuden sairaalan käyttöönoton viivästyminen vaikutti myös koneiden ja laitteiden käyttöönottojen aikatauluun, mistä johtuen talousarvio alittui muiden toimintakulujen osalta noin 0,3 miljoonaa euroa.

Kokonaisuutena toimialueen toimintakate oli noin 2,1 miljoonaa euroa arvioitua parempi. Suurin tähän vaikuttava tekijä ovat hyvin kertyneet toimintatuotot, jotka paikkasivat ylityksiä toimintakulujen puolella.

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Toimialueen tasapainotustoimet onnistuivat hyvin. Toimialueen toimintakate toteutui noin 6,9 miljoonaa euroa alle alkuperäisen talousarvion ja noin 2,1 miljoonaa alle muutetun talousarvion. Järjestämissuunnitelman mukaisissa toimenpiteissä edettiin suunnitelmallisesti. Toimintatuotot toteutuivat suunniteltua paremmin johtuen hyvinvointialueen ulkopuolisen myynnin kasvusta. Toimintakulut toteutuivat lähes suunnitellun mukaisesti. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun noin 3,1

miljoonaa euroa. On huomioitava, että alkuperäisessä talousarviossa oli jo huomioitu sairaalapaikkojen vähentämisestä aiheutuneet henkilöstökulujen pieneneminen.

Tasapainotustavoitteeksi asetettu tehokeskuksen paikkojen väheneminen on johtunut ensisijaisesti henkilöstön saatavuuden haasteista. Myös potilaskuljetuksen kustannuksille oli asetettu tasapainotustavoite, joka toteutui suunnitellusti.

Tulevaisuuden sairaalan rakennusten käyttöönoton siirtyminen vaikutti osaltaan kustannuksia alentavasti vuonna 2023. Tällä ei ole kuitenkaan pidemmällä aikavälillä varsinaista tasapainotusvaikutusta talouteen.

Ostopalveluiden hintojen nousu haastoi toimialueen taloutta vuonna 2023. Palvelujen ostot ylittivät budjetoidun noin 2,9 miljoonaa euroa. Merkittävin tekijä nousuun oli ostopalvelujen hinnankorotukset ja ennakoitua suuremmat laskutukset muilta hyvinvointialueilta sekä kokonaisulkoistukset. Talouden tasapainottamisen näkökulmasta ostopalveluiden hintojen nousu saatiin kuitenkin katettua muilla toimenpiteillä.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Henkilöstökulujen sopeuttaminen ja kustannusten vähentäminen toimintoja tehostamalla koskien kaikkia kululajeja	Toimialueen toteuma toteutui alle muuttetun talousarvion. Henkilöstökulut jäivät alle mutta ostopalvelut ja aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät budjetin.	V	V	V
2. Tehokeskuksen paikkojen vähentäminen	Paikkavähennykset ovat johtuneet henkilöstön saatavuuden haasteista. Ei arvioida toteutumista.			
3. Ostopalvelujen vähentäminen; perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon ostopalvelut osaamiskeskusten koordinaation alle	Budjetti on mennyt yli asiakaspalvelujen ostojen osalta, mutta volyymeistä ei ole vertailutietoa vuoden 2022 osalta. Erikoissairaanhoidon ostot ovat siirtyneet osaamiskeskusten koordinaation alle. Päivystystoiminnan ostot olivat budjetoitua korkeammat. Ostopalvelujen osalta toteutui riski, että kalliita maksusitoumuksia jouduttiin myöntämään enemmän johtuen haasteellisesta hoidotakuutilanteesta.	S	T	V

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
4. Potilaskuljetusten vähentäminen sujuvat hoitoketjut varmistamalla	Potilaskuljetukset toteutuivat budjetin mukaisesti.	V	V	V
5. Vuoden 2023 osalta tulevaisuuden sairaalan uusien rakennusten käyttöönoton siirtyminen aiemmin arvioidusta vähentää käyttötaloudesta maksettavia kuluja. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta pidemmän aikavälin kokonaiskustannuksiin.	Valmis vuoden 2023 osalta. Käyttöönotto siirtyi vuodelle 2024.	V	V	V

Taulukko 49: OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Palkallinen työpanos vuonna 2023 toteutui 97,3 prosenttisesti (4 216,1) käyttösuunnitelmaan verrattuna. Alkuvuodesta henkilöstö ei ollut vielä kohdentunut oikein, ja se laski hieman palkallista työpanosta. Kesä- ja heinäkuussa sijaisten käyttö ja vakituisen henkilöstön vuosilomat nostivat palkallista työpanosta. Sairaalapaikkojen vähentämiset ja osastojen sulkemiset näkyvän jonkin verran, mutta eniten käyttösuunnitelman alitusta selittävät haasteet henkilöstön saatavuudessa.

Sairauspoissaoloprosentti oli koko vuoden osalta 5,4. Toimialueen henkilöstömäärä oli vuoden viimeinen päivä 4 884 henkilöä, ja se laski kesäkuusta lähtien. Myös määräaikaisen henkilöstön osuus laski kesäkuusta lähtien, ollen koko vuoden osalta 22,4 prosenttia. Lähtövaihtuvuudeksi koko vuoden osalta muodostui 12,9 prosenttia.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	4 884
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	22,4 %
Palkallinen työpanos	4 216,1
Käyttösuunnitelma	4 332,1
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	97,3
Toteutunut työpanos 2023	3 393,2
Lähtövaihtuvuus 2023	12,9 %
Sairauspoissaolo% 2023	5,4 %
Sairausajan palkka € 2023	8 177 870

Taulukko 50: OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito, henkilöstötunnuslukuja. (Lähde: PeopleAnalytics ja Tableau).

Riskien toteutuminen

Potilaiden hoitoonpääsy ei toteutunut lain vaatimissa aikarajoissa. Hoitoonpääsyn tilanne paheni syksyyn asti, jonka jälkeen ylittäjien määrän kasvu taittui ja vuoden lopussa jo hieman pieneni.

Uusia jononpurkukeinoja otettiin käyttöön syksyllä. Tämä hoitotakuun ylittäjien kasvu aiheutti potilaiden tekemien muistutusten määrien kasvua. Tilannetta hoidettiin myös antamalla maksusitoumuksia yksityiselle palveluntuottajalle. Hoitotakuutilanne aiheutti mainepääoman vähenemistä.

Kiinteistöjen osalta riski toteutui hammas- ja suusairauksien poliklinikan osalta. Sen toimintaa jouduttiin hajauttamaan sisäilmaongelmien vuoksi. Aluehallintovirasto on suorittanut katselmuksen tiloihin. Uusia tiloja ollaan järjestämässä valmistuvaan B-taloon.

Usean kymmenen työntekijän tekemä tietosuojarikkomus tuli esiin kesällä 2023. Tämän johdosta on lisätty koulutusta kaikille työntekijöille koskien potilasasiakirjojen käsittelyä.

Osaavan henkilökunnan puute realisoitui leikkaussalien ja osastopaikkojen sulkemisena. Osaavien sijaisten puute haastoi henkilökunnan lomasuunnittelua ja lomat jouduttiin sijoittamaan edellisiä vuosia laajemmin kesälomakaudelle.

9.1.1.6. Kuntoutuspalvelut

Toimialueen toiminnan kuvaus

Kuntoutuksen toimialue koostuu seuraavista palvelualueista: alueellisista kuntoutuspalveluista sekä apuvälinepalvelujen, fysiatrian- ja lääkinnällisen kuntoutuksen osaamiskeskuksista. Toimialueella korostuu tiivis yhteistyö eri toimi- ja palvelualueiden sekä muiden verkostojen kanssa. Kuntoutuspalvelut integroituvat osaksi moniammatillisia palveluketjuja.

Kuntoutuksen toimialueen tehtävänä on huolehtia lakisääteisistä kuntoutuspalveluista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimijoiden integroituina palveluina. Tavoitteena on alueen asukkaiden toimintakyvyn ja terveyden edistäminen. Kuntoutus on kiinteä osa hoitoketjujen saumatonta toimintaa yhteistyössä muiden kuntoutusta järjestävien tahojen kanssa. Kuntoutuksen toimialue vastaa myös fysiatrian erikoislääkärikoulutuksesta Oulun yliopistossa, ja osallistuu muiden erikoisalojen erikoislääkäreiden koulutukseen.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Kuntoutuspalveluissa palveluketjuja ja digihoitopolkuja on kehitetty. Magneettistimulaatiopotilaiden digihoitopolkua on työstetty kliinisen neurofysiologian kanssa, ja loppuvuodesta on valmisteltu polun katselmusta. Polikliinisten tule-ryhmien digihoitopolun valmistelu on aloitettu. Sairaalan osasto-toiminnan terapeutit ovat osallistuneet laajasti eri yksiköiden digihoitopolkujen kehittämiseen (valmiina 15, tulossa 12).

Aivoverenkiertohäiriöiden digihoitopolun viimeistely on käynnissä ja pilotointia valmistellaan. Etäkuntoutuksen kehittäminen ja laajeneminen on meneillään osana digitaalista sote-keskusta. Myös sopeutumisvalmennuksen osalta digihoitopolkuja on viety eteenpäin. Fibromyalgiaa sairastavien sopeutumisvalmennuksen digihoitopolku on tehty yhteistyössä reumapoliklinikan kanssa ja sitä on pilotoitu syksyllä 2023. Kehitteillä ovat munasarjasyöpään sairastuneiden sekä eturauhassyöpään sairastuneiden digihoitopolut.

Vuonna 2023 apuvälinekeskuksen toimintaa ja apuvälineiden prosessia on uudistettu. Rannikon alueen alueellisen apuvälineyksikön toimintaa pilotoitiin syksyllä 2023, ja hyvien tulosten tukemana yksikkö perustettiin ja resursoitiin virallisesti alkaen 1.1.2024.

Yhteisten hyvinvointialuetasoisten prosessien luominen aloitettiin jo vuonna 2022 ja vuonna 2023 saatiin valmiiksi sekä lähete- että tilausprosessit. Myös kuljetusprosessin kehittäminen aloitettiin, mutta viimeistely siirrettiin logistiikan vastuualueelle vuodelle 2024.

Kuntoutuspalveluissa terapioiden ja hoitojen toteutustapoja on uudistettu vuonna 2023. Käytössä ovat yhteisen kilpailutuksen mukaiset fysioterapian, toimintaterapian ja puheterapian palveluntuottajat. Kilpailutuksessa on huomioitu myös ryhmäkuntoutus, etäpalvelut sekä vuokratyö. Fysioterapian palvelusetelin valmistelu on käynnistymässä. Toimialueella on yhtenäistetty toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen arviointia sekä terapia ja kuntoutussuunnitelman toimintamalleja. Lisäksi on juurutettu ja yhtenäistetty moniammatillisen kotikuntoutuksen ja kuntoutusyksiköiden toimintamallia yhdessä ikäihmisten palveluiden kanssa.

Kuntoutuspalveluissa suositetaan aktiivisia ja aktivoivia kuntoutusmuotoja passiivisten sijaan. Kuntoutuksessa huomioidaan vaikuttavuus ja näyttöön perustuvat menetelmät. Huomiota on kiinnitetty myös kuntoutuksen oikea-aikaisuuteen. Toiminnassa on vahvistettu fysioterapeutin suoravastaanotolle ohjautumista osana hoidon jatkuvuuden kehittämistä. Lisäksi on käynnistetty systemaattinen ryhmäkuntoutuksen kehittäminen ja suunniteltu toiminta tulevalle vuodelle. Omakuntoutusryhmät ovat alkamassa kaikilla alueilla.

Vuonna 2023 kuntoutuksen ohjautumisen ja saatavuuden periaatteita on yhtenäistetty. Aluepalveluiden yhteinen kuntoutussuunnittelun ohjauskeskus toimi keskitetyllä toimintamallilla ja yhtenäistää osaltaan toimintaperiaatteita. Yhtenäistämisen tarve jatkuu myös vuonna 2024. Vastuuyksiköiden kuntoutustyöryhmien toimintamalli on vakiintunut ja lääkäryöpanos on nimetty terveyden- ja sairaanhoidon toimialueelta. Perustason ostopalveluiden kuntoutusratkaisuiden hallinta toteutuu kuntoutuksen toimialueella. Fysioterapian, toimintaterapian ja puheterapian ohjaamisen periaatteet on yhtenäistetty, ja tavoitteena on kuntoutustarpeen oikea-aikainen tunnistaminen. Toimintakäytäntöjen jalkauttaminen on alkamassa.

Osana toiminnan vaikuttavuuden parantamista kuntoutuspalveluissa on yhtenäistetty oman toiminnan toimintaperiaatteet. Tavoitteena on toteuttaa omana toimintana arviointi, ohjaus, neuvonta sekä lyhyet kuntoutusjaksot. Ostopalveluprosessin kehittäminen on käynnistetty (Lean), ja mahdollisuuksia vapauttaa työpanosta asiakastyöhön on tunnistettu. Suunnitelma oman toiminnan vahvistamiseksi on laadittu.

Kuntoutuspalveluiden ensitieto- ja sopeutumisvalmennuskurssipaikat on kilpailutettu helmikuussa 2023. Sopeutumisvalmennuksen osittainen digitalisointi tulee todennäköisesti vähentämään perinteistä kurssitoimintaa Pohteen kilpailutetuissa kurssipaikoissa ja mahdollistaa sopeutumisvalmennukseen osallistumisen laajemmin myös yhteistyöalueen potilaille.

Apuvälinepalveluiden tekniikan ja huollon osittainen siirtäminen Pohteen omaksi toiminnaksi toteutettiin loppuvuodesta 2023 ja arvio on, että säästöt alkavat realisoitua heti alkuvuodesta 2024.

Vuodelle 2023 yhdeksi toimenpiteeksi oli määritelty palvelusetelien käytön lisääminen terapioissa ja apuvälinehankinnoissa. Tämä ei toteutunut terapiahankinnoissa vuoden 2023 aikana, mutta

asian valmistelu on käynnistetty yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa. Palvelusetelitoiminnan järjestämisen vastuujaoista johtuen palvelusetelien käyttöä ei ole voitu apuvälinepalveluissa lisätä.

Vuonna 2023 kuntoutuspalveluissa panostettiin palveluketjujen toimivuuden parantamiseen asiakkaan näkökulmasta. Toimialueella on osallistuttu helmikuussa 2024 julkaistavan selkäpotilaan hoitoketjun laatimiseen. Fysiatriin puhelinkonsultaatioaika avoterveydenhuollolle kaksi kertaa viikossa on otettu käyttöön. Integroitua kuntoutuspolkua kuntoutusosaston, kuntoutusyksikön ja kotikuntoutuksen välillä on kehitetty, ja tähän liittyvä THL:n keväällä 2023 käynnistynyt läpimurtovalmennus on meneillään. Myös kuntoutuspolun sujuvuuden kehittäminen erikoisairaanhoidon ja perustason välillä on käynnistynyt osana ostopalveluprosessin selkeyttämistä. Toimialueella on aloitettu vaiheittainen kuntoutuksen vastuuyksiköiden takaisinsoittojärjestelmän käyttöönotto tavoitettavuuden parantamiseksi.

Hankintojen kilpailutukseen liittyen apuvälinepalveluiden ohjauskeskus perustettiin pilottitoimintana hankerahoituksella. Sen toiminta käynnistyi lokakuussa 2023. Yhteistyöaluetasoiset kilpailutukset ovat käynnistyneet laajalla kattavuudella ja ensimmäisiä hankintasopimuksia saadaan voimaan helmikuusta 2024 alkaen.

Pohteen kuntoutuspalveluissa on kartoitettu omakuntoutusta tukevat digitaaliset ratkaisut ja valmisteltu physitrack-järjestelmän hankintaa pilotoitavaksi avopalveluissa sekä digirehab-järjestelmää ikäihmisten palveluissa. Lisäksi on pilotoitu omakuntoutusryhmiä kuntoutumisen tueksi. Tavoitteena on, että ryhmätoiminta laajenee vuoden 2024 aikana. Myös ammattilaisten omakuntoutusosaamista on vahvistettu.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
1. Keskeisimmät järjestämisuunnitelmassa linjatut toimenpiteet	a) Kuntoutuspalvelujen palveluketjun ja digihoitopolkujen kehittäminen	Kehittämistyö on edennyt suunnitelman mukaan.			T*
	b) Apuvälinekeskuksen toiminnan ja apuvälineiden prosessin uudistaminen	Rannikon alueen alueellisen apuvälineyksikön toimintaa pilotoitiin syksy 2023 ja hyvien tulosten tukemana yksikkö perustettiin 1.1.2024. Pohteen laajuiset lähetys- ja tilausprosessit ovat valmistuneet.			V*

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
	c) Terapioiden ja hoitojen toteutustapojen uudistaminen	Kattavasti käytössä yhteisen kilpailutuksen mukaisia palveluja. Fysioterapian palvelusetelin valmistelu on käynnistymässä. Toimintamalleja on kehitetty ja yhtenäistetty laajasti yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa.			T*
2.	Kuntoutukseen ohjautumisen ja saavuuden periaatteiden yhtenäistäminen	Aluepalveluiden yhteinen kuntoutussuunnitelun ohjauskeskus toimii keskitetyllä toimintamallilla. Vastuuyksiköiden kuntoutustyöryhmien toimintamalli on vakiintunut ja lääkärityöpanos nimetty. Perustason ostopalveluiden kuntoutusratkaisuiden hallinta toteutuu kuntoutuksen toimialueella. Toimintamalleja on yhtenäistetty kattavasti.	T	T	T
3.	Ostopalvelujen ja oman tuotannon palvelumäärien optimointi	Oman toiminnan toimintaperiaatteet on yhtenäistetty ja suunnitelma oman toiminnan vahvistamiseksi on tehty. Ostopalveluprosessin kehittäminen on käynnistetty ja tunnistettu mahdollisuudet vapauttaa työpanosta asiakastyöhön.	T	T	T
		Apuvälinepalveluiden tekniikan ja huollon osittainen siirto omaan toimintaan toteutettiin loppuvuodesta.	S	T	V
4.	Palvelusetelien käytön lisääntyminen terapeioissa ja apuvälinehankinnoissa	Terapiahankintojen osalta asiaa valmistellaan yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa.	S	S	S
		Apuvälinepalveluissa lisätään palvelusetelien käyttöä. Valmistelussa yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa.	S	T	T
5.	Palveluketjujen toimivuuden paraneminen asiakkaan näkökulmasta	Integroitunutta kuntoutuspolkua on kehitetty. THL:n läpimurtovalmennus on käynnissä. Kuntoutuspolun sujuvuuden kehittäminen erikoisairaanhoidon ja perustason välillä on käynnistynyt osana ostopalveluprosessin selkeyttämistä. Takaisinsoittojärjestelmän käyttöönotto on käynnistetty vaiheittain.	T	T	T
		Kotikuntoutuksen ja kuntoutusyksiköiden toiminnan laajennus etenee yhdessä ikäihmisten palveluiden kanssa.	T	T	T
		Osallistuttu helmikuussa 2024 julkaistavan selkäpotilaan hoitoketjun tekemiseen. Fysiatriin puhelinkonsultaatioaika	T	T	V

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12 *1-12
	avoterveydenhuollolle kaksi kertaa viikossa on otettu käyttöön.			
6. Hankintojen kilpailutus osin yhteistyöalueen laajuisesti	Apuvälinepalveluiden ohjauskeskuksen toiminta käynnistyi pilotin jälkeen lokakuussa.	S	T	V
	Pohteen resurssihaasteista johtuen sopimuskattavuus oli merkittävästi alentunut, mutta nyt YTA-kilpailutukset ovat käynnistyneet laajalla kattavuudella, ja ensimmäisiä hankintasopimuksia saadaan voimaan jo helmikuusta 2024 alkaen.	E	E	T
7. Omakuntoutuksen vahvistaminen tukemalla kuntoutujan sitoutumista kuntoutusprosessiin	Omakuntoutusta tukevat digitaaliset ratkaisut on kartoitettu. Pilotoitavien järjestelmien hankintoja on valmisteltu. Ryhmätoiminnan laajentamisen valmistelu on edennyt. Henkilöstön osaamista omakuntoutukseen on vahvistettu.	T	T	T

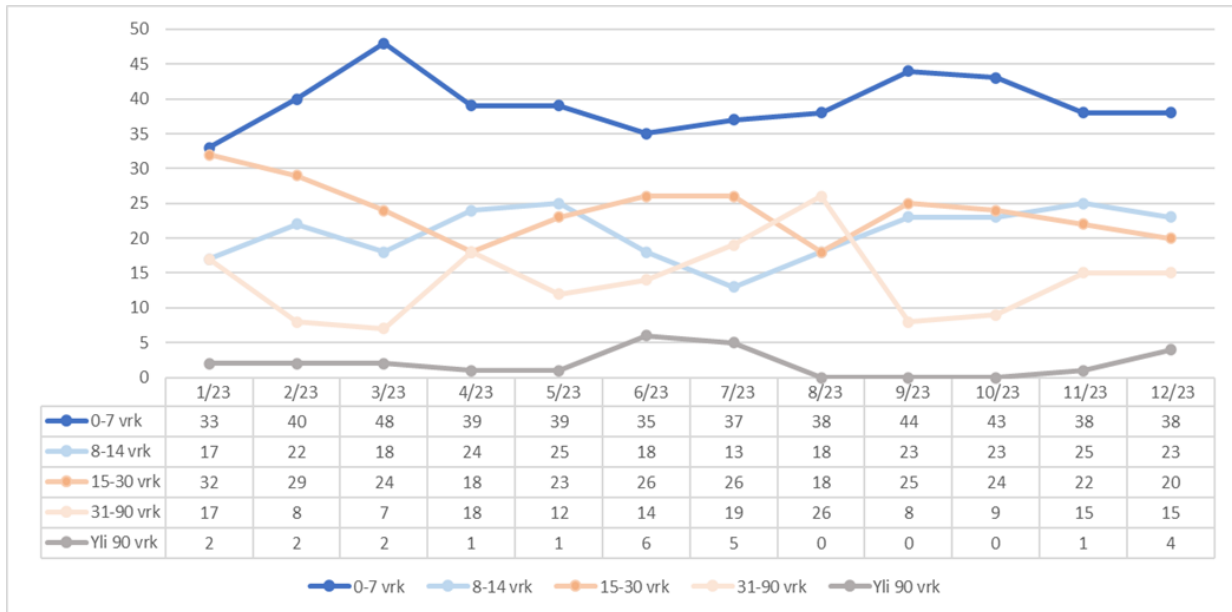
Taulukko 51: Kuntoutuspalvelut, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen

Perustason kuntoutuspalvelut

Perusterveydenhuollon kuntoutuspalveluissa fysioterapeuttien suoravastaanotoilla kiireetön hoitoonpääsy on toteuduttava 14 vuorokauden kuluessa ja fysioterapian avokuntoutuksessa kolmen kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Myös apuvälinepalveluissa apuvälinearvioon pääsyssä 14 vuorokauden hoitotakuuta sovelletaan, mikäli potilas voi itse ottaa sinne yhteyttä, jos haantumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikais sairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan. (Lähde: STM.)

Perusterveydenhuollon alueellisissa kuntoutuspalveluissa asiakas- ja potilastietojärjestelmien taustojen ja kirjaamisen yhtenäistäminen on aloitettu vuonna 2023. Nyt julkaistuista hoitoonpääsyn tiedoista ei pystytä erottamaan suoravastaanottojen ja avokuntoutuksen tietoja. Tästä syystä ei voida arvioida suoravastaanottojen hoitoonpääsyn toteutumista 14 vuorokauden aikana. Fysioterapian avokuntoutuksen kiireetön hoitoonpääsy toteutui lakisääteisen kolmen kuukauden aikana 96 prosenttisesti kirjatuista hoitoonpääsykänneistä. Fysioterapian palvelumuodossa hoitoonpääsy toteutui joulukuussa 14 vuorokaudessa 61 prosentilla (9/2923: 67 %). Lisäksi 35 prosentilla (9/2023: 33 %) hoitoonpääsy toteutui 15–90 vuorokauden aikana.

Kuvio 23: Hoitopääsyn odotusaika hoidon tarpeen arvioinnista käyntiin % hoitopääsy käynneistä fysioterapian palvelumuodolla (Lähde: THL).

Alueellisissa kuntoutuspalveluissa fysioterapian palvelumuodolle kirjattujen hoitopääsytapauksien määrä on kasvanut (12/2022: 283, 12/2023: 466), mutta kuitenkin kaikista kiireettömistä käynneistä fysioterapian hoitopääsy tiedon kattavuus oli vain 17 prosenttia joulukuussa 2023. Kiireettömistä fysioterapia palvelumuodolle kirjatuista käynneistä hoitopääsyn tieto oli kattavimmin kirjattu Lumijoella (29 %), Kempeleessä (27 %) ja Kuusamossa (24 %) sekä Raahen seudulla (24 %). Toimintaterapian (5 %, 21 käyntiä/kontaktia), puheterapian (10 %, 55 käyntiä/kontaktia) ja apuvälinepalveluiden (14 %, 28 käyntiä/kontaktia) hoitopääsyn kirjaamisen kattavuudet ovat matalat ja hoitopääsyä näiden tietojen valossa ei voida arvioida. Hoitopääsyn seurantatietoja ei ole saatavilla Oulusta ja Kärsämäeltä. Oulun alueellisten kuntoutuspalveluiden hoitopääsyä ei voida seurata julkaistujen tietojen avulla, sillä he toimivat erikoissairaanhoidon ympäristössä, eivätkä näin ollen kirjaa perusterveydenhuollon hoitopääsyn seuranta.

Erityistason kuntoutuspalvelut

Hoitotakuun piiriin kuuluvien läheteiden määrä oli kasvanut kuntoutuspalveluiden erikoisaloilla 31,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Läheteitä oli käsitelty vuoden aikana 9 982 kappaletta (v. 2022: 7 585). Eniten läheteitä käsiteltiin lääkinnällisen kuntoutuksen erikoisalalla (7 554, v. 2022: 5394). Fysiatrian erikoisalla käsiteltiin 2 074 lähetettä (v. 2022: 1 861). Fysiatrian erikoisalan läheteistä suurin osa (98,6 %) pystyttiin käsittelemään lakisääteisten enimmäisaikojen puitteissa. Lääkinnällisen kuntoutuksen läheteistä 11,5 prosenttia ylitti lakisääteisen 21 vuorokauden enimmäiskäsittelyajan. Lääkinnällisen kuntoutuksen erikoisalalla käsittelyajan ylittäneistä läheteistä lähes kaikki (95,3 %) olivat apuvälinepalveluiden osaamiskeskuksen läheteitä. Apuvälinepalveluissa hoitotakuun piiriin kuuluvien läheteiden määrä on kasvanut voimakkaasti (49,8 %) viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Apuvälinepalveluiden osaamiskeskuksen läheteiden käsittelyajat ovat heikentyneet vuonna 2023. Vuonna 2022 hoitotakuun piiriin kuuluvista läheteistä vain kaksi prosenttia ylitti lakisääteisen enimmäiskäsittelyajan. Apuvälinepalveluissa on käynnistynyt uusi ohjauskeskus, jolla on pyritty lyhentämään läheteiden käsittelyaikoja.

Hoidon tarpeen arviointia odottavien potilaiden määrä on vähentynyt 34,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Hoidon tarpeen arviointia odottavia potilaita oli 31.12.2023 poikkileikkauspäivänä 233 odottajaa (v. 2022: 354). Heistä yli 90 vuorokautta hoidon tarpeen arviointia oli odottanut seitsemän lääkinnällisen kuntoutuksen erikoisalan potilasta.

Hoitoa odottavien potilaiden määrä on kasvanut 72,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Poikkileikkauspäivänä 31.12.2023 hoitoa odottavia potilaita oli 249. Heistä yli 180 vuorokautta hoitoa oli odottanut 58 lääkinnällisen kuntoutuksen ja keuhkosairaudet erikoisalojen potilasta, mikä on 23,3 prosenttia hoitoa odottavista. Yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneiden määrä on kasvanut merkittävästi (87 %) edellisvuoteen verrattuna.

Hoitoonpääsyn seurannan vaihe			31.12.2022	31.12.2023	Muutos %
Hoidon tarpeen arvioinnin aloittamisen toteutuminen	lkm.	Käsiteltyt hoitoonpääsyn seurannan piiriin kuuluvat lähetteet yhteensä	7585	9982	31,6 %
	lkm.	0–21 vrk	7507	9087	21,0 %
		yli 21 vrk	78	895	1047,4 %
	%	0–21 vrk	99,0 %	91,0 %	-7,9 %
		yli 21 vrk	1,0 %	9,0 %	7,9 %
Hoidon tarpeen arvioinnin toteutuminen	lkm.	Hoidon tarpeen arviointia odottavat yhteensä	354	233	-34,2 %
	lkm.	0–90 vrk	350	226	-35,4 %
		yli 90 vrk	4	7	75,0 %
	%	0–90 vrk	98,9 %	97,0 %	-1,9 %
		yli 90 vrk	1,1 %	3,1 %	2,0 %
Hoitoonpääsyn toteutuminen kiireettömässä erikoissairaanhoidossa	lkm.	Hoitoa odottavat yhteensä	144	249	72,9 %
	lkm.	0–180 vrk	113	191	69,0 %
		yli 180 vrk	31	58	87,1 %
	%	0–180 vrk	78,5 %	76,7 %	-1,8 %
		yli 180 vrk	27,4 %	30,4 %	2,9 %

Taulukko 52: Hoitoonpääsyn seurantapisteen aikarajojen toteutuminen kuntoutuksen toimialueella (Lähde: Oberon).

Toimialueen talouden toteuma

Kuntoutuspalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeinen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	3 751 249	188 300	3 939 549	4 781 044	841 495	21,36 %
Myyntituotot	2 891 135	56 700	2 947 835	3 724 873	777 038	26,36 %
Maksutuotot	850 114	48 500	898 614	974 826	76 212	8,48 %
Tuet ja avustukset	0	11 500	11 500	6 487	-5 013	-43,59 %
Muut toimintatuotot	10 000	71 600	81 600	71 993	-9 607	-11,77 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	2 864	2 864	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-56 358 556	2 641 300	-53 717 256	-54 311 793	594 537	1,11 %
Henkilöstökulut	-30 763 107	3 064 799	-27 698 307	-27 469 009	-229 298	-0,83 %
Palvelujen ostot yhteensä	-16 760 108	284 801	-16 475 307	-17 458 918	983 611	5,97 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-13 382 500</i>	<i>227 406</i>	<i>-13 155 094</i>	<i>-14 360 601</i>	<i>1 205 507</i>	<i>9,16 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-3 377 608</i>	<i>57 395</i>	<i>-3 320 213</i>	<i>-3 098 317</i>	<i>-221 896</i>	<i>-6,68 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 543 498	-698 600	-9 242 098	-9 089 205	-152 893	-1,65 %
Avustukset	-199 144	42 000	-157 144	-160 062	2 918	1,86 %
Muut toimintakulut	-92 700	-51 700	-144 400	-134 599	-9 801	-6,79 %
TOIMINTAKATE	-52 607 307	2 829 600	-49 777 707	-49 530 749	-246 957	-0,50 %

Taulukko 53: Kuntoutuspalveluiden talouden toteuma.

Kuntoutuspalvelujen ulkoinen toimintakate oli alkuperäisessä talousarviossa -52,6 miljoonaa euroa. Muutosten myötä toimintakate pieneni 2,8 miljoonalla eurolla. Tilinpäätöksessä toimintakatteen toteuma oli -49,5 miljoonaa euroa eli 0,2 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion.

Toimintatuottojen toteuma oli sekä muutettua että alkuperäistä talousarviota suurempi. Erityisesti korvaukset vakuutusyhtiöiltä olivat ennakoitua suuremmat.

Henkilöstökulut alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 0,2 miljoonaa euroa ja alkuperäiseen verrattuna 3,3 miljoonaa. Kaikkia vakansseja ei ole talouden sopeutustoimena täytetty, mutta lisäksi rekrytointihaasteista johtuen henkilöstökulut eivät toteutuneet talousarvion mukaisena.

Palvelujen ostot ylittyivät muutettuun talousarvioon verrattuna 1,0 miljoonaa euroa, josta asiakaspalvelujen ostot 1,2 miljoonaa. Rekrytointihaasteista johtuen palvelujen takaamiseksi sekä lääkinnällisen kuntoutuksen että alueellisten palvelujen ostopalveluita toteutettiin mahdollisuuksien mukaan suunniteltua enemmän.

Erikoissairaanhoidossa kuntoutuspalvelujen kustannuksiin on kirjautunut viime vuonna myös muiden erikoisalojen tekemät kuntoutuspalveluiden ostot, mikä osaltaan selittää ostopalveluiden isompaa osuutta erikoissairaanhoidon kuntoutuskäynneistä. Alueellisissa palveluissa on ostettu erityisesti lasten ja nuorten toimintaterapiaa ja puheterapiaa kaiken ikäisille. Alueellisissa palveluissa Koillismaalla puheterapia tuotettiin pelkästään ostopalveluna. Toiminta- ja puheterapian ostojen osuus toteutuneista käynneistä on kasvanut loppuvuoden aikana (toimintaterapian ostojen osuus 1/2023: 44,4 %, 6/2023: 61,4 %, 12/2023: 80,4 %, puheterapian ostojen osuus 1/2023: 57,0 %,

6/2023: 49,6 %, 12/2023: 84,7 %). Sekä avustukset että muut toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena.

Perustason kuntoutuspalveluiden avohoitokäynnit, 1–12/2023

	Avohoitokäynnit	Osuus kaikista käynneistä, %
Oma tuotanto yhteensä (ei sis. Tyrnävä, Hailuoto)	163 716	71,2 %
Alueelliset palvelut, fysioterapia	127 051	55,3 %
Alueelliset palvelut, toimintaterapia	16 525	7,2 %
Alueelliset palvelut, puheterapia	20 140	8,8 %
Ostopalvelut yhteensä	66 144	28,8 %
Fysioterapia (sis. veteraanikuntoutus)	15 396	6,7 %
Toimintaterapia	19 704	8,6 %
Puheterapia	30 005	13,1 %
Jalkahoito (sis. veteraanikuntoutus)	1039	0,5 %

Taulukko 54: Kuntoutuksen toimialueen perustason kuntoutuspalveluiden oman tuotannon ja ostopalveluiden käyntimäärät ja osuudet vuonna 2023.

Erityistason kuntoutuspalveluiden avohoitokäynnit, 1–12/2023

	Avohoitokäynnit	Osuus kaikista käynneistä, %
Oma tuotanto yhteensä	24 445	40,5 %
Apuvälinepalveluiden osaamiskeskus	4400	7,3 %
Fysiatrian osaamiskeskus	18 250	30,2 %
Lääkinnällisen kuntoutuksen osaamiskeskus	1795	3,0 %
Ostopalvelut yhteensä	35 868	59,5 %
Fysioterapia	6215	10,3 %
Toimintaterapia	7333	12,2 %
Puheterapia	3066	5,1 %
Psykoterapia	15 558	25,7 %
Musiikkiterapia	1622	2,7 %
Ratsastusterapia	1326	2,2 %
Jalkahoito	16	0,0 %
Avokuntoutus	9	0,0 %
Neuropsykologinen kuntoutus	730	1,2 %

Taulukko 55: Kuntoutuksen toimialueen erityistason kuntoutuspalveluiden oman tuotannon ja ostopalveluiden käyntimäärät ja osuudet vuonna 2023.

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Järjestämissuunnitelman mukaisesti spastisuuspoliklinikan ostopalvelut on toteutettu omana toimintana ja vaihdettu käytetty lääke edullisemmaksi ja pitkävaikutteisemmaksi. Ryhmämuotoinen kipukuntoutus on järjestetty kokonaan omana toimintana. Lääkinnällisen kuntoutuksen tarpeen arviot on pääosin toteutettu omana toimintana, ja palveluprosessin kehittämiseksi on käynnistetty loppuvuodesta alkanut lean-prosessi. Ostopalvelujen käyttöä on vähennetty ja aloitettu yhtenäisten myöntökriteerien luominen sekä henkilökunnan osaamisen kartoittaminen ja kouluttaminen.

Apuvälineteknikko pääsi aloittamaan tehtävässään elokuussa 2023 keskittyen vaativiin ja kalliisiin proteesihankintoihin. Tällä oli myönteisiä vaikutuksia kustannuskehityksen hallintaan.

Lisäksi kuntoutuspalveluissa on jatkettu oman palvelutuotannon vahvistamista avoterapioissa palvelun laadun monipuolistamiseksi sekä terapioiden vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmätoimintoja on kehitetty niin, että niitä voidaan tarjota entistä laajemmin ensisijaisena kuntoutusmuotona joko omana tai ostopalveluna. Toimialueella on siirretty kuntoutuksen poliklinikoilla työpanosta perinteisestä tule-kuntoutuksesta kipukuntoutusryhmiin ja lisätty oireiden varhaisemman vaiheen kevyempää kuntoutusta. Lisäksi on tunnistettu vaikuttavat ryhmäkuntoutuksen muodot ja painotettu toiminnassa lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa. Ryhmätoimintoja on kehitetty yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa.

Konsultaatiotukea on vahvistettu erityistasolta perustasolle. Osaamisen vahvistamiseksi on järjestetty sisäisiä koulutuksia ja suunniteltu niitä edelleen tulevalle vuodelle. Erikoislääkärien konsultaatiot on aloitettu kuntoutuksen aluepalveluihin siellä tehtyjen kuntoutusratkaisupäätösten tukemiseksi.

Fysioterapian, toimintaterapian ja puheterapian palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen ei vielä 2023 aikana edistynyt. Palvelusetelin käyttöönoton valmistelua tehdään yhdessä hankintapalveluiden kanssa. Tammikuussa 2024 on käynnistymässä fysioterapian palvelusetelin valmistelu.

Talousarviossa asetetun tavoitteen mukaisesti työtapoja on tehostettu henkilöstön ylityökorvausten vähentämiseksi. Esimerkiksi fysiatrialla on analysoitu ylityötarpeeseen johtaneita tekijöitä ja ylityöiden vähentämiseksi on muun muassa muutettu ajanvarauspohjia, kehitetty työryhmien työskentelytapoja, tiivistetty työajanseurantaa ja tarkennettu lähetekäsittelyä. Työntekijöiden ylityöitä on saatu vähennettyä paremmin kuin esihenkilöiden.

Kuntoutusosaston työtapoja on kaikkiaan tehostettu ja muun muassa tiimien työnjakoa on selkeytetty. Lisäksi keskitetty kotiutuskoordinaattoritoiminta on otettu käyttöön, ja lähetekäsittelyä on tarkennettu. Myös kuntoutustyöryhmän viikoittaista sisältöä on kehitetty.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmätoimintojen kehittäminen niin, että niitä voidaan tarjota entistä laajemmin ensisijaisena kuntoutusmuotona joko omana tai ostopalveluna	Kuntoutuksen poliklinikoilla on siirretty työpanosta perinteisestä tule-kuntoutuksesta kipukuntoutusryhmiin ja lisätty oireiden varhaisemman vaiheen kevyempää kuntoutusta.	V	V	V
	Kilpailutuksessa on huomioitu ryhmäkuntoutuksen mahdollisuus ostopalveluna.	V	V	V
	Vaikuttavia ryhmäkuntoutuksen muotoja on tunnistettu ja painotettu toiminnassa lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa. Lisäksi alueella on käynnistetty uusia ryhmiä ja yhtenäistetty toimintamalleja.	T	T	V
2. Konsultaatiotuen vahvistaminen ja kehittäminen sisäisen integraation avulla erityistasolta perustasolle, ja siten vahvistetaan kuntoutuspalvelujen toteutumisen mahdollisuuksia lähipalveluna	Moniammatillista kiputyöryhmää on otettu tehokkaammin käyttöön.	T	T	V
	Fysiatralla puhelinkonsultaatioaika on käytössä kaksi kertaa viikossa.	T	T	V
	Kipupoliklinikoiden konsultaatio-Teamsia on suunniteltu, mutta toteutus siirtyy vuodelle 2024.	S	S	T
	Ajoterveyspoliklinikan käynnistymisen myötä tarjotaan uuden potilasryhmän konsultaatiomahdollisuutta. Erikoislääkärin konsultaatiot on aloitettu aluepalveluihin.	S	T	V
	Koulutusta on järjestetty kattavasti ja lisäksi on suunniteltu vuoden 2024 tarpeita.	T	T	T
3. Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluissa monituottajuuden kehittäminen siten, että vuoden 2025 loppuun mennessä palvelusetelillä järjestettävien kuntoutuspalvelujen osuus on suurempi kuin ostopalveluna maksusitoumuksella toteutettujen jaksojen	Setelin valmistelua tehdään yhdessä hankintapalveluiden kanssa. Kilpailutusprosessi maksusitoumuksissa on saatu fysioterapeuttien, toimintaterapeuttien ja puheterapeuttien sekä psykoterapeuttien osalta valmiiksi maaliskuussa 2023.	E	E	S

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
4. Työtapojen tehostaminen ja henkilöstön ylityökorvausten vähentäminen	Fysiatrillalla on analysoitu ylityötarpeeseen johtaneita tekijöitä ja tehty korjaavia toimenpiteitä.	T	T	T
	Kuntoutusosaston työtapoja on tehostettu.	T	T	T

Taulukko 56: Kuntoutuspalvelut, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Toimialueen henkilöstömäärä oli vuoden 2023 lopussa 604. Käyttösuunnitelmaan verrattuna palkallinen työpanos toteutui 85,0 %.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	604
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	19,0 %
Palkallinen työpanos	513,5
Käyttösuunnitelma	604,4
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	85,0
Toteutunut työpanos 2023	416,9
Lähtövaihtuvuus 2023	9,1 %
Sairauspoissaolo% 2023	4,6 %
Sairausajan palkka € 2023	787 343

Taulukko 57: Kuntoutuspalvelut, henkilöstötunnuslukuja, Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau.

Riskien toteutuminen

Henkilöstöressurssien riittävyyden riski tuli esiin esihenkilötyössä. Äkillisissä esihenkilötyön vajauksissa eri yksiköissä esihenkilötyötä on tehty vajaille resursseilla, joka on kuormittanut arkityötä. Laskutuksessa oli viiveitä kesään asti tietojärjestelmähaasteiden vuoksi.

Toimitilojen riittämättömyys erityisesti apuvälinepalveluissa volyymin kasvun vuoksi aiheutti haasteita toiminnalle sekä paineita henkilöstölle. Palauttamatta jääneet apuvälineet vaikuttivat omalta osaltaan budjetin ylitykseen.

9.1.1.7. Sairaanhoidolliset palvelut

Toimialueen toiminnan kuvaus

Sairaanhoidolliset palvelut -toimialueen tehtävänä on huolehtia siitä, että hyvinvointialueen sairaalatoimintaympäristöt mahdollistavat laadukkaan potilashoidon ja siitä, että hoitoon tulevat potilaat saavat tarvittavat lääkinälliset tukipalvelut oikea-aikaisesti. Toimialue tuottaa ja välittää

sairaanhoidon liittyviä tukipalveluja hyvinvointialuekonsernin muille toimialueille. Sairaanhoidollisia palvelualueita ovat osaamiskeskuksiksi organisoituneet diagnostiikka, lääke- ja potilashoidon palvelut ja moniosaajapalvelut. Palvelualueiden toimintoja ovat kuvantaminen, patologia, kliininen neurofysiologia, perinnöllisyyslääketiede, sairaala-apteekin palvelut, potilaskuljetus ja tekstinkäsittely, OYS infot ja potilaskoti, sairaalahuolto, välinehuolto ja OYS:n hoitotarvikelogistiikka.

Tavoitteena on yhteistyössä hyvinvointialueen perus- ja erityistason terveydenhuollon toimijoiden kanssa kehittää ja parantaa lääkinnällisten tukipalveluiden yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta talouden reunaehdot huomioiden.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Toimialueen kaikilla palvelualueilla organisoiduttiin vuonna 2023 vastaamaan Pohteen palvelutarvetta. Selvimmin muutos on näkynyt kuvantamisen, apteekkitoimintojen ja välinehuollon osalta, joissa palveluita on yhteensovitettu vastaamaan sosiaali- ja terveyskeskusverkon tarpeita.

Diagnostiikan palvelualue tuottaa Pohteelle ja Pohjois-Suomen yhteistyöalueelle kuvantamisen, patologian, kliinisen neurofysiologian sekä perinnöllisyyslääketieteen palveluita. Kuvantamistutkimusten kokonaismäärä laski vuoteen 2022 nähden noin kaksi prosenttia ja etenkin terveyskeskusröntgenien kuvantamismäärät vähenivät (noin 9 %). Vertailuluvuissa on kuitenkin epävarmuutta organisaatiomuutoksen, koodistopäivitysten ja eri tietojärjestelmien vuoksi. Diagnostiset tutkimukset saatiin pääosin tuotettua normaalisti, mutta aiempien vuosien tapaan joissain tutkimustyypeissä oli edelleen jonoutumista (mm. kliinisen neurofysiologian unipolygrafiat ja rTMS-hoidot). Perinnöllisyyslääketieteen osalta palvelut pystyttiin tuottamaan hoitotakuulainsäädännön aikarajoissa. Patologian osalta vainajien säilytystarve jatkui edellisvuosien tapaan korkeana, jonka vuoksi väliaikaisista säilytystiloista ei voitu luopua. OYS 2030 –uudistamisohjelman tiloja valmisteltiin ja sairaalaoisien käyttöönottoon varauduttiin varustelemalla niitä mm. läpivalaisu- ja röntgenkuvauslaitteistoilla.

Lääke- ja potilashoidon palvelualue tuottaa Pohteelle apteekkipalvelut, tekstinkäsittelyn palvelut, OYS:ssa potilaskuljetuksen, infojen ja potilaskodin palveluita sekä yhteistyöalueelle lääkkeiden yhteishankintaa. Apteekissa järjesteltiin toimintaa ja tiivistettiin palveluverkkoa vuoden 2023 aikana. Toimipisteiden määrä puolittui vuoteen 2022 verrattuna. Isoin muutos tapahtui Pohteen eteläisellä alueella. Apteekissa palveluiden kysyntä kasvoi lääkkeenvalmistuspalveluiden osalta; solunsalpaaja-annokset 1,4 prosenttia ja lääkkeenvalmistuserät 17,8 prosenttia (OYS) verrattuna vuoteen 2022. Vastaavasti lääketoimitusrivien määrä pieneni 2,8 prosenttia, mikä oli odotettava luku, koska toimituspisteiden määrä pieneni (tilataan/toimitetaan keskitetysti harvemmin). OYS:ssa lääkkeiden annosjakelulaite UNTO:n, mikrobilääkerobottien sekä osastojen lääkevarastonhallinnan käyttöönottojen valmistelu eteni.

Pohteen alueelliset tekstinkäsittelijät yhdistettiin OYS:n tekstinkäsittelyyn lokakuussa. Tämän lisäksi tekstinkäsittelyssä merkittävin muutos oli puheentunnistuksen käyttöönotto vuosia valmistuksessa olleen hankinnan saatua lainvoiman. Käyttöönottohanke toteutettiin laajamittaisena vuoden 2023 aikana. Tähän liittyi sanelujen kirjoittamisen tarpeen vähentyminen ja yhteistoimintaneuvottelet, jonka myötä tekstinkäsittelyhenkilöstön määrä väheni aiemmasta 75 prosenttia. Potilaskuljetuksessa yhdistettiin OYS:n ja entisen Oulun kaupunginsairaalan potilaskuljetuksen alueet.

Moniosaajapalvelut huolehtivat muun muassa sairaalatilojen puhtaanapidosta, instrumenttien puhdistuksesta ja huollosta sekä hoitotarvikkeiden sisälogistiikasta. Palvelualueella pystyttiin tuottamaan riittävästi palveluita sairaalahuollossa, välinehuollossa ja hoitologistiikassa, vaikka samalla tehtiin Pohteen organisoitumiseen liittyvää kehitystyötä. Välinehuollon osalta alueen palveluverkko kartoitettiin ja toimintamuutoksia valmisteltiin, esimerkiksi Muhoksen välinehuollon siirtäminen Ouluun. Hoitologistiikassa jatkettiin toimenpidepakkausten käytön laajentamista leikkaustoiminnassa. Tällä pyritään lievittämään henkilöstöpulaa vähentämällä tukitoimiin liittyvää työtä.

Henkilöstön riittävyden turvaamiseksi jatkettiin oppisopimuskoulutusta, jota on laajennettu koskemaan sairaalahuollon lisäksi myös hoitologistiikkaa ja välinehuoltoa. Sen lisäksi uutta henkilöstöä rekrytoitiin. Haasteena henkilöstön käytön osalta on ollut poikkeuksellisen voimakas kysynnän vaihtelu Oulun yliopistollisen sairaalan toiminnoissa. Sairaalan vuodeosastojen muutokset, vähennykset ja sulut sekä leikkaustoiminnan vajaakäyttö ovat vaatineet jatkuvaa toiminnan sopeuttamista.

Keskeiset mittarit	Tavoite	Toteuma 1-3/2023	Toteuma 1-6/2023	Toteuma 1-9/2023	Toteuma 1-12/2023
Röntgenlaitteiden käyttöaste Tutkimusmäärä laitetta kohden	Laitteiden käyttöaste nousee ilman, että tutkimusmäärä kasvaa	1 149	2 190	3 315	4 396
Tietokonetomografialaitteiden (TT) käyttöaste Toteutunut käyttöaste, maksimikapasiteetti	Laitteiden käyttöaste nousee ilman, että tutkimusmäärä kasvaa	53,9 %	52,8 %	52,4 %	53,8 %
Magneettikuvauslaitteiden (MRI) käyttöaste Toteutunut käyttöaste, maksimikapasiteetti	Laitteiden käyttöaste nousee ilman, että tutkimusmäärä kasvaa	68,0 %	69,0 %	67,1 %	67,7 %
Sonograferien tekemien ultraääni-tutkimusten osuus	Nousee	22,7%	24%	25%	24%
Sairaala-apteekille kohdistuvat Haipro-ilmoitukset (kaikki/vakavat)	Merkittävien ja vakavien riskien määrä ei nouse	8/0	20/0	30/0	36/0
Diagnostisten palveluiden ostopalvelukustannukset laskevat	Laskee (ostopalvelut keskitetty toimialueelle 3/2023)	9 598	760 996	1 399 853	2 007 132

Taulukko 58: Sairaanhoidollisten palveluiden keskeisten järjestämissuunnitelman mittareiden toteuma kvartaaleittain.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide		Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Keskeisimmät järjestämistä suunnitelmassa linjatut toimenpiteet	a) Yhteensovitetaan kuvantamispalvelut tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluprofiiliin	Tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluprofiiliin määrittely siirtyi vuodelle 2024.	S	S	S
	b) Yhtenäistetään välinehuoltoa ja hyödynnetään OYS:n välinehuoltokeskuksen volyymietu	Kalajoki ja Muhos toteutuneet, muut suunnitteluvaiheessa. Edellyttää riittävään instrumenttimäärään investoimista, joka toteutuu vasta 2024-2025.	S	T	T/V
	c) Järjestellään lääkevalmistusta, lääkevarastointia, käyttökuntoon saattamista ja asiantuntijapalveluita huomioiden hyvinvointialueen tarpeet	Lääkekeskusverkko on supistunut Pohteelle siirtyneestä kahdeksasta yksiköstä neljään vuoden 2023 aikana. Puhdistilatoiminnot ovat keskittyneet Oulun eteläisellä alueella Ylivieskaan ja Oulaskankaan sairaalaan. Puhdistilajärjestelyt jatkuvat 2024.	T	T	T/V
2. Diagnostisten tukipalvelujen organisointi tarpeenmukaisten sote-keskusten määrittelyn mukaiseksi, huomioiden tilat, laitteet ja henkilöstö	a) Tavoitteena on, että asiakas saa tarvitsemansa palvelun useammasta eri toimipisteestä ja palvelua voidaan tuottaa myös osapäiväisenä, osaviikkoisena, mobiilina tai digitaalisesti	Toteutusta on edistetty tarpeenmukaisten sote-keskusten määrittelyjen mukaisesti. Kuvantamisen omaa palvelua täydentävä keskitetty ostopalveluhankinta on toteutettu.	S	T	T
		Tavoitteena oli hankkia tietojärjestelmämuutoksia, jotka mahdollistavat asiakkaan ajanvaraukset eri yksiköihin. Pysäytetty hanke tältä osin, sillä toteutus on järkevää tehdä vasta ESKO-asiakas ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä.	S	S	E/S
	b) Diagnostisten palvelujen indikaatioita yhtenäistetään hyvinvointialueella hoitoketjuittain	Indikaatiot hoitoketjuittain ovat edenneet.	T	T	T

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
3. Välinehuollon uudelleenorganisointi ja OYS-välinehuoltokeskuksen suuruusedun hyödyntäminen	Keskittämisen edellyttämät investointipäätökset suun terveydenhuollon instrumenteista etenevät vakiinnuttamisrahoituksesta. Muhoksen toiminnan siirto toteutunut.	S	S	T
	Muhoksen osalta on toteutunut, muilta osin logistiikkasuunnittelu on kesken.	S	S	T/V
	Skooppien huollot ovat eteläisellä alueella toteutuneet. Muut toteutuvat skopiatoiminnan ostopalveluiden kotiuttamisen myötä ja tarpeenmukaisen sote-keskuspalveluverkon mukaisesti.	T	T	T/V
4. Lääkehuollon uudelleenorganisointi tukeutuen OYS apteekin asiantuntemukseen ja hyvinvointialueen käytössä oleviin tiloihin. Lääkelogististen ratkaisujen kehittäminen tuottavuuden parantamiseksi	Lääkehuollon uudelleenorganisointi: etelä	T	V	V
	Lääkehuollon uudelleenorganisointi: länsi	V	V	V
	a) Hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelman laatiminen uudistuvan palveluverkon mukaiseksi			
	b) Solunsalpaajahoitojen ja joidenkin muiden käyttökuntoon saattamista vaativien lääkehoitojen toteuttamisesta sopiminen hyvinvointialueella	E	T	V
	c) Aseptisen puhdastiloja vaativan lääkevalmistuksen keskittäminen	S	S	T
	Lääkehuollon uudelleenorganisointi: lääkehoitosuunnitelmaa valmistelevat työryhmät käynnistyneet 2023	S	S	T
	Lääkehuollon uudelleenorganisointi: solunsalpaajahoito ja käyttökuntoon saattaminen	S	T	T
5. OYS 2030 -uudistamisohjelman valmistuvien tilojen varustelu ja käyttöönotto, uusien toimintamallien käynnistäminen sekä rakentamisen kohteena olevien tilojen suunnittelu ja käyttöönoton valmistelu	OYS 2030: A- ja B-rakennukset 2024, käyttöönottoon liittyvät lääkehuollon toiminnalliset muutokset vakiinnuttamisrahoituksella.	T	T	T
	F-rakennus 2025-2026. Rakennus toteutusvaiheessa.	S	S	T

Taulukko 59: Sairaanhoidolliset palvelut, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Toimialueen talouden toteuma

Sairaanhoidolliset palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeinen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	5 197 766	-292 900	4 904 866	4 950 732	45 867	0,94 %
Myyntituotot	4 847 266	-737 400	4 109 866	4 236 877	127 011	3,09 %
Maksutuotot	30 500	-7 400	23 100	19 272	-3 828	-16,57 %
Tuet ja avustukset	0	15 700	15 700	76 497	60 797	387,24 %
Muut toimintatuotot	320 000	436 200	756 200	573 213	-182 987	-24,20 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	44 874	44 874	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-82 484 899	530 500	-81 954 399	-79 018 194	-2 936 205	-3,58 %
Henkilöstökulut	-60 298 003	-234 600	-60 532 603	-58 023 421	-2 509 182	-4,15 %
Palvelujen ostot yhteensä	-8 670 848	-1 197 700	-9 868 548	-9 660 598	-207 950	-2,11 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-20 000</i>	<i>-2 763</i>	<i>-22 763</i>	<i>-102 978</i>	<i>80 215</i>	<i>352,39 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-8 650 848</i>	<i>-1 194 937</i>	<i>-9 845 784</i>	<i>-9 557 620</i>	<i>-288 164</i>	<i>-2,93 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 079 478	1 410 700	-10 668 778	-10 497 338	-171 440	-1,61 %
Avustukset	0	0	0	0	0	0,00 %
Muut toimintakulut	-1 436 571	552 100	-884 471	-836 838	-47 633	-5,39 %
TOIMINTAKATE	-77 287 133	237 600	-77 049 533	-74 067 462	-2 982 072	-3,87 %

Taulukko 60: Sairaanhoidollisten palveluiden talouden toteuma.

Sairaanhoidollisten palvelujen toimialueen toimintatuotot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Toimintakulujen osalta suurin alitus toteutui henkilöstökuluissa (noin 2,5 miljoonaa euroa). Alitus aiheutui siitä, että toteutuneen työpanoksen määrä oli noin 94 prosenttia suunnitellusta. Tähän vaikuttivat muun muassa tekstinkäsittelijöiden yhteistoimintaneuvottelut puheentunnistusjärjestelmän käyttöönottoon liittyen sekä sairaala- ja välinehuollon suunniteltua vähäisempi tarve.

Toimintakulujen osalta alitusta oli myös palvelujen ostoissa (noin 0,2 miljoonaa euroa) sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa (noin 0,2 miljoonaa euroa). Palvelujen ostojen osalta suurin muutos vuoden aikana oli diagnostisten palvelujen ostojen keskittäminen sairaanhoidollisten palvelujen toimialueelle. Keskittämisen tarkoituksena oli ostopalvelujen parempi hallinta ja se toteutui hyvin. Ostopalvelujen hallintaa jatketaan vuonna 2024. Muiden toimintakulujen osalta toteuma oli lähes muutetun talousarvion mukainen, alitusta oli noin 0,05 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena toimialueen toimintakate oli arvioitua parempi, mikä johtuu suurelta osin henkilöstökulujen alituksesta.

Järjestämissuunnitelman mukaiset ja muut talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämissuunnitelmassa vuosille 2023–2025 on toimialueelle asetettu tavoitteita, joilla pyritään muun muassa integraatiohyötyihin ja toiminnan tehostamiseen. Toiminnan kannalta keskeinen asetettu tavoite on tarpeenmukaiset ja yhdenvertaiset diagnostiset peruspalvelut sote-keskuksiin. Tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluverkon ja -valikoiman määrällisyys on valmisteltu vuonna 2023. Muutosten toimeenpano ajoittuu vuosille 2024 ja 2025.

Vuonna 2023 toteutettiin kuvantamisen ja muun diagnostiikan ostopalveluiden keskittäminen toimialueelle. Kuvantamisen osalta tehtiin koko Pohteen kattava laaja kilpailutus, jossa on huomioitu mahdolliset palveluverkkomuutokset. Lisäksi valmisteltiin patologian ostopalvelukilpailutus, jonka uudet sopimukset astuvat voimaan alkuvuonna 2024.

Organisatorisesti tavoiteltu muutos perustason kuvantamisen keskittämisestä kolmeen alueyksiköön toteutui. Alueyksiköiden rooli ja määrä voi kuitenkin vuosina 2024 ja 2025 muuttua kuvantamisverkon muutosten myötä. Vuonna 2023 sonograafereiden tekemien ultraäänitutkimusten määrä kasvoi 22 prosenttia vuoteen 2022 nähden. Vuonna 2023 ne kattoivat 24 prosenttia kaikista ultraäänitutkimuksista. Lisäksi Pohteen säteilynkäyttöorganisaatio uudistettiin vuonna 2023, ja Pohteelle siirtyneet turvallisuusluvut vähentyivät aiemmasta 60:stä kahdeksaan.

Diagnostisten tutkimusten indikaatioita koskeva ohjeistus on Pohteella yhtenäistetty. Ohjeistuksen jakelu tullaan lopulta toteuttamaan rakenteilla olevan Pohteen dokumenttikirjaston kautta. Kuvantamisen saavutettavuutta asukkaiden kannalta arvioitiin laskemalla Pohteella kuvattujen potilaiden kotikunnan ja kuvantamispisteen väliset etäisyydet. Vertailulukua aiemmilta vuosilta ei ole käytettävissä, mutta vuonna 2023 keskimääräinen matka kuvantamiseen on ollut 24,1 kilometriä. Laskenta ei huomionnut oman kunnan alueella syntyviä kilometrejä eikä kaikkia ostopalveluita.

Välinehuollon prosesseja on käyty systemaattisesti läpi. Suurimmat välinehuollon volyymit ovat leikkaavissa yksiköissä ja OYS:n ulkopuolella suun terveydenhuollossa. Toiminnan keskittämistä on aloitettu ja laajamittaisemman keskittämisen vaatimat instrumenttihankinnat on valmisteltu terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen toimesta. Suunniteltu välinehuollon tilojen vapautuminen on mahdollista vasta, kun tarvittava instrumenttimäärä on hankittu ja sote-keskusten palveluverkko on uudelleenorganisoitu.

Lääkekeskusverkko on supistunut Pohteelle siirtyneestä kahdeksasta yksiköstä neljään vuoden 2023 aikana. Puhdastilatoiminnot ovat keskittyneet Oulun eteläisellä alueella Ylivieskaan ja Oulaskankaan sairaalaan. Potilaiden lääkehaittatapahtumista ei ole Pohteen laajuista vertailupohjaa vuodelta 2022. Vuonna 2023 ei kuitenkaan havaittu vakavia apteekkiin kohdistuneita haittatapahtumia. Yksiköihin kohdentuneita haittatapahtumia ei pystytty analysoimaan. Tavoitteena on rakentaa lääketurvallisuuteen liittyviä mittareita vuodelle 2025, jolloin laajempi lääkeautomaatio on käytössä. Diagnostisten tutkimusten vaikuttavuuden parantamista toteutettiin muun muassa osallistumalla selkäpotilaan hoitoketjutyöhön. Tähän kohdistui myös 2023 tehty omavalvontatoimenpide, jonka perusteella selkäpotilaan lähetekäytännöissä on tarkennettavaa. Vaikuttavuuden parantamista tavoitellaan myös ostopalveluiden keskittämisellä toimialueelle, joka mahdollistaa esimerkiksi patologian näytteiden osalta syöpäpotilaiden hoitoketjun hallintaa. Keskittämisellä tavoitellaan myös diagnostisten tutkimusten ostopalveluiden kustannusten laskua. Vuonna 2023 toteutettiin myös NGS-laitteen myynti patologialta NordLabille, jotta kalliita genetiikkatutkimuksia voitaisiin kotiuttaa.

Talouden tasapainottamiseen toimialueella pyrittiin niin, ettei merkittäviä toiminnan häiriöitä syntyisi. Esihenkilöiden päivittäisjohtaminen oli tässä työssä olennaisen tärkeää ja muun muassa si- jaisten käyttöön kiinnitettiin huomiota, lomapalkkavelkaa purettiin ja kouluttautumista pyrittiin toteuttamaan kustannustehokkaasti. Oulun kaupunginsairaalan ja Oulun yliopistollisen sairaalan osastojen tukipalveluiden välisiä päällekkäisyyksiä poistettiin erityisesti potilaskuljetuksen ja sairaalahuollon osalta. Kuvantamisyksiköissä tehtiin uudelleenjärjestelyjä ohjaamalla potilaita ostopalveluista Pohteen omaan toimintaan ja osa-aikaistamalla toimintaa tarvittaessa. Välinehuoltoverkossa

toteutettiin pieniä sopeuttavia toimia, ja lisäksi lääkekeskusten tietojärjestelmät yhdistettiin kustannusten karsimiseksi ja saumattomamman toiminnan varmistamiseksi. Pientä sopeuttamista tehtiin myös uuden yliopistollisen sairaalan käyttöönoton resurssoinnissa sairaalan käyttöönoton aikataulun tarkentumisen vuoksi. Uusien sairaalaosien varustelua, uusien toimintamallien suunnittelua ja käyttöönoton valmistelua pystyttiin sopeuttamisesta huolimatta suunnitelmallisesti toteuttamaan.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Päällekkäisyyksiä kustannuksissa Oulun kaupunginsairaalan ja Oulun yliopistollisen sairaalan osastojen tukipalveluissa poistettu	Potilaskuljetus, sairaalahuolto, hoitologistiikka, kaasulogistiikka, osastofarmasia, tekstinkäsittely.	S	T	V
	Kolme osastoa muuttanut, päällekkäisyydet tukipalvelujen osalta täysin purettu.	S	T	V
2. Kuvantamisyksiköiden vähentäminen tai osa-aikaistaminen	Toteutusta aloitettu tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluvalikoiman päätöksen mukaisesti pilotointeja hyödyntäen.	T	T	T
3. Lääkekeskuksien vähentäminen	Kolme lääkekeskusta ja yksi lääkevarasto on lakkautettu.	T	T	V
4. Välinehuoltoverkoston harventaminen	Suunnittelu- ja pilotointivaihe. Toteutuksen edellytyksenä oleva investointisuunnittelu on edennyt.	S	S	T
5. Tietojärjestelmien päällekkäisyyksien poistaminen	Marela, Sonet ja Osti on laajennettu Kuusamo ja Taivalkoskea lukuun ottamatta kaikille muille, valmis tammikuussa 2024. NeaRis (Oberon ajanvaraus) toteutus siirtynyt Esko-käyttöön.	T	T	V
6. Tukipalvelujen ostopalvelujen kotiuttaminen omaksi toiminnaksi	Sonograaferitoiminnan laajentaminen ja ostopalveluiden kotiuttaminen on käynnistynyt Oulun ympäristössä. Keskitetty kilpailutus ostopalveluista on toteutettu.	T	T	V
7. Henkilöstökulujen sopeuttaminen: määräaikaisten harkittu vähentäminen	Sijaistarpeen huolellinen harkinta, kesäsijaisten vähentäminen, lomapalkkavelan purku.	T	T	V

Taulukko 61: Sairaanhoidolliset palvelut, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Palkallinen työpanos vuonna 2023 toteutui 93,8 prosenttisesti (1 090,2) käyttösuunnitelmaan verrattuna. Keväällä 2023 käydyissä yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyt muutokset tehtiin syyskuuhun mennessä. Toimialueella käytiin myös syksyllä 2023 yhteistoimintaneuvottelut tekstinkäsittelyhenkilöstön osalta puheentunnistusjärjestelmän käyttöönottoon liittyen. Henkilöstön vaihtuvuus oli aiempia vuosia suurempaa ja myös rekrytoinnissa oli haasteita.

Toimialueen sairauspoissaoloprosentti koko vuoden osalta oli 5,9. Tarkkaa vuoden 2022 vertailulukua ei ole käytettävissä, mutta Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin toimialuetta vastaavassa organisaatiossa se oli 7,1 prosenttia. Toimialueen henkilöstömäärä oli vuoden viimeinen päivä 1 197 henkilöä.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	1 197
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	17,5 %
Palkallinen työpanos	1 090,2
Käyttösuunnitelma	1 162,7
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	93,8
Toteutunut työpanos 2023	884,4
Lähtövaihtuvuus 2023	15,1 %
Sairauspoissaolo% 2023	5,9 %
Sairausajan palkka € 2023	1 714 321

Taulukko 62: Sairaanhoidolliset palvelut, henkilöstötunnuslukuja (Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau).

Riskien toteutuminen

Merkittäviä riskejä ei realisoitunut vuoden 2023 aikana.

9.1.2 Pelastustoimi

Toimialueen toiminnan kuvaus

Pelastustoimen toimialueen pääasiallinen tarkoitus on hoitaa pelastusalalle lainsäädännöllä määritellyt lakisääteiset tehtävät. Konkreettisemmin katsottuna pelastustoimen tarkoituksena on edistää yksilöiden ja yhteisöjen omatoimista valmiutta, ennaltaehkäistä onnettomuuksia sekä rajoittaa onnettomuustilanteessa onnettomuuden seurauksia. Pelastustoimen tehtävänä on tuottaa laadukkaat ja monipuoliset paitsi pelastustoimen lakisääteiset palvelut, myös muut erikseen sovittavat palvelut joustavasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Pelastustoimen palvelutuotanto integroidaan osaksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta säädösten, hyvinvointialueen ohjeistuksen sekä aluevaltuuston hyväksymien pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päättämällä tavalla.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Pelastuslaitoksen lakisääteisten palveluiden toteutuminen ja muiden palvelutasopäätöksessä 2023 sovittujen palveluiden toteutuminen on raportoitu tarkemmin liitteessä 5.

Palvelutuotannon häiriötön käynnistyminen oli yksi keskeisimmistä vuoden 2023 tavoitteista. Pelastustoimen palveluiden siirto luovuttavilta organisaatioilta hyvinvointialueelle oli onnistunut. Kriittisten palveluiden, kuten kiireellisen pelastustoiminnan, palvelukatkoksia ei esiintynyt. Pohteen kirjaamotoimintojen ja asianhallinnan keskeneräisyys aiheutti viiveitä ja määräaikojen ylittymistä etenkin onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa (lakisääteisiä ilmoituksia ja lausuntopyyntöjä jäi tulematta tai niitä ei saatu asian määräaikaan mennessä).

Pohteelle siirtyvien ict-järjestelmien runsas lukumäärä tunnistettiin jo valmisteluvaiheessa vuonna 2022. Tavoitteena oli mahdollisimman häiriötön siirtyminen siten, ettei ainakaan keskeisissä ja palvelutuotannon kannalta välttämättömissä pelastustoiminnan järjestelmissä esiintyisi kriittisiä poikkeamia. Tähän tavoitteeseen päästiin, sen sijaan erityisesti henkilöstöhallinnon järjestelmien osalta oli ongelmia, joiden korjaaminen vaati resursseja vuoden 2023 aikana. Merkittävimmät vaikeudet liittyivät palkanmaksuun, jonka virheellisyydet koskivat tammi-helmikuun 2023 aikana suurta osaa henkilöstöä.

Vuoden 2023 aikana siirryttiin vaiheittain Pohteen yhteisten tietojärjestelmien käyttöön. Pelastustoimen omista päällekkäisistä tietojärjestelmistä, kuten valvonnan Wice Master -ohjelmasta ja resurssihallinnan Rescue Planner -ohjelmasta luovuttiin.

Vuoden 2023 palvelutasopäätöksen tavoitteena oli lakisääteinen minimitaso, mutta myös alueellisesti kattavat ja laadukkaat pelastustoimen palvelut sekä palvelutuotannon yhtenäistäminen ja vaikiinnuttaminen. Lakisääteinen palvelutuotanto käynnistyi heti vuoden 2023 alusta alkaen ja toteutui pääosin säädösten ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Talouden tasapainotusohjelmaan sisältynyt vapautuneiden virkojen harkittu täyttämättä jättäminen toteutui (vakinaisen henkilöstön määrä laski), mutta se vaikutti osin haitallisesti palvelutasopäätöksen tavoitteiden toteutumiseen. Vuoden 2023 aikana toteutetulla hankintojen priorisoinnilla ja osin myös hankintakiellolla ei havaittu olleen vaikutusta lakisääteisten palveluiden toteutumiseen.

Vuoden 2023 palvelutasopäätös oli siirtymävaiheen palvelutasopäätös. Vuoden 2023 palvelutasopäätökseen ja talousarviotavoitteisiin sisältyi tavoite vuosia 2024–2025 koskevan palvelutasopäätöksen laatimisesta sekä palveluiden tarve- ja riskiperusteiden päivittämisestä. Päivitetty riskianalyysi, sisältäen muun muassa riskien mukaisen paloasemaverkon tarkastelun, valmistui 20.10.2023. Palvelutasopäätös 2024–2025 hyväksyttiin 20.11.2023. Palvelutuotannon tarve- ja riskiperusteisuutta, lainmukaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta arvioivan omavalvontaohjelman laatiminen siirtyi vuodelle 2024. Ohjelman puuttuminen ei kuitenkaan estänyt omavalvonnan toteuttamista vuonna 2023.

Palvelutasopäätöksen 2024–2025 valmisteluun sisältyi myös poikkeusolojen tarkastelu. Vuoden 2023 aikana aloitettiin sodanajan erityisolosuhteita käsittelevän riskianalyysin laatiminen, tehtiin päivitetty henkilöstövarausesitys sekä päivitettiin pelastuslaitoksen valmius- ja evakuoitisuunnitelmat (pvm. 9.5.2023). Lisäksi laadittiin pelastuslaitoksen palvelutuotannon sisäisiä riskitekijöitä ja

jatkuvuudenhallintaa käsittelevä riskienhallintasuunnitelma (pvm. 5.12.2023). Pelastuslaitos oli osaltaan perustamassa maakunnan alueellista valmius- ja turvallisuusfoorumia sekä tuotti sen toimintaan asiantuntija- ja sihteeripalvelua. Foorumin toiminnan tavoitteena on muun muassa edistää ja yhteensovittaa vakaviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista sekä yhteistoimintaa eri toimijoiden kesken.

Yksi talousarvion tavoitteista koski toimialueen johtamispalvelun uudistamista ja yhtenäistämistä. Pelastuslaitoksen hallinnollisesta organisaatiosta päätettiin jo vuonna 2022. Myös hakumenettelyt (tai siirtyminen ilman hakumenettelyä) uuden organisaation mukaisiin tehtäviin toteutettiin jo vuoden 2022 aikana. Johtamispalvelua ei uudistettu merkittävästi enää vuonna 2023. Uudistaminen kuitenkin jatkuu osana syksyllä 2023 päätettyä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa.

Vuoden 2023 tavoitteisiin sisältyi pelastustoiminnan hälytysvasteiden uudistaminen. Uudistus toteutui vasta marras-joulukuussa 2023 siten, että uudet hälytysvasteet otettiin käyttöön tammi-kuussa 2024.

Kahden pelastuslaitoksen yhdistyminen edellytti pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän uudistamista ja työvuorojen resurssihallinnan kehittämistä. Keskeiset ratkaisut pelastustoiminnan johtamisjärjestelmäksi tehtiin vuoden 2022 aikana osana palvelutasopäätöksen 2023 valmistelua. Johtamisjärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta alkaen. Uudistus muun muassa vähensi merkittävästi päälystövarallaoloa ja sisällytti tilannekeskustoiminnot osaksi pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää.

Resurssitoimisto aloitti toimintansa jo syksyllä 2022. Toimisto on vastannut muun muassa pelastustoiminnan työvuoro- ja lomasuunnittelusta sekä poikkeamien, kuten resurssivajeen korjaamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla ylitöitä välttämällä. Resurssitoimiston kehittämisen painopiste on ollut pelastustoimen vanhan resurssihallintajärjestelmän (Promeron) ja Pohteen HR-järjestelmien välisten tiedonsiirtojen varmistamisessa sekä toisaalta uuden resurssihallintajärjestelmän käyttöönoton suunnittelussa.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos on uusi organisaatio, jonka vuoksi vuoden 2023 yhtenä tavoitteena oli kokonaisvaltainen brändiuudistus ja työyhteisöviestinnän kehittäminen. Uuden pelastuslaitoksen aloitukseen sisältyi muun muassa organisaatiotunnusten, ajoneuvotunnusten, graafisen ilmeen, asiakirjapohjien, internet- ja some-ympäristön ja monen muun asiakokonaisuuden uudistaminen. Uudistukset saatiin tehdyksi vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 työyhteisöviestintä keskittyi erityisesti muutosviestintään. Keskiössä olivat viikoittain järjestetyt yhteiset ja koko henkilöstölle myöhempäänkin käyttöön taltioidut vuorovaikutteiset tilannekatsaukset

Toimialueen talouden toteuma

Pelastustoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeinen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	285 000	-42 200	242 800	323 215	80 415	33,12 %
Myyntituotot	0	0	0	3 965	3 965	100,00 %
Maksutuotot	240 000	-35 200	204 800	267 817	63 017	30,77 %
Tuet ja avustukset	35 000	-20 100	14 900	14 872	-28	-0,19 %
Muut toimintatuotot	10 000	13 100	23 100	16 410	-6 690	-28,96 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	20 152	20 152	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-31 356 595	1 087 900	-30 268 695	-29 132 695	-1 136 000	-3,75 %
Henkilöstökulut	-25 377 424	720 400	-24 657 024	-23 955 119	-701 904	-2,85 %
Palvelujen ostot yhteensä	-2 293 671	-86 900	-2 380 571	-2 567 345	186 774	7,85 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0	0	0,00 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-2 293 671	-86 900	-2 380 571	-2 567 345	186 774	7,85 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 252 500	745 100	-1 507 400	-1 180 615	-326 784	-21,68 %
Avustukset	-226 000	-7 600	-233 600	-238 958	5 358	2,29 %
Muut toimintakulut	-1 207 000	-283 100	-1 490 100	-1 190 657	-299 443	-20,10 %
TOIMINTAKATE	-31 071 595	1 045 701	-30 025 895	-28 809 480	-1 216 415	-4,05 %

Taulukko 63: Pelastustoimen talouden toteuma.

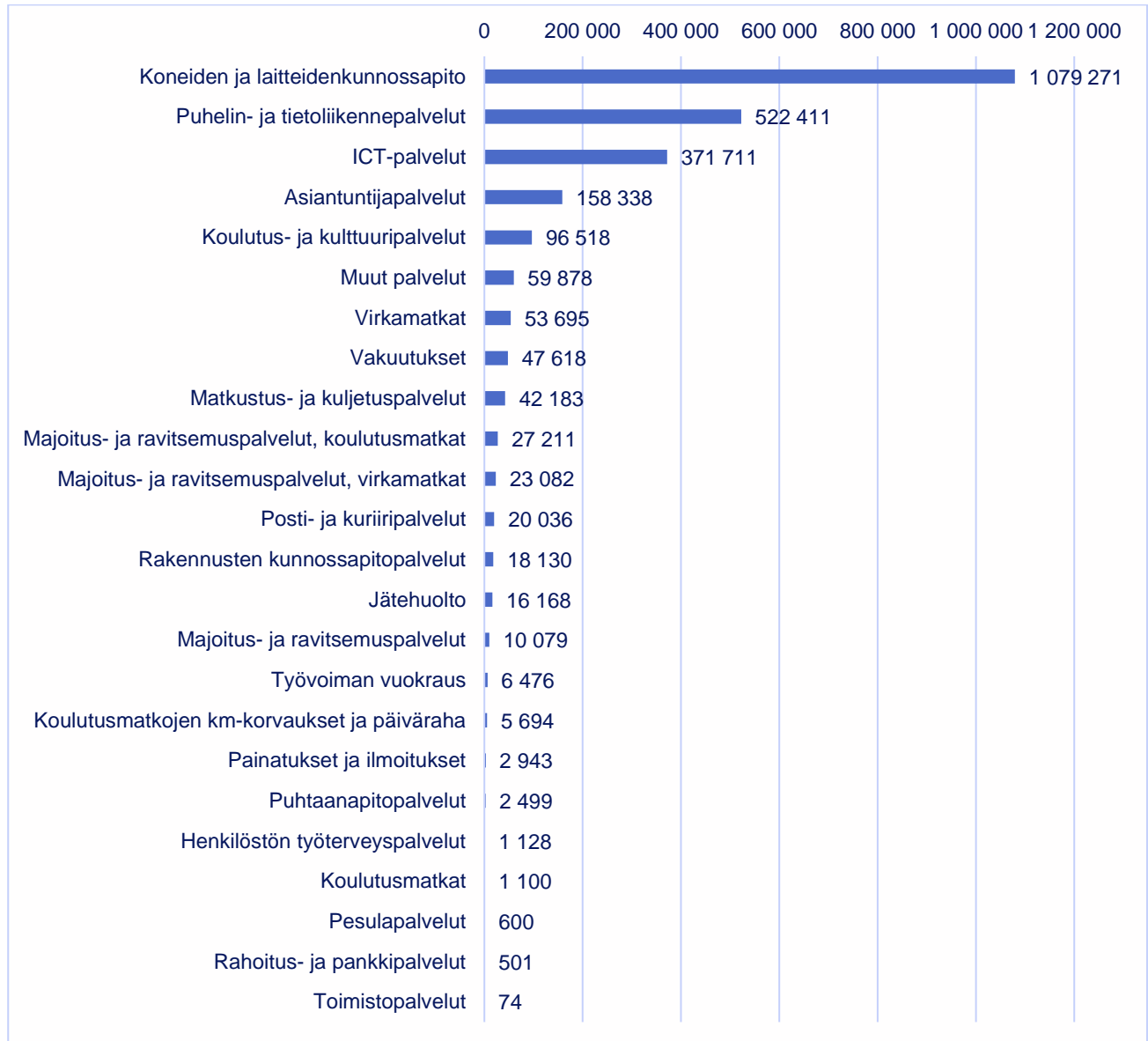
Pelastustoimen toimialueen sitovaksi toimintakatteeksi muodostui -28,8 miljoonaa (95,9 %), joka alittaa muutetun talousarvion 1,2 miljoonalla eurolla. Toimintatuottojen toteuma oli 0,3 miljoonaa, ylittäen muutetun talousarvion 80 415 eurolla.

Toimialueen toimintakulujen toteuma oli 29,1 miljoonaa euroa, joka alittaa talousarvion 1,1 miljoonalla. Toimintakuluissa alittuivat kaikki muut kuluryhmät paitsi muiden palvelujen ostot ja avustuskulut. Henkilöstökulut alittuivat 0,7 miljoonalla eurolla. Henkilöstökulujen palkat ja palkkiot sisältävät VPK:n ja toimenpidepalkkaisten palkkioita 1,7 miljoonaa euroa (ilman sivukuluja), alittaen niille varatun talousarviomäärärahan 0,5 miljoonalla eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut alittivat kumpikin talousarvion 0,3 miljoonalla eli yhteensä 0,6 miljoonalla eurolla.

Henkilöstökulujen alittumiseen vaikutti palkallisen työpanoksen vähentyminen vuoden 2023 aikana. Taustalla on hyvinvointialueudistuksen siirtymävaiheen henkilöstövaikutukset sekä vuoden 2023 talousarviotoimenpiteet, joihin perustuen vapautuneita virkoja jätettiin harkitusti täyttämättä ja sijaisten määrää vähennettiin. Henkilöstökulujen toteutumiseen vaikuttaa myös onnettomuuksien määrä ja laatu. Tilinpäätösvuoden 2023 aikana ei ollut suuria ja/tai pitkäkestoisia pelastustoimen onnettomuuksia. Hälytystehtävien määrä oli noin 9 prosenttia pienempi kuin aiemman kolmen vuoden keskiarvo. Pelastustoimi on valmiusorganisaatio, jossa varaudutaan niin normaali- kuin poikkeusoloihin. Normaaliolojenkin isot ja pitkäkestoiset onnettomuudet nostavat välittömästi henkilöstö- sekä aine- ja tarvikekuluja. Tyypillisesti sään ääri-ilmiöt, kuten hyvin kuuma, kuiva ja tuulinen kesä, sateet ja tulvat, altistavat näille tapauksille.

Palvelujen ostot kohosivat 2,6 miljoonaan euroon, joka ylittää talousarvion noin 0,2 miljoonalla eurolla (kuvio 24). Koneiden, kaluston ja laitteiden kunnossapitopalvelut (1,1 miljoonaa euroa)

muodostuivat suurimmaksi menoeräksi palveluostojen ryhmässä, ylittäen talousarvion 0,2 miljoonalla eurolla. Toiseksi suurimmaksi kohosivat puhelin- ja tietoliikennepalvelut (0,5 miljoonaa), jotka ylittivät talousarvion 0,2 miljoonalla eurolla. Muissa palveluostojen ryhmissä tapahtui alittumista. Pelastustoimi maksaa pelastustoimeen osallistuville VPK-yhdistyksille aluesopimuksessa sovittuja toiminta-avustuksia. Vuonna 2023 toteutunut avustusten määrä oli hieman yli 0,2 miljoonaa euroa, joka ylitti talousarvion 5 358 eurolla.

Kuvio 24: Pelastustoimen ostopalvelut tileittäin (2,6 miljoonaa euroa).

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1–3	4–6	7–12
1. Toiminnan mahdollisimman häiriötön käynnistyminen, muun muassa palvelutuotannon, palkanmaksun, HR-toimintojen ja työvuorosuunnittelun sekä toiminnallisten ja taloudellisten mittareiden ja suoritteiden seurannan turvaaminen.	Palveluiden siirto hyvinvointialueelle toteutui keskeytyksittä. Palvelutuotanto toimii.	V	V	V
	Pohteen kirjaamotoiminnoissa on edelleen keskeneräisyyttä, joka aiheuttaa muun muassa viireille tulevien asioiden viivästymistä ja vaikeuksia asianhallintaan.	T	T	T
	Palkanmaksun virheellisyudet saatiin korjatuksi kevään 2023 aikana. Palkanmaksu toimii.	T	T	V
	Siirtymävaiheen keskeneräisyydet HR-järjestelmissä ovat korjaantuneet.	T	T	V
	Palvelutuotannon mittaaminen onnistuu keskeisiltä osin. Toteutustavassa on vielä kehitettävää (järjestelmät, automatisointi).	T	T	T
2. Vuoden 2023 palvelutasopäätöksen toteuttaminen	Onnettomuuksien ehkäisyssä määrävälein tehtävä valvonta jäi hieman tavoitteesta. Resurssivaje korjaantumassa.	T	T	T/V
	Pelastustoiminnassa oli O-lähtöjä noin 1,4 % kiiireellisistä tehtävistä. Lisäksi on yhteensä 8 riskiruutua, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkäaikaisten toimintavalmiusaikapuuotteiden vuoksi. Pyritään korjaamaan kehittämällä sopimushenkilöstön lähtövarmuutta ja -vahvuutta sekä uudistamalla hälytysvasteita.	T	T	T/V
3. Uuden riskianalyysin ja palvelutasopäätöksen valmisteleminen, sisältäen muun muassa paloasemaverkostoselvitys ja palvelutuotannon vaikuttavuuden kehittäminen	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen riskianalyysi on valmis ja se sisältää toimintavalmiusaikavaatimusten ja palveluverkon vertailun.	T	V	V
	Palvelutasopäätös 2024–2025 on valmis.	T	T	V
4. Onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan palvelutuotannon sekä toimialueen johtamispalvelun uudistaminen ja	Johtamisjärjestelmä on uudistettu ja käytössä. Tilannekeskuksen palvelualue siirretään jatkossa pelastustoiminta palvelualueen vastuualueeksi.	V	V	V

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1–3	4–6	7–12
yhtenäistäminen, mukaan lukien omavalvontajärjestelmän rakentamisen aloittaminen sekä pelastustoimen että Pohteen yhteisten ict-järjestelmien käyttöönotto	Omavalvontaa tehdään, mutta varsinaisen omavalvontaohjelman laatiminen on vielä alkutekijöissään.	T	T	S/T
	Ict-järjestelmät on otettu käyttöön.	V	V	V
5. Varautumisen ja valmiussuunnittelun sekä niiden tukemisen yhteensovittaminen	Pelastuslaitoksen valmius- ja evakuoitusuunnitelmat on päivitetty. Päivitetty henkilöstövaaraesitys on tehty. Palvelutuotannon jatkuvuutta vaarantavat riskitekijät on kartoitettu ja riskienhallintasuunnitelman laatiminen on aloitettu. Pelastuslaitos on mukana alueellisessa turvallisuus- ja valmiusfoorumissa. Varautumistehtävien toteuttamista ja yhteensovittamista rahoittaa henkilöstövaje.	T	T	T
6. Uuden hälytystoiminta- ja -vastemallin käyttöönotto	Hälytysvasteuudistus aloitettiin marras-joulukuussa 2023. Uudet hälytysvasteet otettiin käyttöön tammikuussa 2024.	T	T	V
7. Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän uudistaminen ja pelastustoimen Pohjois-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskustoiminnan käynnistäminen	Uudistettu johtamisjärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta alkaen.	V	V	V
	Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen tila- ja laitteistoratkaisut ovat keskeisiltä osiltaan valmiit. Henkilöstöratkaisut ovat selvittelyssä. Odottaa osaltaan tilannekeskuspalveluita koskevan asetuksen valmistumista.	T	T	T
8. Resurssitoimiston käynnistäminen ja kehittäminen	Resurssitoimisto on aloittanut toimintansa.	T	T	V
9. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alabrändin vahvistaminen ja tunnettuuden lisääminen, työnantajakuvan parantaminen ja työyhteisöviestinnän kehittäminen	Pelastuslaitoksen ulkoinen ilme on uudistettu. Työyhteisöviestintää on kehitetty osana hyvinvointialueuudistuksen muutosviestintää.	T	T	V

Taulukko 64: Pelastustoimi, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Vuoden 2023 taloudellinen tilanne oli pelastustoimessa haastava. Syksyllä 2023 laaditun tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä toteutettiin jo vuoden 2023 aikana. Toimenpiteet muun muassa vähensivät vuokrattujen toimitilojen määrää sekä vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön määrää. Toimenpiteet priorisoivat ja keskeyttivät hankintoja aina hankintakieltoon saakka.

Toimenpiteillä ehkäistiin merkittävästi muun muassa työvuorovajeesta aiheutuneita ylityitä. Toimenpiteiden toteutus jatkuu vuoden 2024 aikana.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1–3	4–6	7–12
1. Palvelutuotannon mitoittaminen lakisääteisen minimitason mukaisesti	Palvelutasopäätöksen 2023 laatimisessa ja vuoden 2023 palveluiden tuottamisessa noudatettiin lainsäädännössä tai erikseen palvelutasopäätöksessä määritettyä minimitasoa. Palvelutuotannon kustannusvaikeuksien optimointi ja seuranta jatkuu.	T	T	T
2. Organisaation johdon madaltaminen ja kaventaminen ylimmän ja keskijohdon sekä keskeisimpien asiantuntijatehtävien osalta	Tavoiteorganisaatio on luotu valmisteluvaiheessa vuonna 2022 ja otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta alkaen.	V	V	V
3. Hälytysvasteiden uudistaminen, hälytettävien resurssien tarpeenmukaisuuden varmistaminen ja etupainotteisuuden vähentäminen	Hälytysvasteuudistus toteutettiin marras-joulukuussa 2023. Uudet hälytysvasteet otettiin käyttöön tammi-kuussa 2024.	T	T	V
4. Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän supistaminen	Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmä uudistettiin valmisteluvaiheessa vuonna 2022 ja otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta alkaen.	V	V	V
5. Resurssitoimiston perustaminen ja resurssien entistä laajempi hyödyntäminen ja siten henkilöstökustannusten hallinta	Resurssitoimisto on ollut toiminnassa vuoden 2023 alusta alkaen.	T	T	V
6. Hankintojen selkeä priorisoiminen	Hankintojen priorisointi ja loppuvuodesta myös hankintakielto (vain lakisääteisyttä palveleva ja välttämätön hankitaan) olivat osa vuoden 2023 toimintaa.	V	V	V
7. Vuoden aikana vapautuvien vakanssien harkittu täyttämättä jättäminen	Toteutui ja vähensi osaltaan pelastuslaitoksen vakinaisen henkilöstön määrää vuonna 2023. Vaikutti osin negatiivisesti palvelutasopäätöksessä määritettyjen tavoitteiden toteutumiseen.	T	T	V
8. Ict-järjestelmien integraatiot ja järjestelmien vähentäminen	Vuoden aikana luovuttiin pelastustoimen omista päällekkäisistä järjestelmistä ja siirryttiin vaiheittain	T	T	T

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1–3	4–6	7–12
	Pohteen yhteisten järjestelmien käyttöön. Yhtenäistämisen ja optimointi jatkuu vuoden 2024 puolella.			
9. Synergia Pohteen yhteisten toimintojen osalla, muun muassa logistiikka ja varastointi, hankinnat ja työterveyshuolto	Toimintasuunnitelmassa oli muun muassa logistiikkaan, virkavaatehuoltoon, hankintoihin ja toimitilojen käyttöön liittyvä synergia. Osin toteutui, osin on valmistelussa.	S	T	T

Taulukko 65: Pelastustoimi, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Palkallinen työpanos toteutui 92,4 % (343,0) käyttösuunnitelmaan verrattuna. Sairauspoissaoloprosentti oli koko vuoden osalta 5,5 % ja lähtövaihtuvuus 7,1 %. Sekä henkilöstömäärä että määräaikaisen henkilöstön määrä laskivat kesäkuusta lähtien. Toimialueen henkilöstömäärä oli vuoden viimeinen päivä 343 henkilöä.

Hyvinvointialueen siirtymävaiheen henkilöstövaikutukset sekä vuoden 2023 talousarvion toimenpiteet (vapautuneita virkoja jätettiin harkitusti täyttämättä ja sijaisten määrää vähennettiin) ovat vaikuttaneet palkallisen työpanoksen vähentymiseen.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	342
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	4,4 %
Palkallinen työpanos	343,0
Käyttösuunnitelma	371,1
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	92,4
Toteutunut työpanos 2023	281,7
Lähtövaihtuvuus 2023	7,1 %
Sairauspoissaolo% 2023	5,5 %
Sairausajan palkka € 2023	590 515

Taulukko 66: Pelastustoimi, henkilöstötunnuslukuja (Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau).

Riskien toteutuminen

Pitkään jatkuneita puutteita toimintavalmiusaikavaatimusten toteutumisessa oli yhteensä 8 riskiruu-dussa (Oulussa, Haapavedellä ja Kuusamossa). Puutteet ovat vähentyneet I-luokan riskiruu-duissa ja lisääntyneet hieman II-luokan riskiruu-duissa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto otti puutteet säännöllisesti seurattavaksi valvonta-asiaksi syksyllä 2023.

0-lähtöjä eli hälytystehtäviä, joissa hälytetyn yksikön lähtö ei toteudu henkilöstö- ja/tai kalustopu-lasta johtuen, oli noin prosentissa tehtävistä. Lähes kaikki olivat ensivastetehtäviä. 0-lähdöt painot-tuvat muutamille paloasemille, joissa lähtövalmius perustuu sopimushenkilöstön käyttöön. 0-lähtöjä

on pyritty ehkäisemään hälytysvasteita korjaavilla toimenpiteillä sekä puutteiden esille nostamisella kyseessä olevien paloasemien henkilöstöpalavereissa.

Voidaan sanoa, että hyvinvointialueuudistuksen siirtymävaiheeseen sisältyi henkilöstöriskin toteutuminen, kun taloushallinnon vastuuhenkilöitä (talous- ja/tai hallintopäälliköt) ei siirtynyt luovutteisista organisaatioista vastaavaan tehtävään uudessa organisaatiossa. Vastuuhenkilöiden puuttuminen vaikeutti merkittävästi muun muassa talousarviotyötä ja erilaisiin tietopyyntöihin vastaamista.

Talouden tasapainotus on vähentänyt kalusto- ja varustehankintaa, kalusto- ja varustemäärää ja ylläpidon tasoa. Tasapainotus on vähentänyt henkilöstömäärää, koulutusta ja harjoittelua. Tasapainotus on vähentänyt pelastustoiminnan palveluissa tarvittavaa etupainotteisuutta. Kutistaminen koettelee pelastuslaitoksen kykyä toimia nopeasti ja tehokkaasti päivittäisissä onnettomuuksissa sekä suuronnettomuuksissa ja päällekkäisissä suurissa onnettomuuksissa. Palvelukyvyyn tulisi riittää myös poikkeusolojen tilanteisiin.

Pelastustoiminnan palveluista tehtiin vuoden 2023 aikana joitain kanteluita ja selvityspyyntöjä. Näistä ei ole aiheutunut mainittavia seuraamuksia. Toimintavalmiusaikavaatimusten toteutuminen on nostettu aluehallintovirastossa seurattavaksi valvonta-asiaksi.

9.1.3 Hyvinvointialueen johtaminen

Toimialueen toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueen johtamisen toimialue koostuu seuraavista palvelualueista: johtaminen, riskienhallinta, sisäinen tarkastus, lääketieteen, hoitotieteen ja -työn sekä sosiaalityön ja yliopistollisen sairaalan tehtäväalat.

Riskienhallinnan tehtävänä on varmistaa hyvinvointialuetasolla, että kullakin toimialueella on riittävä koulutus, ymmärrys, ohjeistus ja työkalut sekä menetelmät ja raportointikäytännöt riskeille sekä niiden hallinnalle.

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja valvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpideehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle. Sisäinen tarkastus voi tehdä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen sekä Valtiontalouden tarkastusviraston tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Sisäinen tarkastus tukee hyvinvointialueen johtoa sisäisen valvonnan toteuttamisessa arvioimalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta, toimivuutta ja riittävyttä tavoitteenaan riski- ja valvontatietoisuuden tuottaminen ja lisääminen.

Lääketieteen, hoitotieteen- ja työn ja sosiaalityön tehtävälajohtajat vastaavat hyvinvointialueen johtamisessa monialaisesta asiantuntemuksesta. Tehtävälajohtajat (johtajaylilääkäri, johtajaylihoitaja ja sosiaalijohtaja) toimivat hallintosäännön 35 §:n mukaisesti tehtävälajonsa mukaisesti johtavina viranhaltijoina. Tehtäviin kuuluu näiden ammattiryhmien riittävyden ennakointi, koordinointi ja kohdentaminen sekä laadukkaiden ja turvallisten palvelujen kokonaisuutta kehittäminen, eri

ammattiryhmien yhteistyön sekä hoito- ja toimintakäytäntöjen kehittäminen. Tehtäviä toteutetaan yhteistyössä järjestämistoiminnon ja toimialueiden johdon kanssa. Johtajaylilääkäri toimii terveydenhuoltolain 57 §:n edellyttämänä vastaavana lääkärinä, joka johtaa ja valvoo hyvinvointialueen terveyden ja sairaanhoitoa.

Yliopistosairaalan tehtäväala vastaa yliopistosairaalan erillisvastuiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen (YTA) toiminnan koordinoinnista ja yhteistyön edistämisestä, sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen toiminnasta sekä hyvinvointialueen turvallisuuspalveluista. Tehtäväalan alla on turvallisuus ja valmius -palvelualue, jonka sisälle on hallinnollisesti muodostettu sote-valmiuskeskus sekä turvallisuuspalvelut.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Pohteen ensimmäisenä toimintavuotena on aloitettu tehtävälajien työn jalkauttaminen uudessa organisaatiossa. Työnjakoa läpileikkaavissa kysymyksissä on haettu järjestämistoimintojen, tehtävä- ja toimialueiden välillä. Henkilöresurssin ja osaamisen jakautumista hyvinvointialueella on kartoitettu sekä tunnistettu kehittämistarpeita. Pääpaino on ollut toimialueet ylittävissä integroiduissa palveluissa. Henkilöresurssin allokointia on toteutettu ja integroituvia prosesseja mallinnettu. Osaamista on vahvistettu monialaisessa työskentelyssä. Osaamisen tunnistaminen, toiminnan vaatimien asiantuntijatehtävien ja työnjaon tunnistaminen on aloitettu.

Riskienhallinnan palvelualueen tavoitteena oli saada käyttöön kokonaisvaltainen riskienhallinnan ohjelmisto vuoden 2023 aikana. Vuoden alussa tehtiin ohjelmiston markkinakartoitus yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa. Kartoituksen tuloksena listattiin mahdollisia ohjelmistotoimittajia. Varsinainen vaatimusmäärittely osoittautui kuitenkin oletettua haasteellisemmaksi ja sen loppuunsaattaminen siirtyi vuoden 2024 puolelle. Vaatimusmäärittelyn tukena on käytetty muiden organisaatioiden laatimia vaatimusmäärittelyjä. Vaatimusmäärittelyn jälkeen päästään ohjelmiston kilpailutukseen. Käyttöönotto edellyttää laajaa perehdyttämistä läpi koko hyvinvointialueen organisaation. Syksyllä 2023 toteutetun hyvinvointialueen riskien kartoituksen tulokset on tarkoitus siirtää hankittavaan ohjelmistoon.

Vuoden 2023 sisäisen tarkastuksen työohjelma koostui prosesseista, jotka ovat merkityksellisiä uuden organisaation käynnistyessä. Kohteita olivat vakanssihallinto, tiedolla johtamisen kehittäminen sekä organisaatiokulttuurin muodostumisen edellytysten huomioiminen organisaation käynnistysvaiheessa. Tarkastusten ja muun havainnoinnin perusteella Pohteella valittu malli, jossa tarkoituksena on ollut luoda uusi organisaatio välittömästi toiminnan käynnistyessä, on ollut onnistunut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisesti yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella tulee olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus, jonka tehtävä on mm. kerätä, ylläpitää ja analysoida yhteistyöalueensa sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuvaa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö asetti sote-valmiuskeskusten käynnistämisen valtionavustuksen, jolla haluttiin tukea sote-valmiuskeskusten toiminnan nopeutettua käynnistymistä. Hankeaika oli 1.5.2022 - 31.3.2023, ja Pohjois-Suomen sote-valmiuskeskuksen toiminnan käynnistämiseen myönnettiin hankerahaa noin 680 000 euroa.

Vuoden 2023 aikana sote-valmiuskeskuksen toimintaa vakiinnutettiin määrätietoisesti. Sote-valmiuskeskuksen roolista tiedotettiin hyvinvointialueen toimijoille sekä yhteistyöviranomaisille. Sote-

valmiuskeskuksen sisäisiä ohjeita ja toimintaprosesseja luotiin ja kehitettiin. Lisäksi vuoden 2023 aikana sote-valmiuskeskus osallistui aktiivisesti kansallisen tason toiminnan kehittämiseen. Yhteistyön tiivistämistä ja kehittämistä tapahtui useilla eri foorumeilla. Harjoituksiin osallistuttiin paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Sote-valmiuskeskuksen toiminnot		
Valmiussuunnitteluun liittyvät palvelut	Tilannekuvapalvelut	Valmiudensääteilyyn liittyvät palvelut
<ul style="list-style-type: none"> Ohjaa yhteistyöalueella sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua valtakunnallisten yhteisten periaatteiden mukaisesti Suunnittelee ja toteuttaa valmiuteen ja varautumiseen liittyviä harjoituksia ja koulutuksia 	<ul style="list-style-type: none"> Luo, ylläpitää ja jakaa sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuvaa valtakunnallisesti sovitujen yhteisten periaatteiden mukaisesti Edellyttää tiedot palvelujärjestelmän; <ul style="list-style-type: none"> Toiminnasta ja kuormituksesta Henkilöresursseista Materiaaliresursseista Tukipalveluiden toiminnasta 	<ul style="list-style-type: none"> Valmiuskeskus toimii osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon POC:na (Point Of Contact) muille viranomaisille Valmiuskeskus vastaanottaa valmiuden säätelyyn liittyvää tietoa ja tekee tarvittavat hälytykset niihin liittyen Tukee johtoa sekä palvelujärjestelmää eri valmiustiloissa

Taulukko 67: Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen keskeiset tehtävät.

Pohteelle perustettiin 2023 alueellinen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatio- ja tilannekeskus, joka tukee, ohjaa, neuvoo ja valvoo alueen sosiaali- ja terveystoimen yksiköitä ja toimijoita. Toiminta mahdollistaa keskeisten sairaaloiden ulkopuolisten toimijoiden tehokkaamman yhteistyön. Hoitolaitosten ulkopuolella toimivat liikkuvat yksiköt eli kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut muodostavat alueellisen kokonaisuuden. Koordinaatio- ja tilannekeskuksessa kaikilla toimijoilla on oma perustoimintansa, mutta yhteisissä asiakastilanteissa haetaan joustavia ratkaisuja. Yhteiset toimitilat helpottavat yhteistyötä. Taustalla on kotona asuvien ikääntyneiden lisääntynyt hoidon tarve sekä ensihoitotehtävien muuttunut luonne erityisesti kohderyhmän osalta.

Sote koordinaatio- ja tilannekeskus parantaa palveluiden saatavuutta ja asiakkaat ja potilaat pystyvät paremmin ohjaamaan suoraan tarkoituksenmukaiselle toimijalle, jolloin apua tarjotaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Liikkuvien yksiköiden paikantuminen, tehokas viestintä ja tiedonkulkua sujuvoittavat yhteistyötä ja vähentävät ammattilaisten päällekkäistä toimintaa. Häiriö- ja poikkeustilanteiden hoitaminen perustuu toimiville päivittäistoiminnoille.

Koordinaatio- ja tilannekeskuksen tilojen rakentaminen saatiin valmiiksi kesällä 2023, mutta kriittisten tieto- ja viestijärjestelmien asennusten viivästyminen takia tiloihin pääsi vuoden 2023 aikana muuttamaan vain valmiuspäivystäjät. Muut toimijat muuttavat tiloihin helmikuussa 2024.

Toiminnanohjaus ja koordinaatio Yhteinen toimitilat	Keskeiset operatiiviset toimijat	Keskeiset yhdyspinnat
<ul style="list-style-type: none"> • KOTAS-sairaanhoitaja • Sosiaali- ja kriisipäivystäjä • SOTE-valmiuspäivystäjä • Ensihoidon puhelinhoidon tarpeen arviointiyksiköt • TUPU-hälytyskeskuspäivystäjä 	<ul style="list-style-type: none"> • Ensihoito • Kotisairaala ja LiSa • Ikäihmisten liikkuva päivystysyksikkö (RRP2) • Turva-auttajat • Sosiaalipäivystysyksiköt • Kotiutustiimi ja kotihoito 	<ul style="list-style-type: none"> • Etälääketieteen tuki • Poliisi, pelastus • Asumispalvelut • Digitaalinen sotekeskus • Akuuttiosastot/ arviointiyksiöt • Päivystykset • Päivystysapu

Taulukko 68: Pohteen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatio ja tilannekeskus.

Turvallisuuspalvelut on Pohteen ensimmäisenä toimintavuonna kartoittanut henkilö-, palo- ja toimintaturvallisuuteen liittyviä kokonaisuuksia koulutusten, käytänteiden sekä ohjeistuksien osalta. Turvallisuuskulttuuri ja -käytännöt vaihtelevat Pohteen alueella, ja niiden yhtenäistämiseen on pyritty vaikuttamaan ohjeistuksilla, turvallisuuteen liittyvillä infoilla ja koulutuksilla siten, että ne soveltuvat paremmin eri toimialueiden ja eri maantieteellisten alueiden käyttöön.

Alkusammutus- ja poistumisharjoitusten koulutuskokonaisuutta suunniteltiin yhdessä osaamisen ja kehittämisen palveluiden sekä pelastuslaitoksen kanssa. Alkusammutuskoulutuksia toteutettiin pääsääntöisesti OYS:n koulutustiloissa. Alkusammutus- ja poistumisharjoitusten koulutuskokonaisuus saatiin jalkautettua myös alueellisesti ja yhdessä pelastuslaitoksen ja ulkoisen toimijan kanssa koulutusta saatiin tarjottua tasapuolisesti koko Pohteen alueella. Alkusammutuskoulutuksia järjestettiin Pohteen alueella yhteensä 177 kappaletta ja niihin osallistui yhteensä 1 374 henkilöä. Uhka- ja väkivaltatilanteiden hallinnan verkkokoulutuksen suoritti 2023 Pohteella 3 215 henkilöä. Osaamisen ja kehittämisen palveluiden kanssa kehitettiin myös MAPA- ja Avekki-koulutuksiin liittyvää kokonaisuutta, joka avautuu henkilöstölle kevään 2024 aikana.

Turvallisuuspalvelut, tekniikan palvelut ja tietohallinto ovat kehittäneet yhteistyössä toimitilaturvallisuuteen liittyviä kokonaisuuksia. Turvallisuuspalvelut laati ”Turvateknisten järjestelmien ja toiminnallisten turvajärjestelyiden periaatteet Pohteen toimitiloissa” -dokumentin, joka linjaa turvatekniikkaa ja -järjestelyitä Pohteen toimitiloissa.

Turvallisuuspalvelut operoi Pohteen alueella 11 eri vartiointiliikkeen kanssa. Turvallisuuspalvelut on saanut hyvän näkymän Pohteen vartiointipalveluista vuoden 2023 aikana. Vartiointipalveluiden yhtenäistäminen ja suhteuttaminen tarpeenmukaisiksi saatetaan loppuun vuonna 2024 toteutettavan vartiointikilpailutuksen yhteydessä.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, 36 §) määrittää samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen (YTA) kuuluvien hyvinvointialueiden tehtäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyösopimuksen valtuustokausittain. Yhteistyösopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimus hyväksyttiin aluevaltuustoissa joulukuussa 2022. Pohjois-Suomen yhteistyöalue on toistaiseksi ainoa alue Suomessa, jolla on voimassa oleva yhteistyösopimus.

Sopimuksen toteutumista arvioidaan vuosittain pohjoisen yhteistyöalueen arviointiryhmässä, joka koostuu pohjoisen YTA:n johtavista viranhaltijoista. Arviointiryhmä asetettiin syksyllä 2023. YTA:n johtavat viranhaltijat ovat käsitelleet sopimuksen sisältöä, päivitystarpeita ja toteutumista säännöllisesti kokouksissaan. Sopimuksen päivittäminen on aloitettu suunnitellusti ja tavoitteena on saada päivitetty sopimus YTA:n aluevaltuustojen käsittelyyn loppuvuodesta 2024. Yhteistyösopimuksen toteuttamista seurataan ja arvioidaan vuosittain myös sosiaali- ja terveysministeriön ja YTA:n hyvinvointialueiden välisissä neuvotteluissa, joihin osallistuvat myös valtiovarainministeriö ja sisäministeriö. Pohjois-Suomen YTA:n osalta ko. neuvottelu pidettiin joulukuussa 2023.

Toimialueen talouden toteuma

HVA Johtaminen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	429 000	-287 900	141 100	361 366	220 266	156,11 %
Myyntituotot	57 000	-25 400	31 600	30 950	-650	-2,06 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,00 %
Tuet ja avustukset	372 000	-287 000	85 000	184 227	99 227	116,74 %
Muut toimintatuotot	0	24 500	24 500	146 189	121 689	496,69 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-15 152 860	-263 900	-15 416 761	-11 958 146	-3 458 614	-22,43 %
Henkilöstökulut	-2 904 505	-499 600	-3 404 105	-3 597 280	193 175	5,67 %
Palvelujen ostot yhteensä	-11 953 355	619 300	-11 334 055	-7 944 308	-3 389 747	-29,91 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-793</i>	<i>793</i>	<i>100,00 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-11 953 355</i>	<i>619 300</i>	<i>-11 334 055</i>	<i>-7 943 515</i>	<i>-3 390 540</i>	<i>-29,91 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-245 700	211 900	-33 800	-36 837	3 037	8,99 %
Avustukset	0	-1 100	-1 100	-1 382	282	25,66 %
Muut toimintakulut	-49 300	-594 400	-643 700	-378 339	-265 361	-41,22 %
TOIMINTAKATE	-14 723 860	-551 800	-15 275 661	-11 596 781	-3 678 880	-24,08 %

Taulukko 69: Hyvinvointialueen johtamisen talouden toteuma.

Talousarvion sitova ulkoinen toimintakate oli alkuperäisessä talousarviossa -14,7 miljoonaa euroa. Talousarviomuutoksen jälkeen sitova ulkoinen toimintakate nousi -15,3 miljoonaan euroon. Toimialueen toimintakatteen toteumaksi muodostui -11,6 miljoonaa euroa (76 %), joka on 3,7 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion.

Talousarviomuutos laadittiin tammi-lokakuun toteuman, tiedossa olevien ja arvioitujen muutosten sekä havaittujen talousarviopuutteiden tai liiallisten arvioiden perusteella. Talousarviomuutoksessa varauduttiin toimintatuotoissa ja -kuluissa tukien ja avustusten vähenemiseen, kun hankkeita siirrettiin järjestämistoimintojen kehittämisen palvelualueelle tuottoineen ja kuluineen. Joulukuussa toimintatuottoihin kirjattiin 0,3 miljoonalla tuottoja, jotka eivät olleet tiedossa talousarviomuutosta tehtäessä. Tuotot liittyivät valtakunnallisen valmiussuunnittelutyökalun, VALSU-portaalin, maksatushakemuksen perusteella maksettuihin rahoitukseen. Lisäksi esimerkiksi muihin toimintakuluihin varattiin talousarviomuutoksessa Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n, Kunta- ja hyvinvointialueyhtiönantajat

KT:n, Kopioston ja Teoston maksuihin noin 0,6 miljoonaa euroa, jotka puuttuivat alkuperäisestä talousarviosta. Nämä menot eivät kuitenkaan toteutuneet arvioidun suuruisena.

Toimintakuluista eniten alittuivat palvelujen ostot, joissa toteuma poikkesi muutetusta talousarvioosta noin 3,4 miljoonaa euroa. Taustalla oli potilasvahinkovakuutusten kustannusten määrä, joka varmistui tilinpäätöksessä arvioitua pienemmäksi. Muita vakuutusmaksuja pyrittiin vuoden aikana kohdistamaan aiheuttamisperiaatteiden mukaisesti suoraan toimialueille. Myös tämä näkyy johtamisen toimialueen palvelujen ostojen vähenemisenä. Vuonna 2022 toteutettu vakuutusten kilpailutus sisälsi henkilöstövakuutukset, jotka automaattisesti arvioidaan toimialueittain palkkabudjetin henkilöstösivukuluissa. Näiden osalta vakuutuskulut olivat talousarviossa kahteen kertaan. Vuoden 2024 talousarviossa henkilösivukulujen vakuutukset ovat vain toimialueilla ja vakuutusten kohdistumista tarkennetaan edelleen, pyrkien saamaan vakuutuslaskut suoraan toimialueille.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Hyvinvointialueen johtamisen toimialueen palkallinen työpanos toteutui hieman suurempana (34,7) kuin käyttösuunnitelmassa (31) oli arvioitu. Ensimmäisenä toimintavuonna käyttösuunnitelman henkilöstömäärä tarkentui muun muassa sijoitettaviin henkilöihin ja hanketyöhön liittyen.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	36
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	5,7 %
Palkallinen työpanos	34,7
Käyttösuunnitelma	31,0
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	111,9
Toteutunut työpanos 2023	29,1
Lähtövaihtuvuus 2023	13,2 %
Sairauspoissaolo% 2023	1,1 %
Sairausajan palkka € 2023	15 611

Taulukko 70: Hyvinvointialueen johtaminen, henkilöstötunnuslukuja (Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau).

9.1.4 Järjestämistoiminto

Toimialueen toiminnan kuvaus

Järjestämistoiminto vastaa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden strategisesta ohjauksesta, suunnittelusta, resurssien kohdentamisesta, hankinnasta ja valvonnasta. Lisäksi järjestämistoiminto vastaa sosiaali- ja terveystalouden kehittämisestä, tutkimuksesta ja opetuksesta sekä yhteistyöalueeseen liittyvistä järjestämisen tehtävistä siten, että palvelut toteutuvat laissa kuvatulla tavalla ja hyvinvointialueen asettamien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Järjestämistoiminto jakautuu viiteen palvelualueeseen: strategiatyön ja resurssiohjauksen palvelualue; palvelujen hankinta, hallinta, ohjaus ja valvonta; yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi; kehittämisen sekä tutkimus, opetus ja koulutus.

Strategiatyön ja resurssiohjauksen palvelualueen tehtävänä on huolehtia, että hyvinvointialueen johdolla, päätöksentekijöillä ja sidosryhmillä on oikeaa ja ajantasaista tietoa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta sekä strategian ja järjestämissuunnitelman toimeenpanosta ja etenemisestä. Palvelualue tukee hyvinvointialuestrategian ja muiden strategisten kokonaisuuksien toimeenpanoa ja seurantaa.

Palvelujen hankinta, hallinta, ohjaus ja valvonta -palvelualue kilpailuttaa toimialueille asiakkaiden ja potilaiden tarvitsemia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja yksityisiltä palveluntuottajilta, joita toimialueet hankkivat sopimukseen perustuen. Palvelualueella vastataan myös tulosidonnaisten asiakasmaksujen päätöksenteosta. Lisäksi palvelualue vastaa hyvinvointialueen velvollisuudesta ohjata ja valvoa sen järjestämismvastuulle kuuluvaa omaa ja ostopalvelutuotantoa sekä koordinoi hyvinvointialueen omavalvontaohjelmaa.

Yhteistyön, osallisuuden ja hyvinvoinnin palvelualueen vastuulla on asukkaiden hyvinvointia edistävän toiminnan ja yhteistyön koordinointi ja tuki, kuten yhdyspinta- ja osallisuustoiminta, lakisääteisten vaikuttamistoimielinten eli vammais- ja vanhusneuvostojen sekä nuorisovaltuustojen toiminta, järjestöyhteistyö mukaan lukien järjestöavustukset sekä alueellisten neuvottelukuntien toiminta.

Kehittämisen palvelualueen tehtävänä on edistää alueen sosiaali- ja terveystoiminnan palvelutuotannon uudistumista ja sitä kautta parantaa asukkaille tarjottavien palvelujen lisäksi toiminnan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Kehittämistyö perustuu strategiaan valintoihin. Tavoitteena on toimia "askel edellä" tiiviissä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Tutkimus, opetus ja koulutus -palvelualue vastaa tutkimukseen ja opetukseen liittyvistä lakisääteisistä hallinnointitehtävistä ja tukipalveluista, mukaan lukien viranomaisasiointi ja tietoluvat, kansallinen koordinointi ja raportointi, perus- ja jatkokoulutuspalvelut sekä muu opetustoiminta oppilaitosten kanssa.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Talousarviossa järjestämistoiminnoille ja sen palvelualueille asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet strategian, järjestämissuunnitelman ja talousarvion mukaisesti.

Strategiatyö ja resurssiohjaus

Strategiatyön ja resurssiohjauksen palvelualueella valmisteltiin vuoden 2023 aikana organisoitumisen muutosta tietopalvelutoiminnon siirtämiseksi konsernipalveluista järjestämistoimintaan. Muutos toteutettiin toiminnallisesti loppuvuoden 2023 aikana ja hallinnollisesti vuoden 2024 alusta lähtien. Samalla päivitettiin palvelualueen vastualueet ja -yksiköt vastaamaan uutta toimintamallia. Tietopalveluista siirtyi järjestämistoimintaan kaikkiaan 19 työntekijää. Muutoksen tavoitteena on vahvistaa toimialueiden johdolle tarjottavaa tukea tiedolla johtamiseen pohjautuvassa kehittämistyössä. Palvelualueella on tavoitteena muodostaa vuoden 2024 aikana laajan osaamisen tukitiimejä, joihin kytetään mukaan myös talous- ja henkilöstöpalveluista asiantuntijoita.

Vuoden 2023 aikana palvelualueella käynnistettiin sovelluskoordinaattoritoiminnan valmistelu, jossa tavoitteena on yhteensä 15 asiantuntijan rekrytointi palvelualueelle kevääseen 2024 mennessä. Rekrytoinneista 10 toteutui vuoden 2023 loppuun mennessä. Sovelluskoordinaattoritoiminnan tavoitteena on tukea asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöä tiedolla johtamisen näkökulmasta. Sovelluskoordinaattorit toimivat osaltaan jäseninä edellä kuvatuissa tukitiimeissä.

Tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelman päivittäminen käynnistettiin vuonna 2023 yhteistyössä tietohallinnon tietopalvelujen ja toimialueiden kanssa. Työ jatkuu vuonna 2024 osana järjestämistoiminnon uudistettua tietojohdamisen organisoitumista. Palvelualueelta osallistuttiin tiiviisti yhteistyössä tietohallinnon asiantuntijoiden kanssa tiedon toisiokäytön hyödyntämisen kehittämistyöhön muun muassa Pohteen tietoaltaaseen, tietointegraatioihin ja johdon työpöytäratkaisuihin liittyen. Strategiatyön ja resurssiohjauksen palvelualueelta koordinoitiin osaltaan keskeisten hyvinvointialueen johtamis- ja kehittämistyössä tarvittavien raporttien kehitystyötä käytettävissä olevat tietovarannot huomioiden. Palvelualue on myös vetänyt hyvinvointialuetasoisista tiedolla johtamisen kehittämisryhmää.

Vuonna 2023 palvelualueen keskeinen työskentely liittyi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman valmisteluun yhteistyössä toimialueiden johdon kanssa. Valtiovarainministeriö edellytti Pohteelta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman valmistelua osana talousarvioprosessia lainanottovaltuuden ehdonä. Palvelualueelta myös koordinoitiin yhteistyössä hyvinvointialueen johdon ja talouspalveluiden kanssa lisälainanottovaltuuksiin liittyvää neuvotteluprosessia vastuuministeriöiden kanssa. Palvelualue osallistui keskeisesti sopeutusohjelman valmisteluprosessiin, tausta-aineistojen laatimiseen sekä varsinaisen asiakirjan työstämiseen. Aluevaltuusto hyväksyi Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 20.11.2023, ja sen pohjalta hyvinvointialueelle myönnettiin lisälainanottovaltuus vuodelle 2024.

Palvelualueen työ kohdentui vuonna 2023 olennaiselta osin myös hyvinvointialueen talousarvioprosessin strategiseen tukeen. Strategiatyön ja resurssiohjauksen palvelualue organisoi yhteistyössä hyvinvointialueen johdon ja talouspalveluiden kanssa talousarvioneuvotteluprosessin toimialueiden kanssa sekä koordinoi tausta-aineistojen laatimista ja talousarvioasiakirjan valmistelua. Keskeistä oli myös kytkeä talousarvioprosessi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman laatimiseen.

Vuonna 2023 palvelualueelta osallistuttiin tiiviisti hyvinvointialuetasoiseen kuukausi- ja kvartaalikat- sausten laatimiseen sekä järjestämissuunnitelman raporttiin valtiovarainministeriölle. Asiantuntijat olivat osaltaan kehittämässä eteenpäin seuranta- ja raportointimallia kansalliset linjaukset muun muassa tietojohdamiseen liittyen huomioiden.

Palvelualueen asiantuntijat osallistuivat vuonna 2023 aktiivisesti useiden alueellisten ja kansallisten ryhmien toimintaan liittyen esimerkiksi hyvinvointialueiden talouteen ja tietojohdamiseen. Palvelualueella myös valmisteltiin vastauksia useisiin lausuntopyyntöihin sekä osallistuttiin nimettyinä asiantuntijoina esimerkiksi eduskunnan valiokuntien kuulemisiin.

Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi

Yhteistyö-, osallisuus- ja hyvinvointipalvelualueen tavoitteet toteutuivat vuonna 2023 hyvin. Hyvinvointikertomus hyväksyttiin aluevaltuustossa 12.6.2023. Pohjois-Pohjanmaan

hyvinvointisuunnitelmaa liitteineen on valmisteltu yhdessä Pohteen palvelutuotannon ja eri sidosryhmien kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut on käyty kuntien, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Neuvotteluissa on keskusteltu muun muassa hyvinvointisuunnitelman painopisteistä ja tavoitteista sekä hyvinvoinnin edistämisen yhteistyöstä.

Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet, eli nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto ovat kokoontuneet kukin vuoden aikana neljä kertaa. Lisäksi vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston työvaliokunnat ovat kokoontuneet 5-6 kertaa. Vaikuttamistoimielimet tekevät toimintasääntönsä mukaisesti erilliset toimintakertomukset aluehallitukselle.

Lisäksi järjestämistoimisto koordinoi hyvinvointijohtamisen verkostoa, jossa ovat mukana kuntien hyvinvointiyhdyshenkilöt. Samoin järjestämistoiminnon vastuulla on hyvinvoinnin teemaverkostojen ja järjestöverkostojen kokonaisuuden koordinointi.

Osallisuus-, vuorovaikutus- ja yhteistyöohjelma eli OSUVA hyväksyttiin aluehallituksessa 21.11.2023. OSUVAssa kuvataan alueen asukkaiden ja asiakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, yhteistyörakenteiden kokonaisuutta sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Palvelualueella on valmisteltu yhdyspintalautakunnalle järjestöjen toiminta-, kerta- ja kumppanuusavustukset sekä lisähaussa avustukset asukkaiden sote-digiosaamisen lisäämiseksi.

Palveluiden laatua on osaltaan edistetty käynnistämällä Pohteen laajuisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto. Pohteen ja aiempien taustaorganisaatioiden asiakaspalautelaitteita on ollut käytössä 88 kappaletta, ja mallin laajentamista on valmisteltu vuoden 2023 aikana. Pohteen oman asiakaspalautejärjestelmän valmistelu eteni siten, että verkkosivuston kautta annettavan asiakaspalautteen käyttöönotto saatiin valmiiksi loppuvuodesta. Asiakaspalautteiden raportoinnin ja hyödyntämisen toimintamallia kehitettiin muun muassa valitsemalla yhteyshenkilöt toimialueilta.

Palvelujen hankinta, hallinta, ohjaus ja valvonta palvelualue

Hankinnan vastualueen toiminta

Sosiaali- ja terveystalouden palveluiden hankintoja, palveluiden myöntämisen perusteita ja asiakasmaksuja on valmisteltu yhteistyössä toimialueiden kanssa toimielinten päätöksentekoon. Sosiaali- ja terveystalouden palvelut kattavat kaikkien asiakasryhmien palvelut eri toimialueilla. Hankintoja ohjaa vahvasti hankintalainsäädännön lisäksi palvelukohtainen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö. Sosiaali- ja terveystalouden palveluja koskevan järjestämislain 12 pykälässä oleva palveluiden tuottamista ja tuottajalle asetettavia vaatimuksia koskeva säätely on monilta osin velvoittavampaa, kuin mitä hankintalaissa säädetään.

Jokaiseen hankintaan tehdään hankintakohtainen suunnitelma ja aikataulukaus, muun muassa markkinavuoropuheluille ja toimielinten kokouksille. Hankinnoissa kuullaan myös asiakkaita, palvelunkäyttäjiä. Näin arvioidaan jo voimassa olevia hankintasopimuksia ja huomioidaan valmistelussa palvelunkäyttäjien toiveet. Palvelukuvauksiin on kirjoitettu ehdottomat laatuvaatimukset lainsäädännön lisäksi. Hyvinvointialueella tehdyillä hankintapäätöksillä on suuri merkitys markkinoiden toimintaan alueellisella tasolla. Tarjouspyyntöjä on laadittu myös siten, että esimerkiksi kotiin suuntautuvissa avopalveluissa tarjouksia on voinut jättää alueellisesti. Näin myös pienemmillä ja

paikallisilla yrityksillä on ollut mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin. Vuoden 2023 aikana sopimus pohjia on yhdenmukaistettu, minkä myötä sopimusvalvonta on helpompaa ja taataan palvelun tasalaatuisuus.

Edelleen Pohteella on käytössä kuntien ja kuntayhtymien tekemiä palveluseteleitä eri palveluissa. Pohteen yhteisiä palveluseteleitä on valmisteltu järjestämissuunnitelman mukaisesti. Palvelusetelit ovat PSOP-järjestelmässä, josta luovutaan sitä mukaa, kun Pohteelle saadaan tehtyä yhteiset palvelusetelit. Jatkossa kaikki Pohteen palvelusetelit ja asiakaspalveluiden hankinnat sekä valvonta ovat Effector-järjestelmässä, jonka käyttöönotto on aloitettu palveluittain. Palvelualueella on yhdessä laajemman työryhmän kanssa koordinoitu tietojärjestelmien päivityksiä vastaamaan tehtyjä hankintoja, palveluiden myöntämisen perusteita sekä muuttunutta lainsäädäntöä, jotta asiakkaat ovat saaneet palvelupäätökset ja asiakasmaksut on saatu laskutettua.

Soten järjestämistoiminnon hankintayksikössä ensimmäistä varsinaista toimintavuotta ovat haastaneet tuhannet kunnilta ja kuntayhtymistä Pohteelle siirtyneet sopimukset sekä palvelut, joita ei ole aiemmin kilpailutettu. Siirtyneet sopimukset on analysoitu toimialueilla, jotta on saatu esille kiireellisimmät hankinnat. Joissain tapauksissa sopimuksia on jouduttu myös jatkamaan ilman kilpailuttamista tai on jouduttu tekemään asiakaskohtaisia suoraan hankintasopimuksia, jotta asiakas- ja potilasturvallisuus on saatu turvattua. Henkilöstön rekrytointihaasteet ovat hidastaneet muun muassa hankintojen valmisteluja.

Palveluiden myöntämisen perusteet

Järjestämislain (612/2021, 4 §) mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti. Pohteen yhdenmukaisia myöntämisen perusteita on valmisteltu yhteistyössä toimialueiden kanssa. Myöntämisen perusteet on myös esitelty vanhus- ja vammaisneuvostoissa, jotka ovat antaneet niistä lausunnot. Tulevaisuuslautakunnan päättämistä myöntämisen perusteista on pidetty toimialueiden työntekijöille koulutukset, jotka on nauhoitettu ja tallenteet löytyvät Pohteen materiaalipankista.

Asiakasmaksut ja asiakasmaksuyksikön toiminta

Asiakasmaksuyksikössä tehdään tuloksetusten pohjalta asiakkaille maksupäätökset tai määritetään palvelusetelin arvot tulosidonnaisiin palveluihin. Tulosidonnaisia palveluita ovat lapsiperheiden kotipalvelu, kotihoito (sisältää kotisairaanhoidon), ikäihmisten ympärivuorokautinen palveluasuminen ja laitoshoido, mielenterveys- ja päihdeasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido mukaan lukien kehitysvammaisten pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen psykiatrinen laitoshoido. Asiakasmaksuyksikön tehtäviin kuuluu myös asiakkaiden ohjaus ja neuvonta, asiakasmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen hakemusten käsittely ja oikaisuvaatimusten käsittely.

Asiakasmaksuyksikköön lisättiin 10 vakituisen asiakaspalvelusihteerin lisäksi elokuussa 2023 kuusi määräaikaista virkaa. Vuonna 2023 asiakasmaksuyksikössä on tehty noin 15 000 asiakasmaksupäätöstä. Lisäksi asiakasmaksupäätöksiä on tehty toimialueella vuoden 2023 aikana järjestelmien haasteiden vuoksi. Asiakasmaksuyksikössä tullaan tekemään vuosittain noin 27 700

asiakasmaksupäätöstä, keskimäärin 1847 päätöstä / asiakaspalvelusihteerin. Asiakasmaksupäätösten määrä tulee kasvamaan vuosittain.

Asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen hakemuksia on tullut vireille vuoden 2023 aikana yhteensä 350. Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen prosessia kehitetään alkuvuoden 2024 aikana. Oikaisuvaatimuksia koskeva ruuhka on purettu elokuusta 2023 alkaen ja oikaisuvaatimusten käsittelyyn määräajassa on luotu toimiva prosessi. Asiakasmaksupäätöksiä tai asiakaslaskuja koskevia oikaisuvaatimuksia on tullut vireille vuoden 2023 aikana 324.

Asiakasmaksuyksikön ensimmäisen toimintavuoden aikana on ollut paljon haasteita muun muassa etäyhteyksissä ja toimintakäytäntöjen vakiinnuttamisessa eri kuntien alueilla. Edelleen on haasteita muutamien kuntien osalta ja joidenkin asiakasryhmien päätösten osalta. Mikäli päätöksiä ei tehdä ajallaan, palveluita ei saada laskutettua asiakkailta, eivätkä palveluntuottajat saa maksua tuottamastaan palvelusta.

Valvonnan vastuualueen toiminta

Hyvinvointialueen valvonnan keskeiset painopisteet vuodelle 2023 määriteltiin kansallisen valvontaohjelman tavoitteiden ja palvelunjärjestäjän omien valvonnalle asettamien strategisten painopisteiden mukaisesti.

Valvontasuunnitelman painopisteet huomioiden valvonnassa toteutettiin vuoden 2023 aikana kyselyitä omaan ja yksityiseen palvelutuotantoon kokonaistilanteen kartoittamiseksi. Kyselyt tehtiin seuraaviin palveluihin: neuvola-asetuksen toimeenpano sekä lasten ja nuorten ehkäisevä terveydenhuolto, lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuollon toimeenpano, kotihoito, lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön resurssit, mielenterveyspalveluiden sopimustilanne, asiakkaan palveluprosessin toteutuminen. Tulosten perusteella valvontaa kohdennettiin omassa ja ostopalvelutoiminnassa riskiperusteisesti sinne, missä vastausten ja hyvinvointialueen valvonnan asiantuntimuksen mukaan palvelujen saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa oli suurimmat puutteet. Oman toiminnan osalta valvonnassa esiin tulleet puutteet ovat korjattavana toimialueilla oma-valvonnallisesti, ostopalveluissa palveluntuottajia on ohjattu ja neuvottu korjaamaan määräajassa palvelun puutteet tai joissakin tilanteissa on asetettu sopimuksen mukaisesti sakko.

Sopimusvalvonnalla on varmistettu, että palveluntuottajat noudattavat sopimusten ehtoja ja tuottavat palvelun tehdyn sopimuksen ja sen liitteenä olevan palvelukuvauksen ehtojen mukaisesti. Ennakollista valvontaa on toteutettu hankinnan vastuualueella. Ennen sopimusten allekirjoittamista tarkastetaan kaikki eri lainsäädännön ja sopimuksen edellyttämät asiat palveluntuottajalta. Sopimuksen allekirjoitusten jälkeen sopimusvalvonta on siirtynyt valvonnan vastuualueelle, joka kattaa myös laillisuusvalvonnan. Palveluntuottajan on noudatettava kilpailutuksessa tarjoamaansa laatua sekä tarjouksessa kuvattuja erityisosaamisia koko sopimuskauden ajan. Valvonnan asiantuntijat ovat myös valmistelemassa hankintoja, palveluseleiden sääntökirjoja sekä palveluiden myöntämisen perusteita, jotta heillä on tieto palveluista ja sopimuksista, joita heidän tulee valvoa.

Valvonnan vastuualueella on käsitelty yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisteröinti-ilmoitukset sekä luvanvaraisen toiminnan ilmoitukset, joista on annettu lausunnot Aluehallintovirastoon (AVI) tai Valviraan. Samalla on toteutettu ennakollista valvontaa. Lisäksi on

käsitelty ja lausuttu palveluntuottajien esitykset lupien muuttamisista sekä vastaanotettu ilmoitukset vastuuhenkilöiden muutoksista sekä toimipaikkojen lopettamisista. Päätökset tehdään valvonnan antamien lausuntojen perusteella AVI:ssa tai Valvirassa.

Valvonnan vastuualueella on valvottu oman palvelutuotannon lisäksi Pohteelle palveluja tuottavia yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita. Omavalvontasuunnitelmien laadintaan on järjestetty toimialueille perehdytystä ja omavalvontasuunnitelmia on valmistunut. Yksityisten palveluntuottajien omavalvontasuunnitelmat ovat olleet pääsääntöisesti laadittuna, mutta niiden sisällön ja laadun osalta on annettu ohjausta ja neuvontaa kaikissa palveluissa. Ohjaus- ja valvontakäynnillä havaitut puutteet ovat kohdistuneet pääasiassa omavalvontasuunnitelmien sisältöihin ja niiden tekemättä jättämisiin, henkilöstön rakenteeseen ja riittävyteen muun muassa mitoitusten osalta sekä erilaisiin lääkehoidon toteutukseen liittyviin asioihin.

Hyvinvointialueen tehtävälajien, toimialueiden ja järjestämistoiminnon valvonnan yhteisten toimintamallien laatiminen on aloitettu. Hyvinvointialueen erilaisten omavalvonnan toimintakäytäntöjen määrittäminen ja toimeenpano edellyttää palveluntuottajien sekä oman toiminnan toimialueiden henkilöstön kouluttamista ja ohjaamista. Palvelualueella on valmistauduttu vuoden 2024 voimaan tulevaan valvontalakiin.

Aluehallintovirastosta on tullut 124 kantelua toimialueille, joista suurin osa on työntekijöiden tekemiä lakisääteisiä epäkohtailmoituksia, jotka AVI on kääntänyt toimialueille omavalvontaan. Vuoden 2023 alusta voimaan tullut järjestämislaki korostaa hyvinvointialueiden ja palveluntuottajien omaa vastuuta toiminnan asianmukaisesta ja laadukkaasta järjestämisestä ja tuottamisesta (omavalvontavelvoite).

Muistutukset ja kantelut koskivat hoitoon, tutkimuksiin tai palveluihin pääsyä tai hoidon järjestämisestä. Eniten hoitoon tai palveluihin pääsyn viivästyminen kohdentui leikkaustoimenpiteisiin, mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja asumispalveluihin. Lisäksi asioina olivat lääkehoidon toteutuminen, asiakas- ja potilasasiakirjamerkinnot, tiedoksisaanti ja salassapito, epäasiallinen kohtelu, rajoitustoimenpiteet, henkilöstön riittävyys ja asumispalveluissa perushoidon toteutuminen. Muistutusvastausten viiveet lisäksi yhtenä kokonaisuutena.

Toimialueille tehdyt hankinnat, palveluiden myöntämisen perusteet, asiakasmaksut, valvonnat sekä saapuneet muistutukset, kantelut ja epäkohtailmoitukset

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria

Hankinnat:	Kuntouttava työtoiminta, terveydenhuollon ja sairaanhoidon tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut: psykoterapia, psykiatrian alojen erikoislääkäripalvelut, Oulun kotihoidon palveluiden ja lapsiperheiden kotipalvelun joustavan toimittajarekisterin avaaminen, vainajien kuljetukset
Palvelusetelit:	Palvelusetelin sääntökirjan yleinen osa
Myöntämisen perusteet:	Lapsiperheiden kotipalvelujen myöntämisen perusteet, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisen perusteet, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteet, sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisen perusteet ja työosuusrahat,

kotihoidon myöntämisen perusteet, tukipalveluiden myöntämisen perusteet, yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet, sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet

Asiakasmaksut:

Lapsiperheiden kotipalvelujen asiakasmaksun perusteet, mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluiden asiakasmaksujen määräytymisen perusteet, omaishoidon tuen myöntämisen perusteet, lastensuojelun perhehoidon toimintaohje ja maksuluokat, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen asiakasmaksut, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen soveltamisohjeet, asiakasmaksujen yleiset periaatteet, tukipalveluiden asiakasmaksut, sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan asiakasmaksu (yhteisöllinen asuminen), pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen asumispalvelun asiakasmaksut

Muistutukset	365
Kantelut	56
Omavalvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	17
Valvonnat	99
Lausunnot / rekisteröinnit	42

Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut

Hankinnat: Seulonta yöpolygrafia, vainajien kuljetukset

Palveluseteli: Lohjenneen hampaan hoidon palveluseteli, palvelusetelin sääntökirjan yleinen osa

Myöntämisen perusteet: -

Asiakasmaksut: Lakisääteiset terveydenhuollon asiakasmaksut, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen soveltamisohjeet, asiakasmaksujen yleiset periaatteet, kotisairaalan asiakasmaksut, B- ja D-lääkärintodistus

Muistutukset	230
Kantelut	17
Omavalvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	10
Valvonnat	3
Lausunnot / rekisteröinnit	45

Ikäihmisten palvelut:

Hankinnat: Oulun kotihoidon palveluiden ja lapsiperheiden kotipalvelun joustavan toimittajarekisterin avaaminen, etälääketieteellisen tuen keskuksen lääkäripalveluita täydentävät lääkäripalvelut, ikäihmisten asumispalveluiden hankinta, Haapaveden, Pyhännän ja Tyrnävän VPL ja SHL kuljetuspalveluiden hankinta, vainajien kuljetukset

Palvelusetelit:	Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteli, palvelusetelin sääntökirjan yleinen osa
Myöntämisen perusteet:	Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet, vammaisten ja ikäihmisten perhehoidon toimintaohje ja maksuluokat, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisen perusteet, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteet, kotihoidon myöntämisen perusteet, tukipalveluiden myöntämisen perusteet, turva-auttamispalveluiden myöntämisen perusteet, yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet, ikäihmisten pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisen perusteet
Asiakasmaksut:	Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen soveltamisohjeet, asiakasmaksujen yleiset periaatteet, tukipalveluiden asiakasmaksut, ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvon määrittäminen, turva-auttamispalveluiden asiakasmaksut, sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan asiakasmaksu (yhteisöllinen asuminen), pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen asumispalvelun asiakasmaksut, kotisairaalan asiakasmaksut

Muistutukset	48
Kantelut	13
Omaavonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	11
Valvonnat	51
Lausunnot / rekisteröinnit	22

Vammaispalvelut (+ kuljetuspalvelu)

Hankinnat:	Haapaveden, Pyhännän ja Tyrnävän VPL ja SHL kuljetuspalveluiden hankinta, vainajien kuljetukset, vammaisten henkilöiden asumisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon palveluntuottajarekisteri
Palveluseteli:	Palvelusetelin sääntökirjan yleinen osa
Myöntämisen perusteet:	Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet, vammaisten ja ikäihmisten perhehoidon toimintaohje ja maksuluokat, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen myöntämisen perusteet, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen perusteet, henkilökohtaisen avun työnantajamallin palkkaus, sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan myöntämisen perusteet ja työosuusrahat, kotihoidon myöntämisen perusteet, tukipalveluiden myöntämisen perusteet, VPL kuljetuspalveluiden myöntämisen perusteet, yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet, henkilökohtaisen avun myöntämisen perusteet
Asiakasmaksut:	Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen soveltamisohjeet, asiakasmaksujen yleiset periaatteet, tukipalveluiden

asiakasmaksut VPL kuljetuspalveluiden asiakasmaksut, sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan asiakasmaksu (yhteisöllinen asuminen)

Muistutukset	62
Kantelut	14
Omavalvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	8
Valvonnat	52
Lausunnot / rekisteröinnit	35

OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito

Hankinnat: Täydentävä lääkäripalveluiden hankinta Oulaskankaan, Kuusamon ja Raahen päivystyksiin, mahalaukun ja suoliston tähystystutkimukset, leikkaussalin vuokratyövoima

Palveluseteli: Palvelusetelin sääntökirjan yleinen osa

Myöntämisen perusteet: -

Asiakasmaksut: Lakisääteiset terveydenhuollon asiakasmaksut, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen soveltamisohjeet, asiakasmaksujen yleiset periaatteet, B- ja D-lääkärintodistus

Muistutukset	591
Kantelut	23
Omavalvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	6
Valvonnat	2
Lausunnot / rekisteröinnit	0

Kuntoutus

Hankinnat: Terveydenhuollon ja sairaanhoidon tutkimus-, hoito ja kuntoutuspalvelut: toimintaterapia, fysioterapia, puheterapia, psykoterapia

Palveluseteli: Palvelusetelin sääntökirjan yleinen osa

Myöntämisen perusteet: -

Asiakasmaksut: Lakisääteiset terveydenhuollon asiakasmaksut, asiakasmaksujen yleiset periaatteet

Muistutukset	51
Kantelut	0
Omavalvonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	0
Valvonnat	1
Lausunnot / rekisteröinnit	0

Sairaanhoidolliset palvelut

Hankinnat: Kuvantamisen hankinta, patologian hankinta

Myöntämisen perusteet: -

Asiakasmaksut: Lakisääteiset terveydenhuollon asiakasmaksut, asiakasmaksujen yleiset periaatteet

Muistutukset	3
Kantelut	1
Omaavonnallisesti käsiteltäväksi siirretyt asiat	0
Valvonnat	0
Lausunnot / rekisteröinnit	0

TKIO-TOIMINTA (Tutkimus, Kehittäminen, Innovaatiotoiminta ja Opetus)

Kehittäminen ja innovaatiotoiminta

Kehittämistoiminnan tehtävänä hyvinvointialueella on edistää alueen sotepalvelutuotannon uudistumista ja sitä kautta parantaa asukkaille tarjottavien palvelujen lisäksi toiminnan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Verkostomaisen toiminnan avulla palvelutuotannon ammattilaisten, yritystoiminnan, kehittäjien, tutkijoiden ja muiden tietoa ja kokemusta arvostavien sidosryhmien kautta luodaan edellytyksiä ja työkaluja entistä paremmille palveluille.

Uusi organisaatio kattaa kaikki sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen. Hyvinvointialueen strategian mukaisesti tieto, tutkimus ja käytännön kokeilut ohjaavat kohti vaikuttavia toimintamalleja. Kehittämistyölle strategia on tukeva kivijalka. Pohteen strategiaan nojautuen TKIO-toiminnalle valmisteltiin vuoden 2023 aikana dynaaminen ohjelma tavoitteineen, ja se viedään päätöksentekoon vuoden 2024 aikana.

Kehittämistoiminnan resurssina on koko hyvinvointialueen henkilöstö. Toimintaa johdetaan järjestämistoimintojen kehittämisen palvelualueen kautta (8 toistaiseksi voimassa olevaa työsuhdetta). Eri hankkeissa ja eripituisissa määräaikaisissa tehtävissä työskenteli vuonna 2023 yhteensä noin 400 henkilöä. Toiminnan kokonaiskustannukset olivat noin 16,3 miljoonaa euroa, ja hankkeiden saama erillisrahoitus (STM, EU, EAKR ynnä muut) yhteensä noin 15,4 miljoonaa euroa.

Kehittämisen palvelualueella ei ole varausta hankkeiden omarahoitukseen. Lähtökohta on, että omarahoitusosuudet katetaan pääosin työpanoksella niiltä toimialueilta, joita hanke sisällöllisesti koskee. Hankkeissa työskentelevät henkilöt tulevat pääsääntöisesti toimialueilta ja heidän muuhun kuin hanketoimintaan liittyvät henkilöstökulut, mukaan lukien lomapalkkavelka, kirjataan tilinpäätöksessä kyseessä olevalle toimialueelle. Myös hankkeiden menojen ylittyessä (hyväksytysti) kyseiset menot katetaan toimialueilta, joita hanke koskettaa.

Testaus- ja innovaatiotoiminta

Vastuualueen tehtäviin kuuluu Pohteen kehittämis- ja testauslaboratorioiden toiminta, yritys yhteistyön ja siihen liittyvien sopimusrakenteiden toteutus ja hallinta, sähköisen yhteiskehittämis- ja innovaatioalusta Orchidean sisältöjen hallinta ja kehitysaihioiden käsittelyprosessin koordinointi, Pohteen työsuuhdekeksintöjen käsittely sekä innovaatio- ja kehityshankkeiden suunnitteluun ja projektointiin osallistuminen.

Pohteen kehittämis- ja testauslaboratoriot toimivat OuluHealth Labs -nimikkeen alla. Fyysinen testauslaboratorio OYS TestLab on Oulun yliopistollisen sairaalan tiloissa sijaitseva terveysteknologian ja hyvinvointipalvelujen innovaatio-, testaus- ja kehitysympäristö. Se tarjoaa yrityksille todennukaisen ympäristön tuotekehityksen eri vaiheisiin. Lisäksi se mahdollistaa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten työssä syntyneiden ideoiden käytäntöön viemisen.

Osa OYS TestLabin toimintaa ovat Tulevaisuuden sairaala OYS 2030 –suunnitteluun liittyvät teknologiakokeilut sekä työpajatilaisuudet. Pohteen perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palveluihin liittyvät käytännön testitapaukset toteutetaan todellisissa sote-työympäristöissä Pohde Well-beingLab -palvelunimikkeen alla.

Vuonna 2023 erilaisia testitapauksia ja teknologiakokeiluja käsiteltiin yhteensä 39 kappaletta. Näistä toteutettiin yritysten kanssa 12 testitapausta. Seminaareja sekä koulutus- ja työpajatilaisuuksia järjestettiin OYS TestLabissa 180. OYS TestLabissa vieraili kansainvälisiä vierailijaryhmiä muun muassa Saksasta, Japanista ja Norjasta.

Innovaatiotoiminnan osalta vuonna 2023 keskityttiin juurruttamaan innovaatiotoimintaa Pohteen alueelle. Yhtenäinen toimintamalli mahdollistaa kaikkien Pohteen toimijoiden sekä sidosryhmien osallistamisen innovaatioaihioiden kuvaamiseen, arviointiin, kehittämiseen ja käyttöönottoon. Testaus- ja innovaatiotoiminnan vastuualue toimii innovaatiotoimintaa kehittäväenä ja koordinoivana yksikkönä.

Vuonna 2023 testaus- ja innovaatiotoiminnan vastuualue koordinoi seuraavia Pohteen kehityshankkeita: DiKi - Digitaalisten terveystarkkaisuun kiihdyttäminen, CEF Digital - 22-FI-DIG-Private 5G network O, AICCELERAT-tekoälyalustahanke. Lisäksi vastuualue osallistui lukuisten hankkeiden valmisteluun, joista merkittävin on OYSTER-nimellä tunnettu kokonaisuus.

Sähköiset palvelut ja digi

Vuonna 2023 kuvattiin kehittämisen ja käyttöönoton malli sekä kehittämissuunnitelma digitaalisten palveluiden ja ratkaisujen käyttöönotolle ja hyödyntämiselle. Yksikössä perustettiin pohdelaisille avoin, säännöllinen tilaisuus ”Digikehittämisen ajankohtaiset”, jonka tarkoitus on tehdä näkyväksi alueella tapahtuvaa digikehittämistä. Kansallisesti ja alueellisesti kehitettävälle digipalveluille on kuvattu hallintamallit, jonka mukaan kehittäminen, käyttöönotto ja ylläpito etenee. YTA-yhteistyö kansallisten digipalveluiden osalta on vahvistunut, ja yhteistyötä on laajennettu Terveyskyläpalvelukokonaisuudesta myös Omaolopalvelun kehittämiseen ja käyttöönottoon. Yksikkö koordinoi Suomen kestävä kasvun ohjelman, RRP2-hankkeen toteutusta, ja sai loppuvuodesta rahoituksen yhteistyöaluelajuiselle arviointitutkimushankkeelle (RRP3).

Terveyskylä-palvelut koostuvat kaikille kansalaisille avoimesta Terveyskylä.fi-sivustosta, sote-ammattilaisten TerveyskyläPRO-palvelusta sekä sähköisen asioinnin mahdollistavasta Omapolku/digihoitopolku-palvelusta. Vuoden 2023 aikana Terveyskylän digipolkuja oli Pohteella kehityksessä 31, joista 7 saatiin potilaskäyttöön vuoden aikana. Digipoluilla potilaat voivat valmistautua toimenpiteisiin tai käyntiinsä sairaalassa, saada tietoa, ohjausta ja tukea hoidon aikana sekä hoidon jälkeen.

Yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa tuotettiin materiaalia lymfoomapotilaille Terveyskylän Syöpätaloon ja rakennettiin digihoitopolku. Nämä julkaistaan vuoden 2024 alussa. Vuonna 2023 OYS YTA-alueella oli Terveyskylä.fi-sivustolla eri istuntoja 510 000 ja sivukatseluita 1,9 miljoonaa. TerveyskyläPRO-palvelussa käyttäjiä oli 3 274 ja sivukatseluita 25 200.

Omaolo.fi on kansallinen sosiaali-, terveyden- ja suunterveydenhuollon sähköinen palvelu- ja asiointikanava, joka tukee itsehoitoa sekä ohjaa tarvittaessa tarkoituksenmukaisen avun piiriin. Omaolo sisältää oirearvioita, muu yhteydenotto -toiminnallisuuden, palveluarvioita, terveystarkastuksen, määrääikaistarkastusten esitetolomakkeita, hyvinvointitarkastuksen ja hyvinvointivalmennuksia.

Oirearviot ovat käytössä laajasti Pohteen alueella terveydenhuollon vastaanottotoiminnassa ja digitaaliseen sote-keskukseen. Vuoden 2023 aikana asukkaat ovat täyttäneet 22 581 oirearviota, joita ammattilaisten käsiteltäväksi on ohjautunut 5 817, määrääikaistarkastuksia on täytetty 1 137. Omaolon palvelut ovat käytettävissä laajasti koko Pohteen alueella.

RRP - Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeet

RRP2-hanke (valtionavustus yli 19 miljoonaa euroa vuosille 2023–2025) alkoi käytännössä vasta elokuussa 2023. Hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun saakka. Hankkeessa on jo aloitettu tai tehty muun muassa työkykyohjelman työkyvyn tue tiimin pilotointia, ja se otetaan käyttöön kaikissa Pohteen kunnissa yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden, työllisyyspalveluiden ja järjestöjen kanssa. Hoidon jatkuvuusmalli on otettu käyttöön kaikissa sote-keskuksissa. Myös ikäihmisten liikkuvan hoidontarpeenyksikön toimintamalli on pilotoitu ja laajennussuunnitelma laadittu. Suunterveyden liikkuvan yksikön ja moniammatillisen vastaanoton toimintamallia on laajennettu hyvinvointialueen sisällä.

Terveydenhuollon ja vammaispalveluiden yhteinen hoitopolku terveydenhuoltoon on mallinnettu. Monialaisen työ- ja toimintakyvyn arvioinnin jonoa on saatu purettua uudella toimintamallilla ja nuorten itsenäistymistä tukevat toimintamallit on pilotoitu ja käytössä. Lasten ja nuorten palveluissa on kehitetty ja otettu käyttöön matalankynnyksen ja perustason toimintamalleja mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusongelmien hoitoon sekä kuntoutusohjauksen toimintamalli koko Pohteen alueella. Hyvinvoinnin palvelutarjotin, mukaan lukien elintapaohjauksen sisällöt sekä hyvinvointilähetete, on pilotoitu ja arvioitu.

Hankkeessa on lisätty tietoisuutta Digi-HTA:sta järjestämällä hyvinvointialueiden edustajille webinaareja. Lisäksi arvioinneista on pidetty esittelytilaisuuksia. Digitaalisen sote-keskuksen käyttöönotto aloitettiin. Hankkeessa on keskitytty alustan tekniseen käyttöönottoon, kehittämiseen ja integrointiin osaksi Pohteen järjestelmiä. Syksyn aikana kuvattiin Pohteen digitaalisten palveluiden ja ratkaisujen arkkitehtuuri.

RRP3-hankkeen, Pohjois-Suomen arviointitutkimuksen, tavoitteena on vahvistaa tutkimusta, jolla parannetaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusvaikuttavuutta ja lisätään toiminnan arkivaikutavuuden tutkimusta. Tavoitteena on myös vahvistaa Pohjois-Suomen yhteistyöalueella tehtävää tutkimusta ja tutkimusosaamista sekä kehittää tutkimus- ja yhteistyörakenteita ja kerryttää tutkimukseen liittyvää osaamista.

Tutkimuskokonaisuuden osatutkimukset ovat aikuissosiaalityön menetelmien vaikutukset ja mentaalisaatioon (MBT) pohjautuvan terapian vaikuttavuus. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue toimii hankkeen hallinnoijana. Osatoteuttajina ovat Kainuun, Lapin ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueet sekä Jyväskylän yliopisto/Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Hanke sai rahoituspäätöksen joulukuussa 2023 ja hankkeen toteutus tapahtuu käytännössä vuosina 2024–2025.

Kehittämiprojektit, projektit palvelutuotannon kanssa

Kehittämiprojektit -vastuualueen tehtävänä on muiden kuin edellä esitettyjen kehittämishankkeiden suunnittelu toimialueiden kanssa, hankerahoitushakemusten valmistelu ja hankehallinnointi. Vuodelta 2022 jatkui viisi kehittämishanketta. Vuoden aikana valmisteltiin 13 uutta hankeavustushakemusta: kuusi sosiaali- ja terveysministeriöön, neljä Euroopan sosiaalirahastoon, kaksi työ- ja elinkeinoministeriöön ja yksi oikeusministeriöön. Hakemuksista kahdeksan sai myönteisen päätöksen vuoden 2023 puolella. Uusista hankerahoituksista kolme on haettu Pohjois-Suomen yhteistyöalueelle. Yhdessä hankkeessa päähakijana on Pirkanmaan hyvinvointialue ja osatoteuttajina Pohde ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue.

Kaikkien Pohteella toteutettavien hankkeiden hallinnointia ja seurantaa varten otettiin käyttöön KETO-ohjelmisto (sähköinen hankesalkku), hankkeiden mallinnettu prosessikuvaus ja projektityön opas.

Keskeinen tehtäväalue, palvelutuotannon kehittämistuki, keskittyi toimintakonseptien uudistamistyöhön. Tähän liittyy muun muassa toimialueilla meneillään olevien kehittämishankkeiden työryhmien sparraus ja avustaminen uusien palveluiden pilotoinnissa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Näihin liittyen merkittävimpiä kehittämishankkeita vuonna 2023 olivat:

- NURRI Rikoksilla oireilevien nuorten NURRI-toimintamallin pilotointi Oulun kaupungissa ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella.
- Barnahus-hanke, joka keskittyy lastenasiointalomallin valtakunnalliseen suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Vahva arki -arjen sankarit -hanke, joka toimii ravitsemusterveyden ja terveellisten elintapojen edistäjänä.
- Päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden palvelukokonaisuuden kehittämishanke Pohjois-Suomessa, joka edistää kohteena olevien perheiden selviytymistä
- Perhepäihdekuntoutus kotiin -hanke, jolla kehitetään ja vakiinnutetaan perhepäihdekuntoutus kotiin -palvelu.
- Palliatiivisen hoidon palveluiden tuottaminen ja laadun parantaminen OYS:n erityisvastuualueella -hanke, joka keskittyy vaativan palliatiivisen ja saattohoidon tehtävien ja saattohoidon suunnittelun ja yhteen sovittamisen kehittämiseen alueellisesti.

- Rahapeliongelman hoidon ja tuen kehittämisen -hanke, jonka tavoitteena oli rahapeliongelman hoidon ja tuen saatavuuden sekä laadun kehittäminen hyvinvointialueilla ja kunnissa.

Tulevaisuuden sotekeskushanke (TULSOTE-kokonaisuus)

Vuosi 2023 oli viimeinen kansallisen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ja Pohjois-Pohjanmaan alueellisen Popsote-hankekokonaisuuden toteuttamisvuosi. Hankkeen eri kehittämissuunnitelmissa ja -osioissa toteutettiin laajasti toimenpiteitä, joilla pyrittiin edistämään Pohteen strategian ja järjestämissuunnitelman mukaisten tavoitteiden toteuttamista. Kokonaisuuden kustannukset koko hankeajaksi olivat noin 19,1 miljoonaa euroa, josta valtion hankeavustuksen osuus 18,2 miljoonaa euroa, vuoden 2023 luvut vastaavasti 9,4 miljoonaa / 8,6 miljoonaa euroa.

Lapset, nuoret ja perheet -kehittämissuunnitelmassa edistettiin palveluiden saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta monialaisten toimintamallien (esimerkiksi perhekeskusmalli), verkostotyön menetelmien ja konsultaattorirakenteiden kehittämisellä. Ennaltaehkäisyä ja ennakointia kehitettiin varhaisen vaiheen tukea vahvistamalla ja kytkemällä järjestötoimijat mukaan toimintoihin.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämissuunnitelman painopistealueina olivat asiakkaan tarpeita vastaavien mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittäminen, ammattilaisten osaamisen lisääminen sekä palveluiden saatavuuden parantaminen ja yhdenmukaistaminen (esimerkiksi kriisityö sote-keskuksessa ja terapianavigaattori Pohteella).

Ikäihmisten kehittämissuunnitelman ja Ikä on POP -erillishankkeen toimenpiteillä tuettiin ikääntyvien kotona asumista ja selviämistä arjen haasteista (muun muassa Pohteen ikäneuvolamalli, päivätoimintamalli, voimavaralähtöinen hoitotyön malli, kotikuntoutuksen toimintamalli, tilannekeskusmalli ja asiakas- ja palveluohjaus).

Hoitotakuu-kehittämissuunnitelmassa otettiin käyttöön toimintamalleja, jotka tukevat palvelujen saatavuutta ja hoidon jatkuvuutta sekä asiakkaan ohjautumista oikealle ammattilaiselle (muun muassa hoidon tarpeen arviomalli, moniammatillinen ja monialainen tiimityö). Digitaalinen sote-keskus aloitti toimintansa vuonna 2023, ja Digisote-keskuksen kanssa tehtiin yhteistyötä prosessien hiomisessa ja yhteen toimimisessa.

Kuntoutuksen kehittämissuunnitelmassa kehitettiin kuntoutuspalveluihin ohjaamisen ja ohjautumisen rinnalla lääkinällisen kuntoutuksen ohjautumisen käytäntöjä huomioiden valtakunnalliset lääkinällisen kuntoutuksen suositukset. Muun muassa omakuntoutus, ryhmätoiminnat ja teknologian hyödyntäminen (muun muassa fysioterapeutin etäsuoravastaanotto) nostettiin kuntoutuksen kehittämisessä keskiöön.

Vammaispalvelun kehittämissuunnitelmassa kehitettiin ja käyttöön otettiin yhteistyössä toimialueen kanssa ensiarvotiimi-toimintaa. Ensiarvotiimi on asiakkaan ohjautumisen prosessissa rajapinta perus- ja erityispalvelujen välillä. Yhteisissä ja läpileikkaavissa kehittämissuunnitelmissa (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, innovaatio- ja kehittämistoiminta, järjestöyhteistyö ja ensihoito) tehty työ tuki monipuolisesti edellä mainittujen kehittämissuunnitelmien sekä koko Pohteen toimintaa hyvinvointialueen siirtymä- ja käynnistysvaiheessa.

Myös Tulsote-hankekokonaisuutta tukevassa YTA-koordinaatiohankkeessa vuosi 2023 oli aktiivinen. Psykososiaalisten menetelmien osahankkeessa painopiste oli menetelmäohjausten koulutuksissa. OT-keskuksen osahankkeessa keskiössä oli toiminnan vakiinnuttamiseen tähtäävät toimet.

Jatkossa hankkeessa tehtyä työtä juurrutetaan Pohteen omaan toimintaan sekä lisäksi jatketaan soveltuvin osin kehittämistä myös vakiinnuttamisrahan ja RRP-rahoituksen turvin. Hankkeen tuoksia ovat lukuisat Innokylään kuvatut ja Pohteen toimintaan suunnatut toimintamallit, ohjeet ja viideot. Kehittämistyön konkreettisista tuloksista on tehty tiedotteet Ilonaan ja Pohteen verkkosivujen uutisiin.

Vakiinnuttamisraha

Valtiovarainministeriö osoitti keväällä 2023 noin 350 miljoonaa euroa valtionavustusta hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle. Rahoituksen tarkoituksena on vakiinnuttaa alueiden toiminta ja vauhdittaa palvelujen uudistamista. Avustus on tarkoitettu palveluiden yhtenäistämiseen, palveluverkon uudistamiseen, uusiin digitaalisiin palveluihin tai henkilöstön saatavuuteen ja riittävyyteen liittyviin hankkeisiin. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle myönnetty valtionavustus on 25 728 764 euroa ja sen käyttöaika on vuoden 2025 loppuun saakka.

Pohteen toimialueet suunnittelivat avustuksen kehittämiskohteet valtionavustuksen kriteeristön mukaisesti. Osa kehittämisen kohteista jatkaa Tulevaisuuden sotokeskus -hankkeessa käynnistettyä kehittämistyötä ja näiden kokonaisuuksien käynnistys on vuoden 2024 alussa. Vakiinnuttamisrahan projektien tavoitteena on yhtenäistää ja kehittää alueen toimintamalleja, palveluverkostoa, järjestelmiä ja rakenteita.

Hyvinvointialueen johtoryhmä teki päätöksen avustuksen allokoinnista toimialueille. Ensimmäiset projektit käynnistyivät heinäkuussa 2023 ja vuoden 2023 loppuun mennessä projekteja oli käynnissä 39. Kustannuksia vuoden 2023 aikana kertyi yhteensä noin 3,7 miljoonaa euroa. Tästä merkittävimpanä palveluiden ostot yli 2,7 miljoonaa, joista ict-palvelujen ostot reilut 2,1 miljoonaa euroa. Ict-palvelujen ostot liittyvät Pohteen alueen järjestelmien kehittämiseen ja yhtenäistämiseen. Kehittämistyöhön on osallistunut pääsääntöisesti Pohteen palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Tutkimuspalvelut

Tutkimustoimintaa säätelee erillislainsäädäntö ja sen mukaisesti hyvinvointialueiden yhteistyöalueilla tulee olla tutkimustoimikunta, joka päättää valtion tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan ja vähintään yksi alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta, joka arvioi tutkimuslain, biopankkilain ja kudoslain alaisia tutkimushankkeita.

Pohteella tutkimuksen tukipalvelut ja toisiolain mukaiset neuvontapalvelut tuotetaan tutkimuspalveluyksiköstä. Tutkimuspalveluyksikössä hoidetaan tutkimus- ja tietolupaprosessin sekä tiedolla johtamispäätösten hallinnointi, tutkimusten viranomaislupa- ja lausuntoprosessit, tutkimussopimukset, tieteellisten julkaisujen kirjaaminen Pohjois-Suomen yhteistyöalueella, tutkimusten kansainvälinen rekisteröinti, valtion tutkimusrahoituksen hallinnointi, tutkimusprojektien talous- ja henkilöstöhallinto sekä tutkimusten tilastotieteen palvelut ja kliinisten tutkimusten monitorointi. TKIO-toimintaa varten tehdyt aineistopaiminnat hoidetaan tutkimuspalveluissa.

Hoito- ja terveyshallintotieteiden opinnäytetöiden tutkimusluvut hallinnoidaan hoitotiede/-työn tehtävälalla ja sosiaalityön opinnäytetyöt sosiaalityön tehtävälalla. Psykiatrian tutkimusluvut ja taolous- ja henkilöstöhallinto hallinnoidaan perhe- ja sosiaalipalveluiden ja OYS psykiatrian toimialueella ja pelastustoimen luvat heidän toimialueellaan.

Pohteen kliinistä tutkimus- ja julkaisutoimintaa tehdään laajalti eri yksiköissä. Vuonna 2023 Pohteen tutkimusrekisteriin kirjattiin 267 uutta tutkimushanketta, joista 44 oli kliinisiä tutkimuksia, 11 lääketutkimuksia ja 75 muita lääketieteellisiä tutkimuksia (mukaan lukien lääketieteen syventävät opinnot). Sosiaali- ja terveystieteiden AMK-opinnäytetöitä oli 37 ja YAMK-opinnäytetöitä 44. Muita sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuksia oli 52. Tietolupia myönnettiin yhteensä 10.

Koko Pohjois-Suomen yhteistyöalueen kattavaan julkaisutietojärjestelmään on tallennettu yhteensä 11 188 tieteellistä julkaisua vuosilta 2010–2022. Tieteellisten julkaisujen laadullinen arviointi tapahtuu julkaisuforumijärjestelmän tasoluokituksella, jota mitataan Jufo-pisteillä. (Lähde: tiedejatutkimus.fi.)

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta päättää yliopistotasoisien terveyden tutkimuksen valtion rahoituksen (VTR) myöntämisestä alueen tutkimushankkeille hakemusten perusteella. Toimikunnassa on yhdeksän jäsentä yhteistyöalueen terveydenhuollon toimintayksiköistä. Valtion rahoitus terveyden tutkimukseen määräytyy yhteistyöalueittain jufo-pisteiden määrän perusteella. Vuonna 2023 Pohjois-Suomen yhteistyöalueen saama VTR oli yhteensä 2,9 miljoonaa euroa. Ulkopuolista (muuta kuin VTR) tutkimusrahoitusta käytettiin Pohteella vuonna 2023 yhteensä 1,3 miljoonaa euroa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta arvioi ja antaa lausuntoja Pohjois-Suomen yhteistyöalueella tehtävistä tutkimuslain alaisista lääke- ja terveystieteellisistä tutkimuksista. Toimikunnalla on myös kudoslain ja biopankkilain mukaisia lausunnonantotehtäviä. Toimikunta antoi vuonna 2023 yhteensä 38 lausuntoa uusista tutkimussuunnitelmista ja 56 lausuntoa tutkimussuunnitelman muutoksista.

Medical Research Center Oulu (MRC Oulu <https://oys.fi/mrc-oulu>) on Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Oulun yliopiston strateginen yhteistyöorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää korkeatasoisen kliinisen tutkimuksen tekemistä sekä tehostaa lääketieteellisen ja terveystieteellisen tutkimuksen hyödyntämistä ja uusien teknologioiden käyttöönottoa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja yliopiston toiminta-alueella. MRC Oulussa toimii noin 90 eri tieteenaloja edustavaa tutkimusryhmää OYS:sta, Oulun yliopistosta ja Pohjois-Suomen yhteistyöalueelta. Kliininen tutkimus on keskittynyt kansallisesti merkittävien kroonisten tautien diagnostiikkaan, hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. MRC Oulun tutkimusryhmillä on mahdollista hakea korkeatasoisia laboratoriotyötiloja Kliinisen tutkimuksen keskukselta CRC:stä, joka on osa MRC Oulun infrastruktuuria. MRC Oulu tarjoaa koulutusta alueen toimijoille. Vuonna 2023 MRC toteutti kliinisten tutkimusten tukipalveluihin syventyvä 7-osainen koulutussarja yhteistyössä Pohteen tutkimuspalveluyksikön kanssa ja tutkimuksen vaikuttavuuden työpaja yhdessä Oulun yliopiston Profi6 Fibrobesity -tutkimusohjelman sekä tutkimus- ja projektipalveluiden kanssa. Oulun yliopiston lääketieteellisestä tiedekunnasta sekä biokemian ja molekyyli- ja lääketieteen tiedekunnasta valmistui vuonna 2023 yhteensä 73 väitöskirjaa, joista 45 oli MRC Oulun tutkimusryhmistä. Tiedekunnasta valmistui MRC Oulun

tutkimusryhmien vertaisarvioituja tieteellisiä julkaisuja yhteensä 369 (OKM-julkaisutyypit A1 ja A2, tiedot koottu tietokannasta 31.1.2024).

Pohjois-Suomen biopankki Borealis on osa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Oulun yliopiston tutkimusinfrastruktuuria. Biopankki toteuttaa potilaslaissa kuvattua terveydenhuollon toimijan lakisääteistä tehtävää säilyttää tutkimuksessa ja hoidossa syntyvää biologista materiaalia sisältävät näytteet tieteellisen tutkimuksen edellyttämä aika. Biopankki Borealis tarjoaa mahdollisuuden biopankkisuostumuksen antaneiden potilaiden näytteiden ja tietojen hyödyntämiseen tutkimuksessa. Lisäksi biopankin kautta on mahdollista saada infrastruktuuripalveluja, kuten mikroskooppilasien digitalisointia, monikudosblokkien valmistusta, näytteiden pitkäaikaissäilytyspalvelua sekä muita laboratoriopalveluita.

Borealisin näytemateriaalista muodostavat patologian arkistomateriaali (1,8 miljoonaa kudosnäytettä noin 0,5 miljoonasta henkilöstä) ja THL:ltä siirtynyt Finnish Maternity Cohort, raskaana olevien äitien seerumikokoelma (2 miljoonaa näytettä noin 0,9 miljoonasta naisesta). Yhteensä noin 12 000 henkilöä antoi biopankkisuostumuksen vuoden 2023 aikana ja kaikkiaan suostumuksia on kerätty biopankkiin yli 60 000. Suostumusten vuosikertymä lähes kaksinkertaistui vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna johtuen sähköisen asiointin käyttöönotosta OmaOYS-palvelussa. Verinäytteitä kerättiin biopankkiin vuonna 2023 lähes 4000 näytteenantajasta ja verinäytteiden yhteismäärä biopankissa on tällä hetkellä noin 31 000. Biopankille osoitetut näyte- ja tietopyynnöt arvioi biopankin tieteellinen toimikunta, joka vuoden 2023 aikana käsitteli 43 aineistoluovutuspyyntöä. Tässä oli kasvua vuoteen 2022 verrattuna noin kolmanneksen.

Tutkijoiden kiinnostus kohdistui sekä kudos- että verinäytteisiin, genomitietoon ja yhä enenevässä määrin myös potilasdataan. Tärkeä edelleen jatkuva biopankkiprojekti on kansallinen FinnGen-hanke. Projektin puitteissa biopankit keräsivät tutkimukseen arvokkaan 0,5 miljoonan suomalaisen näyteaineiston. Tämä tavoite saavutettiin maaliskuussa 2023. Biopankki Borealoksen vuosibudjetti vuonna 2023 oli 0,9 miljoonaa euroa, joka on samaa suuruusluokkaa kuin aiempina vuosina. Biopankin omistajat Pohde, Oulun yliopisto, NordLab sekä Lapin, Kainuun ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueet tukevat biopankkia vuosittain 285 000 eurolla ja muu rahoitus koostuu projektikohtaisesta laskutuksesta ja kilpailusta hankerahoituksesta. Ulkopuolisen projektilaskutuksen määrä yli kolminkertaistui vuonna 2023 verrattuna edelliseen vuoteen.

Pohjois-Suomen biopankki Borealis on verkostoitunut tiiviisti muiden suomalaisten biopankkien kanssa. Borealis on mukana kansallisessa Suomen biopankkiosuuskunnassa (FINBB) ja euroopalaisessa BBMRI-ERIC biopankkien verkostossa. Yhteistyötä on tehty menestyksekkäästi muun muassa laatutyössä ja kilpailujen hankerahoitusten haussa sekä avaamalla tutkijoille aineistohakuun Fingenious-portaali.

Pohjoinen syöpäkeskus, FICAN North, on syövän tutkimustoiminnan, hoidon ja koulutuksen kehittämistä koordinoiva yksikkö, joka toimii yhdessä muiden neljän alueellisen syöpäkeskuksen ja kansallisen koordinoivan yksikön kanssa verkostona. Tutkimuksessa FICAN North:n tavoitteena on edistää laadukasta, Pohjois-Suomen yhteistyöalueella tapahtuvaa, syövän perus-, translationaalista- ja kliinistä tutkimusta sekä osallistua valtakunnallisiin syövän tutkimustoiminnan kehityshankkeisiin. Vuoden 2023 aikana FICAN Northin keskeisiä tehtäviä ovat olleet syövän hoidon mittarien laatiminen ja seuranta, alueellisen syövän tutkimusstrategian implementointi, Pohteen OECl

(eurooppalaisten syöpäkeskusten verkosto) akkreditaation valmistelu sekä osallistuminen kansallisen syöpäkeskuksen valmisteluun ja tehtäviin sekä kansallisen syöpästrategian laatimiseen.

Kansallisen neurokeskuksen perustamisasiakirja allekirjoitettiin alkuvuodesta 2021. Kansallinen neurokeskus on neurotieteen tutkimuksen yhteistyöverkosto, jossa on mukana seitsemän yliopistoa ja viisi yliopistollista hyvinvointialuetta. Neurokeskuksen tavoitteena on lisätä yhteistyötä yliopisto-, sairaala- ja yritysmaailmojen välillä sekä tehdä suomalaista neurotiedettä kansainvälisesti näkyväksi. Kansallinen neurokeskus on osa valtion terveysalan kasvustrategiaa ja Yksilöllistetty lääketiede -hanketta. Kansallisen neurokeskuksen Oulu Brain & Mind -alueverkoston (<https://oulu.neurocenterfinland.fi/>) toiminta on käynnistynyt. Oulun yliopiston ja Oulun yliopistollisen sairaalan perustaman verkoston keskeisimpänä tavoitteena on lisätä yhteistyötä yliopisto-, sairaala- ja yritysmaailmojen välillä sekä tehdä tunnetuksi pohjoissuomalaista neurotieteen tutkimusta. Työtä tehdään rakentamalla tutkijoiden, yritysten ja muiden toimijoiden verkostoa alueellisesti ja kansallisesti. Kansallisen neurokeskuksen Oulu Brain & Mind -alueverkoston ohjausryhmän kokoonpano on esiteltynä tarkemmin verkkosivulla: <https://www.oulu.fi/fi/yliopisto/tiedekunnat-ja-yksikot/laaketieteellinen-tiedekunta/oulu-brain-mind>. Lisäksi toiminnasta löytyy lisätietoa sivustolta <https://oys.fi/tutkimus-ja-opetus/tutkimuksen-infrapalvelut/neurokeskus-oulu-brain-mind/>.

Opetuspalvelut

Opetuspalvelujen vastuualue aloitti vuoden 2023 alussa osana tutkimus, opetus ja koulutus -palvelualueetta. Vastuualueeseen kuuluu viisi vastuuyksikköä: opetuspalveluyksikkö, kliinisten taitojen keskus Knoppi, kansainväliset opetusasiat, yleislääketieteen yksikkö ja harjoittelupalvelut. Vastuualueelle on sijoitettu yhdeksän vakanssia, jotka ovat täytettynä toistaiseksi voimassa olevalla työtai virkasuhteella. Yleislääketieteen yksikköön on edellä mainittujen tehtävien lisäksi sijoitettu kolmen professorin sivutoiminen virka. Lisäksi opetuspalvelut ostaa 50 prosentin osuuden kansainvälisten asioiden suunnittelijan työpanoksesta Oulun yliopistolta sekä 50 prosentin osuuden yleislääketieteen yksikön assistentin työpanoksesta Monetra Oy:ltä. Vastuualueen päällikkönä toimii opeuspäällikkö.

Hyvinvointialueen toimintaa suunniteltaessa opetukseen liittyviä asioita on lähdetty keskittämään Opetuspalvelujen vastuualueelle aiemman hajautetun mallin sijaan. Opetuspalveluiden tehtäviin kuuluu muun muassa valtion maksamien koulutuskorvausten ja harjoitteluiden ohjauskorvausten hakuprosessista ja korvausten käytön suunnittelusta huolehtiminen, harjoittelutoiminnan ja opiskelijaohjauksen organisointi, oppilaitossopimukset sekä kansainväliset opiskeluun liittyvät asiat.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoittelukorvausten prosessi on muuttunut vuonna 2023. Oppilaitos ei enää maksa harjoitteluorganisaatiolle ohjauskorvausta, vaan hyvinvointialue hakee korvausta sosiaali- ja terveysministeriöltä osoittaen hakemuksen Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Haku suoritetaan kaksi kertaa vuodessa. Ajanjaksolla 1.1.-31.6.2023 hyvinvointialueella toteutui 7 141 ammattikorkeakouluopiskelijan harjoitteluviikkoa. Harjoittelun suorittaneiden opiskelijoiden määrä oli 1 403 henkilöä. Näistä harjoitteluista aluehallintovirasto on hakemuksen perusteella suorittanut valtion korvausta 257 076 euroa. Ajanjakson 1.7.-31.12.2023 hakemusprosessi on vielä kesken hakuajan päättyessä 31.3.2024, eikä vuoden 2023 jälkimmäisen puolikkaan lukuja täten ole vielä käytössä.

Lääketieteen opetustoiminnasta vastaavat professorit ja kliiniset opettajat, jotka toimivat Pohteella sivuvirassa. Hoitoalan opiskelijoiden kliinisten harjoittelujen toteuttamisesta on tehty sopimukset opilaitosten kanssa. Kliinisten harjoittelujen koordinoinnista vastaavat opetusylihoitaja ja tulosalueiden opetuskoordinaattorit, ja kliinisestä ohjauksesta ensisijaisesti yksiköiden opiskelijavastaavat.

Valtio rahoittaa lääketieteen opetusta erityisvaltionosuudella. Rahoitus määräytyy perusopetuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa olevien lääketieteen kandidaattien ja lisensiaattien suoritettujen tutkintomäärien pohjalta. OYS:ssa suoritti peruskoulutustaan runsaat 500 lääketieteen kandidaattia. Kertomusvuonna 2023 Oulun yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa lääketieteen lisensiaatin tutkinnon suoritti 147 henkilöä ja hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon 58 henkilöä. Koulutukseen kuuluvana amanuenssina voi toimia jokaisella kliinisellä alalla. Amanuenssina toimi vuoden 2023 aikana 260 lääketieteen opiskelijaa, ja näistä työpanosta kertyi 21,1 vuotta.

OYS on valtakunnallisesti merkittävä erikoislääkärikouluttaja. Hyvinvointialueella oli vuonna 2023 erikoistuvan lääkärin virassa 632 henkilöä ja erikoistuvan hammaslääkärin virassa 24 henkilöä. Erikoistuvien lääkärin työpanos on merkittävä, ja lääkärit ovat ensiarvoisen tärkeitä muun muassa päivystystoiminnan järjestämisessä. Vuonna 2023 erikoistuvien lääkärin tehty työpanos oli 219,5 vuotta. Erikoistumistutkinnon suoritti toimintakertomusvuonna 110 lääkäriä ja 5 hammaslääkäriä.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella ohjattiin vuoden 2023 aikana 3 131 sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelujaksoja. Harjoitteluviikkoja toteutui yhteensä 13 784 kappaletta.

Opetustoimessa jatkettiin digitaalisten toimintojen kehittämistä. Hyvän palautteen saanutta opiskelijoiden digitaalista perehdytystä kehitettiin edelleen Mediecon ja yksiköiden asiantuntijoiden yhteistyönä aluekohtaisten ”maailmojen” luomisessa. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoittelussa käytettiin Jobiili-harjoittelupaikka-varausjärjestelmää. Oulun yliopiston hoitotieteen ja terveyshallintoyksikön sekä Mediecon kanssa toteutettua ”Opiskelijaohjausosaamisen perusteet”-verkkokurssia hyödynnettiin koko henkilöstön ohjausosaamisen edistämiseksi.

Hyvinvointialueelle siirtyminen on muokannut voimakkaasti osaamiskoordinaattoreiden työtä. Laajentunut työkenttä on vaatinut entisillä resursseilla toimivan tiimin tehtävien uudelleen järjestämistä, ja prosessi on vielä kesken. Sosiaalityön osaamiskoordinointi on tullut uutena sisältönä opetustiimin toimintaan.

Opetustiimi toimi laajasti valtakunnallisessa opiskelijaohjauksen kehittämisverkoston (ValOpe) alatyöryhmissä kehittäen yhteistyössä muun muassa varhaisen tuen toimintalomakkeen ja esittelemällä opiskelijaohjauksen kehittämistoimia ammattilehdissä.

Kansallinen HTA-koordinaatioyksikkö

Kansallinen HTA-koordinaatioyksikön (FinCCHTA, Finnish Coordinating Center for Health Technology Assessment) toimintavaltuus tulee valtioneuvoston asetuksesta erikoissairaanhoidon työnjaoista ja eräiden tehtävien keskittämisestä (VN asetus no 582/2017) ja asetuksen muutoksesta (VN asetus no 1242/2022). FinCCHTAn tavoitteena on edistää näyttöön perustuvien menetelmien käyttöä Suomessa ja siten lisätä terveydenhuollon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. FinCCHTAn keskeisiä tehtäviä ovat hoitoteknologioiden arviointityön koordinointi Suomessa,

terveydenhuollon menetelmien arviointi, arviointitiedon julkaiseminen ja kansainvälinen HTA-yhteistyö sekä HTA-menetelmäkoulutuksen ja -tutkimuksen vahvistaminen.

Yksikön toimintatapa on verkostomainen, ja verkoston ydinjoukon muodostavat Pohteen yksikkö yhdessä muiden yliopistosairaaloiden arviointiylilääkärien sekä muiden hyvinvointialueiden arvioinnista vastaavien lääkäreiden kanssa. Yksikössä työskentelee vakituisesti arviointipäällikkö, arviointiylilääkäri ja erikoissuunnittelija. Lisäksi yksikössä työskentelee kolme erikoissuunnittelijaa hanke-työssä vuosina 2022–2025. Toiminnan pääpaino on hoitoteknologioiden arviointien tuottamisessa. Arvioinnit kohdentuvat erityisesti digitaalisten tuotteiden ja sovellusten sekä sairaaloissa käytettävien lääkkeiden arviointeihin. Muita toiminnan painopistealueita ovat kansainvälinen yhteistyö, HTA-menetelmäkoulutus ja HTA:aan liittyvän tutkimusosaamisen ja tutkimustyön vahvistaminen. Yksikkö tekee aktiivista kansallista yhteistyötä muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön palvelulikoimaneuvoston sekä hoito- ja hoitotyön suosituksia tuottavien Käypä hoidon ja hoitotieteen tutkimussäätiön kanssa.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelman (OSUVA) hyväksyminen ja toimeenpano sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman hyväksyminen ja toimeenpano	Hyvinvointikertomus on hyväksytty aluevaltuustossa. Hyvinvointisuunnitelmaa valmistellaan. OSUVA-ohjelma on hyväksytty aluehallituksessa.	T	T	V
2. Tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelman laatiminen	Ensimmäisen vaiheen kehittämissuunnitelma on esitelty järjestämisen johtoryhmälle, tulevaisuuslautakunnalle ja aluehallitukselle. Työ jatkuu vuonna 2024 osana järjestämistoiminnon uudistettua tietojohtamisen organisoitumista.	T	T	T
3. Meneillään olevien hankkeiden ja rahoitushakuun jätettyjen hankkeiden toteuttaminen ja toimintamallien ja rakenteiden luominen, joilla koko henkilöstö, alueen asukkaat ja yritykset voivat osallistua palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.	Hankkeiden ja hankehakemusten toteuttamiseen on luotu osallisuutta tukeva toimintamalli. Hanketoimiston roolia kehitetään jatkossa palvelemaan mahdollisesti koko TKIO-toimintaa ja tarvittaessa yhteistyöalueen yhteistyötä nykyistä laajemmin.	S	S/T	T/V

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
4. TKIO-ohjelman laatiminen ja rahoituspohjan turvaaminen tutkimuksen, kehittämisen, innovaatiotoiminnan ja opetuksen/koulutuksen toiminnoille	TKIO-ohjelma on laadittu ja viedään hyväksyttäväksi alkuvuoden 2024 aikana.	T	T	T
5. Hyvinvointialueen seuranta- ja raportointijärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto	Raportointimallit on luotu ja otettu käyttöön. Tietoaltaan ja johdon työpöytien kehittäminen etenee.	T	T	T
6. Hyvinvointialueen laatutyötä ja valvontaa tukevan järjestelmän kilpailutus ja käyttöönotto	Laatutyötä tukevan järjestelmän hankinnassa päädyttiin toteuttamaan kokonaisuus pääosin nykyisten järjestelmien puitteissa ja arvioimaan laajempaa hankintaa vuoden 2024 aikana.	T	T	E
7. Hyvinvointialueen yhtenäisen asiakaspalautejärjestelmän selvittäminen, tarvittavat kilpailutukset ja käyttöönotto sekä asiakaspalauteiden raportoinnin ja hyödyntämisen toimintamallin rakentaminen	Verkkosivuston kautta annettavan asiakaspalauteen käyttöönotto saatiin valmiiksi loppuvuodesta. Palautelaitteiden käyttöönottoa valmisteltiin ja saadaan nykyistä laajempaan toimintaan vuoden 2024 alusta.	T	T	T
8. Monituottajuutta hyödyntävän hankintasuunnitelman laatiminen ja hankintojen toteuttaminen	Hankintasuunnitelma on laadittu ja hankinnat toteutuvat pääosin sen mukaisesti. Poikkeamia on ilmennyt esimerkiksi suoramankintoihin liittyen.	T	T	T
9. Hyvinvointialueen omavalvontaohjelman laatiminen sekä valvontakäsikirjan päivittäminen riskiarvioperusteisesti ja palveluverkkotietoa hyödyntäen	Hyvinvointialueen omavalvontaohjelma ja valvontasuunnitelma on hyväksytty aluehallituksessa. Valvontakäsikirja on päivitetty.	T	T	V

Taulukko 71: Järjestämistoiminto, talousarviokirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Toimialueen talouden toteuma

Talousarvion muutos tehtiin joulukuussa 2023. Toteumia tarkastellessa on huomioitava, että muutos kirjattiin toimialuetasolle, ei palvelualueille.

Järjestämistoiminto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	22 627 736	2 106 000	24 733 736	24 749 417	15 681	0,06 %
Myyntituotot	5 255 100	986 100	6 241 200	6 328 160	86 960	1,39 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,00 %
Tuet ja avustukset	17 202 636	586 300	17 788 936	17 524 153	-264 783	-1,49 %
Muut toimintatuotot	170 000	533 600	703 600	897 104	193 504	27,50 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-61 149 225	29 460 500	-31 688 725	-32 507 929	819 204	2,59 %
Henkilöstökulut	-51 967 209	29 848 000	-22 119 209	-22 077 535	-41 674	-0,19 %
Palvelujen ostot yhteensä	-6 978 426	-470 300	-7 448 726	-8 087 782	639 056	8,58 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	-22 222	-1 498	-23 720	-364 070	340 350	1434,87 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-6 956 204	-468 802	-7 425 006	-7 723 712	298 707	4,02 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-772 992	-107 300	-880 292	-1 134 991	254 699	28,93 %
Avustukset	-950 000	49 700	-900 300	-900 854	554	0,06 %
Muut toimintakulut	-480 598	140 400	-340 198	-306 766	-33 431	-9,83 %
TOIMINTAKATE	-38 521 489	31 566 500	-6 954 989	-7 758 512	803 523	11,55 %

Taulukko 72: Järjestämistoiminnon talouden toteuma.

Alkuperäisen talousarvion sitova ulkoinen toimintakate oli -38,5 miljoonaa euroa. Siihen sisältyi hyvinvointialueen uusiin ja laajentuviin tehtäviin henkilöstökuluihin varattu 29 miljoonaa euroa, joka kohdennettiin muutetussa talousarviossa muille toimialueille. Joulukuussa hyväksytyyn talousarvionmuutoksen jälkeen järjestämistoimintojen sitova ulkoinen toimintakate oli -7,0 miljoonaa euroa. Toimintakateen toteuma tilinpäätöksessä oli -7,8 miljoonaa eli 0,8 miljoonaa euroa yli muutetun talousarvion.

Toteumaa tarkastellessa on olennaista huomioida, että ylitys johtui käytännössä kokonaan tutkimuksen, opetuksen ja koulutuksen palvelualueen tulojen kohdentumisesta vuodelle 2024, joka tarkentui vasta muutetun talousarvion hyväksymisen jälkeen. Tuottojen erityispiirteenä palvelualueella on, että toiminnan kulut toteutuvat osin muilla toimialueilla ja tuotot järjestämistoiminnossa. Muiden järjestämistoimintojen palvelualueiden menot alittuivat erityisesti henkilöstömenojen osalta, muun muassa rekrytointien viivästyttä Pohteen yhteistoimintamenettelyiden johdosta.

Toimialueen vuoden 2023 kustannuksista noin 68 prosenttia oli henkilöstökuluja (22,1 miljoonaa, toteuma 98,8 %). Palvelujen ostot puolestaan muodostivat kustannuksista noin 25 prosenttia ollen yhteensä 8,1 miljoonaa euroa (toteuma 91,4 %). Suurin osa palvelujen ostoista muodostui hankkeiden myötä ict-palveluista (3,1 miljoonaa) ja asiantuntijapalveluista (1,8 miljoonaa). Keskitetyn laatujärjestelmäohjelmiston hankinnasta luopuminen pienensi osaltaan ostopalvelukustannuksia.

Järjestämistoiminnan talouden ennakointia haastaa erityisesti hanke- ja tutkimustoiminnan henkilöstö- ja muiden menojen sekä tulojen kohdentuminen. Tulojen ennakointia ovat vaikeuttaneet muun muassa tutkimuksen vastuualueelle kirjautuvat säätiöiden tutkimusavustukset. Myös yksittäisten menolajiryhmien toteumat tarkentuvat vasta hankkeiden toteutussuunnitelmien myötä.

Vuonna 2024 tavoitteena on ratkaista tutkimus, opetus ja koulutus -palvelualueen tutkimusavustustulojen sekä kehittämisen palvelualueen hankkeiden henkilöstön lomapalkkavelan muutosten sekä omarahoitusosuuksien kirjaaminen, jotta näiden erien seuranta ja ennakointi tarkentuvat.

Talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Henkilöstökulujen vähentämiseksi vuoden 2023 aikana tehtäviä yhdisteltiin ja aluehallituksen linjaamat vakanssit jätettiin täyttämättä. Lisäksi hyödynnettiin soveltuvin osin vakiinnuttamisrahoitusta henkilöstökulujen kattamiseen. Tiivis yhteistyö jatkui konsernipalveluissa muun muassa talous- ja hankintapalveluiden sekä asiakaslaskutusyksikön kanssa.

Ulkopuolista rahoitusta on haettu ja saatu merkittävä määrä. Vertailua aiempiin vuosiin on kuitenkin haastava tehdä huomioiden Pohteen ensimmäinen varsinainen toimintavuosi.

Tasapainotustoimenpiteenä hyvinvointialuelain suosittelman osallistuvan budjetoinnin erillistä määrärahaa tarkastellaan seuraavan kerran vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Henkilöstökulujen vähentäminen: tehtävien sisäinen yhdistäminen, yhteistyö konsernipalvelujen toimintojen kanssa, hankerahoituksen hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä, perustettujen vakanssien harkittu täyttämättä jättäminen	Henkilöstökulujen vähentämiseksi tehtäviä yhdisteltiin ja aluehallituksen linjaamat vakanssit jätettiin täyttämättä vuoden 2023 aikana. Lisäksi hyödynnettiin soveltuvin osin vakiinnuttamisrahoitusta henkilöstökulujen kattamiseen. Tasapainotustoimenpiteenä hyvinvointialuelain suosittelman osallistuvan budjetoinnin erillistä määrärahaa tarkastellaan seuraavan kerran vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.	T	T	V
2. Tavoite ulkopuolisen rahoituksen lisäämiseksi	Ulkopuolista rahoitusta on haettu ja saatu merkittävä määrä.	S	S	V

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
3. Tietojärjestelmähankintojen optimointi ja päällekkäisyyksien poistaminen	PSOP:sta siirtyminen Effectoriin etenee. Kehittämistoiminoissa on otettu käyttöön Keto-hankesalkku. Järjestöavustusten sähköinen järjestelmä pystytään jatkossa liittämään Pohteen uuteen asiakirjajärjestelmään.	S	S	T
4. Neuvostojen ja vastaavien toimintamallien arviointi	Vaikuttamistoimielinten kokouksia vähennettiin alkuperäisen suunnitelman mukaisesta kuudesta neljään talousarvion 2023 yhteydessä. Vanhus- ja vammaisneuvostolle päätettiin perustaa työvaliokunnat.	S	S	V
5. Osallistavan budjetoinnin aloituksen siirtäminen	Osallistavan budjetoinnin aloitus siirtyy.	V	V	V

Taulukko 73: Järjestämistoiminto, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Järjestämistoiminnon henkilöstösuunnitelman toteutumiseen vaikutti olennaisesti hankkeiden henkilöstömäärä, jota ei talousarvion valmisteluvaiheessa vielä ollut mahdollisuutta tarkasti arvioida. Tämä vaikuttaa myös osa-aikaisten määrän korkeaan prosenttiin.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	530
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	38,1 %
Palkallinen työpanos	302,3
Käyttösuunnitelma	223,6
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	135,2
Toteutunut työpanos 2023	265,8
Lähtövaihtuvuus 2023	8,5 %
Sairauspoissaolo% 2023	1,6 %
Sairausajan palkka € 2023	234 860

Taulukko 74: Järjestämistoiminto, henkilöstötunnuslukuja (Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau).

9.1.5 Konsernipalvelut

Toimialueen toiminnan kuvaus

Konsernipalvelujen toimialueen tehtävänä on tuottaa tukipalveluja hyvinvointialueelle, avustaa hyvinvointialuejohtajaa hänen tehtävissään sekä luoda edellytykset järjestämisen, professio-ohjauksen ja palvelutuotannon toiminnalle ja tukea niitä tehtäviensä suorittamisessa.

Konsernipalvelut koostuvat kahdeksasta palvelualueesta: konsernipalvelujen yhteiset (kirjanpito- tekninen palvelualue), hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talous- ja hankintapalvelut, tekniset palvelut, tietohallinto, ateria- ja puhtauspalvelut sekä viestintä.

Konsernipalvelujen pääpaino vuonna 2023 on ollut toiminnan turvallisessa siirtymässä. Siirtymä on onnistuttu hoitamaan niin, että asiakas- ja potilasturvallisuus on kyetty turvaamaan. Palkanmaksussa oli alkuvuodesta virheitä ja viiveitä, mutta tilanne normalisoitui loppuvuonna. Laskutusprosessit ovat Pohteella pääosin ajantasaiset, muutamia yksittäisiä kokonaisuuksia tarkennetaan vielä vuonna 2024. Asiakaslaskutuksen toimivuuden turvaamiseksi on varmistettava koko ketjun toiminta: palvelupäätöksistä, maksujen määräytymisestä, tietojen syöttämisestä järjestelmiin aina laskutuksen teknisen toteutukseen. Sihteeritiimien toiminta on käynnistyi loppuvuodesta, mutta työnjako tiimien välillä ja palvelutuotannon kanssa edellyttää vielä tarkastelua.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Konsernipalvelujen yhteiset

Konsernipalvelujen yhteisellä palvelualueella on konsernipalvelujen yhteisten toimintojen (muun muassa konsernipalvelujen johtajan) kulut. Vuonna 2023 tälle palvelualueelle on kirjattu myös alkuvuonna vastuuyksiköille kohdentamattomia henkilöstökuluja noin 3 miljoonaa euroa. Vuoden kuluessa nämä on kyetty kohdentamaan oikeille toimialueille ja vastuuyksiköille.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut vastaa hyvinvointialueen yleisestä hallinnosta, tiedonhallinnasta ja tietosuojasta sekä oikeudellisista palveluista.

Hallintopalvelut koostuu viidestä vastuualueesta: hallintopalvelujen yhteiset, yleishallinto, toimielimet, tiedonhallinta ja tietosuoja sekä oikeudelliset palvelut.

Hallintopalvelujen yleishallinnon vastuualue tuottaa päätöksentekoa tukevia sääntöjä ja ohjeita yhteistyössä hallintopalvelujen muiden vastuualueiden kanssa sekä erilaisia sihteeripalveluja toimialueille. Toimielimet vastuualue vastaa hyvinvointialueen poliittisten toimielimien palveluista edistään samalla asukkaiden ja sidosryhmien mahdollisuutta vaikuttaa demokraattiseen päätöksentekoon. Tiedonhallinnan ja tietosuojan vastuualue vastaa potilas- ja hallinnollisten tietojen ja asiakirjojen asiakirja-, arkisto- ja tietosuojapalveluista sekä kehittää hallinnon sisäisten asioiden ja asiakirjojen käsittelyä kohti täysin sähköistä asianhallintaa mahdollistaen samalla yhtenäisen ulkoisen sähköisen asiointin. Oikeudellisten palvelujen vastuualue tarjoaa juridisia konsultaatio- ja koulutuspalveluja, hoitaa oikeusprosesseja sekä vastaa hyvinvointialuevaalien järjestämisestä. Hyvinvointialueen luottamustoimielimet ja osin vaikuttamistoimielimet sisältyvät hallintopalveluihin.

Vuonna 2023 hallintopalvelujen toimintaa on haastanut erityisesti yleishallinnon kirjaamon viiveet, johon on etsitty ratkaisuja yhteistyössä toimialueiden kanssa. Haasteita kirjaamon toiminnalle ovat asettaneet henkilöstömitoitus, yhteistoimintaneuvotteluista johtuvat rekrytointikiellot sekä toiminnan ja prosessien vakiintumattomuus uudessa organisaatiossa. Loppuvuonna 2023 toimialueilta hallintopalveluihin siirtyneet 100 sihteerä ovat vaikuttaneet merkittävästi hallintopalvelujen kokoon, toimintaan ja talouteen. Muutoin hallintopalvelujen toiminnan vakiinnuttaminen on edennyt hyvin.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut vastaa hyvinvointialueen keskitetyistä HR-toiminnoista ja henkilöstöpolitiikasta. Keskeisistä henkilöstöpoliittisista linjauksista päättää aluehallituksen henkilöstöjaosto. Keskeinen osa henkilöstöpolitiikkaa on yhteistoiminta ammattijärjestöjen kanssa.

Henkilöstöpalvelut koostuu seitsemästä vastuualueesta: yhteiset palvelut, palvelussuhdeasiat, neuvottelutoiminta ja viestintä, alueelliset HR-asiantuntijapalvelut, työyhteisöpalvelut, osaamisen kehittäminen sekä rekrytointi- ja resurssipalvelut. Rekrytointi- ja resurssipalveluihin on sisällytetty kaikkia sote-toimialoja palveleva osaajayksikkö, joka järjestää keskitetysti lyhytaikaisia ja pitkäaikaisia sijaisia palvelutuotantoon.

Henkilöstövoimavaroja ja toimintatapoja johdetaan koko organisaation läpileikkaavana kokonaisuutena. Yhdenmukaiset henkilöstöjohtamisen linjaukset ja asiantuntijapalvelut tukevat koko organisaation johtamista ja yhtenäisen työnantajakuvan syntymistä sekä varmistavat, että toiminnot ovat vaikuttavia ja tuloksellisia.

Konsernipalveluihin keskitetty henkilöstöpalvelujen strateginen ja taktinen toiminta ja johtaminen ovat osa hyvinvointialueen johtoryhmätyöskentelyä. Tämä mahdollistaa ja varmistaa hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden toteutumisen ja auttaa palvelutuotantoa onnistumaan tavoitteissaan. Henkilöstöjohtaminen ja henkilöstövoimavarojen johtaminen ovat keskeisiä tekijöitä hyvinvointialueen palvelujen ja niiden rakennemuutoksissa. Palvelutuotannossa tapahtuvat muutokset ja uudistukset toteutetaan henkilöstöjohtamisen strategisten linjausten mukaisesti yhdessä palvelutuotannon johdon kanssa.

Henkilöstöpalvelujen keskeisenä kumppanina toimii Monetra Oulu Oy. Hyvinvointialueen ja Monetran välillä on määritelty vastuumatriisi, jossa on määritelty osapuolten vastuut ja tehtävät henkilöstöpalvelujen tuottamiseen.

Henkilöstöpalveluiden vuoden 2023 tärkein tavoite oli palkanmaksun varmistaminen ja henkilöstöhallinnon ict-järjestelmien toimivuuden ja käyttöönoton varmistaminen. Lisäksi tavoitteena on ollut varmistaa henkilöstöhallinnon prosessien toimivuus, ohjeiden ja palvelusuhteen ehtojen määrittämisperiaatteiden ajantasaisuus. Henkilöstöpalvelut ovat tukeneet, opastaneet ja ohjanneet toimialueiden johto- ja esihenkilöitä henkilöstöasioiden hoidossa.

Henkilöstöpalvelut ovat koordinoineet koko Pohteen laajuisten yhteistoimintamenettelyjen toteuttamisen.

Talous- ja hankintapalvelut

Talous- ja hankintapalvelut koostuu neljästä palvelualueesta: taloussuunnittelu, laskentapalvelut, asiakaslaskutus sekä hankinnat ja materiaalogistiikka.

Taloussuunnittelun tehtävänä on tukea hyvinvointialueen talouden suunnittelua, seuranta ja raportointia sekä muun muassa rakenteellisten muutosten taloudellisten vaikutusten arviointia.

Laskentapalvelut tuottaa kirjanpito-, kassa-, laskutus-, rahoitus-, maksuvalmius ja tilinpäätöspalveluja. Asiakaslaskutusyksikkö vastaa asiakas- ja potilastietojärjestelmien kautta tulevasta asiakaslaskutusprosessista alkaen laskutuksen teknisestä toteutuksesta, maksukattoasioista ja maksuajajärjestelyistä aina perintään saakka. Yhteistyö on tiivistä järjestämistoiminnon asiakasmaksusuyksikön kanssa.

Hankintayksikkö vastaa hyvinvointialueen laite-, tarvike-, palvelu- ja järjestelmähankintojen suunnittelusta, koordinoinnista, toteuttamisesta ja sopimusten seurannasta lukuun ottamatta apteekin lääkehankintoja, tekniset palvelut -palvelualueen uudisrakentamiseen, peruskorjaamiseen ja rakennusten purkamiseen liittyviä hankintoja sekä sote-palveluhankintoja. Lisäksi hankintapalvelut ohjeistaa ja toimii asiantuntijana hankintoihin liittyvissä asioissa sekä tekee hankintayhteistyötä yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken. Materiaali- ja logistiikkapalvelut tuottaa varastointi- ja kuljetuspalveluja alueen toimijoille.

Talous- ja hankintapalveluissa Monetra Oulu Oy toimii keskeisenä kumppanina. Sähköisten palvelujen ja järjestelmien (muun muassa hyvinvointialueen yhteinen asiakaslaskutusjärjestelmä) kehittämisen myötä tavoitteena on parantaa tuottavuutta ja muun muassa optimoida Monetran ostopalvelujen käyttöä.

Pohteen toiminnan käynnistyessä tukiprosessit, kuten maksuliikenne, laskujen kierto, talouden seuranta ja kirjanpito saatiin pääosin käynnistymään jouhevasti heti vuoden alusta.

Asiakaslaskutus saatiin pääosin toimimaan kevään kuluessa. Vuonna 2023 valmisteltiin myös uuden asiakaslaskutusjärjestelmän käyttöönottoa.

Taloussuunnittelupalveluissa valmisteltiin Pohteen toista talousarviota ja kehitettiin toiminnan ja talouden seurantaa. Keskeinen tavoite talouspalveluissa oli Pohteen rahoituksen riittävyyden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Hankinta- ja materiaalipalveluissa organisoitumisen uudistaminen sekä keskusvarastojen keskittäminen ja runkoreittiselvityksen toteuttaminen olivat keskeisiä toimenpiteitä.

Vuonna 2023 talous- ja hankintapalveluissa toteutettiin useita muutoksia organisoitumiseen. Sihteeritiimit käynnistyivät, henkilökuljettajat siirtyivät vammaispalveluista logistiikkapalveluihin, hankintapalveluissa aloittivat hankintavastaavat ja lisäksi valmisteltiin vuoden 2024 alussa toteutunutta muutosta, jossa Monetran asiantuntijoita siirtyi Pohteen työntekijöiksi.

Tietohallinto

Pohteen tietohallinto toimii koko hyvinvointialueella ja palvelee kaikkia toimialueita. Tietohallinnon toiminta- ja palvelumalli perustuu käyttäjien tarpeiden mukaiseen palvelujen järjestämiseen ja hallintaan, kyber- ja tietoturva-vaatimukset huomioivaan toiminnan kehittämiseen ja monitoimittajaympäristöön. Ict- ja tietojärjestelmäpalveluita hankitaan ja järjestetään parhaiden käytänteiden mukaisesti.

Tietohallinnon palvelualue koostuu kolmesta vastuualueesta: digitalisaation edistäminen, ict-palvelut ja tietojärjestelmät. Lisäksi tietohallinnossa toimii digiprojektitoimisto, joka vastaa tietohallinnon vastuulla olevien hankkeiden ja projektien toteutuksesta.

In house -yhtiöt ja markkinatoimijat tuottavat merkittävän osan Pohteen ict-palveluista. Keskeisiä kumppaneita ovat in house -yhtiöt Esko Systems Oy, Istekki Oy ja Monetra Oulu Oy. Palveluja hankitaan myös muilta alueella toimivilta in house -yhtiöiltä (2M-IT Oy, Joki ICT Oy, LapIT Oy, Kuntien Tiera Oy ja UNA Oy) sekä kaupallisilta yrityksiltä.

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä vuoden 2023 alussa tietohallinnon tehtävänä oli turvata siirtyneiden palveluiden jatkuvuus. Alkuvuonna oli normaalia enemmän häiriöitä uusien käyttäjätunusten ja Pohteen yhteisten järjestelmien käyttöönotoissa. Tämä ruuhkautti ict-tukipalveluita tammi-helmikuussa. Ict-muutosohjelman toteuttamista jatkettiin ja suunnitelmia tarkennettiin. Joidenkin muutosprojektien aloitus viivästyi henkilöstöressurssivajauksen vuoksi. Tietojärjestelmien ja ict-infrastruktuurin yhtenäistäminen jatkuu vielä tulevina vuosina. Pääosa työstä saadaan tehtyä vuoden 2025 loppuun mennessä.

Tekniset palvelut

Tekniset palvelut -palvelualue vastaa hyvinvointialueen tilojen kiinteistöhallinnasta, ylläpidosta, korjaus- ja uudisrakentamisesta (mukaan lukien uusi yliopistollinen sairaala) sekä lääkintäteknikasta.

Vuoden 2023 aikana keskeinen painopiste oli vuokratilojen vuokrasopimusten laatimisen loppuunsaattamisessa ja hyväksymisessä. Lisäksi olennaista työtä oli tilatietojen vieminen Modulo-tilahallintajärjestelmään yhteistyössä Maakuntien tilakeskuksen kanssa. Lisäksi vuokrakiinteistöihin tutustuminen aloitettiin uusien henkilöiden aloittaessa vuoden alussa. Vuoden aikana nousi useissa kohteissa esille sisäilmaongelmaisia tiloja. Yhteistyössä eri toimialueiden kanssa tilojen käytölle valmisteltiin tehostamistavoitteet, jotka kirjattiin osaksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa.

OYS 2030 –uudistamisohjelma eteni vuoden aikana A- ja B- rakennusten osittaisiin luovutuksiin käyttäjien koulutusta ja laitteiden asennusta varten. F-rakennus etenee tavoiteaikataulua nopeammin. C-rakennuksen osalta tarkempaa suunnittelua esivalmisteltiin. Vanhan sairaalan K1-K4-osien purkamiseen valmistauduttiin tekemällä kyseisten rakennusten teknistä irrottamista muusta kantasairaalasta.

Lääkintäteknisten laitteiden osalta käynnistettiin laitekannan tarkempi selvittäminen koko Pohteen alueella.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Ateria- ja puhtauspalvelut mahdollistavat hyvinvointialueelle laadukkaat ja nykyaikaiset tukipalvelut.

Ateriapalvelut tuottavat hyvinvointialueen asiakkaille ravitsevia, maukkaita ja ravintosuosituksia täyttäviä ateriakokonaisuuksia. Ruoanvalmistuksessa suositetaan mahdollisuuksien mukaan suomalaisia raaka-aineita sekä lähiruokaa. Ateriapalvelut keskittyvät pääsääntöisesti lakisääteisiin palveluihin ja lisäksi tuotetaan henkilöstöravintolapalveluja OYS-kampuksella. Palveluja tuotetaan sekä omana tuotantona että ostopalveluina in house -yhtiöiltä (Oulun Tuotantokeittiö Oy, PPE-Köökki Oy ja PPP-Köökki Oy) ja yksityisiltä palveluntuottajilta.

Puhtauspalvelut huolehtivat, että asiakkailla on puhtaat, turvalliset ja viihtyisät tilat. Puhtauspalveluissa käytetään nykyaikaisia menetelmiä, joissa on huomioitu ympäristökäsitteet. Toiminnan kustannustehokkuutta kehitetään samalla kun kehitetään kumppanuutta kilpailutettujen sekä yhtiöiden toimintojen osalta.

Vuoden 2023 alussa perustettiin kaksi alueellista in house -yhtiötä (PPP-Köökki Oy ja PPE-Köökki Oy) tuottamaan Pohteen sekä kuntien ateria- ja puhtauspalvelut. Lisäksi vuoden 2023 lopussa Kallajoen ja Raahen alueen Pohteen ateria- ja puhtauspalvelut liikkeenluovutettiin PPE-Köökki Oy:lle. Ateria- ja puhtauspalveluiden kilpailutukset saatettiin päätökseen ja kaikkiin kohteeseen saatiin ateria- ja puhtauspalvelusopimukset voimaan 1.1.2023 alkaen.

Viestintä

Viestinnän palvelualue vastaa sisäisen ja ulkoisen viestinnän suunnittelusta, tuotannoista ja kehittämisestä. Palvelualueeseen kuuluu neljä vastuualuetta: markkinointiviestintä, asiakas- ja asukasviestintä, työyhteisöviestintä sekä viestinnän kanavat ja digiratkaisut. Viestintä tukee johtoa työsään ja edistää organisaation yhteisen identiteetin ja organisaatiokulttuurin muodostumista muutostilanteessa. Keskeisiä tehtäviä ovat hyvinvointialueen brändin rakentaminen, saavutettavien, asiakaslähtöisten ja osallisuutta edistävien viestintäkanavien kehittäminen sekä monikanavainen asiakas-, asukas- ja henkilöstöviestintä.

Toimiminen yhä nopeampirytmisemmässä digitaalisessa ympäristössä edellyttää viestinnän palveluilta nopeaa reagointia, monikanavaisuutta, kohdentamista ja käyttäjälähtöisyyttä. Viestinnän ajantasaisuus, tiedon luotettavuus ja tietosuoja nousevat yhä tärkeämmiksi. Julkisten palvelujen täytyy toimia yhtä hyvin kuin yksityisten. Lisäksi laki edellyttää julkisilta toimijoilta yhä tiukempien saavutettavuusvaatimusten täyttämistä. Viestintä kuvallistuu ja audiovisuaalisuus nousee yhä tärkeämpään rooliin.

Keskeistä viestinnässä vuonna 2023 oli viestintäkanavien ja -tapojen kehittäminen ja vakiinnuttaminen. Pohteen verkkosivut, sosiaalisen median kanavat ja intranet Ilona ovat kehittyneet vuoden aikana aktiivisesti päivittyviksi ja ajantasaista tietoa tarjoaviksi kanaviksi. Sisäisessä viestinnässä on käytössä myös viikoittain sähköpostiin lähetettävät uutiskoosteet ja henkilöstötilaisuudet. Mediayhteistyö on tiivistä.

Keskitetyn viestinnän lisäksi viestintää tehdään hajautetusti verkostoissa. Viestinnän palvelualueen rooli on johtaa ja ohjata viestintää, koordinoida verkostoja, jakaa osaamista ja mahdollistaa vuorovaikutus koko organisaatiossa.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koosteena talousarviokirjassa kuvattuja toimenpiteitä ja niiden toteutumista vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Hyvinvointialueen palkkausjärjestelmän rakentaminen ja palkkojen harmonisoinnin vaiheittainen toteutus vuosina 2023–2025	<p>Hyvinvointialueen yhtenäisen palkkausjärjestelmän rakentaminen on viivästynyt, koska palkkausjärjestelmiä ei vielä keskustasolta saatu käyttöön. Lääkäreiden uuden uraporraspalkkajärjestelmän käyttöönotto valmisteltiin vuoden 2023 aikana ja se otettiin käyttöön 1.1.2024. Muiden sopimusalojen osalta ei ole vielä käytössä uusia palkkausjärjestelmiä koskevia sopimusmääräyksiä.</p> <p>Palkkojen harmonisoinnissa on edetty järjestelyvaraerien avulla. 1.6.2023 maksetut järjestelyvaraerät kohdentuivat pääosin palkkojen yhdenmukaistamiseen. Järjestelyvaraerän korotukset ja yleiskorotukset maksettiin takautuvasti elokuussa. Myös lääkäri-</p>	S	S	V

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
	sopimuksessa käytössä olleet järjestelyerät kohdentuivat pääasiassa palkkojen yhdenmukaistamiseen.			
2. HR-toimintamallien ja -ohjeiden sekä HR:n sähköisen it-seasiointipalvelujärjestelmä Hessun valmistelu, käyttöönotto ja koulutukset	Pääosin toteutunut, toimintamalleja ja ohjeita täydennetään ja päivitetään edelleen.	V	V	V
3. Materiaali- ja logistiikkapalvelujen uudistaminen keskitämällä toimintaa keskusvarastolle	Toiminta on saatu keskitettyä, ja rukoreittiselvityksen taustavalmistelu kilpailutusta varten on tehty.	T	T	V
4. Ateria- ja puhtauspalvelujen monituottajamallin käyttöönotto	Monituottajamalli on otettu suunnitellusti käyttöön 1.1.2023.	V	V	V
5. Pohteen yhteisten viestintäkanavien luominen, alueellisten viestinnän verkostojen rakentaminen ja ajantasaisen viestinnän varmistaminen. Kriisiviestinnän valmiuksien rakentaminen sekä brändin ja työnantajamielikkyyden työstö.	Pohteen pääkanavat ovat ulkoiset verkkosivut pohde.fi, intranet Ilona ja sosiaalisen median kanavat. Viestintäkanavia päivitetään sekä keskitetysti viestinnästä että verkostojen voimin. Viestintäyhteistyötä tehdään alueen kuntien ja muiden hyvinvointialueiden kanssa. Pohteella on kriisiviestintäsuunnitelma ja toimintamalli kriisiviestintätilanteisiin. Brändi-ilme ja äänibrändi on tehty. Työnantajakuva työ yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	T	T	V
6. Konsernipalvelujen toimintatapojen yhtenäistäminen	Toimintatapojen yhtenäistäminen etenee. Ateria- ja puhtauspalveluiden palvelukuvauksien yhtenäistäminen on aloitettu vuonna 2023. Työ jatkuu vielä usean vuoden ajan.	T	T	T
7. Toiminnan mahdollisimman häiriötön käynnistyminen, mm. palkanmaksun, asiakaslaskutuksen ja talouden seurannan turvaaminen	Asiakas ja potilasturvallisuus on kyetty siirtymässä turvaamaan. Palkanmaksussa oli alkuvuonna virheitä ja viiveitä, mutta tilanne on saatu normalisoitua. Asiakaslaskutuksen osalta prosessit on saatu pääosin toimimaan. Laskutuksen kokonaisketjua tulee vielä kehittää. Sihteerituki toiminta käynnistyi.	T	T	V
8. OYS 2030 -uudistamisohjelman mukaisten A- ja B-rakennuksen alempien kerrosten valmistuminen ja valmistautuminen käyttöönottoon sekä C-rakennuksen, logistiikkakeskuksen ja Sykki-parkin toteuttamisen uudelleenarviointi	A- ja B-rakennusten valmistuminen on loppusuoralla ja tilat otetaan vaiheittain käyttöön kevään-syksyn 2024 aikana. Potilastoiminta uusissa tiloissa alkaa loka-marraskuussa 2024. C-rakennuksen osalta on tehty uudelleen arviointia ja hanke on sisällytetty vuosien 2024-2027 investointisuunnitelmaan. Logistiikkakeskus ja Sykki-parkki arvioidaan vielä myöhemmin erikseen.	T	T	T

Talousarviokirjassa linjattu toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
9. Ict-muutosohjelman vaiheittainen toteuttaminen vuosina 2022–2026	Ict-muutosohjelman toteuttaminen on jatkunut ja suunnitelmia on tarkennettu. Joidenkin muutosprojektien aloitus on viivästynyt henkilöstöressurssivajauksen vuoksi.	T	T	T
10. Yhtenäisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto vuosina 2023–2025	Sosiaalihuollon Saga-asiakastietojärjestelmän käyttöönotto on aloitettu yhdessä Esko Systems Oy:n kanssa. Esko-potilastietojärjestelmän käyttöönoton suunnittelu on käynnistynyt ja organisoitu.	T	T	T
11. Uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto	Asianhallintajärjestelmän käyttöönottoprojekti eteni suunnitellusti loppuvuoteen 2023 saakka. Käyttöönottopäätöksen yhteydessä havaittujen käyttäjähallinnan puutteiden vuoksi vaiheistetun käyttöönoton aloitus siirtyy keväälle 2024.	T	T	T
12. Hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyvä yhteistoimintamenettely	Väliaikainen yhteistoimintaelin toimi tiiviisti alkuvuoden 2023. Pysyvään yhteistoimintaelimeen siirryttiin kesäkuussa 2023. Alkuvuonna käytiin johto-, päällikkö- ja asiantuntijatehtäviin liittyvät YT-neuvottelut. Yt-neuvottelu jatkuivat mm. järjestämissuunnitelman toimeenpanoon liittyen.	T	T	V

Taulukko 75: Konsernipalvelut, talouskirjassa linjattujen toimenpiteiden toteutuminen.

Toimialueen talouden toteuma

Konsernipalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	31 525 241	-3 933 992	27 591 249	30 340 247	2 748 999	9,96 %
Myyntituotot	5 526 700	-712 800	4 813 900	5 269 508	455 608	9,46 %
Maksutuotot	1 131 000	-1 077 791	53 209	3 864	-49 345	-92,74 %
Tuet ja avustukset	18 910 205	-2 469 300	16 440 905	18 315 690	1 874 786	11,40 %
Muut toimintatuotot	3 002 962	375 799	3 378 761	4 154 056	775 295	22,95 %
Valmistus omaan käyttöön	2 954 374	-49 900	2 904 474	2 597 129	-307 345	-10,58 %
TOIMINTAKULUT	-358 625 943	17 836 369	-340 789 574	-338 458 412	-2 331 162	-0,68 %
Henkilöstökulut	-79 118 224	3 560 567	-75 557 656	-77 198 138	1 640 481	2,17 %
Palvelujen ostot yhteensä	-151 834 812	8 611 899	-143 222 913	-141 960 767	-1 262 146	-0,88 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	-40 107	40 107	100,00 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-151 834 812	8 611 899	-143 222 913	-141 920 660	-1 302 254	-0,91 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 170 193	2 618 503	-23 551 690	-20 937 638	-2 614 051	-11,10 %
Avustukset	-414 355	-259 100	-673 455	-683 048	9 593	1,42 %
Muut toimintakulut	-101 088 359	3 304 500	-97 783 859	-97 678 820	-105 039	-0,11 %
TOIMINTAKATE	-327 100 702	13 902 377	-313 198 325	-308 118 164	-5 080 160	-1,62 %

Taulukko 76: Konsernipalvelujen talouden toteuma.

Koko konsernipalvelujen alkuperäisen talousarvion ulkoinen toimintakate vuodelle 2023 oli -327,1 miljoonaa euroa. Talousarvion muutoksen jälkeen ulkoinen toimintakate oli -313,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä ulkoisen toimintakatteen toteuma oli -308,1 miljoonaa euroa eli 5,1 miljoonaa euroa (1,6 %) alle muutetun talousarvion ja noin 19 miljoonaa euroa alle alkuperäisen talousarvion. Talousarviomuutos laadittiin tammi-lokakuun toteuman, tiedossa olevien ja arvioitujen muutosten sekä havaittujen talousarvion puutteiden perusteella. Muutoksessa pyrittiin huomioimaan myös hankkeiden siirto järjestämistoimintojen kehittämisen palvelualueelle tuottoineen ja kuluineen.

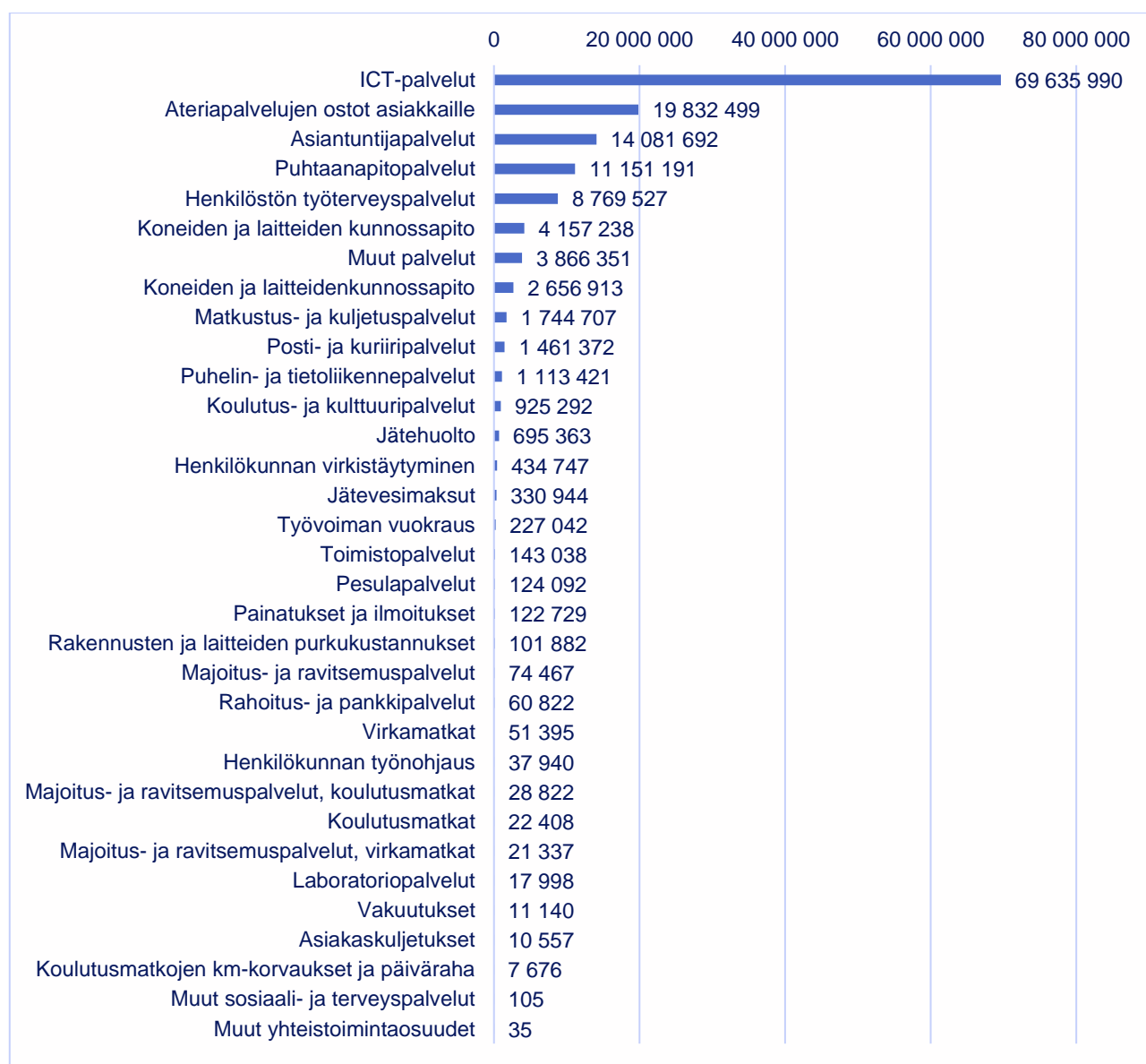
Konsernipalvelujen toimintatuottojen toteumaksi muodostui 30,3 miljoonaa euroa, joka ylitti muutetun talousarvion 2,7 miljoonalla eurolla (10 %). Toimintatuottoja on tarkasteltava kokonaisuutena, sillä vuoden aikana tulojen kirjauksissa on ollut eroja talousarvioon nähden eli talousarvio on voitu laatia eri tilille tai tiliryhmään, kuin mihin toteuma on kirjattu. Tuotoissa ylittyivät eniten tuet ja avustukset, johon kirjautui työterveyshuollon Kela-korvauksia ja Työllisyysrahaston koulutuskorvauksia arvioitua enemmän sekä materiaalien hankintaan saatu avustus, jota ei ollut tiedossa talousarvion muutoksessa. Vastaavasti tietohallinnon ict-avustusta kirjattiin käytetyksi 1,5 miljoonaa euroa arvioitua vähemmän. Tältä osin käyttämätön avustus siirtyy vuodelle 2024.

Konsernipalvelujen toimintakuluiksi muodostui 338,5 miljoonaa euroa alittaen muutetun talousarvion 2,3 miljoonalla eurolla (0,7 %). Henkilöstökulut, avustukset ja muut toimintakulut ylittivät ja vastaavasti palvelujen ostot sekä aine- ja tarvikeostot alittivat muutetun talousarvion. Suurin ylitys oli henkilöstökuluissa, kokonaisuutena noin 1,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluja lisäsivät muun muassa konsernipalveluihin kirjautuneet, muille toimialueille kuuluneet niin sanotut kohdentamattomien henkilöstökulut. Lisäksi syksyllä muilta toimialueilta siirtyneiden ja muodostuneiden sihteeripoolien henkilöstökulut (noin 1,6 miljoonaa euroa) pystyttiin huomioimaan vain osittain muutetussa talousarviossa. Vammaispalveluista siirtyneiden autonkuljettajien henkilöstömenot lisäsivät

toimialueen henkilöstömenoja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 0,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut alittuivat ateria- ja puhtauspalveluissa sekä rekrytointi- ja resurssipalveluissa kummassakin noin yhdellä miljoonalla eurolla.

Avustuksien ja muiden toimintakulujen toteuma ylitti muutetun talousarvion yhteensä noin 0,1 miljoonalla eurolla.

Palvelujen ostojen toteuma oli 142 miljoonaa euroa alittaen muutetun talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla (0,9 %). Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteumaksi muodostui 20,9 miljoonaa euroa alittaen muutetun talousarvion 2,6 miljoonalla eurolla (11,1 %).

Kuvio 25: Konsernipalvelujen palvelujen ostojen jakauma tileittäin (142 miljoonaa euroa).

Hallintopalvelujen toimintakuluja vähensi toimielinten kulujen alkuperäistä talousarviota pienempi toteuma. Henkilöstökulut nousivat noin 1,2 miljoonalla eurolla sihteeriselvityksen kautta hallintopalveluihin loppuvuonna 2023 siirtyneiden noin 100 sihteerin myötä.

Henkilöstöpalvelujen toimintakuluja vähensi henkilöstökulujen alittuminen 3,8 miljoonalla ja muiden palvelujen ostojen alittuminen 2,2 miljoonalla eurolla alkuperäisestä talousarviosta. Henkilöstöpalveluiden rekrytoinnit viivästyivät alkuvuodesta ja rekrytointikiellossa oli koko vuoden viisi rekrytointiasiantuntijan toimea. Henkilöstökulujen alituksesta noin 1,0 miljoonaa euroa tuli osajayksiköstä. Muista kuluista alittuivat erityisesti henkilöstöetuuksiin liittyvät (Smartum, virkistyspäivä, eläkelahja ja merkkipäivämuistamisen) kulut sekä suunnitellun nopean palkitsemisen mallin, Säkän, toteuttamisen siirtäminen. Smartum-kulujen toteuma alittui noin 0,4 miljoonaa euroa. Työnohjauksen kulut 0,75 miljoonaa euroa, siirrettiin toimialueiden vastuulle.

Talous- ja hankintapalvelujen taloutta heikensi vanhentuneiden koronatarvikkeiden varastopoisto (noin 0,9 miljoonaa euroa), joka sisältyy aine-, tarvike- ja tavaraostojen ylittymiseen. Toisaalta materiaalipalveluihin kirjattiin myös budjetoimaton hankeavustus (noin 0,5 miljoonaa euroa). Syksyllä muilta toimialueilta siirtyneiden sihteeripoolien henkilöstökulut olivat noin 0,6 miljoonaa euroa ja vammaispalveluista siirtyneiden autonkuljettajien henkilöstömenot noin 0,3 miljoonaa euroa. Näitä kuluja ei oltu varattu talousarviossa talous- ja hankintapalveluihin.

Tietohallinnon kuluja lisäsivät useat kuluerät, joita ei tiedetty tai ei pystytty arvioimaan riittävän tarkasti budjetointivaiheessa eikä talousarvion muutosvaiheessa. Ict-palvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,5 miljoonalla eurolla.

Teknisissä palveluissa kaikki toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion uuden sairaalan rakentamisen viivästytyä. Teknisten palvelujen alkuperäisen talousarvion alitus kohosi yhteensä 19 miljoonaa euroon. Henkilöstökulut alittuivat noin 0,8 miljoonalla, palvelujen ostot 4,6 miljoonalla, aineet, tarvikkeet ja tavarat 8 miljoonalla, vuokratulot 4,5 miljoonalla ja kiinteistöverot 1,2 miljoonalla eurolla.

Ateria- ja puhtauspalvelut ylittivät alkuperäisen talousarvion 1 miljoonalla eurolla. Palvelualueen tuotot alittivat alkuperäisen talousarvion 1,5 miljoonalla eurolla. Vuoden 2023 alkupuoliskolla käytössä oli vanha hinnasto ja hintojen päivitys johti kysynnän laskuun. Ateria- ja puhtauspalvelujen kulut alittivat alkuperäisen talousarvion 0,5 miljoonalla eurolla. Elintarvikkeiden hinnat kohosivat merkittävästi vuoden 2023 aikana, johtaen aine- ja tarvikekulujen ylittymiseen 2 miljoonalla eurolla. Henkilöstökulut alittivat alkuperäisen talousarvion 1 miljoonalla. Palvelujen ostot alittuivat 1,5 miljoonalla eurolla pääosin PPE-Köökki Oy:n ja PPP-Köökki Oy:n palautusten vuoksi. Yhtiöiden laskutus perustuu toteutuneisiin kuluihin.

Viestinnän talousarvio alittui noin 0,3 miljoonaa euroa, pääosin ostopalveluista.

Konsernipalvelujen talousarvion sitovuus talousarviossa 2023 on määritetty ilman henkilöstöpalvelujen rekrytointi- ja resurssipalveluja, tarkastuslautakuntaa, toimielimiä, jaostoja ja alueellisia neuvottelukuntia. Sitovan ulkoisen toimintakatteen toteutuma oli -282,0 miljoonaa euroa, joka alittaa sitovan muutetun talousarvion 2,7 miljoonalla eurolla (0,95 %) ja alkuperäisen talousarvion 16,6 miljoonalla eurolla.

Konsernipalvelut (pl. rekrytointi- ja resurssipalvelut, tarkastuslautakunta, toimielimet, jaostot ja alueelliset neuvottelukunnat)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	31 525 241	-3 933 992	27 591 249	30 125 294	2 534 045	9,18 %
Myyntituotot	5 526 700	-712 800	4 813 900	5 261 456	447 556	9,30 %
Maksutuotot	1 131 000	-1 077 791	53 209	0	-53 209	-100,00 %
Tuet ja avustukset	18 910 205	-2 469 300	16 440 905	18 315 690	1 874 786	11,40 %
Muut toimintatuotot	3 002 962	375 799	3 378 761	3 951 018	572 257	16,94 %
Valmistus omaan käyttöön	2 954 374	-49 900	2 904 474	2 597 129	-307 345	-10,58 %
TOIMINTAKULUT	-330 128 919	17 836 369	-312 292 549	-312 133 843	-158 706	-0,05 %
Henkilöstökulut	-52 210 909	3 560 567	-48 650 341	-51 942 036	3 291 695	6,77 %
Palvelujen ostot yhteensä	-150 762 678	8 611 899	-142 150 779	-141 341 476	-809 304	-0,57 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-40 107</i>	<i>40 107</i>	<i>100,00 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-150 762 678</i>	<i>8 611 899</i>	<i>-142 150 779</i>	<i>-141 301 368</i>	<i>-849 411</i>	<i>-0,60 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 139 173	2 618 503	-23 520 670	-20 904 840	-2 615 830	-11,12 %
Avustukset	0	-259 100	-259 100	-284 206	25 106	9,69 %
Muut toimintakulut	-101 016 159	3 304 500	-97 711 659	-97 661 286	-50 373	-0,05 %
TOIMINTAKATE	-298 603 678	13 902 377	-284 701 301	-282 008 550	-2 692 751	-0,95 %

Taulukko 77: Konsernipalvelujen aluehallitukseen nähden sitova talouden toteuma.

Konsernipalvelujen sitova toimintakate oli asetettu ilman henkilöstöpalvelujen rekrytointi- ja resurssipalvelujen vastuualuetta, jolle on aluehallitukseen nähden asetettu oma sitova ulkoinen toimintakate -24,3 miljoonaa. Toimintakatteen toteumaksi muodostui -23,2 miljoonaa euroa, jolloin vastualueen toimintakate alittui 1,1 miljoonalla eurolla. Toimintakulut alittuivat 0,9 miljoonalla eurolla. Alitus aiheutui suurimmaksi osaksi henkilöstökulujen alittumisesta yhdellä miljoonalla eurolla. Muut kulut ylittivät talousarvion yhteensä 0,1 miljoonalla eurolla. Vastuualueella toteutui 0,2 miljoonaa euroa budjetoimattomia toimintatuottoja (siirtyneen henkilöstön palkanlisien ja koronakorvausten laskutus edellisiltä työnantajilta). Tarkempi kuvaus on esitetty taulukossa 78.

Konsernipalvelut, Rekrytointi- ja resurssipalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	199 707	199 707	0,00 %
Myyntituotot	0	0	0	2 519	2 519	0,00 %
Maksutuotot	0	0	0	3 864	3 864	0,00 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,00 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	193 324	193 324	0,00 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-24 271 114	0	-24 271 114	-23 367 469	-903 645	-3,72 %
Henkilöstökulut	-24 085 100	0	-24 085 100	-23 071 591	-1 013 509	-4,21 %
Palvelujen ostot yhteensä	-160 694	0	-160 694	-261 584	100 890	62,78 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0	0	0,00 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-160 694	0	-160 694	-261 584	100 890	62,78 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 320	0	-25 320	-28 927	3 607	14,24 %
Avustukset	0	0	0	0	0	0,00 %
Muut toimintakulut	0	0	0	-5 368	5 368	100,00 %
TOIMINTAKATE	-24 271 114	0	-24 271 114	-23 167 763	-1 103 352	-4,55 %

Taulukko 78: Henkilöstöpalvelujen rekrytointi- ja resurssipalvelujen aluehallitukseen nähden sitova talouden toteuma.

Talousarvion tasapainotustoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Kunnista ja kuntayhtymistä Pohteelle siirtyneiden tietojärjestelmien ja niihin liittyvien sopimusten haltuunotto vei suunniteltua kauemmin. Tietojärjestelmien yhtenäistäminen ja päällekkäisyyksien poistaminen pääsi alkamaan myöhässä, ja se jatkuu myös tulevina vuosina 2024-2026.

In house -yhtiöiden (muun muassa Monetra Oulu Oy, Istekki Oy, ateria- ja puhtauspalveluyhtiöt) kanssa on tehty palvelusopimukset ja niiden mukainen tiivis vuoropuhelu ja käyttäjäyhteistoiminta käynnistettiin vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2023 osalta tulevaisuuden sairaalan uusien rakennusten käyttöönoton siirtyminen aiemmin arvioidusta vähensi käyttötaloudesta maksettavia kuluja. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta pidemmän aikavälin kokonaiskustannuksiin.

Vuokrasopimusneuvottelut kuntien kanssa saatiin käytyä loppuun vuoden 2023 aikana ja vuokranantajat ovat laskuttaneet näiden sopimusten mukaisesti. Neuvotteluja jatketaan edelleen muun muassa käytöstä poistuvien tilojen osalta. Toimitilojen vuokratulot alittuivat vuonna 2023 noin 4,5 miljoonalla eurolla.

Konsernipalvelujen talouden tasapainottamiseksi alkuperäisessä talousarviossa oli tarkoitus jättää 25 vakanssia täyttämättä. Osa vakansseista on kuitenkin jouduttu täyttämään toimintojen turvaamiseksi.

Oys:n asiakas- ja puhelinpalvelun ulkoistaminen selvitettiin ja se saatiin käytäntöön vuoden 2024 alusta.

Pohteen omistamien vapaa-ajan kiinteistöjen myynti aloitettiin vuoden 2023 toisella puoliskolla ja neljä huoneistoa on myyty. Kiinteistöjen kysyntä on ollut vähäistä.

Materiaali- ja logistiikkapalvelujen toimintojen keskittäminen toteutettiin suunnitellusti ja toiminnassa ovat Kempeleen Vihikarin ja Oulaisten keskusvarastot. Lisäksi käynnistettiin alueen runko-reittien kilpailutuksen valmistelu.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kooste talouden tasapainotustoimien toteutumisesta vuonna 2023.

Toimenpiteiden toteutumista kuvataan taulukossa näillä kirjaimilla:

Valmis **V** Toteutuksessa **T** Suunnittelussa **S** Ei aloitettu **E**

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
1. Tietojärjestelmien päällekkäisyyksien poistaminen	Kunnista ja kuntayhtymistä siirtyneiden tietojärjestelmien yhtenäistäminen ja päällekkäisyyksien poistaminen etenee, mutta on vasta alkuvaiheessa.	S	T	T
2. Tiivis yhteistyö in house -toimijoiden (mm. Monetra, Isteikki, ateria- ja puhdistuspalvelu -yhtiöt) kanssa talouden sopeuttamiseksi	In house -yhtiöiden kanssa on tehty palvelusopimukset ja niiden mukainen tiivis vuoropuhelu ja käyttäjäyhteistoiminta on käynnistetty.	T	T	T
3. Vuoden 2023 osalta tulevaisuuden sairaalan uusien rakennusten käyttöönoton siirtyminen aiemmin arvioidusta vähentää käyttötaloudesta maksettavia kuluja. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta pidemmän aikavälin kokonaiskustannuksiin.	Tilojen asiakaskäytön aloittamisen siirtyminen vuoden 2024 puolelle siirtää myös käyttökustannusten siirtymistä käyttötalouteen.	T	T	T
4. Vuokrasopimusneuvottelut kuntien kanssa hyvinvointialueen edun mukaisesti	Vuokrasopimukset on pääsääntöisesti tehty ja niiden mukainen laskutus aloitettu.	V	V	V
5. Perustettujen vakanssien harkittu täyttämättä jättäminen (25 kpl)	Osa jäädytetyistä vakansseista on jouduttu täyttämään toimintojen turvaamiseksi. Konsernipalveluihin on laadittu suunnitelma henkilöstövoimavarojen suunnitelmalliseksi tehostamiseksi vuoteen 2025 mennessä	T	T	T
6. OYS:in asiakas- ja puhelinpalvelun ulkoistamisen selvittäminen	Oys:n asiakas- ja puhelinpalvelun ulkoistaminen selvitettiin ja saatiin käytäntöön vuoden 2024 alusta.	T	T	V
7. Vapaa-ajan kiinteistöistä luopuminen	Vapaa-ajan kiinteistöjen myynti on aloitettu heinäkuun alussa ja neljä mökkihuoneistoista on saatu myytyä.	T	T	T

Talouden tasapainottamisen toimenpide	Toteutuminen vuonna 2023 ja jatkosuunnitelma	1-3	4-6	7-12
8. Materiaali- ja logistiikkapalvelujen toimintojen keskittäminen keskusvarastolle Vihikariin	Logistiikkaselvitys on toteutettu ja kilpailutus voidaan sen pohjalta käynnistää alkuvuodesta 2024. Varastotoimintojen keskittäminen on toteutettu.	T	T	V

Taulukko 79: Konsernipalvelut, talouden tasapainotustoimien toteutuminen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Vuoden 2023 talousarvion yhteydessä jäädytettiin osa konsernipalveluiden vakansseista talouden tasapainotukseen liittyen. Konsernipalveluissa oli myös rekrytointeihin liittyviä ongelmia muun muassa hankintapalveluissa, kiinteistöpalveluissa sekä tietohallinnossa. Keväällä 2023 käynnissä olleet yhteistoimintaneuvottelut hankaloittivat ajoittain rekrytointeja. Koko hyvinvointialuetta koskevat, johto-, päällikkö- ja asiantuntijatehtäviin liittyvät yhteistoimintaneuvottelut saatettiin päätökseen ja niihin liittyvät päätökset tehtiin kesään 2023 mennessä.

Vuoden 2023 aikana tehtiin lukuisia organisaation rakenteeseen ja kohdentamiseen liittyviä siirtoja toimialueiden sisällä ja välillä. Tämän vuoksi konsernipalvelujen vuoden 2023 talousarviossa oleva henkilöstömäärä ei ole täysin vertailukelpoinen toteutuman kanssa. Hallintopalveluihin sekä talous- ja hankintapalveluihin muodostettiin niin sanotut sihteeripoolit, jossa 133 henkilöä siirtyi muilta toimialueilta konsernipalveluihin. Vammaispalvelujen kuljetuksiin liittyvät kuljettajat siirrettiin vammaispalveluista talous- ja hankintapalveluihin (21 henkilöä). Lisäksi joitain henkilöitä siirtyi Monetra Oulu Oy:ltä (ostopalveluista) Pohteen omaksi henkilökunnaksi. Tietohallinnon tietopalvelut -vastuualue siirrettiin kokonaan järjestämistoimintoihin (19 henkilöä) loppuvuodesta 2023.

Kunnilta siirtynyt ateria- ja puhtauspalveluhenkilöstö siirrettiin 1.1.2023 PPE-Köökki Oy:lle ja PPP-Köökki Oy:lle. Pieni osa henkilöstöstä siirtyi myös yksityisille palveluntuottajille. Lisäksi vuoden 2023 lopussa Kalajoen ja Raahen alueen Pohteen ateria- ja puhtauspalvelut liikkeenluovutettiin PPE-Köökki Oy:lle.

Henkilöstötunnuslukuja 2023	
Henkilöstömäärä 31.12.2023	1 522
Määräaikaisten osuus 31.12.2023	9,9 %
Palkallinen työpanos	1 275,3
Käyttösuunnitelma	1 356,5
Toteuma-% käyttösuunnitelmasta	94,0
Toteutunut työpanos 2023	1 036,5
Lähtövaihtuvuus 2023	13,5 %
Sairauspoissaolo% 2023	5,1 %
Sairausajan palkka € 2023	2 058 318

Taulukko 80: Konsernipalvelut, henkilöstötunnuslukuja, Lähde: tietojärjestelmät PeopleAnalytics ja Tableau.

Riskien toteutuminen

Konsernipalvelujen keskeisinä riskeinä tunnistettiin hyvinvointialueen käynnistymiseen ja turvalliseen siirtymään liittyvät riskit. Nämä riskit kyettiin pääosin välttämään. Siirtymä onnistuttiin hoitamaan niin, että asiakas- ja potilasturvallisuus ei vaarantunut. Palkanmaksussa oli alkuvuodesta viiveitä ja viiveitä, mutta tilanne normalisoitui loppuvuonna. Monetran resurssointia lisättiin ja henkilöstöpalveluissa tehtiin mittava määrä ylitöitä. Esihenkilöitä koulutettiin ja ohjattiin varmistamaan osaltaan palkanmaksun oikeellisuuteen ja ajantasaisuuteen liittyvät tiedon tuottaminen. Myös laskutusprosesseissa oli viiveitä, mutta ne ovat nyt pääosin ajantasaiset. Muutamia yksittäisiä kokonaisuuksia tarkennetaan tähän liittyen vielä vuonna 2024.

Kiinteistövahinkoihin on varauduttu vakuutuksin. Vuokratilat vakuuttaa omistaja, irtaimisto on kuitenkin Pohteen vakuuttama. Vuoden 2023 aikana ei tapahtunut merkittäviä kiinteistövahinkoja.

Tulevaisuuden sairaala -hankkeessa on tunnistettu riskejä sekä rakentamiseen, valmistumiseen että käyttöönottoon liittyen. Hanke näyttää toteutuvan alkuperäisen talousarvion ja aikataulun puitteissa. Käyttöönotto alkaa vuoden 2024 aikana.

Tietojärjestelmien liittyviä riskejä ovat mm. tietosuoja- ja tietoturvariskit, esimerkiksi potilastietojen joutuminen väärin käsiin. Riski voi olla tahallinen tai tahaton sisäisen tai ulkopuolisen tahon aiheuttama ja aiheuttavat mainehaittaa ja ovat todennäköisesti rikoksia. Riskien hallintakeinoja ovat mm. tietoturvan ja tietosuojan tilannekuvan aktiivinen seuranta sekä tietoturvan ja tietosuojan jatkuva parantaminen esim. käyttöoikeuksien hallinnan avulla. Lisäksi tietosuoja- ja tietoturvakoulutusta annetaan koko henkilöstölle. Vuoden 2023 aikana havaittiin yksi vakava tietosuarikkomus.

Ateria- ja puhtauspalvelujen uuden monituottajamallin käynnistymiseen liittyi toiminnan siirtymiseen ja käynnistymiseen liittyviä riskejä. In house -yhtiöiden osalta riskit kyettiin välttämään, mutta ostopalveluiden käynnistymisessä oli merkittäviä ongelmia. Ne ovat kuitenkin loppuvuotta kohti vähentyneet.

Konsernipalveluissa keskeinen riski liittyi henkilöstön ylikuormittumiseen valmistelussa ja toiminnan käynnistyessä yhdessä resurssivajeen kanssa. Tämän vuoksi huomiota on kiinnitetty erityisesti lähiesihenkilötyöhön ja työnteon tukemiseen. Riskiä ei kokonaan kyetty välttämään.

Hankintapalveluissa ja kirjaamopalveluissa on ollut koko vuoden jatkunut resurssivaje, joka osittain korjaantui vuoden loppua kohden. Myös sihteeritiimeissä on ollut resurssihaasteita ja kuormittamista työssä. Hallintopalveluissa oli pitkiä poissaoloja sekä toimintojen ja kehittämisen aikataulujen viiveitä. Tilannetta pyrittiin korjaamaan mm. muuttamalla hankintapalveluissa organisoitumista resursseja lisäämättä ja ottamalla käyttöön hankintavastaavien toimintamalli. Sihteeritiimien osalta on selvitetty työnjakokysymyksiä ja mm. automatisaation hyödyntämisen mahdollisuuksia.

Työmatka- ja työtapaturmista on raportoitu toimintakertomuksen luvussa 1.5.5 Työhyvinvointi.

9.1.6 Ulkoinen tarkastus ja arviointi

Toimialueen toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan alaisuudessa toimiva ulkoinen tarkastus ja arviointi on osa hyvinvointialueen ulkoista valvontaa. Toimialueen toiminnasta vastaa tarkastusjohtaja.

Ulkoinen tarkastus ja arviointi valmistelee tarkastuslautakunnan käsiteltäväksi tulevat asiat ja valmistelee tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman mukaiset arvioinnit ja arviointikertomuksen.

Vuonna 2023 tarkastuslautakunta kokoontui 14 kertaa ja käsitteli 128 asiaa. Tarkastuslautakunnassa vaihtui kaksi jäsentä ja yksi varajäsen vuoden 2023 aikana.

Tarkastuslautakunta esitti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilikaudelta 2022, ja aluevaltuusto käsitteli asian 12.6.2023.

Hyvinvointialuelain ja voimaanpanolain mukaisesti hyvinvointialueen tarkastuslautakunta esitti aluevaltuustolle myös Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Pohjois-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätösten hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä niiden viimeiseltä toimintavuodelta 2022.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Pohjois-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän arviointikertomukset vuodelta 2022 annettiin tiedoksi aluevaltuustolle 12.6.2023.

Arviointikertomuksen lisäksi tarkastuslautakunta antoi tilikauden aikana aluevaltuustolle yhden väli-raportin ja julkaisi yhden arviointiraportin. Tarkastuslautakunta antoi sidonnaisuusilmoitukset aluevaltuustolle tiedoksi joulukuussa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen aluevaltuuston 30.1.2023 päätöksen mukaisesti.

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen ja arvioinnin työtapoja ja -menetelmiä on kehitetty vuoden 2023 aikana. Tarkastuslautakunta hyväksyi arviointityötä ohjaavat arviointiperiaatteet 16.8.2023.

Tarkastuslautakunta pyysi ulkoisen arvioinnin arviointikertomuksesta 2022 ja sai siitä palautteen KPMG:ltä 13.12.2023. Työtapoja ja -menetelmiä kehitetään edelleen jatkuvan kehittämisen periaatteella. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja ulkoisen tarkastuksen henkilöstö ovat osallistuneet ulkoisiin koulutuksiin sekä hyvinvointialueiden yliopistosairaalat -verkoston seminaariin vuoden 2023 aikana.

Toimialueen talouden toteuma

Konsernipalvelut, tarkastuslautakunta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,00 %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,00 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,00 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,00 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,00 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-651 997	0	-651 997	-514 784	-137 213	-21,05 %
Henkilöstökulut	-510 677	0	-510 677	-412 626	-98 051	-19,20 %
Palvelujen ostot yhteensä	-134 120	0	-134 120	-100 136	-33 983	-25,34 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	0	0	0	0	0	100,00 %
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-134 120	0	-134 120	-100 136	-33 983	-25,34 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 200	0	-1 200	-1 616	416	34,67 %
Avustukset	0	0	0	0	0	0,00 %
Muut toimintakulut	-6 000	0	-6 000	-405	-5 595	-93,25 %
TOIMINTAKATE	-651 997	0	-651 997	-514 784	-137 213	-21,05 %

Taulukko 81: Ulkoisen tarkastuksen ja arvioinnin talouden toteuma.

Tarkastuslautakunnan talousarvion mukaiset toimintamenot ja toimintakate vuodelle 2023 olivat -651 997 euroa. Toimintakulujen toteuma vuonna 2023 oli 514 784 euroa, jolloin talousarvio alittui 137 213 euroa toteuman ollessa 78,9 %. Eniten alittuivat henkilöstökulut 98 051 ja palvelujen ostot 33 983 euroa.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Ulkoisen tarkastuksen ja arvioinnin henkilöstövahvuus vuoden 2023 alussa oli 4 henkilötyövuotta ja vuoden lopussa 3 henkilötyövuotta yhden henkilön eläköidyttyä.

Riskien toteutuminen

Tarkastuslautakunnan toimintaan liittyvät merkittävät riskit koskevat lainsäädännön puutteellista toteutumista, henkilöstön osaamisen menettämistä pitkäaikaisesti sekä maineen tai luottamuksen menettämistä keskeisiin sidosryhmiin.

Riskejä on hallittu muun muassa tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen henkilöstön kouluttamisella, tarkastuslautakunnan toiminnan vuosikellolla, toimintatapojen ja prosessien kehittämällä sekä sidosryhmäviestinnällä. Riskejä ei ole toteutunut vuonna 2023.

9.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Pohde yhteensä, ulkoinen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TOIMINTATUOTOT	326 537 093	-8 104 092	318 433 001	334 762 553	16 329 553	5,1 %
Myyntituotot	152 501 000	-184 509	152 316 491	161 863 345	9 546 854	6,3 %
Maksutuotot	101 478 699	-6 712 660	94 766 039	99 227 454	4 461 415	4,7 %
Tuet ja avustukset	56 292 749	-8 087 001	48 205 748	48 575 200	369 452	0,8 %
Muut toimintatuotot	13 310 271	6 930 078	20 240 349	22 256 324	2 015 975	10,0 %
Valmistus omaan käyttöön	2 954 374	-50 000	2 904 374	2 840 231	-64 143	-2,2 %
TOIMINTAKULUT	-2 018 894 469	64 899 890	-2 083 794 359	-2 092 843 113	9 048 754	0,4 %
Henkilöstökulut	-1 014 952 844	-14 086 964	-1 000 865 880	-1 001 554 714	688 834	0,1 %
Palvelujen ostot yhteensä	-663 229 500	72 126 471	-735 355 971	-741 347 283	5 991 312	0,8 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>-371 433 939</i>	<i>76 072 017</i>	<i>-447 505 956</i>	<i>-447 635 319</i>	<i>129 363</i>	<i>0,0 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>-291 795 561</i>	<i>-3 945 546</i>	<i>-287 850 015</i>	<i>-293 711 964</i>	<i>5 861 949</i>	<i>2,0 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-170 437 379	671 355	-171 108 734	-172 256 453	1 147 719	0,7 %
Avustukset	-52 509 610	11 131 079	-63 640 689	-65 071 908	1 431 219	2,2 %
Muut toimintakulut	-117 765 136	-4 942 051	-112 823 085	-112 612 755	-210 330	-0,2 %
TOIMINTAKATE	-1 692 357 376	73 003 982	-1 765 361 358	-1 758 080 559	-7 280 799	-0,4 %
Valtion rahoitus	1 685 586 372	45 251 571	1 730 837 943	1 730 837 943	0	0,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 670 000	-2 581 457	-9 088 543	-8 769 141	-319 402	-3,5 %
VUOSIKATE	-18 441 004	25 170 954	-43 611 958	-36 011 757	-7 600 201	-17,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-38 312 385	-1 139 417	-37 172 968	-36 941 878	-231 090	-0,6 %
Poistoeron muutos	851 592	66 666	784 926	784 926	0	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-55 901 797	24 098 203	-80 000 000	-72 168 709	-7 831 291	-9,8 %

Taulukko 82: Tilinpäätöstaulukko, Pohde yhteensä.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Valtion rahoitus						
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	1 646 992 405	44 209 350	1 691 201 755	1 689 912 682	-1 289 073	-0,1 %
Pelastustoimen rahoitus	38 593 967	1 042 221	39 636 188	40 925 261	1 289 073	3,3 %
Lisärahoitus	0	0	0	0	0	0,0 %
Yhteensä	1 685 586 372	45 251 571	1 730 837 943	1 730 837 943	0	0,0 %

Taulukko 83: Erittely valtion rahoituksen toteutumisesta.

Muutettu talousarvio laadittiin Pohteella lokakuun toteumatietoja pohjalta, ja se hyväksyttiin aluevaltuustossa 18.12.2023. Muutettuun talousarvioon sisältyi ensimmäinen toimintavuosi huomioiden merkittävää epävarmuutta.

Pohteen toimintatuottojen toteuma vuonna 2023 sisältäen valmistuksen omaan käyttöön oli yhteensä 334,8 miljoonaa euroa. Tuotot ja valmistus omaan käyttöön toteutuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 16,3 miljoonaa euroa eli 5,1 prosenttia arvioitua parempina.

Tulokertymän arvioitua parempaan tulokseen vaikuttivat osaltaan myyntituotot, jotka toteutuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 9,5 miljoonaa euroa eli 6,3 prosenttia arvioitua parempina.

Muutettua talousarviota parempaan tulokseen vaikuttivat arvioitua suurempana toteutunut myynti muille hyvinvointialueille, korvaukset vakuutusyhtiöiltä sekä vuoden viimeisiin kuukausiin painottuneet muut myyntituotot. Myös tasauslaskut alueen kokonaisulkoistuksista toteutuivat arvioitua parempina tuottoina. Kaikkiaan myyntituottoja kertyi Pohteelle 161,9 miljoonaa euroa.

Maksutuottojen kertymä vuonna 2023 oli Pohteella yhteensä 99,2 miljoonaa euroa, joka oli 4,5 miljoonaa euroa eli 4,7 prosenttia muutettua talousarviota parempi. Maksutuottojen arvioitua suurempaan kertymään vaikuttivat vuoden viimeisinä kuukausina tehdyt tehostetut toimenpiteet yhteistyössä järjestämistoiminnon, palvelutuotannon toimialueiden ja talouspalveluiden kanssa asiakasmaksujen ajantasaiseksi kerryttämiseksi. Myös sosiaalitoimen itsenäistymisvarojen niin sanotun perintäosuuden jakaantumisen tarkentuminen lisäsi hyvinvointialueen tulokertymää. Vuodelle 2024 näiden erien toimintavuoden aikaisen kertymän seurantaan kiinnitetään huomiota.

Tukien ja avustusten määrä vuonna 2023 oli Pohteella yhteensä 48,6 miljoonaa euroa. Toteuma oli lähellä muutettua talousarviota poiketen siitä noin 0,4 miljoonaa euroa eli 0,8 prosenttia.

Muut tuotot toteutuivat noin 2,0 miljoonaa euroa eli 10 prosenttia arvioitua parempina tuottoerien tarkennuttua tilinpäätös vaiheessa.

Tuottojen kokonaisuuteen liittyy myös valmistus omaan käyttöön, joka toteutui noin 64 000 euroa eli 2,2 prosenttia arvioitua pienempänä. Kaikkiaan valmistukseen omaan käyttöön kohdentui vuonna 2023 yhteensä 2,8 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen toteuma vuonna 2023 oli Pohteella yhteensä 2,09 miljardia euroa. Tämä ylitti muutetun talousarvion noin 9,0 miljoonaa euroa eli 0,4 prosenttia.

Henkilöstökulujen toteuma oli vuonna 2023 Pohteella 1 001,6 miljoonaa. Toteuma ylitti muutetun talousarvion noin 0,7 miljoonaa euroa eli 0,1 prosenttia. Eroa Pohteen alkuperäiseen 19.12.2022 hyväksytyyn talousarvioon selittävät muun muassa haasteet henkilöstön saatavuudessa, josta kustannuspaineet näkyvät osaltaan palvelujen ostoissa.

Palkoissa näkyy myös Pohteen henkilöstölle maaliskuussa 2023 maksettu koronakorvaus (3,4 miljoonaa), joka laskutettiin kunnilta ja kuntayhtymiltä, ja se näkyy tuloslaskelmassa muissa toimintatuotoissa.

Palvelujen ostot olivat Pohteella vuonna 2023 yhteensä 741,3 miljoonaa euroa, josta asiakaspalvelujen ostojen osuus oli 447,6 miljoonaa (60,4 prosenttia) ja muiden palvelujen ostojen osuus 293,7 miljoonaa (39,6 prosenttia). Asiakaspalvelujen ostojen toteuma oli lähellä muutettua talousarviota ylittäen sen noin 130 000 euroa (0,0 prosenttia). Kuluryhmä koostui seuraavista eristä: palvelujen ostot asiakkaille 326,4 miljoonaa, palveluasumisen palvelusetelit 93,9 miljoonaa, perhehoitajien palkkiot 14,0 miljoonaa, muut palvelusetelit 8,1 miljoonaa, kotihoidon palvelusetelit 5,0 miljoonaa sekä terveydenhuollon palvelusetelit noin 174 000 euroa.

Muiden palvelujen ostoissa ylitystä muutettuun talousarvioon oli 5,9 miljoonaa eli 2,0 prosenttia. Kustannuksiltaan merkittävimmät erät olivat ict-palvelut 80,5 miljoonaa, laboratoriopalvelut 46,6 miljoonaa, asiantuntijapalvelut 29,3 miljoonaa, ateriapalvelujen ostot asiakkaille 26,2 miljoonaa, puhtaanapitopalvelut 12,6 miljoonaa sekä työvoiman vuokraus 11,8 miljoonaa. Ensimmäisenä toimintavuonna ja ensimmäisessä muutetussa talousarviossa tiliryhmäkohtaiset toteumat tarkentuivat tilinpäätösvaiheessa. Muiden palvelujen ostojen ylityksiin vaikuttivat muun muassa arvioitua suuremmat kulut ict-palveluissa, puhelin- ja tietoliikennepalveluissa, työvoiman vuokrauksessa, laboratorio- ja pesulapalveluissa sekä muissa palveluissa. Muiden palvelujen ostojen toteumaa vähensivät tilinpäätösvaiheessa tehdyt oikaisut suhteessa taseeseen. Olennaisia eriä olivat potilasvahinkovakuutus 3,2 miljoonaa euroa sekä sairaanhoitopiirin aikaisten Smartum-liikuntaseteleiden kirjaus pois taseesta 0,8 miljoonaa euroa. Smartumit olivat sairaanhoitopiirin toiminnan aikaan myönnettyjä ja niiden voimassa olo oli päättynyt, joten niihin ei ollut enää perusteltua säilyttää tasevarausta.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma vuonna 2023 oli 172,3 miljoonaa ylittäen muutetun talousarvion 1,1 miljoonaa eli 0,7 prosenttia. Merkittävimpiä eriä toteumassa olivat hoitotarvikkeet 73,6 miljoonaa, lääkkeet 41,3 miljoonaa, ilmaistarvikkeet 14,5 miljoonaa, apuvälineet 8,6 miljoonaa, elintarvikkeet 7,0 miljoonaa, sähkö ja kaasu 4,7 miljoonaa, lämmitys 4,4 miljoonaa sekä kalustohankinnat 4,3 miljoonaa. Ylitykseen vaikuttivat muun muassa ilmaistarvikkeiden, elintarvikkeiden ja toimistotarvikkeiden arvioitua suuremmat toteumat. Lisäksi vuonna 2023 tehtiin varastoerien poistoja vanhentuneisiin koronatarvikkeisiin liittyen sekä tasattiin varaston toteuma suhteessa taseeseen.

Vuonna 2023 avustusten toteuma oli 65,1 miljoonaa euroa. Ylitystä muutettuun talousarvioon muodostui 1,4 miljoonaa euroa eli 2,2 prosenttia. Suurimmat erät avustuksissa olivat omaishoidon tuki 27,2 miljoonaa, vammaisille annetut avustukset 18,5 miljoonaa ja muut lakisääteiset avustukset 10,2 miljoonaa. Avustukset sisältävät myös järjestöavustukset 1,8 miljoonaa euroa. Ylitykset avustuksissa liittyivät osin vammaisten ja ikäihmisten palveluissa järjestämissuunnitelman mukaisesti toimenpiteisiin muun muassa omaishoidon vahvistamiseen.

Muut toimintakulut sisältävät muun muassa tilavuokria, kiinteistöveron ja luottotappiot. Muiden toimintakulujen toteuma vuonna 2023 oli 112,6 miljoonaa euroa. Alitusta muutettuun talousarvioon verrattuna oli noin 210 000 euroa eli 0,2 prosenttia. Alituksen taustalla olivat muun muassa arvioitua pienemmät kiinteistö- ja leasingvuokrien toteumat.

Toimintakatteen toteuma oli Pohteella vuonna 2023 yhteensä -1,76 miljardia euroa. Tämä poikkesi muutetusta talousarviosta -7,3 miljoonaa euroa eli -0,4 prosenttia.

Toimintakatteen alapuolisista eristä valtion rahoitus toteutui muutetun talousarvion mukaisesti ollen 1,73 miljardia euroa. Tässä on huomioitu tammikuussa 2024 maksettava kansallinen oikaisuerä, joka kirjanpidollisesti kohdennetaan vuodelle 2023.

Nettorahoitukuluja kertyi vuonna 2023 yhteensä 8,8 miljoonaa euroa eli alitusta muutettuun talousarvioon tuli noin 319 000 euroa eli 3,5 prosenttia. Tähän vaikuttivat tilinpäätökseen tarkentuneet pitkäaikaisten lainojen maksuerät sekä maksuliikennetilien ja tilitalletusten korkotuotot.

Poistojen toteuma, 36,9 miljoonaa, oli lähellä muutettua talousarviota. Alitusta muodostui noin 231 000 euroa eli 0,6 prosenttia. Tämä johtui investointien ja poistojen tarkentumisesta vuoden viimeisinä kuukausina.

Poistoeron muutoskirjauksen jälkeen Pohteen tulos vuodelle 2023 muodostui 72,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

9.3 Investointiosan toteutuminen

Vastuuministeriöiden hyväksymän vuosien 2023–2026 investointisuunnitelman investointitaso vuodelle 2023 oli 256,4 miljoonaa euroa. Investointiesityksiä tarkasteltiin uudestaan vuoden 2023 talousarvion valmistelun aikana ja lopullinen investointitaso vuoden 2023 talousarviossa oli 249,9 miljoonaa euroa. Talousarviossa aluevaltuustoon nähden sitovaksi eräksi oli määritelty investointimenojen toteuma koko hyvinvointialueen tasolla. Aluehallitukseen nähden sitovaksi eräksi oli määritelty toimialueiden investointimenot.

Tilikauden aikana havaittiin investointimenojen toteuman jäävän alkuperäisessä talousarviossa ennakoidun tason alle. Useat investoinnit käynnistyivät loppuvuosipainotteisesti, mistä johtuen useita kilpailutusprosesseja ei ehditty viemään läpi vuoden 2023 aikana ja näiden investointimenojen toteutuminen siirtyi vuodelle 2024. Muita syitä alkuperäisen talousarvion alitukseen ovat hyödykkeiden pitkät toimitusajat sekä erityisesti uuden sairaalan käyttöönottoajankohdan tarkentuminen, minkä johdosta A- ja B-rakennuksiin liittyviä investointimenoja siirrettiin 19,6 miljoonaa euroa seuraavalle vuodelle osana vuoden 2024 talousarviota. Rakennusten käyttöönottoajankohdan tarkentuminen vaikutti alentavasti myös laitehankintojen toteumaan uuteen sairaalaan sijoittuvien laitteiden osalta.

Vuoden 2023 muutetussa talousarviossa investointimenojen kokonaismäärä oli 185,9 miljoonaa euroa eli 64,0 miljoonaa euroa alle alkuperäisen talousarvion kokonaissumman. Investointimenojen toteuma oli 147,7 miljoonaa euroa eli toteutumistaso oli 79,5 prosenttia muutettuun talousarvioon suhteutettuna.

Alkuperäisessä talousarviossa investoinnit on esitetty hyödykeryhmittäin, kuten seuraavassa taulukossa. Muutetussa talousarviossa investoinnit on kuvattu sitovuustasoittain eli toimialueittain. Hyödykeryhmittäinen jakaantuminen muutetussa talousarviossa perustuu taustalaskelmaan, josta toimialueittainen jakauma on johdettu.

Hyödykelaji	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Aineettomat hyödykkeet						
Menot	-8 398 000	3 060 000	-5 338 000	-3 646 883	-1 691 117	-31,68 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-8 398 000	3 060 000	-5 338 000	-3 646 883	-1 691 117	-31,68 %
Maa-alueet						
Menot	0	0	0	0	0	0,00 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	0	0	0	0	0	0,00 %
Rakennukset						
Menot	-187 400 000	31 650 374	-155 749 626	-116 063 834	-39 685 792	-25,48 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-187 400 000	31 650 374	-155 749 626	-116 063 834	-39 685 792	-25,48 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Menot	0	0	0	0	0	0,00 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	0	0	0	0	0	0,00 %
Koneet ja kalusto						
Menot	-54 052 700	30 964 156	-23 088 544	-26 423 137	3 334 593	14,44 %
Tulot	0	0	39 722	61 294	21 573	54,31 %
Nettomeno	-54 052 700	30 964 156	-23 048 822	-26 361 843	3 313 021	14,37 %
Muut aineelliset hyödykkeet						
Menot	0	0	0	0	0	0,00 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	0	0	0	0	0	0,00 %
Osakkeet ja osuudet						
Menot	0	-1 700 000	-1 700 000	-1 554 304	-145 696	-8,57 %
Tulot	0	0	206 100	295 700	89 600	43,47 %
Nettomeno	0	-1 700 000	-1 493 900	-1 258 604	-235 296	-15,75 %
Investoinnit yhteensä						
Menot	-249 850 700	63 974 530	-185 876 170	-147 688 159	-38 188 011	-20,54 %
Tulot	0	0	245 822	356 994	111 173	45,22 %
Nettomeno	-249 850 700	63 974 530	-185 630 348	-147 331 165	-38 299 184	-20,63 %

Taulukko 84: Investointimenojen ja -tulojen toteutumavertailu hyödykeryhmittäin.

Hanke	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Rakennus A (vaihe 1.1)	-42 000 000	7 500 000	-34 500 000	-18 861 875	-15 638 125	-45,33 %
Rakennus B (vaihe 1.2)	-61 000 000	12 100 000	-48 900 000	-39 268 277	-9 631 723	-19,70 %
Rakennus F (vaihe 2.1.)	-66 000 000	0	-66 000 000	-64 526 536	-1 473 464	-2,23 %

Taulukko 85: Uuden sairaalan rakennusinvestointien toteumavertailu. Talousarvio- ja toteumaluvut sisältävät myös rakennusten ensikalustuksen osuuden. Sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon on sisällytetty A-rakennuksen ensikalustuksen kuluja 1,5 miljoonaa euroa ja B-rakennuksen ensikalustuksen kuluja 0,9 miljoonaa euroa. Rakennus B:n toteumalukuun sisältyy Kansiparkin investointimenot (0,1 miljoonaa euroa). Kansiparkki ei ole sisällytetty alkuperäiseen tai muutettuun talousarvioon.

Suurimman kokonaisuuden rakennusinvestoinneista muodostivat uuden sairaalan A-, B-, ja F-rakennustöiden jatkaminen infrajärjestelmineen. Uuden sairaalan rakentaminen on osa uudistusohjelmaa, jonka tavoitteena on toiminnan tuottavuuden parantaminen. Rakennusinvestointien kokonaismäärä muutetussa vuoden 2023 talousarviossa oli 155,7 miljoonaa euroa toteuman ollessa 116,1 miljoonaa euroa, eli merkittävimmät euromääräiset menoalitukset syntyivät rakennusinvestointien ryhmässä. Erityisesti menot alittuivat uuden sairaalan A- ja B-rakennuksen osalta, yhteensä 36,5 miljoonalla eurolla. Sen sijaan A- ja B-rakennuksen ensikalustamiseen liittyvät menot ylittivät sekä alkuperäisessä että muutetussa talousarviossa esitetyn 2,4 miljoonan euron tason 9,6 miljoonalla eurolla. Yhteensä A- ja B-rakennuksen kokonaisalitukseksi muutettuun talousarvioon nähden muodostui 25,3 miljoonaa euroa. Kokonaisalitus johtuu rakennuksien luovutusajankohdan tarkentumisesta. Allianssisopimuksen viimeiset erät ja kaupallisen mallin mukaiset tilitykset toteutuivat luovutuksen jälkeen.

Investoinnit koneisiin ja kalustoon olivat muutetussa vuoden 2023 talousarviossa 23,1 miljoonaa euroa, kun toteuma oli 26,4 miljoonaa euroa. Suurimmat toteutuneet investointimenot koneiden ja kaluston hyödykeryhmässä liittyivät A- ja B-rakennuksen ensikalustamiseen ja näistä johtuu muutetussa talousarviossa esitetyn tason ylitys. Muita yli miljoonan euron toteutuneita kone- ja kalustoinvestointeja olivat investoinnit potilasvalvontajärjestelmään (3,1 miljoonaa euroa) ja C-kaariin (1,0 miljoonaa euroa). Koneiden ja kaluston luovutushintaiset luovutustulot olivat 0,06 miljoonaa euroa, kun muutetussa talousarviossa luovutustulot olivat 0,04 miljoonaa euroa.

Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin olivat muutetussa talousarviossa yhteensä 5,3 miljoonaa euroa toteuman ollessa 3,6 miljoonaa euroa. Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin ovat pääasiallisesti ohjelmistoinvestointeja, joista merkittävä osa liittyy OYS 2030 -uudistamisohjelman UUTE-ohjelmaan. Alkuperäisen ja muutetun talousarvion menotason alitus johtuu useiden yksittäisten investointien menoalituksista. Useita projekteja saatiin toteutettua arvioitua kustannustehokkaammin. Osa UUTE-ohjelman investointimenoista taas siirtyi vuodelle 2024 uuden sairaalan käyttöönottoajankohdan tarkennuttua. Noin 0,5 miljoonaa alkuperäisen talousarvion investointimenoista siirtyi käyttötalousmenoihin hankintojen toteutustavan muuttuessa ostettavaksi palveluksi. Menotason alittumiseen ja projektien siirtymiseen vaikuttaa myös merkittävältä osin tietohallinnon resurssien kohdentaminen useaan isompaan yhtäaikaiseen hyvinvointialueen muutokseen liittyvään kokonaisuuteen, mm. asiakas- ja potilastietojärjestelmä uudistukseen sekä ict-infran ja perustietotekniikan yhdenmukaistamiseen.

Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin olivat muutetussa vuoden 2023 talousarviossa 1,7 miljoonaa euroa, kun toteuma oli 1,6 miljoonaa euroa. Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin ovat

hyvinvointialueen toimialasijoituksia. Osakkeiden ja osuuksien luovutushintaiset luovutustulot olivat 0,3 miljoonaa euroa, kun luovutustulot muutetussa talousarviossa olivat 0,2 miljoonaa euroa. Luovutustulot koostuvat hyvinvointialueen omistamien vapaa-ajan kiinteistöjen luovutuksista.

Taulukoissa esitettyihin tietoihin huomioina, että talousarviomuutoksia ei ole päätetty valtuustossa hyödyketasolla, vaan sitovuustasolla eli toimialueittain. Esitetyt luvut muutetun talousarvion osalta perustuvat taustalaskelmaan, josta toimialueittaiset muutokset on johdettu.

Toimialue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Hyvinvointialueen johtaminen						
Menot	0	-1 700 000	-1 700 000	-1 554 304	-145 696	-8,57 %
Tulot	0	0	206 100	295 700	89 600	43,47 %
Nettomeno	0	-1 700 000	-1 493 900	-1 258 604	-235 296	-15,75 %
Järjestämistoiminto						
Menot	-200 000	150 000	-50 000	-3 800	-46 200	-92,40 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-200 000	150 000	-50 000	-3 800	-46 200	-92,40 %
Konsernipalvelut						
Menot	-216 975 500	42 925 374	-174 050 126	-134 811 299	-39 238 827	-22,54 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-216 975 500	42 925 374	-174 050 126	-134 811 299	-39 238 827	-22,54 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria						
Menot	-165 000	135 000	-30 000	-4 808	-25 192	-83,97 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-165 000	135 000	-30 000	-4 808	-25 192	-83,97 %
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut						
Menot	-1 157 000	1 020 000	-137 000	-106 597	-30 403	-22,19 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-1 157 000	1 020 000	-137 000	-106 597	-30 403	-22,19 %
Ikäihmisten palvelut						
Menot	-1 420 000	650 000	-770 000	-4 264	-765 736	-99,45 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-1 420 000	650 000	-770 000	-4 264	-765 736	-99,45 %
Vammaispalvelut						
Menot	-350 000	300 000	-50 000	-28 739	-21 261	-42,52 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-350 000	300 000	-50 000	-28 739	-21 261	-42,52 %

Toimialue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito						
Menot	-19 759 400	13 616 981	-6 142 419	-6 983 209	840 790	13,69 %
Tulot	0	0	0	21 573	21 573	0,00 %
Nettomeno	-19 759 400	13 616 981	-6 142 419	-6 961 637	819 218	13,34 %
Kuntoutuspalvelut						
Menot	-255 000	20 000	-235 000	-140 934	-94 066	-40,03 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-255 000	20 000	-235 000	-140 934	-94 066	-40,03 %
Sairaanhoidolliset palvelut						
Menot	-5 518 800	3 407 175	-2 111 625	-3 124 985	1 013 360	47,99 %
Tulot	0	0	39 722	39 722	0	0,00 %
Nettomeno	-5 518 800	3 407 175	-2 071 903	-3 085 263	1 013 360	48,91 %
Pelastustoimi						
Menot	-4 050 000	3 450 000	-600 000	-925 220	325 220	54,20 %
Tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
Nettomeno	-4 050 000	3 450 000	-600 000	-925 220	325 220	54,20 %
Investoinnit yhteensä						
Menot	-249 850 700	63 974 530	-185 876 170	-147 688 159	-38 188 011	-20,54 %
Tulot	0	0	245 822	356 994	111 173	45,22 %
Nettomeno	-249 850 700	63 974 530	-185 630 348	-147 331 165	-38 076 839	-20,63 %

Taulukko 86: Investointimenojen ja -tulojen toteumavertailu toimialueittain.

Toimialueittain tarkasteltuna suurimmat investointimenojen alitukset (39,2 miljoonaa euroa) muutettuun talousarvioon nähden syntyivät konsernipalveluiden toimialueella erityisesti rakennusinvestointien odotuksia matalammasta toteumasta johtuen. Kaikki vuoden 2023 rakennusinvestoinnit on esitetty konsernipalveluiden investointimenoissa, joten rakennusinvestointien menoalitus näkyy kokonaan konsernipalveluiden toimialueella.

Investointimenot alittivat muutetun talousarvion tason konsernipalveluiden lisäksi hyvinvointialueen johtamisen, järjestämistoiminnon, perhe- ja sosiaalipalveluiden ja OYS-psykiatrian, terveyden- ja sairaanhoidon palveluiden, ikäihmisten palveluiden, vammaispalveluiden sekä kuntoutuspalveluiden toimialueilla. Alitukset vaihtelivat näillä toimialueilla 0,03 miljoonasta eurosta 0,8 miljoonaan euroon.

Muutetun talousarvion investointimenojen taso ylittyi OYS-sairaalapalveluiden ja ensihoidon, sairaanhoidollisten palveluiden sekä pelastustoimen toimialueilla. Ylitykset vaihtelivat 0,3 miljoonasta eurosta 1,0 miljoonaan euroon. Sen sijaan alkuperäisen talousarvion taso alittui myös näillä toimialueilla. Toimialueittaiset ylitykset muutettuun talousarvioon nähden johtuvat olennaisesti hyödykkeiden toimitusaikojen arvioinnin haasteellisuudesta. Osa investointihyödykkeistä, joiden toimituksen arvioitiin vielä talousarviomuutosten valmistelun yhteydessä siirtyvän vuodelle 2024, ehtikin

saapua jo vuoden 2023 aikana. Suoriteperusteen mukaisesti investointimeno kirjataan sille vuodelle, kun hyödyke vastaanotetaan.

9.4 Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Hyvinvointialueesta annetun lain 119.2 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys hyvinvointialueen ottamien pitkäaikaisten lainojen lisäyksistä ja investoinneista. Selvityksessä kuvataan vuosikohtaisten lainanottovaltuuksien käyttö investointiosassa kuvattujen hankkeiden ja sellaisten investointeja vastaavien sopimusten rahoittamiseen, jotka hyvinvointialuelain 16 §:n perusteella rinnastetaan investointeihin.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle ei laskennallisesti kohdistunut yhtään uutta lainanottovaltuutta vuodelle 2023 investointien toteuttamiseen. Valtioneuvosto päätti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hakemuksesta muuttaa lainanottovaltuutta siten, että muutettu lainanottovaltuus vuodelle 2023 oli 448,19 miljoonaa euroa, josta 49,4 miljoonaa euroa kohdistuu investointeja vastaaviin sopimuksiin. Vuoden 2023 lainanottovaltuutta voi käyttää myös myöhemminä vuosina vuoden 2023 aikana käynnissä olevia tai käynnistettäviä hankkeita varten nostettaviin pitkäaikaisiin lainoihin.

Pitkäaikaisten lainojen lisäys, eli lainanottovaltuuden käyttö investointien rahoittamiseen, oli vuonna 2023 yhteensä 150 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 investointimenot olivat 147,7 miljoonaa euroa eli 2,3 miljoonaa euroa lainanotosta toteutui etupainotteisesti vuoden 2024 investointimenoja ennakkoiden. Useiden vuonna 2023 käynnissä olleiden hankkeiden, kuten esimerkiksi uuden saaralan rakentamisen, toteutus jatkuu vuonna 2024.

Lainanottovaltuuden käyttö investointeja vastaavien sopimusten rahoittamiseen oli vuonna 2023 9,3 miljoonaa euroa. Investointeja vastaavia sopimuksia ovat esimerkiksi pitkäaikaiset toimitilojen vuokrasopimukset. Yhteensä lainanottovaltuuksien käyttö vuonna 2023 oli 159,3 miljoonaa euroa, kun huomioidaan sekä investointien rahoittamiseen nostetut pitkäaikaiset lainat (150 miljoonaa) että investointeja vastaavat sopimukset (9,3 miljoonaa).

Lainanottovaltuudet	Lainanottovaltuus	Valtuutta käytetty yhteensä	Valtuutta käytetty aiemmillä tilikausilla	Valtuutta käytetty tilikaudella	Valtuutta käyttämättä
Vuosi 2023	448 191 000	159 314 321	0	159 314 321	288 876 679

Taulukko 87: Lainanottovaltuuden käyttö investointien ja investointeja vastaavien sopimusten rahoittamiseen.

9.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Toiminnan rahavirta	-18 441 005	-25 170 954	-43 611 958	-39 997 801	3 614 157	-8,29 %
Vuosikate	-18 441 005	-25 170 954	-43 611 958	-36 011 757	7 600 201	-17,43 %
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-3 986 043	-3 986 043	0,00 %
Investointien rahavirta	-249 850 700	64 220 352	-185 630 348	-147 331 165	38 299 183	-20,63 %
Investointimenot	-249 850 700	63 974 530	-185 876 170	-147 688 159	38 188 011	-20,54 %
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	0	0	0,00 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	245 822	245 822	356 994	111 172	45,22 %
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-268 291 705	39 049 398	-229 242 306	-187 328 965	41 913 341	-18,28 %
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	0	1 250 000	1 250 000	1 250 000	0	0,00 %
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0	0,00 %
Antolainasaamisten vähennys	0	1 250 000	1 250 000	1 250 000	0	0,00 %
Lainakannan muutokset	270 982 907	-41 623 830	229 359 077	128 482 907	-100 876 170	-43,98 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	250 000 000	-64 123 830	185 876 170	150 000 000	-35 876 170	-19,30 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-19 017 093	-2 500 000	-21 517 093	-21 517 093	0	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	40 000 000	25 000 000	65 000 000	0	-65 000 000	-100,00 %
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0,00 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-58 154 395	-58 154 395	0,00 %
Rahoituksen rahavirta yhteensä	270 982 907	-40 373 830	230 609 077	71 578 513	-159 030 564	-68,96 %
Rahavarojen muutos	2 691 202	-1 324 432	1 366 771	-115 750 453	-117 117 224	-8568,90 %

Taulukko 88: Rahoitusosan toteumavertailu.

Vuosikate toteutui 7,6 miljoonaa euroa parempana kuin muutetun talousarvion rahoituslaskelmassa. Taustalla oli erityisesti toimintatuottojen arvioitua suurempi kertymä. Huomioiden myös tulorahoituksen korjauserät toiminnan rahavirta toteutui 3,6 miljoonaa euroa parempana kuin muutetussa talousarviossa. Investointien rahavirta toteutui 38,3 miljoonaa euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa. Poikkeaman syytä on kuvattu tarkemmin toimintakertomuksessa.

Antolainauksen muutokset toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin tilikauden aikana 150 miljoonaa euroa eli poikkeamaa muutettuun talousarvioon nähden syntyi 35,9 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n mukaan hyvinvointialue saa ottaa pitkäaikaista lainaa hyväksytyyn investointisuunnitelmaan sisältyvien investointien rahoittamiseksi, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Tilikauden aikaiset pitkäaikaisten lainojen nostot mitoitettiin vastaamaan mahdollisimman tarkasti tilikauden investointimenoja ja näin ollen investointimenojen alitus vaikutti pienentävästi pitkäaikaisten lainojen nostoihin. Pitkäaikaisten lainojen

lyhennykset toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Pitkäaikaisten lainojen avoinna oleva saldo oli tilikauden lopussa 778,1 miljoonaa euroa huomioiden myös aiempien tilikausien aikana nostetut lainat.

Lyhytaikaisten lainojen muutos oli muutetussa talousarviossa 65,0 miljoonaa euroa toteuman ollessa 0 euroa. Lyhytaikaiselle lainanotolle ei ollut maksuvalmiuden näkökulmasta tarvetta ja negatiivinen rahavarojen muutos voitiin kattaa olemassa olevista kassavaroista. Vuoden 2023 avaavan taseen kassavaroihin sisältyy tammikuun 2023 valtion rahoituksesta joulukuussa 2022 maksettu noin 140 miljoonan euron erä.

Erä muut maksuvalmiuden muutokset oli 58,2 miljoonaa euroa negatiivinen. Kokonaisuudessaan rahoituksen rahavirta toteutui 159,0 miljoonaa euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa. Yhteensä rahavarojen muutos oli -115,8 miljoonaa euroa eli poikkeama muutettuun talousarvioon nähden oli 117,1 miljoonaa euroa.

9.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

1000 euroa	MÄÄRÄRAHAT						TULOARVIOT				
	Sitovuus / b	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Toimielimet, jaostot, neuvottelukunnat	N	3 574	0	3 574	2 442	-1 132	0	0	0	15	15
Tarkastuslautakunta		652	0	652	515	-137	0	0	0	0	0
Hyvinvointialuejohto	N	15 153	264	15 417	11 958	-3 459	429	-288	141	361	220
Järjestämistointiminto	N	61 149	-29 461	31 688	32 508	820	22 628	2 106	24 734	24 750	16
Konsernipalvelut, pl ulkoinen tarkastus, toimielimet, jaostot ja neuvottelukunnat, rekrytointi- ja resurssipalvelu	N	330 129	-17 836	312 293	312 134	-159	31 525	-3 934	27 591	30 125	2 534
Rekrytointi- ja resurssipalvelu	N	24 271	0	24 271	23 367	-904	0	0	0	200	200
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	N	280 355	29 406	309 761	319 179	9 418	15 834	26	15 860	20 824	4 964
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	N	186 507	6 748	193 255	192 407	-848	35 014	-5 183	29 831	29 836	5
Ikäihmisten palvelut	N	300 993	53 918	354 911	359 609	4 698	66 442	-4 724	61 718	64 937	3 219
Vammaispalvelut	N	146 129	27 089	173 218	174 225	1 007	13 207	-1 282	11 925	11 831	-94

1000 euroa	MÄÄRÄRAHAT						TULOARVIOT				
	Sitovuus n / b	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Antolainauksen muutokset											
Antolainasäämistien lisäys											
Antolainasäämistien vähennys							0	1 250	1 250	1 250	0
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	N						250 000	-64 124	185 876	150 000	-35 876
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	N	19 017	2 500	21 517	21 517	0					
Lyhytaikaisten lainojen muutos							40 000	25 000	65 000	0	-65 000
Tulorahoituksen korjaukset, poistoero					3 855	3 855					
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN		2 692	-1 325	1 367	-57 595	-58 962					
		2 302 623	-580	2 302 043	2 220 118	-81 925	2 302 623	-580	2 302 043	2 220 118	-81 925

Taulukko 89: Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.

Taulukon tulee kuvata yhteenveto aluevaltuuston hyväksymisen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta. Tässä otettu mukaan poikkeuksellisesti kaikki määrärahat ja tuloarviot, jotta kokonaisuus voidaan aukottomasti täsmäyttää rahoituslaskelmaan. Sitovuudet aluevaltuustoon ja aluehallitukseen selviävät tarkemmin seuraavassa kappaleesta 9.7.

9.7 Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Talousarvion sitovuus aluevaltuustoon

	Sitovuustaso	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
TULOSLASKELMAOSA							
Hyvinvointialue yhteensä	Toimintakate	-1 692 357 376	73 003 982	-1 765 361 358	-1 758 080 559	-7 280 799	-0,41 %
INVESTOINTIOSA							
Investoinnit yhteensä	Investointimenot	-249 850 700	63 974 530	-185 876 170	-147 461 769	-37 961 621	-20,67 %
RAHOITUSOSA							
Pitkäaikaiset lainat	Lainakannan muutokset	230 982 907	-66 623 830	164 359 077	128 482 907	-35 876 170	-21,83 %

Taulukko 90: Talousarvion sitovuus aluevaltuustoon.

Talousarvion sitovuus aluehallitukseen

	Sitovuustaso	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINTIOSA							
Aluevaltuusto ja -hallitus, lautakunnat (pl. Tarkastuslautakunta), jaostot ja alueelliset neuvottelukunnat	Ulkoinen toimintakate	-3 573 914	0	-3 573 914	-2 427 186	-1 146 728	-32,09 %
	Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Hyvinvointialueen johtaminen	Ulkoinen toimintakate	-14 723 860	-551 800	-15 275 661	-11 596 781	-3 678 880	-24,08 %
	Investointimenot	0	-1 700 000	-1 700 000	-1 361 525	-338 475	-19,91 %
Järjestämistoiminto	Ulkoinen toimintakate	-38 521 489	31 566 500	-6 954 989	-7 758 512	803 523	11,55 %
	Investointimenot	-200 000	150 000	-50 000	-3 800	-46 200	-92,40 %
Konsernipalvelut (pl. Rekrytointi- ja resurssipalvelut, tarkastuslautakunta, toimielimet, jaostot ja alueelliset neuvottelukunnat)	Ulkoinen toimintakate	-298 603 678	13 902 377	-284 701 301	-282 008 550	-2 692 751	-0,95 %
	Investointimenot	-216 975 500	42 925 374	-174 050 126	-134 811 299	-39 238 827	-22,54 %
Konsernipalvelut, Rekrytointi- ja resurssipalvelut	Ulkoinen toimintakate	-24 271 114	0	-24 271 114	-23 167 763	-1 103 352	-4,55 %
	Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	Ulkoinen toimintakate	-264 521 501	-29 381 100	-293 902 600	-298 354 917	4 452 316	1,51 %
	Investointimenot	-165 000	135 000	-30 000	-4 808	-25 192	-83,97 %
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	Ulkoinen toimintakate	-151 492 136	-11 931 000	-163 423 136	-162 571 140	-851 997	-0,52 %
	Investointimenot	-1 157 000	1 020 000	-137 000	-106 597	30 403	-22,19 %
Ikäihmisten palvelut	Ulkoinen toimintakate	-234 550 641	-58 642 001	-293 192 642	-294 672 862	1 480 219	0,50 %
	Investointimenot	-1 420 000	650 000	-770 000	-4 264	-765 736	-99,45 %
Vammaispalvelut	Ulkoinen toimintakate	-132 922 143	-28 370 601	-161 292 744	-162 393 587	1 100 844	0,68 %
	Investointimenot	-350 000	300 000	-50 000	-28 739	21 261	-42,52 %
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	Ulkoinen toimintakate	-365 908 867	4 739 300	-361 169 567	-359 029 770	-2 139 797	-0,59 %
	Investointimenot	-19 759 400	13 616 981	-6 142 419	-6 983 209	840 790	13,69 %
Sairaanhoidolliset palvelut	Ulkoinen toimintakate	-77 287 133	237 600	-77 049 533	-74 067 462	-2 982 072	-3,87 %
	Investointimenot	-5 518 800	3 407 175	-2 111 625	-3 091 374	979 749	46,40 %
Kuntoutuspalvelut	Ulkoinen toimintakate	-52 607 309	2 829 600	-49 777 709	-49 530 749	-246 960	-0,50 %
	Investointimenot	-255 000	20 000	-235 000	-140 934	-94 066	-40,03 %
Pelastustoimi	Ulkoinen toimintakate	-31 071 595	1 045 701	-30 025 895	-28 809 480	-1 216 415	-4,05 %
	Investointimenot	-4 050 000	3 450 000	-600 000	-925 220	325 220	54,20 %
RAHOITUSOSA							
Pitkäaikaiset lainat	Lainakannan muutokset	230 982 907	-66 623 830	164 359 077	128 482 907	-35 876 170	-21,83 %

Taulukko 91: Talousarvion sitovuus aluehallitukseen.

Sisäiset erät

Toimialue		Alkuperäinen talousarvio	Toteuma	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Hyvinvointialueen johtaminen	Sisäiset toimintatulot	15 275 519	11 941 473	-3 334 046	-21,83 %
	Sisäiset toimintamenot	-551 659	-662 595	110 936	20,11 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	14 723 860	11 278 878	-3 444 982	-23,40 %
Järjestämistoiminto	Sisäiset toimintatulot	12 594 576	11 175 131	-1 419 445	-11,27 %
	Sisäiset toimintamenot	-3 118 848	-3 532 753	413 905	13,27 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	9 475 728	7 642 378	-1 833 350	-19,35 %
Konsernipalvelut	Sisäiset toimintatulot	382 751 471	357 724 397	-25 027 074	-6,54 %
	Sisäiset toimintamenot	-29 657 369	-28 983 906	-673 463	-2,27 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	353 094 102	328 740 492	-24 353 610	-6,90 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	Sisäiset toimintatulot	0	41 856 759	41 856 759	100,00 %
	Sisäiset toimintamenot	-60 298 762	-100 626 261	40 327 499	66,88 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-60 298 762	-58 769 502	-1 529 260	-2,54 %
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	Sisäiset toimintatulot	838 000	73 954 428	73 116 429	8725,11 %
	Sisäiset toimintamenot	-57 206 636	-119 529 054	62 322 417	108,94 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-56 368 636	-45 574 625	-10 794 011	-19,15 %
Ikäihmisten palvelut	Sisäiset toimintatulot	0	50 468 013	50 468 013	100,00 %
	Sisäiset toimintamenot	-85 142 096	-129 348 500	44 206 403	51,92 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-85 142 096	-78 880 486	-6 261 610	-7,35 %
Vammaispalvelut	Sisäiset toimintatulot	540 000	17 005 063	16 465 063	3049,09 %
	Sisäiset toimintamenot	-24 533 287	-41 267 816	16 734 529	68,21 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-23 993 287	-24 262 753	269 465	1,12 %
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	Sisäiset toimintatulot	0	225 915 715	225 915 715	100,00 %
	Sisäiset toimintamenot	-220 926 280	-431 977 964	211 051 684	95,53 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-220 926 280	-206 062 249	-14 864 031	-6,73 %
Sairaanhoidolliset palvelut	Sisäiset toimintatulot	102 617 764	92 050 511	-10 567 253	-10,30 %
	Sisäiset toimintamenot	-24 174 688	-22 114 948	-2 059 739	-8,52 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	78 443 076	69 935 563	-8 507 513	-10,85 %
Kuntoutuspalvelut	Sisäiset toimintatulot	0	7 525 052	7 525 052	100,00 %
	Sisäiset toimintamenot	-12 520 165	-14 312 734	1 792 569	14,32 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-12 520 165	-6 787 683	-5 732 482	-45,79 %
Pelastustoimi	Sisäiset toimintatulot	735 000	875 918	140 918	19,17 %
	Sisäiset toimintamenot	-9 222 542	-9 903 828	681 287	7,39 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	-8 487 542	-9 027 911	540 369	6,37 %
Pohde yhteensä	Sisäiset toimintatulot	527 352 333	902 260 362	374 908 030	71,09 %
	Sisäiset toimintamenot	-527 352 333	-902 260 362	374 908 030	71,09 %
	Sisäiset tulot ja menot yhteensä	0	0	0	0,00 %

Taulukko 92: Sisäiset erät.

Tilinpäätöslaskelmat

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

10 Tilinpäätöslaskelmat

10.1 Tuloslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2023</u>	<u>1.1.-31.12.2022</u>
Toimintatuotot		
Myyntituotot	161 863 345,16	108 502,50
Maksutuotot	99 227 453,67	0,00
Tuet ja avustukset	48 575 199,71	22 952 367,08
Muut toimintatuotot	22 256 323,87	0,00
Toimintatuotot	331 922 322,41	23 060 869,58
Valmistus omaan käyttöön	2 840 230,72	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-803 069 545,22	-6 291 080,01
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-167 434 379,56	-842 784,39
Muut henkilösivukulut	-31 050 788,88	-172 354,79
Palvelujen ostot	-741 347 282,86	-15 351 167,18
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 256 452,93	-17 381,69
Avustukset	-65 071 907,62	-321 675,09
Muut toimintakulut	-112 612 755,43	-64 344,95
Toimintakulut	-2 092 843 112,50	-23 060 788,10
TOIMINTAKATE	-1 758 080 559,37	81,48
Valtion rahoitus	1 730 837 942,91	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 861 429,77	766,41
Muut rahoitustuotot	179 294,30	450,00
Korkokulut	-11 519 959,75	-1 182,31
Muut rahoituskulut	-289 905,19	-115,58
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 769 140,87	-81,48
VUOSIKATE	-36 011 757,33	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-36 941 877,67	0,00
Arvonalentumiset	-	-
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	-	-
Satunnaiset kulut	-	-
TILIKAUDEN TULOS	-72 953 635,00	0,00
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	784 925,83	0,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-72 168 709,17	0,00

10.2 Rahoituslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2023</u>	<u>1.1.-31.12.2022</u>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-36 011 757,33	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-3 986 043,25	0,00
Toiminnan rahavirta yht.	-39 997 800,58	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-147 688 158,84	-615 154,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	615 154,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	356 994,30	0,00
Investointien rahavirta yht.	-147 331 164,54	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-187 328 965,12	0,00
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	1 250 000,00	0,00
Antolainauksen muutokset yht.	1 250 000,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 517 092,56	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Lainakannan muutokset yht.	128 482 907,44	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	1 285 439,47	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	1 584 624,98	0,00
Saamisten muutos	-55 252 616,48	-9 441 688,32
Korottomien velkojen muutos	-5 771 842,81	150 625 732,17
Muut maksuvalmiuden muutokset	-58 154 394,84	141 184 043,85
Rahoituksen rahavirta	71 578 512,60	141 184 043,85
Rahavarojen muutos	-115 750 452,52	141 184 043,85
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	52 666 534,33	142 853 793,57
Rahavarat 1.1.	168 416 986,85	1 669 749,72
Rahavarojen muutos	-115 750 452,52	141 184 043,85

Huomioitavaa: Rahavarat 1.1.2023 eivät ole vertailukelpoisia rahavarojen 31.12.2022 kanssa, koska rahavaroissa 1.1.2023 on huomioitu avaavan taseen vaikutus.

10.3 Tase

VASTAAVAA	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	12 267 648,72	0,00
Ennakkomaksut	2 831 047,67	0,00
Aineettomat hyödykkeet yht.	15 098 696,39	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	21 630 804,45	0,00
Rakennukset	155 476 508,74	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 709 357,40	0,00
Koneet ja kalusto	37 669 000,40	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	35 031,53	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	666 458 679,01	0,00
Aineelliset hyödykkeet yht.	894 979 381,53	0,00
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	44 185 419,23	12 893,50
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	9 375 228,19	0,00
Muut saamiset	622 438,20	0,00
Sijoitukset yht.	54 183 085,62	12 893,50
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00
Toimeksiantojen varat yht.	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	11 209 274,23	0,00
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Valmiit tuotteet	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Ennakkomaksut	0,00	0,00

Vaihto-omaisuus yht.	11 209 274,23	0,00
	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	1 987,59	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset yht.	1 987,59	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	46 746 694,73	104 630,21
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	32 964 212,71	1 444 805,59
Siirtosaamiset	87 527 262,73	8 164 864,76
Lyhytaikaiset saamiset yht.	167 238 170,17	9 714 300,56
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut arvopaperit	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit yht.	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	52 666 534,33	142 853 793,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 195 377 129,86	152 580 987,63
VASTATTAVAA	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	89 396 347,50	0,00
Omat rahastot	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-11 009 143,79	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-72 168 709,17	0,00
Oma pääoma yht.	6 218 494,54	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	10 224 217,96	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yht.	10 224 217,96	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	24 617 044,00	0,00
Pakolliset varaukset yht.	24 617 044,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen pääomat	1 291 994,75	0,00
Toimeksiantojen pääomat yht.	1 291 994,75	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	730 091 634,37	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	1 863 548,51	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen yht.	731 955 182,88	0,00
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	48 049 393,34	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	20 615 266,21	0,00
Ostovelat	119 790 255,53	5 050 552,04
Muut velat	36 439 440,47	334 121,67
Siirtovelat	196 175 840,18	147 196 313,92
Lyhytaikainen yht.	421 070 195,73	152 580 987,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 195 377 129,86	152 580 987,63

10.4 Konsernilaskelmat

10.4.1 Konsernin tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	361 366 356,14
Toimintakulut	-2 118 347 020,74
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 071 641,55
TOIMINTAKATE	-1 755 909 023,04
Valtion rahoitus	1 730 837 942,91
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	2 616 614,37
Muut rahoitustuotot	605 683,58
Korkokulut	-11 703 994,59
Muut rahoituskulut	-353 835,68
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 835 532,31
VUOSIKATE	-33 906 612,44
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-41 114 770,03
Omistuksen eliminointierot	-62 222,48
Poistot ja arvonalentumiset	-41 176 992,51
Satunnaiset erät	
TILIKAUDEN TULOS	-75 083 604,95
Tilinpäätössiirrot	-992 146,51
Tilikauden verot	-154 984,58
Laskennalliset verot	-20 000,00
Vähemmistöosuudet	-20 502,42
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-76 271 238,47

10.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

	<u>01.01.-31.12.2023</u>
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-33 906 612
Satunnaiset erät	
Tilikauden verot	-154 985
Tulorahoituksen korjauserät	-5 007 067
Toiminnan rahavirta yht.	-39 068 664
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-153 919 638
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	356 994
Investointien rahavirta yht.	-153 562 644
Toiminnan ja investointien rahavirta	-192 631 308
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 353 857
Lyhytaikaisten lainojen muutos	970 000
Lainakannan muutokset yht.	127 616 143
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 285 439
Vaihto-omaisuuden muutos	1 533 522
Saamisten muutos	-52 559 182
Korottomien velkojen muutos	-7 850 148
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-57 590 369
Rahoituksen rahavirta	70 025 773
Rahavarojen muutos	-122 605 535
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	75 990 050
Rahavarat 1.1.	198 595 585
Rahavarojen muutos	-122 605 534

10.4.3 Konsernitase

VASTAAVAA	<u>31.12.2023</u>	<u>1.1.2023</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 519 106,41	6 385 486,65
Muut pitkävaikutteiset menot	15 004 378,14	6 062 337,29
Ennakkomaksut	4 277 367,87	12 686 770,23
Aineettomat hyödykkeet yht.	28 800 852,42	25 134 594,17
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	21 881 487,10	21 881 487,10
Rakennukset	175 892 687,84	193 753 476,61
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 416 903,88	16 158 357,54
Koneet ja kalusto	46 476 329,76	48 672 983,14
Muut aineelliset hyödykkeet	618 747,39	518 636,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	666 461 201,01	536 190 756,60
Aineelliset hyödykkeet yht.	925 747 356,98	817 175 697,38
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	10 742 684,39	8 006 791,50
Muut osakkeet ja osuudet	6 605 415,29	7 307 929,37
Muut lainasaamiset	25 228,19	25 228,19
Muut saamiset	720 358,50	720 358,50
Sijoitukset yht.	18 093 686,37	16 060 307,56
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	11 501 461,77	13 034 983,96
Vaihto-omaisuus yht.	11 501 461,77	13 034 983,96
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	30 915,55	28 927,96
Pitkäaikaiset saamiset yht.	30 915,55	28 927,96
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	48 078 822,82	71 104 663,81
Muut saamiset	33 831 636,88	21 501 831,40
Siirtosaamiset	87 252 210,65	23 998 980,35
Lyhytaikaiset saamiset yht.	169 162 670,35	116 605 475,56
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	10 465,20	10 465,20
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	9 700 979,32	9 307 954,51
Rahoitusarvopaperit yht.	9 711 444,52	9 318 419,71
Rahat ja pankkisaamiset	66 278 605,95	189 277 165,13

VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 229 326 993,91	1 186 635 571,43
POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE KONSERNITASE		
VASTATTAVAA	31.12.2023	1.1.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	89 396 347,50	89 396 347,50
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	168 187,93	168 187,93
Muut omat rahastot	11 002 447,01	10 010 300,50
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 424 574,92	4 424 574,92
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-76 271 238,47	0,00
Oma pääoma yht.	28 720 318,89	103 999 410,85
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 278 718,47	2 524 199,05
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	24 617 044,00	28 472 483,00
Pakolliset varaukset yht.	24 617 044,00	28 472 483,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut toimeksiantojen pääomat	1 291 994,75	6 555,28
Toimeksiantojen pääomat yht.	1 291 994,75	6 555,28
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	736 883 807,09	636 669 965,24
Saadut ennakot	1 863 548,51	0,00
Siirtovelat	0,00	1 637 897,00
Laskennalliset verovelat	652 863,66	632 863,66
Pitkäaikainen yht.	739 400 219,26	638 940 725,90
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	50 466 164,14	23 063 863,33
Saadut ennakot	20 635 044,74	20 657,63
Ostovelat	120 659 840,10	71 531 074,43
Muut velat	37 690 510,36	9 102 318,26
Siirtovelat	202 567 139,19	308 974 283,70
Lyhytaikainen yht.	432 018 698,53	412 692 197,35
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 229 326 993,91	1 186 635 571,43

Liitetiedot

LIITETIEDOT

11 Tilinpäätöksen liitetiedot

11.1 Hyvinvointialueen liitetiedot

11.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa ”Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet”.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskimääräiseen hankintahintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Pohteen lainoihin ei tilinpäätöksessä 2023 liity johdannaissopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusosuudet on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Tuloslaskelman ja taseen esitystapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu valtioneuvoston asetuksen 729/2021 6 §:n kaavojen mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023.

Voimaansäätölaissa 20 §:n mukaan erikoissairaanhoidon 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1997) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut erityishuoltopiirit siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1.1.2023.

Voimaansäätölaissa 23 §:n mukaan hyvinvointialueille siirtyvät 1.1.2023 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Pohteelle siirtynyt omaisuus on listattuna avoimessa taseessa, joka on tämän asiakirjan liitteenä.

Hyvinvointialueelle siirtyvät sellaiset osakeyhtiön osakkeet, jotka kunta omistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä ja tuottamista varten, jos osakeyhtiön tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden tuottaminen.

Voimaansäätölaissa 24 § mukaan hyvinvointialueelle siirtyy 1.1.2023 kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen sekä opiskelu- ja nuorisohuollon henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka. Pohteelle siirtynyt lomapalkkavelka on listattuna avoimessa taseessa, joka on tämän asiakirjan liitteenä.

Muut kuin voimaansäätölaissa säännöksissä mainitut omaisuus- ja velkaerät eivät siirry lain nojalla kunnista tai niin sanotuista vapaaehtoisista kuntayhtymistä hyvinvointialueille.

Voimaansäätölaissa 25 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1.1.2023, elleivät hyvinvointialue ja kunta toisinsä sovi. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jatkaa, kunta tekee esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Vertailutietona liitetiedoissa edelliseen vuoteen esitetään Pohteen vuoden 2022 luvut. Kyseessä on ollut valmisteleva organisaatio. Muutamassa liitetiedossa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin vuoden 2022 luvut. Nämä on liitetietoihin selkeästi merkitty. Verrattaessa vuosia 2023 ja 2022 ja niiden perusteella laskettavista kokonaisuuksista täytyy huomioida taseen vuoden 2022 luku sekä avoimessa taseeseen vaikutus. Tämä näyttyy esimerkiksi rahavarojen saldoissa 1.1.2023 ja 31.12.2022. Asia on kerrottu rahoituslaskelman kohdalla.

Avoimessa taseeseen sisältyvät seuraavat erät, jotka on kirjattu taseesta pois 1.1.2023: Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen vuodelta 2022 sisältynyt NordLab liikelaitoskuntayhtymän purkautuminen. Liikkeenluovutukset ateria- ja puhtauspalveluiden osalta muun muassa PPE- ja PPP-Köökkiin.

11.1.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 6

Toimintatuotot

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Sosiaali- ja terveystuotot	279 000 118	0
Pelastustoimi	303 064	0
Yleishallinto ja muut palvelut	52 619 140	23 060 870
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<u>331 922 322</u>	<u>23 060 870</u>

Liite 7

Valtion rahoitus

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	1 689 912 682	0
Pelastustoimen tehtävien rahoitus	40 925 261	0
<i>Valtion rahoitus yhteensä</i>	<u>1 730 837 943</u>	<u>0</u>

Liite 8

Palvelujen ostojen erittely

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Asiakaspalvelujen ostot	447 635 319	0
Muiden palvelujen ostot	293 711 964	15 351 167
<i>Hyvinvointialueen palvelujen ostot yhteensä</i>	<u>741 347 283</u>	<u>15 351 167</u>

Liite 9

Valtuustoryhmille annetut tuet

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Keskustan Pohjois-Pohjanmaan piiri ry	171 295	139 424
Oulun järjestöyhdistys (vas) ry	40 679	33 800
Oulun sosiaalidemokraattinen piiri ry	46 717	38 025
Oulun vaalipiirin Vihreät ry	25 954	21 125
Perussuomalaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri ry	41 526	33 800
Pohjois-Pohjanmaan Kokoomus ry	62 289	50 700
Suomen KD Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun piiri	10 382	8 450
Liike Nyt	0	4 225
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<u>398 842</u>	<u>329 549</u>

Vuoden 2022 avustus on myönnetty ja maksettu ajalla 1.3.2022 - 31.12.2022.

Liite 10

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Poistojen laskeminen on aloitettu hankintaa seuraavan kuukauden alusta.

Suunnitelman mukaiset poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	3–4 vuotta, tasapoisto	3–4 vuotta, tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	4–5 vuotta, tasapoisto	4–5 vuotta, tasapoisto
Sairaala-, asunto- ja liikerakennukset	30 vuotta, tasapoisto	30 vuotta, tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta, tasapoisto	30 vuotta, tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 vuotta, tasapoisto	30 vuotta, tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–20 vuotta, tasapoisto	3–20 vuotta, tasapoisto
Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet	3–5 vuotta, tasapoisto	3–5 vuotta, tasapoisto
Autot	4 vuotta, tasapoisto	4 vuotta, tasapoisto
Muut ajoneuvot	5 vuotta, tasapoisto	5 vuotta, tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Liite 11

Pakollisten varausten muutokset

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022*</u>
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	28 472 483	30 676 111
Lisäykset/vähennykset tilikaudella	-3 855 439	-2 203 628
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	<u>24 617 044</u>	<u>28 472 483</u>

Potilasvahinkovastuun yhteismäärä per 31.12.2023 on 27 502 084 euroa, josta seuraavana vuonna maksettava osuus, 2 885 040 euroa, on kirjattu lyhytaikaisiin siirtovelkoihin ja muu osa, 24 617 044 euroa, pakolliseksi varaukseksi.

Sairaanhoitopiirin potilasvahinkovastuun yhteismäärä per 31.12.2022 on ollut 31 735 323 euroa, josta seuraavana vuonna maksettava osuus, 3 262 840 euroa, on kirjattu lyhytaikaisiin siirtovelkoihin ja muu osa, 28 472 483 euroa, pakolliseksi varaukseksi.

*Vuoden 2022 vertailutieto on Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoitopiirin tilinpäätöksestä.

Liite 12

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	<u>v. 2023</u>
Muut toimintatuotot	
Muut luovutusvoitot	<u>130 604</u>
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<u>130 604</u>

11.1.3 Tasetta koskevat liitetiedot

11.1.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 16

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	10 562 492,78	6 571 539,08	17 134 031,86
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	451 915,61	3 194 967,73	3 646 883,34
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	5 386 313,75	-5 770 658,43	-384 344,68
Tilikauden poisto	0,00	-3 314 223,53	0,00	-3 314 223,53
NordLabin purussa siirretyt erät	0,00	-818 849,89	-553 891,31	-1 372 741,20
Olenneiset lisäpoistot	0,00	0,00	-610 909,40	-610 909,40
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	12 267 648,72	2 831 047,67	15 098 696,39
Erittely olennaisista lisäpoistoista				
Toteutumaton investointihanke	0,00	0,00	-610 909,40	-610 909,40

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	21 630 804,45	172 087 244,89	15 543 801,93	40 651 504,99	35 031,53	536 190 756,60	786 139 144,39
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	9 422 786,79	0,00	133 064 184,39	142 486 971,18
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	-33 610,96	0,00	0,00	-33 610,96
Siirrot erien välillä	0,00	2 270 518,34	93 190,86	816 897,46	0,00	-2 796 261,98	384 344,68
Tilikauden poisto	0,00	-18 881 254,49	-1 927 635,39	-12 207 854,86	0,00	0,00	-33 016 744,74
NordLabin purussa siirretyt erät	0,00	0,00	0,00	-980 723,02	0,00	0,00	-980 723,02
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00					0,00
Olennaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	21 630 804,45	155 476 508,74	13 709 357,40	37 669 000,40	35 031,53	666 458 679,01	894 979 381,53

Maa- ja vesialueet erittely

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	2 654 120,96	0,00
Muut maa- ja vesialueet	18 976 683,49	0,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	21 630 804,45	0,00

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet tytäryhteisöt	Hyv.yhtymäosuudet	Yhteisyhteisösos. ja osuudet	Osakkeet osakkuusyhteisöt ja muut omist.yht.	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	22 431 373,25	0,00	5 572 200,00	11 023 319,22	1 691 207,06	40 718 099,53
Lisäykset tilikauden aikana	309 815,48	66 040,00	770,00	1 157 673,84	20 005,00	1 554 304,32
Vähennykset tilikauden aikana	-600,00	0,00	0,00	0,00	-192 179,09	-192 779,09
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	-770,00	539 527,50	-538 757,50	0,00
NordLabin purussa siirretyt erät	0,00	2 175 000,00	0,00	0,00	-69 205,53	2 105 794,47
Hankintameno 31.12.	22 740 588,73	2 241 040,00	5 572 200,00	12 720 520,56	911 069,94	44 185 419,23
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 740 588,73	2 241 040,00	5 572 200,00	12 720 520,56	911 069,94	44 185 419,23

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Pääomalainasaamiset tytäryhteisöt	Lainasaamiset osakkuusyhteisöt	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10 600 000,00	25 228,19	622 438,20	11 247 666,39
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-1 250 000,00	0,00	0,00	-1 250 000,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	9 350 000,00	25 228,19	622 438,20	9 997 666,39
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 350 000,00	25 228,19	622 438,20	9 997 666,39

Liite 17-20
Tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja hyvinvointiyhtymät
Tytäryhteisöt

	Kotipaikka	Hyvinvointialueen omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Hyvinvointialuekonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Oulun Keskuspesula Oy	Oulu	80,23 %	80,23 %	6 095	6 188	-2
Kiinteistö Oy Medikompania	Oulainen	100 %	100 %	13 448	2 291	110
Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinte	Muhos	100 %	100 %	2 144	73	142
Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju	Oulu	100 %	100 %	2 455	101	228
Docta Oy	Oulu	100 %	100 %	117	413	17
Esko Systems Oy	Oulu	88,34 %	88,34 %	2 909	11 108	209
P-Suomen sos. ja terv. huollon osuuskunta	Oulu	55,00 %	55,00 %	491	289	0
Pohjois-Suomen Terveystenhuollon Tukisäätiö	Oulu	100 %	100 %	11 171	407	992*
Yhteensä				38 831	20 871	1 696

Osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Hyvinvointialueen omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Hyvinvointialuekonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Kiinteistö Oy Piilorivi	Muhos	50 %	50 %	209	47	19
Kiinteistö Oy Uusikatu 22	Oulu	30,56 %	30,56 %	123	156	0
Medieco Oy	Oulu	49,00 %	49,00 %	425	44	0
Kiinteistö Oy Oulun Medireha	Oulu	41,77 %	41,77 %	1 635	11	49*
Tervia Osaajat Oy	Oulu	30 %	30 %	7	70	0
Tervia Logistiikka Oy	Oulu	27 %	27 %	285	6	-6
Istekki Oy	Kuopio	21,63 %	21,63 %	6 442	10 499	731
Oulun Tuotantokeittiö Oy	Oulu	40,00 %	40,00 %	647	3 029	-180
PPP-Köökki Oy	Kuusamo	42,50 %	42,50 %	270	526	99
PPE-Köökki Oy	Ylivieska	48,10 %	48,10 %	669	2 286	95
Yhteensä				10 713	16 673	806

Hyvinvointiyhtymä

				Hyvinvointialuekonsernin osuus (1000 €)		
	Kotipaikka	Hyvinvointialueen omistusosuus	Konsernin omistusosuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta /tappiosta
Hyvinvointiyhtymä NordLab	Oulu	56,00 %	56,00 %	887	9 988	-3 721
			Yhteensä	887	9 988	-3 721

Tytär- ja osakkuusyhteisöjen tilikausi on ollut 1.1.-31.12.2023

* Tulos ennen rahastosiirtoja.

Liite 21

Saamisten erittely

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset Tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	555 278	0
Siirtosaamiset	345 253	0
<i>Yhteensä</i>	900 531	0
Saamiset hyvinvointiyhtymiltä, joissa hyvinvointialue on jäsenenä		
Myyntisaamiset	1 273 995	0
Siirtosaamiset	673 993	0
<i>Yhteensä</i>	1 947 988	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	40 660	0
Siirtosaamiset	1 078 025	0
<i>Yhteensä</i>	1 118 685	0
<i>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</i>	<u>3 967 204</u>	<u>0</u>

Liite 22

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	213 249	186
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	4 214 335	2 035
Valtionrahoitus	40 020 075	0
Pakolaiskorvaukset	2 719 000	0
EU-tuet ja avustukset		
EU-tuet ja avustukset	27 162 050	8 150 368
Muut tulojäämät	13 198 553	12 276
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<u>87 527 263</u>	<u>8 164 865</u>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<u><u>87 527 263</u></u>	<u><u>8 164 865</u></u>

11.1.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liite 23

Oma pääoma

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
*) Peruspääoma 1.1.	89 396 348	
Peruspääoma 31.12.	89 396 348	0
**) Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-11 009 144	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-11 009 144	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-72 168 709	0
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<u>6 218 495</u>	<u>0</u>
*) Peruspääoma, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	148 151 171	
*) Kunnista ja kuntayhtymistä siirtynyt omaisuus	9 773 651	
*) Kunnista ja kuntayhtymistä siirtynyt lomapalkkavelka	<u>-68 528 474</u>	
<i>Peruspääoma 1.1.2023</i>	<u>89 396 348</u>	
**) Edellisten tilikausien alijäämä, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	<u>-11 009 144</u>	
<i>Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023</i>	<u>-11 009 144</u>	

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-11 009 144	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-72 168 709	0
Kertynyt poistoero 31.12.	4 224 218	0
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	<u>6 000 000</u>	<u>0</u>
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<u>-72 953 635</u>	<u>0</u>
Poistoero 1.1.		
Poistoero, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky 1.1.	5 279 254	
Poistoero, NordLabin purussa siirtyneet erät 1.1./avaavan taseen oikaisu	-270 110	
Poistoerokirjaus tilinpäätös 2023	<u>-784 926</u>	
<i>Poistoero 31.12.2023</i>	<u>4 224 218</u>	

Vapaaehtoiset varaukset 1.1.

Vapaaeht.varaukset, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky 1.1.	7 804 989
Vapaaeht.varaukset, NordLabin purussa siirtyneet erät 1.1./avaavan taseen oikaisu	-1 804 989
<i>Vapaaehtoiset varaukset 31.12.2023</i>	<u>6 000 000</u>

Liite 25

Pitkäaikaiset velat

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvät velat yhteensä		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	514 950 877	0
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<u>514 950 877</u>	<u>0</u>

Liite 27

Pakolliset varaukset

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022*</u>
Potilasvahinkovastuu	24 617 044	28 472 483
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<u>24 617 044</u>	<u>28 472 483</u>

*Vuoden 2022 vertailutieto on Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin tilinpäätöksestä.

Liite 28

Vieras pääoma

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Lyhytaikaiset velat		
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	2 552 734	0
Siirtovelat	189 518	0
<i>Yhteensä</i>	<u>2 742 252</u>	<u>0</u>
Velat hyvinvointiyhtymille, joissa hyvinvointialue on jäsenenä		
Ostovelat	3 380 381	0
Siirtovelat	1 316 779	0
<i>Yhteensä</i>	<u>4 697 160</u>	<u>0</u>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille		
Ostovelat	3 255 945	0
Siirtovelat	1 009 013	0
<i>Yhteensä</i>	<u>4 264 958</u>	<u>0</u>
<i>Lyhytaikaiset velat yhteensä</i>	<u>11 704 370</u>	<u>0</u>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<u>11 704 370</u>	<u>0</u>

Liite 30

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot		
Sopimuskorotukset, lääkärisopimus	1 408 904	
Kiinteistövero	1 965 667	
Ensihoidon lomapalkkavelka	1 637 897	
NCC-lasku	1 638 394	
Effector-laskut joulukuu 2023	2 786 575	
Projektirahoituksen siirrot seuraavalle vuodelle 1.12.2022 maksettu valtionraha 2023	5 196 612	6 586 829 139 270 406
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotus henkilösivukuluineen	141 351 112	1 129 339
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	18 759 820	37 014
Työaikapankkivelka	3 630 437	0
Korkojaksotukset	4 647 808	0
Vakuutusmaksujaksotukset	847 065	0
Potilasvakuutusvelka	2 885 040	0
Muut siirtovelat	9 420 509	172 726
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	196 175 840	147 196 314

11.1.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 35

Vuokravastuut

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Vuokrasopimusvastuut, alv 0 %		
Toimitilojen vuokravastuut*)	449 097 184	0
Maa-alueiden vuokravastuut	1 114 806	0
Muut vuokravastuut	10 072 929	0
Vuokravastuut yhteensä	460 284 918	0
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	87 030 201	0
Leasingvastuut yhteensä, alv 0 %	20 635 816	0
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	8 254 100	0
Kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasing vastuut	0	0
Yhteensä	480 920 734	0
Leasingsopimukseen liittyvät jäännösarvovastuut	221 183	0
Muut leasingsopimukseen liittyvät vastuut	2 563	0

*) Vuokravastuissa on mukana vuokrasopimuksissa sovitut erilliskorvaukset.

*) Vuokravastuissa on ilmoitettu Pudasjärven kaupungin kanssa tehtyjen vuokrasopimusten vuokravastuut 29.2.2024 saakka. Vuokrasopimukset tullaan uusimaan ja ne ovat voimassa arviolta 31.12.2028 saakka. Vuokravastuiden määrää ei ole tiedossa vielä.

Liite 36-37

Vastuusitoumukset

	<u>v. 2023</u>
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	
Alkuperäinen pääoma	1 500 000
Jäljellä oleva pääoma	192 857

Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta koostuu Oulun Keskuspesula Oy:n 1,5 miljoonan euron lainarahoitukseen myönnetystä yhteisvastuullisesta takauksesta.

Takaukset muiden puolesta

Alkuperäinen pääoma	4 000 000
Jäljellä oleva pääoma	2 344 830

Takaukset muiden puolesta koostuu Oulun Tuotantokeittiö Oy:n 10,0 miljoonan euron lainarahoituksen jäljellä olevaan pääomaan myönnetystä omavelkaisesta takauksesta. Jäljellä oleva pääoma on 5 862 076 euroa, josta Pohteen takausvastuu on 40 prosenttia.

Liite 38

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Itsenäistymis- ja välitysvaratilit

Itsenäistymisvarat taseessa	31.12.2023
Tulojen selvittelytili 2658 <i>tuloja vuodelta 2023, joiden kirjaamisperuste puuttuu</i>	266 526,68
Toimeksiantojen velat tili 2322 <i>taseessa olevat kuntien itsenäistymisvarat ennen v. 2023 ja v. 2023, ei tilitetty vielä asiakkaille</i>	1 253 632,44

Itsenäistymisvarat Pohteen y-tunnuksen alla olevilla asiakkaiden pankkitileillä, ei Pohteen taseessa **4 423 928,50**

Välitystilivarat Pohteen y-tunnuksen alla olevilla asiakkaiden pankkitileillä, ei Pohteen taseessa **409 073,06**

Sopimusvastuut

Allianssisopimus Tulevaisuuden sairaalan A-rakennuksen rakentamisesta on 228,9 miljoonaa euroa, (Hall.18.11.2019, 182 §), josta on toteutunut vuoden 2023 loppuun mennessä 198,9 miljoonaa euroa.

Allianssisopimus Tulevaisuuden sairaalan B-rakennuksen ja P1-kansiparkin rakentamisesta on 320,8 miljoonaa euroa, (Hall.10.12.2019, 203 §), josta toteutunut on vuoden 2023 loppuun mennessä 302,7 miljoonaa euroa.

Allianssisopimus Tulevaisuuden sairaalan F-rakennuksen rakentamisesta on 170 miljoonaa euroa, (Hall. 22.11.2021, 232 §), josta on toteutunut vuoden 2023 loppuun mennessä 106,5 miljoonaa euroa.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Arvonlisäveron palautusvastuu käsittää seuraavan kokonaisuuden:

Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

Pohteen toiminnassa ei ole todettu olevan kiinteistöjä, joiden osalta palautusvastuun toteutuminen olisi todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan perustuen.

11.1.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Liite 39

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Sosiaali- ja terveydenhuolto	15 627	0
Pelastustoimi	342	0
Yleishallinto ja muut palvelut	1 933	242
<i>Yhteensä</i>	<u>17 902</u>	<u>242</u>

Liite 40

Henkilöstökulut

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	<u>1 001 554 714</u>	<u>7 303 219</u>
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<u>1 001 554 714</u>	<u>7 303 219</u>

Vuonna 2023 aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin aktivoidut palkat 2 421 077,94 euroa on kirjattu tilin 3710 Valmistus omaan käyttöön kautta. Vuonna 2022 aktivoitavia palkkoja ei ollut.

Liite 41
Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
P-P:n Vasemmisto ry	27 329	28 280
Oulun Sosialidemokraattinen piiri ry	23 633	18 256
Perussuomalaisten Oulun Piiri ry	11 008	10 397
P-P:n Kokoomus ry	44 177	38 077
Keskustan P-P:n piiri ry	55 984	61 499
Oulun Vaalipiirin Vihreät ry	13 914	11 490
Kristillisdemokraatit	2 643	2 650
Liike Nyt	370	792
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	179 059	171 442

Liite 42
Tilintarkastajan palkkiot

KPMG Oy Ab, laskutetut palkkiot

	<u>v. 2023</u>	<u>v. 2022</u>
Tilintarkastuspalkkiot	55 011	6 735
Tilintarkastajan lausunnot	25 328	0
Tarkastuslautakunnan avustaminen	2 867	1 600
Muut palkkiot	207 759	116 748
Palkkiot yhteensä	290 965	125 083

Liite 43
Intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketapahtumia.

11.1.5.1. Liitetietotosite

Liitetietotositteet on ilmoitettu tositelajitietojen yhteydessä.

11.2 Konsernin liitetiedot

11.2.1 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

11.2.1.1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat tytäryhteisöt: Oulun Keskuspesula Oy, Kiinteistö Oy Medikomppania, Kiinteistö Oy Muhoksen Päivärinne, Kiinteistö Oy Oulun Heikinharju, Docta Oy, Esko Systems Oy, Pohjois-Suomen terveydenhuollon tukisäätiö, Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta sekä sen tytäryhtiöt Tervia Osaajat Oy ja Tervia Logistiikka Oy. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Hyvinvointiyhtymä NordLab, jossa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja hyvinvointialueen omistamien hyvinvointiyhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa hyvinvointialueen vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on siirretty omaan pääomaan.

Konserniyhteisöjen verotusperusteiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen sekä hyvinvointiyhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellisten vuosien taseen vertailutietona esitetään Pohteen konsernin avaava tase 1.1.2023.

11.2.2 Konsernin tuloslaskelman liitetiedot

Liite 6

Toimintatuotot

v. 2023

Sosiaali- ja terveystuotot	299 574 974
Pelastustoimi	302 984
Yleishallinto ja muut palvelut	61 488 398
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<u><u>361 366 356</u></u>

Liite 11

Pakollisten varausten muutokset

v. 2023

Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	28 472 483
Lisäykset/vähennykset tilikaudella	<u>-3 855 439</u>
<i>Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.</i>	<u><u>24 617 044</u></u>

Potilasvahinkovastuun yhteismäärä per 31.12.2023 on 27 502 084 euroa, josta seuraavana vuonna maksettava osuus, 2 885 040 euroa, on kirjattu lyhytaikaisiin siirtovelkoihin ja muu osa, 24 617 044 euroa, pakolliseksi varaukseksi.

Sairaanhoidopiiriin potilasvahinkovastuun yhteismäärä per 31.12.2022 on ollut 31 735 323 euroa, josta seuraavana vuonna maksettava osuus, 3 262 840 euroa, on kirjattu lyhytaikaisiin siirtovelkoihin ja muu osa, 28 472 483 euroa, pakolliseksi varaukseksi.

Liite 12

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

v. 2023

Muut toimintatuotot

Muut luovutusvoitot

130 604

Luovutusvoitot yhteensä

130 604

11.2.3 Konsernin tasetta koskevat liitetiedot

11.2.3.1. Konsernin taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 16

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni	
	2023	2022
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	2 881 875,68	0,00
Muut maa- ja vesialueet	18 999 611,42	0,00
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	21 881 487,10	0,00

Liite 22

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	31.12.2023	1.1.2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	213 249	
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	4 326 335	
Valtionrahoitus	40 020 075	
Pakolaiskorvaukset	2 719 000	
EU-tuet ja avustukset		
EU-tuet ja avustukset	27 162 050	
Muut tulojäämät	12 811 502	
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<u>87 252 211</u>	<u>23 998 980</u>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<u>87 252 211</u>	<u>23 998 980</u>

11.2.3.2. Konsernin taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liite 23

Oma pääoma

	<u>31.12.</u>	<u>1.1.</u>
Peruspääoma 1.1.	89 396 348	89 396 348
Peruspääoma 31.12.	89 396 348	
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1.	168 188	168 188
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	168 188	
Muut omat rahastot 1.1.	10 010 301	10 010 301
Siirrot rahastoon tilikaudella	1 756 630	
Siirrot rahastosta tilikaudella	-764 484	
Muut omat rahastot 31.12.	11 002 447	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	4 424 575	4 424 575
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	4 424 575	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-76 271 238</u>	
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<u><u>28 720 319</u></u>	<u><u>103 999 411</u></u>

Liite 27

Pakolliset varaukset

	<u>31.12.2023</u>	<u>1.1.2023</u>
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	24 617 044	28 472 483
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<u><u>24 617 044</u></u>	<u><u>28 472 483</u></u>

Liite 30

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	<u>31.12.2023</u>	<u>1.1.2023</u>
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot		
Projektirahoituksen siirrot seuraavalle vuodelle	14 676 487	
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotus henkilösivukuluineen	146 394 333	
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	19 443 993	
Työaikapankkivelka	3 822 923	
Korkojaksotukset	4 678 074	
Vakuutusmaksujaksotukset	847 065	
Potilasvakuutusvelka	2 885 040	
Muut siirtovelat	9 819 224	308 974 284
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<u>202 567 139</u>	<u>308 974 284</u>

11.2.4 Konsernin vakuuksia ja vastuuitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 34-37

Vakuudet	<u>31.12.2023</u>	<u>1.1.2023</u>
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Panttikirjat Suomenselän Osuuspankki	3 000 000	3 000 000
Yrityskiinnitykset	4 000 000	4 000 000
Muut	18 200 000	18 200 000
<i>Yhteensä</i>	<u>25 200 000</u>	<u>25 200 000</u>

Liite 35

Vuokravastuut	<u>31.12.2023</u>	<u>1.1.2023</u>
Vuokrasopimusvastuut, alv 0 %		
Toimitilojen vuokravastuut *)	399 155 122	0
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	59 360	0
Maa-alueiden vuokravastuut	1 114 806	0
Muut vuokravastuut	10 549 735	0
Vuokravastuut yhteensä	410 879 023	0
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	88 530 670	0
Leasingvastuut yhteensä, alv 0 %	20 635 816	0
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	8 254 100	0
<i>Yhteensä</i>	<u>431 514 839</u>	<u>0</u>
Leasingsopimukseen liittyvät jäännösarvovastuut	221 183	0
Muut leasingsopimukseen liittyvät vastuut	2 563	0

Sopimusvastuut

Allianssisopimus Tulevaisuuden sairaalan A-rakennuksen rakentamisesta on 228,9 miljoonaa euroa, (Hall.18.11.2019, 182 §), josta on toteutunut vuoden 2023 loppuun mennessä 198,9 miljoonaa euroa.

Allianssisopimus Tulevaisuuden sairaalan B-rakennuksen ja P1-kansiparkin rakentamisesta on 320,8 miljoonaa euroa, (Hall.10.12.2019, 203 §), josta toteutunut on vuoden 2023 loppuun mennessä 302,7 miljoonaa euroa.

Allianssisopimus Tulevaisuuden sairaalan F-rakennuksen rakentamisesta on 170 miljoonaa euroa, (Hall. 22.11.2021, 232 §), josta on toteutunut vuoden 2023 loppuun mennessä 106,5 miljoonaa euroa.

Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

12 Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat

Muita eriytettyjä laskelmia voivat olla esimerkiksi kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma hyvinvointialueen taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla tai jätelain 44 §:n tarkoittama toiminnan taloudellista tulosta kuvaava laskelma. Kilpailulain edellyttämän tuloslaskelman yhteydessä esitetään myös lain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista. Tase ja tunnusluvut on esitettävä vain, jos erillislainsäädäntö sitä edellyttää.

Eriyttämismääräyksen osalta on säädetty laissa alaraja, eli jos yksikön kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40 000 euroa vuodessa ei eriyttämismääräystä ole.

Kahdessa seuraavassa laskelmassa (vammaispalvelut ja perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria) on esitetty työ- ja toimintakeskusten sekä kuntouttavan työtoiminnan myyntejä ulkopuolelle. Mukana ovat myös työosuusrahan laskutukset. Näistä ei vuonna 2023 ole tehty yhtenäistä kustannuslaskentaa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen vammaispalvelut

TULOSLASKELMA

	1.1.2023- 31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	157 885,09
Muut myyntituotot	65 855,57
Toimintatuotot	223 740,66
Toimintakulut	
Palvelujen ostot	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
rakennusmateriaali	-5 259,01
muu materiaali	-42 467,78
Avustukset	
kuntouttavan työtoiminnan toimintaraha	-505 279,20
Toimintakulut	-553 005,99
TOIMINTAKATE	-329 265,33
VUOSIKATE	-329 265,33
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
TILIKAUDEN TULOS	-329 265,33
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-329 265,33

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria

TULOSLASKELMA

		1.1.2023- 31.12.2023
Toimintatuotot		
	Myyntituotot	27 208,51
	Muut myyntituotot	1 192,12
	Toimintatuotot	28 400,63
Toimintakulut		
	Palvelujen ostot	
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
	elintarvikkeet	-17 196,35
	rakennusmateriaali	-9 545,80
	muu materiaali	-20 727,59
	Avustukset	
	toimintaraha	-59 029,08
	Toimintakulut	-106 498,82
TOIMINTAKATE		-78 098,19
VUOSIKATE		-78 098,19
Poistot ja arvonalentumiset		
	Suunnitelman mukaiset poistot	
TILIKAUDEN TULOS		-78 098,19
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		-78 098,19

Kuvantamispalveluiden myynti ulkopuolisille

TULOSLASKELMA

	1.1.2023- 31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	116 864,91
Toimintatuotot	116 864,91
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	-60 816,36
Palvelujen ostot	-11 450,60
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 817,49
Muut toimintakulut	-1 964,53
Toimintakulut	-96 048,98
Sisäiset kulut	-25 611,49
TOIMINTAKATE	-4 795,56
VUOSIKATE	-4 795,56
Rahoitustuotot ja kulut	-0,12
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 749,84
TILIKAUDEN TULOS	-14 545,53
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-14 545,53

Markkinoilla kilpailevien palvelujen tuotot on saatu kirjanpidosta.

Kulut on saatu laskemalla toimintakulut kuvantamispalveluiden markkinoilla kilpailevan myynnin ja muiden myyntituottojen suhteessa.

Markkinoilla kilpailevan myynnin osuus oli vuonna 2023 yhteensä 0,3 %.

Vuokraustoiminta ulkopuolisille

TULOSLASKELMA

	1.1.2023- 31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	2 712 516,37
Toimintatuotot	2 712 516,37
Toimintakulut	
Palvelujen ostot	-179 946,92
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-465 898,63
Muut toimintakulut	-1 170 330,02
Toimintakulut	-1 816 175,58
Sisäiset kulut	-34 882,22
TOIMINTAKATE	861 458,57
VUOSIKATE	861 458,57
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-669 158,79
TILIKAUDEN TULOS	192 299,78
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	192 299,78

Ulkopuolisille liiketoimintaa varten vuokrattuja tiloja on yhteensä 8.727,1 m².

Ulkopuolelle vuokrattujen tilojen tuotot on saatu kirjanpidosta. Kulut on saatu laskemalla vuokrattujen tilojen %-osuus sen tilan kustannuksista, missä ulosvuokrattu kohde sijaitsee. Lisäksi kuluihin on lisätty laskennallinen osuus yhteisten tilojen ja vapaiden tilojen kustannuksista.

Pysäköintitoiminta

TULOSLASKELMA

	1.1.2023- 31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	1 234 566,00
Toimintatuotot	1 234 566,00
Toimintakulut	
Palvelujen ostot	-210 984,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-304 803,00
Muut toimintakulut	-1 004 261,00
Toimintakulut	-1 520 048,00
Sisäiset kulut	-288 158,00
TOIMINTAKATE	-573 640,00
VUOSIKATE	-573 640,00
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-557 563,00
TILIKAUDEN TULOS	-1 131 203,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 131 203,00

Tuotot ja kulut on saatu suoraan tuloslaskelmasta vastuuyksikön 10285 tapahtumista.

Vapaa-ajan kiinteistöjen vuokraus

TULOSLASKELMA

	1.1.2023- 31.12.2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	107 670,00
Toimintatuotot	107 670,00
Sisäiset tuotot	874,00
Toimintakulut	
Palvelujen ostot	-35 942,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 195,00
Muut toimintakulut	-41 382,00
Toimintakulut	-101 519,00
Sisäiset kulut	-131,00
TOIMINTAKATE	6 894,00
VUOSIKATE	6 894,00
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-93 651,00
TILIKAUDEN TULOS	-86 757,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-86 757,00

Vuokrattavia vapaa-ajan kiinteistöjä oli vuonna 2023 yhteensä 10 kpl, joista osa on myyty tilikauden 2023 aikana.

Tuotot ja kulut on saatu suoraan tuloslaskelmasta vastuuyksikön 10284 tapahtumista.

Kahviotoiminta OYS ja RAS

TULOSLASKELMA

1.1-31.12.2023

Toimintatuotot	
Myyntituotot	1 213 211,95
Muut toimintatuotot	4 529,44
Toimintatuotot	1 217 741,39
Sisäiset tuotot	195 261,02
Toimintakulut	
Palkat ja palkkiot	-419 929,74
Henkilösivukulut	-55 385,70
Palvelujen ostot	-16 462,55
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-573 754,59
Avustukset	-84 206,01
Muut toimintakulut	-19 228,80
Toimintakulut	-1 168 967,39
Sisäiset kulut	-209 204,66
TOIMINTAKATE	34 830,36
Rahoitustuotot- ja kulut	-30,69
VUOSIKATE	34 799,67
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 999,20
TILIKAUDEN TULOS	14 800,47
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	14 800,47

OYS:n ja RAS:n kahviot tarjoaa pääasiassa alla mainittuja tuotteita potilaille, potilaiden omaisille, henkilökunnalle ja muille sairaalassa asioiville.

Myytävät tuoteryhmät:

- kahvi, tee, kuumat juomat
- kahvileivät (myös sämpylät, voileivät yms. kuuluvat tähän ryhmään)
- ruoka-annokset ja salaatit
- maitotaloustuotteet ja jäätelöt
- virvoitusjuomat ja muut mehut
- tilaustarjoilut sairaalan tiloissa
- kemikaliotuotteet

Myytävien tuoteryhmien hinnoittelukerroin hankintahinnasta laskettuna vaihtelee yleensä 1,25 - 2,00 välillä.

Henkilöstöravintola OYS/myynti ulkopuolisille

TULOSLASKELMA

1.1-31.12.2023

Toimintatuotot	
Myyntituotot	78 435,39
Toimintatuotot	78 435,39
Toimintakulut	
Palkat ja palkkiot	-22 892,01
Henkilösivukulut	-5 400,85
Palvelujen ostot	-26 296,89
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69 814,20
Muut toimintakulut	0,00
Toimintakulut	-124 403,94
Sisäiset kulut	-19 778,13
TOIMINTAKATE	-65 746,68
VUOSIKATE	-65 746,68
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-65 746,68
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-65 746,68

OYS:n henkilöstöravintolat tarjoavat pääasiassa alla mainittuja tuotteita potilaille, potilaiden omaisille, henkilökunnalle ja muille sairaalassa asioiville.

Myytävät tuoteryhmät:

- aamuateria
- keittolounas
- buffetlounas (sis. kasvisvaihtoehdon)
- salaattilounas
- ylijäämäruoan myynti (lounasajan loputtua)
- jälkiruoka
- kahvi/tee
- makeiset

Aamuateria, keitto-, buffet- ja salaattilounas sisältävät juoman, leivän ja levitteen.

Myytävien tuoteryhmien hinnoittelukerroin hankintahinnasta laskettuna vaihtelee yleensä 1,00 - 6,40 välillä. Myyntiä ulkopuolisille asiakkaille on ollut 78 435,39 euroa.

Tuloslaskelmalle on huomioitu ravintolan kuluja myynnin suhteessa (myynti ulkopuolisille/koko myynti): 7,2 % ravintolan kaikista kuluista.

Allekirjoitukset ja merkinnät

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

13 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Aluehallituksen jäsenten ja hyvinvointialuejohtajan allekirjoitukset.

Oulussa 26. maaliskuuta 2024

Tapani Tölli
aluehallituksen puheenjohtaja

Paavo Koho
aluehallituksen varapuheenjohtaja

Hemmo Heiskanen
aluehallituksen jäsen

Liisa Kylmänen
aluehallituksen jäsen

Eija-Riitta Niinikoski
aluehallituksen jäsen

Anneli Näppä
aluehallituksen jäsen

Matti Soronen
aluehallituksen jäsen

Matti Honkala
aluehallituksen jäsen

Maarit Matinelli
aluehallituksen jäsen

Pirjo Sirviö
aluehallituksen jäsen

Anu Mattila
aluehallituksen jäsen

Anne Huotari
aluehallituksen jäsen

Esa Aalto
aluehallituksen jäsen

Kirsti Ylitalo-Katajisto
vs. hyvinvointialuejohtaja

14 Tilinpäätösmerkintä

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.-31.12.2023

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Oulussa 16. toukokuuta 2024

KPMG Oy Ab

Katri Hokkanen

JHT, KHT

Luettelot ja selvitykset

LUETTELOT JA SELVITYKSET

15 Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Pääkirjanpito

Käyttöomaisuuskirjanpito

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Päiväkirja

Pääkirja

Palkkakirjanpito, Tiliraportti- ja erittely

Varastokirjanpito, Ostojen varastotapahtumat

Varastokirjanpito, Myyntien varastotapahtumat

Tasekirja

Tase-erittely (ml. liitetietojen erittelyt)

Tasekirja, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus säilytetään pysyvästi ja muut kirjanpitokirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Kiinteistöinvestointeihin liittyvät laskut, tositteet ja muut selvitykset säilytetään 13 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin kiinteistöinvestointi on valmistunut. Eu - hankkeiden tositteet säilytetään vähintään 10 vuotta ohjelmakauden viimeisestä maksatuksesta tai hankepäätösten määräämän ajan.

Aineisto säilytetään osittain sähköisessä arkistossa ja osittain paperisena. Säilytyspaikka mainitaan arkistomuodostussuunnitelmassa.

Käytetyt tositelajit

10	Ceepos-kassat
11	PPSHP:n kassat
15	Oima
20	Saga sosiaalitoimen maksut
21	YPHEffica sosiaalitoimen maksu
22	ProConsona sosiaalitoimen maks
30	Pankkitositteet
32	Ostolaskut P2P
33	Ostolaskut muista järj./PSOP
34	Hyvitysten kohdistaminen OSRE
35	Ostolaskujen maksut
36	Ostolaskut käsin tallennetut

40	Myren viitesuoritukset
41	Myre käsintallennetut suoritukset
42	Intime yleislaskutus (web)
44	Intime Web-laskutus hetilasku
46	Viitesuoritukset/Perintätsto
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistu
49	Korkolaskut
50	Haapavesi, Pyhäntä
51	Kempele
52	Liminka
53	Lumijoki
54	Muhos
55	Taivalkoski
56	Oulu
57	Alavieska, Nivala, Sievi, Yliv
58	Haapajärvi, Pyhäjärvi, Reisjär
59	Konvertoidut laskut
5A	li, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaal
5B	Kuusamo
5C	Oulainen
5D	Raahe, Pyhäjoki, Siikajoki
5E	Kärsämäki
5K	PPSHP Laskut Gemini Oulu
5L	PPSHP Laskut Gemini Oulaskanga
5N	Liittymälaskutus
5P	KULTI-laskutus
5U	Marela Raahe
5V	Marela Ylivieska
5X	Marela Oys
5Y	Marela Oulaskangas
63	Aico
6A	Asla asiakaslaskutus
6E	Myyntilask.tall.suoraan MYREen
6G	Materiaalipalv.varastojak. OYS
70	Sisäinen laskutus
71	Apteekin jakelut
80	Web-muistiotosite
81	Käsin kirjatut muistiotositteet
82	M2 Matkalaskut
83	Yleismuistiot MYRE
84	Palkkatositteet
86	hyvityslaskujen kohdistaminen
87	Sumu-poistot
88	Pysyvien vastaavien luovutukse
89	Poistoeron muutos
8A	Web-muistiotosite Pohde
90	Vyörytykset

93	SL Laskennalliset
95	Jaksotukset
96	Kirjanpidon tulos
97	kirjanpidon tulos laskennallis
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos laken
C1	Ceepos-maksukorttisaamiset
C5	Sisäiset NEKKU
E1	Ensihoito sisäinen laskutus
T1	Tilastoon

Liitetietotositteet 1 – 43

Liiteosa

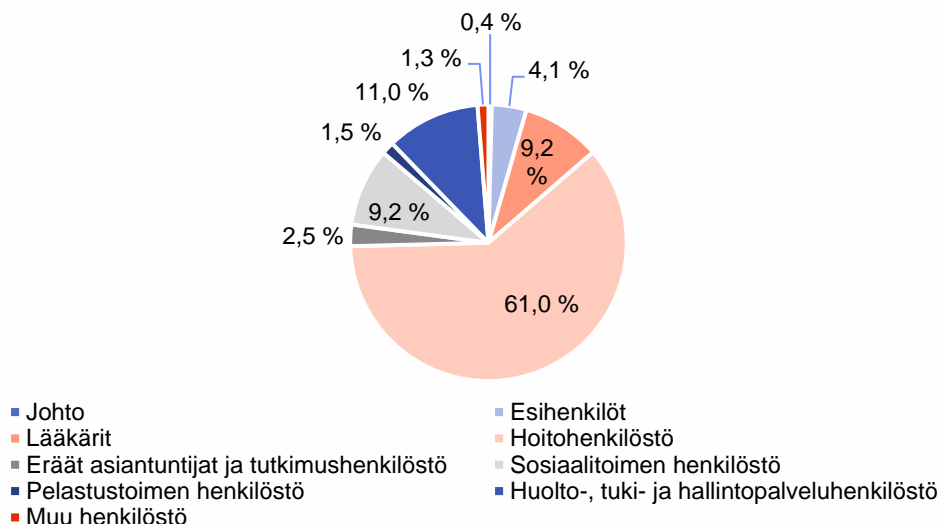

LIITEOSA

- Liite 1:** [Henkilöstötunnuslukuja](#)
- Liite 2:** [Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toimeenpanon eteneminen](#)
- Liite 3:** [Sosiaali- ja terveyshuollon järjestämissuunnitelman tavoitteet ja mittarit](#)
- Liite 4:** [Kooste sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toimeenpanosuunnitelmista ja niiden etenemisestä](#)
- Liite 5:** [Pelastustoimen palvelutasopäätöksen toteutuminen](#)
- Liite 6:** [Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen poliittiset ja vaikuttamistoimi-
met](#)
- Liite 7:** [Avaava tase 1.1.2023](#)
- Liite 8:** [Avaava tase 1.1.2023 kunnittain ja kuntayhtymittäin sekä tileittäin](#)

LIITE 1: Henkilöstötunnuslukuja

Henkilöstömäärä ammattiryhmittäin 31.12.2023

Kuvio 26: Henkilöstömäärä ammattiryhmittäin 31.12.2023.

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2023

Ikäryhmä	Yhteensä	%-osuus
15–29-vuotiaat	2 158	12,1 %
30–34-vuotiaat	2 163	12,1 %
35–39-vuotiaat	2 278	12,7 %
40–44-vuotiaat	2 378	13,3 %
45–49-vuotiaat	2 263	12,6 %
50–54-vuotiaat	2 071	11,6 %
55–59-vuotiaat	2 298	12,8 %
60–64-vuotiaat	2 058	11,5 %
yli 65-vuotiaat	235	1,3 %
Pohde	17 902	100,0 %

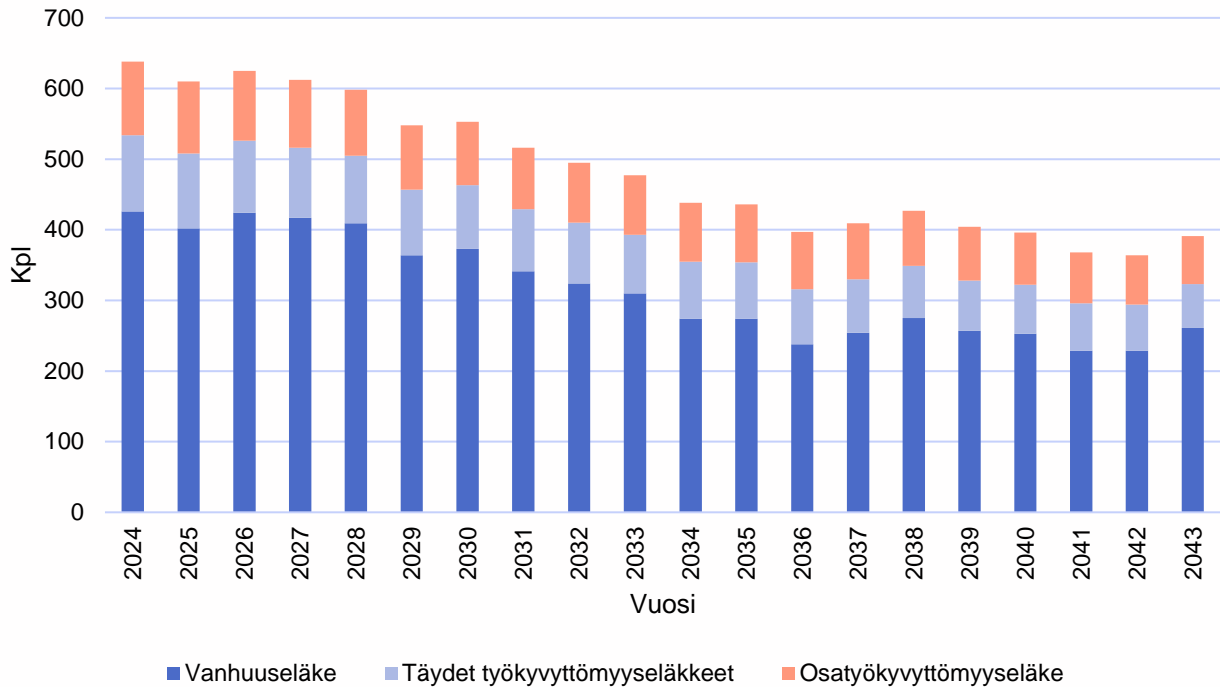
Taulukko 93: Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2023.

Keski-ikä eräissä ammattinimikkeissä 31.12.2023

Nimike	Keski-ikä	Henkilöstömäärä
Sairaanhoitaja	43,1	4 166
Lähihoitaja	44,0	3 547
Ohjaaja (eri nimikkeet)	46,6	559
Erikoislääkäri	45,8	509
Terveystenhoitaja	43,6	412
Terveyskeskuslääkäri	38,9	378
Sosiaalityöntekijä	45,2	336
Sairaalahuoltaja	50,2	333
Osastonsihtööri	49,1	328
Fysioterapeutti	42,7	303
Ensihoitaja, hoitotaso	37,1	300
Hammashoitaja	46,2	294
Erikoistuva lääkäri	34,2	279
Röntgenhoitaja	42,6	250
Vastuuyksikköpäällikkö	48,5	225
Hoitaja	40,1	223
Kätilö	42,7	211
Sosiaaliohjaaja	43,6	209
Perushoitaja	58,2	179
Palomies	41,8	174
Terveyskeskushammaslääkäri (eri nimikkeet)	43,7	172
Ensihoitaja, perustaso	37,5	148
Palveluohjaaja	46,0	142
Osastonhoitaja (eri nimikkeet)	51,6	128
Välinehuoltaja	51,4	115

Taulukko 94: Keski-ikä eräissä ammattinimikkeissä 31.12.2023.

Eläköitymisennuste 2024–2043 (Keva)

Kuvio 27: Eläköitymisennuste 2024–2043 (Keva).

Avoinna olleet virat ja toimet ja hakijamäärät yleisimmissä nimikkeissä vuonna 2023

Nimike	Avoimien toimien/ virkojen määrä	Hakijamäärä	Hakijamäärä avoin virka, toimi
Ohjaaja	91	831	9,1
Vastuuyksikköpäällikkö	35	222	6,3
Apulaisosastonhoitaja	23	145	6,3
Osastonhoitaja	25	157	6,3
Lähihoitaja	402	1 622	4,0
Sairaanhoitaja	442	1 528	3,5
Sosiaalityöntekijä	294	549	1,9
Lääkäri	102	157	1,5
Psykologi	110	67	0,6

Taulukko 95: Avoinna olleet virat ja toimet ja hakijamäärät yleisimmissä nimikkeissä vuonna 2023.

Palkallinen työpanos ammattiryhmittäin 31.12.2023

Toimialue	Johto	Esihenkilöt	Lääkärit	Hoito- henki- löstö	Eräät asian- tuntijat ja tutkimus- henkilöstö	Sosiaali- toimen henkilöstö	Pelastus- toimen henkilöstö	Huolto-, tuki- ja hallinto- palvelu- henkilöstö	Muu henkilöstö
Hyvinvointialueen johtaminen	6,0	6,0	1,6	0,2	2,3	1,1	0,0	15,4	2,2
Konsernipalvelut	11,4	69,1	2,8	401,0	8,0	5,3	0,0	730,7	46,9
Järjestämistoiminto	4,8	11,7	21,7	15,8	50,1	4,8	0,0	179,2	13,6
Pelastustoimi (ei tilastoitu sivutoimisia toimenpidepalkkaisia)	1,0	50,7	0,0	0,0	2,0	0,0	272,1	2,9	14,2
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatria	8,4	121,4	89,1	1 236,7	114,5	789,8	0,0	36,0	19,8
Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	8,6	47,2	506,4	1 090,5	2,1	1,9	0,0	18,4	13,7
Ikäihmisten palvelut	6,4	114,2	0,7	2 715,2	0,0	159,2	0,0	20,0	36,7
Vammaispalvelut	5,9	31,0	4,7	384,8	10,4	473,5	0,0	31,2	24,5
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	8,8	180,6	691,9	3 210,9	50,5	11,3	0,0	54,7	7,0
Sairaanhoidolliset palvelut	5,0	40,1	79,9	258,3	88,7	0,0	0,0	593,2	25,1
Kuntoutuspalvelut	6,0	29,3	14,8	376,0	45,2	20,7	0,0	19,0	2,5
Pohde	72,3	701,3	1 413,6	9 689,4	373,8	1 467,6	272,1	1 700,7	206,2

Huom. Henkilöllä voi olla samanaikaisesti voimassa kaksi eri palvelujaksoa kohdistuen eri ammattiryhmiin. Esimerkiksi osa-aikaisesti projektityössä työskentelevä hoitohenkilöstö.

Taulukko 96: Palkallinen työpanos ammattiryhmittäin 31.12.2023.

LIITE 2: Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toimeenpanon eteneminen

Lokakuussa 2022 aluevaltuuston hyväksymä sosiaali- ja terveystalvöjen järjestämissuunnitelma toteuttaa hyvinvointialuestrategian linjauksia ja on uudistamisohjelma palvelujen kehittämiseksi, osaavan henkilöstön turvaamiseksi sekä talouden tasapainon varmistamiseksi. Järjestämissuunnitelma toimii varainministeriön lisälainanottovaltuuden ehtona edellyttämänä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmana vuosille 2023–2025.

Järjestämissuunnitelma on laadittu neljästä näkökulmasta:

1. Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut asiakasryhmittäin
2. Tarpeen mukaiset sote-keskukset
3. Hyvinvointialueen yhteiset palvelut
4. Yhteistyöalueen yhteiset palvelut.

Sote-järjestämissuunnitelmassa on asetettu tavoitteita ja niitä kuvaavia mittareita yllä oleville kokonaisuuksille. Seuraavissa kappaleissa on kuvattu tavoitteiden toteutumista vuonna 2023. Lisäksi kooste tavoitteista löytyy toimialueiden raportoinnista toimintakertomuksesta. Lisätietoa järjestämssuunnitelman mittareista on liitteessä 3.

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. Lapsi, nuori tai perhe saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti kotiin tai arjen ympäristöön, jolla raskaimpia palveluita käyttävien osuus vähenee.
2. Lapsi, nuori tai perhe saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti kotiin tai arjen ympäristöön, jolla raskaimpia palveluita käyttävien osuus vähenee.
3. Nuoret saavat tarvitsemansa tuen opiskeluun ja työllistymiseen.

Taulukko 97: Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tavoitteet vuosille 2023–2025.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen käynnistyessä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä oli 1,5 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Oulun kaupungin vastaava luku oli 1,9 prosenttia. Lasten ja nuorten raskaiden palvelujen kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi. Lastensuojeluilmoituksen kohteena olevien lasten määrä oli kasvanut edellisvuoteen nähden Pohjois-Pohjanmaalla. Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen kysynnässä on ollut kasvua ja kasvun odotetaan jatkuvan. Koronapandemiasta aiheutui hoito- ja palveluvelkaa, jonka arvioidaan näkyvän lähivuosina palvelutarpeiden ja kustannusten kasvuna.

Järjestämssuunnitelman tavoitteeksi kirjattiin lasten ja nuorten raskaimpien palvelujen vähentäminen. Lastensuojelussa tavoitteeksi asetettiin 10 prosentin vähennys vuoteen 2025 mennessä lastensuojelun asiakkuuksissa. Lisäksi tavoitetilaksi asetettiin, että kodin ulkopuolelle sijoitettujen

lasten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä olisi enintään 1,2 prosenttia vuoden 2025 lopussa. Kevyempien palvelujen osuutta tulee lisätä ja vastaavasti raskaita palveluja kyetä vähentämään. Lisäksi rakennemuutosta on tarpeen tehdä myös "raskaiden palvelujen sisällä"; tavoitteeksi asetettiin muun muassa perhehoidon vahvistaminen laitoshoidon sijaan. Lasten ja nuorten eri palveluihin pääsyä tulee nopeuttaa. Tavoitteena on myös edistää nuorten työllistymistä ja koulutuksen ulkopuolelle jääneitä tuetaan kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen keinoin. Rakennemuutoksen edistämiseksi laadittiin toimeenpanosuunnitelma oman lastensuojelun laitoksen perustamisesta.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen palvelurakenteessa on tunnistettu oman palvelutuotannon kehittäminen erityisesti kaikkein haastavimmin oireilevien osalta. Oman lastensuojelun laitoksen tarve on perusteltu, koska erityisesti vaikeasti oireileville lapsille tai nuorille ei ole riittävästi tarjolla sijoitukseen tarkoitettuja palveluita. Tavoitteena on ollut 7-paikkainen yksikkö. Oman laitoksen vaiheittainen suunnittelu ja perustaminen ei kuitenkaan edistynyt suunnitellusti. Vuoden päättyessä asiassa oli edetty eri tilaratkaisujen kartoittamiseen, mutta sopivia tiloja ei löytynyt.

Samanaikaisesti ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluja kehitettiin. Lapsiperhepalveluja uudistettiin perhekeskusmallin mukaisesti alueelliset erityispiirteet huomioiden. Perhekeskusmallissa lasten, nuorten ja perheiden tukena ja palvelujen tarjoajina voi olla hyvinvointialueen sote-toimijoita ja/tai kuntien toimijoita. Myös järjestötoimijoiden, seurakunnan ja vertaisavun tukea hyödynnetään. Palvelut annetaan joko perheen kotona, arkiympäristöissä, sote-keskuksessa tai digitaalisesti.

Lapsiperheiden yhden yhteydenoton periaatteella toimivat palveluohjauksen mallit otettiin käyttöön koko hyvinvointialueella. Palveluohjauksen taustalla on yhteisövaikuttavuusmalli, jonka myötä lapsen, nuoren ja/tai perheen ympärille kootaan tarpeenmukainen verkosto, joka yhdessä lähtee suunnittelemaan, toteuttamaan ja järjestämään seurannan annettavasta tuesta. Toimintamallilla pyritään parantamaan ja kehittämään sekä asiakaspalvelua että yhdessä työskentelyä eri toimijoiden välillä. Pohteen toimijoista mukana on opiskeluhoito sekä laajasti lapsiperheiden ja aikuisten palveluita usealta eri toimi- ja palvelualueelta. Pohteen toimijoiden lisäksi yhteistyötä tehdään kuntien, järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Matalalla kynnyksellä toteutettavasta lapsiperheiden kotipalveluiden maksuttomuudesta päätettiin aluevaltuustossa tammikuussa. Palvelua otettiin asteittain käyttöön vuoden aikana.

Lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin pyrittiin vuonna 2023 vastaamaan matalan kynnyksen palveluilla. Terveystarkastajia ja koulukuraattoreja koulutettiin lyhytterapiamenetelmien käyttöön. Osassa aluetta on käynnissä terveydenhoitajan ajanvarauksettomia vastaanottoaikoja. Lyhytterapian avulla on suurimmalle osalle lapsia ja nuoria saatu riittävä mielenterveyden tuki, eikä jatkokäyntejä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin ole tarvittu. Digitaalisen sote-keskuksen chat-palvelut käyttöön otettiin huhtikuussa ja mielenterveyden palvelumuodot heinä-elokuussa. Vuoden loppuun mennessä mielenterveyteen liittyviä palveluita oli hyödyntänyt 168 alle 24-vuotiaasta, kontakteja oli yhteensä 350.

Lääkärivaje näkyi koulu- ja opiskeluhouollossa, eikä laajoja terveystarkastuksia tai muita määräraikaistarkastuksia ole kaikilta osin saatu tehtyä. Rekrytointihaasteet painoutuivat sijaisten löytymisen lisäksi koulupsykologeihin, eikä lakisääteinen mitoitus ole toteutunut psykologien kohdalla.

OYS-psykiatrian palvelualue kattaa lastenpsykiatrian, nuorisopsykiatrian ja aikuispsykiatrian erikoisan erikoissairaanhoidon ja yliopistosairaalan tasoisen hoidon. Lastenpsykiatrian osaamiskeskuksessa tuotetaan erikoissairaanhoidon avohoitoa ja osastohoitoa. Oulun kaupungin lasten- ja nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon yksikön LaNun työntekijöitä siirtyi lastenpsykiatrian poliklinikalle. Kehittämistyötä on tehty, ja tavoitteena siirtää hoidon ja resurssien painopistettä osastohoidosta avohoitoon, lisätä lastenpsykiatrista perhehoitoa ja vahvistaa pienten lasten ja heidän perheidensä hoitoa. Syömishäiriöyksikkö perustettiin helpottamaan erityisesti nuorisopsykiatrisen osaston pitkään jatkunutta ylipaikkatilannetta.

Oulun osalta kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä väheni 2,8 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna (2023: 808 lasta, 2022: 831 lasta). Lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten määrä kasvoi Oulun alueella edellisvuotta voimakkaammin. Perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluissa hoitoonpääsytietojen tilastointi ja kirjaamiskäytänteet eivät ole vielä yhtenäisiä, joten luotettavia tietoja ei ole käytettävissä. Myöskään opiskeluterveydenhuollon osalta luotettavia hoitoonpääsytietoja ei kyetä vielä raportoimaan.

Psykiatrista hoitoa odottavia alle 23-vuotiaita oli poikkileikkauspäivänä (31.12.2023) 500 ja heistä yli 90 vuorokautta hoitoa oli odottanut 210 (42 % hoitoa odottavista). Yli 90 vuorokautta hoitoa odottavien määrä on kasvanut 116 prosenttia edellisvuodesta eli tilanne on heikentynyt. Lisätoimenpiteet jonojen purkuun ovat työn alla alkuvuodesta 2024.

Oppivelvollisuusiän ylittäneille nuorille voidaan järjestää sosiaalihuollon ammattilaisen arviointiin pohjautuen kuntouttavaa työtoimintaa tai sosiaalista kuntoutusta. Tavoitteena on vahvistaa arkielämän taitoja sekä edistää työllistymistä. Kuntouttavan työtoiminnan toteutuneista toimintapäivistä ei ole mahdollista saada tietoa alle 25-vuotiaiden osalta.

Pohde sai STM:ltä rahoitusta vuosille 2023–2024 lapsibudjetoinnin kehittämiseen. Hankkeessa ovat mukana Oulun ja Nivalan kaupungit sekä Sievin kunta. Lapsibudjetoinnin tavoitteena on parantaa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vaikuttavuutta, vahvistaa resurssien kohdentamista oikeisiin toimiin oikeaan aikaan sekä edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Lapsibudjetoinnin avulla vahvistetaan myös yhdyspintatyön tiedolla johtamista lasten ja nuorten palvelukokonaisuudessa. Hanketyö pääsi käynnistymään varsinaisesti vasta vuoden 2024 alusta. Hankkeen tavoitteet vastaavat hyvin Pohdeen lasten, nuorten ja perheiden palvelujen suunnittelukauden tavoitteisiin.

Ikäihmisten palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. Ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona mahdollisimman toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä pitkään ja hän pystyy ylläpitämään mahdollisimman itsenäisesti terveyttään, hyvinvointiaan ja mielekästä elämää.
2. Omaishoito järjestetään kaikille kriteerit täyttävälle ja perhehoitoa vahvistetaan.
3. Turvallisen kotona asumisen tukeminen ja arjessa pärjääminen sairaanhoidollisella ja lääketieteellisellä tuella sekä toimintakyvyn edistäminen kuntouttavain keinoin.
4. Yhteisöllistä asumista ympärivuorokautisen hoidon sijaan.
5. Ympäri vuorokautinen hoito järjestetään turvallisesti.
6. KOTAS-keskus on käytössä ikäihmisille koko hyvinvointialueella.
7. Ikäkeskuksen toiminnoissa edistetään ja turvataan ikäihmisten hyvinvointia.
8. Monituottajuuden hyödyntäminen osana toimivia, asiakaslähtöisiä hoito- ja palveluketjuja.
9. Ikäihmisten laitoshoidon järjestetään vanhuspalvelulain mukaisesti.
10. Alueellinen arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminta tukee asiakkaiden voimavaroja ja toimintakykyä sekä kotona pärjäämistä.
11. Kotihoidon tuottavuuden ja palveluprosessien sujuvuuden parantamiseksi vakiinnutetaan ja laajennetaan olemassa olevia ja uusia kotona asumista tukevia teknologisia ratkaisuja.

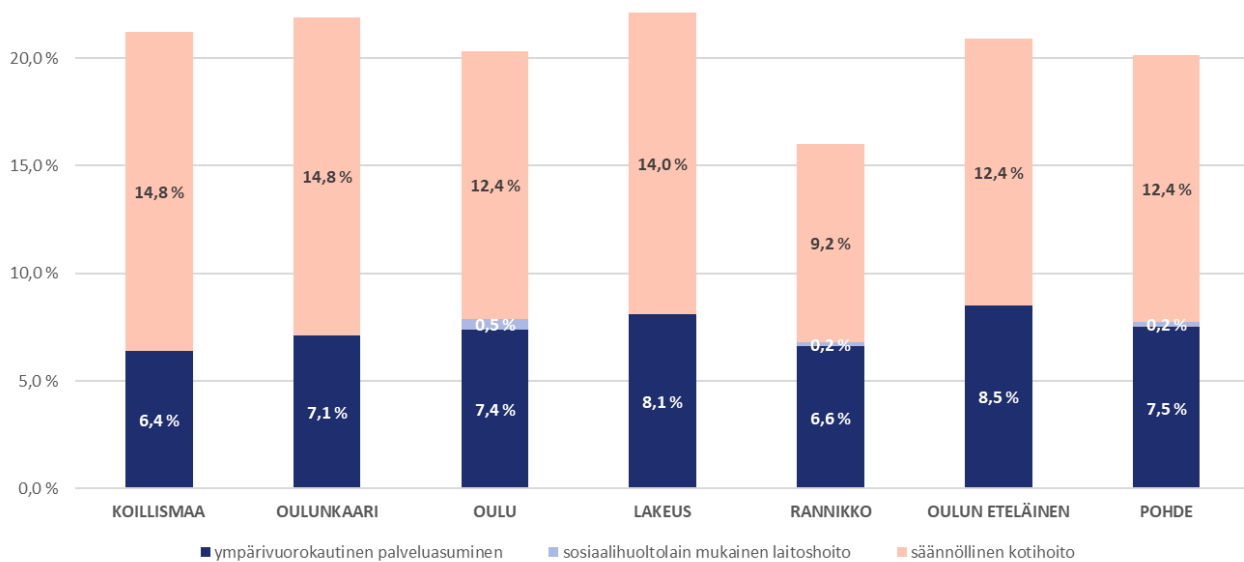
Taulukko 98: Ikäihmisten palvelujen tavoitteet vuosille 2023–2025.

Ikäihmisten palveluiden toimialueen päätavoitteena on, että ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona mahdollisimman toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä pitkään ja hän pystyy ylläpitämään mahdollisimman itsenäisesti terveyttään, hyvinvointiaan ja mielekästä elämää. Vuodelle 2023 tavoitteena oli, että 92,5 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä asuisi kotona ja tavoite lähes saavutettiin (12/2023: 92,3 %). Erityisesti kotiin annettavia palveluja on vahvistettu ja vähennetty raskaita ympärivuorokautisia asumispalveluja. Suunnitelman mukaisesti on lisätty asiakas- ja palveluohjausta, etäkotihoitoa, hyvinvointiteknologian käyttöä, kotikuntoutusta sekä sairaanhoidollista ja lääketieteellistä tukea kotiin.

Vuodelle 2023 tavoite säännöllisen kotihoidon asiakkaiden osuudelle 75 vuotta täyttäneestä väestöstä oli 14,5 prosenttia. Tätä tavoitetta ei saavutettu, vaan peittävyys oli tavoiteltua pienempi tarkasteltaessa koko Pohdetta vuoden viimeisenä päivänä (12,4 %). Syyskuusta säännöllisen kotihoidon asiakkaiden määrä oli laskenut 260 asiakkaalla joulukuuhun mennessä. Asiakasmäärä oli laskenut erityisesti omassa palvelutuotannossa. Yhteneväisten myöntämisperusteiden käyttöönotto 1.3.2023 lähtien, rekrytointihaasteet sekä muun muassa kotikuntoutuksen vahvistaminen ovat osaltaan voineet vaikuttaa asiakasmäärän laskuun. Kotihoidon asiakasmäärien seuranta haastaa asiakastietojärjestelmistä saatavien tietojen epäluotettavuus.

Ympäri vuorokautisessa asumisessa paikkamäärää oli vähennetty tavoitteen suuntaisesti, mutta päivitettyssä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa kuuteen prosenttiin tiukentunutta ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden osuuden tavoitetta 75 vuotta täyttäneestä väestöstä ei saavutettu. Sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon osuuden tavoite 0,5 prosenttia puolestaan alittui.

Sosiaalihuoltolain mukaista iäkkään henkilön pitkäaikaista sosiaalihuoltolain laitospalvelua ei voida enää toteuttaa vuoden 2028 jälkeen sosiaalihuollon laitospalvelun toimintayksikössä (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 14 a§). Vuoden 2023 aikana ikäihmisten palveluiden toimialueella on vahvistettu kuntoutusyksikkötoimintaa lisäämällä kuntoutusyksikköpaikkoja 40.

Kuvio 28: Säännöllisen kotihoidon, sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon ja ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden osuudet 75 vuotta täyttäneestä väestöstä joulukuussa 2023.

Yhteispäivystystä käyttäneiden 75 vuotta täyttäneiden määrän kasvu oli vuonna 2023 maltillisempaa aiempiin vuosiin verrattuna. Kasvu kävijämäärissä oli vuosien 2022-2023 vertailussa 0,2 prosenttia, kun sen vuosien 2021-2022 vertailussa oli 1,6 prosenttia. Erikoissairaanhoidon päivystyksessä 75 vuotta täyttäneiden ikäihmisten käyntien määrä väheni 5,0 prosenttia, kun perusterveydenhuollon päivystyksen 75 vuotta täyttäneiden ikäihmisten käyntien määrä puolestaan kasvoi 4,0 prosenttia.

Yhteispäivystyksessä käyneiden pohjoispohjanmaalaisten 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä laski vuonna 2023 (27,8 %) vuoden 2022 (28,2 %) tilanteesta. Tukemaan ikäihmisten kotona asumista ja vähentämään tarpeetonta yhteispäivystysten käyttöä, on vuonna 2023 perustettu koko Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle sairaanhoidollista ja lääketieteellistä tukea antavat etälääketieteellisen tuen keskus ja KOTAS-tilannekeskukset. KOTAS-tilannekeskusten kontaktimäärät ovat lähes kaksinkertaistuneet vuoden 2023 (98,9 %) aikana ja kesäkuussa käynnistyneen etälääketieteellisen tuen keskuksen kontaktimäärät ovat kasvaneet heinä-syyskuun tilanteesta loka-joulukuussa 40 prosenttia (kasvu 743 kontaktaa).

75 vuotta täyttäneiden omaishoidon tukea saavien asiakkaiden määrä on ollut viime vuosina laskeva ja viime vuonna 75 vuotta täyttäneiden omaishoidon tuen asiakkaiden määrä laski edelleen. Tammikuussa 2023 oli 75 vuotta täyttäneitä omaishoidettavia 1 620, kesäkuussa 2023 luku oli 1 524, ja joulukuussa määrä oli 1 503. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle on perustettu omaishoitokeskus tukemaan kaiken ikäisiä omaishoitajia ja omaishoidettavia.

Vammaisten palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. Vammaiset asiakkaat saavat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut ja erityispalvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.
2. Vammaisille asiakkaille turvataan tarpeen mukaiset asumispalvelut ja mahdollistetaan asumisen vaihtoehtoja.
3. Vammaiset asiakkaat saavat tarpeita vastaavat asumista tukevat palvelut oikea-aikaisesti sekä riittävän valmennuksen ja tuen itsenäiseen elämään siirtymisessä.
4. Kehitysvammaiset asiakkaat saavat oikea-aikaisen akuutin tilanteen tuen Konstista joko jalkautuvina, polikliinisinä tai osastopalveluina.
5. Asiakkaat saavat tarpeen mukaiset, arkea tukevat ja elämän laatua lisäävät päiväaikaisen toiminnan palvelut.
6. Erityistä tukea tarvitsevat kehitysvammaiset asiakkaat saavat riittävät asumispalvelut ja päiväaikaisen toiminnan palvelut.
7. Julkinen joukko- ja palveluliikenne sekä kuljetuspalvelut tukevat asiakkaiden sujuvaa arkea.

Taulukko 99: Vammaisten palveluiden tavoitteet vuosille 2023–2025.

Vammaispalveluiden järjestämisen keskeisenä haasteena oli, että vaativaa asumispalvelua tarvitseville asiakkaille ei ole tarjolla riittävästi tarpeita vastaavaa palvelua. Vaativaa palvelua tarvitsevat asiakkaat painottuvat Oulun palvelualueelle ja heidän tarvitsemansa palvelut on toteutettu pääosin ostopalveluna sekä Konstin pitkäaikaisena laitosasumisena. Haasteena on ollut myös saada palvelun tarjoajat sitoutumaan vaativaa palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelujen tuottamiseen pitkäaikaisesti. Lisäksi Konstiin oli jäänyt pitkäaikaisia laitosasiakkaita aiheuttaen sen, että erityispalveluja tarvitsevien palvelut viivästyvät tai estyvät. Konstin laitostuntoutuksen haasteena oli myös vaativan päivätoiminnan ja lyhytaikaishoidon järjestäminen; tiloja ei ollut riittävästi ja palvelua ei pystytty tarjoamaan lakisääteistä määrää. Tilakartoitukseen perustuen vaativaan asumiseen soveltuvia valmiita tiloja ei ole Oulun alueella saatavana oman palvelutuotannon käyttöön. Tilojen tulisi myös vastata päivätoiminnan ja lyhytaikaishoidon järjestämisen tarpeeseen.

Edellä mainitut lähtökohdat huomioiden on nähty tarpeelliseksi vahvistaa omaa tuotantoa erityisen vaativan asumisen osalta ja lisäksi asumisen tulisi vastata myös lyhytaikaishoidon ja päiväaikaisen toiminnan tarpeisiin. Järjestämissuunnitelman toimenpiteeksi on linjattu, että omaan palvelutuotantoon perustetaan vaativan asumisen 15-paikkainen yksikkö palvelemaan koko hyvinvointialueen tarvetta sekä 15-paikkainen tilapäishoidon ja päiväaikaisen toiminnan yksikkö vaativaan hoitoon. Hyvinvointialuejohtaja nimesi 14.6.2023 vammaispalveluiden vaativan asumisen tilajärjestelyiden selvittämisen hanketyöryhmän, jonka tehtävänä on ollut laatia hankesuunnitelma/-selvitys, jossa muun muassa määritetään ja perustellaan tulevat lisätilarpeet, selvitetään tilasijoittumisen vaihtoehtoja, arvioidaan vaihtoehtojen toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä arvioidaan lisätilojen toteuttamistapoja ja aikataulutusta. Lisäksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa (aluevaltuusto 20.11.2023) on linjattu vastaavasti oman asumispalvelujen lisääminen ja ostopalvelujen vähentäminen sekä palvelurakenteen keventäminen. Hanketyöryhmän raportti valmistui 7.12.2023. Toimenpide-esitykset ovat edenneet aluehallituksen käsittelyyn (aluehallitus 30.1.2024).

Keskeinen tavoite vammaisten palveluiden järjestämisessä on, että vammaisen henkilön tarpeisiin vastataan ensisijaisesti peruspalveluissa ja asiakas ohjataan erityispalveluihin, mikäli peruspalvelut eivät ole riittäviä. Vammaisten ja kehitysvammaisten osalta perusterveydenhuollon osaamista tulee vahvistaa perus- ja erityistason integraatiota lisäämällä. RRP2-hankkeessa on lähdetty mallintamaan alaikäisen lapsen ja nuoren kehitysvamman tunnistamistyökälua sekä hoitoketjua. Hoitoketjussa kuvataan hoito- ja palveluprosessi. Tavoitteena on, että perustasolla tunnistetaan kehitysvamman piirteet, asiakas ohjautuu tarkoituksenmukaisiin tutkimuksiin/palveluihin ja ehkäistään diagnosoinnin viivästymistä. Samalla selkeytetään perus- ja erityistason toimijoiden rooleja, syvennetään eri toimialueiden välistä yhteistyöstä ja edistetään vammaisen henkilön kohtaamiseen sekä hoitoon liittyvää osaamista perusterveydenhuollossa. Tunnistamistyökälua pilotoidaan maaliskuussa 2024 ja hoitoketju syksyllä 2024.

Ensiarvotiimin toimintaa on kehitetty ja käyttöön otettu osana tulevaisuuden sote-keskushanketta yhteistyössä toimialueen kanssa. Uudet asiakkaat ohjautuvat palveluihin ensiarvotiimin kautta. Ensiarvotiimi palvelee ja ohjaa asiakkaita ja lisäksi toimii yhteydenottokanavana myös ammattilaisille. Tavoitteena on arvioida asiakkaan palvelutarvetta kokonaisuutena moniammatillisesti. Yhteydenottokanavia ollaan laajentamassa, kuten esimerkiksi Omaolon ja Digihoitopolun toiminnan kehittäminen on aloitettu ja chat-palvelu on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 aikana.

Asiakkaiden yhdenvertaisuuden lisäämiseksi yhteisiä kriteereitä ja soveltamisohjeita on valmisteltu vuoden aikana. Käyttöön otto ei toteutunut vielä vuonna 2023 kaikilta osin.

Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluasiakkaita oli vuonna 2023 yhteensä 4 970 ja alle 65-vuotiaita sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkaita 715. Matkojen välitystoiminnan laajentaminen uusille alueille on parantanut sopimusvalvontaa, päätösten mukaista palvelun käyttöä ja sitä kautta kustannustenhallintaa. Välitystoimintaa on tarkoitus laajentaa edelleen omana toimintana vuonna 2024 Tervia Logistiikka -yhtiön käynnistymisen viivästymisen vuoksi.

Tilapäishoidon tarpeita on kartoitettu ja päätös tilapäishoitoyksikön avaamisesta Raaheen tehtiin joulukuussa 2023. Omien alle 15-paikkaisten yksiköiden tarkastelua on tehty ja tämän perusteella lakkautettiin vajaakäytöllä ollut 9-paikkainen asumisyksikkö. Ensisijaisesti pyritään käyttämään Pohteen omia asumispalveluja, mikäli ne vastaavat asiakkaiden palveluntarpeeseen. Asumispalvelurakennetta on pyritty keventämään, palvelutarve huomioiden erityisesti uusien asiakkaiden osalta ja asiakkaiden muutostilanteissa. Nykyisten asiakkaiden osalta muutokset edellyttävät tiivistä yhteistyötä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa. Tuetun asumisen lisäämisen haasteena on asiakkaiden tarpeisiin ja esimerkiksi sijaintitoiveisiin sopivien asuntojen saatavuus.

Erityistä tukea tarvitsevat kehitysvammaiset henkilöt saavat erityispalvelut tarpeen mukaisesti OYS Konstista. Avohoitoasiakkaiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Avohoitokäyntien kasvua selittää jonon hallinnan ja asiakasohjauksen tehostaminen ja hoitajien itsenäisten vastaanottoaikojen lisääminen. Konstien aikuisasiakkaiden jono on lyhentynyt 30 prosenttia vuoden 2023 aikana RRP2:n Aimo-hankkeessa tehostettujen aikuisasiakkaiden arviointien myötä (2022; 109, 2023; 76 asiakasta). Reaaliaikaisen etäasioinnin käyttöä on tehostettu, jonka myötä etäasioinnin määrä on kasvanut. Myös Terveyskylän digihoitopolun käyttö on tehostanut asiakkaiden palvelua, ja vuoden 2023 loppuun mennessä polulle on liitetty 591 asiakasta, joista 65 prosenttia on ottanut polun käyttöön (384 asiakasta).

Konstin osastokuntoutuksen käyttöaste oli korkea (95 %) vuonna 2023. Osastokuntoutuksen asiakasvirtaus on parantunut vuoden aikana ja kahdeksalle pitkäaikaisasiakkaalle on löytynyt paikka yksityisestä asumisyksiköstä.

RRP2-hankkeessa on mallinnettu jalkautuvan tukitiimin toimintaa erityistä tukea tarvitsevien kehitysvammaisten itsenäisen elämän ja asumisen tukemiseksi haastavissa tilanteissa. Jalkautuvalla tukitiimillä varmistetaan oikea-aikainen akuutin tilanteen tuki asiakkaan arkiympäristössä, jolla ehkäistään osastokuntoutuksen tai vahvempien palveluiden tarvetta. Toimintamalli pilotoidaan vuoden 2024 aikana. Päiväaikaisen toiminnan palveluiden osalta on käynnistetty syyskuussa 2023 valmistavaan ja tavoitteelliseen työtoimintaan suuntaava hanke. Hankkeessa tavoitellaan työ- ja päivätoiminnan sisällön ja prosessien kehittämistä. Hankkeessa on tunnistettu kehittämistarpeet nykytila-analyysin perusteella ja toimintamallin kehittäminen on aloitettu.

Vammaispalvelujen suunnitelmallista toimintaa on vaikeuttanut uuden lain voimaantulon viivästyminen ja siirtyminen useaan kertaan. Asumispalvelun ja lyhytaikaisen hoidon hankinta ja palvelusetelitoiminnan laajentaminen henkilökohtaisessa avussa sekä yhdenmukaisten soveltamisohjeiden käyttöönotto toteutuvat vasta vuoden 2024 aikana. Asiakaskohtaiset suorahankinnat ovat tästä joh-tuen lisääntyneet, mikä on näkynyt kustannusten nousuna.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat asuvat omissa kodeissaan normaalissa asutokannassa ja saavat sinne tarvittavat palvelut.
2. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat saavat monialaiset palvelut ja vaikuttavan hoidon varhaisessa vaiheessa oikea-aikaisesti ja tarpeen mukaisesti.
3. Päihdeasiakkaiden hoito ja kuntoutus tapahtuu vaikuttavin toimenpitein monialaisesti ja oikea-aikaisesti hoidon ja palveluiden jatkuvuus varmistuen.
4. Psykiatristen asiakkaiden kotona asumista tuetaan ja osastohoitoa keskitetään tukemaan vaativaa kuntoutusta.

Taulukko 100: Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palveluiden tavoitteet vuosille 2023–2025.

Pohjois-Pohjanmaan mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelut ovat olleet hajanaisia ja palveluiden laatu on vaihdellut. Peruspalveluissa hoitopääsy on viivästynyt, minkä seurauksena asiakkaiden ongelmat ovat monimutkaistuneet sekä lisänneet raskaampien palveluiden ja hoitojen tarvetta.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden lainsäädäntöä uudistettiin 1.1.2023 siten, että palveluista säädetään erikseen sosiaali- ja terveydenhuoltolaeissa erillislain sijaan. Tämän vuoksi myös yhteen sovitettujen mielenterveys- ja päihdepalveluiden rakenteita uudistettiin. Päihdehuollon palvelut sekä kotiin annettavat palvelut ja asumispalvelut sijoituivat työikäisten sosiaalipalveluiden kokonaisuuteen. Vastaavasti perus- ja erityistason mielenterveyden hoito rakentui omaksi kokonaisuudeksi. Rakenteiden ja lainsäädännön uudistumisen vuoksi mielenterveys- ja päihdepalvelut vaativat tarkempaa määrittelyä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluiksi. Määrittelytyö käynnistettiin loppuvuodesta 2023. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelurakenteen uudistamiseen liittyen laadittiin kaksi toimeenpanosuunnitelmaa: psykiatristen osastohoitopaikkojen vähentäminen ja tehostetun avokuntoutuksen vahvistaminen sekä selviämisaseman perustaminen.

Vuoden 2023 aikana on kartoitettu olemassa olevien resurssien ja toimintatapojen tilannekuva ja lähdetty yhtenäistämään toimintakäytäntöjä. POPsote-hankkeessa kehitettiin useita toimintamalleja, joita pilotoitiin vuoden aikana. Henkilökuntaa on koulutettu terapiat etulinjaan -hankkeen kautta määrämittaisten näyttöön perustuvien interventoiden käyttöön. Syksyllä 2023 pilotointiin digitaalista/videovälitteistä hoidon tarpeen arviointityökalua, terapianavigaattoria, chat-alustaa, videovälitteistä ohjattua omahoitoa ja IPC:ta. Kokemukset pilotoinnista olivat niin hyvät, että toiminta päätettiin vakiinnuttaa vuoden 2024 alussa. Lisäksi on luotu yhteneviä lähete- ja kirjaamiskäytäntöjä.

Digitaalisen sote-keskuksen palvelu otettiin käyttöön huhtikuussa ja mielenterveyden palvelumuodot heinä-elokuun aikana. Digitaalisilla mielenterveyspalveluilla pyritään vastaamaan lieviin mielenterveys- ja riippuvuushaasteisiin. Palvelut ovat käytössä Oulun ja Oulun eteläisen alueella. Palveluvalikoimassa on mielenterveyschat, viestitoiminto sekä psykiatrisen sairaanhoitajan etävastaanotto. Digitaalisen sote-keskuksen kaikista 9 651 asiakkaasta 643 asiakkaalle (6,7 %) oli tehty mielenterveystyön kirjauksia.

Perustason mielenterveystyön ja erityistason psykiatrisen hoidon porrastusta kehitettiin. Vuoden 2023 aikana lakkautettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti Raahen osastohoito ja tilalle muodostettiin liikkuvan avohoidon työryhmä, joka tekee tiivistä yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa. Lisäksi henkilöstöä vahvistettiin Rannikon matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen myöntämiskriteerit eivät Pohteelle siirryttäessä olleet yhdenvertaiset kaikissa kunnissa. Oulun eteläisellä ja Rannikolla on pilotoitu arviointitiimiä olemassa olevalla henkilökuntaresurssilla. Tiimissä työntekijät tekevät arvioita asiakkaiden tilanteista ja tiimiä voi myös konsultoida. Yhdenvertaiset palvelujen myöntämiskriteerit ja työntekijöiden asiantuntemus asiakastilanteissa vähentävät kustannuksia ja takaavat asiakkaiden yhdenvertaisuuden.

Selviämisasema (5 asiakaspaikkaa) avattiin syyskuussa 2023 hankerahoituksella. Selviämisasema on ollut auki viikonloppuisin perjantai-illasta maanantaihin aamupäivään. Vuoden loppuun mennessä selviämisasemalla oli käynyt 128 henkilöä.

Avopäihdepalveluissa on ollut käytössä nopeutettu korvaushoidon arvioprosessi, jonka tarkoituksena on auttaa potilaita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Korvaushoidon saatavuus on parantunut ja asiakasmäärä noussut. Avopäihdepalveluissa on aloitettu vuoden lopussa hanke, jonka tarkoitus on parantaa hoidon jatkuvuutta.

Rakennemuutosta on saatu tehtyä, ja noin 10 prosenttia raskaista palveluista on saatu muutettua kevyemmiksi. Raahen psykiatrisen osastohoidon muutos tehostetuksi avohoidoksi on edesauttanut psykiatrisen kotikuntoutuksen toimintamallin rakentumista.

Tarpeenmukaisten sote-keskusten palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. Asiakkaiden palvelut ovat saatavilla tarpeen mukaisissa sote-keskuksissa yhteen koottuna
2. Tarpeenmukaiset sotekeskusten palvelut järjestetään lähellä asiakkaita monin eri tavoin hoidon jatkuvuus sekä hoito- ja palvelutakuu huomioiden.
3. Digitaalisen sote- ja -perhekeskuksen palvelut otetaan käyttöön vaiheittain koko hyvinvointialueella.
4. Hoitoonpääsy ja jatkuvuus paranevat, hoito- ja palvelutakuut toteutuvat.
5. Työttömien palvelut, kuntoutus ja hoito yhteensovitetaan monialaisesti.
6. Selkiytetään ja kehitetään eri maahanmuuttajaryhmien kotoutumisen prosesseja ja monialaista yhteistyötä sekä varmistetaan toimivat peruspalvelut.

Taulukko 101: Tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluiden tavoitteet vuosille 2023–2025.

Sosiaali- ja terveyskeskusten palveluihin kuuluvat perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotto, suun terveydenhuolto, sosiaalityön ja sosiaalihuollon palvelut, perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut, avokuntoutuspalvelut, kansansairauksien ehkäisy ja neuvolapalvelut.

Aluehallitus hyväksyi tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkon määrittelyn jatkotoimenpiteineen 14.6.2023 (327 §). Lisäksi osana hyvinvointialueen investointiohjelmaa käynnistettiin suunnittelu sosiaali- ja terveyspalveluiden liikkuvien yksiköiden lisäämiseksi vuoteen 2025 mennessä. Aluehallitus asetti tavoitteen parantaa palveluverkoston mukaisten sote-keskusten toimintojen yhteydessä olevien tilojen tilatehokkuutta (bruttoneliöiden yhteismäärä) muun muassa digitaalisilla ja liikkuvilla palveluilla vähintään 20 prosenttia vuoden 2025 loppuun mennessä. Jatko-toimenpiteenä aloitettiin tekemään nopeutettua aikataulusuunnitelmaa digitaalisen sote-keskuksen laajenemisesta, suunnitelmaa liikkuvista sote-palveluista ja kiinteistö- ja tilakartoitusta. Liikkuvia sote-palveluita pilotoidaan suun terveydenhuollossa vuoden 2024 aikana. Kiinteistö- ja tilakartoituksilla pyritään saamaan palveluja lähelle toisiaan ja luopumaan tarpeettomista tiloista. Aluevaltuusto päätti 20.11.2023, että jokaisessa kunnassa on vähintään yksi fyysinen sosiaali- ja terveyspalveluiden yksikkö ja tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluverkosto jakaantuu laajan palvelun sote-keskuksiin (3), sote-keskuksiin (13) ja sote-yksiköihin (19). Lisäksi kuuden nykyisen yksikön osalta arvioidaan palvelujen muuttuminen liikkuviksi ja/tai digitaalisiksi.

Syksyn aikana tehtiin tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten nykytilan kartoitus nykyisiin toimipisteisiin palveluvalikoiman, henkilöstön ja tilojen osalta. Tämän pohjalta aloitettiin palveluvalikoiman ja palvelujen toteutustavan määrittelyn suunnittelu loppuvuodesta, ja se jatkuu vuonna 2024 (palvelutarve, saavutettavuus/logistiikka, henkilöstösuunnitelma, järjestämistapa, hoidon jatkuvuuden ja palveluketjujen kehittäminen, tutkimus ja opetus, vaikutusarviointien täydennys, aika- taulutus). Palveluvalikoimaa ja toteutustapaa määritettäessä otetaan huomioon väestön määrä, palvelutarve, ikärakenne, etäisyydet, luontaiset asiointisuunnat ja alueelliset erityispiirteet. Palveluvalikoiman perusteella toimipisteet jaotellaan eri tasoihin sote-keskuksiin ja -yksiköihin niin, että sote-keskusten palveluvalikoima tukee pienempiä sote-yksiköitä. Tarpeenmukaisilla sosiaali- ja terveyskeskuksilla pienennetään alueellisia eroja palveluihin pääsyssä ja samalla yhtenäistetään toimintamalleja sekä tarkastellaan resursseja.

Tavoitteena on ottaa digitaalisen sote- ja -perhekeskuksen palvelut käyttöön vaiheittain koko hyvinvointialueella. Asiakkaan saadessa tarvitsemansa ohjauksen digitaalisen sote-keskuksen kautta pystytään parantamaan ja nopeuttamaan hoidon saatavuutta ja saavutettavuutta. Digitaalisen sote-keskuksen toimintaa kehitettiin ja laajennettiin vaiheittain vuoden aikana. Sen avulla tarjottiin matkailan kynnyksen palveluja laajoilla aukioloajoilla, myös iltaisin ja viikonloppuisin. Palvelu otettiin käyttöön ensimmäiseksi entisten Kallion, Helmen ja Selänteen alueella huhtikuussa ja laajettiin myös Raahen, Pyhäjoen ja Siikajoen kuntien alueille lokakuun lopussa. Lisäksi loppuvuoden aikana aloitettiin palvelun laajentumisen valmisteleminen Ouluun. Fysioterapian suoravastaanotto ja mielen-terveyden palvelumuodot otettiin käyttöön heinä-elokuun aikana. Sähköisesti sote-palveluissa asiointien asiakkaiden osuus kivijalkavastaanoton palveluja käyttäneistä oli 21,9 prosenttia. Asiakkaat ovat olleet erittäin tyytyväisiä palveluun ja kokeneet digitaalisten palvelumuotojen vähentäneen tarvetta käydä vastaanotoilla ja mahdollistaneen asian hoitamisen yhdellä kontaktilla. Digitaalisen sote-keskuksen nettosuositelijaindeksi eli NPS oli 59. Digitaalisessa sote-keskuksessa hoidettujen kontaktien ja asiakkaiden määrä suhteutettuna alueen kontakteihin ja asiakkaisiin nousi kuukausittain. Digitaalisen sote-keskuksessa hoidettujen asiakaskontaktien suhde kaikkiin sote-keskuksen asiakaskontakteihin oli 8,0 prosenttia. Kivijalkavastaanotolle palasi 14 vuorokauden sisällä 4,1 prosenttia digitaalisessa kanavassa hoidetuista asiakkaista.

Hoitotakuun lainsäädännön muutoksen myötä 1.9.2023 perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisaikoja tiukennettiin. 1.9.2023 alkaen perusterveydenhuollon avosairaanhoidon tulee päästä 14 vuorokauden ja suun terveydenhuoltoon neljän kuukauden enimmäisajan kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Hoidon saatavuuteen ja jatkuvuuteen vastattiin työnjakoa ja toimintamalleja kehittämällä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen hoitotakuu -hankkeen ja Pop Digi Hoitotakuu -hankkeen (RRP2) avulla. Lisäksi hoidon saatavuutta parannettiin tekemällä lisätyötä iltaisin ja viikonloppuisin erityisesti syksyn aikana sekä perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa että suun terveydenhuollossa.

Hoitotakuuseen ei kaikilta osin päästy. Kolmen kuukauden kuluessa lääkärin vastaanotolle pääsy parani 34,4 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Joulukuussa 2023 perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanotoilla kiireettömään hoitoon pääsi 14 vuorokaudessa 52 prosenttia (2 000) potilaista. Yli 14 vuorokautta hoitoonpääsyä odottaneita potilaita oli 48 prosenttia (1 826), näistä yli kolme kuukautta odottaneita oli 8 prosenttia (301 potilasta). Suun terveydenhuollossa hoitoon pääsi neljässä kuukaudessa 96 prosenttia (2 353) potilaista joulukuussa 2023. Hoitoonpääsytietojen kattavuudessa ja tiedon laadun tasossa on vaihtelevuutta johtuen tietojärjestelmiin ja ammattilaisten kirjaamiseen vaikuttavista tekijöistä sekä palvelutuotannon erilaisista toimintamalleista. Kirjaamisen tason parantamiseksi järjestettiin koulutusta ja tukea ammattilaisille.

Hoidon jatkuvuusmallin käyttöönotto alkoi vuonna 2023, ja malli laajenee koko alueelle vuoden 2024 aikana. Hoidon jatkuvuutta mitattiin kansallisen COC-indeksin avulla. Hoidon jatkuvuus parani avosairaanhoidon lääkärikäynnillä 21,1 prosenttia vuoden aikana, sillä avosairaanhoidon lääkärikäynnillä COC-indeksi oli 0,23 joulukuussa, kun vastaavasti joulukuussa 2022 indeksi oli 0,19. Myös avosairaanhoidotien COC-indeksi kasvoi 16,7 prosenttia vuoden aikana, vaikkakin oli alhaisempi lääkärikäynteihin verrattuna. Sairaanhoidotien COC-indeksi oli 0,13 joulukuussa 2023, kun edellisvuoden joulukuussa se oli 0,11.

Tavoitteena on yhteensovittaa monialaisesti työttömien palvelut, kuntoutus ja hoito. Palo2-hankkeessa hyödynnettiin ja jatkokehitettiin Palo1:ssä (Oulussa 2020–2022) kehitettyä yhteisövaikutavuuteen perustuvaa verkostoyhteistyömallia vuoden 2023 aikana. Toimintamalli on tarkoitus ottaa käyttöön koko Pohteen alueella tulevien vuosien aikana. Käytännössä työkyvyn tuen verkostotyömalli pitää sisällään työkyvyn tuen tarpeen tunnistamisen missä tahansa palvelussa, työikäisten koordinaation ja asiakasverkoston. Monialaisessa palvelutarpeessa olevan asiakkaan kohdalla ammattilainen missä tahansa palvelussa ottaa yhteyttä työikäisten koordinaatioon ja saa sieltä konsultaation. Tarvittaessa asiakkaan ympärille kootaan asiakasverkosto, joka tekee työkyvyn ja palvelutarpeen arviota monialaisesti ja laatii yhdessä asiakkaan kanssa hänen tavoitteidensa mukaisen palvelusuunnitelman. Asiakkaan ja ammattilaisen näkökulmasta palvelu toimii yhden yhteydenoton periaatteella ja asiakasta ei lähetetä minnekään, vaan ammattilaiset kokoontuvat asiakkaan ympärille. Työttömien terveystarkastukset integroidaan osaksi palvelukokonaisuutta. Terveystarkastuksiin kehitetään yhtenäinen toimintamalli Pohteelle.

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen palveluita on kehitetty vuosina 2022-2023 erityisesti Tulsote-hankkeessa. Hankkeessa on suunniteltu ja kehitetty Pohteen kotoutumisen edistämisen palveluiden yhdyspintaa ja monialaista yhteistyötä suhteessa kuntien velvollisuuksiin ja vastuisiin. Yhteistyössä sidosryhmien kanssa on laadittu TEM:n ohjeiden pohjalta viisi eri prosessia yhteistyöhön ja työnjakoon liittyen pakolaisten vastaanottoon ja alkuvaiheen palveluihin. Kotoutumisen edistämisen palvelut on organisoitu Pohteella siten, että yksin alaikäisenä maahantulleille pakolaislapsille ja -nuorille tarjotaan palvelut maahanmuuttajien erityispalvelut -yksiköstä. Työikäisten sosiaalipalveluissa toimii kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut -tiimi, jonne ohjataan työikäiset kotoutumisajalla olevat pakolaistaustaiset sosiaalipalveluita tarvitsevat asiakkaat sekä ihmiskaupan uhrin että paperittomat. Terveystarkastuksen puolella toimii maahanmuuttajien terveydenhuolto -yksikkö, joka on alkuvaiheen pakolaistaustaisille asiakkaille sekä ihmiskaupan uhreille tarkoitettu. Kehittämistyö jatkuu vuonna 2024. Pohde on saanut rahoituksen ESR+-hankkeelle "Yhdenvertaisuutta ja kotoutumista edistävä Pohjois-Pohjanmaa". Rahoitus on kolmivuotinen (1.1.2024 - 31.12.2026). Kehittämistyöllä valmistaudutaan kotoutumislain uudistukseen, joka tulee voimaan 1.1.2025.

Hyvinvointialueen yhteiset palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. Potilaat saavat somaattista sairaalahoitoa oikeassa paikassa oikeaan aikaan.
2. Uuden yliopistollisen sairaalan tehokkuutta ja tuottavuutta parannetaan.
3. Asiakas saa tarpeenmukaiset ja tarkoituksenmukaiset erikoissairaanhoidon avopalvelut.
4. Akuuttihoitoa järjestetään erikseen määritellyissä yksiköissä.
Muut jatkoselvittelyä tarvitsevat asiakkaat hoidetaan alueellisissa arviointi- ja kuntoutusyksiköissä.
5. Erikoissairaanhoidon järjestetään kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.
6. Kotisairaaloiminta on käytössä kaikille ikäryhmille koko hyvinvointialueella maantiede huomioiden.
Kotisairaaloiminnan avulla korvataan nykyisiä vuodeosastopaikkoja.
7. Dialyysiyksikön tarjoamaa hoitoa järjestetään nykyisissä yksiköissä ottaen huomioon potilaiden palvelutarpeet.
8. Ympäri vuorokautisia perusterveydenhuollon päivystyksiä on ainakin Oulussa, Oulaskaalla ja Kuusamossa.
9. Ensihoito yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kehittää ja parantaa asiakkaiden terveyspalveluiden yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta Pohjois-Pohjanmaan yhteistyöalueella.
10. Vaativa lastensuojelun sijaishuolto tuotetaan omana toimintana.
11. Perhehoidon, omaishoidon ja henkilökohtaisen avun keskuksien käyttöä on käytössä koko hyvinvointialueella erityisryhmille.
Keskuksien mahdollistavat turvallisen kotona asumisen.
12. Matalan kynnyksen kuntoutuspalvelut toimivat lähellä, tasapuolisesti, oikeaan aikaan, vaikuttavasti, kustannus- tehokkaasti sekä yhteen sovitettuna muihin palvelujärjestelmän osiin.
13. Apuvälinekeskuksen toiminta laajenee hyvinvointialueella.
14. Terapioiden ja hoitojen toteutustapoja monipuolistetaan.
15. Tarpeenmukaiset ja yhdenvertaiset diagnostiset peruspalvelut sote-keskuksiin.
16. Vaativan kuvantamisen organisointi sairaalaverkon mukaisesti.
17. Välinehuollon prosessin yhtenäistäminen, logististen yhteyksien ja OYS:n välinehuolto-keskuksen volyymin hyödyntäminen.
18. Apteekkitoimintojen alueellinen koordinaatio lääketurvallisuuden toimitusvarmuuden ja varautumisen parantamiseksi.
19. Potilaiden lääkehaittatapahtumien vähentäminen
20. Diagnostisten tutkimusten vaikuttavuuden parantaminen.

Taulukko 102: Hyvinvointialueen yhteisten palveluiden tavoitteet vuosille 2023–2025.

Yhteisiin palveluihin kuuluvat somaattisen erikoissairaanhoidon avo- ja osastohoito, ympärivuorokautiset päivystyspalvelut, ensihoito, perustason akuuttiosastohoito, kotisairaaloiminta sekä perus- ja erityistason kuntoutuspalvelut. Lisäksi yhteisiin palveluihin kuuluvat vaativa lastensuojelu sekä perhe-, omaishoidon ja henkilökohtaisen avun palvelut. Myös sairaanhoidolliset tukipalvelut, kuten kuvantamispalvelut, sairaala-apteekki ja välinehuolto ovat osa Pohteen yhteisiä palveluja.

Oulun, Kuusamon ja Raahen somaattinen sairaalahoito siirtyi vuoden 2023 alusta osaksi OYS-sairaalapalveluita. Oulun toimipisteet siirtyivät Intiön psykogeriatrasta keskusta lukuun ottamatta ESKO-potilastietojärjestelmän ja muiden OYS:n tietojärjestelmien käyttäjiksi 15.3.–22.5.2023 aikavälillä. Organisaatiomuutoksesta ja erillisistä tietojärjestelmistä johtuen vertailutietoa ei kaikilta osin ole vielä käytettävissä, tai se ei ole nykyisen organisaatorakenteen mukaista. Sairaalahoitopaikkoja vähennettiin pysyvästi OYS:n kantasairaalan vuodeosastoilta 70 ja entisen kaupunginsairaalan osastoilta 58. Oulaisten osasto (24 paikkaa) suljettiin syksyllä 2023. Kuusamon osastolla paikkaluvuksi vahvistettiin 35 (vähennelmä 10). Myös Raahen osastojen paikkalukua on pienennetty (4).

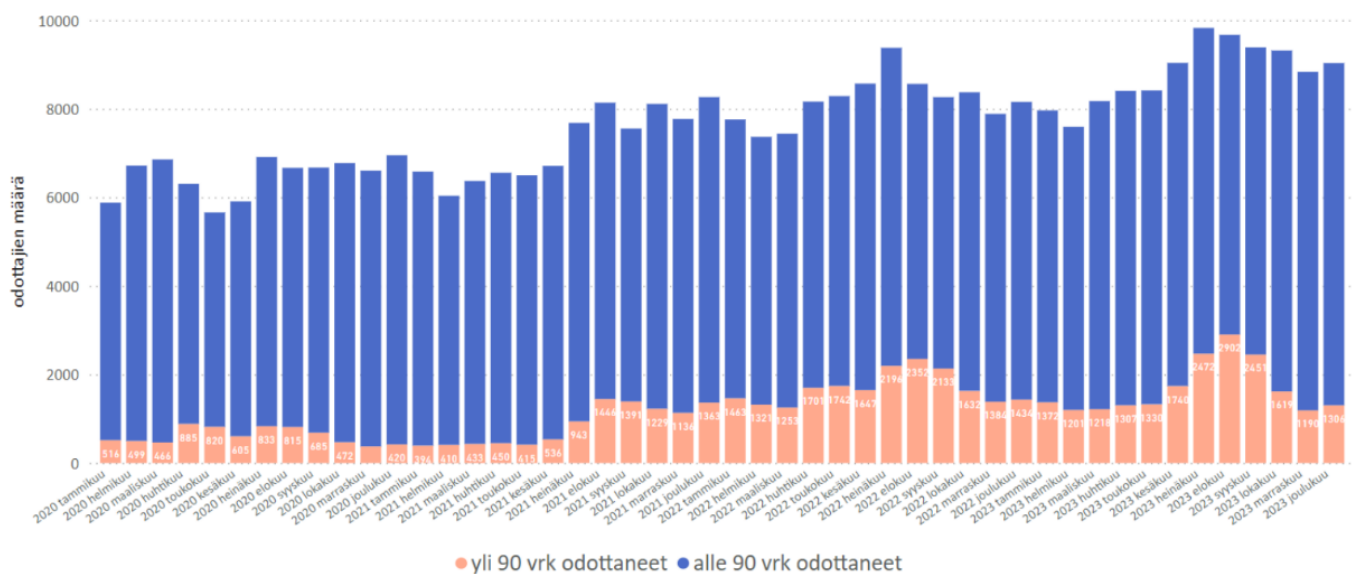
Uuteen sairaalaan muutto siirtyi vuodelle 2024, joten sen mahdollistamaa tehokkuuden ja tuottavuuden parantamista ei pystytä vielä arvioimaan. Toimitilojen tilankäyttöä saatiin tehostettua OYS:n Yleislääketiede ja geriatria -osaamiskeskuksen yleislääketieteen osastojen toiminnan siirtymässä nykyisiin OYS:n kantasairaalan tiloihin vuoden 2023 aikana. Uuden yliopistollisen sairaalan tilankäytön suunnitelmia päivitettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti muuttamalla 50–70 prosenttia yhden hengen huoneista kahden hengen huoneiksi. Tämä mahdollistaa kaiken Yleislääketieteen ja geriatria -keskuksen vuodeosastotoiminnan, Geriatrian poliklinikan ja Geriatrian arviointiyksikön sekä kardiologian poliklinikan siirtymisen uuden sairaalan tiloihin. Somaattisen erikoissairaanhoidon kysyntä kasvoi edellisvuodesta 3,7 prosenttia, ja hoitotakuun piiriin kuuluva kysyntä 5,7 prosenttia. Hoidettujen potilaiden määrä avo- ja osastohoidossa on kasvanut osin myös organisatiouudistuksen myötä. Osastohoidossa kuormitus (käyttöaste) on kasvanut molemmilla mittareilla.

Erikoissairaanhoidon avohoitoa järjestettiin keskitetysti yliopistollisessa sairaalassa, ja lisäksi alueellista erikoissairaanhoidoa toteutettiin pääasiassa Oulaskankaan sairaalassa sekä Kuusamossa ja Raahessa. Avohoitokäyntien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 1,2 prosenttia, mutta niiden osuus hoitokajoista pienentyi hieman (0,5 %). Etäasiointien osuus kasvoi 0,5 prosenttia (4 068). Digitaalisia hoitopolkuja käyttävä kumulatiivinen asiakasmäärä kasvoi vuoden 2023 aikana 60 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Digihoitopolkuja oli vuoden 2023 lopulla käytössä Pohteella 50 kappaletta ja kehityksessä noin 10 kappaletta. Terveystuon digihoitopolut joko täydentävät tai korvaavat perinteisiä vastaanottokäyntejä. Digihoitopoluilla voidaan esimerkiksi olla yhteydessä hoitaviin ammattilaisiin viesteillä tai etävastaanoitoilla, välittää oireiden ja terveystuon seurantatietoja ammattilaisille, lukea potilas- tai asiakasohjeita ja täyttää hoitoon tai asiointiin liittyviä kyselyjä ja saada niistä palautetta ammattilaisilta.

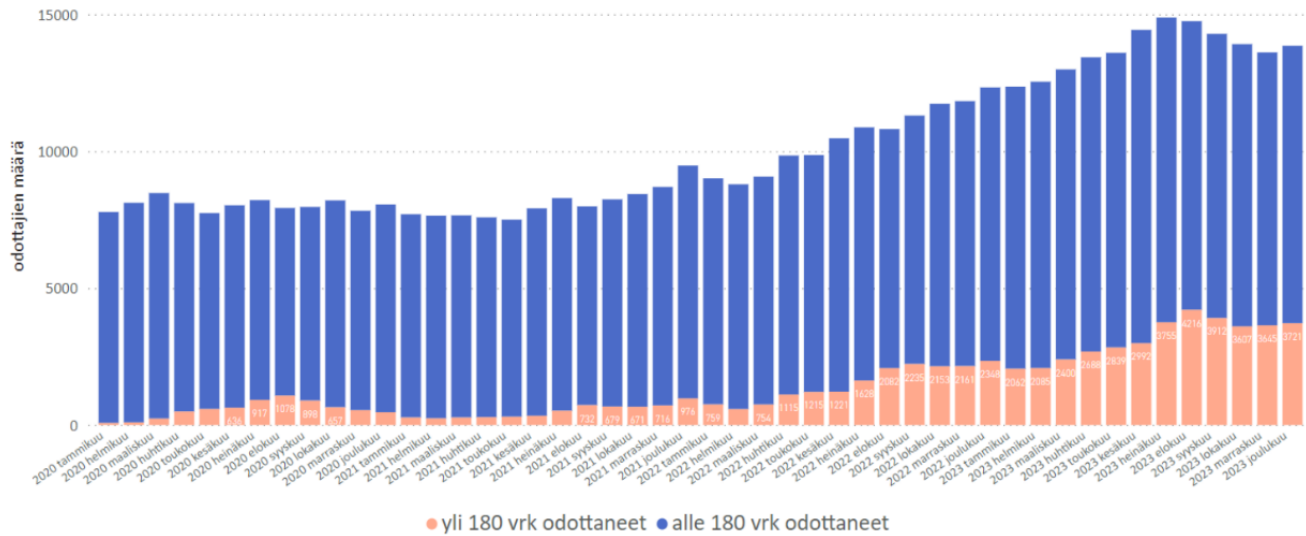
Perusterveydenhuollon akuuttiosastoista omaa toimintaa oli 87 prosenttia. Siikalatvan ja Kärsämäen akuuttiosastot sekä Oulussa Rinnekodit (entinen Caritas-sairaala) ovat ulkoistettu yksiköitä aiemmin kuntien tekemien sopimusten mukaisesti. Akuuttiosastojen paikkamäärässä tavoiteltiin järjestämissuunnitelman mukaista tasoa. Virallista paikkamäärää supistettiin 388 paikasta 266 paikkaan vuoden aikana (-122 sairaansijaa). Paikkojen vähentämisen suunnittelussa otettiin huomioon alueellinen kokonaisuus ja tukipalveluiden saatavuus. Paikkojen vähentäminen pystyttiin toteuttamaan hallitusti palveluketjun toimivuuden kannalta. Muutokset kohdentuivat suurimmaksi

osaksi loppuvuodelle. Haapajärven ja Vaalan akuuttiosastot lakkautettiin kokonaan. Iin ja Taivalkosken akuuttiosastot muuttuivat kuntoutusyksiköiksi ja henkilökunta siirtyi osittain mukana. Henkilöstövajeesta johtuen tosiasiallinen paikkamäärä oli virallisia sairaansijoja alhaisempi. Koko hyvinvointialueella, lukuun ottamatta Siikalatvaa, akuuttiosastojen keskimääräinen laskennallisten sairaansijojen määrä oli 278 vuoden aikana.

Erikoissairaanhoito pyritään Pohteella järjestämään kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti. Käytössä olevien laaturekisterien asiakaskokemustieto osoittaa, että annettu hoito on ollut pääosin vaikuttavaa. Myös tutkimusrekisteriin kirjattujen tutkimushankkeiden määrä kasvoi 36 prosenttia edellisvuodesta. Hoitoa odottavien potilaiden hoitopääsyaika on kasvanut edellisvuodesta (74), ollen joulukuun lopussa keskimäärin 89 päivää. Yli 180 päivää hoitoa odottavien osuus on kasvanut vuoden aikana 19 prosentista 26,9 prosenttiin somaattisessa erikoissairaanhoidossa. Kasvu saatiin taitettua ja jonoja purettiin erityisesti hoidon tarpeen arviointien osalta, joissa tilanne on parempi kuin vuosi sitten. Hoitoa odottavien osalta jonoja purettiin erityisesti pitkään hoitoa odottaneiden osalta. Kasvava kysyntä aiheuttaa kuitenkin kestävämmän tilanteen ottaen huomioon rajalliset resurssit niin henkilöstön kuin taloudenkin näkökulmasta.

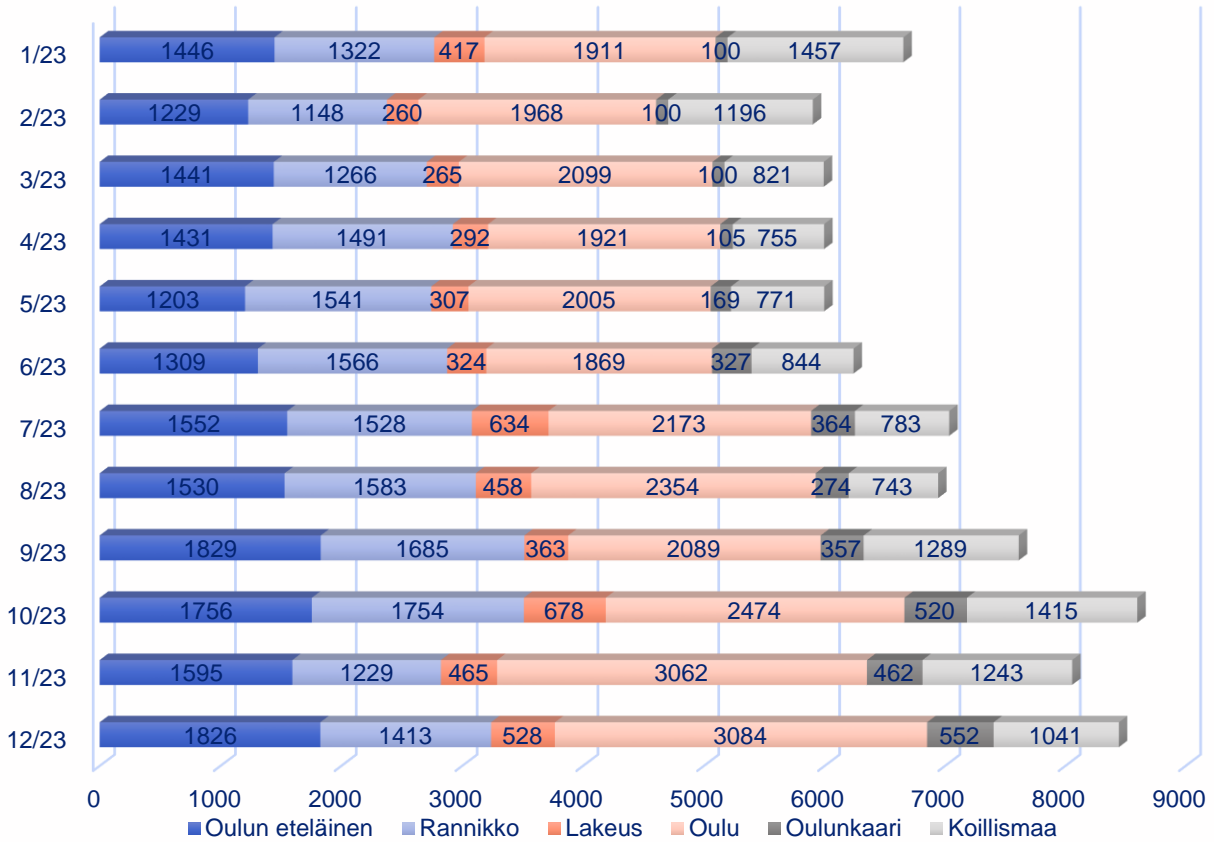
Kuvio 29: Erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointia odottavat kuukausittain, kaikki erikoisalajat yhteensä, OYS:in tiedot, ei sisällä alueellista erikoissairaanhoitoa (Lähde: Oberon).

Kuvio 30: Erikoissairaanhoitoa odottavat kuukausittain, kaikki erikoisalajat yhteensä, OYS:in tiedot, ei sisällä alueellista erikoissairaanhoitoa (Lähde: Oberon).

Erikoissairaanhoidon hoitopääsytilan tilanne oli Pohteen osalta maan heikoin myös vuoden 2023 lopussa. Yleisesti ottaen tilanne on heikentynyt vuoden 2023 aikana koko maassa edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Merkittävimmät syyt erikoissairaanhoidon hoitopääsytilan tilanteeseen ovat Pohteella pysyneet ennallaan. Taustalla vaikuttaa leikkaussalihenkilökunnan ja erityisesti anestesiahenkilöstön saatavuus.

Yhtenä tavoitteena järjestämissuunnitelmassa oli ikäihmisten palveluihin liittyen kotisairaaloiminnan laajentaminen kaikille ikäryhmille koko hyvinvointialueella. Vuoden 2023 aikana tehtyjen kotisairaaloiminnan laajentamisten ansiosta kaikenikäisten kotisairaala on mahdollista toteuttaa Pohteella kaikkien muiden kuntien alueella paitsi Pudasjärvellä, Hailuodossa, Muhoksella sekä ulkoistetussa kunnissa Siikalatvalla ja Kärsämäellä. Loppuvuoden aikana valmisteltiin Oulun alueen akuuttikotisairaalan ostopalvelun siirtämistä omaan tuotantoon vuoden 2024 alusta lähtien. Kotisairaaloimintamallia kehitetään tiiviissä yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa. Asiakasohjautuvuutta parannetaan keskittämällä vaihteittain uusien asiakkaiden sisään tuloa KOTAS-tilannekustien ja Uoman kautta. Kotisairaalan kontaktien määrä on kasvanut vuonna 2023 toisen vuosipuolikkaan aikana 26,9 prosenttia verrattaessa vuoden 2023 ensimmäiseen vuosipuolikkaan kontaktimääriin.

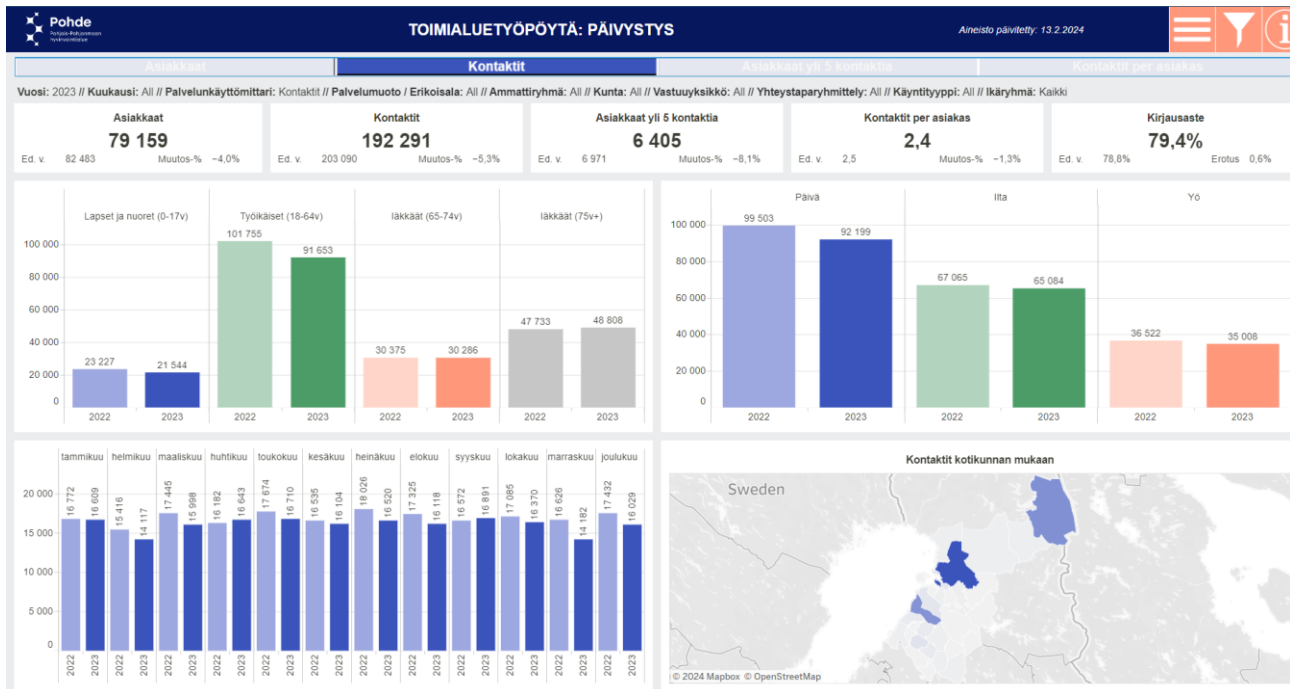

Kuvio 31: Kotisairaalan kontaktimäärien kehitys alueittain vuoden 2023 aikana.

Dialyysihoitoa tarjottiin vuonna 2023 Oulussa, Oulaskankaalla, Raahessa, Haapajärvellä ja Pudasjärvellä. Kaikkien dialyysiyksiköiden käyntimäärät laskivat edellisvuoteen verrattuna.

Vuoden 2023 aikana Pohteella toimi neljä ympärivuorokautista päivystysyksikköä, joista kaksi on yhteispäivystystä (Oulussa ja Oulaskankaalla), ja kaksi laajaa perusterveydenhuollon päivystystä (Kuusamo ja Raahes). Tavoitteen voidaan todeta toteutuneen. Erikoissairaanhoidotason päivystyksen tarve vähentyi ja perusterveydenhuollon päivystyksen käyttö kasvoi yhteispäivystysyksiköissä. Sekä Kuusamossa että Raahessa päivystysten lääkärikäynnit laskivat edellisvuoteen verrattuna. Kuusamossa sairaanhoitajakäyntien kasvu kasvattaa kokonaiskäyntimäärää. Kaikkien päivystysten yöajan käynnit laskivat yhteensä 1,5 prosenttia.

Kuvio 32: Ympäri vuorokautisten päivystysten kaikki kontaktit vuonna 2023 ja vertailu vuoteen 2022. (Lähde: Tableau).

Ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaiset tavoitettavuusajat heikkenivät edellisvuoteen verrattuna. Hälytykset 1000 asukasta kohden ovat laskussa lukuun ottamatta Koillismaata, missä hälytykset per 1000 asukasta ovat kasvaneet edellisvuodesta jopa kuusi prosenttia. 75 vuotta täyttäneiden hälytykset 1000 asukasta kohden ovat laskeneet 6,8 prosenttia edellisvuodesta. Ikäihmisten toimialueen kanssa yhteistyössä tehdyt kehittämistoimet ovat siis toimineet.

Pohteen tavoitteena on tuottaa vaativan lastensuojelun sijaishuolto omana toimintana. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten palvelurakenteessa on tunnistettu oman palvelutuotannon kehittäminen erityisesti kaikkein haastavimmin oireilevien osalta. Oman lastensuojelun laitoksen tarve on perusteltu, koska erityisesti vaikeasti oireileville lapsille tai nuorille ei ole ollut riittävästi tarjolla sijoitukseen tarkoitettuja palveluita. Tavoitteena on ollut 7-paikkainen yksikkö. Vuoden päättyessä asiassa oli edetty eri tilaratkaisujen kartoittamiseen, mutta sopivia tiloja on ollut haasteellista löytää. Oman laitoksen vaiheittainen suunnittelu ja perustaminen ei siis vielä edistynyt suunnitellusti.

Perhehoidon, omaishoidon ja henkilökohtaisen avun keskuksien osalta on tavoitteena, että ne ovat käytössä erityisryhmille koko hyvinvointialueella. Pohteen omasta perhehoidosta vastaa perhehoidon keskus. Omassa perhehoidossa oli 1 112 asiakasta. Perhehoidon keskuksen alkuvuoden rekrytointihaasteiden jälkeen yksikkö pääsi aloittamaan toimintansa riittävin resurssein syksyllä. Perhehoidon palkkioita nostettiin ja palkkioiden nostamisella on ollut positiivinen vaikutus perhehoitajien pysyvyyteen ja rekrytointeihin. Osa perhehoidosta tuotetaan ostopalveluna.

Kaikenikäisten Omaishoitokeskus perustettiin ja omaishoidon myöntämisen perusteet sekä hoitopalkkiot yhdenmukaistettiin. Hoitopalkkioiden maksatukseen otettiin käyttöön OIMA-järjestelmä. Palveluohjaajien heikko saatavuus on vaikeuttanut omaishoidon keskuksen toimintaa sekä

viivästyttänyt omaishoidontuen hakemusten käsittelyä. Omaishoidon asiakkuuksia oli vuoden lopussa alle 65-vuotiaiden osalta 1 545 asiakkuutta ja yli 65-vuotiaiden osalta 3 522 asiakkuutta.

Pohteen tavoite on, että matalan kynnyksen kuntoutuspalvelut toimivat lähellä, tasapuolisesti, oikeaan aikaan, vaikuttavasti, kustannustehokkaasti sekä yhteen sovitettuna muihin palvelujärjestelmän osiin. Perustason alueellisissa kuntoutuspalveluissa fysioterapia palvelun kiireetön hoitopääsy toteutui 81 prosentissa kirjautuneista hoitopääsyt käynneistä 30 vuorokauden aikana. Neljä prosenttia kirjautuneista fysioterapian kiireettömän hoitopääsyt käynneistä ylitti kolmen kuukauden odotusajan joulukuussa 2023. Erityistason kuntoutuspalveluissa kiireetön hoitopääsy toteutui 76,7 prosentilla alle 180 vuorokaudessa, yli 180 vuorokautta kuntoutuspalvelua odottaneiden määrä oli kasvanut joulukuussa 2023 2,9 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajasta. Erityistason kuntoutuspalveluissa työikäisten potilaiden osuus oli suurin (56,9 %) avokuntoutuksessa. Perustason alueellisissa palveluissa ikäihmisten (65 vuotta täyttäneet) osuus oli suurin fysioterapian kontakteista (60 %), lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaat) osuus oli suurin toimintaterapian (76,5 %) sekä puheterapian (94,1 %) kontakteista.

Apuvälinekeskuksen toiminnan laajentuminen on tavoitteena hyvinvointialueella. Rannikon alueen alueellisen apuvälineyksikön toimintaa pilotoitiin syyskuussa 2023 ja hyvien tulosten tukemana yksikkö perustettiin ja resursoitiin virallisesti alkaen 1.1.2024.

Terapioiden ja hoitojen toteutustapojen monipuolistaminen on myös yksi tavoitteista. Etäkuntoutuksen kehittäminen ja laajeneminen on käynnissä osana digitaalista sote-keskusta. Erityistason kuntoutuspalveluissa etäasiointien osuus vuonna 2023 oli 27 prosenttia, mikä on 2,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022.

Kuvantamispalveluissa tavoitteena olivat tarpeenmukaiset ja yhdenvertaiset diagnostiset peruspalvelut sotekeskuksiin. Röntgenlaitteiden käyttöaste koko vuoden osalta oli 4 396 tutkimusta laitetta kohden ja Sonograaferien tekemien ultraääni tutkimusten osuus on kasvanut 24 %:iin vuoden aikana. Sonograaferit ovat laillistettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, jotka 30 opintopisteen lisäkoulutuksen jälkeen voivat tehdä itsenäisesti ultraäänitutkimuksia ja antaa niistä kuvailevia lausuntoja konsultoiden tarvittaessa lääkäreitä. Kuvantamispalveluiden palveluverkkoa on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluverkon kanssa vuoden 2023 aikana. Muutosten toimeenpano ajoittuu vuosille 2024 ja 2025.

Vaativan kuvauksen laitekanta toteutui Pohteella vuonna 2023 sairaalaverkon mukaisesti. Turvallisuuslupien määrä on laskenut 60:stä 8:aan säteilynkäyttöorganisaatio uudistuksen myötä vuonna 2023. Magneetti- (MRI) ja tietokonekerroskuvauslaitteiden (TT) käyttöaste on kasvanut viime vuoden aikana. Matkustusetäisyys eri kuvantamistutkimuksiin Pohteen alueella oli vuonna 2023 noin 24 kilometriä. Laskenta ei huomionnut oman kunnan alueella syntyviä kilometrejä eikä kaikkia ostopalveluita ole voitu huomioida.

Välinehuollon prosesseja on käyty systemaattisesti läpi vuoden 2023 aikana. Suurimmat välinehuollon volyymit ovat leikkaavissa yksiköissä ja OYS:in ulkopuolella suun terveydenhuollossa. Toiminnan keskittämistä on aloitettu ja laajamittaisemman keskittämisen vaatimat instrumenttihankinnat on valmisteltu terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen toimesta. Suunniteltu välinehuollon

tilojen vapautuminen on mahdollista vasta, kun tarvittava instrumenttimäärä on hankittu ja sote-keskusten palveluverkko on uudelleenorganisoitu.

Lääkekeskusverkko on supistunut Pohteelle siirtyneestä kahdeksasta yksiköstä neljään vuoden 2023 aikana. Puhdastilatoiminnot ovat keskittyneet Oulun eteläisellä alueella Ylivieskaan ja Oulaskankaan sairaalaan. Potilaiden lääkehaittatapahtumista ei ole Pohteen laajuista vertailupohjaa vuodelta 2022. Vuonna 2023 ei havaittu vakavia apteekkiin kohdistuneita haittatapahtumia. Varsinaiset lääkehaittatapahtumien vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet on kuitenkin suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024–2025, joten niiden toteutumista ei voida vielä arvioida.

Diagnostisten tutkimusten vaikuttavuuden parantamista toteutettiin muun muassa osallistumalla selkäpotilaan hoitoketjutyöhön. Tavoitetta pyritään toteuttamaan myös ostopalveluiden keskittämällä toimialueelle, jolla tavoitellaan muun muassa syöpänäytteiden osalta syöpäpotilaiden hoitoketjun hallintaa, mutta myös diagnostisten tutkimusten ostopalveluiden kustannusten laskua.

Yhteistyöalueen yhteiset palvelut

Tavoitteet vuosille 2023–2025:

1. YTA-sopimuksen hyväksyminen joulukuussa 2022
2. Pohjoisen YTA:n yhteinen matkapalvelukeskus vastaa henkilökuljetusten järjestämisestä, koordinoinnista ja hankinnasta
3. Lapset, nuoret ja perheet saavat tarpeen mukaisesti vaativimman tason tukea
4. Osuuskunta Tervian ja mahdollisesti Docta Oy:n osaajapoolien laajentuminen YTA-alueelle
5. Yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto YTA-alueella
6. Järjestämislain mukaisen sote-valmiuskeskuksen käynnistäminen YTA-alueella
7. TKIO-toiminnot toteutuvat yhteistyöaluetasoisien suunnitelmaan perustuen
8. Asukkaiden hyvinvointia edistävä yhteistyö hyvinvointialueiden välillä

Taulukko 103: Yhteistyöalueen yhteisten palveluiden tavoitteet vuosille 2023–2025.

YTA-sopimus on hyväksytty vuoden 2022 joulukuussa. Siihen tehdään tarvittavilta osin päivityksiä vuonna 2024 tukemaan hyvinvointialueiden strategiaa ja kansallista ohjausta YTA-yhteistyön tiivistämiseen.

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueet omistavat yhdessä seuraavat yhtiöt/yhteisöt: hyvinvointiyhtymä NordLab, Esko Systems Oy, Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta Tervia, Tervia Osaajat Oy, Tervia Logistiikka Oy, Medieco Oy ja Biopankki Borealis. Sopimukselliset kumppanuudet liittyvät muun muassa pohjoisen syöpäkeskuksen (FICAN North) toimintaan ja hankintayhteistyöhön. Erityisesti hankinnoissa tehtävää yhteistyötä pyritään jatkuvasti kehittämään ja laajentamaan. Pohde tuottaa koko yhteistyöalueelle alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan ja alueellisen tutkimustoimikunnan palvelut.

Valtioneuvoston asetuksella erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (VNA 582/2017) säädetään tiettyjen erikoissairaanhoidon toimenpiteiden, hoitojen ja leikkausten keskittämisestä yliopistolliseen sairaalaan. YTA-sopimuksessa on sovittu näistä tehtävistä. Lisäksi YTA-sopimuksessa on sovittu asetuksen (VNA 583/2017) mukaisesti kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä ja yhteistyöstä näissä tehtävissä YTA-alueella. Pohjois-Suomen hyvinvointialueet ohjaavat työnjakoasetuksen mukaiset potilasryhmät hoitoon ensisijaisesti oman yhteistyöalueen sairaaloihin. Tällä pyritään turvaamaan erikoissairaanhoidon korkea laatutaso ja osaajien riittävyys koko Pohjois-Suomen alueella.

Matkapalvelukeskuksen valmistelu eteni vuonna 2023 Tervia Logistiikka Oy:n perustamisen myötä. Mukana ovat kaikki yhteistyöalueen hyvinvointialueet. Tavoitteena on, että vuoden 2024 aikana kuljetuspalveluita kilpailutetaan joko hyvinvointialueiden tai Tervia Logistiikan toimesta ja sopimukset siirretään Tervia Logistiikalle.

Osaamisen tukikeskuksen (OT) kehittäminen jatkui yhteistyöalueen erillisrahoitushankkeena vuoden 2023 loppuun saakka. OT-kehittäminen kytkeytyy käynnissä olevaan sosiaalihuollon

palvelureformiin sekä sosiaalihuollon porrasteisuuteen. Kansallinen valmistelu eteni siten, että vuoden 2024 alkupuolella saatiin STM:n selvitykset muun muassa porrasteisuudesta sosiaalihuollossa ja sisältöohjauksesta. OT-hankkeen tavoitteena on ollut rakenteen mallintaminen YTA-tasolle. Pilotoinnin aikana on testattu muun muassa vaativien ilmiöiden etäkonsultaatiomallia ja tehty yhteistyötä sivistystoimen kanssa erityisen vaativan pedagogisen tuen monitoimijaisissa rakenteissa. Vuoden 2023 loppuun mennessä valmisteltiin vakiinnuttamisrahoituksella jatkohanke vuodelle 2024 kansallisen tason linjausten etenemiseen liittyen. Yhteistyö YTA:n hyvinvointialueiden kanssa on ollut tiivistä. Pohde on osallistunut aktiivisesti kansallisen OT-koordinaatiotyöryhmän työskentelyyn. Kumppanuustyöskentely Iltan järjestötoimijoiden, muun muassa ensi- ja turvakotien kanssa ja yliopistojen kanssa, on ollut tiivistä.

Yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa on selvitetty vuoden 2023 aikana pohjoisella yhteistyöalueella. Eri hyvinvointialueiden tavoitteet ja aikataulut tähän liittyen tarkentuvat vuoden 2024 aikana. Järjestämislain mukaisen sote-valmiuskeskuksen toiminta eteni tavoitteiden mukaisesti. Pohde ohjaa YTA:n varautumista valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. TKIO-toimintojen osalta tavoitteet etenivät myös järjestämissuunnitelman kirjausten mukaisesti. Vuoden 2023 aikana on valmisteltu YTA-tasoisin TKIO-strategian laadintaa.

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen sisällöstä ja tavoitteista on laadittu ensihoitokeskukselle toimintasuunnitelma vuosille 2023-2025. Pohjois-Suomen ensihoitokeskuksessa työskentelee neljä asiantuntijaa. Ensihoitokeskuksen toimintaan kuuluvat asiantuntijoiden lisäksi myös hyvinvointialueiden ensihoidon yli-/vastuulääkärit sekä ensihoitopäälliköt. Toimintaa johtaa OYS-ensihoidon palvelualuejohtaja.

Yhteistyöalueen ensihoitokeskus on seurannut ensihoidon palvelutasopäätökseen kuuluvia potilaiden tavoittamisaikoja suunnitellusti. Tavoittamisajat ovat kaikilla hyvinvointialueilla heikenneet vuosittain ja tavoittamisviiveiden kasvun syytä selvitetään analysoimalla tehtävääainestoa tarkemmin, jonka jälkeen tehdään suunnitelma palvelutasopäätöksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Vuodelle 2024 laadittiin yhtenevät aikatavoitteet koko Pohjois-Suomen yhteistyöalueelle.

FinnHEMS Oy on laatinut toimenpidesuunnitelman lääkärihelikopteritoiminnan kehittämiseksi vuosille 2023-2024. Toimenpidesuunnitelman sisällön mukaisesti Pohjois-Suomen lääkintä-/lääkärihelikopteri toiminnan kehittäminen on käynnistynyt. Tavoitteena on lisätä päivystävän ensihoitolääkäritoiminnan vaikuttavuutta ensihoitopalvelussa. Toiminnalle on laadittu toiminnalliset mittarit, jota seurataan vuosittain. Toiminnan kehittämiseksi on perustettu hanke, joka sisältää kaksi vaihetta. Vaiheessa yksi selvitetään maastolaskupaikka-analyysi ja vaiheessa kaksi kehitetään aivohalvauspotilaan hoitoketjua. Työn edistämiseen on haettu Terttu-säätiön rahoitusta ja hanketta toteutetaan yhteistyössä Oulun yliopiston DigImpact-tutkimusryhmän kanssa. Rahoitus varmistuu maaliskuussa 2024.

Kansallinen kenttäjohtojärjestelmä ja ensihoitokertomus otettiin käyttöön Pohteen alueella vuonna 2023. Muut Pohjois-Suomen hyvinvointialueiden ensihoitopalvelut aloittavat käytön vuoden 2024 aikana. Järjestelmistä kootaan tietoa THL:n tietovarantoon, josta saadaan tietoa potilaiden tavoittamiseen ja ensihoidon laatuun liittyvää yhdenmukaista tietoa.

Yhteistyösopimuksen mukaisesti alueellisen valmiuden ja varautumisen suunnittelun yhteistyö käynnistyi sote-valmiuskeskuksen kanssa. Ensihoitokeskus on nimennyt valmiuden ja varautumisen suunnittelun varmistamiseksi pysyvän työryhmän.

Kansallisten korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmien (Tuve, Erica, Virve, Kejo) aluepääkäyttötoiminnot ja ylläpito ovat toteutuneet suunnitellusti. Hätäkeskuslaitokselle annettavia terveystoimen hälytysohjeita on päivitetty. Virve-viranomaisradioverkon käyttö laajentui OYS-sairaalan sisällä tehohoitokeskuksessa. Toimintojen siirtyessä uuteen sairaalaan laitemäärää lisätään ja käyttöä laajennetaan. Virven käyttöä OYS-sairaalan sisällä on suunniteltu yhdessä kaikkien laitteita käyttävien osastojen kanssa, ja tarkoituksena on saada Virve-viestiliikenne käyttöön myös osastojen välisessä yhteistyössä.

Rakennemuutoksen eteneminen

Järjestämissuunnitelman toteuttaminen on pääosin edennyt suunnitellussa aikataulussa. Toteutusta ovat haastaneet henkilöstön saatavuus sekä uuden organisaation käynnistymiseen liittyvä normaalia voimakkaampi henkilöstön vaihtuvuus. Ongelmat henkilöstön saatavuudessa ovat heijastuneet ostopalveluiden arvioitua suurempaan käyttöön. Ostopalveluiden toteumaan vaikuttavat myös vuonna 2023 selvästi arvioitua voimakkaammin nousseet palveluntuottajien hinnankorotukset. Hyvinvointialueella on käytössä useita eri asiakastietojärjestelmiä, jonka vuoksi luotettavaa tietoa asiakasmääristä ja mittareista ei pystytä vielä kaikilta osin tuottamaan.

Rakennemuutoksen toteutumista ajalla 1–12/2023 on kuvattu seuraavassa taulukossa. Muutos on pääosin edennyt tavoitteen mukaisesti.

Järjestämissuunnitelman toteuttamisen tueksi laadittiin 16 toimeenpanosuunnitelmaa, joista 12 konkreettisuutta on edennyt suunnitellusti. Etälääketieteellisen tuen keskuksessa viivästyminen koskee Oulun, Oulunkaaren, Lakeuden ja Koillismaan säännöllisen kotihoidon ja ikäihmisten asumispalvelujen omalääkäritoimintaa. Myös yhteisöllisen asumisen toimeenpanosuunnitelman toteutuksessa on viivästyistä. Lastensuojelun laitostyösköön perustamisessa tilakartoitus on vielä kesken. Kooste toimeenpanosuunnitelmien etenemisestä on esitetty liitemateriaalissa.

- **Yhteisöllisen asumisen** myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut on hyväksytty. Yksityisellä sektorilla on valmistumassa yksiköitä Oulussa. ARA:n hankehakemuksia on vireillä. Kokonaisvaltaista yhteisöllisen asumisen suunnitelmaan ei pystytty valmistelemaan, vaan sen tekeminen siirtyi vuodelle 2024.
- **Ympäri vuorokautisen palveluasumisen** paikat ovat vähentyneet alkuvuoden 2023 tilanteesta 199 asiakaspaikalla. Järjestämissuunnitelmaan kirjattu tavoite vuodelle 2023 on 146–156 paikan vähennys. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen paikkamäärän osalta on edetty tavoitteen mukaisesti. Talouden näkökulmasta tarkasteltuna paikkamäärä ja tavoitepeittävyys asetettiin vuodelle 2024 jo järjestämissuunnitelman tason 2025 mukaiseksi.
- **Kuntoutusyksiköiden** muutoksia on toteutettu. Toiminnan käynnistämisen ja vahvistamisen aikataulu vaihtelee alueittain ja on muun muassa sidoksissa vuodeosastojen paikkamuutoksiin. Kuntoutusyksikköpaikkoja lisättiin 40 paikkaa. Vuodelle 2024 asetettiin uudet tavoitteet kuntoutusyksikkötoiminnan lisäämiseksi ja kehittämiseksi.

- **Akuuttiosastojen** paikkamäärässä tavoiteltiin järjestämissuunnitelman mukaista tavoitetasoa (266 paikkaa) vuoden 2023 aikana. Virallista paikkamäärää supistettiin 388 paikasta 266 paikkaan (-122 paikkaa) suunnitellun aikataulun mukaisesti. Paikkojen vähentäminen pystyttiin toteuttamaan hallitusti palveluketjun toimivuuden kannalta. Henkilöstövajeesta johtuen tosiasiallinen paikkamäärä oli virallisia sairaansijoja alhaisempi.
- **Laitoshoidon** paikkamäärän vähentäminen on edennyt suunnitellusti Oulun alueella. Siikajoen osalta toteutuminen siirtyi maaliskuulle 2024. Vuoden aikana vähennettiin 33 paikkaa ja vuodelle 2024 laadittiin suunnitelma laitoshoidon paikkojen muuttamisesta ympärivuorokautiseksi palveluasumiseksi.
- **Sairaalahoitossa** vähennykset on tehty. Hoitopaikkoja vähennettiin pysyvästi OYS kantasairaalan vuodeosastoilta 70 ja entisen kaupunginsairaalan osastoilta 58. Oulaisten osasto (24 paikkaa) suljettiin syksyllä 2023. Kuusamon osastolla paikkaluvuksi vahvistettiin 35 (vähennemä 10). Raahen osastojen paikkalukua on pienennetty (4).
- Raahen **psykiatrinen** osasto on lakannut ja toiminta muuttunut tehostetuksi avohoidoksi. Kuusamon osalta järjestelyt käynnissä. 10-paikkainen syömishäiriöyksikkö on käynnistynyt 9/2023.

Järjestämissuunnitelman rakennemuutoksen tavoitteiden toteutumista on kuvattu seuraavasti:

Tavoite toteutui	✓
Tavoite toteutui osittain	➔
Tilanne pysyi samana	➔
Tavoite ei toteutunut	➔
Ei voitu arvioida	■

Toiminta	Nykytila, lähtötilanne	Suunnitelma 2023–2025	Toteutuma 2023	Tavoite tilanne
Yhteisöllinen asuminen Sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa	309 paikkaa	Lisätään 158 paikkaa, paikkoja yhteensä 467	1–12/2023: Nykytilanmukaiset paikat 309 Yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet ja asiakasmaksut on hyväksytty. Yksityisellä sektorilla valmistumassa yksiköitä Oulussa, ARA:n hankekemuksia vireillä.	Tilanne pysyi samana ➔
Ympärivuorokautinen palveluasuminen Sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa	3 228 paikkaa, tarkentunut kesäkuun 2023 laskentaan (ks. 1-6/2023 toteuma)	Vuonna 2023 paikkoja vähennetään 146–156, paikkoja 3072-3082. Vuoteen 2025 tavoitepeittävyys yli 75- vuotiaiden osalta on 6 %.	1–6/2023 uusi: 3 369 paikkaa 7–9/2023: 3 294 paikkaa, vähentynyt -75 paikkaa kesäkuun tilanteesta 10–12/2023: 3224 paikkaa, vähentynyt - 145 paikkaa kesäkuun tilanteesta, 75 v. täyttäneiden paikkamäärä 3072 12/2023: 3170 paikkaa, vähentynyt -199 paikkaa kesäkuun tilanteesta, 75 v. täyttäneiden paikkamäärä 3027 Peittävyys 75 v. täyttäneestä väestöstä	Tavoite toteutui osittain ➔

Toiminta	Nykytila, lähtötilanne	Suunnitelma 2023–2025	Toteutuma 2023	Tavoite tilanne
			6/2023: 8,5 %, 9/2023: 8,2 %, 12/2023 7,5 %	
Kuntoutusyksikkö Sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa	280 paikkaa	Lisätään 52 paikkaa, paikkoja yhteensä 332	09/2023: 308 paikkaa, lisätty +28 paikkaa 12/2023: 320 paikkaa, lisätty +40 paikkaa	Tavoite toteutui osittain ➔
Akuuttihoito Terveystieteiden laitoksen mukaista toimintaa	388 paikkaa	Vähennetään 122 paikkaa, paikkoja yhteensä 266	12/2023: 266 paikkaa, vähentynyt -122 paikkaa Haapajärven ja Vaalan akuuttiosastot suljettu, Taivalkosken ja Iin akuuttiosastot muutettu arviointi- ja kuntoutusyksiköiksi.	Tavoite toteutui ✓
Laitoshoido Sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa	126 paikkaa	Vähennetään 54 paikkaa, paikkoja yhteensä 72	7–9/2023: 104 paikkaa, vähentynyt -22 paikkaa 10–12/2023: 97 paikkaa, vähentynyt -29 paikkaa 12/2023: 93 paikkaa, vähentynyt -33 paikkaa Peittävyys: 6/2023: 0,3 %, 9/2023: 0,3 %, 12/2023: 0,2 %	Tavoite toteutui osittain ➔
Sairaalahoito Terveystieteiden laitoksen mukaista toimintaa	1 007 paikkaa	Vähennetään 165 paikkaa, paikkoja yhteensä 842	12/2023: 841 paikkaa, vähentynyt -166 paikkaa Sairaalahoitopaikkoja vähennettiin pysyvästi OYS kantasairaalan vuodeosastoilta 70 ja entisen kaupunginsairaalan osastoilta 58. Oulaisten osasto (24 paikkaa) suljettiin syksyllä 2023. Kuusamon osastolla paikkaluvuksi vahvistettiin 35 (vähemmän 10). Raahen osastojen paikkalukua on pienennetty (-4).	Tavoite toteutui ✓
Psykiatrinen osastohoito Terveystieteiden laitoksen mukaista toimintaa	201 paikkaa	Vähennetään 16 paikkaa, paikkoja yhteensä 185	12/2023: 191 paikkaa, vähentynyt -10 paikkaa (OYS 185, Kuusamo 6) Raahen psykiatrinen osasto on lakannut ja toiminta muuttunut tehostetuksi avohoidoksi. Kuusamon osalta järjestelyt käynnissä. 10-paikkainen syömishäiriöyksikkö käynnistynyt 9/2023	Tavoite toteutui osittain ➔
Yhteensä	4 950 paikkaa ilman yhteisöllistä asumista ja kuntoutusyksiköitä (589 p.) Kaikki yhteensä 5539 paikkaa	Yhteisöllisessä asumisessa ja kuntoutusyksiköissä 799 paikkaa, lisäys 210 paikkaa Ilman yhteisöllistä asumista ja kuntoutusyksiköitä 4447-4457 paikkaa vähennys 493-503 paikkaa Kaikki yhteensä	Yhteisöllisessä asumisessa paikkamäärää on nykytilan mukainen Kuntoutusyksiköissä lisätty 40 paikkaa, +14,3 % Ilman yhteisöllistä asumista ja kuntoutusyksiköitä vähentynyt -530 paikkaa, -11,1 % <i>(huom. tarkentunut paikkamäärä ympärivuorokautisessa palveluasumisessa)</i> Kaikki yhteensä: paikat vähentyneet -490, -8,6 %	Tavoite toteutui osittain ➔

Toiminta	Nykytila, lähtötilanne	Suunnitelma 2023–2025	Toteutuma 2023	Tavoite tilanne
		5246–5256 paikkaa, vähennys 283-293 paikkaa		

Taulukko 104: Järjestämissuunnitelman rakennemuutoksen eteneminen

Järjestämissuunnitelman toimeenpanoon liittyvät riskit ja niiden toteutuminen

Vuoden 2023 talousarviokirjassa on kuvattu järjestämissuunnitelman toimeenpanoon liittyviä riskejä. Alla on kuvattu niiden toteutumista ja mahdollisia toimenpiteitä. Yhteenvedona voidaan todeta, että riskit oli tunnistettu talousarvio vaiheessa varsin hyvin ja tämä auttoi myös niihin varautumisessa.

Talousarviokirjassa 2023 kuvattu riski	Riskin tarkempi kuvaus toimialueella	Riskin mahdollinen toteutuminen ja toimenpiteet
Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpanossa onnistuminen vuodesta 2023 lähtien	Uusi johtamis- ja organisaatiomalli mahdollistaa, mutta toisaalta myös haastaa järjestämissuunnitelmassa ja talousarviossa päätettyjen toimenpiteiden ripeää toimeenpanoa	Riski ei pääosin toteutunut. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpanossa pääsääntöisesti onnistuttiin. Alkuperäinen talousarvio ylittyi n. 16,2 miljoonaa, mutta tilinpäätös jäi muutetta talousarviota pienemmäksi n. 7,8 miljoonaa. Pohteen alijäämä vuonna 2023 on asukasta kohden tarkasteltuna hyvinvointialueiden pienimpiä.
Perustason vahvistaminen ja palvelurakenteen samanaikainen keventäminen	Perustasolle kohdenetut lisäresurssit eivät konkretisoidu raskaampien palveluiden rakenteen muutoksessa ja palvelujen käytön vähenemisenä.	Riski ei pääosin toteutunut. Perustason ja varhaisen tuen palveluita vahvistettiin ja käyttöön otettiin sähköisiä palveluja (esim. digisote-keskus). Rakennemuutoksessa edettiin pääosin suunnitellusti.
Kiinteistöjen vuokrien ja ostopalvelujen kustannustaso haastaa taloutta.	Kiinteistöjen vuokrien ja asiakaspalvelujen ostojen taso voi nostaa hyvinvointialueen kustannuksia merkittävästi. Kiinteistöjen osalta mahdollisuudet talouden tasapainotukseen ovat rajalliset vähintään seuraavan kolmen vuoden ajan.	Riski toteutui osin ostopalveluiden osalta. Asiakaspalvelujen ostot toteutuivat vuonna 2024 arvioitua korkeampina. Tähän vaikuttivat palveluntuottajien hintojen nousu mm. henkilöstömitoituksiin ja inflaatiotasoon liittyen, haasteet Pohteella henkilöstön saatavuuteen liittyen osin kasvanut palvelujen tarve.
Henkilöstön riittävyys edellytyksenä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpanolle	Haasteet henkilöstön saatavuudessa eivät mahdollista rakennemuutoksen toimeenpanoa.	Riski toteutui osin. Henkilöstön saatavuudessa oli haasteita ja esim. mitoituksia ei pystytty kaikilta osin täyttämään. Henkilöstövaje vaikutti myös erityisesti erikoissairaanhoidossa hoitojonojen kasvuun.
Ennakoitu lainamäärä ja korkotaso	Uuden yliopistollisen sairaalan rakentamisen kustannusten nousu voi kasvattaa lainamäärää ennakkoidusta. Korkokulut voivat nousta merkittävästi suunnitellusta tasosta.	Riski ei toteutunut. Investoinnit jäivät suunniteltua pienemmiksi, joten myös lainataso toteutui budjetoitua matalampana. Korkotason nousun arvioidaan vakiintuneen.

Taulukko 105: Järjestämissuunnitelman rakennemuutoksen eteneminen.

LIITE 3: Sosiaali- ja terveyshuollon järjestämissuunnitelman tavoitteet ja mittarit

Liitteen 3 taulukoissa kuvataan sosiaali- ja terveyshuollon järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutumista.

Tavoitteiden toteutumisen tilannetta kuvataan näillä tiedoilla:

Tavoite toteutui	✓
Tavoite toteutui osittain	➔
Tilanne pysyi samana	➡
Tavoite ei toteutunut	➡
Ei voitu arvioida	■

Punaisella tekstillä ovat mittarit, joiden tietoa ei toistaiseksi ole saatavilla.

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut

Lapset, nuoret, perheet

Järjestämissuunnitelmassa kotona ja arkiympäristössä tapahtuvan tuen ja palveluiden osalta lasten, nuorten ja perheiden palveluille on asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. Lapsi, nuori tai perhe saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti kotiin tai arjen ympäristöön, jolloin raskaimpia palveluita käyttävien osuus vähenee				
1. Asiakassuunnitelmien lakisääteisen tekemisen toteutuminen (sosiaalihuoltolaki 2014/1301, 39 §)	Oulun palvelualue v. 2022: Hyvinvointikeskuksissa shl:n mukaiset lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnit käsiteltiin 87,8 prosenttisesti 0-3 kuukauden kuluessa.	Toteutuu lakisääteisessä ajassa	Oulun palvelualue: Hyvinvointikeskuksissa shl:n mukaiset lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnit käsiteltiin 71,6 prosenttisesti 0-3 kuukauden kuluessa. 94,2 % (4/23-9/23)	Tavoite ei toteutunut ➡
Lakisääteisen 7 arkipäivän kuluessa aloitetut lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	94,9 % (10/22-3/23) 99,2 % (4/22-9/22)			
Lakisääteisen 3 kuukauden kuluessa valmistuneet lastensuojelun	89,5 % (10/22-3/23) 94,3 % (4/22-9/22)	Toteutuu lakisääteisessä ajassa	87,7 % (4/23-9/23) Oulun palvelualue: 81,9 % (1-12/2023)	

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
palvelutarpeen arvioinnit, %	Oulun palvelualue: 91,9 % (1-12/2023)			
<p>2. Lasten ja nuorten eri sosiaali- ja terveyspalveluihin hoitopääsyaika (palvelujen saatavuus)</p> <p>Tarkentunut: Hoitopääsy yli 14 vrk % hoitopääsy käynneistä perusterveydenhuollossa (kaikki palvelumuodot) 0-17 vuotiailla</p> <p>Hoitopääsy yli 90 vrk % hoitoa odottavista kiireettömässä erikoissairaanhoidossa alle 23 vuotiaiden lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa</p>	<p>Yli 14 vrk 15,1 % (12/2022, Tableau*) Voimassa oleva lainsäädäntö: Yli 90 vrk 0,3 % (12/2022, Tableau*)</p> <p>Yli 90 vrk 29,6 % (31.12.2022, Oberon, Oulun LC)</p>	<p>Toteutuu lainsäätteisessä ajassa</p> <p>Toteutuu lainsäätteisessä ajassa</p>	<p>Voimassa oleva lainsäädäntö: Yli 14 vrk 13,6 % (12/2023, Tableau**) Yli 90 vrk 0,9 % (12/2023, Tableau**)</p> <p>Yli 90 vrk 41,6 % (31.12.2023, Oberon, Oulun LC)</p>	Tavoite ei toteutunut ↓
3. Lastensuojelun asiakasmäärä	4 524 (2022)	-10 % vuoden 2022 tasosta		Ei voitu arvioida ² -
4. Palvelurakenne; kevyempien palvelujen osuus kasvaa (lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö ja sosiaalinen kuntoutus)				Ei voitu arvioida ³ -
5. Perhehoidon ja laitoshoidon %-osuus kodin ulkopuolisista sijoituksista		Perhehoidon osuus kasvaa ja vastaavasti laitoshoidon osuus vähenee	Tieto saadaan myöhemmin kevään aikana, kun kansallinen tiedonkeruu valmistuu ja julkaistaan (vrt. myös raportointi toimintakertomuksessa)	Ei voitu arvioida ⁵ -
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, joiden sijoituspaikkana perhe, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista (ind. 418)	53,2 % (2022, Pohde) 57,7 % (2022, Oulu)			

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
<p><i>Jatkoa edelliseltä sivulta.</i></p> <p>Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, joiden sijoituspaikkana on ammatillinen perhekoti tai muu</p> <p>Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, joiden sijoituspaikkana laitos, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista (ind. 419)</p>	<p>Ammatillinen perhekoti 6,5 %, muu 1,8 % (2022, Pohde)</p> <p>Ammatillinen perhekoti 4,3 %, muu 0,9 % (2022, Oulu)</p> <p>38,5 % (2022, Pohde)</p> <p>37,0 % (2022, Oulu)</p>			
<p>6. Mielenterveyspalvelut (perustaso) ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon %-osuudet, lisäksi psykiatrisen laitoshoidon</p> <p>Tarkentunut: 0-23-vuotiaat asiakkaat, avo- ja osastohoito</p>	<p>0-23-vuotiaat mielenterveystyön palvelumuodon avohoitokäyntien asiakkaat 7 006 (Tableau=LC ja Pegasos)</p> <p>0-23-vuotiaat hoitajaksojen asiakkaat Kuusamon, Raahen ja Oulun psyk. ja päihde osastoilla 70 (Tableau)</p> <p>0-23 v avohoitokäyntien asiakkaat 2 782 (Oberon PowerBI-raportti)</p> <p>0-23-vuotiaat hoitajaksojen asiakkaat 684 (Oberon PowerBI-raportti)</p>	Perustason avopalvelut vahvistuvat	<p>0-23-vuotiaat mielenterveystyön palvelumuodon avohoitokäyntien asiakkaat 6 473 (Tableau=LC ja Pegasos)</p> <p>0-23-vuotiaat hoitajaksojen asiakkaat Kuusamon, Raahen ja Oulun psyk. ja päihdeosastoilla 70 (Tableau)</p> <p>0-23 v avohoitokäyntien asiakkaat 3 356 (Oberon PowerBI-raportti)</p> <p>0-23-vuotiaat hoitajaksojen asiakkaat 670 (Oberon PowerBI-raportti)</p>	<p>LC:n ja Pegasoksen osalta ei voitu määrittellä onko toiminta erikois- vai perustason hoitoa (mielenterveystyön palvelumuodon potilaat).</p> <p>Hoitajaksojen asiakkaat ovat Kuusamon psykiatrisen osaston, Oulun päihdekliniikan ja Raahen psykiatrisen vuodeosastojen hoitajaksojen asiakkaat yhteensä.</p> <p>Oberonin luvut ovat kokonaisuudessaan erikoissairaanhoidon</p>
<p>7. Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (ind.191)</p>	Pohde 1,5 % (2022)	Enintään 1,2 % vuonna 2025	Tieto saadaan myöhemmin kevään aikana, kun kansallinen tiedonkeruu valmistuu ja julkaistaan.	Ei voitu arvioida ⁶ -

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
8. Vastuunomatyöntekijä nimetty				Ei voitu arvioida ⁵ -
9. Vaikuttavuuden mittareiden kehittäminen			Mittareiden kehittäminen alkaa vuonna 2024 muun muassa osana lapsibudjetoinnin kehittämissiivoutä	Ei voitu arvioida ³ -
10. Lasten, nuorten ja perheiden koettu hyvinvointi ja kokemus avun ja tuen saannista parane				Ei voitu arvioida ³ -

2. Lapset ja nuoret saavat tarvitsemansa mielenterveys- ja päihdepalvelut oikea-aikaisesti ja ennaltaehkäisevästi

11. Hoitoonpääsy aika perustason palveluihin Tarkentunut: Hoitoonpääsy yli 14 vrk % hoitoonpääsy käynneistä perusterveydenhuollossa (mielenterveystyö ja päihdetyö) 0-17 vuotiailla	Yli 14 vrk 7,0 % (12/2022, Tableau*) Voimassa oleva lainsäädäntö: Yli 90 vrk 0,2 % (12/2022, Tableau*)	Hoitotakuu toteutuu	Voimassa oleva lainsäädäntö: Yli 14 vrk 2,2 % (12/2023, Tableau**) Yli 90 vrk 0 % (12/2023, Tableau**)	Ei voitu arvioida ² -
12. Hoitotakuun toteutuminen (jono, hoitotakuun ylitykset) Tarkentunut: Hoitotakuu kiireettömässä erikoissairaanhoidossa alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa (lähetteet koko vuodelta, hoidon tarpeen arviointi, hoitoa odottavat ja hoitoonpääsy 31.12.)	Lähetteen käsittelyaika (kaikki ikäryhmät) yli 21 vrk 3,6 % (koko vuosi 2022, Oberon, Oulun LC) Hoidon tarpeen arviointia yli 6 vk odottaneita (alle 23-vuotiaat) 2, 33 % (31.12.2022, Oberon, Oulun LC) Hoitoa odottavat (alle 23-vuotiaat) 346 (31.12.2022, Oberon)	Hoitotakuu toteutuu	Lähetteen käsittelyaika (kaikki ikäryhmät) yli 21 vrk 6,1 % (koko vuosi, Oberon, Oulun LC) Hoidon tarpeen arviointia yli 6 vk odottaneita (alle 23-vuotiaat) 7, 41 % (31.12.2023, Oberon, Oulun LC) Hoitoa odottavat (alle 23-vuotiaat) 500 (31.12.2023, Oberon)	Tavoite ei toteutunut ⬇️

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
<i>Jatkoa edelliseltä sivulta.</i>	Yli 90 vrk hoitoa odottaneita (alle 23-vuotiaat) 97, 28 % (31.12.2022, Oberon, Oulun LC)		Yli 90 vrk hoitoa odottaneita (alle 23-vuotiaat) 210, 42 % (31.12.2023, Oberon, Oulun LC)	
13. Ennalta ehkäisevien ja kevyiden palvelujen osuus kasvaa				Ei voitu arvioida ¹ -
14. Erikoissairaanosastohoidon tasoinen hoito vähenee (asiakkuudet, hoitopäivät, kustannukset)	0-23-vuotiaat hoitajaksojen asiakkaat 684 (Oberon PowerBI raportti) ja 70 (LifeCare Tableau) 0-23-vuotiaiden hoitopäivät 23 512 (Oberon PowerBI raportti) 796 (LifeCare Tableau)	Vähenee	0-23-vuotiaat hoitajaksojen asiakkaat 670 (Oberon PowerBI raportti) ja 74 (LifeCare Tableau) 0-23-vuotiaiden hoitopäivät 22 549 (Oberon PowerBI raportti) 698 (LifeCare Tableau)	Tavoite toteutui ✓
15. IPC-menetelmän käyttö lisääntyy (Interpersonal Counselling, masennusoireilun hoitoon ja ehkäisyyn tarkoitettu interventio)				Ei voitu arvioida ⁵ -
3. Nuoret saavat tarvitsemansa tuen opiskeluun ja työllistymiseen				
16. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3219)	6,4 % (2021)	Vähenee	Ei vertailutietoa vuodelta 2023	Ei voitu arvioida ⁵ -
17. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3328)	1,5 % (2022)	Vähenee	Ei vertailutietoa vuodelta 2023	Ei voitu arvioida ⁵ -

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
18. Toisen asteen opintojen keskeyttäneiden määrä, % ikäluokasta (ei kansallista indikaattoria)				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
19. Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta (ind.189)	13,9 % (2022)	Vähenee	15,2 %	Tavoite ei toteutunut ↓
20. Kuraattori- ja psykologipalveluihin pääsy lakisääteissä ajassa, % (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 15 §)				Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -
21. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät ja työtoimintapäivät (laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2001/189)	Ei vertailutietoa	Tarpeen mukaisesti	1 770 asiakasta	Ei voitu arvioida, ei vertailutietoa -
			91 815 osallistumispäivää	
22. Sosiaalisen kuntoutuksen asiakasmäärät (sosiaalihuoltolaki 2014/1301, 17 §)				Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -
23. Kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta on tarjolla hyvinvointialueella tarpeen mukaisesti		Tarpeen mukaisesti		Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -

*Tiedot ovat puutteellisia. Joulukuussa 2022 tiedoista puuttuvat Mediatri kuntien (Hailuodon, Siikalatvan ja Tyrnävä) ja Kallion alueen tiedot.

**Tiedot ovat puutteellisia. Joulukuussa 2023 puuttuvat esimerkiksi Kallion, Oulun ja Mediatri kuntien tiedot.

Taulukko 106: Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut, Lapset, nuoret ja perheet. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutuminen.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt tai se on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024 tai 2025

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

⁶ Tietoa ei ole saatavilla

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut

Ikäihmiset

Järjestämissuunnitelmassa kotona ja arkiympäristössä tapahtuvan tuen ja palveluiden osalta ikäihmisten palveluille on asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. Päätaavoite: Ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona mahdollisimman toimintakykyisenä ja turvallisesa ympäristössä pitkään ja hän pystyy ylläpitämään mahdollisimman itsenäisesti terveyttään, hyvinvointiaan ja mielekästä elämää.				
24. Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä (ind.1570)	90,2 %	94 % Tavoite 92,5 % vuodelle 2023	92,3 %	Tavoite toteutui osittain ↗
25. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet (ind. 4287) Päivitystiheys kahden vuoden välein	11,6 % (2020) Koko maa 13,2 % (2020)	Vähenee	13,2 % (2022) Koko maa 12 % (2022)	Tavoite ei toteutunut ↘
2. Omaishoito järjestetään kaikille kriteerit täyttävälle ja perhehoitoa vahvistetaan.				
26. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3262)	5,7 % (2021) 4,8 % (2022)	7 %	4,03 % (Pohteen tieto)	Tavoite ei toteutunut ↘
27. Ikäänntyneiden perhehoito, asiakkaita 31.12. Perhehoidon peittävyys yli 75-vuotiailla, %		Perhehoitajien määrän lisääntyminen, hoitovuorokausien lisääminen	135 perhehoidon asiakasta, joista pitkäaikaisia 25	Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
28. Lakisääteisen omaishoidon vapaan käytön toteuma %				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
3. Turvallisen kotona asumisen tukeminen ja arjessa pärjääminen sairaanhoidollisella ja lääketieteellisellä tuella sekä toimintakyvyn edistäminen kuntoutuvin keinoin.				
29. Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 v. täyttäneet asiakkaat, %	18,2 %	13 %	12,4 % (Pohteen tieto)	Tavoite toteutui osittain ↗

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 5513)		Tavoite v. 2023 14,5 %, tarkentuu		
30. Arvioivan kotikuntoutusjakson jälkeen itseenäisesti kotona pärjäävien asiakkaiden osuus, %				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
31. Etälääkärikonsultatioiden osuus kaikista lääkärikäynteistä alueittain ja palveluittain eriteltynä.				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
32. Etälääkärikonsultatioiden perusteella asiakas ei ohjautu jatkokohitoon, %				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
4. Yhteisöllistä asumista ympärivuorokautisen hoidon sijaan.				
33. Yhteisöllisen asumisen peittävyys yli 75 vuotta täyttäneillä, %	Paikkamäärä 309, peittävyys 0,8 %	1 % Tavoitepaikkamäärä vuoteen 2025 mennessä 467, lisätään 158 paikkaa.	Paikkamäärä 309, peittävyys 0,8 %	Tilanne pysyi samana ➔
5. Ympärivuorokautinen hoito järjestetään turvallisesti.				
34. Ympärivuorokautisen hoidon peittävyys yhteensä yli 75-vuotiailla, %			7,7 %	Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
35. Tehostettu palveluasumisen peittävyys 75 vuotta täyttäneillä.	8,2 %	6 % Vuoteen 2025 mennessä paikkoja vähemmän 260–280.	7,5 %	Tavoite toteutui osittain ➔
36. Laitoshoidossa peittävyys 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, %	1,3 %	0,5 %, vähennetään alueellisen tarpeen mukaisesti 54 paikkaa v. 2023	0,2 %, 93 paikkaa 12/2023, vähentynyt -33 paikkaa v. 2023 aikana	Tavoite toteutui osittain ➔
6. KOTAS-keskus on käytössä ikäihmisille koko hyvinvointialueella.				
37. Yhteispäivystyksessä käyneiden yli 75-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestöstä	28,2 % (2022)	Vähenee	27,9 %, (2023)	Tavoite toteutui ✓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
(väestö 31.12.)				
38. Yksiköittäin/alueittain yhteispäivystyskontaktit/hoitopaikka				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
39. Päivystyksen kautta tulleiden yli 75-vuotiaiden perusterveydenhuollon sairaalahoidon asiakkaiden määrä, hoitjakson pituus ja sairaalahoitopäivien kokonaismäärä				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
40. KOTAS-keskuksen kontaktin perusteella asiakas ei ohjaudu jatkokoittoon, %				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -

7. Ikäkeskuksen toiminnoissa edistetään ja turvataan ikäihmisten hyvinvointia.

41. Vähäisin sote-palveluin kotona asuvien yli 75-vuotiaiden %-osuus				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
42. Toteutuneiden hyvinvointitapaamisten määrä, %-osuus niistä 68-vuotiaista, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
43. Omaehtoisen hyvinvointiarvion käyttöönotto yli 68-vuotiailla, %				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
44. Yhtenäisen kuntouttavan päivätoimintamallin laajeneminen koko hyvinvointialueelle.		Yhtenäinen malli on käytössä.	Toimintamalli on laajennettu koko alueelle, mutta käyttöönotto on kesken.	Tavoite toteutui osittain ➔

8. Monituottajuuden hyödyntäminen osana toimivia, asiakaslähtöisiä hoito- ja palveluketjuja.

45. Vertailukelpoisissa palveluissa oman toiminnan, ostopalveluiden, palveluseleiden ja avustusten kustannusten vertailu (€/asiakas, €/suorite)				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
---	--	--	--	---------------------------------------

9. Ikäihmisten laitoshoidtoa järjestetään vanhuspalvelulain mukaisesti.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
46. Laitoshoidossa peittävyys 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, %	1,3 %	0,5 %, vähennetään alueellisen tarpeen mukaisesti 54 paikkaa v. 2023	0,2 %, 93 paikkaa 12/2023, vähentynyt -33 paikkaa v. 2023 aikana	Tavoite toteutui osittain ➔
10. Alueellinen arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminta tukee asiakkaiden voimavaroja ja toimintakykyä sekä kotona pärjäämistä.				
47. Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden vahvistaminen/laajeneminen koko hyvinvointialueelle.	280 paikkaa (sisältäen vuorohoidon)	Lisätään v.2023 51 paikkaa, 331 paikkaa	320 paikkaa (sisältäen vuorohoidon)	Tavoite toteutui osittain ➔
48. Arvioivan kotikuntoutusjakson jälkeen itsenäisesti kotona pärjäävien asiakkaiden osuus, %				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
11. Kotihoidon tuottavuuden ja palveluprosessien sujuvuuden parantamiseksi vakiinnutetaan ja laajennetaan olemassa olevia ja uusia kotona asumista tukevia teknologisia ratkaisuja.				
49. Etäkotihoitokäyntien osuus kaikista käynneistä, %	4 % (12/2023, NHG)	Vuoteen 2025 mennessä 12 %, vuonna 2023 tavoite 8,5 % kaikista käynneistä.	5 % (6/2023, NHG) 5 % (11/2023, NHG)	Tavoite toteutui osittain ➔
50. Uusien hyvinvointitekno-logiaan liittyvien toimintojen määrä kasvaa				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
51. Hyvinvointitekno-logiaa käyttävien asiakkaiden %-osuus säännöllisen kotihoidon asiakkaista				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -

Taulukko 107: Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut, Ikäihmiset. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutuminen.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt tai se on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024 tai 2025

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

⁽⁵⁾ Tietoa ei ole saatavilla

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut

Vammaiset

Järjestämissuunnitelmassa kotona ja arkiympäristössä tapahtuvan tuen ja palveluiden osalta vammaisten palveluille on asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. Vammaiset asiakkaat saavat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut ja erityispalvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.				
52. Yhteydenotto asiakkaaseen toteutunut 7 arkipäivän aikana (sosiaalihuoltolaki 2023/677, 36 §)	Oulun palvelualue: Vammaispalvelun yhteydenottoihin vastattiin v. 2022 7 arkipäivän kuluessa 71,9 %:sti (2021: 77,3 %).	Enintään 7 arkipäivää	Oulun palvelualue: Vammaispalveluiden yhteydenottoihin vastattiin 7 arkipäivän kuluessa 60,6 %:sti.	Tavoite ei toteutunut ↓
53. Palvelutarpeen arvio ja päätös viimeistään kolmen kuukauden aikana (sosiaalihuoltolaki 2014/1301, 45 §)	Oulun palvelualue v. 2022: Vammaispalveluiden palvelutarpeen arvioinnit tehty 0-3 kk kuluessa 57,2 %:sti Vammaispalvelun hakemukset käsiteltiin 3 kk aikana 78,6 %:sti (2021: 82 %).	Alle 3 kk	Oulun palvelualue: Vammaispalveluiden palvelutarpeen arvioinnit tehty 0-3 kk kuluessa 59,8 %:sti. Vammaispalvelun hakemusten (kokonaismäärä 1836 kpl) käsittelyajat: 0-3 kk 85,4 % (1568 kpl) 3-4 kk 5,7 % (104 kpl) yli 4 kk 8,9 % (164 kpl)	Tavoite ei toteutunut ↓
2. Vammaisille asiakkaille turvataan tarpeen mukaiset asumispalvelut ja mahdollistetaan asumisen vaihtoehtoja.				
54. Asumispalveluihin jonottavien määrä			Vaikeavammaisten asumispalveluihin on joulukuussa 2023 odottanut 11 kiireellistä asiakasta ja kehitysvammaisten asumispalveluihin 65 asiakasta.	Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
55. Työnantajamallilla järjestetyn henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista	2028 asiakasta (2022)		Henkilökohtaisen avun asiakkaita 2048 Järjestämistavoittain: työnantajamallilla 1042, palvelusetelillä 722,	Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ - Tavoite toteutui ✓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
			ostopalveluna 515, omana toimintana 18 (asiakkailta voi olla käytössä useampia eri järjestämistapoja)	
56. Tehostetun palveluasumisen, palveluasumisen ja tuetun asumisen oman toiminnan, ostopalveluiden ja palvelusetelien kustannusten vertailu (€/asiakas)				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
3. Vammaiset asiakkaat saavat tarpeita vastaavat asumista tukevat palvelut oikea-aikaisesti sekä riittävän valmistuksen ja tuen itsenäiseen elämään siirtymisessä.				
57. Tehostetun palveluasumisen %-osuus kaikista asumispalveluista				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
58. Perhehoidon asumisvuorokaudet Vammaispalveluiden perhehoito, asiakkaita 31.12. (ind: 3467) Vammaispalveluiden perhehoito, hoitopäiviä vuodessa (ind: 3468)	Pohde, vammaispalveluiden perhehoito: 41 asiakasta, 2564 hoitopäivää v. 2022 (v. 2021 60, 4793) Lähde: Sotkanet	Lisääntyy	Yht. 28 (31.12.2023, joista 19 lyhytaikaisessa, 4 osavuorokautisessa ja 5 pitkäaikaisessa perhehoidossa)	Tavoite ei toteutunut ↓
59. Kustannukset €/asumispalveluiden as.		Maltillinen kasvu tai kustannusten lasku		Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
4. Kehitysvammaiset asiakkaat saavat oikea-aikaisen akuutin tilanteen tuen Konstista joko jalkautuvina, polikliinisinä tai osastopalveluina.				
60. Konstin käyttöaste	95 %	Käyttöaste on korkea > 90 %	95 %	Tilanne pysyi samana →
61. Konstin eri palveluiden käytön suhde (asiakkaat ja avokäynnit/asiakkaat ja hoitajak-sot)	Avohoitokäyntien asiakkaat 1459 (Oberon PowerBI raportti) Avohoitokäynnit 10 850 (Oberon PowerBI raportti)	Avohoitokäyntien asiakkaiden ja käyntien määrä kasvaa	Avohoitokäyntien asiakkaat 1644 (Oberon PowerBI raportti) Avohoitokäynnit 12 195 (Oberon PowerBI raportti)	Tavoite toteutui ✓ Tavoite ei toteutunut ↓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
Avohoitokäyntien osuus kaikista palvelutapahtumista (avohoitokäynnit + hoitojaksot yhteensä)	Hoitojaksojen asiakkaat 90 (Oberon PowerBI raportti)	Hoitojaksojen asiakasmäärä kasvaa	Hoitojaksojen asiakkaat 83 (Oberon PowerBI raportti)	
	Hoitojaksot 482 (Oberon PowerBI raportti)		Hoitojaksot 664 (Oberon PowerBI raportti)	
	Tieto täydentyy		Tieto täydentyy	
62. Konstin keskimääräinen laitoshoidoaika, vrk	21,5 vrk (Oberon PowerBI raportti)	Lyhenee	15,7 vrk (Oberon PowerBI raportti)	Tavoite toteutui ✓
5. Asiakkaat saavat tarpeen mukaiset, arkea tukevat ja elämän laatua lisäävät päiväaikaisen toiminnan palvelut.				
63. Vammaiset henkilöt työ- ja päivätoiminnan piirissä	Pohde: 31.12.2022 yht. 2045 (lähde: Sotkanet, ind. 3418)	Tarpeen mukaisesti		Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
64. Tuetun työtoiminnan asiakasmäärä				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
65. Palkkatyöhön ja opintoihin siirtyvä asiakasmäärä				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
6. Erityistä tukea tarvitsevat kehitysvammaiset asiakkaat saavat riittävät asumispalvelut ja päiväaikaisen toiminnan palvelut.				
66. Konstin pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä	21	Vähenee	20	Tilanne pysyi samana ➔
7. Julkinen joukko- ja palveluliikenne sekä kuljetuspalvelut tukevat asiakkaiden sujuvaa arkea.				
67. Vaikeavammaisten liikkumista tukevien palvelujen saajat (vpl:n ja shl:n mukaiset kuljetukset) (ind. 3605)	4273 (2022) 3560 (2021)	Tarpeen mukaisesti	Vpl:n mukaisissa kuljetuspalveluissa ollut 4970 asiakasta ja alle 65-vuotiaita shl:n mukaisissa kuljetuspalveluissa 715 asiakasta.	Tavoite toteutui ✓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
68. Kuljetuspalveluiden kustannukset €/asiakas		Maltillinen kasvu tai kustannusten lasku		Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -

Taulukko 108: Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut, Vammaiset. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutuminen.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt tai se on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024 tai 2025

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

⁽⁵⁾ Tietoa ei ole saatavilla

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat

Järjestämissuunnitelmassa kotona ja arkiympäristössä tapahtuvan tuen ja palveluiden osalta mielen- terveys- ja päihdepalveluiden asiakkaille on asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat asuvat omissa kodeissaan normaalissa asuntokannassa ja saavat sinne tarvittavat palvelut.				
69. Tehostetun palveluasumisen %-osuus		Vähenee -10 %	Manuaalisten tilas- tojen mukaan on saatu vähenemään -10 % (tiedot saat- tavat tarkentua)	Tavoite toteutui osittain ➔
2. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat saavat monialaiset palvelut ja vaikuttavan hoidon varhaisessa vaiheessa, oikea-aikaisesti ja tarpeen mukaisesti.				
70. Hoitoonpääsy, hoitotakuu Tarkentunut: Hoitoonpääsy yli 14 vrk % hoitoonpääsy käyn- neistä mielenterveystyön ja päihdetyön palvelu- muodoilla, kaikki ikäryh- mät Hoitoonpääsy yli 180 vrk % hoitoa odottavista psy- kiatrian erikoisaloilla, kaikki ikäryhmät	Yli 14 vrk 7,0 % (12/2022, Tableau*) Voimassa oleva lainsäädäntö: Yli 90 vrk 0,2 % (12/2022, Tableau*) Hoitoonpääsy yli 180 vrk 33,8 % (Oberon ja Oulun LC)	Hoitotakuu toteutuu	Yli 14 vrk 2,2 % (12/2023, Tableau*) Voimassa oleva lainsäädäntö: Yli 90 vrk 0 % (12/2023, Tableau*) Hoitoonpääsy yli 180 vrk 24,0 % (Oberon ja Oulun LC)	Huom! Hoitoon- pääsy tiedon luotetta- vuus on heikkoa mie- lenterveystyön ja päih- detyön palvelumuo- doilla.
71. Hoitoajat Tarkentunut: Keskimääräinen hoito- aika OYS psykiatrian toi- mialueen osastojen hoi- tojaksoilla, kaikki ikäryh- mät	Hoitoaika (ka) 22,1 vrk (Oberon Po- werBI raportti) Hoitoaika (ka) 6,1 vrk (Oulu, Raahen ja Kuusamo LC Tab- leau)	Vähenee	Hoitoaika (ka) 21,0 vrk (Oberon Po- werBI raportti) Hoitoaika (ka) 5,8 vrk (Oulu, Raahen ja Kuusamo LC Tab- leau)	Tavoite toteutui ✓
72. COCI-indeksi (hoidon jat- kuvuutta kuvaava mittari) (mittaa vain avosairaan- hoidon hoidon jatku- vuutta)				Mittari ei ole validi tässä kohtaa. Seura- taan COCI:a osana sote-keskusten avosai- raanhoidon toimintaa.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
73. Perusterveydenhuollon avohoidon asiakkuudet, mielenterveyskäynnit, kustannukset	Asiakkaat mielen-terveystyön palvelu- muodolla (käyntien asiakkaat) 19 599 Käynnit (fyysiset ja etäasioinnit) mielen- terveystyön palvelu- muodolla 160 000 (LC ja Pegasos Tableau)	Perustason palveluiden vahvistumi- nen	Asiakkaat mielen- terveystyön palvelu- muodolla (käyntien asiakkaat) 18 229 Käynnit (fyysiset ja etäasioinnit) mielen- terveystyön palvelu- muodolla 142 398 (LC ja Pegasos Tableau)	LC:n ja Pegasoksen osalta ei voitu eritellä onko toiminta erikois- vai perustason toimin- taa.
74. Erikoissairaanhoidon avohoidon asiakkuudet, mielenterveyskäynnit, kustannukset	Avohoitokäyntien asiakkaat 6 567 (Oberon PowerBI) Avohoitokäynnit 44 645 (Oberon PowerBI)	Avohoitopainotus	Avohoitokäyntien asiakkaat 7631 (Oberon PowerBI) Avohoitokäynnit 52 691 (Oberon PowerBI)	Oberonin luvut ovat ko- konaisuudessaan eri- koissairaanhoitoa (Pel- tola + OAS).
75. OYS Psykiatrian lähetemäärä	Uudet lähetteet* 6404	Vähenee	Uudet lähetteet* 7408	Tavoite ei toteutunut ↓
76. Psykiatrian päivystyksen käyttö	Päivystyskäyntien asiakkaat 2084 (Oberon, PowerBI) Päivystyskäynnit 3342 (Oberon Po- werBI)	Vähenee	Päivystyskäyntien asiakkaat 2251 (Oberon, PowerBI) Päivystyskäynnit 3616 (Oberon Po- werBI)	Tavoite ei toteutunut ↓
77. Kykyviisari				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
78. Itsemurhakuolleisuus/ 100 000 asukasta (ind. 3106)	15,1 % (2022)	Vähenee	Indikaattorista ei ole tietoja vuodelta 2023	Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
79. Alkoholi- ja huume- kuolleisuus 15–34-vuotiailla/100 000 vastaavan ikäistä (ind 3101) Tarkentunut: indikaattori on saatavissa vain koko maan tasoisena				Mittari ei ole Pohteen seurantaa varten validi.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
3. Päihdeasiakkaiden hoito ja kuntoutus tapahtuu vaikuttavin toimenpitein monialaisesti ja oikea-aikaisesti hoidon ja palveluiden jatkuvuus varmistuen.				
80. Hoitopääsy, hoitotakuu Mittari tarkentunut: Hoitopääsy päihdetyön palvelumuodolla 14 vrk enimmäisajan toteutumisen (% hoitopääsykäyneistä)		Hoitotakuu toteutuu		Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -
81. COC-indeksi (hoidon jatkuvuutta kuvaava mittari) (mittaa vain avosairaanhoidon hoidon jatkuvuutta)				Mittari ei ole validi tässä kohtaa. Seurataan COCI:a osana sote-keskusten avosairaanhoidon toimintaa.
82. Päihdekuntoutuksen kuntoutusjaksot / kuntoutuspäivät / kustannukset (oman tuotannon kehittäminen)				Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -
83. Päihde- ja riippuvuushoitojen vaikuttavuusmittari				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
4. Psykiatristen asiakkaiden kotona asumista tuetaan ja osastohoitoa keskitetään tukemaan vaativaa kuntoutusta.				
84. Psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivät	Hoitopäivät (Peltola + OAS) 53701 (Oberon PowerBI) Hoitopäivät (Oulu, Kuusamo, Raahen psyk osastot) 6 912 (LC Tableau)	Vähenee	Hoitopäivät (Peltola + OAS) 53371 (Oberon PowerBI) Hoitopäivät (Oulu, Kuusamo, Raahen psyk osastot) 5 948 (LC Tableau)	Tavoite toteutui osittain ➔
85. Tehostetun avohoidon asiakasmäärä	Asiakasmäärä tehostetun avohoidon ja varhaisen tuen yksikössä (Vy64310) 462 (Oberon PowerBI)	Nousee	Asiakasmäärä tehostetun avohoidon ja varhaisen tuen yksikössä (Vy64310) 686 ** (Oberon PowerBI)	Tavoite toteutui ✓ Kuusamon ja Raahen LifeCareihin ei ole perustettu tehostetun avohoidon suorituspaikkoja, joten tietoja ei saada poimittua raporteille.

Taulukko 109: Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut, Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutuminen.

*sisältää Oberoniin kirjatut läheteet va 2930 Lastenpsykiatria, va 2910 psykoosit ja nuorisopsykiatria, va 2920 mielialahäiriöt ja akuuttipsykiatria.

** vuodenvaihteessa 2022-2023 os.85 yhdistynyt tehostetun avohoidon yksikön (64310) kanssa. Osasto 85 toteuttaa myös jonkin verran avotoimintaa, käyntejä ei ole mahdollista poimia erikseen. Lisäksi vuoden 2023 aikana vy 64310 on siirtynyt Oukan liikkuva työryhmä, joka on alkanut käyttämään Oberonia syyskuusta 2023 alkaen. Aiemmat käynnit eivät näy näissä luvuissa.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt tai se on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024 tai 2025

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

⁽⁵⁾ Tietoa ei ole saatavilla

Tarpeenmukaiset sote-keskukset

Järjestämissuunnitelmassa tarpeenmukaisten sote-keskusten palveluille asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. Asiakkaiden palvelut ovat saatavilla tarpeen mukaisissa sote-keskuksissa yhteen koottuna.				
86. Laatuindeksi				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
87. Palvelukokemus Tarkentunut: Digitaalisen sote-keskuksen NPS	Ei tietoa	Paranee	59 (17.4-31.12.2023)	Ei asetettua tavoitetta- soa vielä vuodelle 2023.
88. Palvelun/palveluketjun sujuvuus (kyselytutkimus, asiakashallintaohjelma SBM eli asiakkaiden ja prosessinhallinnan ohjelmisto)				Ei voitu arvioida ⁽³⁾ -
2. Tarpeenmukaiset sotekeskusten palvelut järjestetään lähellä asiakkaita monin eri tavoin hoidon jatkuvuus sekä hoito- ja palvelutakuu huomioiden.				
89. COCI-indeksi (hoidon jatkuvuutta kuvaava mittari) Mittari tarkentunut: Hoidon jatkuvuus (COCI) perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä Hoidon jatkuvuus (COCI) perusterveydenhuollon avosairaanhoidon sairaanhoitajakäynneillä	0,19 (12/2022, Tableau) 0,11 (12/2022, Tableau)	Kasvaa	0,23 (12/2023, Tableau) 0,13 (12/2023, Tableau)	Tavoite toteutui ✓
90. Yli 6 krt palveluja käyttävien asiakkaiden osuus, %				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
91. T3 (T3-luku on samassa toimintayksikössä toimivien ammatilaisten ajanvarauskirjoilla kolmansien varattavissa olevien kiireettömien				Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
vastaanottoaikojen mediaani)				
92. Hoitoonpääsy THL:n avohilmasta Yhdistetään alla olevan mittarin kanssa				
93. Hoitotakuu toteutuu, avosairaanhoido 14 vrk ja suun terveydenhoito 4 kk, % hoitoonpääsyn käynneistä Mittari tarkentunut: Hoitoonpääsy avosairaanhoidon lääkärille 14 vrk enimmäisajan toteutumisen (% hoitoonpääsykäynneistä) JA Hoitoonpääsy suun terveydenhuollon hammaslääkärille 4kk enimmäisajan toteutumisen (% hoitoonpääsy käynneistä)	0-90 vrk: 94 % Yli 90 vrk: 6 % (12/2022, THL) 0-180 vrk: 99 % Yli 180 vrk: 1 % (12/2022)	Hoitotakuu toteutuu	0-14 vrk: 52 % Yli 14 vrk: 48 % (12/2023, THL) 0-120 vrk: 96 % Yli 120 vrk: 4 %	Tavoite ei toteutunut ↓
94. Nimetty omatyöntekijä				Ei voitu arvioida ⁴ -
95. Hoitosuunnitelma tehty				Ei voitu arvioida ⁴ -
3. Digitaalisen sote- ja -perhekeskuksen palvelut otetaan käyttöön vaiheittain koko hyvinvointialueella.				
96. Digitaalisessa sote-keskuksessa hoidetut asiakaskontaktit suhteessa kaikkiin sote-keskuksen asiakaskontakteihin %-osuus	Toiminta käynnistynyt 17.4.2023	Kasvaa	8,0 % (17.4-31.12.2023, Tableau)	Tavoite toteutui ✓
97. Palasiko digitaalisessa kanavassa hoidettu asiakas 14 vrk:n sisällä kivijalkavastaanotolle	Toiminta käynnistynyt 17.4.2023	Palaajien määrä vähenee	4,1 % (17.4-31.12.2023, Tableau)	Ei vielä luotettavaa vertailutietoa
98. Asioinut sähköisesti sote-palveluissa, osuus palveluja käyttäneistä	Digisote-keskus toiminta käynnistynyt 17.4.2023	Kasvaa	21,9 % (17.4-31.12.2023, Tableau)	Tavoite toteutui ✓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit		Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
4. Hoitoonpääsy ja jatkuvuus paranevat, hoito- ja palvelutakuut toteutuvat.					
99.	COC-indeksi (hoidon jatkuvuutta kuvaava mittari)		Kasvaa	Raportoitu jo yllä	Tavoite toteutui ✓
100.	Yli 6 krt palveluja käytävien asiakkaiden osuus, % Terveyskeskuslääkärin vastaanotolla yli 6 kertaa vuodessa käyneet % terveyskeskuslääkärin vastaanotolla käyneistä	4,43 % (2022, Tableau)		4,14 % (2023, Tableau)	Ei voitu arvioida (4 -
101.	T3 (T3-luku on samassa toimintayksikössä toimivien ammattilaisten ajanvarauskirjoilla kolmansien varattavissa olevien kiireettömien vastaanottoaikojen mediaani)				Ei voitu arvioida (2 -
102.	Hoitotakuu toteutuu, avosairaanhoido 14 vrk ja suun terveydenhoito 4 kk, % hoitoonpääsyn käynneistä		Hoitotakuu toteutuu	Raportoitu jo yllä	Tavoite ei toteutunut ↘
103.	Suun terveydenhuollossa vertailukelpoisissa palveluissa oman toiminnan, ostopalveluiden ja palveluseteloiden kustannusten vertailu (€/asiakas, €/suorite)				Ei voitu arvioida (4 -
5. Työttömien palvelut, kuntoutus ja hoito yhteensovitetaan monialaisesti.					
104.	Yhteistyön toimintamallit TYP-toiminnan ja Kelan kanssa sovittu (kyllä/ei)		Toimintamallit sovittu	Kyllä	Tavoite toteutui ✓
105.	Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä (ind 5274)	2,4 (2021)		5,6 (2022)	Tietoa ei ole saatavissa Pohteen ajalta
106.	Sosiaaliseen kuntoutukseen osallistuneet				Ei voitu arvioida (2

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
				-
107. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneet (indikaattoria ei enää päivitetä)				Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -
6. Selkiytetään ja kehitetään eri maahanmuuttajaryhmien kotoutumisen prosesseja ja monialaista yhteistyötä sekä varmistetaan toimivat peruspalvelut. <ul style="list-style-type: none"> Maahanmuuttajien sosiaali- ja terveystyöpalvelut järjestetään osana monialaisia sote-keskuksia. Kiinnitetään erityistä huomiota haavoittuviin ryhmiin (muun muassa kiintiöpakolaiset, ilman huoltajaa maassa olevat lapset ja nuoret ihmiskaupan uhrin, ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön uhrin). 				
108. Sovittu yhteistyöprosessit ja -rakenteet yhteistyökumppaneiden kanssa (kyllä/ei)		Yhteistyöprosessit ja -rakenteet on sovittu	Kyllä	Tavoite toteutui ✓

Taulukko 110: Tarpeenmukaiset sote-keskukset. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutumisen.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt tai se on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024 tai 2025

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

⁽⁵⁾ Tietoa ei ole saatavilla

Hyvinvointialueen yhteiset palvelut

Sairaalat, päivystys, laitoshoido, sairaanhoidolliset tukipalvelut, lääkinnällinen kuntoutus, apuvälineet, dialyysi, lastensuojelun laitoshoido

Yhteisiin palveluihin kuuluvat mm. perus- ja erityistason sairaala- ja akuuttihoito, kotisairaaloiminta, päivystyspalvelut, ensihoito sekä vaativa lastensuojelu. Myös Pohteen uudet keskuksset perhehoitoon, omaishoitoon ja henkilökohtaiseen apuun liittyen ovat osa yhteisiä palveluja samoin kuin sairaanhoidolliset tukipalvelut esimerkiksi kuvantamiseen liittyen.

Järjestämissuunnitelmassa hyvinvointialueen yhteisille palveluille on asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. Potilaat saavat somaattista sairaalahoitoa oikeassa paikassa oikeaan aikaan.				
109. Hoitoa odottavien potilaiden hoitopäätymisaika lyhenee	74 * (31.12.2022) 69 * (2022)	Laskee	89 ** (31.12.2023) 81 ** (2023)	Tavoite ei toteutunut ↓
110. Hoitoaika lyhenee (hoitopäivät/hoitajaksoilla) Tarkentunut: Hoitoaika lyhenee (nettohoitopäivät/hoitajaksoilla)	3,5 *	Lyhenee	3,8 ** 3,4 *	Tavoite toteutui osittain ↗
111. Osastohoidosta kotiin "jatkohoitoon" siirtyvien määrä	78,2 % *	Kasvaa	78,1 % * 78,2 % *	Tilanne pysyi samana →
112. Osastohoidosta jatkohoitoon akuuttiosastolle, arviointiyksikköön, muuhun sairaalaan tai terveyskeskukseen siirtyvien määrä	20,6 % *	Laskee	20,2 % ** 20,4 % *	Tavoite toteutui ✓
113. Jatkohoito odotuspäivät	3 557*	Vähenee	626*	Tavoite toteutui ✓
114. Päiväsairaanhoidon ja päiväkirurgian osuus tuotetuista palveluista				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
115. Laatumittari vaikuttavuudesta. Potilaan elämänlaatu paranee (omavointikysely) Tarkentunut: Laatukisterien PROM-mittareiden tieto		Koettu elämänlaatu paranee	Käytettävissä olevien tietojen perusteella koettu elämänlaatu on parantunut jonkin verran	Tavoite toteutui osittain ➔
116. Suunnittelemattomien hoitoon paluiden osuus hoitajakoista	8,9 % *	Laskee	8,8 % *	Tavoite toteutui ✓
2. Uuden yliopistollisen sairaalan tehokkuutta ja tuottavuutta parannetaan.				
117. Kysyntä, hoidetut potilaat, työpanos ja kustannukset	Kysyntä: 239 955* Hoidetut potilaat: 156 576* Työpanos (palkallinen): 3285*		Kysyntä: 231 197* Hoidetut potilaat: 157 594** Kokonaistyöpanos (palkallinen): 3768 (pl. ensihoito)	Uudet sairaalarakennukset otetaan käyttöön vuoden 2024 lopulla
118. Tilatehokkuus ja käytöaste Tarkentunut: Paikkakuormitus ja päiväkuormitus	Paikkakuormitus: 65,3 %* Päiväkuormitus: 77,4 %*	Kasvaa vuosittain	Paikkakuormitus: 71,0 %* Päiväkuormitus: 79,0 %*	Tavoite toteutui jo nykyisessä sairaalakiinteistössä ✓
119. Yhden hengen huoneista muuttuu kahden hengen huoneiksi		50–70 %	Tulevaisuuden sairaalan tilankäytön suunnitelmia muutettiin järjestämissuunnitelman mukaisesti muuttamalla 50-70% yhden hengen huoneista kahden hengen huoneiksi.	Tavoite toteutuu sairaalan käyttöönotossa ✓
3. Asiakas saa tarpeenmukaiset ja tarkoituksenmukaiset erikoissairaanhoidon avopalvelut.				
120. Avopalveluiden osuus Tarkentunut: Avohoitokäyntien osuus kaikista palvelutapahtumista (avohoitokäynnit + hoitajaksot)	92,6 % *	Kasvaa	92,1 % ** 92,6 % *	Tilanne pysyi samana ➔

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit		Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
121.	Etäasiointien määrä Tarkentunut: Etäasiointien määrä ja osuus avohoidon käynneistä	129 516* 24,6 % *	Kasvaa	133 584 ** 25,1 %**	Tavoite toteutui ✓
122.	Lähipalveluna tuotettujen erikoissairaanhoidon palvelujen määrä				Ei voitu arvioida ⁽²⁾ -
4. Akuuttihoitoa järjestetään erikseen määritellyissä yksiköissä. <i>Muut jatkoselvittelyä tarvitsevat asiakkaat hoidetaan alueellisissa arviointi- ja kuntoutusyksiköissä.</i>					
123.	Toteutuneet hoitopäivät, hoitajaksojen pituus, suunnittelematon hoitoon paluu (30vrk) , laskennallinen sairaansijojen määrä	Akuuttiosastojen nettohoitopäivät: 111 756 Akuuttiosastojen hoitajaksojen pituus (ka): 6,19 Laskennallisten sairaansijojen määrä akuuttiosastoilla: 306,2	Vähenee	Akuuttiosastojen nettohoitopäivät: 100 746 Akuuttiosastojen hoitajaksojen pituus (ka): 6,21 Laskennallisten sairaansijojen määrä akuuttiosastoilla: 276,0	Tavoite toteutui osittain ↗
124.	Hoito- ja palveluketjujen toimivuus				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
125.	Akuuttihoidosta kotiin siirtyvien %-osuus Tarkentunut: Osastohoidosta kotiin siirtyvien %-osuus akuuttiosastoilla				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
5. Erikoissairaanhoidon järjestetään kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.					
126.	Kiireellisen hoidon toteutuminen Tarkentunut: Kiireellisen hoidon osuus % avohoitokäynneistä ja käyntimäärät	21 % 110 030 kpl (yhteispäivystykset)		21 % 109 747 kpl (yhteispäivystykset)	Tilanne pysyi samana →
127.	Hoitotakuun toteutuminen Tarkentunut: Odottanut hoitoa yli 180 vrk % osuus ja	19,0 %* 2348	Hoitotakuu toteutuu	26,9 %** 3721	Edellisen vuoden ajankohdtaan nähden tilanne on heikentynyt, mutta loppuvuotta kohden tilanne on hieman parantunut.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
määrä, kaikki erikoisalat				
128. Palvelujen myynti muille hyvinvointialueille Tarkentunut: OYS-sairaalapalveluiden palvelujen myynti muille hyvinvointialueille OYS-sairaalan € Avohoitokäynnit Hoitojaksot Hoitopäivät	71,0 milj. € Avohoitokäynnit: 43 496* Hoitojaksot: 6 046* Hoitopäivät: 24 925*	Kasvaa hallitusti resurssien mahdollistaessa	81,7 milj. € Avohoitokäynnit: 44 379** Hoitojaksot: 6 198** Hoitopäivät: 6 198**	Tavoite toteutui osittain ↗
129. Tutkimusten määrä	196 uutta tutkimushanketta	Kasvaa	267 uutta tutkimushanketta	Tavoite toteutui osittain ↗
130. Laaturekisterien vaikuttavuustieto Tarkentunut: Laaturekisterien PROM-mittareiden tieto				Sama kuin mittari 116 Tavoite toteutui osittain ↗
6. Kotisairaaloiminta on käytössä kaikille ikäryhmille koko hyvinvointialueella maantiede huomioiden. Kotisairaaloiminnan avulla korvataan nykyisiä vuodeosastopaikkoja.				
131. Kotisairaalan hoitojaksoiden osuus kaikista hoitojaksoista				Ei voitu arvioida ⁽⁵⁾ -
7. Dialyysiyksikön tarjoamaa hoitoa järjestetään nykyisissä yksiköissä ottaen huomioon potilaiden palvelutarpeet.				
132. Dialyysikäyntien määrä vuodessa toimipisteittäin Tarkentunut: Käynnit OYS munuaisyksikössä (sisältää dialyysin) Käynnit OAS dialyysiyksikössä Käynnit Raahen dialyysiyksikössä Käynnit Haapajärven dialyysiyksikössä	12 873 1 967 2 324 1 904	Järjestetään nykyisissä yksiköissä	12 093 2 032 2 250 1 530	Tavoite toteutui ✓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
Käynnit Pudasjärven dialyysiyksikössä	1 092		884	
133. Dialyysipotilaan matka lähimpään dialyysiyksikköön				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
8. Ympäri vuorokautisia perusterveydenhuollon päivystyksiä on ainakin Oulussa, Oulaskankaalla ja Kuusamossa.				
134. Käyntien määrä perusterveyden huollon päivystysyksiköissä vuodessa Tarkentunut: Fyysiset käynnit Kuusamon laajassa pth päivystyksessä Fyysiset käynnit Raahen laajassa pth päivystyksessä	24 310 (kaikki ammattiryhmät) 13 453 (lääkärit) 16 668 (kaikki ammattiryhmät) 15 349 (lääkärit)		31 060 (kaikki ammattiryhmät) 12 331 (lääkärit) 16 022 (kaikki ammattiryhmät) 14 502 (lääkärit)	Tavoite toteutui ✓
135. Yöajan (klo 22.00-7.59) käyntien määrä Tarkentunut: Oulun seudun yhteispäivystyksen yöajan fyysiset käynnit Oulaskankaan yhteispäivystyksen yöajan fyysiset käynnit Kuusamon laajan pth päivystyksen yöajan fyysiset käynnit Raahen laajan pth päivystyksen yöajan fyysiset käynnit	12 371 3 139 1 776 2 160		11 949 3 064 2 264 1 878	Tavoite toteutui ✓
136. Päivystysyksikön vuosikustannukset / potilaskäynnit Tarkentunut: €/käynti OSY yhteispäivystys €/käynti OAS yhteispäivystys	OSYP: 15 016 156 € / 72 958 = 205,8 €/käynti OAS: 2 583 863 € / 17 878 = 144,5 €/käynti Kuusamon ja Raahen osalta ei tietoa		OSYP: 13 560 081 € / 72 163 = 187,9 €/käynti OAS: 3 185 826 € / 18 146 = 175,6 €/käynti Kuusamo: 1 092 127 € / 12 331	Tavoite toteutui osittain ➔

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
<p>€/käynti Kuusamon laaja pth päivystys</p> <p>€/käynti Raahen laaja pth päivystys</p> <p>*Ulkoiset kulut ja fyysiset käynnit</p>			<p>(lääkäri käynnit) = 88,6 €/käynti</p> <p>Raaha: 2 738 845 € / 14 502 (lääkäri käynnit) = 188,9 €/käynti</p>	

9. Ensihoito yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kehittää ja parantaa asiakkaiden terveystalouden yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta Pohjois-Pohjanmaan ja yhteistyöalueella.

137.	<p>Ensihoidon keskimääräinen saavutettavuusaika (palvelutaso päätöksen mukaiset tavoitettavuus ajat (STM))</p> <p>Tarkentunut: Ydintaajama A/B med 50%</p> <p>Ydintaajama A/B 90%</p> <p>Muu taajama A/B Med 50%</p> <p>Muu taajama A/B 90%</p> <p>Asuttu maaseutu A/B Med 50%</p> <p>Asuttu maaseutu A/B 90%</p> <p>Ydintaajama, muu taajama ja asuttu maaseutu C 90%</p> <p>Ydintaajama, muu taajama ja asuttu maaseutu D 90 %</p>	<p>05:56 min</p> <p>09:25 min</p> <p>08:06 min</p> <p>15:04 min</p> <p>16:21 min</p> <p>32:01 min</p> <p>30:22 min</p> <p>42:27 min</p>	<p>6min</p> <p>10 min</p> <p>8 min</p> <p>15 min</p> <p>22 min</p> <p>30 min</p> <p>30 min</p> <p>120 min</p>	<p>06:20 min</p> <p>09:43min</p> <p>08:29 min</p> <p>16:54 min</p> <p>17:49 min</p> <p>31:15 min</p> <p>31:53 min</p> <p>45:42 min</p>	<p>Tavoite toteutui osittain</p> <p>➔</p>
138.	Ensihoitotehtävät 1000 asukasta kohti	184,4 (koko Pohde, CGI:n aineisto)	Laskee	182,4 (koko Pohde, CGI:n aineisto)	Tavoite toteutui ✓
139.	Ensihoitotehtävät, joissa ei kuljeteta potilasta päivystävään hoitolaitokseen	31 943 42,2 % hälytyksistä		32 607 44,0 % hälytyksistä	Arviointi edellyttää lisätietoja sisällöstä
140.	Hyvinvointialueen	76 796	Laskee	76 252	Tavoite toteutui

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
ensihoitotehtävien kokonaismäärän kehitys (koko alue/alueellinen/kuntataso) Tarkentunut: Koko Pohteen taso	(koko Pohde, CGI:n aineisto)		(koko Pohde, CGI:n aineisto)	✓
141. Kotisairaala- ja D-tilanekeskus pilottien suoritteiden määrän kehitys ja vaikuttavuuden arviointi				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
10. Vaativa lastensuojelun sijaishuolto tuotetaan omana toimintana.				
142. Oman toiminnan osuus sijaishuollon palveluista			Oman yksikön toimintasuunnitelma on valmis, mutta hanke ei ole edistynyt tilojen haasteellisen saatavuuden vuoksi. Tiloja kartoitetaan edelleen.	Tavoite ei toteutunut ↓
143. Kokonaiskustannukset laskevat ikäryhmässä 0-17-vuotiaat -> sijaishuollon ja nuorisopsykiatrian kustannusten rinnakkaisseuranta				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -
144. Nuorisopsykiatrian avohoitokäynnit	4954	Avohoitopainotus	7462	Tavoite toteutui osittain ↗
11. Perhehoidon, omaishoidon ja henkilökohtaisen avun keskuksset ovat käytössä koko hyvinvointialueella erityisryhmille. <i>Keskuksset mahdollistavat turvallisen kotona asumisen.</i>				
145. Perhe- ja omaishoitajien määrä				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
146. Lastensuojelun perhehoidon osalta rinnakkaisseuranta ostoperhehoidon väheneminen, laitoshoidon väheneminen				Ei voitu arvioida ⁽⁴⁾ -

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
12. Matalan kynnyksen kuntoutuspalvelut toimivat lähellä, tasapuolisesti, oikeaan aikaan, vaikuttavasti, kustannus- tehokkaasti sekä yhteen sovitettuna muihin palvelujärjestelmän osiin.				
147. Kuntouksen hoitopääsyaika (fysio-, toiminta- ja puheterapia hoitotakuu), hoitotakuu Tarkentunut: Perustason kuntoutusta odottanut alle 90 vrk % osuus Erityistason kuntoutusta odottanut yli 180 vrk % osuus ja määrä	12/2022 erityistason kuntoutuspalveluissa yli 180 vrk odottaneiden määrä 34, osuus 27,4 %		Perustason kuntoutuspalveluissa fysioterapiaa alle 90 vrk:ta odottaneiden osuus 96 % 12/2023 erityistason kuntoutuspalveluissa yli 180 vrk odottaneiden määrä 59, osuus 30,4 %	Ei voitu arvioida ⁽²⁾ - Tavoite ei toteutunut ↓
148. Fysioterapian suoravastaanoton asiakasmäärät				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
149. Etäasiointien osuus kaikista käynneistä	Erityistason kuntoutuspalvelut, v. 2022 29,3 %	Kasvaa	Erityistason kuntoutuspalvelut, v. 2023 27 %	Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
13. Apuvälinekeskuksen toiminta laajenee hyvinvointialueella.				
150. Kustannukset				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
151. Hoitotakuu				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
14. Terapioiden ja hoitojen toteutustapoja monipuolistetaan.				
152. Kustannukset				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
153. Toteutustapojen suhteellinen osuus				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetilä	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
154. Toimintakykymittarit – kuntoutus- intervention vaikuttavuus				Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
15. Tarpeenmukaiset ja yhdenvertaiset diagnostiset peruspalvelut sote-keskuksiin.				
155. Röntgenlaitteiden käyttöaste	Ei tietoa	Nousee	4 396	Vertailutietoa ei saa luotettavasti vuodelta 2022.
156. Sonograferien tekemien UÄ-tutkimusten osuus	Ei tietoa 6 443 kpl	Nousee	24 % 7 884 kpl	Tavoite toteutui ✓
16. Vaativan kuvantamisen organisointi sairaalaverkon mukaisesti.				
157. Turvallisuuslupien määrä	60	Laskee	8	Tavoite toteutui ✓
158. MRI ja TT-laitteiden käyttöaste	67,6 % (MRI) 47,1 % (TT)	Nousee	67,7 % (MRI) 53,8 % (TT)	Tavoite toteutui ✓
159. Matkustusetäisyys	Ei tietoa		24,1 km	
17. Välinehuollon prosessin yhtenäistäminen, logististenyhteyksien ja OYS:n välinehuolto-keskuksen volyymiedun hyödyntäminen.				
160. Vapautuvat välinehuollon m2 Tarkentunut: Toimipistemäärä	16	Laskee	15	Tavoite toteutui ✓
161. Henkilötyöpanos laskee	21	Laskee	-1,4 (vähennys)	Tavoite toteutui ✓
162. Logistiikka- ja investointikustannukset		Maltillinen kasvu tai kustannussäästö	Välinehuollon ja hoitologistiikan toimintakate oli noin 360 000 € alle talousarvion	Tavoite toteutui ✓
18. Apteekkitoimintojen alueellinen koordinointi lääketurvallisuuden toimitusvarmuuden ja varautumisen parantamiseksi.				
163. Uusimis- ja saneeraus-kulut	Ei tietoa	Laskevat suunnitellusta	Ei tietoa	Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -
164. Haipro:n määrä Tarkentunut: Kaikki sairaala-aptteekille kohdistuvat Haipro	36/0	Pysyy ennallaan tai laskee	36/0	Tavoite toteutui ✓

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Lähtötila	Tavoitetila	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
ilmoitukset (kaikki/vakavat)				
165. Lääkehävikki	Ei tietoa	Laskee	1 083 849 €	Vertailutietoa ei saa luotettavasti vuodelta 2022.
19. Potilaiden lääkehaittatapahtumien vähentäminen.				
166. Lääkelistan ajantasais- tusten määrä 24h si- sällä saapumisesta		Nousee		Ei voitu arvioida ⁽³⁾ -
167. Lääkehoidon arvioin- tien määrä		Nousee		Ei voitu arvioida ⁽³⁾ -
20. Diagnostisten tutkimusten vaikuttavuuden parantaminen.				
168. Diagnostisten tutkimus- ten ostopalveluiden kustannukset	Ei tietoa	Laskevat	2 007 132 €	Vertailutietoa ei saa luotettavasti vuodelta 2022.

Taulukko 111: Hyvinvointialueen yhteiset palvelut. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteuttaminen.

*2022 luvut ovat PPSHP:n organisaation mukaisen toiminnan tietoja

** 2023 luvut ovat Pohteen organisaation mukaisen toiminnan tietoja. Entisessä Oulun kaupungin sairaalassa ESKO otettu käyttöön kevään 2023 aikana, jonka jälkeen näkyvät luvuissa. Kuusamon ja Raahen osastoilla käytössä vielä LifeCare tietojärjestelmä, eikä niiden tietoja mukana näissä luvuissa.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt tai se on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2024 tai 2025

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

⁽⁵⁾ Tietoa ei ole saatavilla

Yhteistyöalueen yhteiset palvelut

Järjestämissuunnitelmassa hyvinvointialueen yhteisille palveluille on asetettu seuraavat tavoitteet ja mittarit.

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
1. YTA-sopimuksen hyväksyminen joulukuussa 2022.		
Pohjoisen yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyösopimus hyväksytään v. 2022.	Hyväksytty	Tavoite toteutui ✓
2. Pohjoisen YTA:n yhteinen matkapalvelukeskus vastaa henkilökuljetusten järjestämisestä, koordinoinnista ja hankinnasta.		
Hyvinvointialueiden olemassa olevat matkapalvelukeskus-toiminnot siirtyvät Tervian Matkapalvelukeskukseen liikkeenluovutuksella vuoden 2023 aikana.	Tervian Logistiikan osakassopimus allekirjoitettiin 6.10.2023.	Tavoite toteutui osittain ↗
3. Lapset, nuoret ja perheet saavat tarpeen mukaisesti vaativimman tason tukea.		
Osaamis- ja tukikeskus- (OT) pilottien hankerahoitus kestää vuoden 2023 loppuun, jonka aikana täsmentyvät säännöspohjan tarkennukset sekä rahoitus. YTA-alueella sovi-taan tämän jälkeen tarkemmin OT-keskuksen toiminnasta huomioiden kansalliset linjaukset.	Kansalliset linjaukset sosiaalihuol-lon porrasteisuudesta ovat kes-ken. OT-pilotit jatkuvat hankerahoituk-sella vielä vuonna 2024	Tavoite toteutui osittain ↗
4. Osuuskunta Tervian ja mahdollisesti Docta Oy:n osaajapoolien laajentuminen YTA-alueella.		
Erikoislääkäripalvelua ja osaamista varmistetaan Tervian avulla. Tervian mahdollisuutta varmistaa osaamista myös hoitohenkilökunnan osalta selvitetään sopimuskauden ai-kana. Tervian sisällä tai erillisratkaisuna arvioidaan tarve sosiaalihuollon sekä lääkäri- ja hoitotyön ulkopuolella ole-van terveydenhuollon ja terapiaosaajien yhteistyömahdollisuuksille.	Tervian osaajapoolien määrä kas-voi kuudella (20 →26).	Tavoite toteutui osittain ↗
5. Yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto YTA-alueella.		
Yhteisen järjestelmän käyttöönottoa selvitetään ja pyritään edistämään sopimuskauden aikana.	On selvitetty.	Tavoite toteutui ✓
6. Järjestämislain mukaisen sote-valmiuskeskuksen käynnistäminen YTA-alueella.		
Pohde ohjaa YTA:n varautumista valtakunnallisten yhte-näisten periaatteiden mukaisesti sekä perustaa sote-val-miuskeskuksen	Toteutunut suunnitellusti.	Tavoite toteutui ✓
7. TKIO-toiminnot toteutuvat yhteistyöaluetasoisien suunnitelmaan perustuen.		
Vuoden 2023 aikana aloitetaan erillisen YTA-tasoisien TKIO-strategian laadinta	Joulukuulle 2023 sovittu kick-off jouduttiin siirtämään alkuvuoteen 2024. Työ käynnissä.	Tavoite toteutui osittain ↗

Järjestämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuosille 2023–2025 ja keskeiset mittarit	Toteuma v. 2023	Tavoitteen tilanne
8. Asukkaiden hyvinvointia edistävä yhteistyö hyvinvointialueiden välillä.		
Mittarit määritellään vuoden 2022 loppuun mennessä YTA-sopimuksessa.	Tavoitteiden ja mittarin määrittely on kesken, huomioidaan YTA-sopimuksen päivityksessä 2024.	Ei voitu arvioida ⁽¹⁾ -

Taulukko 112: Yhteistyöalueen yhteiset palvelut. Järjestämissuunnitelman tavoitteiden ja mittareiden toteutumien.

Selitteet mittarin seurannan esteille:

⁽¹⁾ Mittarin määrittely on kesken

⁽²⁾ Käytettävissä oleva tieto ei ole luotettavaa

⁽³⁾ Toimenpide viivästynyt

⁽⁴⁾ Mittaria ei ole vielä toteutettu Pohde DW:n tiedoilla

LIITE 4: Kooste sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toimeenpanosuunnitelmista ja niiden etenemisestä

Toimeenpanosuunnitelma	Päävastuullinen toimialue	Toimeenpanosuunnitelma laadittu	Etenikö suunniteltusti v. 2023	Tavoiteaika- taulu toimeenpanolle	Tilanne 1-12/2023	Jatkosuunnitelma ja huomiot
1. KOTAS-keskuk- sen toiminnan käynnistäminen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Kyllä, toi- meenpa- nosuunni- telma on toteutunut	30.6.2023	Toiminta on käynnistynyt, vaikutta- vuusinvestointi on tehty. Toimintaluvut tavoitteissa. Toimintaan perustettu 5 htv:n lisäpanos, näistä 4 htv:ta täy- tetty.	Seuranta ja vaikuttavuu- den osoittaminen.
2. Etälääketieteelli- sen tuen 5 kes- kuksen käynnis- täminen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Kyllä, toi- meenpa- nosuunni- telma on toteutunut	1.6.2023	Toiminta on käynnistynyt, vaikutta- vuusinvestointi on tehty. Toimintaluvut tavoitteissa.	Seuranta ja vaikuttavuu- den osoittaminen.
3. Kotisairaalan hoi- topaikkojen lisää- minen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Kyllä, toi- meenpa- nosuunni- telma on toteutunut	30.6.2023	Kotisairaaloimintamalli on val- mis. Toiminta on laajentunut vuonna 2023 Vaalaan ja Taivalkoskelle. Aikai- semmin toiminnassa olevien yksiköi- den toiminta-alueita laajennettu. Asia- kasmäärät nousseet, suoritteet lisään- tyneet. Hankerahoituksella käynnistynyt ikäih- misten liikkuvat päivystysyksiköt lin ja Oulun alueilla joulukuussa 2023.	Seuranta ja vaikuttavuu- den osoittaminen.

Toimeenpanosuunnitelma	Päävastuullinen toimialue	Toimeenpanosuunnitelma laadittu	Etenikö suunniteltui v. 2023	Tavoiteaika- taulu toimeenpanolle	Tilanne 1-12/2023	Jatkosuunnitelma ja huomiot
4. Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden paikkojen lisääminen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Kyllä	9–10/2023	Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden sekä kotikuntoutus- ja kotiutustiimien muutokset ovat käynnissä. Toimintamallit ja prosessikuvaukset sekä palvelujen myöntämisperusteet ovat valmis-teilla päätöksentekoon (päätetty alkuvuodesta 2024 tulevaisuuslautakunnassa). Toimintaluvut tavoitteissa.	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Oulun eteläisen alueen suunnittelun ja toteutuksen jatkaminen. Lakeuden alueen suunnittelu ja vaikutusten huomioiminen vuonna 2024.
5. Yhteisöllinen asuminen	Ikäihmisten palvelut	Valmistelussa	Viivästynyt	2024	Yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet on vahvistettu syyskuussa 2024. Yksityisellä sektorilla on valmistumassa yksiköitä Oulussa, ARAn hankemuksia vireillä.	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Alueiden suunnitelmien valmistelu käynnistynyt ja paikkamäärä sekä tavoitepeittävyys arvioidaan uudelleen. Valmistellaan hankinta vuoden 2024 aikana.
6. Tehostetun palveluasumisen paikkojen väheneminen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Viivästynyt	Syky 2023	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen paikkamäärän vähentäminen on aloitettu ja alueellisesti toimintaluvut kuvattu. Yhtenäisten kriteereiden puute viivästytti paikkamäärän vähentämistä. Yhtenäiset myöntämisen	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Oman, oston ja palvelusetelituotannon määrän tarkempi seuranta. Oman ja yksityisen tuotannon

Toimeenpanosuunnitelma	Päävastuullinen toimialue	Toimeenpanosuunnitelma laadittu	Etenikö suunnitellusti v. 2023	Tavoiteaika- taulu toimeenpanolle	Tilanne 1-12/2023	Jatkosuunnitelma ja huomiot
					perusteet vahvistettu tulevaisuuslautakunnassa joulukuussa 2023.	hoitopäivän hinnan analysointi. Peittävyuden seuranta.
7. Laitoshoidon paikkojen väheneminen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Kyllä	Syksy 2023	Laitoshoidon paikkamäärän vähentäminen on tehty suunnitellusti.	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Siikajoen osalta toteutuminen käynnistyy arviolta alkuvuoden 2024 aikana.
8. Akuuttipaikkojen vähentäminen	Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	Kyllä	Kyllä	Syksy 2023	Viralliset sairaansijat ovat vähentyneet. Vaalan akuuttiosasto suljettiin keväällä 2023 ja Haapajärven akuuttiosasto suljettiin syyskuun lopussa. Taivalkosken osasto on muuttunut arviointi- ja kuntoutusyksiköksi syyskuun loppuun mennessä. Kalajoelta on vähentynyt 7 paikkaa.	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Etenee suunnitellusti. Neuvottelut ovat käynnissä kaikkien lakkautettavien ja muutuvien yksiköiden henkilöstön kanssa.
9. Sairaalahoitopaikkojen vähentäminen	OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	Kyllä	Kyllä, toimeenpanosuunnitelma on toteutunut	Syksy 2023	Sairaansijojä 12/2023 yhteensä 841, vuoden alun tilanne 1007 sairaansijaa. Tavoite toteutunut.	Suunnitellut paikkavähennykset on tehty ja henkilöstömitoitukset on päivitetty vastaamaan uusia paikkalukuja.
10. Tarpeenmukaisten	Terveyden- ja sairaanhoidon	Kyllä	Kyllä	Syksy 2023	Tarpeen mukaisten sote-keskusten suunnitelma on hyväksytty aluehallituksessa 14.6.2023. Toteutus on	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024.

Toimeenpanosuunnitelma	Päävastuullinen toimialue	Toimeenpanosuunnitelma laadittu	Etenikö suunnitlustu v. 2023	Tavoiteaika- taulu toimeenpanolle	Tilanne 1-12/2023	Jatkosuunnitelma ja huomiot
sote-keskusten määrittely	palvelut, perhe- ja sosiaali-palvelut ja OYS-psykiatria				lähtenyt liikkeelle ja liikkuvien palveluiden työryhmä on käynnistynyt.	Palveluverkoston ja palveluiden tarkentaminen. Liikkuvien sote-keskuspilottien käynnistäminen ja tarvittavat hankinnat.
11. Ikäneuvolan käynnistäminen	Ikäihmisten palvelut	Kyllä	Kyllä, toimeenpanosuunnitelma on toteutunut	Syksy 2023	Toimintamalli on vahvistettu. Ikäneuvolatoiminta on käynnistynyt kaikilla alueilla, mutta ei vielä kaikkien kuntien osalta.	Vahvistetaan ja laajennetaan toimintaa. Seuranta ja vaikuttavuuden osoittaminen.
12. Digitaalisen sote-keskuksen käynnistäminen	Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	Kyllä	Kyllä, toimeenpanosuunnitelma on toteutunut	Käynnistynyt huhtikuussa, laajeneminen nopeutetulla aikataululla	Toiminta on käynnistynyt 17.4.2023. Käynti- ja asiakasmäärät ovat nousussa. Toiminta laajeni kesän aikana vastaanottopalveluissa, matalankynnyksen mielenterveyspalveluissa ja kuntoutuksessa.	Laajeneminen nopeutetulla aikataululla eri alueille ja eri toimialueiden palveluihin.
13. Psykiatrisen osastohoidon paikkojen vähentäminen ja tehostetun avokuntoutuksen vahvistaminen	Perhe- ja sosiaali-palvelut ja OYS-psykiatria	Kyllä	Kyllä, toimeenpanosuunnitelma on toteutunut	Raahessa kesä 2023, Kuusamossa kevät 2025	Taloudelliset vaikutukset eivät vielä ole toteutuneet.	Raahen psykiatrisen osasto on lakannut ja toiminta muutunut tehostetuksi avohoidoksi. Kuusamon osalta järjestelyt käynnissä. 10-paikkainen syömishäiriöyksikkö on käynnistynyt 9/2023.

Toimeenpanosuunnitelma	Päävastuullinen toimialue	Toimeenpanosuunnitelma laadittu	Etenikö suunnitellusti v. 2023	Tavoiteaika- taulu toimeenpanolle	Tilanne 1-12/2023	Jatkosuunnitelma ja huomiot
14. Lastensuojelun laitoksen perustaminen	Perhe- ja sosiaali-palvelut ja OYS psykiatria	Kyllä	Toimeenpanosuunnitelma on valmis, tilakartoitusta on kesken. Sisältää riskin.	Syksy 2023	Oman yksikön toimintasuunnitelma on valmis, mutta tilakartoitusta on vielä kesken. Tavoitteena 7-paikkainen yksikkö. Kustannusvaikutuksia ei vielä ole.	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Tilakartoitusta kesken, siirtynyt vuodelle 2024. Myös asiakasmäärän kasvu asettaa riskin ostopalveluiden taittamiselle.
15. Vammaisten asumispalveluyksiköiden perustaminen	Vammaispalvelut	Kyllä	Kyllä	Yksikön rakentamisolioitus 12/2023 - vuosi 2024	Hanketyöryhmän raportti on valmistunut 7.12.2023 ja toimenpide-esitykset etenevät päätöksentekoon alkuvuonna 2024.	Toimeenpanosuunnitelma siirtyy seurattavaksi vuonna 2024. Hanketyöryhmän raportti edennyt aluehallituksen käsittelyyn tammikuussa 2024.
16. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat, selviämisseman perustaminen	Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	Kyllä	Kyllä, toimeenpanosuunnitelma on toteutunut	Syksy 2023, käynnistyy 8.9.2023	Viisipaikkainen, toiminta käynnissä viikonloppuisin. Kustannukset syksy 2023 vakiinnuttamisrahasta ja Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeesta.	Vuoden 2024 kustannuksia katetaan vakiinnuttamisrahasta.

LIITE 5: Pelastustoimen palvelutasopäätöksen toteutuminen

Toimialueen tavoitteiden toteutuminen

Sosiaali- ja terveydenhoitopalveluiden järjestämissuunnitelmaa vastaava asiakirja on pelastustoimen puolella palvelutasopäätös. Palvelutasopäätös on hyvinvointialueen pelastustoimen lakisääteinen päätös siitä, kuinka se järjestää pelastustoimen lakisääteiset ja muut palvelutasopäätöksessä sovitut tehtävät alueellaan. Keskeisen osan näistä palveluista muodostavat lakisääteiset tehtävät, kuten pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta, turvallisuusviestintä, valvonta, väestönsuojelu ja pelastustoiminta. Pelastustoimelle vapaaehtoinen tehtävä on muun muassa ensihoitopalvelua tukeva ensivastetoiminta. Palvelutasopäätöksen sekä pelastustoimen palveluiden laillisuusvalvontaa hoitaa aluehallintovirasto.

Palvelutasopäätöksessä 2023 pelastuslaitoksen kriittisiksi menestystekijöiksi määriteltiin muun muassa: 1. Palveluiden hallittu siirto hyvinvointialueelle ja toiminnan vakiinnuttaminen, 2. Ajantasainen tilannekuva alueen riskeistä, 3. Tehokas onnettomuuksien ja niiden seurausten ehkäisy omin ja yhteistyöverkostojen keinoin, 4. Kyky tuottaa pelastustoimen palvelut kaikissa turvallisuustilanteissa, 5. Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö sekä toiminnan edellyttämä kalusto, varusteet, toimitilat ja ict-ympäristö ja 6. Riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit.

Pelastustoimen palvelutuotannon siirtäminen Jokilaaksojen ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksilta Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle oli palveluiden jatkuvuuden näkökulmasta onnistunut. Etenkään kriittisimmän palvelutuotannon, kuten kiireellisen pelastustoiminnan, palvelukatkoksia ei esiintynyt.

Vuosi 2023 aloitettiin pääosin sillä henkilöstöllä, paloasemaverkolla ja pelastustoiminnan kalustolla, joka pelastustoimella oli vuoden 2022 päättyessä. Hyvinvointialueuudistuksen siirtymävaiheen henkilöstövaikutukset (sisäiset ja ulkoiset hakumenettelyt ja tehtävämuutokset) näkyivät vuoden 2023 aikana paikallisina resurssipuutteina. Eniten tämä rasitti onnettomuuksien ehkäisyn palvelu-alueita. Voidaan kuitenkin todeta, että vuoden 2023 palvelutuotanto oli vakiintunutta ja alueellisesti kattavaa, mutta palvelutasossa on jonkin verran alueellisia eroja ja myös paikallisia puutteita. Näistä on kerrottu tarkemmin palvelualuekohtaisissa teksteissä.

Vuoden 2023 palvelutasopäätöksen ja pelastuslaitoksen toiminnan riskiperustan muodostivat Jokilaaksojen ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitosten riskianalyysit. Näitä täydensivät muun muassa pelastuslaitoksen Yhteiset palvelut -palvelualueella tehty pitkä aikavälin riskianalyysityö ja Tilannekeskus -palvelualueella tehty lyhyen aikavälin tilannekuvatoiminta.

Vuoden 2023 palvelutasopäätökseen sisältyi päätös palveluiden tarve- ja riskiperusteiden päivittämisestä. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen riskianalyysi 2023 valmistui 24.10.2023 osana vuosia 2024–2025 koskevan palvelutasopäätöksen laatimisen kanssa. Päätös hyväksyttiin 20.11.2023. Riskianalyysiä täydentää pelastuslaitoksen johdolla valmisteltu Pohjois-Pohjanmaan alueellinen riskiarvio 2023 (hyväksytty 22.3.2023) sekä sodanajan erityisolosuhteita käsittelevän riskianalyysi (laatiminen on kesken). Vuoden 2023 aikana laadittiin myös pelastuslaitoksen

palvelutuotannon sisäisiä riskitekijöitä käsittelevä riskienhallintasuunnitelma (hyväksytty 5.12.2023) osana konsernipalveluiden johdolla tehtävää riskienhallintatyötä.

Vuoteen 2023 valmistauduttaessa ja vuoden 2023 aikana pelastustoimessa keskityttiin erityisen painokkaasti muutoksen hallintaan ja muutoksesta viestintään. Voidaan kuitenkin arvioida, että vuoden 2023 aikana realisoitui joiltain osin hyvinvointialueudistuksen valmistelussa tunnistettuja riskitekijöitä, kuten ongelmat ict-järjestelmissä ja palkanmaksussa. Muutos itsessään sekä hyvinvointialueen vaikea taloudellinen tilanne on kuormittanut henkilöstöä. Tämä on havaittavissa muun muassa vuoden 2023 loppupuolella toteutetun Mitä kuuluu -kyselyn tuloksissa. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on yksi hyvinvointialueen ja pelastustoimen strategiaan sisältyvistä tavoitteista. Työhyvinvoinnin ja työnteon edellytysten toteutumiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota myös jatkossa.

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualue

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualueen kolme keskeisintä tehtäväkokonaisuutta ovat turvallisuusviestintä ja valvonta sekä valmiussuunnittelu. Vuoden 2023 turvallisuusviestintään sisältyi yhteensä noin 537 tapahtumaa, joissa tavoitettiin yhteensä lähes 45 000 henkilöä eli tavoitteen mukaisesti vähintään 10 prosenttia alueen väestöstä (yhteensä % 10,8). Turvallisuusviestinnän tapahtumat kohdistuivat noin 78 prosenttisesti turvallisuusviestintä suunnitelman mukaisiin kohderyhmiin. Toteuma on hyvä, kun huomioidaan, että kaikille tarjottu koulutus ei sopinut ja koulutuspyyntöjä tuli runsaasti myös ennalta suunniteltujen kohderyhmien ulkopuolelta. Turvallisuusviestinnän kohderyhmänä oli yleisimmin lapset ja nuoret (noin 44,8 % osallistujista) sekä niin sanottu suuri yleisö, kuten esimerkiksi lapsiperheet Päivä Paloasemalla -tapahtumassa (noin 42,2 % osallistujista). Yleisimpiä aihealueita olivat arjen turvallisuuteen, onnettomuuksien ehkäisyyn ja hätätilannevalmiuksiin liittyvät teemat.

Turvallisuusviestintää on toteutettu myös sosiaalisessa mediassa. Pelastuslaitoksella on tilit Facebookissa, Instagramissa, viestipalvelu X:ssä ja LinkedInissä. Pelastuslaitoksen sosiaalisen median tileille tehtiin 293 julkaisua, joihin kohdistui lähes 172 000 katselukertaa.

Määrävälein tehtävän valvonnan toteuma oli noin 89 prosenttia tavoitteesta. Ennalta suunniteltuja valvontakäyntejä suoritettiin 1 555 kappaletta ja muita valvontasuunnitelman mukaisia valvontatehtäviä noin 2 220 kappaletta. Pelastustoimialaan ja turvallisuuteen liittyviä lausuntoja annettiin lähes 850. Lausuntojen aiheina olivat muun muassa rakennushankkeet, kaavahankkeet, rakennusten palotekniset laitteistot ja kemikaaliturvallisuus. Päivystävä palotarkastaja -palvelu (puhelin ja sähköposti arkisin kello 8.30–15.30) toimi suunnitellusti koko vuoden ajan. Onnettomuuksien ehkäisyn keskeisten mittarien toteumat on esitetty alla olevassa taulukossa.

Keskeiset mittarit	Tavoite	Toteuma 1–12/2023	Toteuma 1–12/ ka 2020–2022
Määrävälein tehtävä valvonnan toteuma.	100 % valvontasuunnitelman mukaisesta.	88,9 %	Ei mitattu
Turvallisuusviestinnän toteuma ja kohdentuminen	Tavoittavuus ≥ 10 % alueen väestöstä. Kohderyhmät TUVI-suunnitelman mukaisia (100 %)	Väestö 10,8 % Kohdentuminen 78 %	5,7 % Ei mitattu
Onnettomuuksien ehkäisytyö vähentää osaltaan onnettomuuksien määrää	Hälytystehtävien määrä laskee	7 662 kpl	8 414 kpl

Taulukko 113: Onnettomuuksien ehkäisyn keskeisten mittarien toteumat.

Sekä turvallisuusviestinnän että määrävälein tehtävän valvonnan toteumissa on kuntakohtaisia eroja, joita on tasoitettava tulevina vuosina. Kuntakohtainen turvallisuusviestinnän toteuma oli alimmillaan alle 20 prosenttia ja valvonnan toteuma alle 30 prosenttia suunnitellusta. Toteumien eroja aiheutti osaltaan lähes koko vuoden jatkunut henkilöstövaje etenkin pelastustoimialueen eteläosissa (yhteensä 24 henkilöä, josta vaje noin 3,5 henkilötyövuotta). Vaje on korjaantumassa, mutta palvelualueella on varauduttu yhteensä yhden henkilötyövuoden vähennykseen osana talouden tasapainotustoimia. Pelastuslaitoksen perustyötä tekevää palotarkastajaa kohden on noin 26 000 asukasta ja noin 2,25 miljoonaa kerrosalaneliometriä rakennettua kerrosalaa. Vähäistä henkilöstöresurssia on kompensoitu vähentämällä etenkin turvallisuusviestinnän tavoitteellista määrää (10 % tavoitteesta 7 % tavoitteeseen).

Pelastustoimen varautumisessa ja valmiussuunnittelussa vuoden 2023 keskeisenä tavoitteena oli varmistaa edellytykset pelastuslaitoksen palvelutuotannon jatkuvuudelle ja valmiuden kohottamiselle normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja valmiuslain 3 §:n tarkoittamissa poikkeusoloissa. Osana tavoitteen toteuttamista päivitettiin pelastuslaitoksen evakuointi- ja valmiussuunnitelmat ja tehtiin päivitetty henkilöstövarausesitys. Pelastuslaitos oli aktiivisesti mukana vuonna 2023 perustetun Pohjois-Pohjanmaan valmius- ja turvallisuusfoorumien toiminnassa ja osallistui alueellisiin paikallispuolustus- ja valmiusharjoituksiin.

Varautumiseen ja valmiussuunnitteluun käytetty henkilöresurssi oli alimitoitettu, yhteensä noin 1,5 henkilötyövuotta, mihin määrään ei ole vuonna 2024 odotettavissa olennaista muutosta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman vuoksi.

Pelastustoiminnan palvelualue

Vuoden 2023 hälytystehtävien kokonaismäärä oli 7 662 tehtävää, joka on lähes 9 prosenttia pienempi kuin edellisen kolmen vuoden keskiarvo Pohjois-Pohjanmaan alueella (8 414 tehtävää). Pelastustoiminnassa määrällisesti eniten työllistivät ensihoitopalvelua tukevat ensivaste- ja virka-apu-tehtävät (noin 33 prosenttia kaikista tehtävistä), erilaiset tarkistustehtävät (noin 27 prosenttia) ja liikenneonnettomuudet (noin 15 prosenttia). Tulipaloja oli määrällisesti noin 11 prosenttia kaikista tehtävistä. Tehtävämäärää vähensi erityisesti ensivastetehtävien (noin –530 tehtävää, taustalla hälytysvasteiden uudistaminen), vahingontorjuntatehtävien (noin –250 tehtävää, ei merkittäviä myrskyjä) ja liikenneonnettomuuksien (noin –200 kappaletta) määrän vähentyminen. Tehtävämäärä

kasvoi eniten virka-aputehtävissä (kirjaamistavan muutos huomioiden noin +130 kappaletta), palo-varoitintehtävissä (noin +90) ja muissa tulipaloissa (noin +50). Asukasmäärään suhteutettu tehtävämäärä oli noin 18,3 tehtävää 1000 asukasta kohti (ilman ensivastetehtäviä 14,0), kun Suomessa vastaava luku oli noin 18,4 (ilman ensivastetehtäviä 15,8).

Vuoden 2023 hälytystehtävissä kohteessa toimineen henkilöstön keskimääräinen henkilövahvuus oli noin 4,7 henkilöä vaihdellen ensivastetehtävien noin 3,3 henkilöstä rakennuspalojen noin 14 henkilöön. Ensilähdön sammutusautojen ja säiliösammutusautojen toiminta-ajan mediaani hälytystehtävissä oli noin 36 minuuttia. Kaikkien hälytystehtävien henkilötyötuntisumma oli yhteensä noin 43 300 tuntia (yksikön toiminta-aika kertaa yksikön henkilövahvuus).

Vuoden 2023 aikana ei tapahtunut varsinaisia suuronnettomuuksia. Omaisuusvahingoiltaan merkittäviä (alle 2 miljoonaa euroa) rakennuspaloja tapahtui 2 kappaletta. Suurimman maastopalon pinta-ala oli noin 16 hehtaaria. Pelastustoimen toimintavalmiutta vaatineissa onnettomuuksissa menehtyi Pronto (pelastustoimen resurssi- ja tilastotietojärjestelmä) -tietojen mukaan 31 ihmistä. Vakavasti loukkaantuneita kirjattiin 48 henkilöä ja lievästi lähes 600 henkilöä. Henkilövahinkoja aiheuttaa etenkin tieliikenne. Vakavista henkilövahingoista noin 70 prosenttia ja lievistä noin 85 prosenttia tapahtui liikenteessä. Vuoden 2023 rakennuspalossa menehtyi kaksi henkilöä.

Pelastustoiminnan palveluita tuotettiin palvelutasopäätöksen mukaisesti 46 paloasemalta päätoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön toimesta. Kiireellisten tehtävien toimintavalmiusajat toteutuivat sekä ensimmäisen pelastusyksikön että tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen osalta hyvin (tavoitetaso riskiluokittain vähintään 50 %). Myös kiireellisten tehtävien riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat hyvin. Toteumien positiiviseen kehitykseen on vaikuttanut etenkin Linnanmaan paloaseman käyttöönotto syksyllä 2021. Koko alueen kiireellisten lakisääteisten tehtävien (ei sisällä ensivastetehtäviä) toteumat on esitetty taulukossa 114.

Keskeiset mittarit	Tavoite	Toteuma 1–12/2023	Toteuma 1–12/ 2020–2022
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika-vaatimusten toteutuminen pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.	Riskiluokittain ≥ 50 % (riskiluokan IV ruuduissa vaatimus on ohjeellinen)	I-lk. 72,5 % II-lk. 90,7 % III-lk. 96,8 % IV-lk. 96,0 %	I-lk. 65,4 % II-lk. 85,4 % III-lk. 98,2 % IV-lk. 96,2 %
Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen toimintavalmiusaika-vaatimusten toteutuminen pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.	Riskiluokittain ≥ 50 % (riskiluokan IV ruuduissa vaatimus on ohjeellinen)	I-lk. 96,3 % II-lk. 89,7 % III-lk. 92,1 % IV-lk. 92,4 %	I-lk. 68,2 % II-lk. 82,5 % III-lk. 95,1 % IV-lk. 94,4 %
Ensimmäisen yksikön riskiluokista riippumaton toimintavalmiusajan mediaani pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.	$\leq 10:00$ min	7:43 min	8:23
Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen toimintavalmiusajan mediaani pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.	$\leq 14:00$ min	11:10 min	12:39
Pelastusjoukkueen riskiluokista riippumaton toimintavalmiusajan mediaani pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.	$\leq 25:00$ min	16:05 min	16:30

Taulukko 114: Pelastustoiminnan kiireellisten lakisääteisten tehtävien toteumat (ei sisällä ensivastetehtäviä)

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat toteutuivat isossa kuvassa hyvin. Pelastustoimialueella on edelleen niin sanottuja toimintavalmiuden ongelmaruutuja (1 kilometri kertaa 1 kilometri riskiruudut), joissa riskiruudun määrittämä toimintavalmiusaika ei ole toteutunut vähintään 50 %:sti viimeisen neljän vuoden tarkastelujakson aikana. Kyseisiä ruutuja on Oulussa Länsi-Tuiran ja Toppilan alueella (osa I-luokan riskiruuduista), Oulunsalon keskustassa (osa II-luokan riskiruuduista) sekä yksittäisen ruudun osalta myös Oulun Hiukkavaarassa ja Haapaveden keskusta-alueella. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto nosti edellä mainitut Oulun alueen toimintavalmiuspuutteet valvontasiaksi syksyllä 2023.

Tehokkaan pelastustoiminnan ja avunsaannin toteutuminen on kokonaisuus muun muassa yksittäisten paloasemien suoritteista ja paloasemien yhteistyöstä. Pelastustoimialueella on erityistarkkailua vaativia paloasemia, joissa luotettavan ja tehokkaan pelastustoiminnan toteutumista haastaa puutteet sopimushenkilöstön lähtövarmuudessa ja lähtövahvuudessa. Tämä ilmeni muun muassa 0-lähtöinä, joita oli noin 1,4 prosenttia kaikista tehtävistä (noin 94 % ensivastetehtäviä). Laajempaan, lähes koko pelastustoimialueen sopimushenkilöstöä koskevana haasteena on puutteet pelastustoiminnalle asetettujen toimintakykyvaatimusten toteutumisessa. Tämä asettaa merkittäviä rajoitteita muun muassa savusukellus- ja pintapelastustehtävien suorittamiseen sekä yleisesti onnettomuuden vaara-alueella toimimiseen.

LIITE 6: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen poliittiset ja vaikuttamistoimielimet

ALUEVALTUUSTO

Puheenjohtaja	Pajala Kai
1. varapuheenjohtaja	Hänninen Juha (16.10.2023 saakka)
1. varapuheenjohtaja	Simonen Pekka (17.10.2023 alkaen)
2. varapuheenjohtaja	Plaketti Anu
3. varapuheenjohtaja	Kohonen Olli
Sihteeri	Kalliokulju Tiina
Kokoukset	8

Varsinainen jäsen	Puoluekohtainen varajäsen	Puolue
Heikkilä Miika	1. varajäsen Kinnunen Helena	Kesk.
Heikkilä Olli	2. varajäsen Ylimäki Saija	Kesk.
Heiskanen Hemmo	3. varajäsen Toppinen Ira	Kesk.
Hyttinen Elina	4. varajäsen Karjalainen Esa	Kesk.
Jaatinen Markus		Kesk.
Keränen Niilo	5. varajäsen Parkkinen Eeva-Maria	Kesk.
Koski Markku	6. varajäsen Lepistö Anna-Kaisa	Kesk.
Kylmänen Liisa	7. varajäsen Alakärppä Heikki-Pekka	Kesk.
Lehto Esa	8. varajäsen Nikula Antti	Kesk.
Louet Kaisa	9. varajäsen Kolmonen Jukka	Kesk.
Mattila Hanna-Leena	10. varajäsen Latvala Jari	Kesk.
Mattila Pirkko	11. varajäsen Matikainen Anne	Kesk.
Niinikoski Eija-Riitta	12. varajäsen Nikupaavo Hanna	Kesk.
Nikula Lauri	13. varajäsen Lumijärvi Liisa	Kesk.
Näppä Anneli	14. varajäsen Huusari Minna	Kesk.
Oinas-Panuma Olga	15. varajäsen Haapakoski Paula	Kesk.
Ollikainen Antti	16. varajäsen Ervasti Tapani	Kesk.
Ollila Päivi	17. varajäsen Helanen Suvi	Kesk.
Pajala Kai	18. varajäsen Leiviskä Matti	Kesk.
Parttimaa Sinikka		Kesk.
Pentti Kari	19. varajäsen Ranua Paavo	Kesk.
Poukkula Pekka		Kesk.
Pylväs Juha		Kesk.
Rauhala Rami	20. varajäsen Takkula Anne-Maria	Kesk.
Sipilä Juha	21. varajäsen Aulakoski Antero	Kesk.
Soronen Matti	22. varajäsen Päkkiä Risto	Kesk.
Soronen Mauno	23. varajäsen Nevala Kalevi	Kesk.
Tikanmäki Jukka		Kesk.
Tölli Tapani	24. varajäsen Tornberg Elias	Kesk.

Törmänen Anni-Inkeri	25. varajäsen Ollakka Jaana	Kesk.
Vehkaperä Mirja	26. varajäsen Hiltunen Vuokko	Kesk.
	27. varajäsen Sahi Salme	Kesk.
	28. varajäsen Leskelä Eveliina	Kesk.
	29. varajäsen Harju Janika	
	30. varajäsen Tiermas Tiina	
	31. varajäsen Huttu-Hiltunen Antti	
	32. varajäsen Hiltula Maija	
	33. varajäsen Pyky Kalle	
Arponen Jussi	1. varajäsen Mustonen Tuula	Kok.
Hirso Päivi	2. varajäsen Suomalainen Tanja	Kok.
Honkala Matti	3. varajäsen Rovio Pauliina	Kok.
Husso Jarmo	4. varajäsen Ojala Johanna	Kok.
Hänninen Juha	5. varajäsen Saari Hanna	Kok.
Kisner Susanna	6. varajäsen Heinonen Niilo	Kok.
Koho Paavo	(16.10.2023 saakka)	Kok.
Korkeakoski Mikko	7. varajäsen Laru Jari	Kok.
Matinolli Maarit	8. varajäsen Puhto Suvi	Kok.
Merihaara Mikko	9. varajäsen Vuorio Juha	Kok.
Rajala Lyly	10. varajäsen Axelsson Jorma	Kok.
Simonen Pekka	11. varajäsen Stenfors Sebastian	Kok.
Talvitie Mari-Leena	12. varajäsen Peltola Matti	Kok.
Taube-Säkkinen Erika	13. varajäsen Riikonen Jussi	Kok.
	14. varajäsen Kukkonen Pertti	RKP
	(16.3.2023 alkaen)	
Ala-Aho Tuula	1. varajäsen Hietala Heli	SDP
Haapaniemi Jarmo	2. varajäsen Torro Kaarina	SDP
Hokkanen Inka	3. varajäsen Lehtinen Taru	SDP
Kärkkäinen Mari	4. varajäsen Hackzell Tarja	SDP
Laine Sanna	5. varajäsen Hautamäki Jaana	SDP
Mäki Maire	6. varajäsen Hiltunen Pia	SDP
Nahkanen Jari	7. varajäsen Mäkisalo Aila	SDP
Sirviö Pirjo	8. varajäsen Heiskanen Miina-An- niina	SDP
Tuppurainen Tytti	9. varajäsen Meriläinen Joni	SDP
Immonen Olli	1. varajäsen Ahola Ari	PS
(12.6.2023 saakka)	2. varajäsen Enojärvi Annemari	PS
Aavavirta Henri	3. varajäsen Huotari Jukka	PS
(12.6.2023 alkaen)	4. varajäsen Ylönen Pekka	PS
Korkiakoski Kimmo	5. varajäsen Koukkari Heini	PS
Mattila Anu		PS
Plaketti Anu	6. varajäsen Hirvelä Tarmo	PS
Rasinkangas Merja	7. varajäsen Rinnekangas Matti	PS
Richter Juha		PS
Simula Jenna		PS
Törmi Jani		PS
Einistö Outi	1. varajäsen Liedes Teijo	Vas.
Huotari Anne	2. varajäsen Flink Eija	Vas.
Jussinniemi Jouni	3. varajäsen Pekkala Outi	Vas.
Kohonen Olli	4. varajäsen Honkakoski Arja	Vas.
Ollanketo Tarja		Vas.

Raudaskoski Mikko	5. varajäsen Hekkala Rauno	Vas.
Tuliniemi Katja	6. varajäsen Salovaara Petra	Vas.
Viitanen Mikko	7. varajäsen Janatuinen Sari	Vas.
	8. varajäsen Säilynoja Eija	
Flöjt Mika	1. varajäsen Kangas Salla	Vihr.
Heikura Emma	2. varajäsen Manninen Aino-Kaisa	Vihr.
Määttä Henna	3. varajäsen Immonen Miia	Vihr.
Pitko Jenni	4. varajäsen Aalto Esa	Vihr.
Vikeväkorva Susa	5. varajäsen Niemi-Himanka Anu	Vihr.
Heikkinen Matti	-	KD
Kemppainen Marja-Leena		KD
Mäkiranta Tuukka	1. varajäsen Ahola Jouni	VKK
	2. varajäsen Louhivirta Lauri	VKK
-	1. varajäsen Alasimi Sami	Liik.
	2. varajäsen Backman Pasi	Liik.
Koskela Anna	-	-
Tervonen Osmo, Oulun yliopiston edustaja	Auvinen Juha, Oulun yliopiston varaedustaja	
Mäkelä Liina (27.2.2023 alkaen), nuorisovaltuuston edustaja	Kemi Sami (27.2.2023 alkaen), nuorisovaltuuston varaedustaja	

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Puheenjohtaja	Pentti Kari
Varapuheenjohtaja	Richter Juha
Sihteeri	Moisala Päivi
Kokoukset	14

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Pentti Kari	Nikupaavo Hanna	Kesk.
Richter Juha	Ylönen Pekka	PS
Hokkanen Inka (30.1.2023 saakka)	Salminen Minnamaria	SDP
Hietala Heli (31.1.2023 alkaen)		SDP
Hämeenniemi Raimo	Myllyniemi Kari	Kesk.
Kempainen Marja-Leena	Turunen Martti	KD / Kok.
Kinnunen Helena (4.9.2023 saakka)	Nevala Kalevi	Kesk.
Toppinen Ira (5.9.2023 alkaen)		Kesk.
Ollakka Jaana	Lepistö Anna-Kaisa	Kesk.
Pekkala Outi	Louhimaa Raili	Vas.
Vuorio Juha	Varmo Veli (16.10.2023 saakka)	Kok.
	Backman Tomi (17.10.2023 alkaen)	Kok.

ALUEVAALILAUTAKUNTA

Puheenjohtaja	Ruokola Jaakko
Varapuheenjohtaja	Pelkonen Mia
Sihteeri	Palosaari Kaisu
Kokoukset	1

Varsinainen jäsen	Varajäsenet sijaantulojärjestyksessä	Puolue
Ruokola Jaakko	1. varajäsen Lamminmäki-Kärkkäinen Tanja	Kesk./Vihr.
Pelkonen Mia	2. varajäsen Kemppainen Marja-Leena	PS/KD
Brandt Jouni	3. varajäsen Ervasti Mikael	SDP/VKK
Kemppainen Pasi	4. varajäsen Mikkola Heikki	Vas./Liik.
Tuomi Kaisu	5. varajäsen Bräysy Hanne	Kok./Kesk.

ALUEHALLITUS

Puheenjohtaja	Tölli Tapani
Varapuheenjohtaja	Koho Paavo
Sihteeri	Luukkonen Jouko
Kokoukset	36

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Tölli Tapani	Tikanmäki Jukka	Kesk.
Koho Paavo	Rovio Pauliina	Kok.
Aalto Esa	Vikeväkorva Susa (4.9.2023 saakka)	Vihr.
	Fljöt Mika (5.9.2023 alkaen)	Vihr.
Honkala Matti	Heikkinen Matti	Kok./KD
Huotari Anne (16.10.2023 saakka)	Ollanketo Tarja (16.10.2023 saakka)	Vas.
Ollanketo Tarja (17.10.2023 alkaen)	Huotari Anne (17.10.2023 alkaen)	Vas.
Keränen Niilo (30.9.2023 saakka)	Heiskanen Hemmo (30.9.2023 saakka)	Kesk.
Heiskanen Hemmo (1.10.2023 alkaen)	Keränen Niilo (1.10.2023 alkaen)	Kesk.
Kylmänen Liisa	Törmänen Anni-Inkeri	Kesk.
Matinolli Maarit	Simonen Pekka (20.11.2023 saakka)	Kok.
	Kisner Susanna (21.11.2023 alkaen)	Kok.
Mattila Anu	Törmi Jani	PS
Niinikoski Eija-Riitta	Louet Kaisa	Kesk.
Näppä Anneli	Partimaa Sinikka	Kesk.
Sirviö Pirjo	Mäki Maire	SDP
Soronen Matti	Jaatinen Markus (26.10.2023 saakka)	Kesk.
	Rauhala Rami (27.10.2023 alkaen)	Kesk.
Tervonen Osmo	Auvinen Juha	Oulun yliopiston edustaja

ALUEHALLITUKSEN HENKILÖSTÖJAOSTO

Puheenjohtaja	Tölli Tapani
Varapuheenjohtaja	Mäki Maire
Sihteeri	Jääskeläinen Juha
Kokoukset	16

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Tölli Tapani	Soronen Matti	Kesk.
Mäki Maire	Sirviö Pirjo	SDP
Heiskanen Hemmo	Keränen Niilo	Kesk.
Honkala Matti	Simonen Pekka (20.11.2023 saakka)	Kok.
	Matinolli Maarit (21.11.2023 alkaen)	Kok.
Mattila Anu	Koskela Anna	PS / -
Niinikoski Eija-Riitta	Törmänen Anni-Inkeri	Kesk.
Ollanketo Tarja	Huotari Anne	Vas.

ALUEHALLITUKSEN YKSILÖASIOIDEN JAOSTO 1

Puheenjohtaja	Näppä Anneli
Varapuheenjohtaja	Koskela Anna
Sihteeri	Haurinen Taina (31.3.2023 saakka) Heikkilä Soila (1.4.2023 alkaen)
Kokoukset	11

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Näppä Anneli	Kontio Mira	Kesk.
Koskela Anna	Rinnekangas Matti	- / PS
Ala-Aho Tuula	Lievetmursu Aira	SDP
Aulakoski Antero	Nurkkala Teemu	Kesk.
Heikkinen Matti	Laitinen Päivi	KD / Kok.
Nikula Antti	Paaso Jouko	Kesk.
Säilynoja Eija	Palmgren-Neuvonen Laura	Vas.

ALUEHALLITUKSEN YKSILÖASIOIDEN JAOSTO 2

Puheenjohtaja	Keränen Niilo (30.9.2023 saakka) Heiskanen Hemmo (1.10.2023 alkaen)
Varapuheenjohtaja	Tihinen Antti
Sihteeri	Heikkilä Soila
Kokoukset	11

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Keränen Niilo (30.9.2023 saakka)	Heiskanen Hemmo (30.9.2023 saakka)	Kesk.
Heiskanen Hemmo (1.10.2023 alkaen)	Keränen Niilo (1.10.2023 alkaen)	Kesk.
Tihinen Antti	Janatuinen Sari	Vas.
Ahola Ari	Aavavirta Henri	PS
Hiltunen Pia (12.6.2023 saakka)	Pietilä Mika (20.2.2023 saakka)	SDP
Hautamäki Jaana (13.6.2023 alkaen)	Ahlholm Jani (21.2.2023 alkaen)	SDP
Kuoppala Mono	Urpilainen Jasmin	Kok.
Matikainen Anne	Sarsila Riikka	Kesk.
Parkkinen Eeva-Maria	Harmoinen Anne	Kesk.

TULEVAISUUSLAUTAKUNTA

Puheenjohtaja	Ollikainen Antti
Varapuheenjohtaja	Husso Jarmo
Sihteeri	Jäminki Tarja
Kokoukset	21

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Ollikainen Antti	Alakärppä Heikki-Pekka	Kesk.
Husso Jarmo	Stenfors Sebastian	Kok.
Aavavirta Henri	Koukkari Heini (30.1.2023 saakka)	PS
	Enojärvi Annemari (31.1.2023 alkaen)	PS
Heikura Emma (18.12.2023 saakka)	Väisänen Pauli	Vihr.
Lähde Marja (19.12.2023 alkaen)		Vihr.
Kärkkäinen Mari	Lehtinen Taru	SDP
Liedes Teijo	Honkakoski Arja	Vas.
Ollila Päivi	Toppinen Ira	Kesk.
Poukkula Pekka	Karjalainen Esa	Kesk.
Rauhala Rami	Ylimäki Saija	Kesk.
Oinas-Panuma Olga (4.9.2023 saakka)	Tornberg Elias	Kesk.
Törmänen Anni-Inkeri (5.9.2023 alk.)		Kesk.
Simonen Pekka (20.11.2023 saakka)	Tahkola Valtter	Kok.
Kisner Susanna (21.11.2023 alkaen)		Kok.
Taube-Säkkinen Erika	Puhto Suvi	Kok.
Vehkaperä Mirja	Leiviskä Matti	Kesk.
Irvankoski Adalmiina	Kemi Sami	Nuorisovaltuusto

TURVALLISUUSLAUTAKUNTA

Puheenjohtaja	Mattila Pirkko
Varapuheenjohtaja	Haapaniemi Jarmo
Sihteeri	Kylén Lasse ja Lehtonen Anne (31.10.2023 saakka) Kangas Sirkku (1.11.2023 alkaen)
Kokoukset	11

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Mattila Pirkko	Harju Janika	Kesk.
Haapaniemi Jarmo	Salmela Marko	SDP
Flink Eija	Hanhela Jorma	Vas.
Heikkilä Olli	Ervasti Tapani	Kesk.
Heiskanen Hemmo (30.9.2023 saakka)	Merilä Asko	Kesk.
Keränen Niilo (1.10.2023 alkaen)		Kesk.
Hirsso Päivi	Torvinen Katja	Kok.
Jaatinen Markus	Ranua Paavo	Kesk.
Korkeakoski Mikko	Axelsson Jorma	Kok.
Louet Kaisa	Parkkinen Eeva-Maria (4.9.2023 saakka)	Kesk.
	Matikainen Anne (18.12.2023 alkaen)	Kesk.
Merihaara Mikko	Tuomivaara Päivi	Kok.
Niemi-Himanka Anu	Nevala Tero	Vihr.
Rasinkangas Merja (20.2.2023 saakka)	Leskelä Eveliina	Kesk.
Kisner Susanna (20.2.-4.9.2023)		Kesk.
Parkkinen Eeva-Maria (4.9.2023 alkaen)		Kesk.
Törmi Jani	Enojärvi Annemari	PS
Jurvelin Jaakko	Pohjola Eemil	Nuorisovaltuusto

YHDYSPINTALAUTAKUNTA

Puheenjohtaja	Laine Sanna
Varapuheenjohtaja	Flöjt Mika
Sihteeri	Jäminki Tarja
Kokoukset	13

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Laine Sanna	Hautamäki Jaana	SDP
Flöjt Mika	Himanen Paula	Vihr.
Einistö Outi	Leskinen Jorma	Vas.
Hyttinen Elina	Huusari Minna	Kesk.
Korkiakoski Kimmo	Hirvelä Tarmo	PS
Lehto Esa	Pyky Kalle	Kesk.
Parttimaa Sinikka	Päkkilä Risto	Kesk.
Rajala Lyly	Laru Jari	Kok.
Rovio Pauliina	Köngäs Akseli (20.11.2023 saakka)	Kok.
	Ellonen Lotta (21.11.2023 alkaen)	Kok.
Soronen Mauno	Matikainen Anne	Kesk.
Suomalainen Tanja	Saari Hanna	Kok.
Tikanmäki Jukka	Kalaja Matti	Kesk.
Törmänen Anni-Inkeri (16.10.2023 saakka)	Helanen Suvi	Kesk.
Kinnunen Helena (17.10.2023 alkaen)		Kesk.
Sippola Leevi	Jämsä Jere	Nuorisovaltuusto
Koistinen Maija	Louhimaa Raili	Vammaisneuvosto
Kärkkäinen Marja-Leena	Wassholm Väinö	Vanhusneuvosto

ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA, KOILLISMAA

Puheenjohtaja	Mustonen Tuula
Varapuheenjohtaja	Sahi Salme
Sihteeri	Palosaari Kaisu
Kokoukset	2

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue, kunta
Mustonen Tuula	Törmänen Tuomo	Kok., Kuusamo
Sahi Salme	Tiermas Tiina	Kesk., Kuusamo
Hietala Heli	Keskitalo Joonas	SDP, Taivalkoski
Karjalainen Harri	Ihme Maarit	Kesk., Taivalkoski
Leinonen-Viinikka Tarja	Kokko Tero	PS, Kuusamo
Määttä Veli	Määttä Taisto	Kesk., Kuusamo
Raatikainen Tarmo	Seppälä Susan	Vas., Kuusamo

ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA, LAKEUS

Puheenjohtaja	Hackzell Tarja
Varapuheenjohtaja	Ervasti Tapani
Sihteeri	Jäminki Tarja
Kokoukset	2

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue, kunta
Hackzell Tarja	Kokko Satu	SDP, Kempele
Ervasti Tapani	Latvanlehto Jaakko	Kesk., Muhos
Hintikka Tiina	Nevala Kalevi	Kesk., Liminka
Huusari Minna	Kauppinen Kaisa	Kesk., Kempele
Kauppi Pasi	Tuulaniemi Mikko	PS, Tyrnävä
Kemppainen Jukka	Simuna Kauko	PS, Liminka
Nybacka Silvo	Soini Heidi	Vas., Lumijoki
Perälä Sari	Myllymäki Tuukka	Kok., Kempele
Piirala Juha	Riikonen Jussi	Kok., Muhos
Tuhkanen Kari	Kangas-Siira Monika	Vihr., Hailuoto

ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA, OULU

Puheenjohtaja	Lepistö Anna-Kaisa
Varapuheenjohtaja	Ojala Johanna
Sihteeri	Jäminki Tarja
Kokoukset	2

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Lepistö Anna-Kaisa	Kontio Mira	Kesk.
Ojala Johanna	Ellonen Lotta	Kok.
Alasimi Sami (19.9.2023 saakka)	Backman Pasi	Liik.
Ahola Pekka (20.9.2023 alkaen)		Liik.
Heiskanen Miina Anniina	Tiala Tatu	SDP
Huotari Jukka	Suuronen Arja	PS
Kekonen Aleksanteri	Takanen Ari	Kok.
Latvala Jari	Lämsä Kalevi	Kesk.
Mäkiranta Tuukka	Ahola Jouni	VKK
Pyky Kalle	Tarvas Hannu	Kesk.
Päättalo Margit	Poropudas Anna	sit. / Kok.
Salovaara Petra	Sipola Mauno	Vas.
Takkula Anne-Maria	Hiltula Maija	Kesk.
Tapaninen Marjo	Pirttikoski Reetta	Vih.
Torro Kaarina	Leskinen Sari	SDP

ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA, OULUN ETELÄINEN

Puheenjohtaja	Parttimaa Sinikka
Varapuheenjohtaja	Kokko Hanne
Sihteeri	Heikkilä Soila
Kokoukset	2

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue, kunta
Parttimaa Sinikka	Ranua Paavo	Kesk., Haapajärvi
Kokko Hanne	Savikko Hillevi	Vihr., Nivala
Hiltunen Vuokko	Toiviainen Marita	Kesk., Oulainen
Jussila Mauno	Kukkonen Esa	Kok., Sievi
Laakkonen Tanja	Huttunen Anne	PS, Ylivieska
Lehtikangas Ulla	Keskitalo Arja	KD / Kok., Ylivieska
Leiviskä Matti	Leiviskä Marjut	Kesk., Pyhäntä
Myllymäki Tapio	Ruha Anne	Kesk., Kärsämäki
Männikkö Jari	Junttila Tiina	SDP, Oulainen
Niiranen Pasi	Honkala Kari	Vas., Ylivieska
Niskakoski Mervi	Kinnunen Helena	Kesk., Reisjärvi
Peltola Matti	Kangasharju Rebekka	Kok., Nivala
Repo Ilkka	Loukkola Esko	PS, Haapavesi
Sipilä Annikki	Mattila Tapio	Kesk., Alavieska
Tikanmäki Katriina (26.9.2023 saakka)	Halonen Jarmo (26.9.2023 saakka)	Kesk., Pyhäjärvi
Halonen Jarmo (27.9.2023 alkaen)	Kauranen Aila (27.9.2023 alkaen)	Kesk., Pyhäjärvi
Toppinen Ira	Väisänen Tero	Kesk., Siikalatva

ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA, OULUNKAARI

Puheenjohtaja	Karjalainen Esa
Varapuheenjohtaja	Virtanen Katri
Sihteeri	Pesonen Karita
Kokoukset	2

Varsinainen jäsen

Karjalainen Esa
Virtanen Katri
Haapaniemi Heli-Hannele
Kempainen Severi
Kuopus Tiina
Pakonen Ilkka
Tiiri Leena

Varajäsen

Rovio Pauliina
Kouva Jorma
Tikkanen Eija
Tuovinen Pentti
Huuhtanen Minna
Matikainen Anne
Kivelä Tauno

Puolue, kunta

Kesk./Kok., Vaala
Kok., Pudasjärvi
Vihr., li
Kesk., Utajärvi
SDP, Pudasjärvi
Kesk., li
Vas., li

ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA, RANNIKKO

Puheenjohtaja	Tuliniemi Katja
Varapuheenjohtaja	Lumijärvi Liisa
Sihteeri	Pesonen Karita
Kokoukset	2

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue, kunta
Tuliniemi Katja	Huhtamäki Mika	Vas., Kalajoki/Raahe
Lumijärvi Liisa	Aulakoski Antero	Kesk., Raahe
Heikkilä Miika	Nikupaavo Hanna	Kesk., Kalajoki
Mattila Timo	Seppänen Jari	PS, Raahe
Mäkisalo Aila	Valtanen Pirkko	SDP, Siikajoki/Raahe
Nivala Kirsti	Saukko Päivi	Kesk., Merijärvi
Nurro Sari	Saari Hanna	Kok., Raahe/Kalajoki
Sirkka Janne	Anttila Paula	Kesk., Pyhäjoki
Tornberg Elias	Suonsivu Pyry	Kesk., Raahe

VAMMAISNEUVOSTO

Puheenjohtaja	Maija Koistinen
Varapuheenjohtaja	Raili Louhimaa
Sihteeri	Sirpa Hyyrönmäki
Kokoukset	8

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Kunta
Marja Isokääntä	Sakari Raasakka	Alavieska
Paavo Lähetkangas	Väinö Wassholm	Haapajärvi
Seija Ristimaa 28.2.2023 asti, Ronald von Schulmann 28.2.2023 alkaen	Teuvo Näätänen 28.2.2023 asti, Esko Joentakanen 28.2.2023 alkaen	Haapavesi
Raili Louhimaa (vpj)	Anne Junnikkala 7.2.2023 alkaen	Hailuoto
Mervi Jyrkäs	Reijo Kehus	Ii
Markku Tallila	Ei varajäsentä	Kalajoki
Paula Pohjanrinne	Pekka Vatjus-Anttila 28.2.2023 asti, Toivo Piira 28.2.2023 alkaen	Kempele
Tuula Mustonen	Taisto Määttä	Kuusamo
Väino Parkkila 28.2.2023 asti, Maritta Korkatti 28.2.2023 alkaen ja 23.11.2023 asti, Marjatta Seppä 23.11.2023 alkaen	Maritta Korkatti 28.2.2023 asti, Aino Jussila 23.11.2023 alkaen	Kärsämäki
Ritva Laitinen	Antti Nuutinen	Liminka
Kirsti Virolainen	Silvo Nybacka	Lumijoki
Susanna Ukkola	Timo Ervasti	Merijärvi
Jari Vierimaa	Riitta Nykänen	Muhos
Tuomas Honkonen	Merja Paavola	Nivala
Lasse Jalonen	Sinikka Vuoti	Oulainen
Arja Panuma	Ismo Riepula	Oulu
Anne Sipola	Ei varajäsentä	Pudasjärvi
Heikki Suvilehto	Raija Leppäharju	Pyhäjoki
Eljas Niilekselä	Leena Heikkinen	Pyhäjärvi
Kari Pietilä	Leila Pakarinen	Pyhäntä
Juha Haajo	Jonna-Maria Järvi	Raahe
Annu Pärkkä	Jarkko Kivioja	Reisjärvi
Ahti Häikiö	Aini Matinlauri	Sievi
Minna Nieminen	Pentti Savaloja	Siikajoki
Tuomo Leinonen	Aira Kivelä	Siikalatva
Helena Lithovius	Jukka Kantola	Taivalkoski
Maija Koistinen (pj)	Minna Huuhtanen	Tyrnävä
Liisa Leinonen	Mauno Mikkola	Utajärvi
Sinikka Soukka	Tapio Hintsala	Vaala
Pirjo Sirviö	Anu Mattila	Ylivieska
		Aluehallituksen edustaja

VANHUSNEUVOSTO

Puheenjohtaja	Marja-Leena Kärkkäinen
Varapuheenjohtaja	Väinö Wassholm
Sihteeri	Carita Hiironen
Kokoukset	8

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet	Kunta
Aili Nuorala	Jari Isotalus	Alavieska
Väinö Wassholm (vpj)	Paavo Lähetkangas	Haapajärvi
Taimi Maliniemi	Pertti Hankonen	Haapavesi
ei edustajaa 6.2.2023 asti, Merja Rantasuomela 7.2.2023-9.10.2023, Anneli Viitaluoma 10.10.2023 alkaen	ei varaedustajaa 6.2.2023 asti, Airi Sipilä 7.2.2023 alkaen	Hailuoto
Salme Tanninen	Pekka Koskela	li
Seija Tikkanen	ei varaedustajaa 27.3.2023 asti, Ritva Mäntymäki 28.3.2023 alkaen	Kalajoki
Kerttu Mömmö	Valto Salonperä	Kempele
Liisa Pitkänen	Seppo Riekki	Kuusamo
Väinö Parkkila 27.2.2023 asti, Marita Korkatti 28.2.2023-27.11.2023, Marjatta Seppä 28.11.2023 alkaen	Maritta Korkatti 27.2.2023 asti, ei varaedustajaa 28.3.2023-27.11.2023, Irma Kumpulainen 28.11.2023 alkaen	Kärsämäki
Risto Viippola	Liisa Karhumaa	Liminka
Anne Meskus	Matti Jokela	Lumijoki
Jaakko Männistö	Kaarina Majava	Merijärvi
Pirkko Häikiö	Risto Nuutinen	Muhos
Eino Hautaniemi 11.9.2023 asti, Sirkka Knuuti 12.9.2023 alkaen	Sirkka Knuuti 11.9.2023 asti, Tatu Rajala 12.9.2023 alkaen	Nivala
Seija Lepola	Mauri Myllykangas	Oulainen
Marja-Leena Kärkkäinen (pj)	Risto Örling	Oulu
Heleena Talala	Esko Ahonen	Pudasjärvi
Ritva Kesti	Ei varaedustajaa	Pyhäjoki
Armas Niemi	Taimi Piippo	Pyhäjärvi
Sisko Lehtola	Lauri Törmälehto	Pyhäntä
Kauko Lumiaho	Sirkka Kankaala	Raahe
Juha Haajo	Jonna-Maria Järvi	Reisjärvi
Elisa Luomala	Mauno Jussila	Sievi

Ahti Häikiö	Aini Matinlauri	Siikajoki
Airi Juntunen	Johannes Hyytinen	Siikalatva
Tuomo Leinonen	Airi Kivelä	Taivalkoski
Kaarina Huurre	ei varaedustajaa 11.12.2023 asti, Jukka Kantola 12.12.2023 alkaen	Tyrnävä
Toivo Perttunen	Mirja Nikula	Utajärvi
Lauri Ratava	Ritva Häikiö	Vaala
Helena Isosalo	Sakari Rahkala	Ylivieska
Anneli Näppä	Anne Huotari	Aluehallituksen edustaja

NUORISOVALTUUSTO

Puheenjohtaja	Liina Mäkelä
Varapuheenjohtaja	Sami Kemi
Sihteeri	Iida-Maria Bimberg
Kokoukset	8

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet	Kunta
Helmi Jutila 3.8.2023 asti, Antti Tiinanen 3.10.2023 alkaen	Veeti Takkunen 31.8.2023 asti, 3.10.2023 alkaen Livia Kähtävä	Alavieska
Leevi Sippola	Peppi Haarala	Haapajärvi
Julia Puolitaival	Kaisa Savolainen 25.5.2023 asti, Vilma Puolimatka 19.9.2023 alkaen	Haapavesi
Reeta Toppi	Tuomas Lepistö	Hailuoto
Jere Viinämäki	Elmiina Ruotsalainen	Ii
Luca Horvath	Joni Priuska	Kalajoki
Inga Koskenniemi	Elmer Hakala	Kempele
Eemil Pohjola	Satu Koivula	Kuusamo
Iina-Lotta Littow	Aatu Kovalainen	Kärsämäki
Elina Paavola 1.3.2023 asti, Juho Virsunen 14.3.2023 alkaen	Okko Pohjola 1.3.2023 asti, Varpu Savolainen 14.3.2023 alkaen	Liminka
Jutta Aspegren	Ei varajäsentä	Lumijoki
Oona Jukkola	Panu Klasila	Merijärvi
Iida Hyvärinen	Aleksi Isopahkala	Muhos
Jere Jämsä	Talvi Kangas	Nivala
Liina Mäkelä	Veeti Anttila	Oulainen
Adalmiina Irvankoski	Dinatra Mando	Oulu
Petra Riekki	Azra Gör	Pudasjärvi
Konsta Lehtelä	Leino Turpeenoja	Pyhäjoki
Sakari Tikka	Emma Multala	Pyhäjärvi
Vilma Haataja	Tommi Saaranen	Pyhäntä
Sinja Meriläinen	Ville Junnila	Raahe
Toni Aho	Miko Mäenpää	Reisjärvi
Sofia Rentola 21.8 asti, ei varsinaista edustajaa 22.8 alkaen	Anton Linna	Sievi
Jyri Hakala 5.9.2023 asti, 6.9.2023 alkaen ei edustajaa	Neea Sarkkinen 5.9.2023 asti, ei varaedustajaa 6.9.2023 alkaen	Siikajoki
Sami Kemi	Ruska Keränen	Siikalatva

Otto Soronen

Anna-Elina Vääräniemi

Taivalkoski

Jaakko Jurvelin

Camilla Kallunki

Tyrnävä

Karoliina Hiltunen 30.10.2023 asti,
Peppi Huovinen 14.11.2023 alkaen

Peppi Huovinen 30.10.2023 asti,
Saara Määttä 14.11.2023 alkaen

Utajärvi

Konsta Karhu

Pirre Suorsa

Vaala

Mimmi Juka 6.2.2023 asti,
Sofia Rentola 7.2-28.8,
Hente Juutinen 29.8 alkaen

Jonatan Ojala 6.2.2023 asti,
Hente Juutinen 7.2-28.8.2023 asti,
ei varajäsentä 29.8.2023 alkaen

Ylivieska

Paavo Koho

Susa Vikeväkorva 31.8.2023 asti,
Esa Aalto 1.9.2023 alkaen

Aluehallituksen
edustaja

Liite 7: Avaava tase 1.1.2023
T A S E
YHT
VASTAAVAA
A PYSYVÄT VASTAAVAT
I Aineettomat hyödykkeet

1000	Tietokoneohjelmistot	6 251 774,28
1010	Muut pitkävaikutteiset menot	4 310 718,50
*	2. Muut pitkävaikutteiset meno	10 562 492,78
1025	Keskener.hankinnat tietokoneoh	6 571 539,08
*	3. Ennakkomaksut	6 571 539,08
**	Aineettomat hyödykkeet yht.	17 134 031,86

II Aineelliset hyödykkeet

1100	Maa- ja vesialueet	18 895 112,35
1101	Virkistysalueet ja metsätilat	81 571,14
1102	Kiinteistöjen liittymismaksut	2 654 120,96
*	1. Maa- ja vesialueet	21 630 804,45
1111	Sairaalarakennukset	155 144 037,79
1112	Vapaa-ajan rakennukset	98 826,60
1116	Muut rakennukset	16 844 380,50
*	2. Rakennukset	172 087 244,89
1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 543 801,93
*	3. Kiinteät rakenteet ja laitt	15 543 801,93
1160	Kuljetusvälineet	1 565 312,64
1165	Tietokonelaitteet	23 181,17
1167	Lääk.kuntoutuksen apuvälineet	97 151,47
1170	Muut koneet ja kalusto	38 965 859,71
*	4. Koneet ja kalusto	40 651 504,99
1184	Arvo- ja taide-esineet	35 031,53
*	5. Muut aineelliset hyödykkeet	35 031,53
1193	Keskener.hank. sairaalarakennu	522 397 111,70
1194	Keskener.hank. koneet ja kalus	13 793 644,90

*	6. Ennakkomaksut ja kesk.eräis	536 190 756,60
**	Aineelliset hyödykkeet yht	786 139 144,39

III Sijoitukset

1200	Osakkuusyhteisöosakkeet ja os	11 023 319,22
1201	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuu	5 572 200,00
1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	22 431 373,25
1211	Puhelinosuudet	13 000,93
1212	Muut osakkeet ja osuudet	1 678 206,13
*	1. Osakkeet ja osuudet	40 718 099,53
1230	Pääomalainasaamiset tytäryhte	10 600 000,00
1231	Lainasaamiset osakkuusyhteisö	25 228,19
*	3. Muut lainasaamiset	10 625 228,19
1248	Liittymismaksut,palautettavat	622 438,20
*	4. Muut saamiset	622 438,20
**	Sijoitukset yhteensä	51 965 765,92

****	PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	855 238 942,17
------	----------------------------	----------------

B TOIMEKSIANTOJEN VARAT

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

I Vaihto-omaisuus

1500	Keskusvarasto	6 103 637,96
1510	Lääkehuollon varasto	6 684 074,81
1520	Kahvioiden varasto	6 186,44
*	1. Aineet ja tarvikkeet	12 793 899,21
***	Vaihto-omaisuus yhteensä	12 793 899,21

II Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

1725	Myyntisaamiset ei reskontrassa	64 647 104,01
------	--------------------------------	---------------

1731	Myyntisaamiset Asla	3 026 671,44
1740	Muut myyntisaamiset	3 686 798,71
*	1. Myyntisaamiset	71 360 574,16
1780	Alv-saamiset, kokoomatili	21 157 622,25
1790	Maksukorttisaam. Luottokunta	7 733,08
1800	Muut saamiset	7 355 457,75
1813	Edelleen veloitettavat menot	737,86
*	3. Muut saamiset	28 521 550,94
1815	Palkkaennakot	4 879,04
1816	Palkkarästit	56 574,77
1817	Matkaennakot	-1 500,00
1818	Muut ennakkomaksut	1 894 235,84
1826	Muut siirtosaamiset	21 810 848,29
*	4. Siirtosaamiset	23 765 037,94
**	Lyhytaikaiset saamiset yht.	123 647 163,04
***	Saamiset yhteensä	123 647 163,04

III Rahoitusarvopaperit

IV Rahat ja pankkisaamiset

1901	Kassatili	6 704,45
1902	Kahvioiden kassat	5 793,15
1903	Muut kassat	13 030,55
1904	Kahviot vaihtorahakassa	4 754,00
1905	Ravintolat vaihtorahakassa	770,00
1906	Rahanvaihtaja B2	2 721,00
1907	Rahanvaihtaja A5	840,00
1908	Rahanvaihtaja yhteispäivystys	1 200,00
1950	Nordea	15 240 603,47
1951	OP	6 638 761,32
1952	Handelsb FI7731313001099605	287 906,59
	Danske Bank	
1953	FI1780001600113816	3 360 108,75

1954	OP VATE FI59 5741 4020 1392 05	142 853 793,57
**	Rahat ja pankkisaamiset yht.	168 416 986,85
****	VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	304 858 049,10
*****	VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 160 096 991,27
	VASTATTAVAA	
	A OMA PÄÄOMA	
2000	Peruspääoma	-89 396 347,50
*	I Peruspääoma	-89 396 347,50
2040	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	11 009 143,79
*	IV Ed.tilikausien yli-/alijäämä	11 009 143,79
***	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-78 387 203,71
	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	
2100	Poistoero	-5 279 253,87
2105	Investointivaraukset	-7 804 989,00
*	1. Poistoero	-13 084 242,87
***	POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	-13 084 242,87
	C PAKOLLISET VARAUKSET	
2130	Muut pakolliset varaukset	-28 472 483,00
*	2. Muut pakolliset varaukset	-28 472 483,00
***	PAKOLLISET VARAUKSET YHT.	-28 472 483,00
	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
2380	Retki-ja virkistyskassa ohjaus	-6 555,28
*	3. Muut toimeksiantojen pääoma	-6 555,28
***	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	-6 555,28

E VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen

2410	Lainat kotim.rahoituslaitoksi	-55 333 333,37
2411	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	-346 474 361,00
2412	Lainat ulkomaisilta rah ja vak	-226 333 333,35
*	2. Lainat vakuutus- ja rah.lai	-628 141 027,72
2470	Siirtovelat	-1 637 897,00
*	8. Siirtovelat	-1 637 897,00
**	Pitkäaikainen vieras po. yht.	-629 778 924,72

II Lyhytaikainen

2510	Paik.lain.lyh, kotim.rah.lait	-1 333 333,33
2511	Paik.lain.lyh, Kuntarahoitus	-15 961 537,00
2513	Paik.lain.lyh, ulk.rah. ja vak	-4 222 222,22
*	2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	-21 517 092,55
2540	Saadut ennakot	-13 845,11
2541	Ennakot myre	-3 923,91
*	5. Saadut ennakot	-17 769,02
2546	Ostolaskut ei reskontrassa	-70 191 409,57
*	6. Ostovelat	-70 191 409,57
2569	Muut lyhytaikaiset velat	-2 303 717,45
2570	Asuntojen vakuusrahat	-5 386,74
2571	Eläkevakuutusmaksut	-508 860,30
2572	Työttömyysvakuutusmaksut	-438 770,02
2573	Sosiaaliturvamaksuvelka	-404 380,25
2575	Ennakkonpidätysvelka palkoista	-8 586 298,72
2592	Luottamushenkilömaksut	-327,88
2595	Palkkojen välitili	-215,62
2600	Ulosottopidätykset	-28 810,23
2601	Ulosottopidätykset,ostolaskut	3 557,86
2610	Asla välitili	-782,55
2620	Muut edell.tilitettävät varat	-10 797,99
2621	Muut edell.tilitettävät Vapar	-360,00

2630	Matkalaskut (M2)	-16 139,21
2659	Selvitettävät suoritukset	-20 458,55
2670	Selvitettävät oma vero	-195 759,62
*	7. Liittymismaks. ja muut vela	-12 517 507,27
2810	Siirtyvät korot	-1 564 084,64
2820	Lomapalkkajaksotus	-133 498 684,98
2825	Työaikapankkivelka	-3 348 930,37
2840	Vakuutusmaksujaksotukset	-36 269,88
2850	Potilasvakuutusvelka	-3 262 840,00
2860	Muut siirtovelat	-164 412 993,41
*	8. Siirtovelat	-306 123 803,28
**	Lyhytaikainen vieras po. yht.	-410 367 581,69
***	VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-1 040 146 506,41
*****	VASTATTAVAA	-1 160 096 991,27
*****		0,00

Liite 8: Avaava tase 1.1.2023 kunnittain ja kuntayhtymittäin sekä tileittäin

Kausi	Tili	Tili nimi	Kohde	Kohde nimi	Alkusaldo	Yhteensä tilit
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	71	Haapavesi	127 340,66	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	72	Hailuoto	17 372,35	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	244	Kempele	376 844,99	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	436	Lumijoki	124 451,74	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	494	Muhos	216,89	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	832	Taivalkoski	266 840,17	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	991	PPSHP	4 288 976,15	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	993	Selänne	294 533,27	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	994	Ras	628 327,13	
012023	1000	Tietokoneohjelmistot	996	Kallio	126 870,93	6 251 774,28
012023	1010	Muut pitkävaikutteiset menot	991	PPSHP	4 310 718,50	4 310 718,50
012023	1025	Keskener.hankinnat tietokoneoh	991	PPSHP	6 571 539,08	6 571 539,08
012023	1100	Maa- ja vesialueet	991	PPSHP	18 895 112,35	18 895 112,35
012023	1101	Virkistyslueet ja metsätilat	991	PPSHP	81 571,14	81 571,14
012023	1102	Kiinteistöjen liittymismaksut	991	PPSHP	2 654 120,96	2 654 120,96
012023	1111	Sairaalarakennukset	991	PPSHP	155 144 037,79	155 144 037,79
012023	1112	Vapaa-ajan rakennukset	991	PPSHP	98 826,60	98 826,60
012023	1116	Muut rakennukset	991	PPSHP	16 844 380,50	16 844 380,50
012023	1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet	208	Kalajoki	2 002,08	
012023	1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet	564	Oulu	700 636,14	
012023	1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet	991	PPSHP	14 841 163,71	15 543 801,93
012023	1160	Kuljetusvälineet	244	Kempele	15 354,87	
012023	1160	Kuljetusvälineet	317	Kärsämäki	1 605,48	
012023	1160	Kuljetusvälineet	564	Oulu	1 220 124,88	
012023	1160	Kuljetusvälineet	977	Ylivieska	136 866,19	
012023	1160	Kuljetusvälineet	991	PPSHP	151 878,46	
012023	1160	Kuljetusvälineet	994	Ras	39 482,76	1 565 312,64
012023	1165	Tietokonelaitteet	208	Kalajoki	5 710,01	
012023	1165	Tietokonelaitteet	494	Muhos	1 692,03	
012023	1165	Tietokonelaitteet	564	Oulu	242,69	
012023	1165	Tietokonelaitteet	991	PPSHP	15 536,44	23 181,17
012023	1167	Lääk.kuntoutuksen apuvälineet	991	PPSHP	97 151,47	97 151,47
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	72	Hailuoto	8 990,49	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	208	Kalajoki	53 038,68	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	244	Kempele	407 368,90	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	305	Kuusamo	76 091,44	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	317	Kärsämäki	6 813,25	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	425	Liminka	58 251,60	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	483	Merijärvi	1 234,22	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	494	Muhos	9 717,17	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	564	Oulu	1 772 058,99	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	832	Taivalkoski	6 960,54	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	889	Utajärvi	85 746,00	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	991	PPSHP	34 793 294,80	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	993	Selänne	77 645,57	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	994	Ras	476 930,28	
012023	1170	Muut koneet ja kalusto	996	Kallio	1 131 717,78	38 965 859,71
012023	1184	Arvo- ja taide-esineet	564	Oulu	1 500,00	
012023	1184	Arvo- ja taide-esineet	991	PPSHP	33 531,53	35 031,53
012023	1193	Keskener.hank. sairaalarakennu	991	PPSHP	522 397 111,70	
012023	1194	Keskener.hank. koneet ja kalus	564	Oulu	702 132,00	

012023 1194	Keskener.hank. koneet ja kalus	991	PPSHP	13 091 512,90	536 190 756,60
012023 1200	Osakkuusyhteisöosakkeet ja os	991	PPSHP	11 023 319,22	11 023 319,22
012023 1201	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osu	991	PPSHP	5 572 200,00	5 572 200,00
012023 1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	305	Kuusamo	2 000,00	
012023 1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	563	Oulainen	2 000,00	
012023 1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	564	Oulu	300 000,00	
012023 1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	991	PPSHP	22 122 773,25	
012023 1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	995	Oulunkaari	2 600,00	
012023 1204	Osakkeet ja osuudet tytäryhte	996	Kallio	2 000,00	22 431 373,25
012023 1211	Puhelinosuudet	991	PPSHP	13 000,93	13 000,93
012023 1212	Muut osakkeet ja osuudet	990	Vate	12 893,50	
012023 1212	Muut osakkeet ja osuudet	991	PPSHP	1 653 960,47	
012023 1212	Muut osakkeet ja osuudet	993	Selänne	1 001,00	
012023 1212	Muut osakkeet ja osuudet	994	Ras	10 351,16	1 678 206,13
012023 1230	Pääomalinasaamiset tytäryhte	991	PPSHP	10 600 000,00	10 600 000,00
012023 1231	Lainasaamiset osakkuusyhteisö	991	PPSHP	25 228,19	25 228,19
012023 1248	Liittymismaksut,palautettavat	991	PPSHP	622 438,20	622 438,20
012023 1500	Keskusvarasto	991	PPSHP	6 083 178,94	
012023 1500	Keskusvarasto	993	Selänne	17 665,29	
012023 1500	Keskusvarasto	994	Ras	2 793,73	6 103 637,96
012023 1510	Lääkehuollon varasto	305	Kuusamo	133 894,40	
012023 1510	Lääkehuollon varasto	991	PPSHP	6 213 546,96	
012023 1510	Lääkehuollon varasto	994	Ras	217 039,66	
012023 1510	Lääkehuollon varasto	996	Kallio	119 593,79	6 684 074,81
012023 1520	Kahvioiden varasto	991	PPSHP	6 186,44	6 186,44
012023 1725	Myyntisaamiset ei reskontrassa	990	Vate	104 630,21	
012023 1725	Myyntisaamiset ei reskontrassa	991	PPSHP	64 542 473,80	64 647 104,01
012023 1731	Myyntisaamiset Asla	991	PPSHP	3 026 671,44	3 026 671,44
012023 1740	Muut myyntisaamiset	991	PPSHP	3 686 798,71	3 686 798,71
012023 1780	Alv-saamiset, kokoomatili	990	Vate	1 174 075,81	
012023 1780	Alv-saamiset, kokoomatili	991	PPSHP	19 983 546,44	21 157 622,25
012023 1790	Maksukorttisaam. Luottokunta	991	PPSHP	7 733,08	7 733,08
012023 1800	Muut saamiset	990	Vate	270 729,78	
012023 1800	Muut saamiset	991	PPSHP	7 084 727,97	7 355 457,75
012023 1808	Menojen selvittelytili	678	Raahe	0,00	
012023 1813	Edelleen veloittavat menot	991	PPSHP	737,86	737,86
012023 1815	Palkkaennakot	991	PPSHP	4 879,04	4 879,04
012023 1816	Palkkarästit	991	PPSHP	56 574,77	56 574,77
012023 1817	Matkaennakot	991	PPSHP	-1 500,00	-1 500,00
012023 1818	Muut ennakkomaksut	991	PPSHP	1 894 235,84	1 894 235,84
012023 1826	Muut siirtosaamiset	990	Vate	8 164 864,76	
012023 1826	Muut siirtosaamiset	991	PPSHP	13 645 983,53	21 810 848,29
012023 1901	Kassatili	991	PPSHP	6 704,45	6 704,45
012023 1902	Kahvioiden kassat	991	PPSHP	5 793,15	5 793,15
012023 1903	Muut kassat	991	PPSHP	13 030,55	13 030,55
012023 1904	Kahviot vaihtorahakassa	991	PPSHP	4 754,00	4 754,00
012023 1905	Ravintolat vaihtorahakassa	991	PPSHP	770,00	770,00
012023 1906	Rahanvaihtaja B2	991	PPSHP	2 721,00	2 721,00
012023 1907	Rahanvaihtaja A5	991	PPSHP	840,00	840,00
012023 1908	Rahanvaihtaja yhteispäivystys	991	PPSHP	1 200,00	1 200,00
012023 1950	Nordea	991	PPSHP	15 240 603,47	15 240 603,47
012023 1951	OP	991	PPSHP	6 638 761,32	6 638 761,32
012023 1952	Handelsb FI7731313001099605	991	PPSHP	287 906,59	287 906,59
	Danske Bank				
012023 1953	FI1780001600113816	991	PPSHP	3 360 108,75	3 360 108,75

012023	1954	OP VATE FI59 5741 4020 1392 05	990	Vate	142 853 793,57	142 853 793,57
012023	2000	Peruspääoma	9	Alavieska	6 599,65	
012023	2000	Peruspääoma	69	Haapajärvi	-103 100,02	
012023	2000	Peruspääoma	71	Haapavesi	1 864 477,35	
012023	2000	Peruspääoma	72	Hailuoto	162 247,80	
012023	2000	Peruspääoma	139	li	67 853,71	
012023	2000	Peruspääoma	208	Kalajoki	2 561 700,32	
012023	2000	Peruspääoma	244	Kempele	953 164,97	
012023	2000	Peruspääoma	305	Kuusamo	3 054 004,83	
012023	2000	Peruspääoma	317	Kärsämäki	93 020,56	
012023	2000	Peruspääoma	425	Liminka	1 323 705,61	
012023	2000	Peruspääoma	436	Lumijoki	44 454,18	
012023	2000	Peruspääoma	483	Merijärvi	8 363,52	
012023	2000	Peruspääoma	494	Muhos	1 424 659,35	
012023	2000	Peruspääoma	535	Nivala	42 961,61	
012023	2000	Peruspääoma	563	Oulainen	1 629 845,87	
012023	2000	Peruspääoma	564	Oulu	22 440 872,30	
012023	2000	Peruspääoma	615	Pudasjärvi	17 111,04	
012023	2000	Peruspääoma	625	Pyhäjoki	31 172,99	
012023	2000	Peruspääoma	626	Pyhäjärvi	40 416,34	
012023	2000	Peruspääoma	678	Raahe	64 665,89	
012023	2000	Peruspääoma	691	Reisjärvi	7 224,94	
012023	2000	Peruspääoma	746	Sievi	14 393,44	
012023	2000	Peruspääoma	748	Siikajoki	22 890,34	
012023	2000	Peruspääoma	785	Vaala	44 313,61	
012023	2000	Peruspääoma	791	Siikalatva	57 432,39	
012023	2000	Peruspääoma	832	Taivalkoski	986 186,16	
012023	2000	Peruspääoma	859	Tyrnävä	727 278,08	
012023	2000	Peruspääoma	889	Utajärvi	-85 746,00	
012023	2000	Peruspääoma	977	Ylivieska	1 423 916,54	
012023	2000	Peruspääoma	991	PPSHP	-148 151 170,78	
012023	2000	Peruspääoma	993	Selänne	2 791 756,28	
012023	2000	Peruspääoma	994	Ras	5 513 854,85	
012023	2000	Peruspääoma	995	Oulunkaari	5 856 076,62	
012023	2000	Peruspääoma	996	Kallio	5 667 048,16	-89 396 347,50
012023	2040	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	991	PPSHP	11 009 143,79	11 009 143,79
012023	2100	Poistoero	991	PPSHP	-5 279 253,87	-5 279 253,87
012023	2105	Investointivaraukset	991	PPSHP	-7 804 989,00	-7 804 989,00
012023	2130	Muut pakolliset varaukset	991	PPSHP	-28 472 483,00	-28 472 483,00
012023	2380	Retki- ja virkistyskassa ohjaus	991	PPSHP	-6 555,28	-6 555,28
012023	2410	Lainat kotim.rahoituslaitoksi	991	PPSHP	-55 333 333,37	-55 333 333,37
012023	2411	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	991	PPSHP	-346 474 361,00	-346 474 361,00
012023	2412	Lainat ulkomaisilta rah ja vak	991	PPSHP	-226 333 333,35	-226 333 333,35
012023	2470	Siirtovelat	991	PPSHP	-1 637 897,00	-1 637 897,00
012023	2510	Paik.lain.lyh, kotim.rah.lait	991	PPSHP	-1 333 333,33	-1 333 333,33
012023	2511	Paik.lain.lyh, Kuntarahoitus	991	PPSHP	-15 961 537,00	-15 961 537,00
012023	2513	Paik.lain.lyh, ulk.rah. ja vak	991	PPSHP	-4 222 222,22	-4 222 222,22
012023	2540	Saadut ennakot	991	PPSHP	-13 845,11	-13 845,11
012023	2541	Ennakot myre	991	PPSHP	-3 923,91	-3 923,91
012023	2546	Ostolaskut ei reskontrassa	990	Vate	-5 050 552,04	
012023	2546	Ostolaskut ei reskontrassa	991	PPSHP	-65 140 857,53	-70 191 409,57
012023	2569	Muut lyhytaikaiset velat	991	PPSHP	-2 303 717,45	-2 303 717,45
012023	2570	Asuntojen vakuusrah	991	PPSHP	-5 386,74	-5 386,74
012023	2571	Eläkevakuutusmaksut	991	PPSHP	-508 860,30	-508 860,30
012023	2572	Työttömyysvakuutusmaksut	991	PPSHP	-438 770,02	-438 770,02

012023 2573	Sosiaaliturvamaksuvelka	990	Vate	-10 307,04	
012023 2573	Sosiaaliturvamaksuvelka	991	PPSHP	-394 073,21	-404 380,25
012023 2575	Ennakonpidätysvelka palkoista	990	Vate	-321 736,54	
012023 2575	Ennakonpidätysvelka palkoista	991	PPSHP	-8 264 562,18	-8 586 298,72
012023 2592	Luottamushenkilömaksut	991	PPSHP	-327,88	-327,88
012023 2595	Palkkojen välitili	990	Vate	-215,62	-215,62
012023 2600	Ulosottopidätykset	991	PPSHP	-28 810,23	-28 810,23
012023 2601	Ulosottopidätykset,ostolaskut	991	PPSHP	3 557,86	3 557,86
012023 2610	Asla välitili	991	PPSHP	-782,55	-782,55
012023 2620	Muut edell.tilitettävät varat	991	PPSHP	-10 797,99	-10 797,99
012023 2621	Muut edell.tilitettävät Vapar	991	PPSHP	-360,00	-360,00
012023 2630	Matkalaskut (M2)	990	Vate	-2 078,09	
012023 2630	Matkalaskut (M2)	991	PPSHP	-14 061,12	-16 139,21
012023 2659	Selvitettävät suoritukset	991	PPSHP	-20 458,55	-20 458,55
012023 2670	Selvitettävät oma vero	991	PPSHP	-195 759,62	-195 759,62
012023 2810	Siirtyvät korot	991	PPSHP	-1 564 084,64	-1 564 084,64
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	9	Alavieska	-6 599,65	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	69	Haapajärvi	-18 452,37	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	71	Haapavesi	-1 991 818,01	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	72	Hailuoto	-188 610,64	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	139	li	-67 853,71	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	208	Kalajoki	-2 633 074,08	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	244	Kempele	-1 752 733,73	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	305	Kuusamo	-3 265 990,67	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	317	Kärsämäki	-101 439,29	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	425	Liminka	-1 381 957,21	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	436	Lumijoki	-168 905,92	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	483	Merijärvi	-9 597,74	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	494	Muhos	-1 436 285,44	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	535	Nivala	-42 961,61	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	563	Oulainen	-1 631 845,87	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	564	Oulu	-27 137 567,00	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	615	Pudasjärvi	-17 111,04	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	625	Pyhäjoki	-31 172,99	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	626	Pyhäjärvi	-40 416,34	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	678	Raahe	-278 303,71	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	691	Reisjärvi	-7 224,94	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	746	Sievi	-14 393,44	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	748	Siikajoki	-30 397,58	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	785	Vaala	-44 313,61	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	791	Siikalatva	-57 432,39	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	832	Taivalkoski	-1 259 986,87	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	859	Tyrnävä	-727 278,08	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	977	Ylivieska	-1 207 462,29	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	990	Vate	-1 129 338,70	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	991	PPSHP	-63 840 871,80	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	993	Selänne	-3 182 601,41	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	994	Ras	-6 888 779,57	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	995	Oulunkaari	-5 858 676,62	
012023 2820	Lomapalkkajaksotus	996	Kallio	-7 047 230,66	-133 498 684,98
012023 2825	Työaikapankkivelka	991	PPSHP	-3 348 930,37	-3 348 930,37
012023 2840	Vakuutusmaksujaksotukset	990	Vate	-31 764,14	
012023 2840	Vakuutusmaksujaksotukset	991	PPSHP	-4 505,74	-36 269,88
012023 2850	Potilasvakuutusvelka	991	PPSHP	-3 262 840,00	-3 262 840,00
012023 2860	Muut siirtovelat	990	Vate	-146 034 995,46	

012023 2860 Muut siirtovelat	991	PPSHP	-18 377 997,95	-164 412 993,41
-------------------------------------	-----	-------	----------------	------------------------